UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Infortiati Partem

Bartolus

Lvgdvni, 1567

Soluto matrimonio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96147

Visual Library

BARTOLVS A SAXOFERRATO, IN INFORTIATVM.

LIB. XXIII. DIGEST.

Soluto matrimonio, quemadmodum dos petatur. Tit. III.

1 ¶ Liber hic quare appelletur Infortiatum.
2 Nomina imponuntur ad libitum, ⁊ ideo de eis non curandum.
3 Statutum concedens repreſalias contra Peruſinos, non comprehendit illum qui vocatur Peruſinus.
5 Argumentum ab etymologia vocabuli, non habet locum in nominibus proprijs.
8 Continuatio Rubrice.
9 Liberi Pandectarum diuiſi ſunt gratia commodioris lecture.
10 Dos in matrimonio putatiuo non eſt proprie dos.
11 Verbum petatur, pro repetatur.
13 Verbum reddendi, quando accipiatur pro quolibet actu tranſlationis dominij, ſicut verbum dari.
14 Verbum dari, poteſt ſumi duobus modis.
15 Dictio, quemadmodum, quando interrogatiue, ⁊ quando ſimilitudinarie ponatur.
16 Dos quid ſit, ⁊ num. 21.
17 Datum pro traditum.
18 Dos eſt quoddam ius vniuerſale.
19 Dotem acceſſiones augent, ⁊ veniūt ex natura eiuſdē actionis.
20 Pretium in vniuerſalibus ſuccedit loco rei.
22 Libellus generalis in actione de dote admittitur ſicut in petitione hereditatis, ⁊ fructus veniunt eadem actione.
23 Sententia lata in iudicijs vniuerſalibus, quomodo dicatur continere quid certum.
24 Contractus dotis eſt de iure gentium.

QUia. Hic non eſt caput libri, conſiderata diuiſione legiſlatoris, vt. j. dicam, ideo omitto que in aliorum librorum principijs dici cōſueuerunt. ſ. quid ſit ſubiectum legalis ſcientie, ⁊ ſimilia. ¶ Ante tū quam ad rubricam deſcendam, quero † quare
1 hoc volumen Infortiatum appellet? Quinq́ ſunt reſponſiones in gloſſ. Prima, cum ſtudium eſſet antiquitus deſtructum Rome, iſtud volumen fuit amiſſum, poſtea ſtudium incepit Bononie eſſe, ſicut adhuc hodie eſt, ⁊ iſtud volumen fuit recuperatū Rauenne, ꝓpter ꝙ multa iuri noſtro fuerūt addita, que ante deerāt. Vñ ius noſtrum eſt factū magis forte. Unde dr̄ Infortiatum. i. valde fortiatum, ſicut. j. de libe. ⁊ poſth. l. Gall⁹. §. ille caſus. ſicut in ſyndone, que hꝫ plus de ſerico dr̄ ſyndon, ita Infortiatum. Hoc puto falſum, nam hoc volumen nunq̄ fuit amiſſum, ſemper enim fuit totū volumē Pandectarum Piſis, ⁊ adhuc eſt. Preterea, ſi hoc eſſet verū, iſte liber diceret Infortiatus nō Infortians. Secūda ratio eſt, q2 hic ſunt fortes leges, ſed certe ⁊ in. ff. veteri, vt dīt gl. hic. puto tū, ꝙ hic ſunt tex. magis difficiles, ſ. in tit. de lib. ⁊ poſth. ad leg. Falc. de acq. he. ⁊ in ti. de bon. poſſ. quā ſint in aliqua parte iuris, quare hoc pōt tollerari. ¶ Tertia, q2 diſcit ab inuentore, ⁊c. qd nō placet, q2 nec Iuſtinianus, nec aliquis de cōpilatorib⁹ qui ponunt. C. de vete. iu. enu. in. l. ij. fuit hoc noīe vocatus. ¶ Quarta, q2 hec ſunt noīa magiſtralia. ⁊ de his non eſt curandū, q2 pertinacib⁹ relinquunt, vt dīt
2 gl. ar. C. de cōſti. pe. l. ij. ⁊ j. ad mu. l. ſi. §. pe. Iſta enim noīa † mu
a tant, a ⁊ imponunt ad libitū. C. de mu. no. l. j. ⁊ j. ad Tre. l. facta. §. ſi in dāda. ⁊ ideo de his nō curat. vt j. de le. j. l. ſi qs in fundi vo
3 cabulo. Certe hec rō ſatis plꝫ. Et eſt ar. ad q. † Quidā habens b
b repreſalias cōtra ciues Peruſinos, ſiue homines de Peruſio, inuenit aliquē qui vocabat Peruſin⁹. an hoc ꝓbat ipſum eſſe de
4 Peruſio? Vr̄ ꝙ ſic, q2 idē eſt dicere Peruſin⁹ † ꝙ de Peruſio, vt extra de ſpon. c. j. facit extra de reſcr. c. ſignificante, ⁊ ad mu. l. aſſumptio, in princ. Dixi in l. prouinciales. j. de verbo. ſignifi. In contrarium eſt veritas. Pro hoc eſt caſus in alle. l. fin. §. pe.
c j. ad mun. Et quia c de iſtis nominibus proprijs non eſt curandū, vt dixi, non obſtant contraria, q2 loquuntur quando hoc nomen
d Peruſinus, ponitur vt nomen appellatiuum. d Secus ſi vt pro
5 prium, vt dixi. Ex quo habes † ꝙ argumentū ab etymologia e vo
e cabuli, non hꝫ locū in nominibus proprijs: vt ſi aliquis vocetur Peruſinus, nō per hoc ꝓbatur ipſum de Peruſio eſſe. ¶ Quinta, quod dicitur ab infortiā in qd eſt diſponere, q2 vltime diſpoſitiones hic ſunt. ⁊ hanc tꝫ Dyn. qd ſatis placet. Collige ergo, ꝙ iſtud nomen eſt magiſtraliter impoſitum ad placitū. ratio autē que mouit imponentem, potuit eſſe ea, que continetur in ſecūda
6 ⁊ vltima rōne. ¶ Secūdo quero, † qualiter diuidatur iſte liber. Gl. vr̄ dicere ꝙ in tres partes, q2 de tribus tractat. Tu dic, ꝙ in quinq́. Primo, complet tractatū matrimonij, vſq́ ad titulū de tutelis. Secundo materiā tutelarum, vſq́ ad tit. de teſt. Tertio, de teſtamentis, ⁊ de ijs que continētur in eis, vſq́ ad titu. de bo. poſſ. Quarto de modo ⁊ ordine ſuccedēdi de iure pretorio, vſq́ ad tit. de ſuis ⁊ legi. Quinto ⁊ vltimo, tractat materiā ſuccedēdi ab inteſtato de iure ciuili, vſq́ ad finē libri. Et iſta pōt eſſe quedā magiſtralis diuiſio, lꝫ Imperator diuiſerit aliter in l. ij. C. de
7 veter. iur. enu. Sꝫ tu dices ſm hoc, quare magis denominat † ab vltimis voluntatibus, quā ab illis materijs, que hic tractantur? Rñdeo, q2 illa eſt maior ⁊ potētior pars. ar. ſ. de ſtat. ho. l. que
8 ritur. ¶ Hoc premiſſo † quod eſt generale ad totū librū, deſcendo ad rubricā continuandam, ⁊ examino per ꝯria, ⁊ queſtiones. Gl. continuat duob⁹ modis. Prima eſt multū a remotis. Secūda pōt ſuſtineri. Tu poſſes ſic dicere. Primo ſupra dixit d matrimonio, vt in tit. de ſpon. ⁊ in ti. de ritu nup. Itē, q2 in eo interuenit dos, ideo poſuit de iure do. ⁊ de pac. dot. ⁊ de fun. do. Itē, q2 cōſtante matrimonio, fiunt donationes inter cōiuges, que reprobantur, ideo de his tractauit. Itē, q2 matrimonū qñq́ eſt neceſſe diſſolui, vt in §. nuptias. in auth. de nup. ideo poſuit de diuortijs. Et q2 ſol. mat. dos petitur, ideo poſuit iſtā rubr. ¶ Ex primo ſic, Iſte liber tradit ad inſtruendum alios, ⁊ ſic dꝫ edi, ſeu tradi a capite, vt l. argētarius. §. edi. ſ. de eden. ſed hic nō eſt caput libri, vt in gl. dr̄, ergo, ⁊c. Sol. Sicut fundus diuiditur gratia vberioris culture, vt j. de lega. ij. l. Caius. §. Titius. ⁊ gratia cōmodioris diuiſionis. iudex adiudicat de parte vni⁹ alteri, vt
9 inſti. de of. iud. §. quod ſi commode. Ita dicunt doctores, † ꝙ Iuriſconſulti iſta volumina diuiſerunt gratia cōmodioris lecture, alias vnus liber eſſet nimis magnus, ⁊ alius nimis paruus. Aduerte, q2 recte pōt dici ꝙ hic eſt caput libri, accipiendo librū pro volumine, ſed accipiendo librū pro iſtis libris portionalib⁹ vt ſunt quinquaginta libri ff. orū, ⁊ tūc nō eſt caput libri, vt ꝓbat. j. de le. iij. l. librorū. §. ſi cui. ſm doc. ¶ Scdo op. hic dr̄, ſol. matri. ¶ Cōtra, q2 ēt conſtante mat. repetitur dos, vt j. e. l. ſi cōſtante. ⁊ ſic iſta rub. nō eſt cōgrua ad nigrū. Sol. imo eſt gñralis ad oēs leges, de quibus tractare intēdit principaliter, q2 regula eſt ꝙ ſol. ma. repetitur dos, lꝫ qñq́ fallat, vt no. j. e. l. ij. in prin. Ideo. l. ſi conſtante. ponitur ſub hoc tit. vt denotet illā ſpecialitatem. ¶ Tertio ob. ꝙ ēt quādo nullū preceſſit matr. tractatur de dotis repetitione, vt j. e. l. ſi cū dotem. §. ſi. ſol. vt hic tit. ſit ꝑfectus,
10 tractatur etiā de matr. † putatiuo, in quo tū nō eſt ꝓprie dos, nec actione de dote repetitur, ſꝫ cōdictione ob cau. vt l. j. C. de cōdi. ob cau. ⁊ ſ. de cōdi. ſine cauſ. l. auūculo, dic vt ibi ⁊ C. de ince. nu. l. qui ꝯ. ⁊ j. de adul. l. ſi adulterū cū inceſtu. ¶ Quarto op. dr̄ hic petatur, ⁊c. Cōtra, q2 cū ſemel data fuit dos vt C. d do. cau. l. j. dꝫ dici repetatur, vt ſ. depoſ. l. j. §. eleganter. ⁊ j. de le. ij. l. cū pr̄. §. fidei tūc. ⁊ C. de cōdi. ob cau. l. ſi repetendi. ⁊ ſ. de condi. inde. l.
11 repetitio. Sol. huius † timore dīt gl. expone petatur, id eſt, repe
f tatur f ⁊c. ſic. ſ. ſi cer. pet. in ru. vel dic ſꝫ Dy. ꝙ hec lex pōt ſtare ꝓprie aliquo caſu, qñ dos eſſet data ab alio, vel a nemine, ſꝫ a marito conſtituta. Sꝫ certe tūc vir vr̄ ipſi mulieri donaſſe. ⁊ ſic ipſa dediſſe, vr̄, vt ſ. ſi cer. pe. l. ſingularia. ſ. de iu. do. l. lꝫ. §. j. ⁊ ſic expoſitio iſta nō eſt neceſſaria ſicut pma. ¶ Itē an iſte marit⁹ poſſit dotē conſtituere, eſt dubiū, qd dic vt l. j. C. de do. ante nu. ⁊ l. ſi
12 voluntate. C. de do. ꝓmiſ. Vñ gl. bene exponit, ſed an † hec expoſitio ſit ex ꝓpria ſignificatione, an ex interpretatione, gl. in l. verbū reddendi. j. de ver. ſign. dīt ex interpretatione. Tu dic etiā ꝙ petitio pōt aſſumi vt genus, p qualibet petitione ſeu repetitiōe in iudicio vel extra. l. amplius. rē ra. hab. ⁊ l. ſi decē cū petiero. j. de ver. ob. ⁊ tūc repetere eſt eius ſpecies, ⁊ cōtinetur ſub genere ex ꝓpria ſign. vt j. de re. iu. l. ſemꝑ in generalibus. ⁊ ſi intelligas, ita eſſe poſitum hic. iſta expoſitio non eſſet neceſſaria, niſi cā dubitationis tollende. Itē pōt aſſumi vt ſpecies ſeparata, ⁊ tūc
13 procedit quod dr̄ ex interpretatione, ⁊c. Idē dic de verbo red
g dendi g na pōt accipi verbū reddi. pro genere, ſc. pro quolibet

actu tranſlationis dñij,ſicut verbũ dari,ꝛ Inſt.de act.§.ſic itaqȝ
ꝛ j.de verb.ob.l.vbi aũt.in fin.tunc verbũ, reddendi cõtinetur
verbo dari proprie.Alio mõ põt accipi prout ꝛ ſpecies diſtin-
cta,ꝛ ſeparata.d.§.eleganter.§.fidei tue.ꝛ tũc ex interpretatio
14 ne.ꝛ iſtud eſt vtile ſcire ꝓpter ſtatuta.Sic etiã verbũ† dari.põt
ſum duobus modis.Uno modo,put eſt genus.i.ꝙ oĩs actus p
quem dominiũ transfertur,eſt genus.l.vbi aũt.in fi.de ver.ob.
Secundo ſumitur,tanqȝ ſpecies.modo ſi tu accipis dari tanqȝ.
genus tũc cõtinet reddi ex ꝓpria ſignificatione.l.ij.C.de cõ.ꝛ cõ.
ſtipu.Sed ſi accipit dari pro ſpecie,ꝛ ſic ſeparatum a reddẽdo,
tũc ex interpretatione continet reddi.ꝛ ita in verbo petatur,q2
põt accipi large vt genus.Itẽ prout ſpecies,ꝛ ſi accipitur peti
tanqȝ genus,tunc non eſt neceſſaria expoſitio petatur.q2 ex pro
pria ſignificatione cõtinetur.Sȝ ſi accipias peti,prout ſpecies,
tũc eſt neceſſaria expoſitio id eſt,repetatur,q2 ex interpretatio-
ne continetur.¶ Quero primo,ð2 hic ſol.mat.an hic ſi.habeat
h locũ quocunqȝ modo ſoluatur:ðt gl.ꝙ ſic facit.h j.eo.l.ſi quis ſti
15 puletur.Scðo quero,qualiter accipiatur hec dictio,† quemad.
Rñdeo,hic accipitur interrogatiue.Queritur enĩ per quos,ꝛ a
qb9,inquantũ,ꝛ qñ dos petat.ꝛ dic vt in gl.ſic.ſ.quẽad.ſer.ami.
in ru.ꝛ j.quẽad.teſt.aper.ꝛ de pac.do.l.ſi pr.§.j.Nñqȝ ponitur
ſimilitudinarie,directo vel per ꝯrium,vt j.de adimẽ.leg.l.iij.§.
ſi duobus.ꝛ ibi gl.de ac.poſ.l.quẽad.ꝛ C.de agri.ꝛ cẽſi.l.quẽad.
¶ Tertio quero,hic ð2 dos:quid eſt dos:ðt Azo in ſum.C.de
16 iur.dot.dos† eſt que a muliere,vel eius parte, marito,vel eius
parti,ꝓpter onera matrimonij datur, vt perpetuo ſit penes eũ,
ꝛ ibi cã probat.Hec diffinitio non vr̃ vera, q2 etiã ſi nihil datur,
vel traditur a muliere,ꝯſtituitur dos,vt in debitore liberato cã
cõſtituẽde dotis.vt ſ.de iur.do.l.promittẽdo.§.j.ꝛ l.lȝ.in prin.
Sed põt rñderi,ꝙ vr̃ a muliere data,vt in preal.l.lȝ. Preterea
ſi mulier non eſt dña,ꝛ dat fundum alienũ in dotem, tñ traden-
do ð2 fundũ dotalẽ facere, vt ſ.de fun.do.l.dotale.§.j.ꝛ ibi not.
17 Sȝ excuſando dic,ꝙ intellexerit† datur p traditur,ſic.ſ.de depoſi.
l.j.in prin.ꝛ qð ibi no.ꝛ j.de re.iu.l.nõ videtur data.Preterea
qð diffinitio Azo.nõ ſit vera,ꝓbatur ſic.Azo ðt ꝙ illð,qð datur,
i eſt dos,hoc eſt falſum,q2 dos eſt quoddaȝ ius incorporale ſicut
hereditas,patrimoniũ,peculium,ꝛc.vt j.de impen.l.qð ð2.la.j.
k ꝛ ibi tex.ꝛ gl.in verſ.lȝ dotis.Preterea,† ꝙ ſit ius vniuerſale
18 ſeu incorporale,patet,q2 fructus ꝛ acceſſiones nõ augẽt res ſin
gulares,ſȝ bene augent vniuerſaleȝ.ſ.here.vt l.item veniunt.§.
fructus.ſ.de pe.he.Ad quod facit.j.de verb.ſig.l.hrdi.appel-
19 latio.ꝛ l.pecunie.§.j.ꝛ ſ.de pec.l.peculiũ naſcitur.† Sȝ acceſ-
ſiones dotis augẽt dotẽ,ꝛ veniunt ex natura eiuſdẽ actionis.vt
j.e.l.ſi marito.§.fi.C.de iu.do.l.etiã.Ergo pȝ qð eſt qd vniuer-
20 ſale.Preterea,in vniuerſalib9 pretium† ſuccedit loco rei,ſecus
in particularibus.vt l.ſi ꝛ rẽ ꝛ pretium.ſ.de petitio.here.ꝛ ibi
no.ꝛ in l.Imperator.j.de le.ij.ꝛ per doct.C.de rei ven.l.mater.
Sȝ in dote pretium ſuccedit loco rei,vt no.j.de ver.ſig.l.labeo
ꝛ Sabinus.§.item ſi dñs.Ergo dos eſt aliquid vniuerſale,hoc au
tẽ ꝙ pretiũ ſuccedit loco rei,intelligo ſȝ.l.ita conſtante.ꝛ l.res
que ex dotali.ſ.de iu.do.¶ Ex his concludo diffinitionẽ Azo.
l eſſe falſam.Dic ergo l ſic dos† eſt quoddã ius, in ſe continẽs id,
21 qð a muliere,vel ei9 parte,marito,vel eius parti traditur,vel ꝓ
tradito habetur,ꝓpter onera matr.ſuſtinẽda.Et predicta ſunt
22 multũ vtilia† ad practicam,quare dico, qð admittetur libellus
m vniuerſalis m ſeu gñlis,ſicut in petitione here.ꝛ fructus interim
percepti veniunt eadẽ actione,nõ ex officio iudicis,per ea que.
ſ.dixi.ꝛ qð no.ſ.de edẽ.l.j.in prin.magne gl.Sȝ hoc vr̃ ꝯ.l.fin.
23 C.de ſent.que ſine cer.quanti.profer.Sol.† Sententia q̃ fertur
in iudicio vniuerſali,d. continere certum reſpectu vniuerſi,ſed
incertitudo que eſt reſpectu rerum particularium que cõtinent
ſub vniuerſo nõ vitiat,vt d.l.j.in gl.mag.ſ.de edẽ.Sȝ in d.l.fi.
fuit ſñia incerta reſpectu vniuerſi.Nõ enĩ declarauit ibi iudex
dotẽ eſſe datã,nec quãtitatẽ dotis.Sȝ ſi declaraſſet dotẽ datam,
lȝ nõ quãtitatẽ,valeret, vt ex predictis patet.Hoc ẽt ꝓbatur in
d.l.fi.vbi libellus admittitur.in quo dos petitur,lȝ quãtitas do
tis non exprimatur.Itẽ predicta determinatio vr̃ ꝯ.l.ſi peculiũ,
in prin.j.de pe.le.vbi ðt,ipſa corporalia vendicãda.Quare dic
ꝙ quedã eſt vniuerſitas corporũ,vt grex,ꝛ iſta vniuerſaliter põt
vẽdicari,ꝛ perſonali actione peti,vt l.j.in fi.ꝛ l.ſeq.ſ.de rei vẽ.
n Quedã eſt vniuerſitas corporũ,n ꝛ iurium, vt peculiũ, hr̃ditas,
dos,ꝛ ſimilia.ꝛ tũc ſi actione perſonali vel miſta agatur põt vni
uerſaliter peti,vt dixi.Aut agitur mere reali,ꝛ tũc ſunt corpora
deſignãda,vt pal.l.ſi peculiũ.Rõ,q2 iſta iura ꝑſonalia non poſ-
vẽdicari.vel.l.ſi ager.ſ.de rei ven.ꝛ l.pe.C.e.ti.ꝛ j.quorũ bono.
24 l.fi.¶ Quarto q̃ro† an dos,ſiue ꝓctus dotis ſit de iure gentiũ,
o vel ciuili.Dico de iure gentiũ,vt eſt expreſſum.ſ.de c.di.l.cũs.
ꝓ facit q2 non eſt de caſibus exceptuatis, qui ponũtur in l.ex hoc
iure.ſ.de iuſt.ꝛ iu. ¶ Ultimo quero an Guarneri9 viderit hũc
librum.Quidam dicunt ꝙ non, quod non placet, quia hic po-
ſuit opin.ſuas,vt patet in l.ij.§.fin.

ADDITIONES.

a ¶ Mutãtur.Adde,glorioſiſſime matris Marie ꝑſidio inuo-
cato,inquantuȝ Alex.poſt Guil.de cu.in l.cõparationes.C.de
fide inſtru.tenet, ꝙ notarius nõ poſſit mutare ſignum propter
comparationẽ,qð idẽ voluit Bal.conſi.xxij.j.li.ꝛ cõſ.ccccxxxij.
li.iij.in quib9 etiã tȝ,ꝙ ſignũ ſit de ſubſtantia,ꝛ ꝙ notarius pſu-
matur rogatus,quanqȝ ſignuȝ notarij nõ ſit de ſubſtãtia,niſi vbi
viget conſuetudo,tȝ do.Card.conſi.cxxxiij.Et ꝙ notarius non
preſumatur rogatus,voluit Auge.conſi.lxxiiij.ꝛ cclxxiij.
b P.Pau.P.¶ Quidam habens. Uide Felyn.in proemio Grego.
quid de eo qui in inſtrumento dicit ſe Titium de Papia. vide
Fely.in cap.cum cauſam.de proba.
c Poma.¶ Et q2.Adde,ꝙ aliquñ nomẽ paruum operatur effectũ,
quia ſi mortuo patre naſcatur poſthumus,ꝛ imponatur nomen
patris,ꝙ ex hoc probatur filiatio.Ita Bal.c.tuã,el.j.de ordin.
cog.vbi ponderat tex.l.vxorem.ff.de manumiſ.teſt.Adde etiã
qð dicunt Jo.and.Imo.ꝛ Card.in cap.grauis.de depo.ꝛ ðt gl:
l.facta.§.fi.in danda.ff.ad Treb.Car.c.cum ſecundum,de pre
ben.vide Cepol.conſi.iij.ꝛ conſi.xxiiij.
d ¶ Appellatiuum.Ultra Alex.adde qð voluit do.Anto.in c.de
Francia.extra de ſpon.Gemi.in proemio Decre.vbi ðt,ꝙ ideȝ
eſt dicere, Petrus Frãcigena,qð Petrus de Francia.ꝛ Roma
nus,ꝙ ſubiectus Romanis.alle.j.diſt.c.ius queſitũ.ꝛ gl.in ca.
quãto.lxiij.diſt.ꝛ tex.in c.Archidiaco.Flo.lxxv.diſt.arg.xxiij.
q.iij.c.cõperimus.ꝛ j.q.j.c.ſcriptũ.ꝛ inquãtum Ale.poſt Imo.
ponit,an cõceſſis repreſalijs ꝯ Peruſinos,ſi Peruſin9 alibi ha
bitat,nõ Peruſij poſſit capi,vide qð cõſuluit Bal.cõſ.ccccxlv.
quatuor ad ꝓpoſitũ.li.iij.vbi loquitur de repreſalijs cõceſſis p
Uenetos ꝯ do.Galeotũ malateſta.ꝛ eius ſubditos,ꝛ diſtrictua-
les.Inquantũ etiã ideȝ Ale.querit quid econtra, ſi repreſalie cõ
cedantur per Bononienſes contra Peruſinos, ꝛ Bononienſis
habitet Peruſij,an poſſit capi:ꝛ ðt ꝙ non, allegãdo Jo.and.in
additio.ad Spec.in rub.de iniur.ꝛ dã.da.Adde qð idem voluit
Bal.in conſ.cij.quod dictus graſſus.ꝛ conſ.ccxj.punctus cõceſ
ſus.ij.libro.Sed an autẽ conceſſis repreſalijs ꝯ aliquam ciuitatem,
comprehendatur poſtea nati:vide Pau.de caſt.conſi.cccxiiij.
e Poma.¶ Ab etymologia.Uide Fel.in ꝓemio decre.Fe.c.quã-
to.de preſu. Bar.cõſ.j.in j.vo.ꝛ Prepoſ.c.priuilegia.iij.diſt.
f ¶ Id eſt repetatur.Adde eundeȝ Ale.in l.j.§.ſi quis edificiũ,
ꝛ que ibi poſui.j.de oper.no.nunt.ꝛ inquantum.h.d.ꝙ ſtatutuȝ
de compromiſſis eſt fauorabile,alle.Pet.de anch.conſ.lxxviij.
in alle.clxxxvij.ꝛ vide Pau.de caſt.conſi.lxix.ꝛ precedenti.
g Poma.¶ Reddendi.Uide aliquid per Alex.conſi.liiij.in iiij.vo.
gl.c.qui dormierit.xxvij.q.ij.Al.cõſ.vl.iij.vol. Barb.cõſ.cxx.
h ¶ Quod ſic.Inquãtum Ale.ðt,ꝙ perſona ignorãs ius,ꝛ ſciens
factum ꝛ ꝯhens matr.de preſenti in gradu ꝓhibito,amittit do-
tem,ꝛ applicatur fiſco.adde ꝙ dictum ſuum dȝ intelligi,qñ per
carnalem copulã matr.fuit conſumatum,ꝛ erãt maiores, q2 ver
ba nihil operantur in ꝯhendo matri.in gradu prohibito.Et ita
voluit Bal.cõſ.cij.lib.iij.ꝛ ad hec ne lõgior ſim.vide Ro.conſi.
cccv.Adde ꝙ Pau.de caſ.hic enumerat priuilegia,ꝛ idẽ facit
Ro.conſi.lxvij.qui conſuluit,ꝙ ſtante ſtatuto,quod omnia bona
mariti ſint tacite hypothecata vxori.ꝛ perinde habeantur,ac ſi
eſſent expreſſe hypothecata,ꝙ hec tacita hypotheca habet om-
nia priuilegia que vera hypotheca.
i P.Pau.P.¶ Ius incorporale. Sequitur Commen.conſil.cxix.
iſtud etiã ðt Bar.in l.cum pr̃.§.pater filie.in ſcða op.ff.de le.ij.
k Poma.¶ Tex.ꝛ gl.Uide quid ex hoc inferat Alex.conſi.cv.iiij.
vol.ꝛ conſi.xxiiij.e.vo.Ale.l.edita.C.de eden.Bart.conſil.cxx.
l ¶ Dic ergo.De hac diffinitione Pau.de Ca.hic ðt, qð aliqui
reprobant Bar.ꝛ male,de quo vide Ang.cõſ.clxxx.lȝ do.Alex.
aliter alleget,ꝛ in dicto conſi.ex ſua diffinitione infert.qð ſtante
ſtatuto quod maritus lucretur dote,quod tale ſtatutum verifica
bitur in dote promiſſa,qð limitat Pau.de caſt.in l.iubemus.C.
de ſacroſ.ecc.ſi promittens fuit in mora,q2 ſua mora non dȝ ſibi
opitulari.Et hoc idẽ voluiſſe vr̃ Bal.conſil.ccxxxiij.inci.quia
iſta dos.lib.iij.ibi,nec mora poſſit imputari debitori.ꝛ Bart.
cõſi.cxxxiij.incip.ſtatuto ciuitatis Eugubij,alias ſtatuto cõmu
nis Sauiani.ꝛ Ale.in conſ.lxxiiij.in fi.lib.iiij.vbi ðt hanc eſſe cõ
munem opinionem,qȝ etiã firmauit Ang.cõſi.lxxvj.incip.ſtatu
tum loquitur.An aũt ſtante ſtatuto,quod ſi matrimo.fuerit ſo-
lutuȝ morte mulieris,liberis nõ extantib9 ita qð dos ſit in caſu
reſtitutionis,maritus lucretur tertiã partẽ dotis,quã reſtituere
tenebat,ſi marit9 vxori, vel ſocero dederit dilationẽ de ſoluẽda
dote in tribus,vel in quatuor annis,ꝛ dilatione pẽdente moriat
mulier,ſine liberis,vel lapſa ſit dilatio. an lucri faciet maritus
dotẽ.Cõſuluit Ang.qð non.q2 iſte eſt caſus omiſſis a ſtatuto,q2
ſtatutum non cõcedit lucrũ.niſi eo caſu quo eſſet in caſu reſtitu-
tionis,quod hic non fuit.vide eius conſi.clviij.incip.quod ſi.

¶ Uniuer

a ¶ Uniuerſalis Adde Ange.cõſ.lxxx.incipien.domina Maria de baſtarijs Alex.allegat.cui inquantum.in fi.ponit an valeat ſtatutũ imponens penam filio cum ea ẜhenti matrim.ſine conſenſu patris. Adde ꝙ voluit Aldr.cõſi.xvi.⁊ Bal.cõſ.cccxxiij.li.iiij.Et ꝙ actio de dote cõpetat etiã ad fructus.adde etiã Bar.in l.j.ſ.de impẽ.in rebus dot.factis.Bal.in l.emptorem.C.locati.⁊ in l.frater a fratre.ſ.de conditio.indeb.Ant.⁊ Imo.in ca.Pernuntius.extra de teſt.⁊ ſing.in cõſi.lxxiij.inci.do.Auriola.⁊ ꝙ veniat fructus ⁊ acceſſiones in actione de dote,⁊ etiã gl.magna in l.j.in prin.ſ.de eden.⁊ poſſunt peti vna cuʒ interuſurio mediĩ tẽporis,ita Bar.⁊ omnes.in l.ſi ſocer.in §.Lucius.ſ.eod.⁊ in l.nupta.§.j.⁊ in l.ſi marito.§.ſi fundus.ſ.eo.vbi actio de dote datur ad fructus ponunt etiam Lyn.⁊ doc.in l.non eſt.C.famil.erciſcun.

n P.PAV.P. ¶ Uniuerſitas corporuʒ.Contrarium tenet Bar.in peculio.in rub.ſ.de pecul.

o IO.FR.RV. ¶ Contractus dotis.An ſit de iure gentiũ,vide per Bald.nouellum in tractatu de dote,in iij.par.vbi pleniſſime diſcutit,⁊ tandem octo concluſiones elicit ſuper iſto articulo.

LEX I.

1 ¶ Priuilegia dotis an dentᷣ ipſi actioni dotis,an vero pſone.
2 Priuilegiuʒ prelationis in hypothecaria non tranſit in alium.
3 Priuilegiuʒ ne fundus dotalis alienetur,quãdo trãſeat ad oẽs.
4 Priuilegium quod in dubio pro dote preſumatur,⁊ pro ea fiat interpretatio,tranſit ad omnes,ad quos dos tranſit.
5 Priuilegium tacite ſtipulationis,⁊ quod contractus dotis ſit bone fidei,tranſit ad omnes.
6 Priuilegium vt iudicium dotis ſit ſummarium,an tranſeat ad heredes.
7 Priuilegium ꝙ preferatur ceteris,non tranſit ad heredes.
8 Priuilegium ꝙ tacita hypotheca dotis ſit priuilegiata,tranſit ad ſuum heredem.
9 Dos an ſit preuilegiata ante matrimonium
10 Dos an conſtituatur nudo pacto.
11 Dos creditur promiſſa de bonis patris.
12 Dos qñ dicatur promiſſa de bonis aui,⁊ quid de matre,⁊ fratre
13 Si mutus accepit dotem ꝙ fingatur ſtipulatio.
14 Dos an ratione incertitudinis vitietur,⁊ quando incertitudo vitiet contractum.
15 Alia priuilegia dotis.Iudex conſtituit dotem filie,quando pater eſt abſens.num.16.
17 Alienari ꝙ non poſſit res dotalis immobilis ſine decreto.
18 Res mobilis dotalis quando,⁊ que alienari poſſit ſine decreto.
19 Mulier prefertur de dote in actiõe perſonali ⁊ hypothecaria.
20 Teſtis ſi dicat ꝙ vidit Titiũ poſſidere p triginta annos ſemp,ꝙ nõ dicat falſus,lʒ pbetur Titiũ aliquo tẽpore fuiſſe abſentem.
21 Dictio,ſemper.ꝙ denotet continuationem.
22 Teſtis qui deponit de poſſeſſione,quod intelligatur de poſſeſſione naturali.
23 Poſſeſſio continuata,que ſatis dicatur probata.
24 Dos ꝙ in omni parte mundi,⁊ cõtra quecunqʒ ſit priuilegiata.
25 Utilitas publica ⁊ priuata ſumitur quatuor modis.
26 Publica vtilitas quando preferatur priuate,⁊ alteri publice.
27 Diſpoſitio huius legis,ꝙ habeat locum in dote profectitia ⁊ aduentitia.
28 Mulier que ſecundo nupſit dote nõ repetita,habet priuilegia.
29 Mulier ſterelis ꝙ habeat priuilegia dotis.
30 Doctor vel ſcholaris quando poſſit expellere fabrum male audientem penes ſcholas vel cameram.
31 Debitum cauſa ſtudij,⁊ debitum cauſa dotis concurrunt.

a DOtis cauſa.ᵃ Cauſa dotis eſt priuilegiata ꝓpter fauorẽ Reipub.qui vertitur in liberis procreandis.Et diuide vt in gloſſ. ¶ Caſus in terminis.ᵃ Reperiuntur duo inſtrumẽta
b conſecta in eadem die,ᵇ ⁊ in quolibet continetur obligatio perſonalis p ſe,⁊ hypothecaria,vnũ eſt dotis,⁊ aliud eſt mutui. Queritur quod preſumatur primo factum.Et reſpondet Iuriſcon.Do tibi talem regulam,Dotis cauſa ⁊c.⁊ ponit rationem regule.⁊ rationẽ rationis.Notabilia collige per teipſuʒ,⁊c. Primo opp.certum eſt,quod matrimonium eſt cauſa dotis,vt l.iij.cum ſimi.ſ.de iure dotiuʒ.male ergo hic dt,dotis cauſa,q2 ſecundũ hoc tractat de matr.cuʒ deberet tractare de dote,vt patet ex rubrica.Huius timore gloſſa que eſt hic,dat ſex expoſitiones,vt in ca videtis.Sed quidaʒ damnãt omnes iſtas expoſitiones,Primas quinque reprobant iſta ratione,q2 ſi priuilegium daretur ipſi actioni,vel doti,vel eius nature,ſiue contractui,tranſiret ad omnem,ad quem tranſiret actio ſiue ipſa dos.l.in omnibus.⁊ l.priuilegia.ſ.de reg.iur.⁊ de aqua quot.⁊ eſti.l.j.§.permittitur.Sed hoc nõ eſt verũ in dote.l.j.C.de priui.dot.ergo,⁊c.Ultimã reprehendit Dy.dicẽs,ꝙ hoc nõ reperitur lege cautuʒ.⁊ q2 hic eſſet potius odiuʒ,ꝙ fauor.vt C.vt intra certũ temp.l.j.Unde alij
c vt Odoſ.exponunt dotis cã.id eſt,mulierᶜ in actione de dote,Et hoc vr̃ probari.ſ.de priu.cre.l.dabimus.in prin.vbi dt,ipſi mulieri,⁊c.Et ad idẽ.C.de priu.do.l.j.Sʒ iſtud vr̃ cõtra tex.C.de rei vxo.ac.l.j.§.⁊ vt plenius.vbi dr de ipſa actione dotis,⁊c.Et ſic patet,ꝙ priuilegiũ datur actioni,⁊ nõ perſone.Unde Dy.dt
d dari priui.ᵈ actioni,⁊ nõ perſone,tñ datur fauore perſone mulieris.⁊ ideo non trãſit ad hr̃des.Idẽ tʒ Ly.in d.§.⁊ vt pleniꝰ.Tu
1 dicᵗ quãlibet expoſitionẽ per ſe eſſe verã diuerſis reſpectibus.Nã dos hʒ multa priuilegia,vt ſ.videbitis. Quoddã priuil.eſt tacite hypothece,⁊ illud datur ipſi actioni de dote,vt preal.§.⁊ vt plenius.Et fateor,ꝙ hoc trãſit ad quẽcunqʒ trãſit actio de dote,vt probatur Inſti.de act.§.fuerat.in fi.vbi ponitur aduerſa-
e tiuaᵉ dictio,autẽ,que innuit,ꝙ priuilegium,alias hypotheca trãſit ad omnes.Et ad idẽ facit.d.§.⁊ vt pleniꝰ,q2 etiã ex parte viri eſt tacita hyp.⁊ ſic cõpetit tã alteri ꝙ mulieri.Sʒ illud priuile.
2 ᵗꝙ illa hypotheca ſit priuilegiata,vt pferatur alijs hypothecis,hoc nõ tranſit in aliũ.Et hoc tʒ Pe.vt no.Lʒ.C.de pri.do.l.j.Fʒ Pe.Ja.de Are.⁊ no.ipſe Ly.in l.aſſiduis.in vlt.q.C.qui po.in pi.⁊ tũc bene ꝓcedit illa expoſitio dotis cã.i.actio dotis.⁊ ſic eſt cã cauſata vt C.per quas perſo.no.ac.l.j.Quoddã eſt priuil.qđ datur ipſi doti,hoc eſt rei in dotem date.qđ gl.dixerũt eſſe dotẽ,
3 vt dixi.ſ.in ru.vt eſt priuilegiumᵗ ne fundus dotalis poſſit alienari,⁊ iſtud ſimiliter tranſit ad oẽm,ad quẽ trãſit dos ipſa,q2 heres poſſet alias vendicare,ſicut ipſa mulier,niſi ipſe vir eſſet heres.vt l.funduʒ dotalẽ.ſ.de fun.do.⁊ ſ.de vſu.l.cũ vir.Velᵗ pone exẽplum de illo priuilegio,qđ hʒ dos,vt in dubio ꝓ ea fiat interpretatio,ſm qđ poſui caſuʒ in hac l.Iſtud enim datur ipſi doti,q2 tex.dt,in ambiguis,ꝓ dotibꝰ,⁊c.vt l.in ambiguis.ſ.de iur.do.⁊ l.in ambiguis.de re.iu.Et iſtud tranſit ad omnẽ,ad queʒ ⁊ dos.Non enim datur ipſi mulieri tantum,ſed etiã ex parte viri ꝓcedit vt patet per no.in d.l.in ambiguis.⁊ tunc bene ꝓcedit expoſitio ſequẽs dotis cã.i.ipſa dos.Idẽ dico de.ij.⁊ iij.expoſitione,q2 ad idẽ tẽdunt.Quoddã eſt priuilegiũ,qđ daſ ipſi ꝯtui,
5 vtᵗ de tacita ſtipulatiõe,vt C.de rei vxo.ac.l.j.in prin.Itẽ ꝙ ſit cõtractus bone fidei,Inſt.de ac.§.fuerat.⁊ iſta ſimi.trãſeunt ad hr̃des,vt d.l.j.§.illo procu.dubio.C.de rei vxo.ac.⁊ tunc ꝓcedit v.expoſitio.dotis cã.i.titulus,ſeu cõtractus.Quoddã eſt priui-
6 legium.ᵗqđ datur cauſe,ſeu inſtantie iudicij,vt q2 iſta cauſe eſt fauorabilis,ideo iudex põt abbreuiare dilationes,vt cauſa citiꝰ finiatur,arg.ſ.de re iud.l.ij.⁊ de iud.c.diſpẽdioſam.in cle.⁊ hoc modo ꝓcedit.vj.expoſitio gl.Nõ obſtat quod dt Dy.videlicet ꝙ non reperitur lege cautum,⁊c.q2 imo reperitur,vt dixi.Nec obſt.l.ij.C.vt intra cer.tẽp.q2 fateor,ꝙ inſtãtia ipſius cauſe nõ perit tẽpore biennij,q2 hoc eſſet odium,ſed iudex dabit dilationes
f breuiores,ᶠ in fauorẽ mulieris,ſicut in cã alimentorũ.ᵍ Et hoc te
g tigit,ſ.e.l.ſi cõſtante.in iij.q.prin.⁊ in.vi.⁊ iſtud priuil.trãſit ad hr̃des vniuerſales,vel non ſm qualitatem heredis,vt preall.
7 l.ij.de re iud.Quoddam eſt priuilegiuʒ,ꝙᵗ datur perſone,vt pferatur alijs,⁊ iſtud datur mulieri,⁊ ad heredes non trãſit,vt allegata.l.dabimus.in prin.ſ.de priui.cre.⁊ C.de priuil.do.l.j.⁊ tunc ꝓcedit expoſitio Odoſ.dotis cã,id eſt,mulier in actione de dote.Quoddã eſt priuc.quod datur mere actioni,fauore mulie-
8 risᵗ q2 illa tacita hypotheca ſit priuilegiata,⁊ tunc nõ trãſit,niſi ad ſuum hr̃dem,vt preal.§.fuerat.⁊ l.aſſiduis.⁊ tunc ꝓcedit expoſitio Dy.⁊ Ly.qui eum ſequitur,⁊ tunc vides,ꝙ quelibet expoſitio eſt bona,⁊ ideo iuriſ.dixit,dotis cã,⁊c.volẽs ponere verbum gñrale aptum referri ad omnia priuilegia. Poſſetis dicere hoc eſſe falſum.Nã tex.qui ſequitur,loquitur ſolum de priuilegijs,q̃ cõpetunt mulieribꝰ.Dicit enim.Nã reipub.intereſt dotes mulieribꝰ ⁊c. ¶ Unde de neceſſitate dʒ exponi,dotis cã,id eſt mulieri in actiõe de dote.Rñdeo cuicunqʒ cõcedatur,ſiue actioni,ſiue ꝯtractui,ſiue ipſi doti ſiue ipſi mulieri,ſemp intereſt mulieris,intereſt enim noſtra habere bonas,⁊ priuilegiatas actiones,⁊ ideo tex,iſte nõ cõcludit,ꝙ ſemp mulieri cõcedatur priui.Ex predictis apparet ſolutio.q.quã ponit Dy.ſ.e.l.poſt dotẽ.an mortua filia pr̃ habeat priui.⁊ dic,vt ibi dicã.⁊ dabo regulã.Secundo op.ad hoc quod dr hic,ſemper.cõtra.ſ.e.l.maritum.Huiꝰ cõtrarij timore dt gl.eo eſt veritas,ꝙ illa eſt regula,ꝙ dos eſt priuilegiata omni tp̃e,⁊ in omni caſu eorundẽ tẽporum.ſ.an
h matr.eo cõſtante,⁊ eo ſoluto.hʒ de hoc ponit exempla.Fallit in caſũ dicte.l.maritum.ideo glo.ſubaudit,fere.Aduertatis,circa iſtã gl.oportet nos videre vtrũ bene dicat in eo quod dt,ꝙ omni tẽpore eſt priuilegiata.Scdo,an bona exẽpla ponat.Tertio,an
9 bene cõtraria ſoluat.Ad primum opp.⁊ vr̃ ꝙ dos non põt eſſe priuilegiata ante matri.cum non poſſit eſſe ſine matrimonio,vt l.iij.ſ.de iur.do.Reſpõ.ꝙ dos poſt ſecutum matrimo.aſſumit priuilegiũ,in eo ꝙ factum fuit ante matri.vel dic,ꝙ etiã ſi matri
i monium non ſequatur,ⁱ hʒ tamen ſponſa in aliquibus priuilegiũ.vt ſ.de priui.cre.l.ij.in §.F.⁊ ſ.de iure do.l.ſi ſpõſa. ¶ Ad-

10 ſm venio.ſ.ad exempla.⁊ ad pꝛimum exẽplum, ſcilicet q̃† dos
k conſtituitur nudo pacto,kop.q2 ſemper fingitur ſtipulatio,vt C.
de rei vxo.ac.l.j.§.j.Sol.gl.loquitur ſm iſtã tempoꝛa,vt not.in
l.ad exactionẽ.C.de dotis ꝓmiſ.Item ꝯ,q2 illud exemplum eſt
ex parte viri,ſʒ lex noſtra loquitur de pꝛiuilegio ex parte mulie
ris.Rñdi,q2 etiã mulieris intereſt doteʒ nudo pacto conſtitui,⁊
ſtipulationẽ pſumi,q2 ſtatiʒ queritur mulieri.Aliud puilegium
11 eſt,†q2 de bonis patris ꝓmiſſa creditur,l vt l.fi.C.de do.ꝓmiſ.
l Rõ,q2 paternuʒ officium eſt dotare,qđ intellige de patre legiti
mo,⁊ naturali,ſec⁹ de naturali tantũ,vt j.de le.iij.l.vxoꝛẽ.§.pr̃.
12 naturalis.dic vt ibi.¶†Quero qd in auo:glo.male loquitur in
pꝛealleg.l.fi.Sʒ,dic ideʒ in auo paterno,vt j.de coll.bo.l.dedit
dotẽ.Quid de matre,dic vt in l.neqʒ mater.C de iure do.Sʒ qd
in fratre,dic vt in l.cum plures.§.pe.j.de admi.tu.⁊ in l.nõ om
ni.§.de admi.tu.Aliud exemplũ eſt in pꝛiuilegio de tacita ſtipu
latiõe,⁊ de tacita hypotheca.⁊ hoc eſt verũ de iure hodierno,nõ
m ſm iſta tẽpoꝛa.¶Sʒ quid ſi mutus m accepit dotẽ,qđ põt† vt l.
13 mut⁹.in pꝛin.š.de iu.do.Vr̃ qđ nõ poſſit fingi ſtipulatio,vt j.de
ver.ob.in l.j.in pꝛin.coniuncta.l.qui ad certũ.š.loc.Sed puto
fingi ſtipulationẽ interpoſitam eo modo quo põt,ſ.per ſeruuʒ,
vt pꝛeallegata.l.j.in pꝛin.de ver.obl.¶Aliud pꝛiuilegium eſt
quod dos poteſt in arbitrium patris cõferri,⁊ eo detracto rema
14 net pꝛomiſſio†incerta.⁊ valet,vt l.cuʒ poſt.§.gener.š.de iu.do.
Quod intellige in ꝓmiſſione facta per ſtipulationem vt ibi no.
Quidam moderni dicũt,qđ hoc nõ eſt ſpeciale in dote,q2 dicũt
n idem in aliĳs ꝯtractibus,vt incertitudo n poſſit admitti ratione ad
iuncti certificati,vt in legato ad refectionem vie,in tutelis,⁊ in
alimẽtis,⁊c.l.quidã in teſtamento.j.de le.ij.de annu.leg.l.ſi cui
annuũ.ita đt Cy.C.de do.ꝓmiſ.l.j.ego credo gl.bñ dicere,alias
nulla incertitudo vitiaret.Nã in venditione pꝛetiũ intelligere-
tur,ſm rei qualitatem.Idem in locatione,⁊ idem in legato.Nã
intelligitur ſm merita,vt l.nec adiecit.š.ꝓ ſocio.qđ eſt falſum,
vt dicto.§.gener.⁊ j.de ver.ob.l.ita ſtipulatus,in pꝛin.⁊ ibi ſcri
pſi.eſt ergo ſpãle in dote,⁊ in alimentis,vt in pꝛeallegata.ſi cui
annuum.⁊ in legato ad refectionẽ vie.d.l.quidã in teſtamento.
o q2 eſt cã fauoꝛabilis.vt l.ad inſtructionem.C.de ſacroſan.eccl.o
15 ¶Aliud vero†pꝛiuilegium,ſpãle eſt in l.fin.C.ad vellei.dic vt
ibi.¶Aliud.C.com.de leg.authen.res que dicemus in l.a filia.
in pꝛin.j.ad trebel.⁊ iſta ſunt iura noua.¶Aliud in l.quod au
tem.š.de iure do.Sʒ ibi nulluʒ eſt ſpãle,q2 ibi tacite agebatur,
p vt ibi no.gl.ergo ⁊c.vt l.itẽ q2.š.đ pa.Aliđ in l.qui liberos.pš.
16 de ritu nu.q2 pr̃ cogitur dotare filiã,vt ibi.¶†Quero hic,ſi pa
ter eſt abſens,vel haberi non põt,quid fiet?Certe iudex conſti-
tuet eam.Caſus eſt no.in l.pꝛofectitia.circa pꝛinc.š.de iu.dot.
¶Expedita ſunt exẽpla pꝛimi tẽpoꝛis.¶Aliud pꝛiuilegiũ eſt
17 in ſecũdo tẽpoꝛe,†q2 nõ põt alienari,vt Inſt.qui.alie.lʒ.in pꝛin.
Ita vr̃ gl.indiſtincte dicere,⁊ ſic vr̃ tenere quod indiſtincta res
dotalis non poteſt alienari,ſiue mobilis,ſiue immobilis.Idem
no.j.de reg.iu.l.libertas.la.ij.⁊ C.de rei vxo.act.l.vnica.§.⁊ cũ
18 lex.lʒ ibi ſe nõ firmet.In ꝯrium.ſ.†q̃ res mobilis dotalis poſſit
alienari,tʒ Inſt.qui.ali.lʒ.in pꝛinc.⁊ Azo in ſumma de fun.dot.
circa fin.Cdoſ.tʒ iſtã gl.⁊ ſimiles,q2 leges,que loquũtur de fun
do dotali,ponunt gꝛatia exempli,lʒ hoc videatur ꝯ.l.res in do-
tem date.š.de iure do.Iac.de are.tʒ opi.ꝯriam in d.§.⁊ cuʒ lex.
Pe.vero diſtinguit,lʒ Cy.ibi eum aliter recitet.Aut res dota-
lis conſiſtit in pondere,numero,vel mẽſura,⁊ poteſt alienari,vt
d.l.res in dotẽ.Aut conſiſtit in aliĳs rebus,⁊ tunc ſi poſſunt ſer-
uãdo ſeruari,nõ poſſunt alienari vt hac gl.cũ ſimil.fallit fauo-
re libertatis,vt j.eo.l.dotalem.in pꝛin.Aut non poſſunt ſeruari,
⁊ tũc poſſunt alienari.argu.l.lex que tutoꝛes.C.de admi.tutoꝛ.
Hoc non placet,q2 non eſt eadem ratio in muliere,⁊ in minoꝛe.
vt l.ſicut.C.de pſc.xxx.ann.Aliĳ vt Iacob.de are.dicunt q̃ in-
terim vir põt alienare,q2 nõ eſt ꝓhibitum ſed ſolut.matr.dotis
dominium reuertitur ad mulierẽ,vnde ipſa poterit vendicare.
argu.š.de in diem addic.l.ſi ex duob.§.ſed ⁊ Marcellus.alius
eſt ſub.li.vj.ſicut in rebus que ſubiacẽt reſtitutioni,vt in authẽ.
q res que C.cõmunia de leg.⁊ hoc puto veruʒ de iure antiquo tñ
de iure authẽ.dico innouatũ in rebus que ſeruari poſſunt vt nõ
poſſint alienari ſine ſolennitate quaʒ ponit auth.ſiue a me C.ad
velleia.⁊ ibi no.gl.in fi.Item tenet in coꝛpoꝛe.vnde ſumitur.d.
authẽ.§.pen.collatione.v.Quod eſſe verum patet,q2 lʒ illa con
ſtitutio:dum loquitur de donatione ex pꝛima de immobilib⁹,tñ
cum loquetur de dote đt generaliter ſi quid dotis cã ⁊c.qđ eſt no
tan.¶Aliud pꝛiuilegiũ eſt,q̃ cõſtante matr.poſſit repeti ea cã,
vt hic đt in glo.dicam in l.ſi conſtante.j.e.in pꝛin.¶Aliud pꝛi-
uilegium eſt in tertio tẽpoꝛe,q2 pfertur in perſonalibus,⁊ in hy
r pothecaria vt l.aſſiduis.⁊ C.qui pot.in pig.hab.De quo dic,vt
19 ibi.¶Aliud †eſt pꝛiuilegiũ q̃ nõ op.cõpenſatio,vt in §.taceat.
C.de rei vxo.act.contrariũ ibi no.Vñ dic vt dicã.j.eo.l.diuoꝛ-
tio.§.ob donatiões.⁊ l.rei iudicate.Apparet ergo qualiter om-
nia quaſi exẽpla pꝛocedunt.¶Nunc venio ad ſolutionẽ ꝯrõ de
l.maritum.đt gl.ſubaudi fere.Dicit Dyn.imo non ſubaudias,
ſed dic ſic,q̃ in l.maritũ eſt iſtud ideo,q2 inter cõiuges,actiones
turpes,⁊ turpia cõtinentes nõ dantur.vt j.eo.tit.l.alia.⁊ j.rerũ
s amo.l.j.⁊ ij.Et iſta actio s haberet turpẽ effectum,ſi cõdemnare
tur ad id,quod honeſte facere non põt,vt l.filius.j.de condi.in-
ſtit.ideo non condemnatur inſolidum ꝯra eum,ſed nihilominus
regula iſtius legis falſificatur,q2 hoc eſt fauoꝛe perſone mariti,
⁊ excludit actiones de dote,ꝯ regulam communem aliarũ actio
num,vnde ſubaudi,fere,vt glo.đt.Propter hoc lex iſta cum gl.
20 inducitur†in argumentũ ad.q.Teſtis dixit,vidi Titiũ poſſide-
re per.xxx.ann.ſemper deinde ꝓbatur Titiũ aliquo tẽpoꝛe fuiſ
ſe abſentẽ an ex hoc teſtis reddatur falſus.Et vr̃ q̃ ſic,q2 dictio
21 ſemper,†denotat continuationẽ,ſeu perpetuitatẽ,vt l.caio.§.im
peratoꝛ.j.de ali.⁊ ci.le.facit.j.de ſu.l.j.§.itẽ.⁊ q2 oꝛatio ſumi
tur ex vniuerſo,vt l.ſi is qui ducẽta.§.vtrũ de reb.dub.in ꝯriũ
facit hec lex,que đt,ſemper ⁊ tñ in aliquo eſt falſum,vt in authẽ.
vt determin.ſit nu.cle.§.cũ vero.colla.j.đt.Dy.eum non eſſe pu
niẽdũ,q2 potuit ſaltẽ animo poſſidere,vt l.lʒ.C.de ac.poſ.Iſtud
22 nõ plʒ,q2†dictuʒ teſtis non dʒ intelligi de poſſeſſione,q̃ conſiſtit
in animo ſed de ea que eſt facti,vt l.ſtipulatio iſta.§.hec quoqʒ.
j.de ver.ob.⁊ ibi gl.Tu ſuſtine dictũ teſtis,q2 põt eſſe,q̃ teſtis
vidit,q̃ ille ſemper potuit vti re,ſi volebat.Lʒ ergo qñqʒ nõ vta
tur,tñ ſemper vti vr̃.vt l.j.§.ergo.j.de aqua quoti.⁊ eſti.Uel dic
t q̃ põt eſſe,q̃ vidit omni anno ſibi rñderi de fructibus t a colono,
23 ſatis†vr̃ ad pꝛobandũ continuatã poſſeſſionem,vt đt tex.no.C.
de agri.⁊ cẽſi.l.litibus.li.xj.⁊ facit.j.de cõdi.⁊ dem.l.ſi quis ita
legauit.⁊ hoc quantũ ad excuſandum teſtẽ.Alias autẽ qualiter
pꝛobetur ꝯtinua poſſeſſio,no.p Cy.C.de pꝛeſc.lon.tẽp.l.pe.⁊ l.
Celſus.⁊ ibi vide.j.de vſu.Tertio op.đ2 hic,q̃ vbiqʒ eſt ꝑcipua.
Sed ꝯ,q2 ſolum in fundis Italicis,ſm iſta tẽpoꝛa.C.de rei vxo.
v. act.l.vnica.§.⁊ cum lex.v So.ſi exponis vbiqʒ.i.omni caſu co-
rundẽ tẽpoꝛum,vel l.cum ſtipulatione,vel ſine,non obſtat ꝯriũ.
Si exponis vbiqʒ.i.in omni loco,q̃ vr̃ verius,cũ ſit aduerbium
loci,tũc rñdeo,q̃ ibi nõ đt text.q̃ ſecus eſſet in fundis Italicis,
24 qʒ in aliĳs,ſed ponit quoꝛundã variã opi.⁊ dubiã.Dic†ergo,qđ
hʒ locum in omni parte mundi,ſiue agatur in rem,ſiue in perſo-
nã,ſiue ꝯ maritũ,ſiue cõtra alium,⁊ ſic ſemper,⁊ vbiqʒ.¶Quar
to opp.ad ſecundã partem hic đ2,qđ reipu.intereſt.cõtra,imo
reſpub.perimit dotes,vt l.ſatis.C.in quib.cau.pig.taci.contra
ha.Solu.ibi ex vna parte eſt vtilitas publica pꝛincipaliter,ex
alia dote,que eſt pꝛincipaliter pꝛiuata,ſecũdario publica,hic ex
vna parte eſt dos,ex alia vtilitas pꝛiuata.Hec ſo.vr̃ contra ca-
ſum l.ij.C.de pꝛiuil.fiſ.vbi dos ⁊ fiſcus cõcurrunt.Dic ergo,qđ
in illa l.ſatis eſt ſpãle ꝓpter officiuʒ pꝛimipili.ſic aliud ſpãle eſt
in l.fi.C.de pꝛiuil.lib.xij.Tu vero pꝛo intellectu huius materie
25 dic †qđ publica ⁊ pꝛiuata vtilitas poſſunt ſumi quatuoꝛ modis.
x Pꝛima eſt quedã vtilitas publica,x que ſuã vtilitatẽ affert in cõ
muni,⁊ in quolibet particulari,que conſiſtit in ſacris ſacerdoti-
bus ⁊ magiſtratib⁹.Nã ſicut vnus põt intrare eccleſiã,⁊ oꝛare,
ita ⁊ alius:ſicut vnus defenditur a magiſtratu,⁊c.vt š.de iuſti.⁊
iur.l.pꝛima ij.huius ſtudij.Secunda eſt vtilitas publica,q̃ ſuaʒ
affert vtilitatẽ in cõmuni,⁊ nõ in particulari,vt id qđ hʒ camera
fiſcalis,vt l.vtilitas.C.de pꝛimipil.lib.xij.Tertia eſt quedã vti-
litas pꝛiuata pꝛincipaliter,tñ đ2 publica ſecũdario,q2 reſpectu
vniuerſi vtilis eſt,q2 affert vtilitatẽ reſpectu vniuer.Et eſt apta
afferre in quolibet actu particulari vt qđ mulieres ſint dotate.
Nã ſic nuberẽt ditioꝛi viro,⁊ parerẽt filios,qui foꝛte erũt Ma
giſtratus,Sacerdotes,Papa,vel Impe.⁊ ſic eſt apta nata af-
ferre ſuaʒ vtilitatẽ in qualibet re particulari.⁊ ita loquitur hic.
Quarto modo aſſumitur vtilitas publica q̃ pꝛincipaliter eſt pꝛi
uata,ſʒ ideo đ2 publica,q2 affert vtilitatẽ ſuam reſpectu vniuer
ſi ſʒ in particulari affert ſuã vtilitateʒ cuilibet ſeparatim per ſe,
⁊ ita qđ vni,⁊ nõ alteri:nec eſt apta afferre in quolibet particula
y ri vtilitatẽ.Exemplũ,qđ homines ſint diuites,⁊ ſimpliciter lo-
quẽdo,ſine adiectione alicui⁹ cauſe,q2 hoc Rei.intereſt,vt Inſ.
de his qui ſunt ſui vel alie.iur.§.fi.⁊ in authẽ.vt iu.ſine quo quo
ſuffrug.§.cogitatio.⁊ de pc.l.ſeruũ quoqʒ.§.publice.⁊ iſta eſt ꝓ
26 pꝛie pꝛiuata vtilitas.†Cũ ergo queritur,vtrũ publica vtilitas ꝑ-
3 ferat pꝛiuate,vel etiã vna publica alteri publice vtilitati.Dic,ʒ
aut q̃ris de pꝛima,⁊ illa pfertur omnib⁹ aliĳs,vt C.de ſacroſ.ec.
l.ſancimus.⁊ in ca.bone memoꝛie.extra de poſtula.pꝛela.⁊ š.de
reli.⁊ ſump.fune.l.impẽſa.qđ eſt notandũ ad multa,⁊ illa pfer-
tur dotibus.Aut queris de ſecunda.⁊ tũc diſtingue,aut queris,
an pferat tertie,vt in caſu legis noſtre.Dic qđ nõ,q2 parib⁹ paſ
ſib⁹ ambulãt,vt l.ij.de pꝛiu.fiſci.fallit in caſu.l.ſatis notũ.C.in
qb.cauſ.pig.ta.ꝯba.Aut queris,an pferatur quarte:hoc eſt vti
litati pꝛiuatoꝛum,⁊ tũc aut loqueris in iure iam queſito pꝛefe-
rendo,⁊ publica pꝛefertur,vt C.de pꝛiui.fiſ.per totũ.⁊ j.de pui.
cre.l.pen.Aut queris de iure nouo per pꝛincipem condendo,⁊

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

tunc quãdoqʒ pꝛinceps pꝛefert vtilitatē pꝛiuatoꝛū, ne videatur
auarus, vt C. de ſecū. nu. l. j. ⁊ de cad. tol. l. j. in fi. Si vero queris
de tertia, tunc iſta pꝛefertur vtilitati pꝛiuate, vt hic ⁊ authē. res
que. C. cō. de le. Quinto op. d2 hic, ꝙ Reipu. intereſt propter li
beras perſonas. Contra liberum coꝛpus non recipit eſtimatio
nē, vt l. liber homo. ſ. ad l. Aquil. ⁊ l. j. §. ſʒ cū liber hō. ſ. de his.
qui deie. vel effu. ⁊ ſi nō eſt intereſſe, qđ eſt eſtimatio dāni. Hui⁹
timoꝛe gl. dt, ꝙ hic loquit̃ de intereſſe ineſtimabili, ⁊ ponit quan
dā diuiſionē intereſſe, qđ non ꝓſequoꝛ. ſʒ dic vt l. j. C. de ſen. que
pꝛo eo ꝙ intereſt. ¶ Sexto op. ad tertiā partem legis, hic dt, ꝙ
intereſt Reipu. mulieres eſſe dotatas, ⁊ ciuitates impleri libe-
ris hominibus. Sed cōtra: nā mulieres poſſunt nubere ſine do
te, vt in authen. quib. mod. na. effi. ſui. §. legitimi. Item ciuita-
tes poſſunt regi per ſpurios, vt l. generaliter. §. ſpurius, de de-
curi. Huius timoꝛe ſunt hic tres gloſſelle. Sol. expone neceſſa-
riū. i. vtile, vt exponit j. gloſſella. In quo autē conſiſtit vtilitas,
debēt alie gloſſ. vna incipit, ad nubendū alia incipit legitimis.

§. Veniamus. Ad queſtiones ⁊ pꝛimo quero, de qua dote hic loquat̃. Dicit gl. tam
de pꝛofectitia, quā de aduētitia vt l. ꝓfectitia. ſ. de iure do. Alia
glo. dt ꝙ hic loquitur de vtraqʒ. Quidā dicunt, ꝙ iſta non eſt bo
na. qꝛ per hoc hec. l. reſtringitur ad filioſſ. tantum, vt l. fi C. de
27 inof. teſt. Tu dic† ꝙ lʒ nomen peculij tam pꝛofectitij quam ad-
uentitij ſolum cadat in filioſſa. vt ibi. tamen dos pꝛofectitia: ⁊
aduentitia dicetur etiam in ea, que eſt ſui iuris, non ſolum reſpe-
ctu patris, qui emancipat vt l. pꝛofectitia. in fi. ſ. de iure do. ſed
etiā in qualibet alia femina ſui iuris vt l. j. §. ⁊ vt plenius. C. de
rei vxo. actio. ⁊ in authē. exact. inſtan. do. §. illud. ⁊ ibi eſt bonus
tex. ¶ Secūdo quero, de qua ciuitate loquitur hic, dic vt in gl.
28 ¶ Tertio quero,† quid ſi mulier iam ſecundo viro nupta eſt an-
teqʒ dotem a pꝛimo repetat, an habebit hoc pꝛiuilegium. Ur̃ ꝙ
nō, qꝛ ceſſat rō huius. l. Jac. de Are. tʒ contrarium per l. nupta.
29 in pꝛin. j. eo. ⁊ ibi dicam. ¶ Quarto† quero quid in muliere ſte
reli, an habeat iſta pꝛiuilegia: Ur̃ ꝙ non qꝛ ceſſat ratio huius. l.
pꝛopter quod. Jaco. de Aret. intrat hic materiam, an ex ratione
legis debeat fieri reſtrictio, quod dicam alibi, ego dico, ⁊ ita ex-
pꝛeſſe tenet Cy. in addit. per l. nupta. j. eo. tit. ſm Aldr. quod ha
bet pꝛiuilegia, ⁊ hoc omnes tenēt. Pꝛobo, ſi ſint plures rōnes
finales, ⁊ vna ceſſet tñ pꝛopter aliam remanet diſpoſitio, vt In.
de nup. §. affinitatis. no. j. de pꝛiuil. cred. l. ſi ventri. §. in bonis.
⁊ de excep. rei iudi. l. ſi quis ad exhibendū. no. ſ. de his qui no.
infa. l. liberoꝛum. §. j. ⁊ in authē. de nup. §. ſi vero altera. ꝯ acit. j.
de he. inſti. l. ſi nō lex. Sʒ in dote ſunt plures rōnes, que ponunt̃
in l. aſſidus. lʒ enim ceſſet vna, remanent tñ alie. Pꝛo hoc videt̃
aa caſus. j. de lib. ⁊ poſt. l. ſi quis poſthumos.[aa] in pꝛin. Pꝛeterea
caſus eſt hic dum dt, maxime, quaſi dicat, Reipub. intereſt, etiā
ſi liberi non naſcuntur. Pꝛo hoc vr̃ caſus. ſ. de iure do. l. ij. vbi
ponit̃ ꝙ rō fauoꝛis eſt ſolū, qđ poſſit nubere, ne foꝛte alias mere
tricaretur, que ratio ſemper adeſt. Sed ſi ſolā illam rōnē atten
deres, iſta eſſet vtilitas pꝛiuata, nō apta afferre vtilitatē in quoli
bet particulari. Et ſic ceſſant iſta pꝛiuilegia, vt dixi. ſ. in iij. opp.
Quare dicas, ꝙ ratio eſt illa, que ponitur etiā in mulieribus ſte
rilibus, qꝛ dʒ attendi natura mulierū, non ipſius vitiū ſpāle ſte
bb relitatis, vt in pꝛeal. l. ſi quis poſthumos. ¶ Ultimo[bb] inducit
gl. iſta l. in argu. ad q. no. per glo. C. de ſtudijs liberalib⁹ vꝛbis
30 Rome. l. j. in fi. lib. xj. qꝛ ſcholares† vel doc. poſſent repellere fa
bꝛum, qui ſtat iuxta ſcholas, vel compellere ne mallent, pꝛopter
publicā vtilitatē, vt reſpub. peritis hominibus repleatur. ſicut
hic ⁊ no. in d. l. j. in fi. Econtra ꝙ non, qꝛ pꝛiuilegium ſcholarū
dʒ intelligi ſine iniuria cuiuſqʒ, vt l. impuberi. j. de admi. tu. ⁊ j.
ne quid in loco pub. l. ij. §. merito. ⁊ §. ſi quis a pꝛincipe. ⁊ C. de
eman. li. l. nec auus, ſed hic fieret iniuria fabꝛo, ergo ⁊c. Pꝛete-
rea patron⁹ nō pōt impedire libertū ſuū vti arte ſua, ergo multo
cc minus ſcholaris fabꝛū,[cc] vt j. de iure patro. l. quero. ⁊ de obſe.
ali. l. fi. Pꝛeterea, faber nihil immittit in alieno, ergo, ⁊c. vt l. ſi-
cuti. §. ariſt. C. ſi ſer. vē. Ja. de Are. diſtinguit. Aut doctoꝛ ꝑue
nit, fabꝛū, ⁊ doctoꝛ ꝑfertur, vt j. ne quid in loco pub. l. ij. §. ſi quis
nemine. Aut faber pꝛeuenit doctoꝛē, ⁊ tunc aut doctoꝛ non pōt
in alio loco cōmode ſtare. ⁊ ꝑfertur doctoꝛ, qꝛ pꝛopter neceſſita
tē frangitur diuina reuerētia, vt C. de ferijs. l. oēs. Aut pōt alibi
ſcholas cōmode facere, ⁊ tūc ſecus, qꝛ pꝛeuentus, vt l. ſi pluri⁹.
de le. j. cū ſi. Si vero ſimul. cōcurrunt, pꝛefertur doctoꝛ, qꝛ ma-
ioꝛ ꝑfertur minoꝛi, vt ſ. de iud. l. per minoꝛē. C. de oꝛd. iu. l. fi. ⁊
melius ꝑfertur bono, vt l. exigēdi. C. de ꝓc. ⁊ ſ. de of. pꝛocō. l. ob
ſeruare. §. ꝓficiſci. Alij hoc repꝛehēdunt, qꝛ cū ſcholares ſint pꝛi-
uilegiati ſicut mulier ar. huius. l. ꝑferuntur etiā ei, qui pꝛioꝛ eſt
tēpoꝛe, qꝛ pꝛiuilegiata nō conſiderantur ex tpe, vt l. ꝙ quis. cum
gl. ⁊ l. pꝛiuilegia. j. de pꝛiui. credi. ⁊ C. qui po. in pign. hab. l. ſi aſſi
duis. Et per hoc rñdetur ad oīa ꝯria, ⁊ ſic dicūt, doctoꝛē, ⁊ ſcho-
larē indiſtincte ꝑferri ei. ſ. fabꝛo. Ego puto ꝙ iſta l. nihil faciat,
ciat, qꝛ hic loquit̃ quando iura diuerſoꝛū concurrunt circa idē:
queſtio noſtra loquitur, quando quilibet operatur in ſuo ſepara
tim alter ab altero. Dico igitur in hac. q. ꝙ hoc totum pēdet ex
offi. iud. cōſiderata locoꝛuʒ diſpoſitione, ⁊ aptitudine, ⁊ antiqua
cōſuetudine, qꝛ foꝛte eſt ibi cōſuetum ſemper legi. ⁊ ex alijs cir-
cumſtantijs iudex pꝛeferret doctoꝛē vel ſcholarē vel fabꝛū. Idē
in duabus ſcholis ita pꝛopinquis, ꝙ inuicē ſe impediant, vt pal.
l. j. C. de ſtudijs liberalibus vꝛbis Rome. lib. xj. vbi eſt caſus, ꝙ
hoc fiet, vel iudicis officio, vel cōdictione ex illa. l. ⁊ in ambiguis
pꝛefertur doctoꝛ fabꝛo, arg. huius. l. multo magis, qꝛ in docto-
re verſatur publica vtilitas in cōmuni, ⁊ in quolibet particula-
ri, qꝛ quilibet pōt adire doctoꝛē, ⁊ addiſcere, ſm ea que dixi ſ. in
iij. op. Idem dico, ſi faber eſt iuxta domum vnius ſcholaris vel
dd doctoꝛis,[dd] vt l. legatis ſeruis. §. oꝛnatricibus. j. de le. ij. Et ad
hoc pꝛopꝛie facit. l. noſtra, qꝛ hic verſatur vtilitas reſpectu vni
uerſi, ⁊ eſt apta afferre vtilitatē in quolibet particulari, qꝛ ꝑpter
ſcientiam efficietur doctoꝛ, ⁊ leget, vel erit magiſtratus vel pa-
pa, vel cardinalis, vt tota die videmus. Et ſic ex dicta gl. ⁊ ex iſta
31 ſume arg. quod debitum cauſa ſtudij, ⁊ debitū cauſa dotis con-
currunt, cum ſint paria, vt dic. l. aſſiduis. §. exceptis. C. qui po.
in pigno. habe. quod eſt multum notandum.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Dotis cauſa. Uide Ro. conſi. clvij. in pꝛin. Itē que
ſcripſi ad Bar. in auth. ingreſſi. C. de ſacr. ſan. ecc. ¶ POMA. Ui
de in materia per Barb. conſi. iij. in j. volu. ⁊ conſi. vj. eo. volu.
vide Fely. in c. ad audientiā. in verſi. octano cōcludendo. de reſ.
Aliquid per Barb. conſi. xvj. volu. amplia hanc legē vt per gl.
j. in l. ius pluribus. ff. de iuſt. ⁊ iur.

b ¶ Eadem die. Adde vltra Alex. qđ voluit Bal. conſi. ccxliij. li.
iij. qđ ſi reperiantur duo inſtrumenta dotis eadem die, ⁊ eiſdem
teſtibus confecta, vnum quo apparet pꝛedia ſimpliciter in dotē
data, aliud quo fuerunt eſtimata, qđ heredum mulieris erit ele-
ctio, quo vti velint: ⁊ qualiter intelligatur, quod in dubio pꝛo do
te iudicandum ſit, vide Rom. conſi. clvij.

c POMA. ¶ Mulier. lex iſta cum gl. in verb. ſemper, inducitur in
arg. de quo p Fe. in ꝓe. decre. in c. Rex pacific⁹. Ro. cōſ. cclxiij.

d P. PAV. P. ¶ Hari pꝛiuilegium. Multa ſunt pꝛiuilegia matri-
monij: vt per Fel. in rub. de ſpon. col. pen. ⁊ fin.

e ¶ POMA. ¶ Aduerſatiua. Uide Fe. in c. ex tenoꝛe. de teſti. Ro.
conſi. cclxiij. ⁊ conſi. ſeq. ⁊ conſi. ccj. alias. xxxj. Imol. conſi. viij.

f ¶ Breuioꝛes. Adde Bal. conſi. xxxv. lib. j. ⁊ qđ cā accipiatur
pꝛo inſtantia, voluit idem Bald. cōſi. cclxxij. lib. ij. vbi voluit, qđ
fideiuſſoꝛ expenſarū, ſi pꝛincipalis ſuccubuerit in cā, non tenea
tur ſi iudex pꝛonunciauerit inſtantiam peremptam.

g ¶ Kauſa alimentoꝛū. Pꝛo cōcoꝛdia. Aduerte qđ Iaſ. in hac. l.
j. alleg. Bar. cōtrariari, dum vult Bar. inducendo vt ipſe indu
cit. ſ. qđ pꝛiuilegiū dotis trāſit ad quemcunqʒ hr̃dem, in l. Neſen.
§. fundū. in fi. ff. de re iu. Soluit ipſemet. Iaſ. in hac. l. j. ideo di-
cendū, vt ibi per eū. Et per d. Hēri. de Nicel. qui facit differen
tiā inter pꝛiuilegia q̄ concernunt pſonā mulieris, ⁊ illa nō trāſeunt
ad aliū. niſi eſſet pater viuēte filia, qꝛ tūc cōis eſt patri ⁊ filie. Itē
etiā trāſeunt ad filios eiuſdem matr. pꝛiuil. pꝛelationis, alia aūt
cōiter tranſeunt: ⁊ ita pōt ſaluari Bar. Adde Bar. in l. poſt do-
tem. in ver. ego autem. hoc tit. ¶ Adde inquantū Ale. cōcludit
hic, qđ cā dotis non poſſit agitari die feriata in honoꝛē Dei, niſi
mulier nō haberet vñ ſi aleret: qꝛ etiā legatum alimentoꝛum fa-
ctum diuiti, non dꝛ pium, hoc idem voluit Bal. cōſi. ccclvj. li. ij.
Pe. de anch. conſi. xxiiij. ⁊ inquantū Ale. etiā concludit, qđ qñ
non pōt haberi copia iudicis ſecularis, ꝙ cā dotis pōt tractari
coꝛā eccleſiaſtico in terris Imperij, ſed in terris eccleſie pꝛinci
paliter poſſit tractari coꝛā iudice eccleſ. vide Fed. cōſil. ccxxxvj.
⁊ Pe. de anc. cōſ. xx. vbi dt, ꝙ dictū In. pōt ꝓcedere cū dos re-
petitur: ſed cū dos petitur conſtitui, ꝙ non hʒ tex. nec dictū doc.
ꝙ iudex eccleſiaſticus cenſeatur cōpetens. ⁊ eſt mirandū qđ do.
Ale. hoc non allegat, qꝛ ſ. in ru. alle. d. cōſ. ad ſtatutū ꝓhibens
filiū fami. mat. contrahere ſine conſenſu patris. vide Spe. in ti.
de cōpe. iu. §. j. ver. xxxvij. ⁊ inquantū dixi. ſ. qđ cā dotis pōt agi
tari dei feriata in honoꝛē dei, qñ mulier non habet vnde ſe alat,
pulchꝛum eſt ſcire quando mulier non habet vnde ſe alat: qꝛ nō
memini in hoc titulo tangi. de quo vide Bal. conſi. cxcvj. lib. ij.

h ¶ Eo ſoluto. Pau. de caſt. hic in rub. dicit ſe conſuluiſſe ſuper
ſtatuto Senenſi, quo cauetur ꝙ mulier habēs liberos ñ poſſit te
ſtari niſi de quarta parte ſue dotis reliquas teneat̃ reſeruare li
beris, ꝙ iſtđ ſtatutū videat etiā. ⁊ hʒ locū in vidua, qꝛ adhuc eſt
dos. ita dt determinaſſe Bal. in l. j. C. vñ vir. ⁊ vxoꝛ. Sʒ melioꝛ
ratio videt̃ eſſe, ꝙ iſtud ſtatutū fuit factū fauoꝛe filioꝛū, ⁊ iniquū
videt̃ ꝙ alios ꝑferat pꝛopꝛijs filijs iuxta illud qđ pulchꝛe cōſul
uit Pet. de anch. cōſi. xxiij. ſup ſtatuto caſtri Polimarti. q̄ ca-
uetur, mater nō poſſit diſponere aliquo tēpoꝛe, nec aliqua diſpo
ſitione, nec etiā pꝛo anima niſi decē pꝛo centenario, ꝙ ſtatutum

valet: q2 cã pia filijs non eſt preferenda: ⁊ ita credo ꝙ mens fuerit ſtatuentiũ, non autẽ habuerit animũ ad iſtas ſubtilitates: ⁊ ꝑ opin. Pau. facit ꝙ etiã ipſe cõſuluit cõſi. cxxj. ꝙ vidue luxurioſe viuenti poteſt per heredes mariti obijci exceptio ſtupri vt ꝑdat dotem, quemadmodum potuiſſet maritus opponere adulterium: latius ibi vide, ⁊ in terminis Pau. de caſt. vide Ale. cõſil. ccij. iij. vol.

f ¶ Non ſequatur. idem tenet Bald. conſi. xvj. j. volum.

k IO. FR. RV. ¶ Nudo pacto. Iſtud priuilegiũ, ꝙ dos nudo pacto cõſtituatur, ⁊ alia ſequẽtia primi tẽporis. ſ. ante matrimo. plene proſequit̃ Bal. no. in tract. de dote. ca. vj. pluribꝰ alijs additis.

l ¶ Creditur. Adde quicquid dicat Alex. poſt Imo. hic, ꝙ Bal. cõſuluit cõſi. clxv. ij. li. ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ mulier preſumatur dotata de bonis ꝓprijs ſi pater dotet filiã, ⁊ dicat ꝙ de bonis proprijs dotauit, ꝙ eliditur illa preſumptio ſtatuti, ⁊ ibi dicit ꝙ in dubio intelligitur dotata de bonis patris: vide eundẽ cõſi. ij. lib. iiij. dico tñ, ꝙ Abba. cõſ. cxv. ij. vol. tenuit, ꝙ de iure cano. ſicut pr̃ tenetur filiã ſpuriã alimentare, ita etiã tenetur dotare, ⁊ nõ ſolũ ipſe, ſed eius hr̃s. ꝯfatetur tñ, ꝙ ſol. mat. per mortẽ ſpurie, dos reuertitur ad domũ: queãd. alimenta finirent. Dicit etiã ibi Abba. ꝙ fauorabilior eſt cã dotis, ꝙ̃ alimentorũ. ⁊ ita dicit no. Cyn. in l. non oĩ. C. de admi. tut. cuius ꝯ̃rium tenuit hic Alex. ꝙ pr̃ filiã ſpuriã dotare nõ teneat̃, ⁊ ꝙ fauorabilior ſit cã alimentorũ, quã dotis.

m ¶ Si mutus. Adde ꝙ doc. hic, ⁊ in l. j. ̃j. de verbo. ob. ſequuntur Bar. ſed queritur an talis ſtipulatio ficta habeat executionẽ paratã, vide Ale. in l. iuriſgen. §. ꝙ fere. ſ. de pac. Bal. in l. ad ꝓbationem. la. j. C. de proba. ⁊ in l. j. §. ⁊ vt plenius. C. de rei vxo. ac. Bart. in l. j. ̃j. de his que in teſta. delen. ⁊ dic quod ficta ſtipulatio hꝫ omnia priuilegia que habet vera. ita Roma. conſi. clxvij.

n ¶ Incertitudo. Adde ꝙ lꝫ Cy. dicat hoc eſſe ſpãle, in l. iij. C. de dot. promiſ. ꝙ Bart. eum etiam reprehendit in d. l. ita ſtipulatus. de quo vide Pau. de caſt. conſi. cxxv. ⁊ adde ꝙ lꝫ incertitudo vitiet de iure ciuili, tñ de canonica equitate promiſſor poſſet compelli, vt promiſſa adimpleat ad arbitriũ boni viri, ſꝫ Arch. j. q. j. c. ſunt nonnulli. ⁊ de incerta promiſſione, vide Bald. conſi. xliij. j. volu.

o POMA. ¶ Sacroſam. eccleſ. vide multa ad hoc per Barb. conſ. xij. in j. colum. ⁊ ſeq. in j. volum.

p ¶ L. qui liberos. Adde ꝙ filie nupte ſine dote, dos etiã per patrem dꝫ cõſtitui. gl. xxxvj. q. ij. hoc ſanctuꝫ. ⁊ xxxvj. q. j. de raptoribus. Si autẽ indigno nupſiſſet ſine conſenſu patris minor dos ei conſtituitur, ſꝫm Imo. alleg. l. iij. §. ſi emancipatus. ̃j. de ꝯ̃tab. q2 ſicut nubens indigno non põt exheredari, ita nec dote priuari. Adde tñ ꝙ lꝫ filia que peccauit in corpus non dꝫ ali, nec dotari, vt no. Spe. in ti. qui fil. ſint legi. §. pe. ver. quid ſi filia. tñ ſi penitentiã egerit dꝫ ali ⁊ dotari, ſꝫm Spec. vbi. ſ. ⁊ do. Ant. in cap. quintauallis. de iureiur. ⁊ eſt tex. in l. imperialis. C. de nup. eod. modo põt dici de filio, qui commiſit cãs ingratitudinis, vt facta penitentia non poſſit exhr̃dari. ⁊ an filia nupta viuẽte patre poſſit dotẽ petere, vide Pau. de ca. cõ. ccxxv. ⁊ an ſi expediat plus dare filie ꝓ dote, quam ſit legitima, an pr̃ poſſit cogi, vide eundẽ Pau. conſ. ccxxij. ⁊ quid ſi filia ſit arcta, ita ꝙ nõ poſſit cognoſci. tñ luxurioſe viuat, an poſſit exhr̃dari, vide Bal. cõſi. cxxj. j. vol. ⁊ gl. ſ. xxxij. q. ij. tenuit Abb. conſil. lxv. ⁊ ꝙ pater teneatur ad dotem filie que nupſit ſine eius conſenſu, tenuit Ale. conſi. vij. ij. vo. ⁊ Abb. conſi. xj. lib. ij.

q ¶ Puto verum. Adde, an fundus dotalis poſſit alienari, Bald. conſil. cccxviij. iij. vol. ⁊ per Rom. conſi. lxxviij.

r L. aſſiduis. Adde, poſt do. Alex. Bal. conſ. ccccl xxxix. j. vo. per Pau. de caſt. conſi. cccciiij. per Ang. conſi. clxxx. ⁊ per Paul. de caſt. hic. Pet. de anc. conſi. cccx. Roma. conſi. ccclxv.

ſ And. Barb. ¶ Et iſta actio. Et vide Lud. Ro. in conſ. cclx. vbi conſuluit teſtem excuſandũ, quando dixit, ſemper. ⁊ vide, q2 pulchre loquitur, ⁊ alleg. ea que hic dicit.

t ¶ De fructibus. Adde ꝙ cõmuniter hoc tenetur, vt no. ꝑ Bal. in. l. foramen. de ſer. vrb. pred. per Spe. in titu. de teſte. §. poſtquã. Arch. xxij. d. c. ſacroſ. An. in l nemine. de legi. ⁊ in l. j. §. j. de flu. Pet. de anc. cõſ. cccxvij. inc. in Chriſti nomine, viſis ar. ⁊ de hac dictione ſemꝑ, vide Spe. in ti. de reſt. in inte. in iij. part. §. i. ¶ Et cũ lex. Adde quod Imo. dicit ꝙ prima opp. antiquorum fuit ante hanc legem. ideo per iſtum text. fuit inductum, vt nedũ in predijs Italicis, ſed vbiqꝫ ſit dos priuilegiata.

x P. PAV. P. ¶ Vtilitas publica multa huius cauſa conceduntur, que alias non concederentur vt per ꝯ̃cl. in c. nonnulli. in princ. in verbo, fauore extra de reſcr. ⁊ quãdo dicatur aliquod priuilegium introductum in fauorem publicũ, vide Are. cõſ. ij. de hac vtilitate publica habes ad Bar. in l. ius publicum. ff. de pactis.

aa ¶ Diuites. Adde qđ Imo. dicit, qđ imo diuitie ſunt apte eſſe re vtilitatem in quolibet particulari, per tex. in l. j. §. qđ ſi nemo ſ. quod cuiuſqꝫ vni. ⁊ facit, q2 videmus, qđ res priuatorum auferri poſſunt pro vtilitate publica, Rom. conſi. cccx.

3 ¶ Dic. Adde qđ magna vtilitas priuata, ſemper proponitur publice parne. l. ij. §. ſunt autem qui putant. ̃j. ne quid in flu. de quo etiam per glo. ⁊ doc. in c. bone. el. j. de poſtul. prela.

aa ¶ L. ſi quis poſthumos. Bar. ibi in lectu. nouiſſima limitat. niſi ſit ſterilis a natura, per tex. in l. ſed eſt queſitum. ̃j. de li. ⁊ poſth. Unde hic ſumpta occaſione Rayn. ⁊ Bald. tangunt, an ceſſante ratione in ratione ſui legis, ceſſet legis diſpoſitio: de quo plene per Bart. ⁊ alios in l. ij. ̃j. de dona.

bb ¶ Ultimo. Adde qđ cã ſtudij eſt publica vtilitas. tex. eſt in §. fi. in fi. ꝓe. Inſti. ⁊ dum Bart. dicit qđ conſuetum eſt legi, pro eo facit l. ij. in prin. ̃j. de aqua plu. ar. ⁊ in tit. de pace cõſtan. in verſic. ſicut. in qbus attendit̃ conſuetudo. Et dũ Bar. dicit qđ ſi faber preuenit doct. qđ non põt eũ expellere: tñ adde, qđ ſi in hoc loco ſit cõſuetũ legi. poterit expelli. Ita Pe. de anc. ⁊ Im. in c. j. de loc. Io. an. Ant. de but. in c. fi. de iud. dicit etiam Spe. in ti. de iudi. §. j. verſi. hic etiã no. qđ ſi ſcholaris vicinus camere alterius legit ita alte, qđ alium impediat. qđ iudicis officio põt cõpelli aut tacere, aut abire. Quod autẽ dicit Bar. idẽ priuilegium eſſe ſcholaribus. ꝯ §. ornatricibus. Imol. tꝫ ꝯ̃ q2 nõ eſt par vtilitas in ſcholari, que eſt in doctore, per l. j. ⁊ ij. C. de excuſ. artifi. li. xj. Nõ obſt. §. ornatricibus. q2 loquitur in vltimis voluntatibus in quibus fit larga interpretatio. l in ambiguis. ̃j. de re. iu. l. quoties. ̃j. de reb. du. Pro quo facit qđ no. cano. in proe. decre, per illũ text. in ver. doct. ⁊ ſcho. intelligẽdo qđ copula. ⁊ ponatur inter diuerſa: Facit quod no. Bar. in l. j. §. nec caſtrenſe. de colla. bon. qđ datũ eſt cauſa ſtudij non dicitur caſtrenſe. Et an priuilegia conceſſa doctoribus trahantur ad ſcholares vide Felyn. in proe. decre.

POMA. ¶ Ultimo. Uide Dec. in c. fi. de iud.

cc ¶ Fabrum. Uide aliquid per Ale. in l. ita ſtipulatus. ff. de ver. obl. ⁊ que ibi ſcripſi ad Bar. iij. oppo.

dd P. PAV. P. ¶ Uel doctoris. Circa iſtam materiam vide omnino Ale. in apoſt. ad Bar. in l. vnica. C. de ſtud. li. vr. rome. li. xj. vbi ponit, an a ſentẽtia lata ſuꝑ hoc poſſit appellari vide etiã qđ poſſit procedi tẽpore feriato, ⁊ qđ nõ poſſit appellari. fa. l. j. §. ſꝫ excipiuntur. in prin. ff. de fer. Item ad queſtionem Fabri, vide Fel. in c. fi. extra de iud. vbi ponit qđ nõ põt appellari, ⁊ multa alia.

LEX II.

1 ☞ Dos quibus caſibus reſtitui non debet.
2 Dos quando reſtituatur mulieri.
3 Dos conſtante matrimonio quibus caſibus repetatur.
4 Marito bannito dos repetitur.
5 Bannitus equiparatur deportato.
6 Exulare eſt principium paupertatis.
7 Maritus quando poſſit ſoluere dotem vxori conſtante matrimonio, ⁊ ſoluendo liberetur.
8 Dos an ſtatim ſoluto matrimonio reddatur.
9 Dotis actio cõpetẽs extraneo ad dotẽ repetẽdã, eſt ſtricti iuris.
10 Dotis reſtituende dilatio de qua in §. exactio. qđ competat etiã quando extraneus repetit.
12 Maritus cogitur ꝓmittere reſtituere dotẽ vxori. Et qñ alteri.
13 Promittere alteri quando quis cogatur.
14 Uaſallus ad petitionẽ dñi. an cogat̃ fidelitatẽ alteri ꝓmittere.
16 Actio ex ſtipulatu tacita ſecundum iura digeſtorum non competit mulieri.
17 Uir tenetur mulieri in actione de dote ſecundum tempora digeſtorum, inquantum facere poteſt.
18 Extraneus, qui ſtipulatus eſt dotem ſibi reddi quando agat contra virum inſolidum.
19 Pauper quando quis dicatur effici, ⁊ non ſoluendo.
20 Maritus cogitur officio iudicis cauere de dote reſtituenda.
21 Maritus qualiter caueat vxori.
22 Conſuetudo quãdo eſt contraria in ciuitate, reditur ad ius cõe.
23 Mulier an caueat viro de euictione.
24 Cauere inimico ſuo an quis cogatur.

Soluto matrim. Uſqꝫ ad l. de diuiſiõe, tractat vnam materiã vſqꝫ ibi diuiditur in duas partes. ¶ Primo loquitur de femina ſui iuris. ¶ Secũdo de ea, que eſt in patris poteſtate. Secũda ibi, ꝙ ſi in patris. Iteꝫ prima ſubdiuiditur in duas, q2 primo loquitur de ſolutione. Secũdo de promiſſione, ſecũda ibi, nec cogitur. ⁊ breuiter h. d. Solu. matr. dꝫ dos reddi mulieri, ⁊ ab initio debet promitti ipſi mulieri, ⁊ non alij, ſi marito noceret h. d. in terminis. ¶ In prima particula tria fuerũt queſita. Primo an dos data debeat reſtitui. Secũdo ꝗ̃do. Tertio cui. ¶ Ad que rñdet tex. per ordinẽ ꝙ dos dꝫ reſtitui, ⁊ ꝗ̃do. ſol. ma. ⁊ cui. ſ. mulieri h. d. Et ſicut ſunt tria dicta, ita tres oppoſitiones per ordinẽ formantur ad gl. ad quodlibet dictũ. Uñ diuide gl. in tres partes. Secunda ibi, iteꝫ fallit ſi extraneus. Tertia ibi, item ꝙ dicit. ¶ Op. ad primum, ⁊ videtur quod dos non

a debet reſtitui,vt.j.eo.l.Lucius.Sol.dicit gl.hoc primũ fallit
1 † ſi culpa mulieris matrimonium eſt ſolutũ,vt.j.eod.l.Luci⁹.⁊
C.de repud.l.cõſenſu.niſi ⁊ ipſe marit⁹ delinqueret,vt.j.eo.cũ
mulier.Secundo fallit ſi fuit pactũ appoſitum de dote lucrãda
vt in auth.de ſan.epi.§.ſi vero cõſtãte.⁊ hoc niſi maritus dlinq̃
rit,vt l.ſi ab hoſtib⁹.§.j.j.eo.niſi matrimoniũ ſit ſolutũ morte vi
ri,quo caſu pactum nõ operat̃.Quod dic vt l.ij.ff.de pac.do.⁊ ĩ
l.j.j.de dote prele.Itẽ fallit regula hui⁹ legis ſi aliqd põt obijci
mulieri,vt recõſiliatio matrimonij,vel mora.j.eo.l.ſi mulier.⁊ l
ſemel.Ita dt gl.⁊ bene.Nunc habes primam partẽ gl.¶ Secũ
do oppo.ad ſecũdã partẽ.hic dicit̃ q mulieri dos ſolui debet.ↄ
quod non debeat reddi mulieri.vt C.de rei vxo.act.§.accedit.
2 vbi redditur extraneo.So.† q hic dicitur.q mulieri dbet dos
reddi fallit in duobus caſib⁹.ſ.ſi extraneus dbet.⁊ ſi mulier eſt
in poteſtate,vt in gl.¶ Tertio opp.ad tertium,quod dbet reddi
ſol.mat.ↄ.q2 imo eo cõſtãte,vt.j.eo.l.ſi conſtante.in prin.Gl.dt
3 hoc q hic dicitur q ſol.mat.redditur,fallit † in quatuor caſib⁹,
vt hic habes in gl.Primus caſus eſt verus,tñ nõ eſt pprie reſti
tutio cum ad huc dos deſeruiat oneribus matrimonij,vt.C.de
iu.dot.l.vbi dicã.in prealle.l.ſi cõteſtãte,Aduerte,q ſecundus
caſus non facit ad ppoſitum.q2.l.quemadmodum loquit̃ de re
petitione,que ſit p cõdictionẽ ob cauſã,vel ſine cauſa,hic d ea q̃
b ſit p actionẽ de dote.¶ Itẽ aduerte,q2 tertius,⁊ quart⁹ d poſſũt
dici idẽ cum primo nam prim⁹ caſus eſt qñ maritus vergit ad
inopiam,ſed ſi maritus deportatur,vel damnatur in metallum
perdit bona olim,⁊ hodie,tamẽ olim veniebant ad fiſcum,vt.l.
deportatorum.C.de pe.vt.l.fi.C.de bon.dã.hodie dant̃ certis
pſonis,vt in auth.bona damnatorum.C.de bo.dã.Merito er
4 go dos repetitur,q2 ad ſummã inopiã dducit̃.¶ Et hoc no.† fa
cit ad queſtionẽ ſi maritus eſt exbannitus,q ſit loc⁹ repetitio
ni dotis,vt hic cõiuncta gl.que eſt Inſti.q.mo.ius pa.pote.ſol.
§.relegati.⁊ ita tz Spec.in tit.de dot.poſt diuor.reſti.§.fi.ver.
quid ſi vir.de quo dixi plene.j.eo.l.ſi conſtate.in.j.q.prin.verſi.
quinto quero.¶ An autẽ exbanniti † equiparatur.dportatis diſ
putaui,⁊ tenui q nõ.⁊ Ly.idem C.de here.inſti.l.j.tamen fina
liter dico qd eo ipſo,quod ipſe exbannitus,facit locum repeti
tioni dotis,vt in atub.qd locum.C.de colla.⁊ in corpore vnde ſu
mitur,q2 eo ipſo q ipſe incipit male vti ſubſtãtia ſua põt dos re
6 peti.qd facit eo ipſo,qd incipit exulare.Nã † exulare eſt princi
pium,qd ipſe efficiatur paup.vt in auth.vt omnes obe.iud.pro
uin.§.hec conſiderantes.⁊ in auth.de exhib.⁊ intro.re.in prin.
7 ¶ Quinto quero,tan maritus extra hos caſus poſſit ſua ſpõte
ſoluere dotẽ vxori cõſtãte matrimonio.gl.dt qd ſic in caſibus q
ſunt j.eo.l.quãuis.⁊ l.ſe.j.eo.⁊ de iu do.l.mut⁹.§.manẽte.In a
lijs nõ valet ſolutio,nec liberatur marit⁹ ſoluendo,niſi quaten⁹
ipſa mulier eſſet locupletior facta.vt C.ſi cõſtan.matri.dos ſol.
fue.l.j.Et ita dicit gl.in d.l.j,iſta eſt no.gl.firmat enim vnã opi.
c contrariã Ja.de are.ᶜ qui dicit,qd marit⁹ etiã ſoluendo extra il
las cauſas conſtãte matrimonio liberat̃.Circa qd arguit p ⁊ ↄ,
vt dt Ly.C.ſi dos cõſtan.matrimonio.l.prima finaliter tene qd
hic dt glo.q marit⁹ non liberet̃,niſi mulier ſit locupletior,⁊ tũc
liberatio contingit magis iure compẽſationis,exceptionis do
li,q iure ſolutionis vt l.apud Celſum.§.ſi quis pupillo.de do.
excep.⁊ p hac parte eſt expreſſum in auth.de nup.§.dote.⁊ eſt
caſus ſ.alleg.C.de iu.dot.l.fi.Nec obſtat ſ.ad Velli.l.vir vxo
ri.§.j.q2 ibi intelligo,qd ſoluebat̃ in caſu pmiſſo.Predicta ve
ra qñ vir ſoluit mulieri vt habeat ſibi ſec⁹ ſi ſolueret confitendo
ſe vergere ad inopiã,l; forte confeſſio non eſſet vera.Quod dic
d vt j.e.l.ſi conſtãte.in iiij.q.prin.verſ.quart.qſt.¶ Vltimo q̃ro d
8 hic dicit̃ qd dos debet reddi ſolu.matri.q̃ro † an ſtatim:Gl.hic
ĩ prin.dicit qd.olim annua,bima,trima dic,hodie ⁊c.Innuit er
go qd tã ĩ mobilib⁹ quã immmobilib⁹ habebat olim vir iſtam
dilationẽ,⁊ expreſſe dicit j.eod.l.diuortio.§.iterdũ,quod eſt fal
ſum,vt ibi dicã.¶ Nũc veniam⁹ ad ver.nec cogit̃.ĩ quo ver.ſũt
due gl.prima ponitur due lecture diuerſe.In ſecunda ponnũt
ↄria,⁊ queſtiones.Cõtinua ſic,Dictum eſt ſ.qd ſolui debet dos
mulieri.Sed querit̃ an marit⁹ cogit̃ pmittere alteri vt ſic alteri
reddat̃.Et reſpondeo vt in litera,⁊ legitur duob⁹ modis.Pri
mo ĩ dote pmittenda ab initio.ſ.incboato matrimonio,⁊ hoc p
pter verbum,ab initio.qd eſt ĩ litera.Et ſm hoc loquit̃ de nuda
pmiſſione,ſine fideiuſ.Secundo modo legitur de pmiſſione fac
ta ab initio.ſcilicet ſol.ma.Et ſm hoc loquitur de pmiſſione fac
ta cum fideiuſ.vt l.ſi cõſtante.§.quoties.j.eo.Ad hãc ſecundã
lect.nos iducit cõtinuatio litere vt pſequatur hic eãdẽ materi
am ſicut ĩ pri.hui⁹ l.Item quelibet iſtarũ lec.ſua diuidit̃ ĩ duas
nã ſm primã põt ĩteligi qñ ipſa mulier dat dotẽ.⁊ iſta eſt vera.
Item qñ extraneus dat p muliere ⁊ iſta eſt falſa.Nã tunc mari
tus cogitur promittere extraneo vt l.j.§.accedit.C.de rei vxo.
act.niſi ſuſtineres iſtã,ponẽdo quod extranei promiſſio preceſ
ſerat ſimpliciter,poſtea quãdo dbeat dotẽ volebat ſtipulari ſibi

Tũc.n.nõ.cogit̃ maritus,q2 ius queſitum erat mulieri.vt C.d
pac.conuẽ.l.ex.morte.in fi.⁊ no.in preal.§.accedit.v j.dicã.⁊ẽ
ſecunda lec.poteſt ĩtelligi qñ mulier ab initio dedit dotẽ,⁊ hec
bona.Itẽ quãdo extraneus dedit p ea tunc extraneo nõ preha
bitur talis cautio.Ratio,q2 actio ei cõpetẽs eſt ſtricti iuris ⁊ ne
ei non caueatur,vt l.dedi.in prin.con.ob cauſam ita dicit gl.no.
¶ Ex qua gl.no.† primo.q actio de dot.cõpetens extraneo ad
repetendũ dotem,eſt ſtrictiuris q indubitãter eſt verũ vt dicã
j.eo.l.de diuiſione.¶ Secũdo no.q quãdo extraneus ſtipulat⁹
eſt dotẽ ſibi reddi habet locũ dilatio de qua in l.j.§.exactio.C.d
rei vxo.act.q pz,q2 hic queritur an interim debeat pſtari cau
tio de qua loqt̃.ĩ.c.l.ſi cõſtãte.§.quoties.Si.n.illã dilationẽ nõ
haberet nõ q̃reret̃ de iſta cautiõe.Tertio no.ex.iſta gl.mirabilẽ
opi.Nã † licet ſit dubiũ vtrum l.ſi omnibus.ſ.de iud.habeat lo
cum ĩ actione ſtricti iuris d quo gl.ibi dubitat,⁊ ſe nõ firmat ta
mẽ firmat ſe ſ.de cõd.ob.cauſaz.l.pecuniã.§.itẽ ſi quis dderit.
⁊ l.ĩ poſſeſſionẽ.j.ex quib.infra.ĩ cau poſ.ca.⁊ videtur.tex.ĩ leg
ſi creditores.j.de priuil.cre.⁊ C.d prec.Ipe.offer.l.vniuerſa.
tñ illa gl.⁊ hic tex.determinãt omnia iſta iura.vt ita demũ debi
tor cogatur ĩ actiõib⁹ ſtricti iuris ſi nõ eſt ei laborioſum ĩuenire
c fideiuſſores ĩ actionib.aũt bone fidei,ᶜ illa diſtinctio,ſi laborio
ſum,vel nõ attendit̃.q multum no.tñ.j.lect.multũ applaudit li
tere Iſtis lect.ſic explicatis,⁊ extricatis,primo op.q ab initio
quis nõ cogit̃ pmittere,vt C.d act.⁊ obli.l.ſicut.Sol,gl.Dicũt
quid,q hic eſt ſpeciale.Vel dic q occaſione dotis preambule ĩ
cidit ĩ hãc neceſſitatẽ.Et hãc tenet Py.p l.ſi quis ſeruũ.ſ.d act.
emp.Et aduerte ad iſtã ſolutionẽ,q2 ſm hoc oportet te ponere,
q hic pceſſit cõuentio de dote,vel etiã traditio,nulla facta pro
2 miſſiõe mulieri de dote reddenda,⁊ hoc eſt verũ.¶ No.† ergo
quod marit⁹ cogit̃ mulieri pmittere,nõ autẽ alteri,ſibi noceret
vt hic.Sed ſi poneres q nulla cõuẽtio d dote pceſſiſſet,mulier
non cogeret̃ ſe dotare,nec ipſe vir pmittere,vt in authen.de nu
pt.§.ſic itaq;.verſicu.ſi quis enim.⁊ in authen.qui.mo,na.eſſi.
le.§.⁊ quoniã.Et hoc modo põt ſuſtineri prima lect.etiã extra
neo dotate,q2 precesſit pmiſſio ſimplex,⁊ ſic videt̃ mulieri do
natum,vt l.ex morte.C.de pac.conuẽ.¶ Secundo opp.gl.q nõ
cogitur alij promittere vt C.de noua.l.j.dt gl.Solue,vt ibi.Sz
certe magis obſtat l.nec creditoris.eo.ti.gl.ibi dt q hic eſt ſpe
ciale.Pet.dicit,q illa gl.dicit verum de rigore,ſed d equitate
nõ ſed ſi intueamur veritatem eſt ĩ quolibet alio idem,q cogat̃
alteri pmittere,niſi ei noceat l.ĩ creditore.ſ.de eui.Sz certeſſa
tis videtur ei nocere ex eo qd ſit ↄ voluntatẽ ſuam,vt ſ.de vſu ⁊
habit.l.ſi.Inſti.de act.§.pterea.Teneas ergo,qd hoc eſt ſpe
f ciale ĩ dote ¶ Ad hui⁹ f autẽ dclarationẽ ſic diſtingue,qñ aliqui
3 petit a me qd ſibi pdeſt,⁊ mihi nõ nocet aut pcedit ↄtract⁹ de cu
ius natura eſt vt faciat,⁊ cogor vt d.l.ĩ creditore.Aut nõ pce
dit,⁊ tunc aut ille petit qd faciã,q2 ex hoc aliquid lucrat̃ vel ali
quid commodi ſentit,aut vt dãnum euitet.¶ Primo caſu non
poſſu; cogi vt preal.l.nec creditoris.de vſu ⁊ hz.l.fin.⁊ Inſt.d
act.§.pterea.Fallit j.ad Tre.l.q2 poterat fauore vltime volun
tatis.Item fallit fauore religiõis vt l.ſi quis ſepulhruz.ff.de re
li.Itez fallit fauore dot.vt hic.¶ Secundo caſu aut ille petit a
me vt patiar reformari quod ante erat,⁊ cogor,vt.l.chyrogra
phis.cũ gl.ſua d admi.tu.⁊ ĩ l.ij.§.itẽ Var⁹.d aqua.plu.ar.Aut
vult qd aliquid de nouo faciã,⁊ nõ cogor,vt puta,vult qd ven
dã ſibi viã de fundum,cũ aliunde ire nõ poſſet:vt patet ſ.de ſer.
vrb.pd.l.binas.Fallit fauore religionis,vt l.ſi quis ſepulchrũ
g ſ.de relig.Et predicta g ſunt arg.† ad.q.an vaſall⁹ ad petitio
nez domini cogatur fidelitatem pmittere alteri.De quo hic p
Iac.d Are.Quidã,vt Ly.habẽt.ĩ l.j.C.d noua,dic vt ibi.Tertio
oppo.qd hec cautio videtur ſu puacua cum habeat mulier actio
nez ex ſtipulatu,p titu.C.de rei vxo.act.Solu.dicunt gl.qd imo
eſt vtilis,q2 habebit iſtrumentũ,⁊ habebit pbatiões,ideo petit̃
vt caueat.Et vide gl.iſtã ĩ vb.ſuſpectu;ibi.ſed ad quid;cauet̃
Et quicquid dicat illa gl.hz mulier tacitã actionem ex ſtipula
tu,ſm tempora,vt no.gl.C.de.pmi.l.ad exactionem.hodie ſic,
vt j.dicã.¶ Et facit hec gl.ad q.an poſſim † cõpellere debitorẽ
meũ faciẽdũ mihi iſtrumẽtũ.Dixi ĩ l.ſi pupill⁹.de noua.⁊ ibi p
gl.vt l.chyrographis.de admi.tu.⁊ cur.⁊ facit l.ſicut datã.C.d
lib.cau.⁊ l.plures apochis.C.de fi.iſtr.⁊ ĩ Spe.d iſtr.edi.§.poſt
q.ĩ v.quid ſi ſolui.⁊ p gl.extra de teſtib.c.ſignificauit.Dequo
plene dixi ĩ l.ſi finita.ij.elegãt.de dã.iſe.quod tñ gl.dixit.quod
ſm iſta tẽpora haberet actionẽ ex ſtipulatu,nõ eſt verũ,vt ſtatim

§.Venio.Ad qſtiões,⁊ quero,p declaratiõe litere,quo
modo põt marit⁹ ſuſpicari ſe habere in com
modũ.Gl.dat iiij.reſpõſiões.Prima.q2 forte ille,q̃ vult quod
marit⁹ pmittat,eſt rixoſ⁹ homo.Secũdo.ſic eſt potẽtior quod
nota,⁊ iſte due prime ſũt multũ not.Tertiũ incõmodũ eſt,dicit
gl.ſi mulier ſtipulãti donat in caſu ſoluti matrimonij q2 ageret
ad ſolidũ,ſed mulier ageret in quãtũ facere põt vt j.eo.l.maritu

⁊l. Neſennius. ĩ. de reiud. ſed extraneus inſolidū. Iſtud nō vi
det verū qꝛ actio ex ſtipulatu ſm antiqua tēpoꝛa hꝫ exactionē
iſolidū, etiā ſi mulier ſtipularet. C. ď rei vxo. act. §. cū autē. Un.
de in hoc nō videt diuerſitas, ſiue mulieri, ſiue extraneo ꝓmit-
16 Gl. † ſta, vt dixi in prece. cōtrario, ibi dū dicit, ſed ad quid cauet
videtur tenere ꝙ ſm iſta tempoꝛa mulier hꝫ actionem tacitam
ex ſtipulatu. Idē in l. ſi filio. in verb. iurauerit. ĩ. e, dico ꝙ hoc
nō eſt verū, qꝛ ſm iſta tēpoꝛa mulier nō habebat actionē tacitā
ex ſtipulatu ſed de dote, ſm. l. j. §. cū autē. C. de rei vxoꝛ. acti.
vt no. gl. in. l. ad exactionē. C. de do. ꝓmiſ. Dico ergo ꝙ actio, ď
qua fit mētio i. §. cū autē. erat quedā actio ex ſtipulatu, q̃ fuit añ
tēpoꝛa ſſoꝛum in antique iuris prudentia, non poſt cū nō habea
mus alibi mētionē, ꝙ ibi alias ſequeret ꝙ totus iſte tit. eſſet de
17 ſtructus. Ja. de Ra. ponit in preal. §. cū autē. Et ſic teneo, ꝙ ſe-
cundū iſta tēpoꝛa vir tenetur ipſi mulieri in actione de dote in
quātū facere pōt: vt. l. ij. de cōſti. pec. ⁊ l. rei iudicate. ĩ. e. lꝫ alia
actione agatur ꝙ actione de dote ex ſtipulatu, vel alia, vt no. ĩ.
18 eo. l. maritū. ¶ Sed pone ꝙ † extrane⁹ ſtipulet dotē ſibi reddi,
an agit inſolidū ꝯ maritū. Hic gl. videt ꝙ ſic. Tu dic inſpiciēdū
qualiter verba ſtipulationis fuerunt cōcepta, vt no. in. l. ſi prioꝛ.
ĩ. e. ¶ No. tñ ſm iſtā gl. ꝙ actio competens extraneo pro dote
cōpetit inſolidū. Sed cōtra hoc opp. quia ſm hoc expectat ma
ritus ꝙ ipſe efficiatur pauper, ⁊ propter hoc denegat extraneo
ꝓmittere, ꝙ nō ďbet fieri, qꝛ caſuꝫ, ⁊ aduerſā foꝛtunā expectare
19 nō debet, vt. l. inter ſtipulātē. §. ſacrā. ĩ. de ver. ob. Sol. dt gl. † ꝙ
vir nō erat ſoluēdo. vel expectabat effici in breui nō ſoluēdo, qꝛ
b res eius erāt in loco periculoſo.[h] Quod declaro vt puta ſi res
in mōtibus, ⁊ ſic ꝓpter aquā diluebātur, vel ſi res erāt iuxta flu.
Ad p̃dic. facit. l. verū. §. ſi locupleti. ſ. ď min. Et not. iſta exēpla,
qꝛ faciūt ad limitādam. l. ſciēdū. in prin. ſ. qui ſatiſda. co. Po-
nit eñ gl. exēplum ď iuſto timoꝛe, qñ ſubiacebat vſuris, vel erat
implicitus mercātijs periculoſis. Iſta omnia iuſtū ingerūt me
tū, ne efficiat non ſoluendo. ¶ Dat aliud exēplū qñ vir nō vult
alij ꝓmittere, qꝛ timet icōmodū ex eo, qꝛ mulier poſtea nō poſſet
ď dotiteſtari, ⁊ ſibi relinqre. Sed hoc videt falſū, qꝛ vir poſſet ſe ꝑ
recuſare, ꝓmittere alteri, ꝙ eſt ꝯ mentē huius. l. ¶ Preterea, iſ
tud nō cōtinet incōmodū, ſed timet amittere lucrum, nō eſt par
eadēq; ratio vt. l. fi. in fi. C. de cod. ¶ Quero quo iure petat ca-
ueri: Gl. dicit, ꝙ ſi doꝫ nō eſt data ꝑ retentionem, vel ſi eſt data
20 † per officium iudicis. Quod placet ꝑ iſtum tex. qui dicit, cogi
ꝙ iudicis officium impoꝛtat, vt dixi de cōdict. ex lege. l. j. ⁊ ď al
le. l. ij. ⁊ no. ĩ l. ſicut datā. C. ď l. cau. ⁊ l. plures. de fi. inſtr. ¶ Ex-
tra gl. quero qualiter foꝛmabitur ꝓmiſſio fiēda ꝑ virum de do
21 te reſtituēda. Dic de iure † cōi, taliter ꝙ vir nō teneat ad aliud ni
ſi ad ꝙ teneretur ſtipulatione non facta, vt. l. ſi quis ſic ſtipulet.
ĩ. eo. tit. ⁊. l. cum querebat. ĩ. de verb. ſigni. alias aliquid nouū
pꝛomitteretur, pateretur incommodum contra. l. iſtam. Item
debet cauere de dolo, ⁊ lata culpa, ⁊ leui, vt. ĩ. eo. l. ſi filio. §. j. ſed
cum hodie in quibuſdā locis fiāt inſtrumēta dotis reddende cū
his verbis vcꝫ ꝙ maritus ſub hac cōditione pꝛomitttit redde
re, ⁊ reſtituere dotem ſi matrimonium ſolutum fuerit moꝛte mu
lieris, ſiue liberis, vel cum liberis decedētibus in pupillari eta
te, an pꝛomittetur cum illis verbis. Certe nō, niſi cōſuetudo fue
rit, vt. l. quod ſi nolit. §. qꝛ aſſidua. ſ. de edi. edic. ⁊. l. ſi ꝓus. §. j.
22 ſ. de aqua plu. ar. ¶ Sed quid ſi eſſet † cōſuetudo que haberet
i alia conſuetudinem contrariam, tunc redimus[i] ad ius cōe, vt.
l. nemo. §. tempoꝛalis. ĩ. de reg. iur. ex quo no. ꝙ ſi[i] in ciuitate cō
ficiuntur inſtrumenta diuerſimode, propter tales contrarieta-
tes, ⁊ diuerſitates, redimus ad ius commune, vt dic. l. nemo. §.
23 tēpoꝛalis. ĩ. de re. iur. Quero † quid ſi vir peti ſibi caueri a mulie
re de euictione an teneatur mulier ſibi cauere Dic vt tex. ⁊ glo.
k in l. non ſolum. ſ. de iu. do. Ultimo[k] hec l. inducitur ad. q. an qs
24 cogatur cauere † inimico ſuo de nō offendendo. Guliel. ponit. in
l. illicitas. §. j. ſ. de offi. preſi.

ADDITIONES.

a ¶ Non debet Adde inquantum Alex. ponit de hac citatione ꝑ
petuo Cal. cōſi. xvij. de verb. ſigni. ⁊ Abb. Sicul. cōſi. lx. ⁊ inquā
tum Alex. limitat Pau. de caſt. in eo quod dicit quādo mulier
ab inteſtato decederet niſi extarent filij. vide Spec. in ti. qui filij
ſint legi. §. j. ver. quid ſi mulier.

b ¶ Quartus caſus. Adde dum Alex. addit quintum caſum quā
do maritus expulit vxoꝛem ſine cauſa quod voluit Pa. de caſt.
conſi. cccxcij. in fin.

c ¶ Jac. de Are. ꝙ communis eſt opinio ꝙ maritus non liberat.
niſi mulier efiecta ſit locupletioꝛ dicit tam Pau. de ca. reperi-
re ꝙ aliquando liberatur. ſ. ſi facta erat donatio ꝓpter nuptias
equalis doti. ⁊ ei reſtitueret donatio, nā poſſet etiā dos reſtitui l.
fi cōſtante. §. ſed ſi ecōuerſo ⁊ ibi Byn. C. de do. ante nup. ď quo
hic ꝑ Al. Itē ſi dos nō erat ſoluta marito, ſed ꝓmiſſa pōt mari-
tus conſentire conſtante matrimonio, ꝙ ſoluatur vxoꝛi ⁊ liberat
pꝛomiſſoꝛ vt colligit ex l. huiuſmodi. §. cū pater. ď l. j. alias fru
ſtratoꝛū eſſet cōſilium illius legis. Itē ſi ſocer. qui recipit dotē.
emancipet filium, ⁊ iuſſu mulieris dotem filio reſtituat liberat,
a muliere ſ. de iu. do. l. ſane. ĩ fi. cū. l. preced. ⁊ ita ibi tenet Bar.
expꝛeſſe. quē caſum dicit Pa. eſſe notandū qꝛ quotidie accidit
quando filij non poſſunt ſtare cum patre. De quo vid Bal. cōſi
xixiij. vot. ⁊ pulchre per. Pet. de An. cōſi. cccxxix. Et no. ꝙ in
predictis conſilijs loquntur quando ſunt in poteſtate patris.

d ¶ Ultimo quero An ſtāte ſtatuto de Trigeſto ꝙ mariti de tri
geſto ipſis ſtātibus in matrimonio ſint vſufructuarij bonoꝛū mu
lierum tam datoꝛum in dotib⁹ q̃ꝫ acquiſitoꝛū ⁊ moꝛtuis maritis
ipſarum mulierum omnia bona ipſarū incōtinenti deuenire de
beāt ad mulieres pꝛedictas querit modo an dos data in pecu-
nia numerata ſtatim peti poſſit quia in ſtatuto fit mētio de doti
b⁹: Bal. conſuluit quod poſſit peti. cōſi. cij. j. volum

e ¶ Bone fidei. Adde ꝙ Im. In. Pa. ⁊ Alex. dicūt ꝙ etiam in
ꝯctibus ſtricti iuris habet locū cautie de qua in l. in omnibus.
ff. de iud. nō facta aliqua diſtinctioē, vt pꝛobatur in l. in poſſeſſio
nem in ver. pꝛomiſſa ſit. cū gl. ĩ. ex qui cau. in poſ. ea. ⁊ in l. ſi cre-
ditores. de priuil. cred. ⁊ in l. creditoꝛibus. cū gl. ĩ. de ſe. bo. ⁊ ĩ
l. inter omnes. ſ. qui ſat. co. ⁊ in l. iij. in prin. ſ. de condic. ob. ca.
⁊ in. l. ſi finita. §. elegāter. de dā. infe. qď itellige ſemper ex cauſa.
ſuperueniēte vt d. l. ſi creditoꝛes. alias nō dꝫ ſatiſdare. itē. ꝙ do
ex vltima. volūtate eſt debitoꝛ dꝫ ſatiſdare etiam nulla cauſa ſu
perueniēte, vt d. l. inter omnes. Et tenēdo hāc opi. rñde ad hanc
ſecundā lect. que nō eſt vera dū intelligitur de extraneo. nec huic
litere conuenit. maxime, qꝛ iſte tex. loquitur incommode de futu
ꝛo vt in ver. ſuſpectum. ⁊ ꝙ l. in omnib⁹ debeat itelligi cauſa ſu
perueniente, voluit Pau. de caſt. cōſi. xlix. ⁊ inquātū Alex. poſu
it qualiter debeat conſtare de cauſa ſuſpicionis fuge debitoꝛis
adde Ro. pulchre. conſi. ccxxiij. ⁊ cccxx. P. Pau. P. ¶ Al.
huius. vid Ja. ĩ l. reſcriptū ĩ ij. no. C. de preci. Impe. offerend.

g ¶ Et predicta. Adde vltra Alex. Bal. cōſi. ccxcv. i. volu. qui te-
net qď inuito vaſallo dominus non poſſit delegare duob⁹ caſi-
b⁹ exceptuatis, de quibus ibi vide, ⁊ Ro. cōſi. xxv. dicentē quod
ſub vniuerſitate tranſeunt. Sed vide plenius per eundē Bal.
cōſi. cclxxvij. iij. lib.

h ¶ Loco periculoſo. Uide eūdē Bar. in l. ſi qs ſit ſtipulatus Sti
chū. §. i. in fi. de verb. obli. ⁊ in l. iij. §. fi. de li lega. ⁊ in l. itē. §. qd
paratus. ſ. quib. mod. pig. vel. hyp. ſol. An. in rep. l. nemo carce
rē ď exact. trib. lib. x. ſimiliter non putatur idone⁹ fideiu. q talia
bona poſſidet. Et ita limitat. d. l. ſciendū. ſimiliter qui habet pe-
cunias ad vſuras per iſtam gl. qꝛ eſt veriſimile effici nō ſoluē-
do, ꝓ quo eſt bon⁹ tex. ĩ c. quanto. in verbo ex voꝛagine tra ď vſu.
⁊ ibi Pe. de anc. facit mentionem de iſta. gl. Et ꝓ hoc etiā facit ꝙ
cōſuluit Bal. cōſi. xi. vo. cū eſſet facta quedam diuiſio iter duos,
⁊ vnus habuiſſet ſtabilia alius nomina debitoꝛū ex vſuris dixit
reſcindendam diuiſionem, qꝛ ſine vexatione exigi nō poterant,
nec aſſignart. cum ſeperent vſurarium prauitatē. ad id qď not.
Bal. ⁊ poſt eum Alex. qď ſufficit pꝛimo per inſtrumētū cauſā ſu
ſpicionis pꝛobare ⁊ poſtea capturam iuſtificare, ꝓut etiā tenēt.
Bal. ⁊ An. in l. a pertiſſimi. C. de iud. ꝑ gl. ĩ ver. ⁊ recuſare. tu vid
ď hoc per. Ro. cōſi. ccxlj. ⁊ ibi quid ſi ab vna parte ſunt ꝓbatio-
nes plene ď fuga, ab alia parte ꝓbationes de bona fama ⁊ qď poſ
ſidet imobilia. ⁊ qď habitatoꝛ cōtinuus. ⁊ cōſi. ccccvj. ꝑ eundem,
quomodo cōſtare debeat de fuga ſuſpectum. ⁊ de pꝛedicta ma-
terſa vide etiam. Pa. de Caſt. cōſi, xxxix. cum ſeq. ⁊ ꝑ Roma.
conſi. cccxx. ⁊ ccxxii. ij

i Tunc redimus. Adde ad Bar. hic Al. de Imo. in cōſi. v, col. ĩ. ⁊
cōſi. cxxvij. col. pe. in v. Et intellige hoc verū niſi altera dictarum
conſuetudinum eſſet pꝛeſcripta ſpatio. xl. annoꝛum de iure Ca
no. vel. x. de iure Ciuili qꝛ tunc tolleretur pꝛecedens conſuetu-
do ⁊ ſic non rediremus ad ius cōe. Ita Alc. in dicto cōſi. v ver.
nō ob. dum quarto dicebatur ⁊ ibi vid pulchra per ipſū quan-
to tempoꝛe pꝛeſcribatur conſuetudo.

k ¶ Ultimo. quod cōmuniter tenet, qď ſi pꝛobabiliter dubitat ſe
poſſe offendi, qď poſſit petere ab inimico cautionem de quo per
Bar. ⁊ Ang. in l. ſed ⁊ ſi ſuſceperit. §. ſi libertis. ſ. de iu. p. Spe.
in tit. de pi. §. ſequitur. verſi. quid ſi timeo, per Imo. in l. ſi finita
ĩ. ď dā. ifec. ꝑ Cy. ⁊ alios in. l. denunciamus. C. ď his q ad eccle.
cōfug. Bat. in l. capitalium. §. ad ſtatutas. ĩ. de pe. Bal. in l. fi. C.
ď epi. ⁊ cle. an ſit ſtatutum, ⁊ dicat qď offendens poſſit petere cau
tionem ab offenſo, ⁊ eius conſanguineis, ⁊ pro ſe, ⁊ eius cōſāgui
neis dicatur fauoꝛabile, vel odioſum. ⁊ quid ſi maioꝛ pars cōſā
guineoꝛum offēdentis renunciauerit ſtatuto an. ꝓeiudicet mi-
noꝛ parti petenti cautionē: Et qualiter ſit pꝛobāda offenſa ⁊ qua
literi conſanguinis, vide Anc. cōſi. lj. Et vide hanc materiam qď
conſuluit. Bal. conſi. cxlj. iij. vol.

Dotis

1 Dotis actio ꝓfectitia eſt communis patri,⁊ filie.nec alter in alterius preiudicium poteſt petere,vel de negare.
2 Filia contra voluntatem patris nubere non poteſt.
3 Filia in dote profectitia poteſt agere ſine conſenſu patris.
4 Dotis actio profectitia eſt ſolius filie emancipate,⁊ ea agit.
5 Factum patris non nocet filie poſt emancipationem.
6 Pater quando poſſit agere actione pro dote.
7 Filia qñ poſſit agere patre viuo,⁊ durante patria poteſtate.
8 Filij poſſunt agere ꝯ patrem cõſumentem omnia eius bona,ne
9 dos conſumatur.

a §. Quod. Si in patris.[a] Iſta eſt ſecunda pars principalis huiꝰ legis,⁊ vſque ad.§.voluntatem,trac
1 tat vnã materiam hoc dt. Actio† de dote profectitia eſt ꝯmunis
b patri ⁊ filie,nec alter in alteriꝰ preiudicium petere vel delegare põt.h.d. Primo ponit dictum in genere,ſecundo infert aliquas illationes. Tertio ponit,quid ſi fuerit ꝯ factum. Secunda ibi,denique. Tertia ibi ceterum. ¶ Opp.quicquid acquirit filiꝰ acquirit patri,etiã hodie i ꝓfectitijs,vt.l.cum oportet.poſt principium.C.de bonis que libe. Sol.ſpeciale eſt hic in dote ꝙ filia hoc iure nõ querit patri. ¶ Secundo opp.dt hic,qd dos eſt cõmunis. Cõtra imo eſt mariti,vt.l.dote.C.de rei vē. Sol.hic,dos,id eſt,dotis actio. ¶ Tertio oppo.d.l.ſi vt ꝓpõis.C.d nup
2 Sl.dt qd ibi fallit,qꝛ filia nupſit ꝯ volũtatẽ patris. Et ratio,† qꝛ filia nõ põt nubere ꝯ voluntatẽ patris,qd d iur. Canonico eſt hodie correctum,vt s.de ſtatu hominiũ.l.Paulꝰ.j.⁊ Inſtit.de nuptijs.§.j.⁊ ibi nota.⁊ ſic cũ ceſſat ⁊ lex. ¶ Opp.vltimo.j.e.l.quoties. Sol. Ibi pr̃ fuit icõtinenti ſtipulatꝰ ſibi reddi,hic nõ. ¶ Quero,hic loquit in dote ꝓfectitia,quid in aduen
3 titia: Reſpõdeo,† põt filia ꝑ ea agere ſine conſenſu patris,vt in
c auth.qd locum.C.de collatio.ſecundum gl.ĩ ver.mater,⁊ bene.
d ¶ Quero,hic loquit de filia i ꝑtãte. Quid ſi eſt emãcipata: aliqui vt Guar.dicunt,idẽ qd gl.d iure antiquo,ſed hodie dicunt
4 corrigi per.§.extraneum.C.de rei vxo.actio. Sed† veritas eſt, vt dt Io.in fi.quod ſi filia eſſet emancipata.tota actio remanet ſua. Ratio,qꝛ per emancipationẽ actio ꝙ eſt communis cum patre ſolidatur in filiã,vt i.§.videamus.de rei vxo.acti multo magis efficit ꝓpria filie a principio vt arg.l.acceptam.iuncta gl.ĩ ver.inhibet,in fi.l.ſi per te.C.d vſuris. Et hoc tꝫ Dy.hic.⁊ idẽ Ky.in.l.aufa.C.de iure dotium. Nõ obſtat.l.ꝓfectitia.C.de iu. dotium,qꝛ fateor quod eſt ꝓfectitia,vt ibi,non tamen eſt communis patris ⁊ filie,ſed ſolius filie,item non obſtat.l.filie.j.eodem:qꝛ reſpondeo,quod ibi pater fuit ſtipulatus. Non obſtat. l.ſi ab hoſtibus.s.eodem,qꝛ ibi filia erat i poteſtate iuris fictione. ¶ Quero que fuit ratio,que mouit legiſlatorem ab inducen
5 dam iſtam communionem,gl.† ponit vnã ex parte patris,ſcilicet,ne ſi filia haberet,actionem integram,⁊ eam peteret ⁊ perderet dotem,pater cogat iterum eã dotare. Alia ratio eſt ex parte filie ne pater accipiens dotem eam conſumeret,⁊ filia remane
e ret indotata[e],vt.l.ſi cum dotẽ.§.eo.autẽ tempore.j.eo ¶ Uenio ad verſi.ceterum pater. ¶ Not.hic† quod factum patris nõ nocet filie,poſt quam fuerit emancipata ⁊ ſic videtur quod interim noceat. ¶ Cõtra oppo.j.eo.l.ſi pater.⁊.l.ſi cum dotem.§.ſi pr̃. Sol.gl intellige hanc ſecundum illas,ſcilicet qd nõ nocet filie,
7 niſi pater poſtea ſibi ſtatim dẽ dederit,vel requirit. ¶ Quero† vtrum pr̃ iterim poſſit agere:gl.q eſt hic,dt ꝙ non,qꝛ non põt venire ꝯ factum ſuum ⁊ vide eã q incipit,morte,vel emancipatione,⁊c.⁊ dicit verum gl.ſi pater vult agere pro iure ſuo ꝑ actione ſibi cõpetente:ſed ſi vellet agere tanꝗ legitimꝰ adminiſtrator filie,poſſet,vt no.i gl.l.cum dos.s.de pac.dot.⁊ hoc.§.a ꝯrio ſenſu. Et ꝑ conſequens poſſet etiã filia agere patre nolente, ꝓ quo facit.j.pxi.reſpõ.⁊ qd ibi dicã,ꝓcedendo vlteriꝰ ¶ Sed
8 qro† vtrum patre viuo,⁊ durãte patria poteſtate poſſit filia agere,ſine patris voluntate.⁊ eo in ito.gl.dt qd ſic,ſi pater eſt iops. alias nõ. Et ad hoc adducit.l.fi.s.de eo per quẽ factum qꝛ ſicut inopia ex mentis reſcindit liberationẽ exẽpti ita inopia patris reſcidit ſpẽ libertationis quã habebat vir. Pro hoc facit.l.pla. la.ij.§.j.de leg.j.⁊ l.pater.in fi.j.de dot.prelega.ĩducit etiã gl. l.Imperator.j.ad treb. Nã ſicut ibi ſuſpicio de patre facit trãſire fideicommiſſũ in filiũ,ita hic ſuſpicio patris ꝓpter paupertatẽ facit tranſire actionẽ de dote in filiã ſecundũ Dy.ꝑ hoc.j.
f eo.l.ſi cum dotem.§.eo.autẽ tempore.no.hãc gl.formo tibi vnã
6 aliam.q. Ponet qd vxor alicuius deceſſit remãẽtibus filijs. heredibꝰ dos remãſit apud patrẽ qui diſſipat oia bona filij volũt agere cõtra patrem vt dos nõ conſumatur an poſſunt ⁊ vide
g f qd non vt de bon.mat.l.i.⁊ auth.de nupt.§.eſt quoqꝫ ⁊ melius in §.ſed quod ſancitũ,dico qd filij poſſunt agere ſicut ipſa mater poſſet. Primo per iſtam glo.que equiparat paupertatẽ patris emancipatione filij. Pro hoc videtur caſus.C.de ſen.paſ.l.ſi.⁊ vt l.no.l.ſi in prin.vbi gl.in verb.nõ cõpellendum tãgit Iſtam, q.poſui in l.ſi conſtante.in prin.j.eo. Uenio ad ver. Item ſi.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Quod ſi in patris. Uide in materia per Are.poſt. Ro.l.placet.de acquiren.heredi.
b ¶ Communis. Adde in quantum Alex.limitat hoc procedere niſi pater ſimpliciter ſtipulatus eſſet dotẽ reddi,tũc ſola agere poterit.quod idem voluit do.Card.conſi.pen.
c ¶ Sine cõſẽſu. Adde Bald.cõſi.ix.v.lib. Ro.cõſi.cccclxxxvj. vbi etiã ſi ſit minor. Et facit quod volunt do.de Rota in antiq. deciſi.ccccxcviij.ꝙ.c.ſi anum.de iudic.lib.vj.habeat locũ i minore petẽte decimas ſibi debitas ex priuilegio,⁊ i d.cõſi. Ro.ꝓbat exẽplũ gl.ꝙ Alex.improbat. Et tu adde,ꝙ opi.Bart.hic dt communem. Alex.de Imo.in conſi.xx.col.fi.in.ij.volu.
d ¶ Emancipata. Adde ꝙ communiter tenet ꝙ ſi pater dat dotẽ ꝑ filia emancipata,ꝙ actio de dote eſt ꝓpria filie:pro qua opin. eſt tex.cũ gl.in.l.pater filie.s.de euic.vbi dicitur,ꝙ qñqꝫ pater dat dotem pro filia emãcipata,⁊ ſtipulatur ſibi reddi,ꝙ illo caſu eſt patris:ergo contrario ſenſu extra illum caſum erit filie.
e ¶ Indotata. Adde ꝙ pro notabili tenẽt doctores hanc gl.hic. ⁊ Bar.in.l.ſi conſtante.⁊ Bal.in l.vbi.C.de iure dotiũ.⁊ Bart. in.l.Imperator.j.ad Treb.
f ¶ Formo. Adde Ioã.An.i addi.ad Spec.in tit.de dona.inter virum ⁊ vxo.§.fi.ad fi. Bal.in l.ij.C.ſi quid in fraudem patro.⁊ in l.nõ poteſt.s.adopt. Bar.⁊ Bal.in l.cum oportet.§.cũ autẽ.C.de bo.que lib.⁊ dt Inn.in.c.fi.de ſequeſtra.ꝙ ille,qui pro ſuis neceſſitatibus fructos cõſumit,dicitur dilapidare fructus quod Bald.reputat notatu dignum in d.c.fi. Et idem voluit Bal.in c.j.§.ſancimus.in tit.quo tẽpore mi.⁊ Archi.xj.q.j.c. qꝛ res. Ange.i l.diuus de petit.hr̃.ſequit Carb.cõſi.x.ij.vol.⁊ qd patri dilapidanti auferatur adminiſtratio voluit Bar.cõn ſi.lxxv.iiij.li.
g POMA. ¶ Quoqꝫ. Uide Feli.tit.de treu.⁊ pace. Aret.§.ſequẽ
1 Factũ filie durante patria poteſtate nocet ſibi facte ſui iuris
2 Pater,⁊ filia in actione de dote non ſunt ſocij,nec duo rei.
4 Dotis actio,que competit filie ⁊ patri,an ſit vna vel ſint plures

§. Item. Si voluntate. No.qd factũ filij non nocet pa
1 tri. ¶ Secundo not.† qd factũ filie tempore
a patrie poteſtatis nocet ſibi,facte ſui iuris.[a] vt.l.⁊ hr̃di.§.pen. de pac.⁊ vide qd iqi notatur. Nam debet intelligi hic,qd illa remiſſio fiat ante matrimoniũ,vel eo ſoluto,alias eo cõſtãte nõ valeat ꝓhibente l.pti.d do.int vi ⁊ vxo. ¶ † Op.ꝑmiſſio ſine volũtas ſoliꝰ filie ꝑiudicet patri vt.l.ſi rẽ.§.ſi duo.j.de noua.⁊ l.ſi duo.s.de arb.huiꝰ cõtrarij timore gl.dt qd pater ⁊ filia actiõe de dote non ſunt ſocij ſicut duo rei credendi ⁊ ſic nõ obſtant contraria.qd ꝓbat gl.in l.q hominẽ.§.ſi gener.j.de ſol. Quod apparet,qꝛ vnus ſociorũ agit ſuo nomine tantũ hic vero agit nomine ſuo ⁊ alterius:ꝓbat etiã Dy.qd nõ ſunt ſocij:nã hic ſperat cõſolidatio in perſonã vniꝰ ꝑ mortẽ alteriꝰ vt hic,⁊.C.d rei vxo. act.§.videamus.ideo nõ eſt idẽ qd in duobꝰ ſocijs reis credẽdi. Quod patet,qꝛ duo rei tranſmittunt ad heredẽ.vt.j.ad.l.fal. l.in l.falcidia hoc eſſe ſeruãdũ ⁊ l.ſi duo.j.de ſol.⁊ d duo.reis. l.ſi reus.⁊ vide gl.j.que incipit id eſt filia. ¶ Alteriꝰ dt qd pater põt agere adiuncta perſona filie.Cõtra.p.de.l.cum duos.§.ſi vero.de pact.do,contrarium eſt forte gl.ſoluit qd põt agere vt hic ſed exceptiõe repellit vt ibi. Sed hoc nihil eſſe in effectu vel ibi in pacto hic in delegatiõe. Hãc reprehẽdit Dy.qꝛ maioris autoritatis eſt delegato ꝙ pactum vt.l.ſi rẽ.§.ſi duo.j.d noua.⁊.l. ſi vnꝰ.in prin.s.d pac. Solue ergo alio modo,vt ibi dt ⁊ illã tenet Dy.ſed mihi videtur qd cõtra tex.ibi.lꝫ alias ſim ſolitus il
3 lã firmare. Quid dicemꝰ Dic ergo ꝙ ſi vis intelligere ſufficiẽt oportet intelligere hoc dictum ꝙ pr̃ agit adiuncta perſona filie. vel nõ adiuncta vt gl.dt.⁊ qñqꝫ nomine ſuo vel filie ⁊ qñqꝫ ſolꝰ. ſ.nomine ſuo. Declaramus hoc. Qñque pr̃ ſolus põt agere non adiuncta ꝑſona filie vt ſi filia nullã hꝫ cauſã cõtradicẽdi vt.j. eo.l.ſi cum dotem.§.j. Item qñqꝫ põt agere filia patre permittente,vel ſi dos eſſet magna patre non permittente,vt C.de colla.authen.quod locum.⁊ eo exiſtente in ope.vt dixi.s.proxime. Et ex hoc quidã ſequunt,quod ambe ꝑſone poſſunt agere quilibet principaliter ſicut quilibet duorum reorum credendi vt.l. iij.in fi.j.de duo.reis. ¶ Item qñque põt agere pr̃ adiuncta perſona filie,⁊ hoc duob.mod. Primo vt agat nomine ſuo ⁊ nomine filie,hoc eſt ad vtilitatem tã ipſiꝰ patris quã filie:qꝛ iſta verba nomine ſuo ⁊ filie tantum importat,quantum ſi pr̃ ageret ꝓ medietate ꝓ ſe,⁊ ꝓ medietate ꝓ filia. Et iſto primo modo non poſſet agere pater in caſu iſto cum filia ſibi preiudicaret ⁊ ſi ageret iſto modo repelleretur ex perſona filie ⁊ ſic loquit lex cõtraria. ¶ Secũd.modo põt agere pr̃ adiuncta ꝑſona filie id eſt d voluntate ⁊ ꝑmiſſione filie non tñ ad eius vtilitatem ⁊ hoc modo põt agere etiã in caſu iſto vt hic ⁊ ꝓbat expꝛſſe in l.filiuſfa.§. ſed ⁊ filia.s.de peu. Et ita videtur ſentire hic Ioca.de Are. Et ſecundum hoc quedã gl.parua ſup verbo adiuncta,que dt id eſt

nomine ſuo, ⁊ filie, nō bene dt ſed dbet intelligi adiuncta perſo-
b na filie, id eſt filia conſentiente,[b] per dictum. §. ſed, ⁊ filia ita in
telligit gl. magna circa ꝑn. ⁊ in fi. vt. j. dicā i ꝑximo ꝙzio. Pꝛo
cedo vlterius, ⁊ opp. dixi ꝙ filia nō pōt agere per ſe, ergo neque
poterit ꝑ aliū, vt. l. neque ꝑ ſe. C. de heredibus inſtit. Breuit gl.
bene dt, ꝙ non agit per ſe, neque per alium, ſed alij permittit ꝙ
agat, ⁊ vide gl. que eſt in fi. ibi. Et hoc habes qualiter dbeat pꝛa
cticari, ꝙ pater agat adiuncta perſona filie, vel nō adiūcta. Nū
autem quis poteſt alij permittere, ꝙ ipſe facere nō pōt. Tex. ſo
luit in. l. ſi fundus. §. j. ſ. d pig. ℭ Sed cōtra pꝛedicta opp. idē
eſt aliquid facere voluntate alterius ⁊ mādato alteri⁹. l. poſt do
tē. ſecundum intellectū Dy. j. eod. Unde ſi pater agat volūtate
filie, dbet repelli, qꝛ videtur agere vt ei⁹ ꝓcurator. Soluā in l.
4 cōtraria. ℭ Quero, vtrū actio,* que cōpetit filie, ⁊ patri ſit vna
vel plures. Et dic vt hic per gl. que plene hoc diſputat. Jo. te-
net ꝙ ſit vna ſola, quam pater intentat qñqꝫ ſol⁹, qñqꝫ ſola filia,
qñ ꝫ filia, ⁊ pater, vt dictū eſt. ℭ Sed contra hoc facit iſta lite
ra, que dicit nec eā actionē, ⁊c. qꝛ copulatiua incluſa in dicta ne
gatiua, nec oſtēdit diuerſitatē actionū, ⁊ ſic ſunt plures. Dy. dt
ꝙ ſignificat pluralitatem circa modum agendi, nō circa ſubſtā-
tiā actionis. ℭ Secūdo ꝯ hoc facit, qꝛ eadem iniuria facta filio
vel filie naſcūt plures actiōes vt l. pater. j. de iniur. Si. dt aliud
in actiōe iniuriarū. Dy. dt, ideo aliud, qꝛ ex pluralitate perſona
rum inducitur pluralitas iniuriarū, ⁊ cōſequēter pluralitas ac
tionū. vt. l. §. fi. de iniur. ⁊. l. cū qui. §. pen. eo. tit. Sed hic ꝓpter
pluralitatē ꝑſonarū non inducitur pluralitas dotiū, ⁊ ideo nec
actionum. ℭ Tertio ꝯ Jo. facit, nam ſicut in duobus reis ſunt
due actiōes, vt l. ſi reus. j. d duob. reis. eadē ratiōe, vt hic. Reſ
pondet Dyn. vbi eſt pluralitas obligationum, merito ſequitur
pluralitas actionem, ſed hic vna tantum eſt obligatio, vt l. qui
hominē. §. ſi gener. j. de ſolu. ℭ Quarto contra hoc inducitur,
qꝛ qñ pater agit, cauet de rato. vt. j. ea. l. in fi. ⁊. l. non ſolum. §. ſi
de dote. ſ. de pꝛocur. Sed ſi ageret nomine pꝛopꝛio ⁊ non caue
ret. Reſpondeo, qñ quis agit nomine pꝛopie ⁊ alterius conſen
ſus non requiritur, ⁊ tunc nō debet cauere de rato, ſed hic requi
ritur alterius conſenſus, vt. j. pꝛoxi. §. Qualis autem hec com-
munio dicatur inter patrem, ⁊ filiam, dicam. j. l. pꝛoxima.

ADDITIONES.

a ℭ Sui iuris. Adde an ſi filiusfamilias liberet debitores pater
nos, illa liberatio ſibi ꝑiudicet effecto ſui iuris. Pau. de ca. dt,
ꝙ ſibi videtur ꝙ a pꝛincipio nō valuit, nec ex poſt facto poſſit re
conualeſcere. Et ſe remittit ad no. ꝑ Bart. ⁊ Dyn. in l. fili⁹. j. de
ſol. ⁊ in. l. cum dominus. §. ſi fili⁹ d pec. l. ⁊ in. l. heredi. §. filia. ſ.
de pact. per Pet. de Anch. Do. de ſancto Gemin. in. c. quāuis.
de pact. ꝑ Spe. in tit. de pactis. §. pe. Sed qua pena veniet pu-
niēdus filiusfa. qui aſſeruit ſe pꝛocuratorem patris, liberauit d
bitorem: ⁊ etiā qua pena, ſi debitorem liberatum alij cedat: Ui-
de Bal. conſi. xiiij. vol. Concludit etiā hic Pau. de Caſt. de mē
te doctorum, qd ſi filia commiſit adulterium, qd non pꝛeiudicat
patri, vt maritus lucretur dotem.

b ℭ Conſentiēte. Adde qd Pau. de dicit iſta verba nō habere ſa
porē, qd etiā videtur agere nomine filie ad eiu⁹ vtilitatē. ⁊ dt qd
poteſt dici qd ſolutio gl. poſita in vltima parte ſit vera, cū non
noceat factū filie, quantū ad hoc vt pater repellatur ab agendo,
ſed bene nocet quātū ad aliud: qꝛ ſi agat adiuncta ꝑſona filie te
nebitur eā defendere in cauſa recōuentiōis, ſi forte filia ꝓmiſiſ
ſet penā marito ſi ab aliquo moleſtaret, ꝑ. l. iij. §. fin. j. re. amo.

1 ℭ Filia, quando diuortiū fit eius culpa, non pꝛeiudicat patri
ſed ſibi, moꝛtuo parte.
2 Filia ſi conſentit marito alienāti bona nō ꝑiudicat patri, ſed ſi
4 bi. Furioſus qñ videat cōſentire ⁊ habeat ꝓ abſente. nume. ſ.
6 Pater agens pꝛo filio qñ teneatur ſatiſdare.
7 Uenditore ſcienti litē motam eſt denunciandum per emptorē.

a **§. Uoluntatem.** [a] Filia ſane mentis dicitur vel
le ſi pꝛeſens ſit, ⁊ non contradi
cit. Jtē furioſa, ſec⁹ ſi eſt abſens. h. d. Et hꝫ tres partes, vt patet
1 ex litera. Jſte ver. facit* ad queſtionem. Factum eſt diuoꝛtiū cul
b pa filie, an pꝛeiudicet patri: [b] Gl. monet in. l. cōſenſu. C. d repu.
⁊. l. ſi dotem. C. de iur. do. ⁊ ibi Cy. tenet idem ꝙ Dy. hic, qd pa
tri non pꝛeiudicat, ſed pꝛeiudicat ſibi filie patre moꝛtuo, ꝑ hūc.
§. ⁊ in auth. de nup. §. eſt ⁊ quoqꝫ. C. de repu. auth. econtra ſi filij.
2 ℭ* Secundo facit. filia cōſentit marito alienanti bona ſecundū
foꝛmam. l. iubemus. ⁊. l. etiam. C. ad Uelle. an pꝛeiudicet patri
Certe non. ſed pꝛeiudicat ſibi filie patre moꝛtuo, vt hic, ſecun.
Dy. Facit. l. ⁊ hēdi. §. pen. ſ. de pac. ⁊ hoc tenet Spec. in tit. de
3 do. inter virum, ⁊ vxoꝛe. verſi. qd ſi filia. ℭ* Opp. qui tacet, non
videtur conſentire. vt. l. qui vas. §. vetare. j. de furt. Gloſſ. ſo-
luit remittendo ad not. in. l. filiusfamilias. §. inuitus. ſ. de pꝛo-
cura. Cyn. in l. inuitus. C. de pꝛocura. Dyn. in capi. is qui tacet.
c [c] de regu. iur. lib. vj. Ego examino. j. e. l. que dotis. ℭ Op. j. e. l.
d Titia. Sol. in gl. [d] ℭ Op. ad ſm dictum d. l. qui ad certū. ſ. loc.
Sol. Furioſus* non vr conſentire, quādo requiritur conſenſus
verus, tacitus, vel expꝛeſſus. vt l. contraria, ſed hic nullus con-
ſenſus requiritur, ſed non contradicere pꝛo voluntate habetur.
Facit ad hoc ꝙ no. in l. in negotijs. j. de re. iu. ℭ Op. ad tertiū
e dictum nā furioſus equiparatur abſenti, e vt l. ij. §. furioſus. ſ. de
pe. ⁊ j. de iure cod. l. ij. §. furioſus ergo idē dꝫ eſſe in abſente ꝙ ſ.
5 dixi. in furioſo. gl. inuoluit ſe. Dy. † dt optime. Qñqꝫ ſufficit ab-
ſentia, nec requiritur conſenſus abſentis, ⁊ tūc furioſus habet ꝓ
abſente, vt l. ſꝫ, ⁊ ſi vn⁹. §. filio. j. de iniu. Qñ requirit ꝯſenſus ab
ſentis, ⁊ tunc furioſus nō habet pꝛo abſente, vt l. ij. §. fin. ſ. d ꝓ-
cu. Quandoqꝫ reqritur pꝛeſentia, ⁊ cōſenſus expꝛeſſus, ⁊ tūc ha
betur pꝛo abſente, vt l. ij. §. furioſus. j. de iure codicil. Quādoqꝫ
requiritur conſenſus, nec curatur vtrū ſit ꝑ ꝛeſens, vel abſens,
⁊ tūc aut ſane mentis cōtradicere pt, ⁊ tūc habet loco diſſentiē-
tis, vt l. qui ad certū. ſ. locati. Aut nō poſſet ꝯdicere, ⁊ habetur
pꝛo cōſentiente vt hic. Uerumtñ iſtud non eſt pꝛopꝛie conſenti-
re, ſed magis nō diſſentire, vt ſ. dixi. ℭ Uenio ad gl. ⁊ oppo. dꝛ
6 hic* ꝙ pater tenetur ſatiſdare pꝛo filia. Contra. ſ. de pꝛoc. l. non
ſolum. §. ſi pater. Sol. Dicit gl. ibi pater agebat actione iniuria
rum, que erat ſua ꝓpꝛia, hic agebat actione de dote, quē eſt com
munis, ⁊ vna tātum vt ſ. dixi. ℭ Op. ad idē pater eſt legitimus
adminiſtrator, vt l. j. C. de bo. mat. ergo nō cogitur ſatiſdare, vt
l. fi. §. defenſionē. C. de adm. tu. Glo. foꝛmat iſtud dubium. C. de
bonis que libe. l. cum nō ſolum. §. vbi autē. j. ⁊ l. filiusf. ſ. qui ſatiſ.
cog. Dy. in c. relatum, de re. iuris. li. vj. dt. Aut pater agit tanqꝫ
legitimus adminiſtrator filie. ⁊ nō cogitur cauere vt in cōtrario.
Aut agit noīe filie tanqꝫ quilibet adminiſtrator extraneus, ⁊ co
gitur cauere. Eſt ⁊ tertium mēbrum. Aut pater agit noīe ſuo, ⁊
requiritur cōſenſus filie, ⁊ ſimilter dꝫ cauere, vt hic. Jta dt Cy.
in d. §. vbi autem. ℭ Querit gl. quid ſi omiſſa ſit cautio de rato,
dic vt j. e. l. ſi cum dotē. §. ſi pr. ℭ Secundo queritur. quid ſi filia
f moꝛitur vt in gl. ℭ Querit gl. quomodo hec pꝛacticabimus, vt
doceamur de filie voluntate: Reſp. ſi de filie ſcientia nō conſtat
dꝫ ei denunciari, ſed ſi ſciret nō eſſet opus denunciatiōe, vt l. He
rēnius. ſ. de euic. ⁊ l. j. in v. ſ. de act. empt. ℭ No. hāc gl. ⁊ leges,
7 quas gl. alle. que videntur firmare, ꝙ vbi venditor* ſcit litē mo-
tā emptori, non dꝫ ei denunciari. Jdē tꝫ in l. emptor. C. de eui.
g ⁊ ibi Cy. ⁊ Dy. in c. cum qui certus. de re. iur. li. vj. Contrarium
g ſemper tenui. Nā qñqꝫ denunciatio fit ad certificādum aliquē.
⁊ tunc verificatur regula, ꝙ qui certus eſt, certificari non debet.
Sed quando denunciatio fit ad aliud tunc etiā ſcienti dꝫ fieri de
nunciatio, vt l. denunciaſſe. in pꝛinc. j. de adul. verſi. quid ergo.
Sꝫ denunciatio, que fit vēditori, nō fit tātum vt certificet eū, ſed
ad citādum eum, ꝙ veniat ad defendendū l. j. C. de peri. ⁊ cōmo.
rei vendi. ⁊ in l. ſi rē. in fi. la. j. ſ. de euic. dixi in d. l. denūciaſſe. i pn.
⁊ in l. nō ſolū. §. fi. de oper. no. nunc. ⁊ in materia ꝓteſtationū.

ADDITIONES.

a P. P A V. P. ℭ Uoluntatem. Uide Abb. conſi. lxxj.
b ℭ Pꝛeiudicet patri. Adde ꝙ Bal. hic. Cano. in c. ex lrīs. d pig.
Spe. in tit. de dote poſt di. reſtit. in §. foꝛmat. verſi. quid ſi filia.
inferūt, ꝙ ſi filiusfa. renūciauit iuri hypothece, ꝙ ñ pꝛeiudicat
patri. Jdē ſi cōmiſit adulterium. ⁊ hoc omnes ſequūtur hic per
tex. in authen. de nuptijs. §. eſt quoqꝫ. Jdem ſentit gl. in l. fi. C. d
repu. de Ant. in c. qꝛ plurumqꝫ. de dona. inter virum, ⁊ vxorem.
ℭ Quid tacet Adde ꝙ Bal. infert ad ſtatutū, ꝙ mulier ñ poſſit
ſine ꝯſenſu duorū ꝓpinquiorū alienare, ꝙ nō ſufficit illos eſſe ꝑ
ſentes, ⁊ tacētes ꝑ hūc tex. in verbo videri, ꝙ fictionē denotat. l.
j. §. deieciſſe. d vi ⁊ vi. arm. ⁊ l. iij. §. ecōtrario. j. d ac. poſ. ⁊ Bar.
in l. ſi is ꝗ ꝑ emptore. j. de vſu. Sꝫ ſtatutū requirit caſum verū,
⁊ nō fictum. vt l. fi. C. de his qui ven. eta. ⁊ l. iij. §. hec verba. ff. de
neg. geſt. ⁊ c. in noſtra. de iure. ⁊ ita tranſeunt Mod. Pꝛo qua
opi. al. Ang. tex. in l. j. in fi. j. de autho. tu. ſꝫ melius facit. l. iij. cū
gl. e. ti. tñ. §. emphyteuſim. e l. ij. in auth. de alī. ⁊ emphy. limitat
niſi ſtatutum requireret ſcientiā, qꝛ tunc etiā ſcientia cum ꝯdi-
ctione ſufficeret. Quod limitatur, niſi ſciētia eſſet neceſſaria ali
cuius poſiti in dignitate, vt epiſcopi: ⁊ tunc requiritur ſciētia, ⁊
cōſenſus, vt elegāter voluit Arch. in c. quidā. per illū tex. xxiij.
queſt. lib. ij. alias. xxviij. ꝙ reaſſumpſit Bal. in l. fi. §. neceſſitate,
C. d bo. ꝗ li. Et ſi ꝓpinqui nolunt cōſentire, an iudex poſſit illos
cogere, vel diſpēſare, ꝙ abſqꝫ eorum ꝯſenſu ꝯbat: ⁊ ſimi. de eo ꝙ
hic dt Ro. ꝙ ſi requirat vt aliqd fiat de licētia talis, an requirat
expꝛeſſa. Uidete Abb. cōſ. lxvij. ij. vo. Et qñdo tacens videat cō
ſentire, vide Ale. cōſ. j. ij. vol. ⁊ per Ab. conſi. xl. ij. li. ⁊ inquantū
Ale. cōcludit ꝙ ſtāte ſtatuto, ꝙ filius non poſſit ꝯhere ſine con-
ſenſu patris, ꝙ ſi pr efficiatur furioſus, ꝙ abſqꝫ curatore vel de
creto filius poterit ꝯhere. Adde pꝛo hoc ꝙ voluit Bal. ſu ꝑ ita

ſuto predicto cōſi.cccclxxxviij.lib.j.q᷑ mulier nō poſſit cōtrahē
ſine cōſenſu mariti,ꝙ ſi maritus ſit abſens de longinquo,ꝙ po
terit contrahere abſque eius conſenſu.
c Poma.❡Sol.in gl.Vide Card.conſi.xxiiij.⁊ cōſi.lvj.i.j.dub.
d ❡Abſenti.Facit ad teſtem qui dicit ſcio,q2 fui preſens,lꝫ non
dicat,vidi,ꝙ eius dictū valet,licet Bald.hic contra,⁊ ꝙ pbate
tenuit.Abb.in.c.puenit de teſt.cog.⁊ Jmo.ſequit,⁊ Bal.in.l.
diē.§.corā.ſ.ꝺ arbi.Ang.in authē.de teſtib.§.ſi qs.p gl.in ca.
preſentiū.de teſtib.in.vj.gl.l.j.C.de erro.aduo.Spe.in tit.ꝺ
teſte.§.j.verſi.itē ꝙ viſum,⁊ Bar.in.l.j.in fi.j.ꝺ auth.tut.Bal.
in.l.ſi nō ſpeciali.C.de teſtamen.⁊ Bart.in ſuo trac.de teſte pro
cedit tamē opin.prima Bald.vbi quis de aliena pſentia de po
neret.q2 intelligitur non de ſciētia de preſentia tātū de ponere
ſecus vbi de ſua,q2 intelligit de preſentia,vt per Bar.in.l.j.j.
de autho.tu.ꝺ quo Bal.facit feſtū in l.j.C.ꝺ bo.poſ.ſecūdū tab.
Quis autē dicatur abſens,an ille qui lōge eſt,ꝓprie.l.fi.§.vbi
autē.C.de bo.q̄ lib.de quo per Pau.de Leaza.in cle.cū ratio
ni.de elec.⁊ Jo.an.in.c.ſi delegatus.de offi.de legat.in.vj.⁊ p
Bal.cōſi.ccccixxxviij.lib.j.Et quomodo quis preſumatur pre
ſens,⁊ cui incūbat onus pbādi abſenti per eundē cōſilio.
ccclxiij.incip,caſus talis eſt,quidā.in volu.Et an preſentia teſ
tis neceſſario includat ſcientiam,vide Bal.cōſi.ccccxi.qdā no
e mine A.tertio lib.❡Pro cōcordia aduerte,ꝙ Bart.in.l.iube
mus.C.ad velleia dicit ꝙ mulier,que cōſentit alienationi,ſibi p
iudicat iuribus hypothecarii.Contrarius allegatur in hoc.§.
voluntatem.Sol.d.Alexan.in.d.l.iubemus in apoſtillis,q᷑ de
bet intelligi ibi ſecūdū determinationē in hoc.§.voluntatē.vt
loquatur patre mortuo:ſecus quando eſſet viuus.Et ita intel
ligitur in hoc.§.voluntatem.
f Poma.❡Quid ſi filia.Adde quid ſi filia integrederetur mo
naſterium.per Alexan.conſi.cxxxi.volum.ij.
g ❡Contrarium.Adde cum Bar.communiter tenetur,⁊ idem ꝙ
hic tene Bar.in.l.denunciaſſe.j.de adul.⁊ in.l.non ſolū.§.mor
te.j.de oper.no.nunc.Bald.Bar.Sal.in.l.emptor.C.de euic.
Bar.in.l.qui abſentē,⁊ ibi Bal.⁊ Ang.ſ.de ꝓcu.Ang.⁊ Jmo.
in.l.in executione.§.inſolidū.j.de verbor.ob.Bal.in.c.j.ſi vaſ
de feud.ab aliquo fuerit interpel.Spec.⁊ Joan.And.in tit.de
emp.⁊ vend.§.ſi.ad fi.⁊ Pet.de Anch.⁊ Joan.And.in.c.fi.de
emptio.⁊ ven.in.vtiꝙ ſingulariter limitat Alex.vt hic per cum

LEX IIII.

1 ☞Petere rem qui poteſt,an poſſit etiā ſolutionē recipere.
2 Filio familias poſſit ſolui in his quibus nō acquiritur vſuſfru
ctus patri,⁊ nu.9.
3 Solutionem recipere alienatio eſt.
4 Dictio,que,id eſt cuius.
5 Actio de dote quomodo ſit communis patri,⁊ filie.
6 Dotis actio competit patri,⁊ filie in ſolidum.
10 Procuratori dato ad exigendum ſolui poteſt.
11 Solutio facta creditori creditoris quando liberet ſoluentem.

Non ſolum. De dote cuius actio eſt com
munis ſolutio facta vni,nō p
iudicat alteri,niſi pecunia in cuius commodum ſit cō
uerſa.hoc dicit cum.l.ſeq.❡Vos habetis hic ꝙ non
pōt petere,nō pōt ſolutionē recipere.❡Contra.j.ꝺ ver.obl.l.cū
qui.§.qui ſibi,⁊ ꝺ ſol.l.ſi ſtipulat.Solui.gl.ꝙ aliud in adiecto,
vt ibi,ꝙ declara,vt ſtatim dicā.❡Opp.j.de ſol.l.hoc iure,vbi
quis pōt petere,non tamē ſolutionem recipere.Dicit gl.aliud
r in ꝓcuratore litis.Tu dic,†p declaratione iſtorū iuriū,vtrū pe
tere,⁊ ſolutionem recipere,ꝓcedant ex iiſdem regulis.Dic,aut
quis non pōt petere ſine voluntate alterius,⁊ qui alieno nomine
peti,tunc illa procedunt iiſdem regulis,vt poſſit ſolutionem re
cipere,vel non ſecundum voluntatem eius,cuius nomine peti,
nā ſi mādat vtrunque.ſ.ꝙ petat,⁊ ſolutionem recipiat,vtrūꝙ pōt
facere.Si mādat alterum tantum,illud ſolum facere poterit,⁊
aliud.Exēplū in adiecto,cui tātū ſolui poteſt:q2 hoc videtur mā
datū,vt.l.vero procuratori.j.ꝺ ſo.Petere autē nō pōt:hoc nō
eſt mandatū.Item eſt in procuratore litis,qui poteſt petere cū
ſibi mandatum ſit,non autem ſolutionem recipere.q2 hoc non
eſt ſibi mandatum,vt.l.hoc iure.j.de ſolu.❡Aliqñ quis vult pe
tere nomine ſuo,⁊ ad ſuam vtilitatem,tunc aut non poteſt pete
re propter defectū iuris quod habet,⁊ nō pōt ſolutionem reci
pere.Hic eſt caſus hic,q2 illa ratio reſpicit vniformiter petitio
nem,⁊ ſolutionē.Nā propter communionem,que eſt inter patrē
⁊ filiā,non pōt pater ſolus petere,eodem modo nec ſolutionem
recipere.❡Aliquñ quis prohibetur petere ꝓpter defectū qua
litatis perſone,quia nō pōt ſtare in iudicio,tūc quoꝙ talis defec
tus eſt ita potens ꝙ eodem modo quo impedit petitionem,im
pedit ⁊ ſolutionē ſicut in pupillo ⁊ furioſo ⁊ ſic qui nō poteſt pe
tere,nō poteſt ſolutionem recipere.vt.l.non omnis.ff.ſ.ſi ce.pe

Quādoꝙ talis defectus reſpicit petitionem tantū propter ſolē
nitatem iudiciorum,non ſolutionē.Exemplum in filio fa.⁊ ſer
uo,⁊ tunc qui nō poteſt petere,poterit ſolutionē recipere.vt.l.ſi
vnus.in prin.ſ.de pactis,⁊.l.quod ſeruus.ſ.depoſi.❡Et per
2 hoc pōt determinari queſtio,vtrū in caſibus in quib᷒ †patri p
filium nō queritur vſuſfructus poſſit ſolui filio.Et videt ꝙ nō,
q2 fili᷒ nō pōt agere,vt.l.cū nō ſolum.§.neceſſitate.C.de bonis
que lib.ergo nec ſolutionē recipere,vt hic.Jn cōtrariū dt Dy.
ꝙ filius poteſt alienare,⁊ ꝓhibitio alienatiōis facta eſt ſolū in
his,in quib᷒ patri acquiritur,vt vſuſfructus,vt.l.fi.§.filio autē.
3 C.ꝺ bo.que lib.ibi,duntaxat.Sed recipere ſolutionē,†eſt alie
natio,vt.j.de ſol.l.qui hominē.§.qui Titiū.⁊.pupillo.ergo,⁊c.
Preterea pbat,ex diſtinctiōe pcedēti,q2 ratio q̄ impedit filiū
agere,nō impedit eū ſolutionē recipere.❡Oppo.hic dicit,ꝙ
dos eſt cōmunis patris,⁊ filie.Contra,imo eſt viri,vt.l.doce.
4 C.ꝺ rei vē.Sol.vt in gl.Breuiter dicas,ꝙ ꝺbet exponi hic,†q̄,
ipſe eſt cui᷒ actio.Simile,ſ.l.pxi.§.q᷑ ſi i patris.❡Oppo.d.l.
ſi filia.ſ.de iure do.Sol.ibi ideo,q2 filia ſe dotauit de peculio,
⁊ ideo pater pmittendo ꝙ ſe dote de peculio,videt pmittere qꝺ
ſibi ſoluat.❡Oppo.de.l.ſi cū dotem.§.i.eo.Solue ibi ſolutum
fuit filie ex iuſtis cauſis.❡Quero circa iſtud principiū,qualit
5 actio ꝺ dote eſt cōmunis patris,⁊ filie.†Gl.dt,ſicut duob᷒ hrdi
bus vt.l.ea que.C.famil.erciſ.tū pater hꝫ exercitiū partis ſue,vt
partis filie.Certe ex hoc ſequit,ꝙ non eſt bona ſimilitudo.Nā
vn᷒ ex hrdib᷒ non poteſt habere exercitiū,niſi p parte ſua,vt l.
ſepe.de re iudi.⁊.l.p hereditariis.C.de hr.actio.Unde gl.re
ſpōt aliter,ꝙ eſt communis,ſicut in duob᷒ reis,q2 quilibet ha
bet actionē inſolidū.Et ſecundū hoc plus hꝫ pater,q2 habet ex
ercitium volente filia,Sed ꝯ hoc facit,q2 etiā filia habet exerci
tium volente patre,vt in authen.quod locum.C.de colla.Sed
reſpond.in filia requirit ꝙ habeat expreſſum cōſenſum patris,
in parte ſufficit ꝙ filia non contradicat,nec cauſam ꝯdicendi ha
beat,vt.ſ.l.proxi.§.voluntatē.Facit.l.filiuſfami.§.ſed ⁊ filia.ſ.
de procu.Sed Dyn.dicit ꝙ exemplū de duobus reis nō eſt bo
num.Nā in duob᷒ reis ſunt plures actiones,⁊ plures obligatio
nes,vt de fideiuſſori.l.generalit.⁊.l.ſi reus.Sed hic eſt vna tm̄,
vt ſ.l.proxim.§.itē ſi volūtate.Hoc etiā dicit gl.in l.qui homi
nem.§.ſi gener.j.de ſolution.Qualis eſt ergo iſta cōmunio:Di
cit Dyn.ꝙ communio eſt ſicut in pluribus heredibus,eius q ſti
pulat᷒ eſt indiuiduū,vt l.ſi.§.ex his.j.ꝺ vb.obligatio.Hoc ta
6 men eſt hic plus,ꝙ nō poteſt alter agere ſine altero:Ratio eſt ꝓ
pter ſpem conſolidationis,que eſt vt altero moriente conſolidet
in alterū.Et ita intelligit gl.in precalle.§.ſi gene.❡Quero qua
liter ſit iſta cōſolidatio:Certe ex pdictis apparet.Nō enim trā
ſit actio de vno in alium,q2 vna eſt tantum actio,vt dictū eſt,ſꝫ
obſtaculum tollitur.Nam patre mortuo tollitur obſtaculum ꝙ
obſtabat filie,⁊ ecōtra mortua filia tollitur obſtaculum ꝙ obſta
bat patri.ita dicit gl.❡Quero,ſi hoc eſt verum,ꝙ vtriꝙ com
petit actio inſolidū,vnde eſt vt alter caueat de rato pro altero in
ſolidū.vt ſ.prox.in fi.quod videtur contra.l.nō ſolū.§.ſi pater.
ſ.de procur.Gl.reſpōdet,⁊ bene q2 conſenſus alterius requirit
ſed in duobus reis ſecus eſſet.Ex iſta gl.no.primo iſtud tertiū
mēbrum additum ad diſtinctionem glo.⁊ Dy.⁊ dixi.ſ.l.pror.in
7 fi.❡†Secūdo.no,ꝙ vnus ex reis credendi pōt agere ſine con
ſenſu alterius,nec tenet cauere pro eo.Cynus allegat gl.iſtā.C.
de duabus reis.authen.hoc ita.Sed ego dico,ꝙ licet nō tenea
tur cauere de rato,ſecundū iſtam gloſ.tenet tamen cauere ꝺ de
fendendo eum,ſi ab alio conueniatur,vt eſt tex.nota.in l.fideicō
miſſa.§.plerūꝙ.in fin.j.de leg.iij.❡Tex.iſte inducitur in arg.
8 ad queſtionem,vtrū†cōiuncte perſone poſſit ſolui,Et hic eſt ca
ſus quod non.Nā nulle ſunt magis coniuncte perſone ꝙ pater ⁊
filius.Dic de hoc vt plene dixi de filia,⁊ tū ei pōt ſolui,vt hic,⁊
l.l.j.vt le.no,ca.⁊.j.eo.d.l.filie.⁊ j.de ſolut.l.qui hominem.§.ſi
gener.⁊ no.in.l.vero procuratori.de ſolu.❡Jtē inducitur† ad
aliā queſtionē vtrū in caſibus,in quibus patri per filium nō que
ritur vſuſfructus poſſit ſolui filiofamilias:Et videtur ꝙ non,q2
filius nō poteſt agere ſine cōſenſu patris,vt l.nō ſolum.§.neceſſi
tate.C.de bon.que liber.⁊ ſic non pōt ſibi ſolui,vt hic.Jn cōtra
riū facit argum.Dyn.ꝙ filius pōt alienare,⁊ prohibitum eſt ſi
bi ſolui in illis caſibus,in quibus patri queritur vſuſfructus,vt
l.fin.§.filiis autem.C.ꝺ bon.que libe.Sed recipere ſolutionē eſt
alienatio.vt l.ſi hominē.§.qui Titiū.j.de ſolu.⁊ l.ꝙ ſi fort e.Ad
hāc l.reſpōdeo,quod hic eſt eadē ratio in ſolutiōe ſicut in petitio
ne.vt ſ.dixi in prin.legis.❡Jtem inducitur ad aliam queſtio
9 nem vtrum procuratori dato ad exigendum poſſit†ſolui.Hic
10 videtur quod non,iuncto tex.cū gl.j.hui᷒ legis,ibi vbi dixi exi
git procurator litis,non tamen ei ſolui,⁊c.Breuiter dico.Aut
mandatū de exigēdo ſit ſeruo,⁊ intelligit quod exiga extra iu
dicium,q2 in iudicio eſſe non poteſt.l.ſi quis ſeruo.j.ꝺ ſol.tunc.l.
ſeruus.C.de iudiciis.Si vero mandatū de exigēdo fiat libere p

ſone, tunc importat ꝗ poſſit ſolutionem recipere ſecundū Iaco.
de Are. vt. C. de noua. l. non abſtulit. ⁊. C. d ſol. l. inductu. ⁊ ixi
in l. hoc iure. j. de ſolu. Nō obſtat hic gl. q̃ exponit exigit, id eſt,
peragit vſq; ad ſententiam perueniendo.

ADDITIO.

a ¶ Utrum procuratori. Adde ꝗ Spec. tenet ꝗ ſolutionē reci-
pere non poſſit a ſponte ſoluente procurator. in tit. de procu. vt
autem Idē tenet Rō. p. l. ſi. verbo, nec exigere. C. de ſol. mat. cō
muniter doc. tenent cōtrariū p. l. indultū. C. de ſol. ⁊ l. nō abſtu
lit. C. de noua. ⁊ l. verbū exacte. de verb. ſignif. Ang. in ſolutū. §.
ſolutū. de pig. act. Bal. in. l. falſus. C. de fur. Et lʒ nō ſatis in p
poſito pōt hic dici de illa. q. ſi teſtator phibuit hrdi. ne ſe immi
ſceret d facto hrditati, donec ſolueret legata ſub pena priuatio
nis ipſi⁹, ⁊ hrs a ſpōte ſoluētib⁹ recipit pecunias, an dbeat pri-
uari non hereditate: Pet. de Anch. conſi. xlvj. conſuluit ꝗ nō.

§. Sed ſi. Pecunia. Hic habes, ꝗ ſi pecunia ſoluta p
vnū perueniat ad aliū, qui nō cōſentit ſolutio-
ni, ꝗ cōtingit liberatio. h. d. ¶ Op. q̃ peruenit ad patrem illud
ꝗ ſoluit filio, q̃ quicquid acquirit fili⁹ acqrit patri, ergo ſtatim
liberatur. vt. l. j. j. ſi a pa. quis fue. ma. Sol. dt Dy. intellige qḋ
ad patrē puenit eſt verū realiter ⁊ cū effectu. Simile. j. de le. j. l.
ſi ſeru⁹ legato. §. j. ¶ Oppo. hic dicit, ꝗ tollit actio ipſo iure. ⁊.
j. l. pxi dicit ꝗ tollit ope exceptionis. Sol. hic loquit qñ pecu-
nia directo ad alterum peruenit. j. eod. l. pxi. loquit qñ ad aliū p
uenit per obliquum. Sed gl. hic poſita ſuper verbo tolletur, nō
patitur iſtam ſolutionem. Hic ergo, quod in. l. proxima, dicit d
doli exceptione, ſcilicet facti vel intentionis. ¶ Sed cōtra hoc
11 opp. qñ ſoluitur creditori† creditoris non contingit liberatio
ipſo iure, ſed ope exceptionis ſic, vt. l. ſi liber homo. cū glo. fin.
ibi. ſ. de nego. geſt. ⁊. j. de doli. excep. l. ſi opera. Solu. ibi, qñ ſo
luitur creditori, qui nullo modo eſt particeps obligationis: hic
qñ ſoluitur illi, qui erat particeps obligationis. facit. ſ. de pi-
gno. actu. l. ſolutum. §. ſolutam. ⁊ hoc modo intelligitur iſtud ꝗ
glo. hic notat, quod liberor ſoluendo alij, dummodo pecunia ad
creditorem peruenerit.

LEX V.

1 ☞ Dotale predium non dicitur, niſi poſſeſſione tradita.
2 Mulier non conſtituitur in mora p dote ſine interpretatiōe.
3 Actio ex ſtipulatu, que competit viro, eſt bone fidei. ⁊ nu. 5.
4 Fructus dotis a quo tempore debeantur marito.
5 Ambaſiatori reuerſo in tertijs debetur ſalarium p integro die.

De diuiſione. Supra tractauit Iuriſcōſu
ltus materiam cōmunionis
in actione de dote inter filiam, ⁊ patrem: hic incipit
tractare qualiter fruct⁹ vltimi anni quo matrimoniū
ſeparatur diuiduntur inter virum, ⁊ vxorem, ſeu heredes eorū,
⁊ hāc pſeqtur vſq; ad. l. ſi ab hoſtibus. ⁊ breuiter. h. d. Ultim⁹
annus a die traditionis rei dotalis connumeratur ſi nuptie p-
ceſſerunt. h. d. ¶ Glo. j. ponit duas lect. vnam qñ matrimoniū
durauit pluribus annis, aliam qñ durauit tantum vno anno vel
a minus. ⁊ in alio non differunt. ¶ Nota primo quod predium
1 †non dicitur dotale, niſi poſſeſſione tradita. ᵇ ſic. ſ. de fundo do
b ta. l. dotale. §. j. Oppono, hic innitur quod fructus medij tēpo
ris vir lucrat. ſ. j. eo. l. in inſulā. §. vſuras. de doli excep. l. ſi. cir
ca pnci. Solut. hic vir ſuſtinuit onera matrimonij, ideo fruct⁹
medij tēporis lucratur, ibi ſecus. Ita dt gl. j. ¶ Oppono ꝗ iſpi
ciatur tēp⁹ nuptiarum, vt. l. primi. Solut. Si nuptie preceſſe-
runt inſcipicitur tempus traditionis, vt hic, ſi nō preceſſerūt in
ſpicitur tempus nuptiarū, vt in contrario. Ita dt gl. vltima in
princip. ¶ Oppono pro declaratiōe eiuſdem gloſſe, ꝗ marito
debeatur fructus a tempore more, vt. l. videam⁹. in princip. ſ. d
vſuris. Solut. intelligo hoc cum mora nō preceſſit, aliter fateor
ꝗ vir deberet eos habere a tēpore more, cū actio iſta ſit bone fi
dei. Ita dt gl. imputet enim ſibi maritus, ſi mulierem nō inter-
2 pellauit. Habes ergo quod mulier† non conſtituitur in mora ſi
3 interpellatione. Secundo habes hic, quod de actio. †que cōpe-
tit viro, eſt bone fidei. ¶ Ad primum oppono quod cum iſte ꝯ-
ctus ſit vltro citroque obligationis, ſtatim cum vir implet con
tractum ex parte ſuſtinendo onera matrimonij, vxor dicitur eſſe
in mora re ipſa, vt ſ. de actio. empt. l. Iulian⁹. §. offerri. ⁊. §. ex
vendito. ⁊ C. de actio. em. l. curabit. Solu. dt gl. intelligo mulie
rē non ppiceſſe fructus, alias oppoſitum pcederet, vel dt gl. dic
mulierē obtuliſſe, ⁊ maritus, fuit negligens recipere, ſic nō fuit
in mora. Iacob. de Aretio damnat iſtam gl. per. l. ſi. §. ſin. C. de
iur. dotium. vbi non contrahitur mora, niſi per interpellationē,
vel per curſum biennij. Ad contrarium ſignatum in gl. reſpon
debat Andreas d Piſis, quod hic maritus non impleuit cōtra

ctum ex parte ſua perfecte, q̃ adhuc debet mulierem alimenta
re per totum tempus matrimonij. Item quia poteſt eam repu-
diare. Hec reſponſio non placet, q̃ eodem modo poſſunt cotra
hentes, ſi volunt, a contractu venditionis diſcere. ¶ Preterea
in contractu locationis ſi aliquis locaſſet ad plures annos, pōt
in fine vnius anni petere mercedem p illo anno, lʒ nō impleue
rit p toto tēpore: ita ⁊ maritus pro emptore quo ſuſtinuit one-
ra matrimonij, pro illo debet lucrari fructus. Unde dt Pet. ꝗ
vir videtur donare fructus, vxori, nō petendo eos. Sed nō pla-
cet q̃ eadem ratione poſſet dici quod emptor videt donare vē
ditori, imo fortius, cum ſit phibita donatio inter virum ⁊ vxo
c rem, ᶜ Unde teneo opi. gl. Non obſtat. l. fin. §. C. de iure. do. ſ. al
d le. ᵈ quia hic loquitur quando mulier ſeipſam dotauit. Unde cū
ei impleatur cōtract⁹ per virum, re ipſa mulier eſt in mora: ſed
lex contraria loquitur quando dos fuit promiſſa ab extraneo, ⁊
ita ibi exponitur in gl. parua, dū textus dicit, ſi quis, ⁊c. dt glo.
ſcilicet extraneus, quod patet ex continuatione illius. §. ad pce
dentia, licet enim maritus preſtet vxori alimenta, quātum ad
extraneum, nullum cōtractum implet, q̃ quo ad eū eſt donatio
ideo extraneus non eſt in mora, niſi per interpellationē, vel cur
ſum biennij. ⁊ iſta eſt vera. Sed quando ſe dotat mulier, eſt idē
ꝗ in venditiōe, vt. l. omnes. ⁊ l. quen. j. de acti. ⁊ oblig. ⁊. l. apud
e Celſum. §. ſi cum legitima. j. de doli exceptiōe. ¶ Reaſſume ᵉ er
4 go breuiter, aut traditio preceſſit nuptias, ⁊ tunc inſpicitur tē
p⁹ nuptiarum, vt. j. l. proxima, aut nuptie preceſſerunt ⁊ ſecuta
eſt tradiditio, ⁊ tunc aut dotauit mulierem extraneus ſeipſā do
tauit. Primo caſu annus computabitur a tempore traditiōis,
niſi mora preceſſerit p interpellationem, vel curſum biennij, vt
palleg. l. ſin. C. de iure dot. tunc enim incipit a tēpore more. Se
cundo caſu, qñ mulier dotauit ſeipſā, ⁊ tunc aut vir nō ſuſtinuit
onera matrimonij poſt nuptias, ⁊ ab illo tempore annus cōnu-
meratur. arg. l. in inſulam. §. vſuras. j. eo. ⁊. l. ſin. ī prin. d doli ex
ceptione. Aut ſuſtinuit onera matrimonij, ⁊ tunc aut p eum ſte-
tit quo min⁹ fundum reciperet, cum fuerit inter pellat⁹ ab vxo
re, ⁊ connumeratur annus a tempore traditionis vt hic, ſecun-
dum vnā ſolutionē gl. Aut p eum nō ſtetit, ⁊ tunc aut mulier fru
f ctus nō pcepit, ᶠ ⁊ idem, vt hic, ſecundum aliā ſolutionē gl. Aut
mulier percipit fructus ⁊ cōnumeratur ann⁹ a tēpore quo ince
pit marit⁹ onera matrimonij ſuſtinere. q̃ mulier eſt in mora re
ipſa: a ſimili ſicut in emptore ⁊ venditore dictū eſt. in Ad 2m ꝗ
5 dicit gl. oppo. † ꝗ actio iſta ex ſtipulatu ſit ſtricti iuris, vt no.
ſ. eo. l. ij. in iij. gl. Iac. de Are. fatetur ꝗ gl. non dicat verum, cū
ſolū actio ex ſtipulatu que competit mulieri ſit bone fidei, ſecū-
dū eū vt in. §. fuerat: Inſt. de act. Pet. ⁊ Cy. tenent cōtrariū. C.
rei vxo. act. l. j. §. ſed ⁊ ſi nō ignorans. Unde teneas iſtā gl. Non
enim puto ꝗ reperiatur, ꝗ ex vno contractu actio ex vna par-
te ſit bone fidei, ex alia ſit ſtricti iuris. Debet ergo intelligi pre-
al. §. fuerat ſecundū preal. §. ſed ignoramus. Non obſtat gl. ij. in
prin. ſ. eo. q̃ fateor ꝗ actio ex ſtipulatu, que cōpetit extraneo
eſt ſtricti iuris, q̃ illa nō reperitur inter actiōes bone fidei. Eſt
enim quedā actio, quā extraneus ſibi acquirit ex propria ſtipu
latiōe, vt in. §. accedit. C. d rei vxo. act. ⁊. l. vnia. C. d iure do. Ac-
h tio vero ex ſtipulatu, q̄ cōpetit vxori ⁊ etiā viro, ʰ eſt bone fidei,
vt hac gl. ⁊ preal. §. fuerat. ⁊. d. §. ſed ſi nō ignoramus. ¶ Oppo
de fun. do. l. iij. Solu. aut traditio nō preceſſit, ⁊ non eſt dotalis
i pprie quaſi dotalis, vt in gl. ⁱ Ultimo hāc legē inducit Dy. in ar.
6 ad. q. de † ambaſiatore, q reuerſus eſt in tertijs an debeat habe
re ſalaria p die integra, an vero parte. Hec lex facit. ꝗ dbet ha
bere pro parte, vt. ſ. de mino. l. iij. §. minorem. In contrarium
facit, q̃ dies cepta habetur p cōpleta, vt. j. de teſtā. l. qua etate.
i. l. in vſucapione. j. de diuer. ⁊ tē. preſc. ⁊. j. de manu. l. ille leges
faciunt modicum. Sed p parte iſta videtur caſus. j. de verbo.
ſigni. l. iij. ⁊ tenet hanc partem.

ADDITIONES.

a P. Pau. P. ¶ Non. primo Uide Ancha. conſi. xciij. ad med.
b ¶ Poſſeſſione tradita. Uidetur verū, etiā ſi in dote vniuerſitas
bonorum, vt eſt gl. reputata ſingularis in. l. j. in verb. vniuerſe.
j. pro dote, quam all. Bal. ⁊ Imo. hic. ⁊ eā ſingularē facit Bal.
in. l. ij. C. de iu. do. ⁊ p gl. eſt tex. in l. qui tibi. de his qui a nō do.
ma. ⁊ vide Ang. conſi. lxxvj.
¶ Unde tene opp. glo. cū Bart. trāſit Bal. An. Ro. Pau.
de Caſt. Ale. vero dicit, ꝗ nunquā ſibi placuit opinio Barto. ſe-
cundum Iaco. de Are. And. de piſ. ⁊ Imo. latius hic vide per
Alexā. Poma ¶ Dotiū. ſ. alleg. Uide Alex. conſi. cxlvij. col. v.
¶ Reaſſume. Quid de menſe emergenti quomodo cōpenſabit,
q̃ aliqui habent dies plures, aliqui pauciores, vt ſi iudex die.
x. Feb. dederit dilationē vnius menſis, quomodo cōputabimus?
dicēdū eſt vſq; ad. x. Martij: q̃ inſpicit menſis, i quo ſi act⁹, ſecū
dū gl. cōmunit appbatā in. c. ꝗ in. d elect. in. vj. ⁊ eſt gl. in. C. ſi p

pter

pter debita.de reſcr.in vj.Jo.an.ꝛ oẽs in l.ij.de ſup.ne p̄ela. Bal.ꝛ Ro.in l.j.§.ſi qs cau. Bal.in auth.q ſemel.C.quo ꝛ qn iudex Au.poſt gl.in ver.triũ mẽſiũ.in l.ſi.§.j.de iur.deli.Bal. in l.cũ biſſextus de ver.ſig.Bal.in l.ij.C.de temp.ap.Pau.de Lea.a.in commen.c.nulla.de conceſ.preben.

f ¶Fructus nõ percipit.Ex doctrina Bal.hic.iuncta gl.colligit ꝙ mora iſta nõ ꝯbitur,niſi vbi percepti ſunt fructus ab illo cui impletum eſt.nec ſufficit quod impletum ſit ab implere debẽte niſi implementum accipiens fructus perceperit.Et ita videtur voluiſſe tex.in d.l.curabit ꝛ firmat Cy.in l.mino.ꝛ ibi Bald.C. in quibus cau.in integ.reſt.nõ eſt neceſſaria ꝛ Pau.de ca.hic.

g ¶Quod actio pro concordia aduerte,ꝙ Bar.in his que dixi in hac l.de diuiſione.circa fi.ſ.ꝙ ſtricti iuris eſt actio deſcendens ex ſtipulatu in dotalib⁹,que cõpetit extraneo.contrarius allegatur in l.ſi cõſtãte.inij.parte.ver.vj.queritur.hoc c.ti.Iſta materia quantũ ad propoſitũ reputatur ſatis difficilis ꝛ prolixa, qꝛ gl.ꝛ doc.multum variarũ.Pro ſol.tñ vide cõcor.quã poſui in d.l,ſi cõſtante.

h ¶Etiam viro.Adde Pau.de ca.conſi cccxlij.

i POMA.¶Ut in glo.Uide Fel.conſi.cx.ꝛ con

LEX V.

1 ☞ Dictio quaſi eſt expreſſiua veritatis,ꝛ quando ſit nota diminutionis.

2 Dotis fructus an lucretur qui duxit puellam minorem annis duo decim ꝛ ſuſtinuit onera matrimonij.

SI ante nuptias. Si traditio preceſſerit, dico nuptiarum inſpicitur,ꝛ fructus ante nuptias percepti augẽt dotẽ.h.d.R.p.ad ſi.§.de iur.do.l.dotis fruct⁹, ꝛ j.eo.l.

1 diuortio.§.item ſi meſſes.ſol.†.iſtud, quaſi eſt expreſſiuũ veritatis.Simile C.de leg.tut.l.iij.ꝛ l.j §.de trãſac.ꝛ de eo qui pro tu.l.j.§.cum eo qui.ꝛ j.ad Tre.l.mulier.§.fi.ꝛ j.de iniur,l.ſed ꝛ ſi vnus.§.pretor ait.Añq; hec dictio,quaſi, eſt diminutionis no.vt l.poſthume.j.de iniuſ.ꝛ irri.teſt.ꝛ j.e.l.diuortio.§.ſi fundũ ſm ꝙ ibi intelligit Dy.ꝛ §.de vſuf.ea.re.que vſu cõſu.l.ij.ꝛ j.eo.l,ſi cũ dotẽ.§.fi. m Jac de are.j Querit gl.quid ſi aliquis duxit vnã puellã minorẽ duodecim anno.cũ qua non poteſt eſſe matrimonium de iure,ꝛ ſuſtinuit onera eius.vtrum interim lucretur fructus.Dicit gl.ꝙ nõ,per iſtã l.ꝛ precedentẽ,qꝛ d; inſpici tempus nuptiarũ,que nuptie nõ fuerunt,ꝛ hoc de rigore. Sz Azo dt ꝙ de equitate lucratur,qꝛ eſt eadem ratio in iſto que in vero,qꝛ ſubijt onera matrimonij.Et dt ꝙ ſeruatur Bononie, p legem municipalem l; gl.illã equitatẽ nõ firmet hic tñ firmat eam in l.dotis fructus.in prin.§.de iure dot.Iſtã opi.etiam ponit Spe.in ti.de do.poſt diuor.reſti.§.fi.ver.qd ſi mulier.ꝛ Hoſtien.in ſumma de dona.inter vir.ꝛ vxo.Dyn.dt ꝙ contra opi. Azo.facit j.eo.l.inſulam.§.j.que lex bene facit ideo diſtinguit Dyn.aut vir credebat matrimoniũ tex.ꝛ lucratur fructus, aut non,ꝛ tũc ſecus,vt preal.l.inſulã.§.j.niſi cõtrariũ fuerit pactũ. vt l.dotis fructus.§.de iure do.Iſtã q.videt tãgere gl C de do. proxim.l.pro dote.ꝛ ibi Cy.dicit idẽ ꝙ Dy.hic,eo addito,qꝛ videtur fructus ex preſumptione donare,ſi tradit dotẽ.facit l.dotis fructus.§.de iur.do.qꝛ benefacienti bene facere debemus. Iſta opinio.Azo.habuit originẽ ex dictis ſuis in ſumma.C.de iur.do.circa fi.ſed ꝛ hic mihi vr ꝙ oẽs iſti doc.male dicũt.Nam

a pupilla ẽt ſi expreſſe vellet donare cum decreto non poſſet.ᵃ ꝛ ñ pot.dotẽ cõſtituere:vt l.ſiue generalis.§.de iur.do.ꝛ l.ſeq.ꝛ C. de admi.tut.l.lex que tutores.de predi.min l.predia.Unde dicerem ꝙ interuenit pactum de lucrandis fructibus , vt dt Dy. vel ꝙ tradendo videatur donare fructus,vt dicit Cy.q. non procedit,qꝛ ſi expreſſe vellet donare,non poſſet,vt dictum eſt.Et p hoc ꝙ vir nõ lucretur,eſt caſus.j.ꝙ ſal.tu.auth.l.pen.§,Julian⁹ ꝛ hoc verum in pupil..Sed ſi poneres ſponſam eſſe maiorem, tunc procederet quod dicũt doc.Et ita procedit glo.in l.ſi pro dote.C.de dot.promiſ.ꝛ l.inſulam.§.vſuras.eo tit,

ADDITIO.

a ¶Non poſſet.Spe.in tit.de do.poſt.diuor.re.§ formatis,ver, qd ſi mulier.ꝛ ibi Jo.And.t; ꝙ de iuris rigore nõ lucretur fructus,ſecus de equitatate.Uide ꝙ voluit Pet.de anc.cõſi.xciij. Et in quãtũ Alexan.ſe remittit,an ſtatutum diſponens ꝙ vir lucretur dotẽ.habeat locum in muliere nõ traducta ad domũ,nec carnali copula cognita,adde Abba.cõſi.cvij.Pau.de caſtr.cõſi.cxxiij.Bald.conſi.ccclxij.j.lib.

LEX VII.

1 ☞ Fructus dicuntur deductis expenſis.

2 Matrimonium ſi durauit a pluribus annis,de qbus fructib⁹ deducantur impenſe.

3 Dos quid vniuerſale eſt.

4 Fructus ſi recollecti vltimo animo non fuerunt,nõ fit deductio expenſarum.

5 Colonus ante diuiſionem fructuum,non deducit impenſas.

6 Fructus verbũ prolatum a lege,intelligitur deductis expẽſis Et quomodo prolatum ab.homine.nu.7.

8 Diſpoſitio huius legis,an habeat locum in fundo dato eſtimato in dotem.

9 Dictio mox quando capiatur.

10 Teſtes dicunt ꝙ ſi teſtator inſtituit heredem Titiũ poſtea Sempronium,cẽſentur ambo inſtituti.

1 a FRuctus ᵃ† Fructus intelligũtur mariti ꝛ mulieris deductis expenſis.h.d. Primo ponit quando matrimonium durauit anno, vel minus.Secundo quãdo plus.Secunda ibi,ita. Prima ſubdiuiditur,qꝛ primo ponitur dictum.Secũdo declaratio dicti.Tertio exemplum.Secũda ibi,ꝙ Sceuola. Tertia

b ibi nã ſi mulier.Op.j.l.hproxi.§.interdũ.Sol.ibi matrimoniũ durauit pluribus annis integris,ſed qñ eſt vnus annus nõ cõpletus recurrimus ad diſtinctionẽ huius.l.Itẽ C p.j.l.prox.§. ob donationes.Sol.ibi in viro.qui nõ deducit, hic in muliere, ſm quoſdam.Tu dic ꝙ ibi matrimonium durauit integro tempore,hic autem fuit vnus annus nõ cõpletus. Quero de quib. expenſis loquitur hic.Dicit glo.ꝛ bene,ꝙ loquitur de impenſis

2 que fiunt fructuũ querendorũ cauſa.† Quero circa fi.huius l. cum matrimonium durauit pluribus annis de quibus fructib⁹ deducantur impenſe facte a muliere,de primis non:qꝛ ſunt conſumpti.de vltimis non,quia in eis a muliere nõ eſt impenſum. gl.dt,ꝙ de vltimis,qꝛ vltimi ſuccedunt loco priorũ.arg.l.Im-

3 perator.§.fi.ꝛ l.ſeq.j.de le.ij.Pro hac gl.primo eſt tex. huius l.qui hoc probat expreſſe.Secundo,ratio,† quos enim eſt quid vniuerſale,vt dixi §.eo.ſuper rub ſed in vniuerſalibus vna res ſuccedit loco alterius,vt preal.l.Imperator.in fi.ꝛ no.i l.ſi rẽ.ꝛ pretiũ.§.de peti.here.ꝛ hoc facit.ad q.quã dixi in l.ſi ſeruus le

4 gatus.§.qui quiq; j.de le.j.¶Quero extra glo.†quid ſi vltimo anno.nulli fruct⁹ ſunt ꝑcepti,Dicit Jaco.d Are.ꝙ tũc nulla fit deductio ab aliqua partiũ Sicut enim fruct⁹ vltimi anni ſuccedunt loco fructuũ primi anni,ſi ſunt vberiores,ſi ſint minores vel nulli,ꝛc.Pro hoc all g.j.l.proxi.§.fundũ.in verſ.ſi vir.ibi, qꝛ nec in fructu cõtra hec videtur cal⁹.§.de pet.her.l.q ſi ſup⁹ Reſpon.ibi loquitur de poſſeſſore hereditatis bone fidei qui nõ d; pati commodum,vel incommodum qꝛ reſtituit quatenus eſt locupletior.hic loquitur in viro ꝛ vxore,qui patiuntur commo-

5 dum vel incommodũ, ſm quod caſus occurrit. Quero,† locat qs fundũ colono ad dimidiam partẽ fructuũ,colonus vult ante oia deducere expenſas poſtea diuidere fructus per medium ar. huius l.an poſſit:Jac.de Are.dicit qd non,qꝛ operas ſuas ꝛ expenſas videtur ponere pro illa medietate fructuum quã lucrat ar.l.cum duobus.§.ſi in cocũda.ẽ.pro ſocio.ꝛ ſic h; ſe cõmunis vſus ꝛ conſuetudo,que eſt ſeruãda.arg.l.cum delationis.§.aliñã.j.de fun.inſt.ꝛ l.annicul⁹ admittitur.j.de ver.ſign.Nec obhec l.vt dt Jac.qꝛ hec dictio,fructus profertur a lege,ſed in q. predicta profert ab homine.Pro declaratiõe hui⁹ queſt.dic.

6 Aut †verbũ fructus ꝓfertur a lege ꝛ itelligitur deductis expẽſis.vt hic.ꝛ a ſit in decimus,vt extra de deci.c.tua nobis.ꝛ no.d

7 pet.here.l.ſi a domino vel a patre..§.fi.Si vero† ꝓfertur ad homine tunc aut iſta dictio,fructus profertur ad fructus extãtes in fundo ſeu pendentes,ꝛ intelligitur de fructibus integris deductione non facta,l.ſi pendentes.in prin.de vſufru.ꝛ l.quoties.§.ſi colono.e.ti.ꝛ l.qui pendẽtẽ de ac.em.ꝛ j.de his que in frau.cre. l.fi.§.pe.licet gl.videatur ibi aliter dicere,vt in l.Julianus §.ſi fructibus.§.de actio.emp.ꝛ de iur.fiſc.l.fi.in fi.Si vero refertur ad fructus futuros recolligẽdos,itelligitur deductis ĩpẽſis.vt l.fundi Trebatiã.j.de vſufru.lega.ꝛ gl.in l.ſi quis argẽtum.§. j.C.de dona.ꝛ hoc niſi aliud ſit actum tacite,vel expreſſe,vt in colono dictũ eſt ſm Ja.de Are.ꝛ hoc verum quãdo nomen fructus indeterminate profertur,ſed ſi profertur determinate,vt decẽ corbes frumẽti ex illo fundo,tũc non h;.locũ iſta diſtinctio.Sed ſi ſtatutum dicit qd de corbe frumẽti recollecti ſoluatur tantum nomine gabelle,non deducentur impenſe,ſecus ſi diceret d fructibus.vt l.ſi debitor.§.veriſimile.§.d contrahen.emp.Dixi ple

8 ne in l.inter ſtipulantẽ.§.ſacram j.de ver ob.¶ †Quero vtrum iſta lex habeat locum in fundo eſtimato dato. in dotem.Reſpõ. non vt l.j.§.ſed ꝛ nouiſſimi.C.de rei vxor.actio.Ratio qꝛ eſtimatio facit emptionem ꝛ ideo fundus videtur carius eſtimatus ꝓpter fructus,l.ſi qd Pãphlila.j.de leg.ij.ꝛ l.fi.§.pe.j.de his que

9 in fraudẽ cre.¶Ultimo† eſt hic quedam glo.ꝛ ſuper.verbo.di

uertit

b uertit.⁊c.que intelligit ꝙ mox [b]dicitur fieri,ꝙ intra mẽſem fit,
1 ⁊ idem vr̃ in dictione poſtea.Et hoc inducit Dy.ad q.†Teſtes
dixerunt,ꝙ teſtator inſtituit heredẽ Titium poſtea Sẽpꝛoniũ.
Quero ſi vltimus tantum erit heres.Mihi videt̃ ꝙ ſic q2 hec
dictio mox,⁊ poſtea denotãt interuallũ,vt hic ⁊ l.nã poſte a.ſ.de
iureiu.⁊ l.poſt diẽ.ſ de lege commiſſoꝛia,⁊ l.per interuallũ ſ.d
iudi.⁊ ſ.e.l.poſt dotẽ.in contrariũ.q2 dictio mox.⁊ dictio,poſtea
poſſunt accipi incontinenti poſt,vt l.j.§.j.ſ.de verb.obli.⁊ pꝛo
c hoc extra de ele.c.q2 pꝛopter.Cõcludit ergo Dy. quod verba.
mox ⁊ poſtea ſunt ambigua,ideo in dubio non intelligũtur he-
redes.Pꝛo hoc ,de vulg.⁊ pup.l.ſi pater captus.⁊ auth.de in
ceſt.nup.§.j.col.ij.arg.l.quoties.infra de teb.dub.

ADDITIONES.

a P.PAV.P.¶Fructus vide,Crem.ſin.clv.Fely.in c.ad noſtram.
in ver.in gl.j,C.de iureiu.Itẽ in fructu dr̃ tãtum eſſe quantum
ſupereſt deductis expenſis.Uide Iaſ.in l.cum quedã puella.
§.ſi.ff.de iuriſdic.omnium iudi.
AND,BAR.¶De iſta materia fructuum.quando debet̃ pre-
tium.vide Lud.Ro.conſi,x,incip.queſtione pꝛopoſite deciſio.
b ¶Quod mox.De dictione mox,illico.ſtatim:vide Card conſi.
x.de verb.ſig.
c POMA.¶Concludit.Uide Alex.conſi.liiij. verſi.licet j.vol.

LEX VIII.

1 ☞Mulier quando non hʒ aliud pꝛeter dotem debet intra an-
num ali ab heredibus viri.
2 Dotis fructus heredes viri lucrantur pꝛo illo anno quo alimẽ
tant mulierem.
3 Mulier dʒ operari in illa domo,ex qua alimenta percipit ex le
gis diſpoſitione,ſecus ſi ex diſpoſitione teſtatoꝛis.
4 Mulier quando non vult ſtare vel non poteſt cum heredibus
viri,quando cogatur,vel debeat deducere,quantum interſit he
redis ex non pꝛeſtatione operarum.
5 Heredes mariti lucrantur fructus dotis,quando ſuperabun-
dant alimentis pꝛeſtitis vxoꝛi,defuncti.
6 Fructuum cõtributio,ſicut non ſit in fructibus naturalibus,ni
perceptis in penſionibus.
7 Colono quis tenetur ſtare quando res in ipſam transfertur ne
ceſſitate,ſecus ſi ex voluntate.
8 Locutionis tempus ſi excedit annum a die matrimonij de illo
ꝙ excedit.vir nihil habere debet.
9 Locatio fundi dotalis ſi eſſet facta pꝛo certa quãtitate fructuũ.
qui percipiuntur ex ipſo fundo nihil venit in contributione.
10 Mulier quando poſſit agere contra colonum ſine ceſſione,cum
fundus ad ipſam reuerſus eſt.
11 Uir ſi decedit tranſmittit fructus perceptos pꝛo eo tempoꝛe
quo durauit matrimonium ad eius heredes.
12 Canonicus an trãſmittat fructus perceptos pꝛo rata anni quo
ſtetit in canonicatu ad eius heredes de iure canonico.
13 Mulier ſi locauit fundum quando vir debeat aliquid habere
de fructibus.

a DIuoꝛtio.[a]Si fundus plenus fructus dat̃ in dotẽ,tẽpus locationis inſpicit̃ vt ſciamus qd percipitur de penſione,id eſt pꝛo quã to tpe percipitur penſio, tẽpus vero matrimonij in-ſpicitur,vt ſciamus pꝛo quota parte anni de penſione vir lucrat̃ Sʒ ſi fundus vacuus datur in dotẽ,tempus locationis ꝓ nullo inſpicitur.h.d.vſqʒ ad §.ob donationes.Pꝛimo ponit dictũ in genere.Secũdo exẽplificat,quãdo fundus datur in dot.Tertio exẽplificat qñ fundus vacuus datur in dotẽ.Secunda ibi neqʒ enim.Tertia ibi.ecõtrario.Pꝛima pars eſt clara,⁊ gl.j. ponit caſum in hoc pꝛincipio.Scd̃a pars ſubdiuidit̃.q2 pꝛimo remo uet quoꝛundam opi.falſam.Secundo illud pꝛobat reducẽdo ad inconueniẽs.Tertio cõcludit ⁊ exẽplificat.Secunda ibi,alioqn Tertia ibi,itaqʒ.Itẽ tertia pars ſubdiuiditur,q2 pꝛimo loquit̃ qñ fundo fuit datus vacuus ⁊ ex eo maritus nullos fructus per cepit.Secũdo quãdo maritus percepit aliquos fructus,ſed nõ integros.Tertio ex pꝛedictis ponit vnam illationẽ.Secũda ibi Item ſi meſſes.Tertia ibi,apparet igitur.Ad pꝛimam partem op.quod tempus locationis inſpicitur,vt patet in ſecunda pte huius legis.Tempus locationis inſpicitur vt ſciamus quid ꝑ cipitur,vt ab illo incipiat annus,vt patet ex ſummario,vt infra dicã gl.ponit in pꝛin.gl.mag.¶Querit gl.quid ſi matrimoniũ ſoluitur moꝛte.Reſpõ.idẽ.vt ſ.ſi.⁊ §.ſed,⁊ nouiſſi.C.de rei vxo rie actio.Scd̃o querit,quid ſi mulier eſt alenda intra annum ab heredib.viri.Et gl.dt̃ hic,quod heredes lucrãtur fructus pꝛo
b illo anno.Ex quo no.duo pꝛimo,no.[b]quod ſi mulier †non habet
1 aliunde vnde ſe alat,intra annũ debet alimentari ab heredibꝰ vi
ri.Ita pſupponit hic gl.noſtra ⁊ hoc firmat in ſ.exactio.C.de
rei vxo.actio.⁊ in l.pe.ſ.vt in poſ.le.⁊ i Spec.i ti.q filij ſint leg.
2 ſ.j.verſi.nunc dicamus.Secundo no.†ꝙ in illo anno heredes
viri lucrari debẽt fructus,per regulam iuris,ſm naturã.Cum
enim ſuſtineant,onus habeant lucrum.ſecundũ Dy.vt extra de
c reg.iur.[c]qui ſentit.li.vj.¶Extra gloſ.quero intra illum annũ,
3 vbi mulier debet operari.Reſpon.†vt ibi debet alimentari, vt
l.ſicut in pꝛin.ſ.de oper.libe.⁊ no.quod intelligo verũ qñ debẽ
tur alimenta ex diſpoſitione iuris,ſiue legis,vt in queſtione pꝛe
poſita,ſed ſi ex diſpoſitiõe teſtatoꝛis,tũc illud ceſſaret,vt infra d
alimẽ.⁊ ciba.leg.l.libertis quo §.ſi.⁊ l.quero.ſ.ſi.ſ.eod.titu.
4 ¶†Quero quid ſi mulier non vult ſtare in domo,cũ heredibus
viri.Spe.in tit.qui filij ſint legitimi diſtinguit,aut ibi poteſt ho
neſte ſtare,aut non.ſed tex.in libertatis pꝛealle.ſ.ſi.vr̃ dicere ꝙ
non imponatur neceſſitas ſtandi cum heredib.ſed ꝙ debet alibi
alimẽtari,ſed tunc quid fiet de operis mulieris.Reſpõdeo que
dam ſunt mulieres,quarum nulle ſunt opere in domo,vt iſte do
mine magne,que ſuis manibus nihil operantur,⁊ tunc de ſuis
operis nulla eſt rõ.l.ſi.ſ.de ope.ſeruo.Si vero eſt domina,que
operaretur,tũc de alimentis dʒ deduci quantũ intereſt heredis
5 ipſam in domo opeꝛari.vt ſ.e.l.ſi cõſtãte.§.quoties.¶†Quero
quid ſi heredes in alimentis mulieris expẽdant minus,quã ſint
fructus dotis.Dy.hic foꝛmat iſtã queſtionem, ⁊ non determi-
nat.Credo ꝙ heredes iſto caſu tenent vicem defuncti.Mulier
enim illo tẽpoꝛe vr̃ ſtare in pꝛimo matrimonio.vt l.ſi.C.de bo.
maternis.Nã ſicut ſi fructus dotis non ſufficerent,ſibi de ſuo
deberent ſupplere:ita ſi ſuperabundant debent lucrari,Uenio
ad ſecundam partem,ſcʒ ad verſi,neqʒ enim.

ADDITIONES.

a ¶Diuoꝛtio.Adde in quantũ Alex.hic,Pet.de anc.cõſi.xxxvij.
ꝙ ita pꝛopter timoꝛem belli ſit fienda remiſſio,ſicut ſi eſſet bel
lũ ꝙ pꝛo hoc facit ꝙ idẽ conſuluit conſi.ccccxxj. ꝙ ſi pater filiã
infirmam moꝛbo peſtifero emancipet,vt poſſet teſtari,vt ipſum
vniuerſaliter inſtituat,⁊ filiũ pꝛopꝛiũ infantem,in modica re,ꝙ
non vʒ emancipatio in pꝛeiudiciũ eorũ qui ſucceſſuri fuiſſent ab
inteſtato infanti,q2 pꝛoximus moꝛti habetur pꝛo moꝛtuo.
POMA.¶Diuoꝛtio.Uide ad iſtum tex.queſtione foꝛmatã ꝑ
Aldr.conſi.cxij.
b ¶Pꝛimo dic ſecundũ Pau.de ca.ꝙ hic nõ omnes conceſſerũt
tum q2 hoc non reperitur iure cautũ,tñ q2 dilatio debet ꝓdeſſe
heredibus,quibus a lege datur.vt ſ.ſi cõſtante.§.quoties. ſed
hic eſſet oneroſa,ergo vr̃ nõ bene dictũ.Adde ꝙ Ab.cõſ.xxxix.
li.ij.dixit ꝙ Cy.refert multos tenere,ꝙ nõ debet ali.⁊ ꝙ ſibi vr̃
ſubtilioꝛ ⁊ verioꝛ opinio,q2 mulieri poteſt cõſului,vẽdendo ius
ſibi competẽs de pꝛeſenti.Dixit tñ ꝙ alia opinio eſt equioꝛ,quã
tʒ gl.in d.ſ.exactio.⁊ hoc quamuis gl.communiter,vt dt̃ Pau.
de ca.⁊ doc.ſequatur,preterquã vbi res immobiles eſſent in do
tem date,q2 tũc ſtatim reſtituere tenentur,cum fructibus poſſit
ſeipſam alere,etiam ſi patrem haberet vel fratres,vnde alimẽ-
ta habere poſſet,q2 poſſent pꝛedicti dicere,habes vnde te alas
nolo te alere,⁊ ſm hoc Sali.in d.§. exactio. ⁊ Iac.de But. in
d.l.j.C.de rei vxo.ac ſi tñ intra annum mulier nõ pretij alimẽta
ri,elapſo an nõ põt petere alimenta,niſi pecuniam mutuo acce-
piſſet,vt aleret q2 tũc rõe moꝛe tenerentur.⁊ h.d.Pau.de Ca.
menti tenẽdum,Tu adde Bald,conſi.ccxxiiij.ij.vol,⁊ Abb.vbi
ſ.firma tamen remanet opi.ꝙ iſta dilatio data heredibus intra
annũ,nõ dʒ ſibi eſſe damnoſa,vt intra illud tẽpus alere teneatur
viduã.In quo Pau.d ca.dt̃.Bar.ſe inuoluere,⁊ idẽ de eo dicit
d.Alex.qui facit quãdam diſtinctionem que in pꝛima membꝛo
hʒ contrariũ conſiliũ Bal.dũ vult ꝙ ſi nõ hʒ vnde ſe alat,ꝙ he-
redes viri teneãtur reſtituere tantũ quo ſe alat,quia Bal.dicit
hoc attento,ꝙ mulier ſemper haberet vnde ſe aleret,imo plus
dicit ꝙ ſi mulier hʒ penes ſe peculiũ vel res que de ſui natura
nõ fructificent,ꝙ illas non teneatur vendere,nec per hoc dicat̃
habere vnde ſe alat ꝙ heredes ad alimẽta teneãtur.Uide eius
cõſi.cxvj.ij.vo.Unde concludit hoc ꝙ dt̃ Alex.de mente Pe.⁊
Cy.non eſſe fiendũm,ſaluo ſi haberet multum vini in reditu, ⁊
nihil frumenti,tũc dici poteſt,vendat vinum,⁊ emat frumentũ.
Nulla ergo vſqʒ quaque data eſt ſolutio ad contrarium,niſi di-
camus ꝙ ſit ſpeciale in debitoꝛe dotis,vt teneatur non obſtãte
dilatione alimenta,q2 data eſt vt de ipſa ſe mulier alat, vt dicit
Pau.de Ca.hic.⁊ conſi.ccclxxxv.⁊ neceſſitas legi nõ eſt ſubie
cta,vt dixit Cy.in §.exactio.⁊ ſic tenentur alere viduã,que nullã
hʒ dotẽ,vel habuit,⁊ perempta ſit vt vult Ric.Malum.⁊ Cy.
in l.ſi.de bonis mat.⁊ ſequitur Pau.de ca.quãto magis debẽt
alere iſtam cuius dotẽ habent in poteſtate, ⁊ cõmodo ſuo.arg.
auth.multo magis.C.d epiſ.⁊ cle.ſtabimꝰ ergo cũ gl.⁊ cõi opi.
ꝙ ſi nõ hʒ vñ ſe alat mulier intra annũ oĩo alenda ſit a viri heredi
bus,⁊ ita cõſuluit.Bal.cõſi.cclviij.ij.vo.vnde,⁊ d.Car.cõſ.lxxij.
An aũt heredes viri lucrẽtur omnes fructus ,an ſolũ pꝛo ea par
te ꝑ qua expẽſe facte ſunt. Aut.quẽ Pau.de ca.ſeqt̃ ꝙ eatenꝰ
lucren

cerentur,quatenus exponunt,⁊ ſic potius de ſuo mulier ali dr̄.
Pro q̄ facit ꝙ voluit Bald.in alle.conſ.ccxxiiij.ſ.ꝙ hr̄des viri
non teneantur ad alimenta,niſi ſm q̄titatem dotis,non ſm pa
trimonium viri.Et hoc idem voluit Jac.But.in §.illo pculdu
bio.vt refert.j.do.Alex.quam opi.putat de iure veriorem,lꝫ
Bal.non alleget:tñ Bar.⁊ gl.aliter ſequuntur.Opari aūt cui
debeat,dic ſm Pau.de Ca.illis a qb.percipi alimenta,ſi ſtat
in domo,oīa ille facere tenetur q̄ operari ſcit,per gl.in l.ſicut.
de ope.lib.Si aūt ex̄ domum hꝫ alimenta ex eo,qꝛ cum hono-
re vel pacifice ſtare in domo nō pt,vel eſt conſuetudo in patria
ꝙ mortuo marito reuertantur ad domum patris vel ſuoꝝ:tūc
qꝛ per ipſam non ſtat dꝫ ali ex̄ domum,deducto eo ꝙ ex opera
ſua commode lucrari pt.Item dt Pau.de Ca.hic ⁊ Bal.alle
gat conſ.cclviij.An aūt poſt annum poſſit petere alimenta:Ra
pha.Cu.dt cōem opi.eſſe ꝙ poſt annum non poſſit petere ali-
menta,qꝛ ſm Ange.imputandum eſt mulieri que non repetit
dotem,ex qua ſe alere poſſit,⁊ hoc probat per l.Titia.j.de ſol.
confirmat Pau.de ca.ꝙ ſimile videmus,ꝙ qs pt petere ſor-
tem,non tñ vſuras.l.j.cum ibi no.C.de ſen.que ſine cer.quan.
Et ita dt do.Alex.tenuiſſe Jmo.hic.Ant.de But.⁊ Jo.An.
in c.ſalubriter.de vſur.Hoſt.in ſumma de vſu.§.aliquo.verſi.
qd econuerſo.Ro.in c.conſuluit.in repe.de vſur.in iij.q.Tan
cre.in ſua compen.in rub.qꝛ iure cautum non reperitur,ꝙ mu
lier heredibus viri teneatur operari,ergo nec ali.arg.l.ſm na
turam.Adde ꝙ Abb.conſ.alle.ſ.conſuluit ꝙ non vꝫ ſtatutum
diſponens ꝙ vxori relicte debeantur alimenta,donec dos ſol-
uatur,⁊ ita dt tenuiſſe Jo.de Lig.in cle.j.de vſur.qꝛ dr̄ vſura,
alle.ēt Jmo.in c.ſalubriter.vbi dt ꝙ ſi heredes viri pignora-
uerunt mulieri fundum pro reſtitutione dotis ꝙ mulier tenet̄
fructus compenſare.⁊ idem ſenſit Pau.de ca.hic,niſi non ha
beret vnde ſe aleret.Et ad ꝓxime dicta faciunt q̄ vult Pe.de
Anc.conſ.xcij.ꝙ lꝫ teſtator damnet heredem ſoluere x.annua
donec dos ſoluatur pro centenario,occaſione alimentoꝝ,ꝙ illa
mulier exigere non pt. Si tñ mulieres ſolite ſunt mercari vel
dare pecunias ſuas ad partem lucri,illius lucri ceſſantis pt rō
haberi,vt eſt in l.iij.⁊ ibi gl.de eo quod cer.lo.Et de hoc conſu
luit Pau.de ca.conſ.ccclxxxv.vbi ēt vr̄ voluiſſe ꝙ ſi mulier nō
hꝫ vnde ſe alat,⁊ pacta fuerit cum heredib.viri de lucrādo ali
quid vltra dotem,ꝙ licite retinere poſſit,⁊ dixit dicta Cano.ꝓ
cedere qñ mulier nullum commodum ꝑcepiſſet de dote,qꝛ te-
nuiſſet in cā vel haberet vnde ſe aleret.Quas aūt vſuras ⁊ qua
liter poſſit maritus petere ab heredibus vxoris,qb.eſt fcā mo
ra in ſoluendo dotem,vide plene ꝑ Ro.conſ.cccxvij.Et ad pro
xime dicta,an mulier poſſit poſt annum petere alimēta dotis.
vide Bal.conſ.cclij.ij.vol.⁊ Bar.conſ.cxxviij.qd inci.Fran.
POM.¶Uide Alex.conſ.xxvij.col.j.volu.iiij.⁊ conſ.cxxxiij.
in prin.⁊ per totum eo.vol.vbi declarat Bar.conſ.cxxviij.

§.Neque enim.

Intro gl.mag.q̄ eſt difficilis ſi
cut aliqua alia,q̄ ſit in iſto lib.
¶Opp.hic dr̄ ꝙ quarta portio mercedis miſcet̄ cum fructibꝰ
ꝑceptis.Contra,imo tertia,qꝛ tertia parte anni durauit matri
monium:Rñ.gl.ꝙ illa portio non dꝫ computari anteq̄ꝫ debea
tur,ſed non debet̄ niſi pro trib.menſib.⁊ ſic pro quarta parte
anni,ergo illa tm̄ computatur:ſed ſi prius locaſſet pro maiori
tp̄e computaret̄.fructus.n.ꝑcepti contribuunt̄ hic.Uñ ſicut
a de fructib.naturalibus[a] non fit contributio,† niſi de ꝑceptis:
6 ita de fructib.ciuilibus ⁊ de penſionibꝰ non fit contributio,niſi
quatenus ſunt ꝑcepti,vide gl.q̄ h.d.¶Ad hoc op.qꝛ ſm hoc
tp̄s locationis inſpicitur,ꝙ ab initio negauit.Rñdet gl.tp̄s lo
cationis inſpicit̄,vt ſciamus qd percipit̄,tp̄s matrimonij inſpi
citur,vt ſciamus pro quota parte anni fructus vir lucret̄. Et
ſic ſi bene computes,de trib.aureis ꝓ quatuor menſib.vir ha
bebit vnum,⁊ ſi dicis,quare ꝓ primo menſe hꝫ aliquid de pen
ſione:Rñdet gl.⁊ bñ.qꝛ pro illo menſe ſubijt onera matrimo-
nij.ergo ⁊c.vt in reg.iu.ſm naturam.Et ꝙ hoc ſit veꝝ apparet
ex tex.q vult viꝝ habere tertiam partem quarte.Sed ſi aliud
diceres,hr̄t ſolum quartā quarte.¶Op.⁊ vr̄ ꝙ tota penſio ve
nit in contributione,ſicut totus fructus.Rñ.hic tractat̄ de di
uiſione fructuum ꝑceptoꝝ tm̄,ſed totus fructus eſt perceptꝰ,
non tota penſio,iō tota in contributione non venit.Jta dt glo.
¶Contra hoc op.imo tota penſio eſt percepta.vt.j.de reg.iu.
l.q actionem hꝫ,imo plus q̄ fructus,qꝛ ꝑ viri ſolicitudinē hr̄
penſio,ſed fructus ſolus non vt l.ſi nauis.ſ.de rei ven.Gl.rñ
det trib.modis.Primo ꝙ non ꝓprie dr̄ haberi id ad quod qs
hꝫ actionem,vt l.minus.j.de rei ud.Jſta ſol.deſtruitur ꝑ ter-
tiam rñſionem q̄ꝫ ſtatim dicam.Scdo mō ſoluit ꝙ hoc eſt iō.qꝛ
mulier grauatur in vno,qꝛ tenetur ſtare colono vt l.ſi filio.§.fi.
j.eo.ti.⁊ l.in vendi.§.j.de bo.aut.iu.poſ.Jō cū tranſlatio fiat
in muliere de neceſſitate iō releuatur in alio,vt non contribuat
7 penſionem totam,iō ex hac gl.diſtingue.Aut res transfert̄ ad
aliquem ex neceſſitate,⁊ cogitur ſtare colono.Aut ex volunta-
te ⁊ tunc ſecus.dicam plene in d.l.ſi filio.§.fi.j.eo.vbi vide gl.
⁊ no.Tertio mō ſoluitur,penſio de iure peti non pt,niſi in fi.an
ni,vt no.in l.iij.C.loc.⁊ iō merito tota non contribuitur.Certe
ſm iſtam ſol.nec pro trib.menſibus contribueret,qꝛ non pt pe
ti.Unde iſto timore Jo.legit aliter iſtam legem,vcꝫ ꝙ tota pē
ſio contribuatur tripliciter,re,nomine ⁊ ſpe.Et ſm hoc opꝫ te
ponere ꝙ locatio eſſet facta pro xij.aureis,ita ꝙ quolibet men-
ſe vnus aureus ſolueretur.Sed qualiter iſta computatio fiat,
gl.ponit hic ita obſcure,ꝙ doc.⁊ ſcholares communiter non ca
piunt.Dubium eſt,qꝛ duodecim debent̄ ꝑ vno anno a die loca
tionis,⁊ vir non dꝫ habere niſi pro vno anno a die ꝯcti matri-
monij,qui annus non capit niſi xij.menſes de tp̄e locationis.
Jdeo computatio fiet trib.modis.Primo mō,vt vnus menſis
detrahatur,vt ſic tria contribuantur re,⁊ octo ſpe.quod.n.Jo.
dixit nouē detracto vno menſe,idem eſt dicere q octo.¶Not.
8 ex hac expoſitione gl.† ꝙ vbicunque tp̄s locationis excedit an-
nū a die matrimonij,de illo ꝙ excedit vir nihil habere dꝫ.Nec
ob.j.e.l.ver.cōtrario.⁊ §.item ſi meſſes,vt in quolibet eoꝝ dicaꝫ.
¶Alij aliter computant,vcꝫ ꝙ tota nouem contribuant in ſpe,
⁊ ne incidas in illud abſurdum,ꝙ fiat computatio pro trede-
cim menſibus,penſio vltimi menſis attribuatur menſibus pre
cedentibus,⁊ ſic pro ſingulis quatuor menſibus debeant̄ qua
tuor aurei cum dimidio,⁊ ſic in octo menſis debebuntur nouē.
Contra iſtam computationem op.qꝛ non eſt in ptāte noſtra fa-
cere,quod illud ꝙ qs dꝫ in menſe ſeq.debeatur in precedenti,
qꝛ ante diem male agitur,vt l.j.qñ di.vſut.le.ce.Sol.Ad iſtud
euitandum dicebat Jo.hanc computationem faciendam eē fi-
nito anno a tp̄e locationis,vt ſic debitoris in nullo interſit,tūc
enim fiet computatio ꝑinde,ac ſi ꝑ ꝑcedentib.menſibus ille vl
timus aureus eſſet debitus.Tertio modo ſuſtinēdo hanc opi.
Jo.pt fieri illa computatio,vt.j.dicetur in gl.vcꝫ quod videat̄
perceptum quantum iſtud nomen debitoris debentis merce-
dem poſſet vendi,vt ibi:alij ꝙ caueat ⁊c.Si iſta opi.Jo.in ali-
quo eſſet vera,deberet intelligi ſm primam computationē.Jn
veritate tñ non eſt vera.qꝛ eſt ꝯ iſtam literaꝫ.Teneo ergo i.lec.
ſ.quod tria tm̄ contribuantur.¶Ad rōnem in oppoſitum duꝫ
dt quod oīa contribuantur,qꝛ oīa vniuerſaliter percepta,vt in
regula iuris,q actionem.rñ.hic tractatur ſolum de diuidēdis
fructibus a viro perceptis.Dic ergo,ꝙ ab initio colonus dꝫ
totam penſionem,vt l.ſi a colono.j.de fideiuſ.Sed vñduꝫ eſt cui
debeatur.Rñ.pro illa parte anni,pro qua fundus ad viꝝ ꝑti-
net,ipſe vir implet ꝯctum:qꝛ patitur colonum frui.Jdeo ipſi
viro vr̄ acquiſitum,meritum in contributione venit,⁊ pro alia
⁊ ꝓ alia parte anni,qua fundus peruinuit ad mulierem,ipſi mu
lieri vr̄ debita penſio in effectu.Jpſa.n.mulier ꝯctum implet,
⁊ patitur frui.ergo merito ſibi debetur,vt l.ſi ſeruus cōis Me
uij.§.fi.j.de ſtip.ſer.⁊ ibi dixi.¶Quare aūt hoc caſu non cōtri
buatur illud quod a muliere percipitur,ſed ſolum quod ꝑcipi
tur a viro,dicam ſtatim in ſeq.parte.¶Op.quamcunq opi.te
neas reperitur,ꝙ vir hꝫ pro iſto vltimo anno partem fructuū
duoꝝ ann.glo.hic in fi.rñdet quod non dr̄ niſi vnus annus tm̄,
tñ ille annus eſt fertilior.Jta dt gl.in fi.Contra hoc op.ex gl.
ſi fundus iſte non eſſet locatus,de fructibus ſequentis anni vir
nihil dꝫ habere,vt.ſ.l.prox.ergo eadem rōne nec hic.Rñ.nō
eſt ea.ratio.Nam ſi fundus non eſſet locatus,in fructibus per-
cipiendis vir nihil iuris vr̄ habere,⁊ ideo non pt dici quod ve
niant in contributionem tanq̄ꝫ ꝑcepti.Secus ſi locauit,vt di-
b ctum eſt.Et per hoc dico[b],quod† ſi iſta locatio eſſet facta ꝑ cer
9 ta q̄titate fructuum q percipiuntur ex iſto fundo quod nihil ve
niret in contributionem.Nam iſta ꝓmiſſio dr̄ condōnalis,vt l.
j.ſ.de cond.⁊ demon.Et iō merito viro nihil eſt q̄ſitum,ſed ſi lo
catio eſſet facta pro certa q̄titate in gñe,ſoluenda quolibꝫ men
ſe vel in fi.anni,non curo,pars venit in contributionem ſm for
mam huius l.qꝛ lꝫ hec obliga.ſit in diem:tñ dies cedit,⁊ viro
10 debetur vt l.cedere diem.j.de verb.ſig.¶Circa iſtam † partē
querit gl.qñ fundus reuertitur ad mulierem,an mulier poſſit
agere ſine ceſſione ꝯ colonum:Gl.determinat quod non.ſꝫ vir
cogitur cedere,vt in gl.Si tñ vir non eſſet vel non reperiretur
per quem cedi poſſet,tunc haberet actionem vtilem ſine ceſſio
ne.l.j.C.de act.⁊ obl.⁊ ſ.de inſtit.l.j.Uenio ad tertiam partē,
ſcꝫ ad ver.cōtrario.

ADDITIONES.

a ¶Naturalibus.Qui dicant̄ fructꝰ naturales,⁊ induſtriales,vi
de eun.Bar.in l.⁊ ex diuerſo.ſ.de rei ven.Bal.in l.pro oneri-
bus.C.de iure do.Bal.in l.ancille.C.de furtis.do.Anto.⁊ La
non.in cap.grauis.de reſtitu.ſpolia.Barto.in l.fin.j.ad legem
Bar.ſuper prima Jnfor.

b

Fal. Bal.in rub.C.de fruc.ꝛ lit.exp. Bal.in l.ſi.C.de vſu.Et lȝ
penſiones veniant appellatione fructuum,vt ꝑ gl.ꝛ doc.hic vt
ēt eſt tex.in l.ſi nauis.ſ.de rei ven.ꝛ in l.videamus.ſ.de vſu.tñ
Bal.in l.ſi traditio.C.de ac.emp.tȝ ꝙ penſiones ſtricte non ve
niunt appellatione fructuum,ꝓ q̊ bonus tex.in l.cum aũt.§.cũ
redhibet.ſ.de edi.edic.ꝛ in l.mercedes.ſ.de pe.her.ꝛ in l.ꝑ
dioꝝ.in verb.ꝓ fructib.ſ.de vſu.Si ergo loco fructuũ,ergo nõ
ſunt fructus,cum aliqd ſit eſſe fructus ,ꝛ aliud loco fructuum.l.
mercis.la ij.j.de verb.ſig.quod eſt no.ꝑ ꝑ ſtatuta. Et q dicant
fructus induſtriales.ꝛ qd de oleo,vide Bar.conſ.cxxv.
b ❡Pꝛo hoc dico.Adde ꝙ cum Bar.tranſit Ang.Pau.ð ca.
Inn.ſed Mod.Ro.ꝛ Alex.ꝫ qꝛ non lȝ non ſit nata actio,ꝛ o-
bligatio tñ ſpes ipſa vꝛ poſſe contribui ꝛ diuidi.l.ſpem.C.de
do.l.in q̄titate.j.ad l.fal.nec iſte tex.ſm ipſos conſiderauit na
tiuitatem actionis ꝛ obligõnis:ſed ſolum acqſitionis q̊ ad iu-
ris interꝑtationem , ſm q̃ interꝑtationem non reperitur iure
cautum quod penſio conſiſtens in fructib.naſcituris:ita cẽſea
tur acqſita pꝛo tpe ptõ,ſicut penſio conſiſtens in pecunia vel
alio gñe,cum lex gñaliter loquatur:alleg.Ro.text.in ver.item
ſi meſſes in ea lege,quem tñ do.Alex.ðt non facere ad pꝛopoſi
tum.ſed ipſe ðt pꝛobari,qꝛ clarum eſt vbi aliquid mihi ꝯpetit
ſub condõne ſemper hꝛ rõ illius,ꝙ pendet ab euentu condõnis
ex l.Aquil.l.ſi deletum.ſ.ad l.Aqui.ꝛ in l.ſi ſeruus.ſ.de con-
di.fur.

Econtrario. Op. ꝙ litera vꝛ ſibi ꝯdicere.Dicit
eīm ꝯ2ꝛio quoq; idem,ꝛ ſic ðt ꝙ ē hic
ꝯ2ꝛium,ꝛ eſt idem.Rñ.non ꝯdicit,qꝛ iſta verba referunt ad diuer
ſa.Eſt.n.ꝯ ad ꝑcedentie,qꝛ.ſ.mulier dedit fundum plenũ fru
ctibus,hic vacuum:ſed eſt idem,qꝛ circa diuiſionem fructuum
hꝛ rõ mercedis vel fructuũ,non a die locationis,ſed ꝯcti matri
monij.vt hic ꝛ ibi,ſm gl.ꝛ bñ.ad hoc op. qꝛ.ſ.dixi tñ illaꝫ ꝑtẽ
penſionis diuidi cuius tꝑs fluxit durante matrimonio hic ve-
ro totam penſionem ðt diuidi,ꝛ ſic non eſt idem.Rñ.ꝙ eſt idẽ:
ſed non ꝑ oia.vtrobiq;.n.penſio computatur : ſed vbi pars,
hic tota.Et rõ eſt:qꝛ ibi datus fuit fundus plenus,hic vacuus
ſm gl.ꝛ bene,declarando,vt.j.dicam. Alij ſoluunt,dicendo ꝙ
hic eſt ꝑ oia idem ꝛ magis ponitur q̄dam facti accidentia,ꝙ iu
ris miniſterius,iõ non plȝ gl. Tertij vt Plac.dñt ſe non intelli
gere iſtum §.Quarti,vt Jo.q in ꝑcedẽ.§.tȝ ꝙ oia contribuant,
ðt ꝙ eſt ꝑ oia idem,ſed illius opi.ſ.repꝛobaui.Tene ergo pꝛi
mam ſol.gl.ad cuius declarõnem ſcias,ꝙ qñ vir fructus ꝑcipit
nihil ſibi debet a muliere de eo quod ꝑcipienduȝ eſt:ſed qñ ma
ritus non ꝑcipit fructus , tunc debetur ſibi a muliere de eo qð
percipiendum eſt ab ea de penſione,vt.j.ead.l.§.interdum. vñ
merito in ꝑceden.verſ.marito nihil debetur de penſione reci-
pienda,hic,ſic.Item aduerte,qꝛ intelligo iſtum §. ꝙ mulier lo
cauit fundum pꝛo duodecim,habito reſpectu ad fructus q ꝑci
piuntur intra annuȝ a die matrimonij,merito vir de illis dȝ ha
bere partem.Et ꝙ hoc ſit verum,apparet ex litera.lȝ.n.vinea
locet de menſe Martij pꝛo vno anno pꝛo xij.aureis:hoc fit re-
ſpectu vnius vindemie,q̄ ꝑcipitur de menſe Octob.ꝛ ſic intra
annum a die matrimonij.Si.n.locaſſet pꝛo maioꝛi parte,alias
tꝑe,foꝛte pꝛo xxiiij.aureis in duob.annis.vel xx.menſib.ꝛ ſic
reſpectu fructuum duoꝝ annoꝝ,vir non deberet habere,niſi de
penſione q̄ reſpicit fructus illius anni quo matrimonium dura
uit.Nec.n.pꝛo vlterioꝛi tꝑe dȝ habere.vt pȝ ex pꝛecede.parte.
Fallit in ver.item ſi meſſes.j.e.ſm ij.lec.vt ibi dicam.Et ea ra
tione dico ſi vir locaſſet pꝛo multis annis, ꝛ penſionem ab ini-
tio recepiſſet,ꝙ ſolum dȝ vir penſionem habere q̄ reſpicit fru-
ctus,quos ipſe debebat habere illo anno, ꝛ reſiduum debet
reſtituere mulieri.❡Op.j.de iu.fiſ.l.ſi.gl.parua q̄ inci.pꝛo to
ta locatione,ꝛc.ðt aliter diſtingui in ꝑdio vendito,alij locato q̄ȝ
hic.Pꝛo hoc aſſigno rõnem : qꝛ venditio fit ex voluntate,illa
a reſtitutio fit ex neceſſitate,vt no.ſ.in gl.mag. ❡Op.ſ.ð vſuf.a
11 leg.l.defuncta.Dicit gl.†aliud in fructuario,aliud in viro. Aſ
ſignat rõnem,qꝛ vir ꝑcipit fructus reſpectu onera matrimonij
vt l.pꝛo oneribus.C.de iur.do.Vnde ꝑ ea parte anni qua one
ra ſuſtinuit,lucratur fructus,ſed fructuarius ꝑcipit fruct⁹ ꝑꝑ
ꝙ hȝ,non reſpectu alicuius oneris.Vñ eo ipſo ꝙ ꝑcipit fruct⁹
facit eos ſuos irreuocabiliter,ꝛ ſi decedit anteq̃ ꝑcipiat ꝑdit ius
12 ꝑcipiendi totaliter.Vñ foꝛte eſſet idẽ†dicendũ de canonico,q
decedit ꝙ in viro,vt fructus perceptos ꝛ ꝑcipiendos tranſmit
tat ad ſucceſſoꝛes pꝛo rata anni q̊ ſtetit in canonicatu.Non.n.
percipit fructus tanq̃ ſimplex fructuarius.ſed ꝑꝑ onera eccle
ſie que ſuſtinet.Canoniſte tñ aliter dñt , quibus in hoc eſt ſtan-
dum.Querit Dy.hic quid ſi ipſa mulier locauit,an dȝ ipſe vir
habere aliqd.Quidam ꝙ non, qꝛ nil percipit cum habeat mu-
lier actionem.Contrarium tñ ðt Dy.ꝛ apparet ex pꝛinc.huius
a l.vbi gñaliter loquitur.Tu† dic,aut mulier locauit ſtante ma-
trimonio,ꝛ tunc idem eſt,ac ſi locaſſet vir,qꝛ ex boni viri q̄ſiuit
mulier,ꝛ ſic eſt viri,vt l.Quintus.de don.inter vir.ꝛ vxo. Aut
locauit ante matrimonium,ꝛ tunc dic vt.j.pꝛoxi.ver.ſm ij.lec.
ꝛ ibi dicam.

ADDITIO.

a P.P.P. ❡Op.ſ.de vſufr.Quid aũt in feudatario? vide Com.
conſ.xcix.in vlti.dub.

Item Si meſſes.Iſte ver.legitur trib.modis.Pꝛimo ſȝ
pꝛimam lec.ꝛ eſt clara ꝛ bona lec. Scdo modo ſm
ij.lec.ꝛ eſt no.lec.lȝ non ita clara.Tertio ſm iij.lec.ꝛ iſta non eſt
nota.neq; clara.pꝛima lec.eſt plana,iõ vide per te.Veniamus
ad ij.lec.ex qua no.ꝙ ſi mulier ante matrimonium locauit fun
dum,ꝛ recepit penſionem,ꝛ poſtea nupſit , ꝛ anteq̃ alij fructus
ꝑciperent diuertit,tunc in recompenſationem vir dȝ hꝛe ð fru
ctib.ſeq.anni,ꝛ ſic eſt caſus,in q̊ ad maritum ꝑtinent taȝ fruct⁹
vlterioꝛis anni,q̃ vltimi.quod no.diligenter.Sed ſi mulier pẽ
ſionem non ꝑcepiſſet,tunc viro debet pars penſionis, vt pȝ in
hoc ver.ſm j.lec.Tertiam lec.vide ꝑ te.Op.ſi fructus eſt ꝑce-
ptus,tota penſio in contributionẽ non venit,vt.ſ.ea.l.ver.ita-
que. Solu.Illud veꝝ,ſi fructus eſt ꝑceptus totus.ſ.ꝑ cultura
totius anni.ꝛ ita ibi hic vero fuit ꝑceptus ꝑ parte tñ,ꝛ in con-
tributione venit penſio vindemie.Vlti.ponit Dy.vnã diſtinc.
de fructib.quas Cy.refert.C.de rei vxo.act.§.ſed ꝛ nouiſſimi.q̄
tñ eget multa ſuppletione,vt ex ꝑcedentib.pȝ.Vide ꝑ te.

1 ☞ Dos eſt quid vniuerſale.
2 Compenſatio quantitatis debite in pecunia ad quantitatem fru
ctum non fit.
3 Genus vnum quando poſſit ſolui pꝛo alio.
4 Fructus percepti non reddendi,ſed eſtimatio.

§.Ob Donationes.Opp.ꝯ petitionem dotis non obijcit
compenſatio,vt C.de vx.act.§.ſed nec ob impẽſas.
ꝛ §.ſed nec retentio ob res amotas.Sol.ðt gl.ꝙ iſti fructus nõ
ſunt dos,lȝ actione de dote petantur.quod non eſt veꝝ,qꝛ dos
1 †eſt qd vniuerſale,vt.j.ti.j.l.quod dꝛ.ꝛ dixi.ſ.e.ti.ſuper rubꝛ.
Vñ nec ipſa res data in dotem , nec fructus ꝑpꝛie ſunt dos lȝ
2 ſint dotis.Ad ꝯ2ꝛium dic vt dicã.j.eo.l.rei iudicate.§.j.❡Op.
a hic a ſit compenſatio de ſpecie ad q̄titatem,vel de ſpecie ad ſpe
ciem.Contra de l.ſi conuenerit.de pig.ac.Gl.ſoluit ꝙ hic res
amote ꝛ donate,deſierunt extare,ꝛ ſic mulier ad q̄titatem tene
batur.Item fructus deſierunt extare,ꝛ ſic vir tenebat ad q̄tita
2 tem.Vide gl.ꝛ no.qꝛ notabilis eſt. Innuit ergo iſta gl.†ꝙ q̄ti-
tatis debite in pecunia,ad q̄titatem fructuum, non fiat compẽ
ſatio.Contrarium no.C.de compenſ.l.neq;.Ja.de Are.ðt.Te
ne vlti.opi.poſitã in gl.in l.ꝯ2ia.ꝛ ſic iſta remanebit firma.Qui
enim compenſat,ſoluit vt l.ſi debitoꝛ.ff.q po.in pi.ha. ſȝ aliud
pꝛo alio.ſ.inuito creditoꝛe ſolui non ꝑt,vt l.ij.§.j.ſ.ſi cer.pe.er
go nec compenſari,ſm Ja.de Are.Idem Inn.ex de iureiur.c.
ad noſtram.Op.ad iſtud.j.de au.ꝛ arg.leg.l.j.ꝛ l.Titie amice.
3 §.ſi.Rñ.†vnum genus ꝑt ſolui ꝑ alio,ſi ſunt eiuſdem materie,
vt ſi debeo tibi libꝛam auri poſſum tibi ſoluere in pecunia au-
rea,ꝛ eꝯ.Sed ſi ſunt diuerſe materie,vt ſi ab vno debet pecu-
nia,ab altero frumentum non fiet compenſatio,vt hic.Pꝛedi
cta vera niſi ex conſuetudine ſit aliud inductum. Videmus.n.
quod pꝛo floꝛeno ſoluitur pecunia numerata argentea,vel eꝯ,
quod ex conſuetudine pꝛocedit,vt C.de donat.l.ſi quis argen-
tum.circa pꝛin.ꝛ ibi no.ſ.de ꝯhen.empt.l.Imperatoꝛes.dixi
in l.Paulus.j.de ſol.Op.ad idem,fructus percepti ex pigno
re extenuant debitum,vt l.j.ꝛ ij.C.de pig.act. ꝛ ſic fructus cuȝ
pecunia compenſantur.Sol.Illud veꝝ,ſi fructus ſunt conſum
pti,ſed ſi extant,tunc ſunt pignoꝛi pꝛo debito,nec tollit debitũ
vt C.in quib.cau.pig.ta.ꝯ l.iij.Ita intelligit Cy.in l.j.ꝛ ij.ð pi.
4 act.†Ex pꝛedictis vero b not.diligenter,ꝙ qñ percipio fructus
b ex re tua licite,vt maritus,creditoꝛ,tutoꝛ,ꝛ pꝛocuratoꝛ ꝛ ſimi-
les perſone.conſumptis fructibus non teneoꝛ ad fructus,ſȝ ad
eſtimationem ſic,vt hic,cum ſua gl.quod eſt vtile, qꝛ de cetero
non ꝑt creſcere vel decreſcere eſtimatio.quod no.

ADDITIONES.

a POM. ❡Op.hic.Vide in materia fructuum conſumptoꝝ, per
Bar.in rub.C.de loca.
b POM. ❡Pꝛedictis vero. Limita hec per Bart.l.cum qui.in
ſi.pꝛin.ff.de his quib.vt indi.ꝛ adde Bar. in materia.l.dñi ꝑ
dioꝝ.C.de agric.ꝛ cenſi.lib.xj.ꝛ l.ex diuer.§.j.ff.de rei ven.in
ſi.Panoꝛ.c.grauis.de reſt.ſpo.

Fructus

1 ☞ Fructus vnius tempoꝛis quando ſunt maioꝛes ꝙ̄ alteri⁹,
quo modo fiet diuiſio.
2 Frumentum ſi in fundo vno anno ſeminatur ex conſuetudine re
gionis, in alio nihil, vel ſeges minoꝛis valoꝛis, totum bienniū
computatur pꝛo vna cultura.

a §. Quod in anno. [a]Quod in anno dr̄, intelligi
tur de vna cultura, ſiue ſit
maioꝛis tp̄is, ſiue minoꝛis. h.d. ⁊ eſt not. §. Op. ꝙ ſolus annus
dꝫ inſpici: vt ĩ. l. px. §. fi. alias eſt ſub hac l. Rn̄. hic bis tota ter
1 ra colitur, ibi ſemel tm̄ in anno. Querit gl. † quid ſi fructus vni⁹
ſemeſtris tp̄is ſunt maioꝛes ꝙ̄ alterius: qꝛ pꝛimo fuit frumen
tum, poſtea milium. Gl. dt idem: qꝛ ſi vnus annus eſt fertilioꝛ
altero hoc non inſpicitur, vt no. s̄. ea. l. in ij. gl. mag. in fi. Hoc
intellige vez, qn̄ vnus annus eſt fertilioꝛ alio anno ex caſu. Sꝫ
ſi ex neceſſitate: vt puta qꝛ ideo ſeminatum eſt milium, vt ſequē
ti anno poſſit facere frumentum, quod alias non faceret, tunc
puto ꝙ dicet̄ totius tp̄is vna cultura, ⁊ fructus totius tp̄is cō
funduntur ⁊ pꝛo rata diuidunt̄, ſicut dicimus in meſſe, ⁊ vinde
mia. vt. s̄. ea. l. ver. item ſi meſſes. ⁊ ſicut dicimus in lana, e fetu,
2 que percipiuntur ex aīalibus, vt dicam in px. §. ⁊ † ideo in poſ
ſeſſionibus iſtarum partium, in qb. vno anno ſeminat̄ frumen
tum, in alio anno nihil, vel ſeges minoꝛis valoꝛis, puto totum
biennium computari ꝓ vna cultura ⁊ inſpici pꝛo quanta parte
bienniȷ̃ durauit matrimonium. quod no. ⁊c.

ADDITIO.

a ¶ In anno. Adde ꝙ Bal. infert ad q. ſi vendo tibi vuas mei vi
ridarij q̄ bis in anno colligunt ꝙ dꝫ intelligi fcā venditio de p
ma vice. quod limita ſm̄ Ro. niſi q̄titas ptij aliud indicaret,
qꝛ ſcꝫ eſſet magnum p̄tium, qꝛ tunc intelliguntur vendite oēs,
ꝑ tex. in l. cum in fundo. §. vxoꝛ vero. s̄. de iu. do. Item limitat̄
niſi eſſent alienate ex cā lucratiua, qꝛ nō dꝫ intelligi ſi in ꝑpetuū.
Ita decidit Bal. in auth. excipit̄. C. de bo. que lib. per l. fin. de
ſer. vꝛb. p̄d. ꝓ q̊ facit ꝙ ipſe dt in l. ij. C. de fideic. ꝙ ſi teſtatoꝛ le
gauit vxoꝛem ſuā veſtiri, ⁊ ſic extit. lucratiuo dꝫ intelligi ꝙ ſin
gulo anno veſtiatur, ſi mos regionis expoſtulat alias illis fra
ctis alie fiant ꝙ eſt not. ⁊ ſi vis videre qn̄ aliqd ꝓ pꝛima vice,
vel annuum: vide Bar. in l. cum q. §. q ita. el grande. de verbo.
ob. ⁊ in l. pe. ĵ. de an. leg. Refert ēt Alex. in §. p̄ced. ꝙ Bal. in l.
edem. C. loc. per hunc tex. in §. quod in anno. ver. item ſi loca
tio. dt ꝙ ſi emphyteuta ceſſat in ſolōne, biennio in emphyteuſi
eccleſiaſtica vel triennio in emphyteuſi pꝛiuati: ⁊ cadat a iure
ſuo, non verificat̄ in eo q ceſſat illo tp̄e, ſi in illo biennio vel triē
nio vnus ſolus fructus ꝑcipit: ꝙ lꝫ ipſe non exemplificet p̄t exē
plificari in nemoꝛibus q̄ de tribus vel quatuoꝛ anni ſolet inci
di. Et ꝑ hoc dt ipſe ſe velle dicere qōnem, ꝙ̄ habeat de facto:
qꝛ eccleſia conceſſerat in emphyteuſim cuidā in pacto appoſito
ꝙ in quolibet feſto Reſurrectionis ſolueret canonem, ⁊ tranſi
uit totum biennium, non dr̄ cecidiſſe: ⁊ ita dt exp̄ſſe tenere do.
Ant. in addi. Spe. in ti. de loc. §. nunc aliqua. ver. lxxxvi. qꝛ re
grit̄ lapſus bienniȷ̃, non aūt ſufficit ꝙ labat̄ vnus terius ſoluen
di. Et ita dt ſentire Cy. in l. ij. in x. vel xj. q. C. de iu. emph. Dn̄t
ēt doc. de q. Archid. qui locauit fructus Archidiaconatus ad
decennium, vtrum conductoꝛi debeat̄ illud ꝙ ſolitū erat dari
pꝛo ſuo aduentu, de quo Oldr. conſuluit, conſ. cxxix. quod no.

§. Non ſolum. In aīalium fructu, ⁊ p̄dio. vꝛb. fit
diuiſio, ſicut in fructib⁹ ruſticoꝝ.
a h.d. Ꝯ p. res mobiles non reſtituunt̄ [a]ſtatim mulieri: vt C. d rei
vx. act. §. exactio. Vn̄ vir dꝫ ſibi lucrari iſtos fruct⁹, vt l. ſi ꝯſtā
te. §. quoties. ĵ. e. Difficile ꝯ̄trium eſt. Dicam in p̄al. §. quoties.

ADDITIO.

a ¶ Reſtituunt̄. Pau. de ca. q̄rit qd de clerico bn̄ficiato, ſi ꝑce
ptis fructib⁹ moꝛiatur nondum completo anno, an ei⁹ hr̄s te
neat̄ reſtituere ſucceſſoꝛi ꝓ rata, ſicut hr̄s mariti an non, ſicut
nec hr̄s fructuarij: ⁊ ſe remittit ad gl. oꝛd. in l. j. C. d anno. ciui.
li. xj. ⁊ ꝙ no. in l. defuncta. s̄. de vſuf. Si vis videre de qb. bonis
poſſit facere teſtm̄, ⁊ qūo de fructib. vide Bal. cōſ. cclxxiij. ij. li.

1 ☞ Dictio quaſi, ꝙ denotet im ꝓpꝛietatem, ⁊ ēt ſimilitudinem.
2 Maritus ſi incidit arboꝛes fructiferas, tenet̄ actione de dote.
3 Emphyteuta non p̄t incidere arboꝛes fructiferas.

a §. Si funduz. [a]Arboꝛes cedue cōputantur in fru
ctibus: ſecus in arboꝛibus fructife
ris, ⁊ theſauris. h.d. Op. dr̄ hic quaſi in alieno inuenti. Cōtra
1 C. de iur. do. in l. in rebus. Huius † timoꝛe dt glo. ꝙ hic, hec di
ctio, quaſi, im ꝓpꝛietatē denotat. Dy. dt ꝙ denotat ſimilitudinē
qꝛ nullū ſimile eſt idē. vt l. qd Nerua. s̄. depo. Contra hoc op.
de §. theſauros. Inſt. de re. di. Sol. fateoꝛ ꝙ ſit viri. vt ibi, ſꝫ re
2 uocabiliter vt hic, qꝛ dꝫ reſtituere. ¶ † Quero, qd ſi vir incidat
arboꝛes fructiferas, qua actione tenet: Dicit glo. ꝙ actione de
do. ⁊ in hoc bene, vel actione l. Aqui. ⁊ hoc non plꝫ. qꝛ maritus
eſt dn̄s fundi dotalis, ergo non tenetur l. Aquil. ſed ſibi dat, vt
l. item Mela. §. legis. ad l. Aql. Non ob. s̄. ad l. Aqui. l. ſi ſeru⁹
ſeruum. §. ſi cum maritus. in gl. alle. qꝛ ibi vxoꝛ dedit dānū in
rebus mariti ⁊ ſic in rebus alienis, hic maritus in rebus dotali
3 bus: ⁊ ſic in rebus ꝓpꝛijs. ¶ † Querit Dy. aliqs accepit fundū
in emphyteuſim, an poſſit arboꝛes fructiferas incidere: Vide
ꝙ ſic, qꝛ hꝫ vtile dn̄ium, vt l. j. s̄. ſi ag. vect. pe. ſed in re ꝓpꝛia q
libet eſt moderatoꝛ ⁊ arbiter, vt l. in re mandata. C. man. ⁊ l. ſi
mandato. s̄. man. ⁊ l. ſi qd poſſeſſoꝛ. §. ſicut. s̄. de pet. her. In ꝯ̄
b rium dt Dy. ꝙ ſic idem [b]ꝙ hic dr̄ in marito, vt in l. in fraudē. §.
conductoꝛ. ĵ. de iur. fiſ. ⁊ ĵ. de cenſ. l. foꝛma. §. ſi vites. s̄. de vſu ⁊
ha. l. ſi ita. §. fi. Idem in vaſallo, ſeu fundatario ea rōne.

ADDITIONES.

a P. P. P. ¶ Si fundum. Que dicantur arboꝛes cedue, ita vt inci
di poſſint ꝑ colonos ⁊ ſimiles. vide Alex. cōſ. cxviij. in j. ⁊ ij. col.
vol. v. ſequunt̄ Cur. ⁊ Are. conſ. lxx. in vlti. col. Late Mod. in re
pe. l. Titia. xxxvj. q. ff. de leg. ij. qua aūt actione teneat̄ colon⁹
incidens, vide in l. duobus. §. colonus. ff. de iureiur. ⁊ in l. ſi co
lonus. ff. arb. fur. ceſ.
POM. ¶ Vide Cep. in trac. de ſer. ruſt. pꝛed. in c. de monte. ꝯ̄
rium tn̄ conſuluit Barb. conſ. xxxvij. vol. ij.
b ¶ Quod ſi idem. Adde ꝙ idem conſuluit Bal. conſ. clviij. in
ci. vulgare eſt. j. lib.

1 ☞ Impenſe que fiunt in querēdis lapidibus, debent reſtitui.
2 Mulier que non permittit virum accipere marmoꝛ ceſum qua
actione teneatur.
3 Vxoꝛ relicta vſufructuaria a marito notario, non dꝫ habere fru
ctus pꝛotocolloꝛum.

a §. Si vir in fundo. [a]Lapis q non renaſcit̄,
nō eſt in fructu: ſec⁹ ſi re
naſcit̄. Idē in aurifodinis, argentifodinis, ⁊ cretefodinis. h.d.
Opp. ſi maritus fecit fundum p̄tioſioꝛem, debent ſibi impenſe
reſtitui, vt l. fi. s̄. de fun. do. ⁊ de iur. do. l. ſi ex lapidicinis. ſꝫ hic
in ver. ⁊ impenſa. dr̄ ꝯ̄riū. Huius timoꝛe dt gl. ꝙ hic mutat ca
ſum Iuriſc. qn̄ maritus fecit fundū deterioꝛem. ¶ Op. hic dr̄
ꝙ ſi marmoꝛ eſt in fructu impenſa dꝫ reſtitui. Contra. ĵ. ea. l. §.
1 impendia. Sol. † Impenſe q̄ fierent ad perpetuam rei vtilitatē
vt in q̄rendis lapidicinis, debent reſtitui, vt hic: ſed poſtq̄ lapi
dicine ſunt inuente, expenſe q̄ fiunt in fodiendis lapidib⁹, dn̄r
fieri cā q̄rendoꝝ fructuum, ⁊ non veniunt in reſtitutionē, vt in ꝯ̄
2 rio. ¶ Querit gl. † qd ſi mulier non permittit viꝝ accipe mar
moꝛ quod ceſſū eſt: Dicit gl. ꝙ mulier tenet̄ ad exhibendū vel
ſi impenſa eſt fcā, ⁊ marmoꝛ non eſt exēptum tenet̄ de dolo, vt
l. ſi cum mihi. s̄. de dolo. Hoc ſm̄ reꝓbat̄ ꝑ Iac. de Are. qꝛ cū
maritus ſit dn̄s rei dotalis, ⁊ habeat actionē ad exhibendum, ⁊
b iniuriaꝝ [b], ceſſat actio de dolo, vt l. q pēdentē. de act. emp. ⁊ hoc
eſt verum ꝯſtante matrimonio, ſed eo ſoluto haberet marit⁹ a
ctionem mandati, vel negotioꝝ geſtoꝝ, vt l. j. ſed nec ob impen
ſas. C. de rei vx. act. ergo ceſſat actio de dolo. Vlti. per iſtū §.
3 rn̄di ad qōnē. Maritus q fuerat notarius, legauit vſumfructū
oium bonoꝝ ſuoꝝ mulieri, q̄ro, nunqd iſtud quod ꝑcipitur ex
c exēplatione ꝓtocolloꝝ ꝑtineat ad mulierem: Dixi ꝙ non. [c]Il
lud. n. ꝙ ſemel tm̄ ꝑcipit̄ ⁊ non renaſcitur, non dr̄ eſſe in fructu,
vt hic: ſed redditus ꝓtocolli eſt huī, ergo ⁊c. qꝛ poſtq̄ ſemel eſt
redditus, nunq̄ amplius renaſcetur, cum non ſit veriſimile ꝙ
recipiens perdat. Facit l. ſi ex lapidicinis. s̄. de iur. dot.

ADDITIONES.

a P. P. P. ¶ In fundo. Quid aūt ſi vxoꝛ dederit in dotē aliquod
caſtrū ꝙ hꝫ merum ⁊ mixtum imperium, ⁊ maritus ꝑ aliqua
delicta accepit bona a ſubditis, an illa cenſeant̄ eſſe fructus ca
ſtri, ita ꝙ non veniant reſtituenda, vide Alex. in diſp. inci. Rex
Maguntinus. in v. dub.
POM. ¶ Limita iſtum §. non ꝓcedere in villa data in dotem
in qua erat eccleſia, in qua mulier habebat ius patronatus, vt
non tranſeat in maritum, vt ꝑ Fel. in c. cū Bertoldus. de re iu.
b ¶ Iniuriarum. Ro. hic tꝫ ꝯ̄rium, qꝛ actio que infamat, non da
tur inter virum ⁊ vxoꝛ. l. ij. C. re. amo. Sed actio iniuriarum

infamat l. j. §. qu furti. de infa. ⁊ l. infamem. de publ. iu. Et ita
et conſuluiſſe d. Alex. de Padue, per dictū Jo. And. in addi.
Spe. in ti. de iniu. q tenuit ꝙ ꝓ atroci iniuria inter coniuges,
non det actio iniuriaꝝ. ꝑ d. l. ij. S d tutius eſſet dare actionez
in factm. ar. l. non dz. ſ. de dolo. ⁊ hoc voluit gl. l. ꝑtoꝛ. §. pꝛete
rea. ver. ſed ſi quis ex liberis. j. de iniur.
c ¶ Dixi ꝙ nō. Pau. de Ca. dt hic, ꝙ Bar. maleſrn̄det, ⁊ qꝛ Bal.
diſtinguit in l. j. C. de fruc. ⁊ lit. expē. id verb. admittā. Et dicit
Bal. aut q̄ris an iſta pecunia ſit mulieris, quoad ꝑtātem fruen
di. Et dicendū eſt ꝙ ſic, vt l. vſufr. leg. ſ. de vſuf. ⁊ l. vxoꝛi mee.
j. de vſuf. leg. Et ſi aliter diceremꝰ, ſequeret̄ ꝙ ſi aliud in here-
ditate non hr̄t teſtatoꝛ, heres nunꝙ aliquid haberet. Aut q̄rit̄
nunquid pecunia ſpectet ad mulierē iure ꝓꝑꝛio, ⁊ ita loquitur
Bar. Inducit ēt Pau. de ca. ad q. de qua Alex. non facit men
tionē. ſ. ꝙ cum in montibus Bergami, eſſent q̄dē vene ſubterra
nee, ex quib. fodiebantur cotes, ⁊ iſte vene eſſent ſub ꝑdijs ꝓua
taꝝ perſonaꝝ, ⁊ quidam fodiſſent ꝑ aliquod tp̄s, illi q habebāt
ꝑdia. ſ. impediebant, dicentes venas eſſe eoꝝ qui ꝑdia. ſ. ha-
bebant, ⁊ facit iſte tex. qui lapidicina eſt illiꝰ cuius eſt fundus:
in ꝯtrium dt. Facit tex. cum gl. in l. cuncti. ⁊ l. quoſdā. C. de me-
ta. lib. xj. Et ita dt menti tn̄dum, de q̄ latius per eum ꝯſ. lxxix.
⁊ ſeq. Si vis videre conſ. Bar. de percep. ꝓtocol. an veniant
appellatione fructus, vide conſ. l. inci. Silius Pet. Pꝛo con-
coꝛ. aduerte ſi teſtatoꝛ dicat, oīa bona mea lego, compꝛehende-
re vr̄ etiam nomina debitoꝝ. ita Bar. in l. vxoꝛi mee. ff. d vſuf.
leg. Alex. ibi alle. Bar. ſibi ꝯtrari in hoc §. ſi vir in fundo. circa
fi. vbi dt Bar. non pertinere ad mulierē id ꝙ percipitur ex exē
plratione pꝛotocolloꝝ. Tu dic Bart. non ꝯdicere. Nam in hoc
§. ſi vir. non dt legatum factū bonoꝝ, ⁊c. ſed loquit̄ qn̄ legauit
vſumfructum, q̄ valde differunt. Preterea, ⁊ ſcdo, ſm ſubiectā
materiam intelligit̄ legatum, ſm qualitatē legatarij, cui conue
nit, vt ſentit Bar. in hoc §. ſi vir. Et ita poſſet limitari dictū, in
d. l. vxoꝛi. Vide ad ꝓpoſitum Bar. in l. mutū. eo. ti. pꝛo pꝛima
ſol. q̄ vr̄ melioꝛ, ⁊ ibi Alex. vr̄ dare aliam ſol. quo ad illum ca-
ſum, ⁊ vide eum aliter ſoluentē in hoc §. ſi vir. alias in §. ſi fun
dum. col. pe. vbi late per eum quem ſimul legit cum d. §. ſi vir.

1 ☞ Immobilia data in dotem ſoluto matrimonio, an ſtatiz re
ſtituantur.
3 Cautio quam pꝛeſtat mulierꝰ viro ſolu. mat. de reſtituendis fru
ctibus, an debeat eſſe, cum fideiuſſoꝛibus.
4 Vir ⁊ vxoꝛ ſunt ſocij diuine ⁊ humane domus.
5 Cautio verbum pꝛolatum a lege, dz intelligi cum fideiuſſoꝛe.
6 Fructus qn̄ ſunt pendeates, ⁊ de pꝛoximo recolligendi, vir reti
net fundum.
7 Mulier ſoluto matrimonio, poteſt relinquere fundū viro, quo
uſqꝫ fructus ſint recollecti.

§. Interdum.

Si fundus reſtituitur pendentib. fructib. mulier viro cauet, ſed eis
perceptis, ⁊ matrimonio ſoluto, poſt annū maritus nihil reſti-
tuit, ſi intra annū fuerit diſſolutū, reſtituit̄ ꝓ rata, ꝙ ēt ad soceꝝ
⁊ eius heredes extendit̄. h. d. ¶ Et iſte §. ponit pꝛacticā eoꝝ q̄
dicta ſunt. ſ. ¶ Ep. ꝙ ſm t ꝑa iſta dos debeat remanere penes
viꝝ ⁊ reſtitutio dz fieri annua, bima, trima die: vt §. exactio. C.
de rei vxo. ac. ergo nō eſt neceſſe ꝙ mulier caueat marito. Sol
1 uit gl. † ꝙ hic loquit̄ de quinquennali fructu, vel ꝙ hic fiat mē-
tio noui iuris, ſm reſtitutio fit ſtatim: vt ꝑalleg. §. Et ſic tz iſta
gl. ꝙ olim immobilia non reſtituebant̄ ſtatim, ſz reſtituebātur
annua, bima, trima die, ꝙ Dy. ⁊ oēs reꝑhendunt. Pꝛimo ꝑ ꝑ-
alle. §. exactio. ibi, quod cōe vtriuſqꝫ fuerat ⁊c. ⁊ ꝑ tex. in l. cum
in fundo. §. ſi fundꝰ. ſ. de iure dot. ꝙ tz gl. j. de do. ꝑla. l. ij. §. fi.
Et ex hoc apparet ꝯtrium, qꝛ immoblia ēt olim reſtituebant̄ ſta
2 tim. ¶ † Sed quero q̄ eſt rō, ꝙ immobilia ſtatim reſtituūt̄, mo-
bilia vero poſt tp̄s debent reſtitui hodie. Dicit Jac. de Are. ꝙ
glibet ꝑt ſtatim reſtituere immobilia. Jō ſi vir eſſet diues, ⁊ ha
beret pecuniam ꝑmanibus cogeret̄ ſtatim reſtituere. Idem tz
Cy. in ꝑalle. §. exactio. ⁊ Rof. in libellis ſuis ſuper ti. de act. ex
ſtipu. ꝓ dote. Mihi vr̄ ꝙ hoc ſit ꝯ pꝛealle. §. exactio. vbi dt ꝙ
res ſe mouentes, ⁊ iura debent reſtitui poſt annum, ⁊ tn̄ conſtat
ꝙ erat facilis reſtitutio. Non eſt ergo alia rō niſi ꝙ ſic pꝛincipi
placuit. Quod aūt dixi iura reſtituenda poſt annum, intelligit̄
3 ſm determinationem l. lz. §. fi. ſ. de iu. do. ¶ † Quero circa pn.
an hec cautio q̄ ꝑſtatur a muliere debeat eſſe cū fideiuſſoꝛe vel
ſine: Gl. vr̄ dicere ꝙ ſine, lz ſit arg. ꝯ. j. eo. l. ſi conſtante. §. quo-
ties. Idem tz gl. C. de rei vx. act. §. cum aūt. ⁊ Cy. ibi ad ſimili
tudinem ſocioꝝ, vt l. veꝝ. ver. item videndum. ſ. pꝛo ſo. Vir. n.
4 ⁊ vxoꝛ † ſunt ſocij diuine ⁊ humane domus. Pe. vr̄ dicere ꝯtriū,
5 † qꝛ verbum cautio [a] qn̄ pꝛofertur a lege, ſiue ciuili ſiue pꝛeto-
a ria dz intelligi cū fideiuſſoꝛe, vt. j. de ꝑto. ſtip. l. ꝑtoꝛie. ſ. de iud.
l. in omnibus. ⁊ in d. l. ſi creditoꝛes. de pꝛi. cre. vt refert Cy. j. d
verb. ſig. l. ſancimus. ⁊ C. de pꝛoc. l. j. ſed poſſumus dicere hic,
quod illud facit rōne ſocietatis pꝛedicte. Quero eꝫ vtrum vir
6 caueat mulieri. Gl. dt ꝙ ſic. j. eo. l. ſi filio. §. fi. ¶ † Quero quid
ſol. ma. fructus ſunt recolligendi de pꝛimo. Gl. dt quod tunc nō
debent reſtitui, nec caueri, qꝛ cum de pꝛoximo ſint recolligen-
di, hn̄r tanꝙ recollecti. Ideo vir tz, donec ꝑcipit, ar. l. ſi is a q̄.
7 j. vt in poſ. leg. † Quero quid ſi mulier vult interim relinquere
fundum viro, ⁊ non cauere, an poſſit: Glo. rn̄det ꝙ ſic, per l. hac
edictali. §. mobilium. C. de ſecun. nup. Dy. ꝯ ꝑ d. §. mobilium.
⁊ ꝑ l. ſi conſtante. §. quoties. j. eo. puto gl. meliꝰ dicere. Nam in
ꝑtāte eius eſt caue rei vel reſtituere ei apud quem res dz eſſe.
Unde in rebus q̄ debent eſſe apud viꝝ, annua bima, trima die
cum cautione, eſt in ꝑtāte viri an retineat reſtituat vel caueat,
vt ꝑalle. l. hac edictali. ⁊ in his q̄ debent eſſe apud vxoꝛez, incon
tinenti cum cautione debēt eſſe in ꝑtāte vxoꝛis, an dimittat vel
b recipiat, [b] ⁊ caueat eadem rōne. Et ita intelligitur iſta gl. Que-
8 ro de q̄ cauebit vxoꝛ, dic vt in gl. ⁊ bene. † Ulti. no. ꝙ que dn̄r in
viro, hn̄t locum in ſocero ⁊ heredibus eius. Quod vr̄ ꝯ text. in
l. ſi vero. §. de viro. j. eo. ⁊ ibi dicam.

ADDITIONES.

a ¶ Verbum cautio. Vide Oldra. conſ. lxviij. vbi de hoc verbo,
cautio.
b ¶ Dimittat vel recipiat. Adde ꝙ Bal. dt, quod mulier ēt pote
rit inhibere viro ne fructus colligat, niſi in ꝑn̄tia vnius quem
mittere pꝛetendit, ne fraudetur fructibus: qm̄ hoc iura tolerāt
fieri poſſe, per tex. in l. ij. §. ſub aſpectu. C. qn̄ ⁊ quib. quarta ꝑs
debetur. lib. x. ꝑ quem tex. allei Rpe. ita tenere expꝛeſſe in tit.
de deci. §. j. ver. fi. quod eſt no. ꝯ partiarios, vt poſſit quis mitte
re famulum inſpectoꝛem ne fraudetur.

1 ☞ Impenſa facta in curando ſeruum, dicitur neceſſaria.
2 Impenſa facta in curando equum accommodatum, non repeti
tur, ſi fuit modica.
3 Impenſum pꝛo cultura agri plus q̄ꝫ fuerit perceptum, talis im
penſa non deducetur de fructibus ſecundi anni.

a §. Impendia.

[a] Impendia facta gratia q̄rendoꝛuꝫ fructuum de fructib. deducunt̄; cete
1 ra neceſſaria ⁊ vtilia repetuntur. h. d. Op. † ꝙ impenſa facta in
ſeruo curando, reputatur tanꝙ neceſſaria. j. tit. j. l. ij. Solu. ſm
Jac. de Are. ibi qn̄ impenſa eſt magna, hic quando parua, que
2 non repetitur, quod no. ſi enim † commodo tibi equum, ⁊ tu ex-
pendis in eo curando ſi quidem impenſa fuit modica, non repe
titur, ſicut nec cibaria, vt l. in rebus. §. poſſunt. ſ. commo. ſecus
ſi eſſet magna, vt ꝑalle. l. ij. j. de impen. Opp. de l. pꝛetoꝛ. §. his
verbis. de bō. auth. iu. poſ. Gl. ſoluit illud ideo, qꝛ creditoꝛ fru
ctus non lucratur. Opp. ꝙ conſtructio noue ville non ſit impen
ſa neceſſaria, vt l. impenſa. j. de ver. ſig. Gl. exponit neceſſaria,
id eſt, vtilis. Uel dic quod ꝑt ſtare ꝓpꝛie, eo qꝛ fundus ſine illa
domo peribat, vel laboꝛari non poterat. ¶ Quero, quid ſi ꝑ v-
no anno ꝑ cultura plus expendit q̄ꝫ percipit: an poſſit deduce
re de fructibus ſequentis anni: Gl. arguit pꝛo ⁊ ꝯ. Et pꝛimo al
legat ꝙ ſic: vt. ſ. eo. l. fructus. vbi impenſe pꝛimi anni deducun
tur de fructibus vltimi anni. Ad idem expꝛeſſe. ſ. de peti. her.
l. quod ſi ſumptus. Allego pꝛo hoc l. ſi vno. ſ. loca. vbi vbertas
vnius anni compenſat̄ cum ſterilitate alterius: vt l. ſi merces.
§. vis maioꝛ. ſ. loc. In ꝯtrium alle. gl. j. ti. j. l. fi. quam Dy. ſic in-
ducit. Impenſa facta gratia querendoꝝ fructuum, non dz de-
duci de dote: vt. j. tit. j. l. fi. ⁊ hoc §. ſed fructus vltimi anni ſunt
dotis: vt l. ſi marito. in fi. j. eo. ergo de ipſis non deducit̄. Iſtam
3 partem teneatis, † pꝛimo ꝑ hunc tex. qꝛ dz deduci de fructibus
eiuſdem anni. j. l. pr. §. fi. Nec ob. l. fructꝰ. in fi. ſ. eo. qꝛ fructus
vltimi anni bene computantur loco fructuū pꝛimi anni, qꝛ oēs
ad viꝝ non ꝑtinebant, vt ibi: ſz fructus vltimi anni non debent
ꝯputari loco fructuum ꝑcedentium annoꝝ in q̄bus integrū ma
trimonium durauit, cum illoꝝ annoꝝ commodum vel incōmo
dum, debeat eſſe viri. Nec ob. l. quod ſi ſumptus. ſ. de pet. he.
qꝛ ibi in bone fidei poſſeſſoꝛe, qui non dz habere damnum, cum
nec ab eo extoꝛqueatur lucrum, hic in marito, ad quē interiz ꝑ-
tinet commodum, vel incōmodum. Itē non ob. l. ſi vno. ſ. loca.
ea. rōne, qm̄ a colono exigeret̄ maioꝛ merces, ſi vbertas nimiuꝫ
excederet. Eodem modo fit ſibi remiſſio pꝛopter ſterilitatem.
Unde commodum ⁊ incommodum ſimpliciter non eſt ſuuz, vt
d. §. vis maioꝛ. ſ. alle. Unde ſi vir in illo anno poſt ſterilitatem
percepiſſet fructus multum vberes, totum ſibi lucraretur: vn̄ ſi
ſterilitas eſſet, dānum pateretur. Quero qua actione repetent̄
iſte impenſe neceſſarie ⁊ vtiles: dic vt in gl. ⁊ bene.

Addi-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ADDITIO.

a POM. ¶ Impendia. Limita, niſi maritus legaſſet dotē vxoris vt per Bal.in l.ſi non deſignata.C.de ſal.cau.adic.leg.

LEX IX.

SI fundus. Commodum lapidicinaꝝ exiſtentiū ī re dotali ptinet ad maritū,niſi aliud actum ſit.h.d. Opp.ſ.ꝑxi.§.ſi vir in fundo.Sol.Qñ lapidicine inducunt ab initio, hꝫ locum iſta lex,qñ vero poſtea ſunt inuente hꝫ locum diſtinctio ibi poſita,ſcꝫ an lapis renaſcatur,vel non,vt ibi.

§.Quod in ſementem. Impēſa fcā in certis fructib.deducit̄ ex aliȷ̃s fructibus eiuſdem anni,ꝛ eiuſdeꝫ fundi,h.d. Et intelligunt gl.ꝛ Dy.qñ ex eodē terreno fructus vterqꝫ ꝑcipitur, alias ſecus.Nō.n.facit diuerſitas annoꝝ multo magis faceret diuerſitas reꝝ.Vlti.iſte §.ꝓbat ꝙ impenſa facta vno anno,nō deducitur de fructib.alterius anni,vt dixi.ſ.l.ꝓx.§.fi.

LEX X.

1 ¶ Maritus propter culpam mulieris excuſatur a culpa leui ꝛ leuiſſima.
2 Facti appellatione venit non factum.
3 Negligentia creditoris in non recipiēdo fructus, quādo noceat debitori.
4 Dñium rei dotalis non tranſit in mulierem ſoluto matrimonio de iure iſto.
5 Mulier qñ dicatur hic fuiſſe in mora.
6 Oblatio cadit in rebus mobilibus.
7 Conſignatio non cadit in equo ꝛ ſimilibus,ſed obligatio ſic.
8 Oblatio ſola qñ ſufficiat ſi dos eſt in pecunia numerata, ꝛ ꝙ liberat ſolum a caſu fortuito.
10 Debitor ex alia cā ꝙ̄ ex cā dotis,an ꝛ qñ ex ſola oblatiōe liberet̄
11 Oblatio quid operetur ſi mora preceſſit.
12 Oblatio quid operatur duplicem effectum in his, in qbus qs propter moram tenetur de caſu.
13 Maritus qñ teneatur de lata culpa poſt oblationem.
14 Maritus quod teneatur de leuiſſima culpa in faciendo.
15 Dominium rei dotalis ꝙ ſit mulieris ſoluto matrimonio.
16 Culpa leuiſſima in non faciendo,non venit in actionem de dote nec in actionem legis Aquilie.
17 Caſtrum cuſtodiendū qui accepit pro vno anno, ſi finito anno obtulit dño,ꝛ poſtea caſtrum perdidit ſine dolo,non tenetur de culpa ꝛ ſalarium habere dꝫ.

a **SI mora.** a Mora mulieris in non recipiēdo fundū dotalē,facit maritum teneri de dolo dūtaxat,ꝛ de fructib.quos ꝑcipit.h.d. Primo ponit dictū de re.Scdo rōnē.Tertio ponit aliud dictum de fructib.Scda ibi,ne facto.Tertia ibi,fructus tā,ꝛc. ¶ Op.ꝙ mora mulieris in nullo releuet maritū.Nā alias maritus non teneret̄,niſi de dolo tm̄,vt ī.co.l.ſi filio.§.maritū.ꝛ l.ſi conſtāte.§.ſi maritus.Hui⁹ timore Azo ſubaudiebat hic,maxime vt tangit hic in gl.iȷ̃.Sed nō placet,q2 ſecūdum hoc hec lex fruſtra eſſet poſita.Ad contrariū reſpondet,ꝙ imo releuat, quia quando mulier non eſt in mora,maritus tenetur de dolo, ꝛ lata culpa ꝛ leui,vt ī.co.l.etiā.§.i.ff.de iure do.l.in rebus.hic alle.ꝛ ſ.de pac.do.l.Pomponius.ita debet ſuppleri in legib⁹
1 alle.in ꝯtrium.Et hoc ſequitur † ꝙ maritus ꝑꝑ moram mulieris excuſatur a culpa leui.Et hoc inducitur per hanc l. ¶ Secundo opp.ad ij.particulam,dr̄ hic ne facto mulieris.Contra
2 mulier non facit,ſed ceſſat recipere.Sol.gl.iȷ̃.dt † ꝙ non factū,
3 vocat factum,vt l.q non facit.ī.de reg.iur.Ad idem op.ex gl.† ꝙ maritus vel alius qcunqꝫ debitor non teneat̄ de negligentia adhibita in non recipiendo fructus,ēt ante moram creditoris, vt l.venditor.ſ.de here.vel act.ven.Sol.Ibi loquitur in re nobis debita,que nunqꝫ noſtra fuit.hic in re debita nobis, q̄ fuit noſtra.Circa qd̄ dic vt dixi plenius in l.ſi ſeruum.§.i.ī.de vb.obl. ¶ Op.ad vlti.par.ꝛ vr̄ ꝙ maritus lucretur fruct⁹ ꝑceptos negligentia mulieris non petentis,vt.ī.ad Treb.l.mulier.§.ſi heres.Sol.dt Iac.de Arc.hic erat res ꝓpria mulieris debentis recipere,q2 res dotalis eſt mulieris ſol.ma.vt l.in reb⁹.C.de
4 iur.do.ibi erat res aliȷ̃ debita.† Innuit ergo iſta ſol.ꝙ ſm iura iſta ſol.ma.dñium rei dotalis tranſit in mulierem.ꝙ non eſt ve
b rum b,vt.ī.de acq.re.do.l.q̄dam.ſ.de fun.do.l.i.in fi.C.de iur.do.l.ꝛ ſi dotis.ꝛ no.ī.e.l.ſi filio.in gl.ſup verb.ſoluas.Quare ſolue,vt ꝑcedens ꝯtrium,ꝙ ibi loqtur in re debita, q̄ nunqꝫ fuit noſtra,hic in re nobis debita,q̄ iam fuit noſtra vel alterius,qu⁹
5 ꝓ nobis dedit,argu.l.videam⁹.ff.actione.ſ.de vſu. ¶ † Quero. qñ fuit hec mulier in mora:Dicit gloſ.i.q2 res oblata fuit, vt C.de vſu.l.ſi ꝑ te.non dico conſignata,q2 forte erat talis q̄ non poterat conſignari,vt equ⁹.Ita dt gl.quā vide.Certe gl.nō debuit dicere forte,q2 tex.clare loqt̄ in agro q non pt conſigna-
6 ri,q2 res eſt immobilis,vt C.qñ ꝛ qb.iiȷ̃.pars debet.l.iȷ̃.† Oblatio.n.cadit ſolum in rebus mobilib.vt C.de do.añ nupt.aut.
7 dos data.Iſtam tñ gl.puto notan.q̄ tꝫ † ꝙ in iſtis aialibus, non cadit conſignatio.ſed ſufficit ſola oblatio.Cui concordat glo.in
8 l.acceptā.C.de vſu.in ī.glo.† Quero,qd in pecunia numerata: Gl.lꝫ obſcure,dt idē q̄ ad qd,ſcꝫ ꝙ ſufficit ſola oblatio c,nec re
c gritur conſignatio.ſed q̄ ad qd ſecus.Nam in ſpecieb.oblatio facit quē non teneri niſi de dolo,vt hic,in q̄titatibus vero tenetur de dolo ꝛ culpa,ēt poſt oblationē vt l.q decem.in princ.de ſol.Ita dt gl.quā vide,ꝛ hoc eſt veꝝ.Rō q2 in ſpecieb⁹ in ꝯctibus de qb.loqmur ante morā creditoris debitor tenet̄ de dolo,lata culpa ꝛ leui.Oblatio ergo liberat debitorem a leui, ꝛ remanet obligatus de dolo ꝛ lata culpa tm̄,vt hic.Sed in q̄titatibus debitor tenetur de dolo,lata culpa ꝛ leui,ꝛ de caſu fortuito,vt incendium ꝛc.vt l.incendium.C.ſi cer.pe.ꝛ l.in rōne.§.diligenter.ī.ad l.fal.Oblatio ergo debitoris liberat eum a caſu fortuito,ꝛ remanet obligatus de dolo ꝛ lata culpa ꝛ leui. Ita
9 intellige gl.hic,ꝛ bñ. ¶ † Quero,re oblata,ꝛ poſtea ꝑempta an liberet debitor ipſo iure,an ope exceptionis.Glo.remittit ad
10 no.in ꝑalle.gl.l.q decē.ī.de ſol.vt ibi. ¶ † Quero,vtꝝ id ꝙ hic dr̄ de oblatione ſit veꝝ in debito ex alia cā,ꝙ̄ ex cā dotis.Glo.vr̄ dicere ꝙ hoc ſit veꝝ in debito in diē poſt elapſum diē tacite vel expſſe ꝛ ſic poſt morā debitoris,alias ſecus.Vt hoc intelligas ſcias,ꝙ q̄ ad q̄dam qs tenetur ex natura ꝯctus,ēt nulla ꝑcedente mora,ꝛ tunc vt ab his qs liberet̄ añ oēm moram.poſſet qs offerre congruo loco,ꝛ tpe.Et ita loqt̄ur iſta lex.Nō.n.ponit ꝙ viri mora ꝑceſſit,ſed q̄ ad q̄dam qs non tenet̄, niſi precedente mora,ꝛ tunc fateor qd̄ gl.dt ꝙ non eſt neceſſaria obla-
11 tio niſi mora ꝑcedat. ¶ † Sed tunc q̄ro,† ſi mora ꝑceſſit, vt hic intelligit gl.debitor tenebat̄ de caſu fortuito,ergo oblatio non facit eū teneri de dolo dūtaxat, ſed remanet obligatus de leui culpa.vt.ſ.dixi de debitore q̄titatis,vt l.q decem.de ſol.Rñ. ꝙ imo tenetur de dolo dūtaxat,ſm intellectum gloſ.vt hic,ꝛ eſt caſus in l.ſemel.ī.co.Non ob.ꝯtrium:q2 illud eſt qñ qs tenetur
12 de caſu fortuito ex natura ꝯctus,ſeu rei debite.† Secus ſi ō caſu tenetur ꝑꝑ moram:q2 illo caſu oblatio operatur duplicē effectum.Primū,q2 purgat moram debitoris, ꝛ ꝑ ꝯñs non tenet̄ de caſu vt l.parui.ſ.de cond.fur.ſm effectum opatur:q2 creditorem in mora recipiendi ꝯſtituit,ex q̄ liberat̄ de leui,vt hic: ꝛ
13 ꝑalle.l.ſemel.ī.eod. Quero,nunqd maritus † teneatur de lata culpa poſt oblationem.Glo.dt ꝙ ſic,q2 dolo equiparat̄.Fallit in caſ.b.quos gl.ponit hic ꝛ clarius in l.in actionibus.ſ.de in lit.iur.dic vt ibi.Dixi plenius in l.ꝙ Nerua.ſ.depo. ¶ Que-
14 ro,qd † ſi maritus fuit in culpa leuiſſima in faciendo:Glo.dt ꝙ tenet̄ arg.l.in l.Aqui.ſ.ad l.Aqui.Pe.dt hoc veꝝ ſi maritus fuit in mora:alias non tenetur de leuiſſima.Tu dicas indubi-
5 tanter gl.dicere veꝝ ſm iura hodierna ſmqꝫ † dñium rei dotalis eſt mulieris ſol.ma.ꝛc.vt in l.in rebus.C.de iu.do.ꝛ iō maritus tenet̄ de culpa leuiſſima actione l.Aquil.vt ꝑalle.l.in le.Aqui.Sic intellige gl.non dico,ꝙ leuiſſima culpa veniat in a-
16 ctionem de dote:vt dictum eſt.Culpa † vero leuiſſima in non fa
d ciendo non venit in actione d de dolo,nec in actione l.Aqui.vt
e ſ.de vſufr.l.ſi cuius.alias ſi vſufr.§.deniqꝫ. Et ſit culpa in faciendo ꝑponderat culpe in non faciendo. e Sed ſi loqueremur ſm tpa huius l.ſmqꝫ dñium rei dotalis non tranſfert in mulierē ipſo iure:vt dictum eſt:tunc gl.non ꝑcederet,q2 nec actione de dote ꝯ maritum,nec actione l.Aqui.q2 non eſt dña,vt l.item Mela.§.ſi plures.ad l.Aqui. ¶ Quero de vna q.quam ponit
17 hic Dy.Quidam ꝓmiſit cuſtodire caſtrum vſqꝫ ad annum,finito anno dño obtulit,ꝛ dñs id non accepit, poſtea inimici caſtrū inuaſerunt ꝛ deſtruxerūt id ſine dolo cuſtodis, an cuſtos teneatur:Et vr̄ non,vt hic,ſed nihilominus pt ſalarium petere.In ꝯtrium facit l.iteꝫ queritur.§.qui impleto.ſ.loc.q2 remanendo caſtro,vr̄ remanere in eadem cuſtodia,ꝛ eiuſdē qualitatis quā primo preſtiterat,vt d.§.qui impleto. Sed primo tenebat̄ de culpa,q̄ ꝓſumitur adeſſe.l.carceri.ꝛ l.fi.de cuſt.reo.ꝛ not.in l.ſi quis ex argentariȷ̃s.§.pe.ſ.de edend.ergo ꝛ nunc.Sed illud hꝫ locum,vbi non obtuliſſet dño.Ita dt Dyn. Sed certe,ꝙ cuſtos remanendo in caſtro videatur eodeꝫ modo locare operas ſuas non teneo indiſtincte.Dic plene vt dixi in d.l.item queritur.§.qui impleto.ſ.loca.Dic vt ibi dixi.

ADDITIONES.

a ¶ Si mora.Vide Fel.in c.ſedes.ver.ſubreptio.in iiȷ̃.limitatione.de reſcr.Facit gl.in auth.ꝑsbyteros.cum ſi.C.de epiſc.

⁊ cle. ⁊ ibi Bar. Facit ꝙ voluit Felyn. in c. cum acceſſiſſent. de conſt. Ro. ſing. ccciij. ⁊ ſing. dccxxxiiij.

b ¶ Non eſt verū. Illud tn̄ ſing. ⁊ Bal. ſꝫ Paul. de La. ⁊ Alex. ſequūt Bar. q idem tenuit in l. ob res. j. re. amo. ⁊ in l. ſi filio. §. j. vbi glo. ſentit. j. co. ⁊ in l. Meſennius. §. j. de re iud. ⁊ ibi dt Bar. vnum ꝑpetuo notandum, ꝙ l. hodie transferat dñiū in mulierem ipſo iure, non tn̄ retransfert in heredē mulieris, qđ ſingulare reputat Imo. in d. l. Meſennius. Quod vr̄ intelligendum ſolum in heredes extraneos, ꝑ l. j. cū gl. C. de pri. do. ſꝫ Alex. Tn̄ de hoc vide in teris paruum conſ. Bal. cccxv. ij. vol. inci. Queritur vtrum mulier. ⁊ Pe. de Anc. conſ. xxij. ⁊ ita etiā tꝫ Pe. de Anc. conſ. lxxxv.

c ¶ Sola oblatio. Intellige ſm̄ Ang. ſ. realis, qꝛ vbi reqrit̄ oblatio non ſufficit verbalis, vt l. q decē. §. idem reſpōſum eſt. de ſol. ⁊ ſeruus ſi heredi. in ff. de ſta. lib. Bar. plene in l. ꝓtor. §. ſi qs. d ope. no. nun. qꝛ vbi opus eſt facto, verba non ſufficiunt, vt ꝑ gl. ord. in c. paſtoralis. de of. or. ⁊ tax. in c. j. ⁊ ij. de ſeq. poſ. ⁊ fruc. Que regula hr̄ fallit in oblatione rei immobilis, qꝛ ſufficit verbalis ſi ſit ſolu. parata, ſm̄ Bald. in l. acceptā. in j. q. C. de vſu. Item fallit d. reg. quo ad impediendū irretractabilē venditionem pignoris. l. fundus q Lucij. ſ. de reſc. vē. Itē fallit in debito intricato, ſm̄ Barto. qꝛ ſufficit ꝙ debitor interpellet creditorē corā iudice, ⁊ deputet vn⁹ calculator, vt ipſe dt in l. pen. de diſtrac. pig. Item fallit, vbi aliqd offertur ꝙ memento expediri non pt̄, vt in eo q offert ſe probaturū, non eſt neceſſe ꝙ ducat teſtes. Ita Hoſt. ⁊ An. ⁊ Mod. in c. interpoſita. de app. ꝑ tex. in c. literas. de reſti. ſpo. Item fallit, niſi ille, cui ſit oblatio verbalis, dicat ſe nolle recipere, qꝛ tunc illa oblatio non requirit̄ ad ſimilitudinē ei⁹, q ſemel citat⁹ dixit nolle cōparere. Ita Bal. in l. j. C. ne lic. ter. ꝓuo. Itē fallit i eo q ꝓmiſit ſe ſoluturū Parme, Bono. ⁊c. qꝛ ſi eſt conuent⁹, ſufficit ꝙ offerat verbo, ſe ſoluturū in loco deſtinate ſolōnis, ita Bal. in d. l. acceptā. in j. q. Et oēs iſtas fallen. limita non ꝓcedere, qn̄ creditor incontinēti reſponderet ſe paratū recipe. Nam tunc realiter non offerente, talis oblatio verbalis euaneſcit ſm̄ Bart. in d. l. pe. de diſtrac. pig. Imo. hic. Et de oblatione verbali, ⁊ an poſſit fieri ꝓcuratori, vide Bal. cōſ. xv. vol. j. Et an oblatio facta per vnū ex eis ſufficiat: vide eun. cōſ. cxviij. inci. qdam mulier. vol. iij. Et an ⁊ qn̄ valeat oblatio fcā ꝑ debitorem ad domum creditoris, vide eundem conſ. ccclix. ſi creditor. vol. j. Et de oblatione vide Pet. de Anc. conſ. cccxxxij.

d POM. ¶ In actione. Vide Barb. conſ. iij. vol. ij.

e P. P. P. ¶ Non faciendo. Vide Ang. cōſ. lxxij inci. ſtatuto antiquo. in vlti. col. Dec. conſ. clxxviij. ver. ſed cōſiderandum. in fi.

LEX XI.

SI ab hoſtibus. Idē iuris eſt ſi filia decedat in ꝑtāte, ſiue vere, ſiue ficte. h. d. ¶ Opp. qꝛ non vr̄ decedere poſt tpa captiuitatis, ēt ſi ſit in ꝑtāte, vt l. lex Cor. de vulga. ⁊ pup. ſubſti. Sol. illud ficte, ſed non vere, vt hic. ¶ Op.[a] in auth. de nup. §. ſed ēt captiuitatis. Sol. Olim ſoluebat matrimonium ꝑ captiuitatem, hodie non. ¶ Opp. Ad hoc vt pari dos reſtituat̄ opꝫ ꝙ dos ſit ꝓfectitia, ⁊ filia ſit in ꝑtāte, vt l. ij. §. ꝙ ſi in patris. ſ. e. Sed hic non erat in ꝑtāte, ergo ⁊c. Sol. qdā dn̄t ꝙ pater fuit pactus ſibi reddi, ꝙ eſt diuinare. Alij dn̄t ꝙ pater repetit iure ſucceſſionis. Et ſic innuit iſta gl. ꝙ ſꝫ iſta tpa filiuſfa. habebat heredes in dote. Qđ an ſit verū dicā. j. eo. l. poſt dotem. Tertia ſolu. eſt, ⁊ iſta eſt vera ꝙ hic ꝯ fictionem l. Cor. filia preſumitur decere in ꝑtāte.

ADDITIO.

a POM. ¶ Op. Vide Fel. in c. in nr̄a. xxx. corolario. de reſcrip.

1 Maritus ſi occidit vxorem dos vadit ad heredes vxoris.
2 Dos mulieris applicatur fiſco, qn̄ alius occidit vxorem, ⁊ maritus non vindicauit.
3 Maritus qui non adhibuit medicum pro curanda vxore, reputatur indignus.
5 Maritus occidens mulierem repertam in adulterio, qn̄ perdat lucrum dotis.
6 Subſtitutus non admittitur qn̄ inſtitutus eius facto decedit.

a **§. Si vir vxorem.** [a]Qui occidit vxorē, nō dꝫ aliqd ex dote lucrari. h. d. Ver. idēqꝫ ⁊ ꝯrio, legit̄ duob. mo. primo ſm̄ gl. ⁊ bn̄, in muliere q ſtipulata eſt lucrari donationem ꝑꝑ nuptias. Scđo legit̄ ſm̄ quoſdā ꝙ ſi mulier occidit virū non poſſit repetere dotem, quaſi culpa eius ſit diſſolutum matrimonium, vt l. conſenſu. C. de rep. ꝙ lꝫ ſit verū in ſe, tn̄ q ad iſtam l. iſta lect. non plꝫ Dy. qꝛ ibi loqtur qn̄ vir priuat lucro, hic mulieri infert dānū, ⁊ ſic nō
1 eſt bona ſimilitudo. † Ar. ꝑ. ex glo. ⁊ vr̄ ꝙ dos dꝫ applicari fiſco. ¶ An op. de l. ei q mortem. j. de his qui. vt indi. ⁊ j. de iur. fiſ. l. cum mortē. Iac. de Are. ſoluit ꝙ hic vir interfecit vxorē, ꝑꝑ
2 ꝙ perdit lucrum, ibi ali⁹ interfecit, ſed iō † ibi ꝑdit vir: qꝛ nō vindicauit mortē vxoris. Vn̄ aliquo tpe lucratus eſt, ſed ab eo tanqꝫ ab indigno aufert ⁊ applicat fiſco. Hic nullo tp̄e eſt lucrat⁹,
b iō vadit ad heredes mulieris, ⁊ hoc facit[b] l. cū rō. in fin. de bon. dam. ⁊ j. ſi qs ali. teſt. ꝓhi. l. j. §. ſi dn̄s. ⁊ l. ij. §. ſi fratris. Solu. Poſſumus dicere ꝙ ſit ſpāle in iſtis lucris nuptialib. vt l. j. C. de ſecun. nu. Vel aliter vt dixi in ꝑalleg. l. ei q mortē. j. de his qui. vt indi. ¶ Querit gl. qđ ſi maritus non interfecit eam, ſed
3 † vxor erat infirma, ⁊ maritus noluit ducere medicū vel duxit talem q nihil ſciebat: Certe dt gl. ꝙ ꝑinde eſt indignus, ac ſi eā occidiſſet. qđ no. Ad fundamentum tn̄ intentionem tuā ⁊ ad re
c pellendum virū non ſufficit ꝓbare[c] ꝙ medicum non adhibuit,
4 ſed debes ꝓbare ꝙ medicum potuit adhibere, † cū in iſto loco eſſent medici, alias ſibi non imputaret, vt l. idemqꝫ. poſt princ. ſ. ꝓſoc. In ciuitatib. tn̄ ⁊ locis inſignibus ꝓſumptio eſt ipſo iure q habeant copiā peritorū: vt. j. de exc. tu. l. ſi duas. §. eſt aūt. ⁊ ex. de reſcr. c. ſtatutum. lib. vj. Qđ no. ꝓ oībus caſibus in qb⁹ vis alicui qd imputari, ꝙ non fecit ꝑ aliū, vt habeas neceſſe ꝓbare vere vel ꝓſumptiue ꝙ alius inueniebat̄ ꝑ quē de facili fa
d cere poterat. Quero, qđ[d] ſi † marit⁹ interfecit vxorē reptā in a
5 dulterio, ꝑꝑ qđ ipſa debebat ꝑdere dotē, an vir ꝑdat iſtud lu
e crū, dt gl. ꝙ ſic, qꝛ non licebat ſibi interficere. Et ꝑ hec dico ꝙ ſi licuiſſet interficere ex cōſuetudine vel ſtatuto, non ꝑderet dotē vt l. q ſeruū. de ver. obl. ⁊ de leg. j. l. qđ ergo. §. ſi hr̄s. ¶ Vlti. no. per iſtam l. cum ꝑ totā Italiam ſint ſtatuta, vt muliere ꝓcedente vir lucret̄ certam partem dotis, vt eam non lucretur ſi
6 mulierem occidat, vt hic. Et facit ꝙ † ſi facto ſubſtituti decedat inſtitutus, ꝙ non vocatur, nec venit ſubſtitutus ad hereditatē.

ADDITIONES.

a POM. ¶ Si vir vxorem. Vide quid per iſtum tex. dicat Barb. in conſ. l. in iiij. vol.

b POM. ¶ Contra hoc facit. Et vide ꝑ intellectu d. l. cum ratio. ⁊ que dixi late in rub. de ſucceſ. ab inteſta.

c ¶ Nō ſufficit ꝓbare. Adde Inn. in c. ſtatutū. de reſcr. in vj. tex. in l. ij. ſ. ſi qs cau. ⁊ c. q elā. de ꝓc. Bar. in d. l. idemqꝫ. ſ. ꝓ ſoc. Bar. in trac. de teſte. §. lata culpa. ⁊ in l. tutor q reptorium. de admi. tu. Bar. in l. in bonorū. j. de bo. poſ. ti. gnali. Bal. in l. iuris ignorātia. C. q admi. In qb. locis ēt hr̄, ꝙ locus dr̄ inſignis cum ibꝫ forū meri ⁊ miſti imꝑij. l. ſi duas. §. decet. de excu. tu. Et ſi non eſſet medicus in loco, debet ire ad locum vicinum, vt per Bar. in l. contin uus. §. itē q inſulā. de ver. obli. Ant. ⁊ Imo. in d. c. ij. de conſti. no. ēt Bal. ex gl. ꝙ ſi vulneratus non adhibuit medicū, ꝓſumit ſua culpa deceſſiſſe, qn̄ vnū n⁹ iudicio medicorū poterat ſe hr̄e ad mortē ⁊ vitā. Et idē tꝫ Tancre. in ſua cōpen. in rub. in ꝓc. q. ⁊ Bal. in l. q occidit. §. fi. ad l. Aqui. ⁊ in c. j. qb. mo. feu. amit. ſi habes duplicatū, vide c. qđ inci. qꝛ. in pn. ⁊ adde Bal. q alleg. gl. hic. ⁊ ponit que ſint conſideranda ad vndū, an ſit mortuus ex vulnere, an ſua culpa, conſ. cxcv. lib. j.

d POM. ¶ Quero quid. Vide Matheſ. ſing. lxxij. Iaſ. l. j. col. j. C. vnde vir ⁊ vxor.

e ¶ Si licuiſſet. Idem tn̄t Ang. ⁊ Ly. ⁊ Bald. de quo latius per Alex. hic. Adde etiam ſm̄ Pau. de Ca. ex l. in verb. curanda, vnum quotidianū, ꝙ ſi maritus expulit vxorem ſine cā, vel abſentauit, ⁊ non fecit ꝓuiſionem de alimētis, ⁊ mortua ſit mulier ſui culpa non ſuſtinens onera matrimonij, non dꝫ lucrari dotē ex forma ſtatuti. Et ita dt obtinuiſſe Florentie per iſtum text. cum gl. ⁊ dictum Bal. in auth. dos data. C. de do. ante nu. ⁊ ꝓ hoc facit, ꝙ voluit Bal. conſ. ccxxiij. j. vol. ꝙ negligens teſtatorem infirmum, priuet commodo ſucceſſionis, allegat hunc. §. Et ibi ēt qn̄ maritus occidit vxorem a qua erat inſtitutus, an perdat ſucceſſionem ipſo iure vel per ſniam. Sed in terminis fortioribus ad propoſitum Paul. de Ca. conſuluit, idē Bald. conſ. cccxxviij. iij. li. inci. quedam dña. ꝙ ſi mulier a viro vir fecit ſibi mandari ꝙ ad eum reuerteretur, ⁊ ꝙ cohabitaret ſibi, ⁊ in contumaciam fecit ipſam excommunicare, ⁊ ipſa negligat, ⁊ infirmet, ⁊ moriat̄, ⁊ maritus non dederit ſibi alimēta, ꝙ nihilominus ꝑdit lucrum dotis ex forma ſtatuti, qꝛ ſicut vltima mora nocet, ita vltima culpa deſerendo vxorē in infirmitate mortali, vt ff. de act. emp. l. ſi per emptorem. Nec ob. quod ſit excōicata, qꝛ ſicut pars corporis debebat nutriri. c. admonere te cū lachrymis. ⁊c. xxxiij. q. ii. Latius ibi videte, ⁊ idem tenuit quod Pau. tenuit Ab. in vltimis verbis conſ. lxxxv. ij. lib.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

LEX XII.

1 ☞ Dominij exceptio,non poteſt obijci ꝯ mulierem dotem re
petentem.
2 Dominij queſtio quando poſſit referri mihi per habentem cau
ſam a me.
3 Eccleſia ſi vendit rem aliquam ſolennitate non ſeruata, eam p̄t
repetere ab emptoꝛe.
4 Minoꝛ ſi tradit indebite poſſeſſionem alicuius rei, poterit il
lam repetere.
5 Extraneus qñ non poſſit,opponere exceptionem dñij.

1 SI Alienã. Mulieri repetenti dotẽ non obijcitur
exceptio,ꝙ nõ ſit dña.h.d. Not.ꝙ† ſi mulier a
git ad repetitionem,non p̄t obijci exceptio dñij.ſ.de
dinoꝛ.l.ij.§. p.de l.ita vt ſi fur.ſ.cõmo. R̃ñ.hic agiť
actione perſonali ex ꝯtu matrimonij. Unde exceptio dñij non
perimit ius agentis. In ꝯrio agebatur actione in rem. Unde
exceptio dñij ius agentis perimit. Ita tʒ glo.hic,⁊ in p̄al.l.ita
a vt ſi fur.⁊ pꝛobatur in l.ſi.C.de rei vend. Dic ergo[a] pꝛo huius
2 declarõne,vtrum † ille qui hʒ cãm a me poſſit mihi referri qõ
nem dñij: ſic diſtingue,aut ipſe conuenitur actione in rem,aut
actione perſonali. Pꝛimo caſu p̄t referre qõnem dñij, vt p̄all.
l.ſi.C.de rei ven.⁊ quod no.in l.ita vt ſi fur. Fallit in poſſeſſoꝛe
b violento[b], vt l.ſi quis emptionis.§.ſed hec ſuper illis.C.de p̄
ſcri.xxx.an. Item fallit in auth.item poſſeſſoꝛ.C.q po.in pig.
ha. Si vero conuenitur actione perſonali, tunc aut,conuenitur
actione perſonali,que deſcendit ex ꝯtu directo, aut ex ea que
deſcendit ex quodaʒ quaſi ꝯtu celebrato ex id quod agitur vt
condõne indebiti,vel condõne ob cãm,vel ſimili. Pꝛimo caſu
ſubdiſtingue,qꝛ qñqꝫ ad ſubſtantiam illius ꝯtus,ex quo agiť,
requiritur ꝙ agens fuerit dñs,vt in ꝯtu mutui, ⁊ tunc referri
p̄t exceptio dñij. Rõ qꝛ talis exceptio perimit ius agentis,vt
dici.ſ.in rei ven.⁊ no.per doc.C.ſi cer.pet.l.ij.per Gul.in l.ſi
a furioſo.ſi cer.pe.⁊ ibi ego dixi,ꝙ lʒ talis exceptio poſſit obij
c ci,tñ ille q obijcit,d. pꝛobare[c] tradentem non fuiſſe dñm, cum
hoc pꝛeſumatur,vt no.per glo.in ſimili in l.j.ſ.de re.permu.
Nec ob.pꝛedictis.C.de non num.pec.l.j.⁊ C.de pig.ac.l.nec
creditoꝛes.qꝛ ad ꝓducendum pignoꝛatitiaʒ act.non reqritur
ꝙ ille q dat rem pignoꝛi,ſit dñs, lʒ requiratur qñqꝫ ad conſti
tuendum ius in re. Qñqꝫ non requiritur ꝙ actoꝛ ꝯhens, fuerit
dñs,ſed requiritur ꝙ conuentus non ſit dñs,vt in depoſito,lo
cato,commodato ⁊ ceteris ſimi. Põt.n.quis mihi vendere rẽ
alienam non meam pꝛopꝛiam,tunc aut quis obijcit exceptionẽ
dñij alieni,⁊ non auditur,vt.l.j.§.ſi pꝛedo.ſ.depo.⁊ ſ.commo.
l.ita vt ſi fur.cum ſi. Rõ qꝛ per talem exceptionem non perimi
tur ius agentis,⁊ ita eſt caſus hic. Qñqꝫ quis obijcit authoꝛi
ſuo exceptionem ꝓpꝛij dñij,⁊ tunc p̄t.vt l.qui rem.ſ.depoſ.⁊ l.
ei a quo.j.de vſuc.⁊ ſ.de ꝯh.emp.l.ſue rei. Rõ qꝛ tunc ꝑ hanc
exceptionem perimitur ius agentis.ſ.ꝯtus. ꝙ intellige ſcd̃m
diſtinc.poſitam.j.de acq.poſ.l.ſi rem aliquam. Qñqꝫ ad ſubſtã
tiam ꝯtus ſi non eſt neceſſe ꝙ agens ſit dñs, nec ille q recipit
ſit non dñs,vt in caſibus in quib.valeret emptio ⁊ locatio,⁊ ce
teri ꝯtus ſuper re pꝛopꝛia,vt in pꝛeall.l.ſi rem aliquam.⁊ tũc
nullo modo p̄t exceptio dñij ꝓpꝛij vel alieni obijci,vt ibi pʒ. Rõ
per hoc ius agentis non fringitur. pꝛedicta vera,cum res pꝛo
pꝛia venit reſtituenda:qꝛ extat ⁊ in ea p̄t fieri executio. Si nañt
non extaret,vel alias ad executionem fiendam ad eſtimationẽ
veniretur,tunc ſemper p̄t obijci exceptio dñij, vt per hoc eſti
metur poſſeſſio ⁊ non res,vt.ſ.ꝓuod ſi me.cau.l.mulier.§.qui
poſſeſſionem. Scd̃o caſu pꝛincipali,qñ agitur actione perſona
li deſcendente ex id quod agiť,tunc non p̄t obijci exceptio dñij
vt ſi agitur condõne ex lege ad poſſeſſionem, vt l.ſi qs condu
ctionis.C.loca.vel ſi agitur condõne triticaria vel ſimilib.vt l.
j.in ſi.⁊ l.ij.ſ.de cond.tritica.⁊ l.indebiti.§.ſed ⁊ ſi nũmi.ſ.de
3 cond.inde. ¶ Et per hoc dicebam alias de facto,† ſi eccleſia vẽ
dit rem aliquam non obſeruata ſolennitate,p̄t eam repetere ab
emptoꝛe condõne ex auth.qui res iam dictas.C.de ſacroſ.ec.
⁊ in coꝛpoꝛe vnde ſumitur,nec p̄t ei obijci de dñio. ¶ Et eodeʒ
4 modo ſi† minoꝛ vendidit rem aliquam non ſeruata ſolennitate,
qꝛ tradidit poſſeſſionem illius rei indebite,poterit poſſeſſionẽ
repetere,vt p̄alle.l.indebiti.§.ſed ⁊ ſi nũmi.ſ.de cond.ind.ita
intelligo.j.de reb.co.l.magis puto.§.j.vbi eſt caſus. ¶ Que
d ro[d].ꝓdicta loquuntur qñ ipſemet conuentus obijcit exceptio
5 nem dñij,ſed † quid ſi extraneus venit dicens. Ego ſum dñs,nõ re
ſtituas huic agenti actione perſonali. Gl.dt ꝙ verus dñs ꝓfer
tur agenti,vt l.bona fides.ſ.depoſ. Tu dic. Qñqꝫ extraneꝰ ve
niens ꝯdicit reſtitutionem fieri agendo,⁊ tunc impedit reſtitu
tionem fieri,vt l.bona fides.ſ.depo.niſi ille qui agebat pꝛimo
habebat tale ius quod ꝓferebatur vero dño,vt puta,pignoꝛis
l.j.§.item Pomponius.ſ.naut.cau.ſta. Item hoc verum eſt,ſi
extraneus venit ante latam ſniam pꝛo pꝛimo. Si.n.eſſet lata ſnia
pꝛo pꝛimo,⁊ veniret ad impediendam executionem, dic vt di
xi in l.is a quo.ſ.de rei vend.⁊ l.pe.ſ.de peti.here. Dixi.j.ad
Treb.l.ita tñ.§.quoties.⁊ j.de re iud.l.a diuo Pio.§.ſi ſuper
reb.facit quod dicam.j.eo.l.Titia. Qñqꝫ extraneus venit nõ agẽ
do,ſed pꝛoteſtando ne reſtituatur,⁊ tunc an impediat, dic vt l.
pen.C.depo.⁊ auth.ibi poſita.

ADDITIONES.

a POM. ¶ Dic ergo. Uide Bald.in repe.§.Cato.de verboꝛum
oblig.
b ¶ In poſſeſſoꝛe violento. Limita ſm Bal.in l.vis eius.C.d pꝛo
ba.⁊ ibi per Pe.⁊ Cy.⁊ Bal.in l.ſi qs ad ſe fundum.C.ad le.
Iul.de vi.⁊ Imo.in l.iij.§.Cato.de verb.ob. Inn.in c.bone.
de poſtu.p̄la. Bal.in l.ij.xiij.q.C.de ſer.⁊ aqua. Imo.in l.natu
raliter.§.nihil cõe.de acq.poſ.qui dñt hoc eſſe verum tantum
modo in ſpoliato q habebat tꝑis pꝛerogatiuam, qꝛ per xx.an.
ante poſſederat ex coniunctione ꝓſumptionum.ſ.antique poſ
ſeſſionis,⁊ ſpoliationis rei,reſultat ſufficiens pꝛobatio dñij: ſe
cus in eo ſpoliato q per xx.an.non poſſediſſet,qꝛ poteſt ei op
poni exceptio,tu non es dñs.l.cum ſeruum.C.de ſer.fug.pꝛo
batur in c.j.de reſt.ſpo. Et qñ hñs cãm a me poſſit referre qõ
nem dñij,vide Paul.de Ca.conſ.iiij. Et an idem ſit in clande
ſtino ꝙ in violento poſſeſſoꝛe,vide Old.conſ.lxxvij.
c ¶ Dʒ pꝛobare. Cum hac doctr. Bart.tranſeunt doc.in l.ij.§.in
mutui datione.⁊ in l.nam ⁊ ſi fur.ſ.ſi cer.pet.⁊ Bal.in l.cũ ꝓ
ponas.C.pꝛo ſoc.⁊ Bar. in l.ſi duo.in ſi.pꝛin.j.vti poſ.vbi di
xit ꝙ idem in oĩbus reb.mobilibus. Et pꝛo theoꝛica Bart.fa
cit tex.in c.cum venerabilis.de exce.quem ibi ponderat Abb.
Concoꝛdant ẽt Cy.⁊ Bal.in l.ij.C.ſi cer.pe. Et vnuʒ poſt doc.
dt Alex.hic,ꝙ in oĩ caſu q̊ dñt doc.poſſe opponi de dñio,vel iu
re tertij,ꝙ illud eſt verum,qñ illud ius eſt in totum excluſiuuʒ
iuris agentis:alias ſecus:ita firmat gl. in l.his ꝯiter.§.j.ſ.fa.
erciſc.no.Bal.hic,eſt gl.in l.ij.ſ.ſi ager vect.⁊ de illa glo. in l.
his conſequenter.§.j.facit mentionem Bar.in conſ.lxxj.inci.
Mart. Foꝛniconis de Eugobio.⁊ Bal.⁊ Imo.in l. ex facto.§.
Iulius Longinus.de vulga.⁊ pup.⁊ vide per Bal.in l.ij.j.de
exce.rei iud. Et qñ qs poſſit opponere d iure tertij,vide Pau.
de Ca.conſ.cxiij.⁊ do.Car.conſ.cxliiij.
d POM. ¶ Quero. Uide Alex.conſ.xxviij.vol.vij.

LEX XIII.

1 ☞ Maritus qñ habeat beneficium ne condemnetur vltra ꝙ
facere poſſit.
3 Maritus ſi conueniatur,ſufficit ſimpliciter petere.
4 Maritus ſi non eſt ſoluendo,⁊ vxoꝛ ſit pauperrima, tunc nõ hʒ
beneficium ne condemnetur vltra ꝙ facere poſſit.
5 Beneficium ne maritus condemnetur vltra qꝫ facere poſſit, cõ
petit heredi ſuo non tñ extraneo.

a MAritum. [a] In ꝓcedentib. iuriſconſ. pꝛimo
tractauit materiaʒ, cui competat
actio de dote vſqꝫ ad l.de diuiſione. Poſtea tracta
uit de diuiſione fructuum vltimi anni, quo finitũ eſt
matrimonium vſqꝫ ad hãc legem,excepta.l.ſi ab hoſtib.hic tra
ctat de quadam exceptione,q̄ competit marito,ne conueniatur
in plus quam facere p̄t,vſqꝫ ad l.ſi mulier.j.eo.⁊ bꝛeuiter hoc
dt. Maritus hʒ pꝛiuilegium,ne condemnetur niſi inquantum
facere p̄t nec poꝛrigitur ad heredes lʒ poꝛrigatur ad defenſo
rem.h.d.vſqꝫ ad l.alia.§.eleganter.j.eo. No.ꝙ dixi in ſumma
rio. ¶ Op.ꝙ condemnetur inſolidum,vt l.ſi rerũ.j.de re iud.
Sol.hic actione de dote conuenitur ibi ex delicto. ¶ Opp.de
l.Neſennius.§.fundum.j.de re iud. Sol.hic loqtur qñ maritꝰ
conuenitur actione perſonali,ibi qñ conuenitur actione in reʒ,
⁊ ſic vt quilibet poſſeſſoꝛ,non vt vir,merito non hʒ beneficium,
vt.j.eo.l.ſi cuʒ dotem.§.ſi.ſ.de pecu.l.depoſui.⁊ l.ex fac.§.ſi.
tangit Dy.in l.ſi filioſa.in ij.q.j.eo.qd̃ tʒ gl.ſ.de cond.ind.l.qd̃
1 noie. ¶ Et pꝛo † declarõne huius materie diſtinguit Dy.Jn
ſtit.de act.§.preterea.non tñ plene. Et ideo dicas. Aut mari
b tus[b] conuenitur actione in rem ⁊ non hʒ locum beneficium.vt
dictum eſt,aut conuenitur actione perſonali ⁊ tunc aut deſcen
dit ex maleficio,⁊ non hʒ locum bñficium,vt l.ſi rex.j.de re iu.
Aut deſcendit ex ꝯtu,vel quaſi.⁊ tunc aut ex ꝯtu dotis,⁊ tũc
hʒ beneficium,vt hic.⁊ Inſt.de act.§.item ſi de dote,niſi illud
beneficium perdiderit,vt l.etiam.§.lʒ.j.eod. Aut conuenitur
alia actione,⁊ tunc ſuccedit in loco actionis de dote. Aut ſucce
dit ꝑ ꝑ negligentiã ſeu culpã viri ⁊ perdit bñficium,vt l.diuoꝛ

tio.ſ.de neg.ge. Si vero ſine culpa ſua,ꝛ non perdit beneficiũ,
vt.ſ.de conſti.pec.l.ij. Si vero conuenit alia actione pꝛius ſe
parata ab actione de dote,tunc gl.ſunt ꝯrie. Naꝫ hic diſtinguit
aut conuenitur conſtante matrimonio,aut poſt. Idem not. in
l.non tm̃.j.de re iud. Alibi gl.non curat de hoc,qñ conueniat,
ſed qñ fuerit celebꝛatus ꝯtus,ſcꝫ an conſtante matrimonio,an
poſt. Ita no.in l.diuoꝛtio.ſ.de neg.ge.ꝛ ita tꝫ Dy. Inſt.de act.
§.pꝛeterea.ꝛ hoc eſt verum. Nec ob.l.ſed hoc ita.quam gl.al-
leg.hic:qꝛ alio caſu loqtur vt videbitis.j.eod.ti.l.ex diuerſo.
a ¶ Quero,qd eſt dictum,†inquantum facere pt. Dicit gl.dedu
3 cto ne egeat.l.in condemnatione.j.de regu.iur. ¶ †Quero,qñ
ago ꝯ maritum,an debeo in libello ponere. Peto cum condẽ-
c nari inquantum facere pt.an ſufficiat me ſimpliciter c petere:
Rñ.ꝙ ſufficit me ſimpliciter petere,vt l.pe.ꝙ cum eo. Pꝛoba
tur in l.ex diuerſo.§.fi.j.eo.ꝛ l.Neſennius.§.fi.cum gl.ſua.j.de
4 re iud. Quero,qd ſi maritus non eſt ſoluendo,ꝛ mulier eſt pau
d perrima:d Iac.de Are.foꝛmat iſtam q.q.j.eo.l.ſi maritus.ꝛ dt
mulierem pferendam qꝛ oꝛdinata charitas incipit a ſeipſo, vt
l.pſes.C.de ſer.ꝛ aq̃.Pꝛeterea in pari cã mulier pfertur,vt
l.aſſiduis.§.exceptis.C.q pot.in pi.ha.ꝛ facit l.ſi qs a liberis.
§.de alimentis.j.de lib.agno.facit l.verum.§.fi.ſ.de min.vbi
in pari cã pꝛefertur ille q tractat de damno vitan. Ita hic,cum
nenter habeat vnde viuat,equius eſt mulierem pꝛeferri,q̃ repe
tit ſuum,ꝙ virum lucrari.de hac q. plenius vide per Iaco. de
Are.in l.ſi maritus.j.eod. ¶ Quero dr̃,ꝙ tale beneficium non
5 detur heredi ſuo.†Gl.dt ꝙ ſic,vt l.etiam.j.eo.ꝛ l.aſſiduis.C.q
po.in pig.hab. Hoc autem quod dt ſuo,intelligit ꝙ ſit ſuus fi-
lius,nec eſt neceſſe quod ſit in poteſtate.

ADDITIONES.

a POM. ¶ Maritum. Adde ꝙ maritus non hꝫ beneficium huiꝰ
legis qñ culpa ſua factus eſt pauper. Ita Fel.in c.que in eccle
ſiarum.de conſtit.
b ¶ Aut maritus. Regula hic poſita vltra fallentias quas ponit
Bar.fallit et in marito putatiuo,vt eſt tex.not.in c.j.in ver.to-
tam.de dona.inter vir.ꝛ vxoꝛ.ſm cõem intellectum Io.And.ꝛ
doc.ꝛ ſeqtur Iac.de Bel.ſua q.que ponitur in l.vnica.C.de rei
vxo.act. Item ſi maritus conuentus negaret ſe maritum,per l.
ſed hoc ita.j.de re iud.ꝛ l.verum.ſ.pꝛo ſo.firmat Bar.in l.et.
j.eod. Item fallit,ſi maritus hꝛt filios ex quoꝝ artificio viuere
poſſet,vt eſt gl.j.e.l.ſi maritus.ꝛ gl. C.de do.l.ſi qs argentuꝫ.
ſed Pau.de Ca.dt ꝙ ꝯ hoc facit glo. que eſt in l.miles.j.de re
iud.que dt,ꝙ clerici ꝛ aduocati gaudent hoc pꝛiuilegio,ne cõ-
demnetur vltra quam facere poſſint ꝙ eſt not.ſm ipſum ꝛ in-
telligendum ſi commode ex aduocatione non pt viuere doctoꝛ
ꝛ clericus habeat ſolum beneficiuꝫ,de q̃ viuere non poſſit,ꝛ ad
ad hoc vide Pan.in c.Odoardus.ex de ſol. Item fallit vbi iu
dex reijciendo hanc exceptionem tulit ſniam condemnatoꝛiã,
ꝛ maritus non appellauit,qꝛ in executione non poterit oppo-
nere,vt eſt gl.no.in l.Neſennius.j.de re iud. Ite fallit ſꝫ Bal.
qñ maritus conueniretur,vt liberaret mulierem a pꝛomiſſione
dotis,vt puta qꝛ dotem vir non habuiſſet.ꝛ h.d. Bal.Inſti.de
leg.§.ſed ſi vxoꝛi.per l.dep.ſui.ꝛ ſi nuptura.ſ.de pec.
c ¶ Simpliciter. Idem ipſe tꝫ in l.ſi dubitet.j.de fideiuſ. Bal.ꝛ
Sul.de Cu.in l.pe.ſ.ꝙ cum eo.ꝛ Bal.in l.ij.C.ꝙ cum eo. mul
ta ſingu.ponit in hac materia idem Bar.in l.ſunt q putant.j.
de re iud.Iac.Bu.in §.pꝛeterea.Inſt.de act.
d ¶ Pauperrima. Hec vr̃ magis cõis opin.ſm Alex.quam tñt
Sul.Bal.in l.ſi quis crediderit.de pac.que venit limitanda,
vt ibi per eos,ꝛ inquantum Alexã.allegat.l.qui bonis.vide q̃
ſingulariter voluit Ro.conſ.dx.in fi.

LEX XIIII.

1 Beneficium perſonale qñ tranſit ad heredem,ꝛ nu.3.
2 Fructus percepti vſufructuario viuente tranſeunt ad heredes.
4 Mariti beneficium ne conueniatur vltra quam facere poſſit
datur pꝛopter liberos.
5 Pꝛiuilegium conceſſum Titio,ꝛ poſteris,vel Titio ꝛ ſuo gñi,
vel Titio ꝛ hered.qñ tranſeat ad heredes,ꝛ ad quos.

a QUia Tale. No.ꝙ bñficiũ a perſonale non tranſit
ad hr̃dem,ꝙ gl. tractat.C.de excu.mu.l.ſoꝛ
didoꝝ.lib.x.Dy.in c.pꝛiuilegium perſonale.ex.de re
gu.iu.lib.vj.Pe.hic,ꝛ in l.1.ſ.de conſti.pꝛin.in fi.ꝛ
1 dic ſic.†Aut puilegiũ perſonale ꝯcedit a Pꝛincipe,ꝛ nõ tran
ſit ad heredem,vt pꝛeallе.l.j.in fi.ſ.de conſti.pꝛin.ꝛ j.de aqua
quot.ꝛ eſti.l.1.§.permittit. Si vero ꝯcedit a lege,tũc Pe.
dt idem ꝙ Dy. Quãq; perſona eſt pꝛima cã pꝛiuilegij,ꝛ nõ trãſit
ad heredeꝫ,vt hic. Quãq; perſona non eſt pꝛoxi.cã pꝛiuilegij,ſed
leſio vel alia naturalis eqtas,vt in muliere q̃ iuuat Velleiano,
ꝛ tunc tranſit ad hr̃des,vt l.non ſolum.ſ.de in integ.reſt.ꝛ l.he
redes.C.ad Velle. Et hoc eſt verꝫ,ſi in pꝛiuilegio non eſt facta
mentio de hered. Si.n.fieret mentio,tunc dic,vt.j.dicam. Mi
hi vr̃ diſtinguendum. Aut q̃ris nunqd pꝛiuilegium trãſeat ad
heredes ſuper his rebus.ꝛ in caſibus in quibus defuncto non
incepit ꝯpetere,ꝛ ad heredes non tranſit,vt l.j.ſ.de conſti.pꝛi.
ꝛ hoc eſt gñale,ſiue concedat a pꝛincipe,ſiue a lege. Non.n.eſt
dubiuꝫ ꝙ hr̃s minoꝛis vel mulieris,in ꝯtibus celebꝛatis a ſe,
non hꝫ bñficiũ minoꝛis vel mulieris,cuius eſt heres. Aut q̃ris
nunqd tranſeat ad heredes ſuper his q̃ incipiunt defuncto cõ
petere.ꝛ aut illud pꝛiuilegiũ introduxit exceptionẽ ſeu defen-
ſionẽ aut introduxit cõceſſionẽ alicuius iuris rei vel actionis.
Pꝛimo caſu,aut cõtinebat exceptionẽ pereptoꝛiã ꝛ tranſit ad
heredẽ poſtꝙ cepit cõpetere defuncto,vt l.iij.§.ꝙ aũt.ſ.ꝙ qſ.
iur.ꝛ ſic intelligit ꝙ dr̃ de muliere,ꝛ minoꝛe,q tranſmittũt ad
heredes,vt dictũ eſt. Aut dilatoꝛiam in tps vel intra tps vite
eius cui cõcedit,ꝛ ad heredes non tranſit,vt hic. Mariti bñfi
cium,ꝙ maritus non conueniat,niſi inquantum facere pt,con
cedit marito ad tps vſq; q̃ peruenerit ad pinguioꝛẽ foꝛtunam,
vel q̃ad vixerit,vt dicã.j.e.l.ex diuerſo.in fi.merito hr̃des ad
non tranſit. ¶ Scđo caſu qñ continet conceſſionem,tunc qua-
tenus fcã eſt executio viuo eo,cui concedit,tranſit ad heredes,
2 ꝛ non in plus. Exẽplum in vſufructu.†Nã fructus percepti vi
uo vſufructuario,trãſeunt ad heredes,ꝛ nõ vltra,vt l.defuncta.
ſ.de vſuf. Sic intelligit.l.j.§.permittit.j.de aqua quoti.ꝛ eſti.
3 Iſtud aũt†ꝙ in hac l.dr̃,pꝛiuilegium non tranſire ad heredes,b
b intelligunt qdã,niſi ad ſuum,vt l.ſoꝛdidoꝝ.C.de excu.mu.lib.
x.ꝛ l.dabimus.§.j.j.de pꝛi.cre.ꝛ ibi hoc idem no.per gl.ꝛ idẽ
no.gl.in l.ex plurib.j.de admi.tu.qd Iac.de Are.repꝛhendit,
vt dixi in d.l.dabimus.ꝛ dicam in d.l.ex plurib.ꝛ hoc per l.non
ſolum.§.ſi puelle.ſ.de rit.nup.ſoluꝫ.n.eſt ſpãle in hoc bñficio.
4 Datur.n.pp†liberos,ꝛ pp matrimonium,ꝙ pꝛincipaliter fit
pp liberos merito tranſit ad heredes illius matrimonij tm̃,vt
l.et.in pꝛin.j.eo.ꝛ ibi dicã. ¶ Quero,qd ſi in pꝛiuilegio eſt di
c ctum,c concedo†tibi,ꝛ tuis hered.an tranſeat ad heredes,ꝛ ad
5 quos. Pe.dt. Quãq; in pꝛiuilegio eſt dictum. Concedo tibi ꝛ tuis
d poſterisd:vel tibi ꝛ tuo gñi,ꝛ tunc tranſit ad heredes deſcendẽ
tes ex ſexu maſcul.vt l.ij.j.de iure immun. Quãq; dt tibi,ꝛ tuis
heredib.ꝛ tunc trãſit ad oẽs heredes,vt l.ſciendum.j.de verb.
ſig. Fallit in caſibus ibi notatis. Aut dr̃,relinquo tibi ꝛ tuo he
redi,ꝛ tunc ad tuum pꝛimũ heredẽ poꝛrigit tm̃,vt l.antiqtas.
C.de vſuf. Mihi iſta verba non placent. Sed dic plene,vt dicã
in l.Gallus.§.etiam.ver.ꝛ bñ verba ſe hñt.j.de lib.ꝛ poſthu.ꝛ
6 tangitur per Cy.in l.in annalib.C.de leg. Quero†nũqd in du
bio conceſſio pꝛiuilegij intelligatur facta in perſona vel in re.
Hoc plene examinaui.j.de ſer.leg.l.pe.dic vt ibi.

ADDITIONES.

a ¶ Bñficium. Id eſt bona actio tribuens gaudium,vt no.Are.
in c.gratia.de reſcr.in vj.eſt tex.in c.1.qui.feu.amitt.ꝛ hoc mõ
ſumitur in l.ſi ſeruus.ſ.de ſer.expoꝛt. Sumit ẽt pꝛo beneficio
eccleſiaſtico,ꝙ qualiter differat a pbenda,vide in dicto loco p
Archi. Compꝛehendit ẽt feudũ vt in §.bñficium.in qui.cau.feu.
amit.ꝛ it.ſeq. Compꝛehendit ẽt pꝛiuilegium,ꝙ eſt ꝯ ius,vt l.ius
ſingulare.de legi. Item reſcriptum,ꝙ eſt ſm ius,vt C.de di-
uer.reſcr.per totum.ꝛ no.in c.1.de reſcr. Item compꝛehendit be
neficium pꝛincipis ꝙ non eſt ꝯ ius.nec ſm ius,ſed pter ius,vt
ſi concedit bona fiſcalia,ꝛ iſtud eſt pꝛopꝛie beneficium largiſ-
ſime interpꝛetandum.l.qñ.C.de bo.dan.ꝛ l.beneficiũ.de coſti.
pꝛin.ꝛ in c.dilec.de don. Compꝛehendit etiam ius decalcandi.l.
beneficio.j.ad l.fal.ꝛ ibi vide Bar.qui infert ad queſt.
POM. Vide Anc.in reg.pe.de reg.iur.in vj.
b ¶ Tranſire ad heredes. Do.Alex.dt poſſe inferri ad deciſ.q.
Dy.ꝛ Bar.in l.licitatio.§.fi.ſ.de publ.per illum tex.dicentiũ
ꝙ pꝛiuilegium conceſſum eccleſie Ro.vel fiſco,ꝙ non teneãn
tur ſoluere vectigalia,non tranſit in emptoꝛem fiſcalium ſalina
rum,vt no.Spe.ꝛ Io.And.in tit.de immu.ec.ꝛ gl.in cle.pꝛiti.
de cenſi.doc.in c.q̃ꝙ.de cenſi.in vj.ꝛ ed.de Senis.conſ.cxj.in
c.queritur an ruſtici.
c POM. ¶ Eſt dictũ. Vide p Mod.in c.j.§.ꝛ qꝛ vidimꝰ.in xxvj.
q.q feu.da.poſ.Ale.ꝯſ.cl.vol.vj.ꝛ el.in c.mandato.de pſump.
d ¶ Poſteris. Adde ꝙ idẽ voluit Pe.ꝛ Cy.in l.fi.de ꝯſti.pꝛic.in
iiij.queſt.ſed Pan.de Caſt.hoc limitat eſſe verum in pꝛiuile-
gio indulto contra publicam vtilitatem,vt in caſu d.l.penult.
de iure immu.ſed in alio pꝛiuilegio dicit compꝛehendi omnes
deſcendentes,etiam per feminas.l.liberoꝝ.de verb.ſign.ꝛ
gl.expꝛeſſe in l.ſi ita ſcriptũ ſit,ſ.liabꝰ.de leg.ij. Et an in dubio
pꝛiuilegiũ cenſeat eſſe ꝑpetuũ,vide Bal.ꝯſ.cj.iij.vol. Etan,.

ꝑ ꝗ verba trãſeat ad ſucceſſorẽ, vide eũdẽ Bal. cõſ. cccv. iij. vol. ꝛ an in dubio ſit iudicãdũ reale vel pſonale, vide Pe. de Anc. cõſ. cccxviij. ꝫ ede. conſ. lviij. p Bar. cõſ. xliij. ij. lib. ꝛ ibi q̃ñ fuit dictum, qꝺ talis cum tota ſua familia ſit ppetuo exemptus. ꝛ p Alex. q̃uo intelligatur priuilegium conceſſum, pro ſe ꝛ ſuis heredibus, ꝛ ſucceſſoribus eius. conſi. cxc. ij. vol.

LEX XV.

1 Mariti beneficium ne teneatur vltra, ꝙ facere poſſit, cur nõ tranſit ad heredem, vel fideiuſſorem ꝛ ad defenſorem.
2 Conueniri alieno nomine poſſe, duobus modis intelligitur.
3 Mariti defenſor qui ſuſcepit in ſe iudicium animo nouandi, vel donandi, q̃ñ habeat beneficium competens marito.
4 Defenſor non poteſt plus grauari ꝙ dominus.
5 Beneficio, ꝙ quis non conueniatur vltra quam facere poſſit, q̃ñ quis renunciare poteſt, ꝛ nu. 7. ꝛ nu. 9. vbi ſi eſt iuratum.
6 Pactum ꝙ qui tenetur inſolidum non conueniatur vltra ꝙ facere poſſit, tenet.
10 Pactum ꝙ liceat creditori capere debitorem an valeat.
11 Ingrediens poſſeſſionem authoritate propria, nõ poteſt eo vti ſi inueniat reſiſtentem habens pactum.
12 Argumentum de lege ad pactum, non ſemper valet.
13 Renunciatio ceſſionis bonorum, quãdo fieri poſſit. nu. 15. ꝛ 16.
14 Carcer eſt ſpecies ſeruitutis.

1 Alia cauſa. Quero † que eſt rõ drie, ꝙ tranſit ad defenſorem non ad hrdẽ, vel fideiuſſorem. Gl. aſſignat tres rões. Una ponit in l. ſi cũ procuratore. j. de re iud. vꝫ. q̄ꝛ defenſor hꝫ regreſſum ↄ dñium, ſed non heres. Iſta non eſt vera. q̄ꝛ fideiuſſor hꝫ regreſſum ↄ dñium. ꝛ tñ ad eum non tranſit, vt in preallе. l. ſi cum procuratore. Item poſſet eſſe talis defenſor, qui nõ hꝫ regreſſum ↄ dñium ꝛ tñ indiſtincte tranſit ad eum beneficium. Unde gl. aſſignat hic duas alias rões. Prima, q̄ꝛ defenſor cõuenitur nomine mariti ꝛ eius perſonam in iudicio repreſentat, heres vero ꝛ fideiuſſor conueniuntur tanquã principales obligati. Iſta eſt bona rõ. Contra hoc ẽt op. de l. furti. §. ſi quis alieno. ſ. de his qui no. infa. vbi ẽt heres dr̃ conueniri alieno noĩe.
2 So. hoc dictum, † quem alieno noĩe cõueniri, põt intelligi vno modo large, q̃ñ origo obl'onis fuit in pſona alterius, ꝛ hoc mõ heres ꝛ etiam fideiuſſor alieno nomine conueniuntur, vt in ↄrio. Aliq̃ñ accipimus ſtricte, ꝛ tunc dicimus illum alieno nomine conueniri, in quo nullo modo reſidet obl'o, ſed tantummodo ex perſona alterius conuenitur. ꝛ hoc modo accipitur hic.
3 ¶ † Quid ergo dices de defenſore, qui ſuſcipit in ſe iudicium animo nouandi vel donandi, ꝛ ſic conuenitur vtili. Rñd. debemus aduertere verba obl'onis. Aut promiſit quantum marit⁹ dꝫ, ꝛ tunc non conuenitur, niſi inquantuꝫ maritus dꝫ in effectu. Aut promiſit certam quantitatem expreſſe, ꝛ ad illam tenebit. arg. l. ſi prior. ꝛ qꝺ ibi no. j. eod. Aſſignat gl. aliam rõnem, quia
4 hoc eſt pp regulam. Non eñ põt in plus † grauari defenſor, quã dñs, pterquã in ſatiſdãdo. Ita ẽt no. in l. verũ. §. j. ſ. pro ſocio.

§. Eleganter. Pactum, qꝺ maritus conueniatur vltra ꝙ facere põt, non vꝫ, q̄ꝛ ↄ bonos mores, h. d. ꝛ eſt no. §. ¶ Opp. C. de pac. l. ſi quis in cõſcribendo. dicit gl. qꝺ fallit hic. Et eſt rõ. q̄ꝛ ↄ bonos mores. Idem ergo in qulibet ſimili, vt C. de pac. l. pacta que ↄ. ¶ C pp. j. de
5 re iud l. ſi conuenerit. So. vt dicit glo. ꝛ bene. Aliq̃ñ † quis hꝫ
a hoc beneficium pp reuerentiam [a] debitam perſone, vt in caſu
b noſtro ꝛ tunc huic non poteſt renunciari, [b] q̄ꝛ eſſet ↄ bonos mores vt hic. Aliq̃ñ quis † hꝫ iſtud beneficium ex natura ↄctus vt in ↄctu ſocietatis ꝛ tunc bene põt renunciari vt in ↄrijs q̄ꝛ non eſt ↄ bonos mores. ꝛ poſſumus facere, contractum prout nobis
6 placet. ¶ † Quero quid econuerſo an qui tenetur inſolidũ poſſit paciſci. vt conueniatur ſolum inquantum facere poteſt. Dicit glo. ꝙ ſic. vt l. ſi quis crediderit. ſ. de pact. † Quero an huic
7 beneficio poſſit per pactum renunciari ſol. matr. Glo. dicit qꝺ nec tunc valet, ſecundum Rof. argu. ſ. de reli. l. quod ſi nulla. hoc tenet Dyn. propter reliquias reuerentie precedentis matrimonij. que durant ſoluto matrimonio vt l. j. ꝛ ij. j. rerũ. amo. ꝛ l. vnius. §. ſeruo. j. de queſtionibus. Item probat. q̄ꝛ pactuꝫ ſit conſtante matrimonio ꝛ cõfertur in tempus ſoluti matrimonij. tamen non valet vt hic. ergo nec ſi fiat ſoluto matrimonio, q̄ꝛ paria ſunt fieri tempore prohibito, ꝛc. vt l. in tempus. j. de heredi. inſti. ꝛ l. quod autem. ſ. de don. inter vi. ꝛ vxor. Guil. de Cu. in l. diuortio. ſ. de neg. geſt. tenet ↄ. ꝛ dicit ꝙ eſt caſus in preallega. l. diuortio vbi actio de dote transfertur in aliã actionem ſoluto matrimonio abſq; iſto beneficio, quod non fieret, ſi eſſet ↄ bonos mores. Pro hoc ſ. de pac. dot. l. lꝫ. ꝛ l. ſequenti, q̃ hic allegantur in gl. quod puto verum. Non obſtat ratio Dyn. Nam reliquie reuerentie durant in negotio ante geſto, nõ in eo
c quod poſtea ſit. ¶ Non [c] obſtat quod dicit, † ꝙ paria ſunt aliqd
8 fieri certo tempore, vel fieri alio, ꝛ conferri in illud, q̄ꝛ hoc eſt verum, niſi tpe quo ſit, certa habilitas requiratur: vt l. ſi alienum ſeruum. §. in extneis. j. de here. inſti. ꝛ l. ſi minor. ſ. de ſerui. expor. ita hic requiritur, qꝺ tempore quo ſit, nulla ſit debita reue
9 rentia. † Quero, quid ſi ſuper hoc pacto iuretur. Hic dt gl. qꝺ pp hoc non confirmatur. ꝛ bene de iure ciuili, ꝛ etiam de iure canonico, q̄ꝛ regula eſt, qꝺ non eſt obligatorium ↄ bonos mores preſtitum iur̃m, vt in c. non eſt obligatorium. ex. de reg. iur. lib.
10 vj. Querit Dyn. [d] an † pactum factum, ꝙ liceat creditori cape
d re debitorem [e] valeat: Et determinat Dy. qꝺ non per iſtum §.
e ꝛ arg. l. non eſt ſingulis. j. de reg. iur. Contra hoc opp. de l. Titius. ſ. de ſer. expor. ꝛ l. iij. C. de pig. Sol. ibi fuit pactum de capiendis rebus vel perſonis ſeruorum, que ſunt loco rerum, qꝺ noſtra de capiendo libero homine, quod non vꝫ. Dico etiam,
11 † qꝺ ſi quis iret ad occupandũ poſſeſſionẽ ex pacto, ꝛ ibi inueniret reſiſtentem, qꝺ non poſſet eũ repellere. Nam pactum nõ pt porrigi ad id qꝺ eſt cã maioris tumultus, vt l. non ſingulis. j. de reg. iu. Dixi latius in repeti. l. iij. C. de pi. ¶ Item opp. ↄ Dy. l. ait pretor. §. ſi debitorem. j. que in frau. cre. vbi per legeꝫ põt concedi qꝺ debitor capiatur, ergo per pactum, vt l. non impoſ
12 ſibile. ſ. de pact. Sed dic † qꝺ iſta propoſitio non eſt vera ſimpliciter. Multa enim poſſunt fieri per legem, que nõ p pactũ, vt l. neq; pignus. §. priuatorum. ꝛ l. nec ex pretorio. j. de reg. iu.
13 ¶ Ultimo Dy. [f] inducit hunc §. in arg. ad q̃onem. † an valeat pactum ne liceat debitori cedere bonis. Ad quod facit l. nemo. C. de exac. tri. lib. x. Cy. ponit iſtam. q. in l. j. in fin. C. qui bo. ce. poſ. ꝛ ibi recitat vnum cõſiliũ Ia. de Are. qui dicebat, ꝙ aut iſtud pactum fuit veſtitum appoſitum iuxta ↄctuꝫ ꝛ eſt validũ: alias ſecus, per l. fi. in fi. C. qui bo. ce. po. Ad iſtud §. rñdet Dy. ꝙ iſtud pactum nõ eſt ↄ bonos mores, qꝺ debitor ſiet in carceribus, donec ſoluat debitum, quod pꝫ, q̄ꝛ l. hoc q̃ñq; permittit,
14 vt preal. l. fi. C. qui bo. ce. poſ. Ad iſtud quod ſolet dici † ꝙ ſtare in carceribus eſt ſpecies ſeruitutis, vt l. Titio centum. §. Titio centum. j. de condi. ꝛ demõ. ꝛ C. de actio. ꝛ obli. l. ob ea. Rñ. qꝺ lꝫ ſtet in carcerib. non tñ eſt ſeruus creditoris ſui. ¶ Rich. mal. tꝫ qꝺ pactum nõ vꝫ. Pro hoc alle. gl. q̃ eſt in auth. imo. C.
g de acti. ꝛ obli. ꝛ iſtud puto eſſe verum. [g] Do duas limitationes,
15 q̄ꝛ hoc † fallit, ſi iſte, qui vult cedere bonis, diſſipauit omnia bona in fraudẽ creditoris. vt l. fi. in fi. j. de his que in frau. cre. qꝺ
16 tꝫ Dy. inſti. de act. §. item ſi quis in fraudem. Fallit † etiaꝫ ſi debitor tempore quo ↄxit, ſciebat ſe non ſoluendo, vt ſ. de iur. do. l. pen. q̄ꝛ iſtis duobus caſibus, valet tale pactum.

ADDITIONES.

a ¶ Propter reuerentiam. Ex hoc inferunt Ange. ꝛ Imo. qꝺ lꝫ eccleſia ſit exempta per pactum ab epiſcopo, qꝺ tñ tenetur ei reuerentiam exhibere, vt voluit Eld. ꝛ Bal. in l. fi. C. de bo. li. Et tn ad dicta Bar. hic adde Io. And. Hoſt. ꝛ Imol. in c. Odoardus. de ſo. ꝛ Ma. ſoc. in c. ſi diligẽti. in gl. j. extra de foro cõpe.
b P. PAV. P. ¶ Renũciari. Uide Mathẽſi. no. lxij. ad fi. ꝛ ↄcl. in c. ex reſcripto. de iurein.
c P. PAV. P. ¶ Non obſtat. Uide Soc. in l. gallus. in fi. prin. co. j. ꝛ ſeq. ff. de lib. ꝛ poſthu. ꝛ do. Iaſ. in l. fi. in iiij. no. C. de pact.
d POMA. ¶ Querit Dyn. Uide ↄcl. i c. de cetero. in antep. co. ꝛ ſeq. de re iud.
e ¶ Debitorem. Inquantum Alex. poſt Bar. cõcludit nõ valere tale pactum, adde qꝺ idem voluit Old. conſi. liiij. Et inquantuꝫ ponit fallentiam in capto ab hoſtib. adde pro hoc, qꝺ conſuluit Rom. cõſi. cccxvj. qꝺ minor pro ſe redimẽdo poſſit ſe obligare omiſſa ſolennitate ſtatuti. Et inquantum Alex. dt non ẽt valere pactum, qꝺ quis poſſit excõmunicari ſine ſolẽnitate, dic ꝙ nec vꝫ conſuetudo qꝺ quis poſſit excommunicari ſine ſcriptis, vt voluit Rota deciſi. cclviij. in antiquis. Et ad dicta Bar. hic, adde Mari. ſoc. in rub. de dila. art. iiij. in prin. q. ij.
f P. PAV. P. ¶ Ultimo Dy. An autem poſſit renunciari cũ iuramento. vide Rot. deciſi. dlxvj. alias eſt ſub tit. de ſenten. ꝛ re iu. ſi. in prin. Et no. ſing. qꝺ bannitus vel deportatus reſtitut⁹ non poteſt cedere bonis. tex. ſing. in l. ij. C. qui bo. ce. poſ. ꝛ in l. ij. in fi. C. de ſen. paſ.
g ¶ Puto eſſe verum. Contrariũ opi. ſequunt do. Alex. Raph. ꝛ Imo. in c. cum cõtingat. potiſſime per conſ. ↄ ed. de Sen. cõſ. lx. vbi conſuluit valere tale pactum iur̃o firmatum ſi non ſit notoria mendicitas qꝺ fame pereat. Tu vide Rot. in antiquis. de ci. lxviij. Unum dicit Pau. de Caſt. qꝺ ↄ loꝛentie traſſatur de dicto Bal. in l. j. qui bon. ce. poſ. vbi tenuit, qꝺ debitor ita poſſit liberar.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

liberari cedendo bonis, ſic eſt captus per ſtatutum, ſicut ſi eſſet
captus de iure cõi. Tu etiam ꝓ opi. Florentinorum vide Eld.
conſi. liiij. vbi voluit qđ lȝ debitor de iure cõmuni ꝓ debito non
poſſit extrahi de eccleſia, tñ per ius municipale debitor obligatus
poſſit extrahi. Et an debitor, qui dolo verſatus eſt cum creditori-
bus, poſſit cedere bonis: vide eundem Pau. cõſ. xlvj. Et vide
an in ceſſione bonoꝝ ſint citandi creditores, ⁊ an eo ipſo quod
princeps ſcribit ꝙ carceratus relaxetur facta ceſſione bonoꝝ,
an videatur remiſiſſe illa ignominioſa que ſeruant in aliquib.
Bal. conſi. ccccxxxvij. iiij. vol. adde Ro. in deciſ. clj. ⁊ deciſ. ccv.
⁊ vide Abb. in conſi. xlij. in ij. vol. vbi ꝙ talis renunciatio firma
tur iuramento. De quo etiam per doc. in §. fi. Inſti. de actio. ⁊
per do. Maria. Soc. in c. ſi diligenti. de fo. compe.

LEX XVI.

1 ☞ Tempus, an litis conteſtationis, vel rei iudicate, ne quis cõ-
ueniatur vltra quam facere poſſit, inſpiciatur.
2 Heres mariti obijcit compenſationem ob res amotas, vel do-
natas.
3 Heres mariti non poteſt vti retentione.
4 Uir, nec eius heres, propter mores vxoris non ledentes ma-
trimonium, non poteſt dotem retinere.
5 Uir retinet dotem propter mores ledentes matrimonium, nõ
eius heres.
Uxore mortua vir obijci eius heredi de adulterio.
6 Uxor quomodo dicatur eſſe in poteſtate ſoceri, ⁊ viri.

REi iudicate. Opp. qđ inſpiciatur tp̃s li-
tis cõteſt. vt l. litis. s. d neg.
geſt. Gl. ſubaudit ēt, quaſi diceret, vtrunq; tp̃s ſpecta
tur. quod Hugo. non plȝ, non tñ rñdet ad 2rium. vn-
1 de gl. cõiter tenetur. Ego vero teneo cum Hug. Ad 2rium† re
ſpondeo, Quñq; quem eſſe locupletiorem, eſt cã dande vel negã-
de actionis, ⁊ tunc inſpicitur tp̃s lit. conteſt. quo tp̃e actio in iu
dicium deducitur, vnde tunc d; videri an actionem habeat. vt
l. in pupillo. j. de except. ⁊ j. de ſol. l. ſi pupilli. j. de do. inter vi.
⁊ vxo. l. quod autem. ⁊ l. litis. s. de neg. geſt. Quñq; aliquem eſſe
locupletiorem eſt cã moderande condemnationis. ⁊ tũc tp̃s rei
iudicate inſpicitur. Ita loquitur hic, ⁊ l. verum. §. tp̃s. s. ꝓ ſoc.
⁊ s. de peti. here. l. ſi a dño vel a patre. §. quo tempore. eo. tit.

2 **§. Heredi mariti.** Heres† mariti põt obijce
re cõpenſationẽ ob res do-
natas, ⁊ amotas, non ob mores. h. d. ¶ Opp. C. de rei vxo. act.
§. taceat. Dicit gl. ibi erat ſpecies debita ab altera parte tñ,
hic ab vtraq; quantitas. Uel hec corrigitur per illam, Uel hic
in heredib. ibi in viro. Gl. tȝ hic primam ſol. s. eo. in l. j. gl. ma.
tȝ ꝙ hic corrigatur, ⁊ ſic in actione de dote nõ obijcitur cõpẽſa-
tio priuilegio eius. Sed veritas eſt qđ ponitur hic. ſ. qđ vtriq;
debeatur quantitas merito cõpẽſatio fit, vt pȝ ex tex. qui dt, cõ
penſatio tñ que ad pecuniariam cãm, reſpiciunt. ⁊c. Idem not.
in preallе. §. taceat. C. de compẽ. l. neq;. ⁊ s. eo. l. diuortio. §. ob
donationes. ⁊ j. eo. l. ſed ⁊ ſi id. §. fi. ⁊ l. ſi cũ dotem. §. ſi pr̃. ⁊ l. ſi
3 conſtante. §. ſi vxor. ⁊ l. in his. §. j. j. eo. tit. In l. vero 2ria, prohi
betur retentio. non compenſatio. quod no.

§. Morum. Gl. ponit hic caſum. ſȝ non clare, tu pone
ſic, mulier commiſit adulterium pp quod
vir poteſt eam expellere, ⁊ dotem lucrari, ⁊ non fecit, queritur
an heres poſſet hoc opponere, ⁊ dotem retinere: Et rñdeo
qđ non. ſi ipſe maritus nõ accuſauit. h. d. Ita legit Dy. ¶ Op.
C. de repud. l. conſenſu. So. Uir põt opponere, ſed ſi ipſe nõ op
poſuit, vr̃ remittere, ⁊ heres eius non poterit conqueri, vt l. fin.
C. de reuo. do. ¶ Op. qđ vir non poſſit retinere dotē ob mores
mulieris, vt C. de rei vxo. act. §. taceat. Gl. dt, qđ iſte ver. hodie
corrigitur. Iſta gl. dicit verum, ſi intelligimus in morib. pudo
rem matrimonij non ledentibus: q2 tunc de iure antiquo lice-
bat viro eam expellere. hodie non. Sed ſi loquimur de morib.
pudorem matrimonij ledentibus, vt eſt adulterium, ſm caſum
Dy. tunc non corrigitur hic. ita ſentit gl. in prealle. §. taceat. ⁊
4 Cy. ibidem. Et habes† tria dicta, qđ pp mores non ledentes pu
dorem matrimonij, nec vir. nec heres poteſt retinere dotem ho
5 die. Sed ſi ledunt† pudorē matrimonij poteſt retinere vir, nõ
a autem heres.ᵃ Caſus eſt no. hic: lȝ Spec. de hoc dubitet in tit.
de do. poſt diuor. reſt. §. ij. verſ. quid ſi mulier. ⁊ in tit. de excep.
§. dicto. verſ. itē queritur. ¶ Quero an mortua muliere poſſit
obijcere vir heredi eius de adulterio. tex. eſt de hoc in l. fi. C. de
adulte. iunct. glo. in verb. preſtare. in fi.

ADDITIO.

a ¶ Non antē heres. Adde tex. in l. fi. in fi. j. ad Sylla. ⁊ in l. om-
nimodo. ⁊ ibi gl. C. de inof. teſta. ⁊ C. de reuoc. do. l. j. Imo. in c.
plerunq;. de do. inter vir. ⁊ vxo. ⁊ hoc verum ſi maritꝰ ſciuerit, ⁊
diſſimulauerit. Si aũt ſciuit, ⁊ ita repente deceſſerit qđ accuſa-
re eam non potuit, tunc heredes mariti poterũt accuſare, vt vo
luit Jo. And. in c. fi. de do. in gl. fi. ⁊ in addi. ad Spec. in tit. de
feu. in addi. inci. reuolui tur hec qđ. vbi ponit qđ idem de vaſallo
qui commiſit felonyam, ⁊ dñs ita repente mortuus eſt, qđ feudo
eum priuare non potuit, qđ heres poterit. alle. Jo. And. in l. in
confirmando. ⁊ l. vtilitatem. j. de confir. tu. ⁊ gl. ex. dt, qđ hanc di
ſtinctionem ſequitur Cy. in l. j. C. de reuoca. do. And. de Iſer. ⁊
Bal. in c. j. §. porro. in tit. q̃ fuit j. cã benefic. ami. Non ob. l. j. de
priua. deli. q2 limitatur, vt hic. Addo ēt qđ eandem diſtinctio-
nem ſequitur Abb. conſi. iij. in ir. q. Si aũt maritus ignorauit,
⁊ heres ſciuerit, an ipſe poſſit opponere de adulterio. Bald. dt
ꝙ non ꝯ gl. in l. cũ emancipati. §. emancipatus. j. de colla. bon.
Idem vult Pau. de Caſt. Rom. ꝯ per glo. cõiter approbatã in
l. fideicommiſſum. C. de fideicom. ⁊ tex. in l. j. cũ ibi no. p Bart.
j. de his qui. vt indig. ⁊ q2 quis nõ vr̃ renunciare iuri, qđ igno-
rat. l. mater. s. de inof. teſta. ⁊ per ea q̃ voluit Jo. And. vbi s. de
feu. cui adde Bald. in c. imperialem. §. inſuper. de prohib. feu.
al. per Frid. ⁊ hoc de feudis ſequitur Abb. vbi s. ſ. ꝙ dñs igno
rans felonyam, non vr̃ remittere. ⁊ per hoc etiam facit qđ vo-
luit Jo. And. in c. fi. de do. vbi limitat l. fi. de reuo. dona. non ꝓ-
cedere in donatore decedẽte, ⁊ ignorante donatarium fuiſſe in
gratum, q2 poterit heres reuocare, per dictum c. fi. in verſ. ta-
cente. Et dicit do. Alex. quod ita ſeruaretur in practica. pp au-
thoritatem Jo. And. Ego tñ inueni ꝙ Bal. conſuluit in cã cu-
iuſdam mulieris, que mortuo marito, ad exonerationem con-
ſcientie proteſtata fuerat generaſſe filium ex adulterio, ⁊ ille de
ceſſerat alio legitimo ⁊ naturali exiſtente herede, q deinde mor
tuus eſt, quod heres non poterant de hoc adulterio, ignoto ma
rito, ipſam accuſare: q2 tanquam actio ad vindictam, non trãſit
ad heredes. alle. dictum. §. emancipatus filius. conſi. ccclxxxij.
incip. in Chriſti nomine Pet. de firmo. j. vol. ⁊ hoc idē voluit
Pau. de Caſt. conſ. cxxviij. in fi. Limita ēt primo dicta ſm Ja.
d Bel. in §. q2 vero plurimas. in auth. vt li. c. mat. ⁊ auie. niſi ma
ritus approbaſſet mores mulieris, q2 heres non poſſet accuſa
re, lȝ repetente deceſſerit. Ubi autem improbaſſet ipſam expel
lendo, vel conquerendo, lȝ non accuſauerit, eius heres poterit
accuſare arg. l. heredem. j. de reg. iur. facit lex prima, in ver. cõ
queſtus. in fi. j. ad Sylla. Tu hoc ſingulariter limita non habe
re locum in herede extraneo, vel ſingulari ſucceſſore, q2 iſti nõ poſ
ſent obijcere de adulterio, lȝ maritus ſciuerit, ⁊ conqueſtus fue-
rit ipſam repellendo. Ita voluit Bal. conſ. lxxviij. j. vol. incip.
In Chriſti nomine. nam quñq;. Et ita dicit debere intelligi Jac.
de Bel. quem ipſe alleg. in l. j. C. de rei vxor. act. ⁊ ibi dicit tene
re Spec. quod ſi mulier nõ ſit condemnata, vt non lucratur do
tem, nec ea non condemnata heres excipere de adulterio: ⁊ hoc
in tit. de dote poſt diuortium reſti. §. fi. ver. quid ſi mulier agit
ad dotem. ⁊ in tit. de excep. §. fi. verſ. item queritur. ⁊ Jo. And.
in d. c. plerunq;. ſe remittit ad Specu. tãquam contentus deci-
ſione ſua, ita dicit vbi s. Aduerte etiam, q2 Pau. de Ca. hic dt,
qđ maritus d; accuſare vxorem coram iudice eccleſiaſtico, ad
ad ſeparationem tori, ⁊ lucrum dotis. vt in c. plerunq;. ⁊ iſto ca-
ſu non hȝ neceſſe ſe inſcribere, vt cap. tue. de procu. Si aũt accu
ſaret criminaliter ad penam legalem, quo caſu hȝ neceſſe ſe in-
ſcribere, non poſſet poſtea ciuiliter agere ad lucrum dotis, imo
detrudetur in monaſterium vna cum dote diuidenda, iuxta au
then. ſed hodie. C. de adul. ⁊ ita dt tenere Cy. ⁊ gl. in l. cõſenſu.
C. de rep. ad ſol. 2riorũ dicte auth. ⁊ hoc ſingulare, q2 regulari
ter finita accuſatione criminali non prohibetur quis ciuiliter
agere. Et pp hoc dt Bar. erraſſe i l. miles. §. ſi ſocer. j. de adul.
vbi dicit ꝙ maritus non lucratur dotem niſi accuſet, ⁊ ſe ſub-
ſcribat, q2 non eſt verum niſi accuſet ciuiliter, ⁊ idē voluiſſe vr̃
Bal. in alle. conſ. lxxviij. ⁊ conſi. cclxxxj. iiij. vol. an. autem ma
ritus heredib. mulieris repetentib. dotē, poſſit opponere adul
terium, qđ mulieri, non fuit oppoſitum: gl. in d. c. fin. de don. te-
nuit, ꝙ non. ſed Jo. And. in tit. de feu. vbi. s. ⁊ Bal. in d. c. impe
rialem. de vaſalli herede formant qõnem, ⁊ determinant vt s.
ſi fuit ſciens dñs de culpa defuncti, ⁊ habuit tp̃s ad querelãdũ.
⁊ ita tenendo opi. Jo. And. de quo s. eſſet eodem modo diſtin-
guendum. ſed tenendo opi. Bal. in d. conſi. Pau. de Caſ. in d.
conſi. ⁊ Spec. ⁊ Joã. in d. c. fi. ⁊ glo. eſſet dicendum quod non, ex quo
non eſt condemnata. An autem adulter ⁊ adultera poſſint eod.
libello accuſari: ⁊ an ſtante ſtatuto, quod adulter poſſit torque
ri, an torqueri poſſit adultera: vide Bal. d. cõſil. cclxxxi. vbi dt
qđ non. Et an mulieri minori, confeſſio adulterij preiudicet ſine
curator

curatore, ⁊ an ex eo ꝙ maritus dixit eſſe publicā vocem ⁊ famā
inepte egit, q̄ ſecū habitando cõmittit lenocinium: dico ꝙ cõ
feſſio ei nõ nocet, veniatꝫ abſoluēda, q̄ inepte maritus egit. ita
Bal. conſ. clx. iij. vol. incip. in Chriſti nomine, aut mulier. Que
autem indicia ſint ſufficientia ad torturā cā adulterij, ⁊ q̄ teſtes
admittantur, vide Rom. conſ. cccclj. An aūt mulier ꝑ adulte-
rium ipſo iure priuetur alimentis: vide Feder. de Sen. conſi.
clxvj. ⁊ an pendente q̄one adulterij in foro eccleſie, poſſit ſecula
ris cognoſcere ſup alimentis vxoris: vide per eundem conſi.
ccxxxvj. vnum ſcias ꝙ Pau. de Ca. cõſuluit, cõſi. cxxj. ꝙ vidua
ita perdit dotem ꝑꝑ ſtuprum, ſicut per adulterium. Aliud ēt
ſcias omni dixi de feudo, ꝙ Bal. in d. c. imperialem. d̄t, ꝙ ſi per
vaſallum eſſet talis felonya cõmiſſa, ſeu culpa ꝑꝑ quā feudū ip-
ſo facto perdidiſſet, ꝙ tunc poſſet agi ab herede dñi ꝯ heredem
vaſalli; q̄d dictum dicit Abb. no. in d. cõſ. iij. q. ij. qui pro hoc al
leg. §. callidis. iuncta gl. in d. c. imperialem. limitando, niſi dñs
per aliquem actum poſitiuum, tacite probauerit, arg. c. ex ore.
de priu. ⁊ d. c. dilecto. de preb. ⁊ l. ſi filia. ſ. ſam. erc.

§. Socero.

Socero ex vtraqꝫ parte, ⁊ ēt ipſi mulieri
datur hoc beneficium. h. d. cum l. ſequen
ti. ¶ Opponitur, dr̄ hic quod parentis locum obtinet. Cõtra,
nurus non eſt in poteſtate ſoceri, ſed patris ſui, vt C. de condi.
6 inſer. l. ſi vxorem. ⁊ ſ. de iniu. l. j. in fi. ⁊ l. ij. Sol. † d̄t gl. j. in fi. l.
ſequentis. in ptāte ſoceri vr̄ eſſe. ſ. d. quadam fictione: in po-
teſtate tn̄ patris ſui ⁊ viri eſt vere. Quidam hn̄t in gl. in ſui pa
tris, viri eſt poteſtate, ⁊ ſic recitaui. Alij hn̄t in ſui patris, ⁊ ve-
re eſt in poteſtate. Quelibet poteſt eſſe bona. Nam in poteſtate
patris eſt quo ad reuerentiam tantum, vt hic: in poteſtate ma-
riti eſt quo ad operas, ⁊ debitū carnis, vt no. gl. Inſtit. ad Ter-
tul. §. j. ⁊ l. vxor. C. de condi. inſer.

LEX XVII.

Ex diuerſo.

Op. de l. ſicut. in fi. ſ. de re iud.
glo. ſoluit, hic cū agitur ꝯſtāte
matrimonio: ſecus ſi eo ſoluto. quo caſu diſtingue, vt
ſ. de iur. do. l. pen. ꝯ, ſoluto matrimonio dꝫ dos red-
di a viro, vñ per viruꝫ non poteſt peti a ſocero. Sol. gl. q̄ forte
poteſt peti ex pacto de lucrando, vel ex lege, ſm̄ ſtatuta Italie.

§. Item.

Opp. aut mulier conuenitur conſtante matri-
monio, ⁊ nõ hꝫ beneficium. Cum enim dēat alia
viro, non pōt peti, niſi deducatur ne egeat, vt l. ſi cū dotē. §. ſin
autem in ſeniſſimo. j. eo. Aut ſolutio matr. ⁊ tunc nõ pōt cõue
niri ex pacto de lucrando, q̄ non hēret locū ea ſuperuiuēte, vt
l. ij. de pact. dot. Sol. pōt intelligi matrimonio cõſtāte, ⁊ ꝙ mu
lier volebat dare quicquid hēbat, ſed q̄ illud non ſufficiebat,
vir volebat eam incarcerare ꝑꝑ dotem vel eam repellere. Cer-
te hꝫ beneficium ne conueniatur, niſi inquantum facere poteſt.
Item pōt intelligi matrimonio ſoluto viro agente ex pacto de
lucrando, q̄d pōt habere locum matrimo. ſoluto diuortio, ſecus
ſi morte viri. vt d. l. ij. de pact. do. Ita loquitur l. j. ſ. de do. ple.
7 ¶ Exceptio peremptoria que non impugnat ſententiaꝫ, po
teſt opponi poſt ſententiam.
8 Exceptio quod heres non poſſit conueniri vltra vires heredi-
tarias poteſt opponi poſt ſententiam.
9 Error expreſſus in ſententia reddit ſententiam nullam.
10 Vxor agendo ad dotem contra virium, non hꝫ neceſſe pone-
re in libello, ipſum condemnari inquantum facere poſſit. ⁊ n. 11.
12 Excipiens poſt ſententiam debet excipere ne cõueniatur vltra
quam facere poſſit.
13 Exceptione tutus ne conueniatur niſi inquantum facere poſſit,
ſi ſoluit totum, quando repetat.
14 Exceptio, ne quis conueniatur vltra quam facere poſſit, poſt
ſententiam oppoſita, non eſt odioſa.
15 Exceptio, ne quis conueniatur niſi inquantum facere poſſit, tē
poralis eſt.

§. Si in iudicio.

Exceptio q̄ nõ impugnat ſen-
tentiam, pōt opponi poſt ſen-
tentiam. h. d. opp. C. ſen. reſc. nõ poſſe. l. peremptorias. gl. hoc
7 d̄t ſpāle. Veritas eſt ꝙ nulla ſit ſpālitas. † Nam ille peremptō
rie opponi non pn̄t poſt ſnīam, que ſi opponuntur, impugnant
ſnīam, ſed iſta non eſt hmōi. ꝯfiteor enim me condemnatū ⁊ be
ne, ſed peto executionem fieri inquantuꝫ facere poſſum. ſ. de re
iud. l. Neſennius. in fi. ⁊ l. ſi fideiuſſores. §. idem rñdit. ſ. de fide
iuſ. per Cy. C. de iu. ⁊ fac. ign. l. j. Et per hoc dicebat Mar. Sy
8 ſili. ꝙ exceptio † competens heredi ex confectione inuētarij,ª ne
a conueniatur vltra vires hereditarias, poteſt opponi poſt ſnīaꝫ.
arg. d. l. Neſennius. in fi. ſ. de re iud. quod no. Cy. pp. C. qñ pro.
9 non eſt neceſ. l. ij. † Sol. dici gl. hic non fuit expreſſus error in
10 ſententia, alias ſententia eſſet nulla. Ex hoc habes, † ꝙ non eſt
neceſſe poni in libello, Peto virum condemnari inquantum fa
cere poteſt. Si enim hoc eſſet poſitum, nõ poſſet iudex pretende-
re errorem. Opp. ſ. de compenſ. l. q̄d in diem. §. ſi rõnem. ⁊ ſ. de
neg. geſt. l. ſi aūt. §. fi. dicit Dy. de hoc dꝫ intelligi, qñ exceptio
non fuerit oppoſita in iudicio, alias ſecus, vt l. ſi. C. de fid. inſtr.
⁊ bene hoc ēt d̄t gl. in l. Neſennius. ſ. de re iud. ⁊ probatur ꝑ rõ
nem, ꝙ ſi opponeretur poſt ſnīam, impugnaret ſnīam que ema
11 nauit cognito ſuper illa exceptione. Ex hoc † ēt apparet ꝙ non
eſt neceſſe, ꝙ de hoc in libello fiat mentio. Probatur in l. pe. ſ.
12 quod cum eo. Dixi in l. maritum. ſ. eo. Puto tñ † ꝙ etiam hoc
caſu, qñ opponeretur poſt ſnīa, dꝫ opponi ꝙ non conueniatur vl
tra q̄ facere pōt tp̄e ſnīe, vt l. rei iudicate. ſ. eod. tit. in princip.
13 ¶ † Quero, quid ſi tutus hac exceptione ſoluit totum, an repe-
tere poſſit: gl. diſtinguit, hic, aut ante ſnīam, ⁊ pōt repetere, aut
poſt, ⁊ tunc ſecus, q̄ eſt tutus exceptione doli, que eſt odioſa, vt
hic. Contra hoc facit, q̄ iſta exceptio eſt dubia: forte, q̄ marit⁹
peruenit ad pinguiorem fortunam, ⁊ forte non, ergo interiꝫ po
teſt repetere: vt l. ſufficit. ſ. de condictio. inde. in ꝯriū vr̄ caſus
in l. nam ⁊ maritus. ſ. de condict. inde. Dy. d̄t, ꝙ quedaꝫ eſt ex
ceptio dubia, que tollit nālem oblōnē, vt exceptio pacti, ⁊ tunc
quocunqꝫ errore ſoluatur, repetitur, vt preal. l. ſufficit. Quedā
eſt exceptio dubia, que non tollit nālem oblōnem, vt hic, ⁊ ꝓba
tur in l. vbicunqꝫ. ſ. de fideiuſ. ⁊ probatur ſ. proxi. §. Et tunc ſi
ſoluit errore facti, repetitur, vt hac gl. ſecus ſi errore iuris, vt l.
14 cum quis. C. de iur. fac. ⁊ igno. ita d̄t Dy. Certe illud † q̄d dicit
glo. ꝙ iſta exceptio poſt ſnīam eſt odioſa, non dicit verum. Eſt
enim illa eadeꝫ que que competebat ante, vt l. Neſennius. in fi.
ſ. de re iud. ⁊ q̄d hic dr̄ quod eſt exceptio doli, intellige de illa q̄
competit loco cuiuſlibet exceptionis, que non dr̄ odioſa, nec im
pedit repetitionem, vt no. in l. qui in exceptione. ſ. de condi. in
de. ⁊ l. qui ſe debere ſ. de cond. ob cām. Item illud quod d̄t Dy.
15 ſ. ꝙ iſta exceptio eſt dubia, non dicit verum, imo eſt tp̄alis: q̄ lex
preſumit quem venire ad pinguiorem fortunaꝫ, vt l. cura. §. de
ficientium. ſ. de mu. ⁊ hono. ⁊ l. ſi defunctus. C. arb. tut. ⁊ hoc tꝫ
Cy. in l. cum quis. C. de iur. ⁊ fac. igno. Gul. ⁊ Iac. But. in l. nā
⁊ maritus. ſ. de condi. inde. vnde ſoluens indiſtincte nõ repetit
⁊ hoc plꝫ. Conſtat enim ꝙ eſt tp̄alis ēt alio reſpectu, que finitur
in vita viri, ⁊ ad heredem non tranſit, vt l. maritum. ⁊ l. ſequen
ti. ſ. eodem titulo.

ADDITIO.

a ¶ Inuentarij. Adde ex Alex. ꝙ exceptio inuentarij poſſit op-
poni poſt ſnīaꝫ, tenuit Pet. de Anc. conſi. vj. vbi d̄t, ēt ꝙ omnis
exceptio q̄ pōt opponi poſt ſnīam, poſt opponi poſt bannum. ⁊
Pau. de Caſt. conſi. cxliij. vbi etiam tenet ꝙ exceptio retentio
nis bonorum pro melioramentis, poteſt opponi in executione
ſententie: ſimiliter exceptio pretij non ſoluti, q̄ per eas non im-
pugnatur ſententia, ⁊ vide etiam Ang. conſi. cxxxij.

LEX XIX.

1 ¶ Exceptio, ne q̄s cõueniatr̄ vltra q̄ facere poſſit trāſit ad filios.
2 Res eccleſie data in dotem, in emphyteuſim, ⁊ in feudum, non
tranſit ad extraneos heredes.
3 Vir ſi reliquit dotem vxori, filij habebunt priuilegium ne cõue
niantur vltra quam facere poſſint.
4 Priuilegium, ne filius conueniatur, niſi inquantum facere poſ
ſit non competit filijs alterius matrimonij.

Etiam filios.

a ª Exceptio iſta, † ne q̄s cõ
1 ueniatr̄, niſi inq̄tū facere
b poſſit, trāſit ad filios ᵇ eiuſdē mr̄imonij. h. d. ¶ Op.
2 ſ. c. de l. maritū. Sol. d̄t gl. ſpāle eſt hic in filijs: ⁊ † idē
c in re eccleſie ᶜ data in dotē, ⁊ in emphyteuſim, ⁊ data in feuduꝫ, q̄
d nõ tranſit ᵈ ad hr̄des ex̄neos, niſi ſit actū, vt in gl. ¶ † Sed q̄d ſi
3 vir relinquat vxori dotem, nunquid filij habebunt priuilegium
vr̄ ꝙ non, Inſti. de le. §. ſed ſi vxori. ⁊ q̄d ibi no. In ꝯrium facit l.
e in cõdēnatione. ⁊ q̄d ibi no. in gl. j. de reg. iu. Cogitabis. ᵉ Que-
ro quid de filijs mariti alteri⁹ matrimonij, an ad eos trāſit hoc
4 beneficium: gl. d̄t ꝙ ſic, quā vide. Cõtrariū † no. in l. ſi cū pro-
curatore. ⁊ l. ſciendum. ſ. de re iud. ⁊ inſti. de act. §. item ſi de do
te. ſ. pro ſo. l. verū. circa prin. in gl. ſuper ver. ceterorum. ⁊ ille
ſunt veriores. probatur per tex. C. qui potio. in pig. habe. l. aſ-
ſiduis. §. exceptis. ⁊ hoc tenet Cy. ibi.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Etiā filios. De hac mā vide Alex. cõſ. ix. vol. ij. ⁊
cõſi. clxxxij. vol. ij. ⁊ ibi ponit, qñ emphyteuſis eccleſiaſtica fuit
ſemel alienata cū ſolēnitate, an exeat de mēſa, vide ēt eūdē Ale.
cõſ. lxxxix. vol. iiij. vbi ēt ponit an computet̄ in legitimam. vide
Pau. de Caſt. cõſ. cxxxv. ⁊ lxxv. Itē ꝙ licet Doc. magis cõiter
ꝯcludere videant̄, ꝙ emphyteuſis eccleſiaſtica nõ trāſeat ad he
redes

redes extraneos, iſtud non ꝓcedit, vt in emphyteuſi eſſet appoſitū verbū perſonale, vt ꝓ omnib. heredib. q2 tunc tranſirent. Bal. in l. ꝑtia. verſ. not. ꝙ nomē. de prob. in c. j. ſi ager vectig. Iaſ. in ſimili, in prelu. feu. Bono. in addi. Io. de Ana. cōſi. lxxiiij. ⁊ in l. ſed ⁊ ſi poſſeſ. §. itē ſi iurauero. ff. de iureiu. Ang. in l. ij. vbi Alex. verſ. quero, an in re emphyteutica. C. de iure emphy. ⁊ in viam veritatis. C. loc. Alex. in l. quod dr̄. col. pe. ff. de verb. obl. Item ꝙ emphyteuſis eccleſiaſtica non tranſeat ad filios ⁊ nepotes, niſi ſint heredes, vide Pau. de Ca. cōſi. cxxxvij. Itē q̄ro q̄ res eccleſiaſtice poſſint dari in emphyteuſiʒ, vide Pau. d̄ ca. cōſ. cxxxviij. Quid autē ſi eccleſia dedit rē in emphyteuſim cū pacto, ꝙ tranſeat, ſi nupſerit alicui ſubdito eccleſie: an mulier nubens extraneo, qui vellet effici de iuriſdictione eccleſie, vel monaſterij poſſit retinere talem emphyteuſim: vide Bar. in l. murileguli. C. de murile. li. xj. Nunquid aūt hn̄s agrū ſterilē in emphyteuſim ſi illum ſerendo ⁊ culturando fecit melioreʒ, trāſmittat ad hr̄des extraneos, vide Bar. in l. quicūqʒ. C. d̄ om. ag. deſer. li. xj. de q̊ ēt vide Alex. in addi. ad Pan. hſ. cxxxvj. vel cccxxi. ad fi. vide de materia Pau. Io. Fab. Ang. ⁊ Por. Inſti. loca. §. adeo. Pan. conſ. lxxv. alias. lxxiij. vide oīno Alex. in l. ſi paſtori. ff. ad Treb. Itē ſingulariter no. ꝙ eccleſia ſimpl'r ɔcedat in ꝑpetuū, intelligitur in certā gn̄ationem, niſi verba clariora exprimantur. vide Crem. ſin. cxvij. Facit qd̄ d̄t Bal. in l. antiquitas. in ij. no. C. d̄ vſufr. ⁊ in l. ij. in fi. pe. col. ver. queritur qd ſi eſt preſcriptum. C. de iure emphy. Item de materia, an emphyteuſis eccleſiaſtica tranſeat ad extraneos hr̄des, vide Fely. in c. in pn̄tia. ex. de ꝓba. ⁊ qd̄ nō trāſeat ad extraneos, ⁊ ideo nō trāſit ad vxorē q̄ ſuccederet viro. vide in auth. preterea. C. vnde vir ⁊ vxor. Com. cōſi. cxxxi. incip. duo fratres. ad fi. Et qn̄ tranſeat ad extraneos, ⁊ q̄ ſolennitas requiratur. vide Bar. ad cōſi. Io. de Ana. conſi. lxxxiiij. Contra aūt cōem opi. ꝙ emphyteuſis eccleſiaſtica tranſeat ad hr̄dem extraneum. vide plene ⁊ ſubtilius concluſuʒ ⁊ deductum vrgentius ſine rōne. Com. cōſi. xxvij. alias lvij. inci. monaſterium iure locationis. ⁊ d̄t per illam rōnem ita ſe obtinuiſſe in contingentia facti in ciuitate Papie. ⁊ ēt ibi cōcludit retenta cōi ſn̄ia, ꝙ non tranſeat ad heredes extraneos: ſed ꝙ ſaltē eccleſia dʒ ſoluere melioramenta talibus heredib. extraneis, vbi ꝑ eum. Et omnino vide do. Anto. conſi. xxiij. in princ. vbi ponit quid eſſet olim, ⁊ quid hodie, ⁊ quedā alia. Item no. ꝙ cōis opi. procedit in emphyteuſi ꝓ qua preſtatur modicus cenſus in recognitione dn̄ij: ſecus eſſet in conductione ad longum tp̄s, ⁊ in perpetuum, ꝓ qua ſolueretur cenſus correſpondens fructibus: q2 tranſiret ad extraneos. vide do. Iaſo. in auth. qui rem. co. j. C. de ſac. ſan. eccle. Item ſit iudex competens, ſi oriatur qō ſuper emphyteuſi eccleſiaſtica. vide Aret. cōſi. xxiiij. col. vlt. Itē ad declarationem eius quod ſolet dici, non tranſire niſi ad tertiam gn̄ationem, vide no. Bal. in auth. defuncto. C. ad tertu. Et tranſit etiam ad feminas, ſm̄ Bal. ibi, cum quo trāſit Alex. in l. quedam. ff. de ver. obl. vide Pau. de Ca. conſ. cxxxvj. ⁊ cxxxix. vide Com. cōſi. xxj. inci. emphyteuta inueſtitus. Quid aūt ſi ſit conceſſa emphyteuſis, ꝓ ſe ⁊ omnib. heredib. vel ꝓ ſe ⁊ quibuſcunqʒ hr̄dib. vide Alex. cōſi. xxx. vo. v. quem ſequitur Soc. conſi. cclxvj. vo. j. ⁊ Alex. conſi. cxciij. inci. ex themate. vol. ij. vbi d̄t, qd̄ qn̄ ſunt appoſita illa verba geminata, ꝓ ſe ſuiſqʒ heredib. ⁊ ſucceſſorib. venit etiam heres particularis, qui alias non veniret. Idem vult Alex. conſi. clxxix. vol. ij. ⁊ Fel. poſt Aret. in c. in preſentia. ad fi. de ꝓba. Com. cōſ. lvj. inci. monaſteriū. col. j. vbi d̄t ſe obtinuiſſe de facto ciuitate Papie. Et iſtam materiam late examinat Bar. conſ. lxiij. per totū. vol. j. Dec. cōſ. cclxxj. per totum, ⁊ in c. in pn̄tia. de ꝓba. vbi latiſſime Ba. b. no. cxxxiij. Ful. conſ. ccxxxviij. Cal. in titu. de locato conſ. vj. ⁊ Soci. conſi. cclxvj. vol. ij.

b ¶ Ad filio. Pau. de Caſtr. hic dicit eſſe notandū vnū verbum Ang. ꝙ priuilegium, de quo hic, trāſit ad filios primi matrimonij non aūt ad nepotes vlteriores, ſequitur Imo. ⁊ Ro.

c ¶ Eccleſie. Adde poſt Alex. hic ꝙ ſicut doc. varij fuere legēdo, ⁊ cōſulēdo, ⁊ tres inuenio opiniōes. Prima eſt ꝙ emphyteuſis eccleſiaſtica trāſeat ad hr̄des extraneos, ⁊ ꝙ §. emphyteuſiʒ corrigatur, ⁊ hanc tʒ dubitatiue: tn̄ Pau. de Ca. conſi. cxxxix. ⁊ Abb. conſi. lxxiiij. dummodo fiat ex cā. ſubdit tn̄ in fi. quod ſi cōceſſio fiat filijs ⁊ ſuis heredib. ꝙ non dʒ intelligi de extraneis. Et eandem Bal. conſ. xcviij. ij. li. incip. quedam moniales. ſi inueſtitura dicatur ꝓ ſe ⁊ ſuis heredib. ⁊ quib. iura ſua dederit. Si autem ſolum dicatur ꝓ ſe ⁊ ſuis heredib. non vult ꝙ tranſeat ad matrē, filij ꝓ quo facta eſt inueſtitura, ſed ſtetur huic gloſſe, ꝙ ēt ſequitur conſ. cxcviij. j. li. ⁊ conſ. clxvij. ij. li. Pau. de Caſt. cōſ. cxxxvij. cū duob. ſeq. ⁊ Bar. cōſ. lviij. ⁊ hec eſt ij. opi. iij. eſt opi. Pe. de Anch. cōſi. cxxxiij. plene ⁊ ſubtiliter, ꝙ emphyteuſis eccleſie poſſit trāſire ad quoſcūqʒ deſcēdētes. Et hāc opinionē habuit Cal. cōſ. vj. Alex. cōſ. lxxx. j. lib. ⁊ cōſi. viij. ⁊ conſi. xviij. li. An. Sicu. late ɔſ. lx. ij. li. vbi refert ita cōſuluiſſe Frā. de Rāpo. Gaſp. de calde. Ful. Io. de ſan. ita tenuiſſe, x. q. ij. §. perpetua. ⁊ ita ēt ibidē tenere Gemi. ⁊ referre ꝙ vidit cōſ. Bal. Quid aūt de feudo vide Pau. de Ca. cōſ. ſ. alle. ⁊ Bal. cōſ. ccxxvj. ij. vol. ⁊ cōſ. lxxij. j. lib. vbi d̄t ꝙ inueſtitura dicat ꝙ trāſeat ad quoſcūqʒ, ⁊ Rex in cuius ditione ſunt feuda, fecerit cōſtitutionē, ꝙ vaſallus poſſit in nō capacē alienare feudū, ⁊ ille incapax teneatur intra annum vēdere capaci, ꝙ vigore dictorū verborum ad quoſcunqʒ, nec vigore cōſtitutionis regie, nō trāſire poterit ad ſpurium, vide q2 alia no. dicit, que breuitatis cauſa omitto.

d POMA. ¶ Non tranſit. Adde ꝙ iſta eſt cōis, vt per Alex. cōſi. xxxviij. in vlt. col. ij. vol.

e ¶ Cogitabis. Adde ꝙ Alex. hic in fi. dicit hoc non eſſe Bar. ⁊ ꝙ lex in condemnatione, non facit ad hoc. ⁊ putat ꝙ non perdāt latius hic eum vide.

1 ☞ Culpa in bonis proprijs qn̄ committi poſſit, ⁊ qn̄ faciat ꝙ maritus perdat beneficium ne conueniatur vltra quam facere poſſit. nu. 2.

3 Maritus ſi negat matrimonium, perdit iſtud priuilegiuʒ, ſed negat dotem, illud non perdit. nu. 4.

a **§. Licet.** [a]Dolus a marito cōmiſſus in reb. proprijs ꝑdēdis cū facit ꝑdere bn̄ficiū ſi d̄ mulieri em cōmittatur, in reb. vero dotalib. aduerſus quoſcunqʒ. h. Et primo ponit vnum dictū qualiter dolus ⁊ culpa obligent. Scd̄o ponit

b aliud dictum, qualiter dolus[b] ⁊ culpa faciāt hoc beneficiū ꝑdi. Scd̄a ibi, cum tn̄. Item ſecunda ſubdiuiditur, q2 primo loquitur in dolo commiſſo in reb. ꝓprijs ipſius viri. Scd̄o in dolo cōmiſſo in reb. dotalib. Scd̄a ibi, Omiſſius. Item quelibet iſtarum diuiditur in dictum ⁊ limitationem dicti, vt pʒ ex litera. ⁊

1 ex iſto caſu collige ꝑ te pulchrā diſtinctionem. ¶ Opp. † ꝙ ēt in re propria poſſit cōmitti culpa, vt l. ediles §. pedius. ⁊ l. cum autē. §. fi. ſ. de edi. edic. gl. nō ſol. Dy. d̄t, ꝙ ibi res ſubiacebāt reſtitutioni, ⁊ ſic pn̄t dici aliene, ſpe, ⁊ bene hoc ꝓbatur hic. Nā in reb. dotalib. lʒ ſint veri cōſtante matrimonio, tn̄ pōt cōmitti culpa ꝑꝑ ſpē reſtōnis: in reb. vero ꝓprijs viri eſt ſecus. ¶ Op. de l. j. in fi. ſ. de ijs qui ſunt ſui vel alie. iur. Gl. non ſol. Dyn. ꝙ ibi ex qualitate facti preſumebatur doloſe agere qd̄ nō lʒ, maxime in re animata, vt in ſeruo. facit l. j. j. ad l. corn. de ſica. C. de iniur. l. ſi non conuitij. ⁊ l. j. de dol. excep. ¶ Op. j. q in fi an. cre. l. ait pretor. §. illud. gl. nō ſol. Dy. d̄t, ꝙ ibi loquitur de dolo debitoris, qui eſt minus culpabilis: q2 de euitādis muneribus tractat, ar. l. fulcinius. §. ſed illud. j. ex qui. cau. in poſ. ea. ibi vero de dolo eius, in quē eſt facta alienatio, qui de acquiſitione cū alterius iniuria contendit, argu. l. fi. §. licentia. C. de iure deli. ¶ Quero, quid de alijs qui hn̄t beneficium ne conueniantur, niſi in quātū facere pn̄t. Rn̄. idē, vt l. verū. §. tp̄s. ſ. ꝓ ſoc. ¶ Quero,

2 † qd ſi maritus perdit bona dotalia ꝑꝑ culpam ſuam, an ꝑdat beneficium hoc: gl. ꝙ ſic, in ꝓ ealle. l. verū. §. tp̄s. Cōtrariū no. C. de rei vxo. act. §. cū aūt. ⁊ iſta eſt vera. Probat ꝑ iſtū text. de culpa enim tenet, nō tn̄ ꝓpterea ꝑdit beneficiū. ¶ Quero qd d̄

c dolo commiſſo e tp̄e quo mulier dotem petit, puta ſi marit' ne

3 gat poſitiones mulieris: Rn̄d. qn̄ maritus negat † illud quod eſt cauſa beneficij, vt ſi negat matrimoniū, puto ꝙ ꝑdat beneficiū: ſicut ſocius, qui negat ſocietatē beneficiū perdit. vt l. ſi vn'. §. fi. j. ꝓ ſo. ſ. de re iud. l. ſed hoc ita. in fi. ⁊ l. ſi dubitetur. poſt prin. j. de fideiuſ. Simile ⁊ in liberto qui impetrauit ius annulorum aureorum nā ꝑdit illud ſi negat ſe libertū, vt C. de iur. au. annul. l. fi. facit quod not. C. de leg. l. qd̄ fauore. ⁊ ſ. de leg. l. nulla.

4 Sed † ſi nō negat mr̄imoniū, ſed negat dotē datā, vel ɔctū celebratū, tūc nō ꝑdit bn̄ficiū, vt l. pe. cū ſua gl. j. q bo. ced. poſ. Di-

d xi in l. ſi dubitet. j. de fideiuſ. ¶ Vltimo h lex facit ad qōnē[d]

5 q̄ magis ꝑtinet † ad theologos q̄ ad nos. Vſurari'[e] diſſipauit

e omnia bona ſua, an teneatur ad reſtitutionē in foro cōſcientie: hic eſt arg. ꝙ ſic. Standum eſt tamen in hoc Theologis.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Lʒ. Vide Fely. in c. que in eccleſiarum. de conſti.

b ¶ Dolus. Adde etiaʒ ꝙ maritus tenetur de leuiſſima, ſi in ſuis rebus eſt nedum diligens, ſed diligentiſſimus, vt firmauit gl. in l. in rebus. C. de iur. do. quapropter Nic. de Neap. d̄t hic limitari omnia iura dicentia aliquem ſolum teneri de dolo lata ⁊ leui culpa. Et per predicta dicit Alex. poſſe decidi qōnē indeciſaʒ Bal. in l. pignus. ſ. de pigno. actio. de eo qui dederat bouē vni pro certa mercede, vt eo vteretur quo caſu tenebatur de lata ⁊ leui. l. item queritur. §. ſi fullo. ſ. loca. ⁊ ille duxit bouem vna cū ſuo ad caſtruʒ, vt eſſent in loco tutiori, ⁊ conductum poſuit in loco tuto, ſuum autem in loco tutiſſimo, ⁊ hoſtes conductum abſtulerunt, quod ꝑꝑ hoc ille teneatur de hac leuiſſima, per ſupra dicta, q2 in ſuis fuit diligentiſſimus.

Dolo

c POMA. ¶Dolo commiſſo. Vide Bal. in auth. ꝯ qui propriã. C. de non nume. pecu.
d POMA. ¶Facit ad qõnem. Adde ꝙ iſtam qõnem decidit Bar ba. in c. que in eccleſiarum. de conſti. facit c. cum tu. de vſu.
e ¶Vſurarius. Adde ꝙ Jmo. dicit ꝙ ſi dolo diſſipauit, non eẽt liberatus in foro contentioſo, nec poſſet vti beneficio ceſſionis bonoꝝ, per l. fi. §. fi. de ceſ. bo. Sed in foro conſcientie erit libe ratus. ⁊ per c. peccatum. cum ibi no. de re. iur. in vj. per c. ij. ⁊ j. de peni. diſt. j. erit tñ dignus duplici pena, q2 vſuras extorſit, ⁊ dolo extortas conſumpſit. ⁊ vide Pet. de Anch. in d. c. pecca tum. ⁊ quod in ſimili hr̃ in c. ſuper eo. de ra. ⁊ xiiij. q. vj. c. ſi res. ⁊ ꝙ debitor dolo verſatus cum creditorib. non poſſit bonis ce dere, voluit Pau. de Caſt. cõſ. xlvj. ⁊ tu adde ad qõnem Bar. ꝙ ſi vſurarius abſq; culpa amiſit bona, ꝙ tunc non tenetur reſti tuere, ⁊ ſi peniteat euitat penam eternam. Jta Anto. de But. ⁊ ibi Abb. in c. cum tu. in ij. not. de vſur. non tñ euitat penam tpa lem purgatorij. ita Anto. de But. in c. ſuper. de rap. in princ. ⁊ hoc idem tz Hen. Boi. in d. c. cum tu. verſ. aut non põt, ⁊ ponit Landulphus in iiij. ſnĩa. diſtinc. xv. ⁊ ibi ceteri.

LEX XX.

1 Exceptio ſuperueniens pendente iudicio prodeſt reo.

a SJ mulier. Si pendente [a] iudicio deficiat id qđ eſt cã cõdẽde actionis expirat iudicium. h. d. ſ. proxime vidiſtis de vna exceptione, que competit marito, ſcz, ne conueniatur vltra quam facere põt, hic de alia q̃ ſibi cõpetit, ſi mr̃imonium fuit reinte
b gratum. [b] iſta lex eſt ꝯ Pet. qui dicebat † ꝙ exceptio ſuperue
1 niens pendente iudicio non prodeſt reo. Ad idem j. eo. l. ſi cum dotem. §. eo autem tempore. ⁊ dixi plene in l. j. j. de excep. Cp. ſ. de nup. l. ſi vt proponis. Sol. vt in gl. Opp. de l. pleriq; ſ. de ri. nup. Solue vt in gl.

ADDITIONES.

a ¶Pendente. Adde in quantum Alex. tangit, an poſt cõcluſio nem in cã poſſint pduci inſtr̃a nouiter reperta, ꝙ Bald. conſi. clxxvij. incip. q̃ritur vtrũ adulta. j. li. dt, ꝙ coram conſultore, ſi expreſſe non eſt concluſum in cã, pñt produci inſtr̃a liquida, ⁊ p ſertim ſi iuretur, ꝙ ante non potuit producere.
b ¶Reintegratũ. Adde qõnem quam ponit hic Pau. de Ca. ꝙ ſtãte ſtatuto Padue, ꝙ mulier nubens nulla dote cõſtituta, cẽ ſeat omnia bona dediſſe in dotẽ, ꝙ ſi vidua nubat, nulla aliter conſtituta dote, ꝙ dos data primo, vr̃ ſcđo conſtituta, vt ipſe cõ ſuluit conſ. cclxxxij. non autem omnia bona, ſm ſtatuta.

LEX XXI.

1 Dos põt ſolui cõſtãte mr̃imonio vxori vt es alienũ ſoluat.
2 Maritus ſoluere vxori dotem conſtante matrimonio poteſt, vbicunq; ex ſolutione dotis que ſit mulieri, eius conditio ſit me lior, ⁊ vir non efficitur pauperior.
3 Vxori recte ſoluitur, vt redimat conſanguineos ab hoſtib. vel eos egentes alat.
4 Vxori iuſte ſoluitur per virum vt impleat votum a ſe factum p anima ſua, vel alterius coniuncti.
5 Dotis actio non naſcitur conſtante matrimonio.
6 Jus furtum non põt tolli per ſententiam, ſed per pactum ſic.
7 Furti ſpecies largiri de alieno eſt.
7 Maritus expendens de voluntate vxoris, habet exceptionem ⁊ idem ſi non contra voluntatem.
9 Ratũ habere qñ quis cogatur, ẽt quod eſt ſuũ naturali ratione.
10 Dotis actio tam ex parte viri, q̃ mulieris eſt bone fidei.

a QVamuis. [a] Si mulieri ex iuſtis cauſis ſol uatur, vel ipſe maritus in iuſtas
b cãs expẽdit, [b] eatenus actio dotis tollitur. h. d. cũ l. ſeq. ⁊ ſunt ſingulares leges. ⁊ ſ. dictũ eſt de dub. exce ptionib. competentib. marito, hic ponit vnam exceptionẽ. ſ. ſo
1 lutionis facte conſtante matri. ¶ † Not. primo, ꝙ mulieri põt ſolui dos, vt es alienũ ſoluat, vt l. fi. ſ. de in. do. ¶ Scđo no. ꝙ
2 mulieri † põt ſolui vt predia emat, ⁊ hoc eſt regulare, qñcunq; ex ſolutione, que fit mulieri cã dotis, mulieres conditio fit me lior, ⁊ maritus inde nõ efficiatur pauperior: q2 põt maritus ſol uere vxori conſtante matrimonio vt l. ita cõſtãte. ſ. de iure do.
3 † ¶Tertio no. [c] ꝙ põt ſolui mulieri vt redimat ſuos cõſangui
cp. neos ab hoſtib. [d] vel vt eos egentes alat. Ex quo not. † ꝙ ſi mu
d lieri ſoluitur pecunia vt impleat votum factũ a ſe, vel vt vadat
4 in aliquam peregrinationẽ p anima ſua, vel alterius ſibi coniũ cti, ꝙ iuſte ſoluitur, ⁊ dotẽ minuit. Si enim hoc permittitur ad liberandũ corpora, multo magis ad liberandum animam, vt l. ſancimus. C. de ſacroſan. eccle. ⁊ not. in l. j. ſ. de pact. ¶Opp. C. ſi dos conſtan. ma. l. j. Sol. ſpãle in caſib. hic poſitis. ¶Op. de l. ſeq. ad iſtam. nã hic dr̃, ꝙ tollitur ipſo iure, ibi ope exceptio nis. Sol. hic ſoluitur ipſi mulieri. j. l. proxima, alteri ſoluitur.
5 ¶Cp. Dy. actio de † dote non naſcitur conſtante matr. vt l. ſz ſi alia. de bo. dan. ⁊ in l. ij. in prin. j. de dot. prel. ⁊ dicã. j. eo. l. ſi conſtante. §. j. ꝙ non põt tolli. ſol. Dy. non tollitur actio, ſz ſpes actionis. Ad idẽ l. iij. §. deſinere. ſ. vſufru. queãd. ca. Sz ad hoc opp. de l. ſi ſeruus. §. bone. ſ. de cõd. fur. ⁊ l. grege. §. fi. ſ. đ pig.
6 Sol. † ius futurum non põt tolli per ſnĩam, q2 non põt in iudi cium deduci, vt ibi, ſed pp pactum, vel alium ſic, vt hic. ¶Op. dr̃ hic in fi. maxime ſi ex voluntate filie. ⁊c. ⁊ ſic innuit idem, ſi fi
7 lia non conſentit. Sed ꝯ, q2 ſpecies † furti eſt de alieno largiri vt l. filius. §. j. de dona. ⁊ de fur. l. ſi is qui pignori. Sol. timore hu ius ꝯrij dñt quidam, ꝙ hic abundat maxime. Alij dñt, ꝙ mulier habuit ratum. Alij ꝙ mulier vr̃ habere ratũ tãquã vtiliter ge ſtũ, vt l. Põponius ſcribit. ſ. de neg. geſt. ego dico, ꝙ maxime,
8 nõ ſuperabũdat, ſed debemus diſtinguere tres caſus. Aut † ma rit9 expendit de volũtate mulieris, ⁊ hz exceptionẽ. Aut abſq; voluntate, non tñ ꝯ voluntatẽ, ⁊ idẽ, vt hic colligit ex dictione, maxime. Aut ꝯ voluntatẽ ⁊ non hz locũ hec lex fina. C. de neg.
9 geſt. cum ſi. ⁊ ſi dicis. † q̃uo mulier cogitur habere ratũ, cũ iſtud negotiũ non ſit ſuũ, nec re ipſa, nec ipſo geſtu, nec cura, nec ſoli citudine? Rñ. poſſumus dicere ꝙ negotium ſit ſuũ re ipſa, ſi il
c le redẽptus [c] erat talis, cui ipſa ſuccedebat. Nã hoc nõ facto per debat ius ſucceſſionis, vt in auth. ſi captiui. C. de epiſ. ⁊ cle. Fa cit l. ſi pupilli. §. item q̃ritur, ⁊ §. ſi titij ſeruõ. ſ. de neg. geſt. Sz ſi erat talis, cui mulier nõ ſuccederet, tũc opz nos dicere, ꝙ iſtđ eſt quartũ genus negotioꝝ, ſcz, quod eſt noſtrũ naturali rõne, ⁊ ſic cogitur quis habere ratum, ſicut ſi eſſet ſuũ re ipſa. Dixi in
10 l. ſi pupilli. §. item queritur. ſ. de neg. geſt. ¶ † Quero, an actio de dote ſit bone fidei: hic eſt caſus, ꝙ ſic ex parte mulieris. Jdẽ ex parte viri, ꝙ habuiſtis no. in l. de diuiſione. ſ. eo. Secus ſi cõ peteret ex neo, vt habuiſtis no. in l. ij. circa prin. ſ. eo.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶Quamuis. an ſicut dos ſolui põt ex cauſis ſi ſit pmiſſa, ita poſſit remitti, vide Ro. tenentẽ ꝙ nõ ſingu. dcv. in ci. tu habuiſti. alle. gl. ſin. in l. ſi conſtante. in verbo, firma. C. de do. ante nup. Jtem ad faciendum, ꝙ dos ſecure reſtituatur, qñ filia nollet ſtare cum patre. vide Cepo. cau. cxxviij.
POMA. ¶An iſta lex procedat in dote tm̃ promiſſa, vide Ro. ſin. dcxix.
b ¶Expendit. Quod ita demum liberatur maritus, ſi pbat mu lierem expendiſſe in dictas cãs aliter non ſm Ro. hic alle. glo. ſing. in l. fi. in ver. creditori. ſ. de iu. dot. dum gl. dicit idem eẽ in marito ꝙ in emptore rei eccleſiaſtice, iuxta auth. hoc ius por rectum. C. de ſac. ſan. eccle.
c P. PAV. P. ¶Tertio no. nũquid ſicut res dotales pñt aliena ri in redemptionem captiuoꝝ, idez ſit in re minoris: vide Ro. conſi. cccxvj. ad fi. vbi etiam ponit quid de re eccleſie.
POMA. ¶Vide Ro. conſi. lxxviij. j. col.
d ¶Ab hoſtibus. Adde qđ Bal. infert ex tex. in ver. ex vinculis. ꝙ liberare quem a carcerib. ſit opus pium, qđ etiam vr̃ ſi eſſet in carcere pro maleficio, cũ iſta lex gñaliter loquatur, ſm eum. Ex quo ẽt infert, ꝙ executores electi ad diſtribuendum bona in pios vſus, poterunt diſtribuere in carceratos pro maleficio in pena pecuniaria. alle. gl. optimam. xij. q. ij. c. ſacrorum, que gl. alle. tex. ĩ c. ſi res aliena. xiiij. q. vj. ⁊ c. reos. xij. q. v. vbi dr̃, ꝙ nõ eſt inhumanũ bene facere his q deliquerunt. ⁊ facit tex. lxxxvj. diſt. c. nõ ſatis. vbi ter. ſed plus illis, qui ſunt ſine culpa, impli cat ꝙ ẽt culpatis bene faciendum ſit. ⁊ hãc opin. tanquã magis roboratam, quã illam quã tenuit Bal. in auth. ꝯ cum rogatus ſequitur Alex. poſt Fulg. dicens ꝙ per hoc inferri põt ad de ciſionem qõnis formate per Bart. in auth. res que. C. com. de lega. vbi indeciſum reliquit, ꝙ bona ſubiecta fideicommiſſo poſ ſint alienari pro redimenda perſona a carcerib. in quib. poſita fuit pp delictum. Sed tu dic ꝙ ꝯrium expreſſe tenuit Bal. cõſ. clxxxvj. in Chriſti nomine. quid importent. ij. lib. vbi voluit, ꝙ ſi teſtator grauat heredem onere fideicommiſſi, ⁊ ꝙ non poſſit alienare, niſi in caſu neceſſitatis, ⁊ pro redimendo a carcerib9, ꝙ non poſſit alienare, ſi neceſſitas eſt cauſata cauſa euertendi fi deicommiſſum, ſimiliter non poſſet alienare pro ſe redimendo propter delictm commiſſuz, niſi teſtator expreſſe dicat, licet di cat in caſu neceſſitatis.
e ¶Redẽptus. Pau. de Caſt. dixit ꝙ hic eſt argum., ꝙ ſoluens condẽnationẽ p eo cui veniebat amputãda manus, cogitur ha bere ratũ, ⁊ reſtituere, vt ẽt Bar. firmat in l. Stichus cum glo. j. de pecu. ⁊ idem Pau. in l. fi. C. de neg. geſt. Pet. de Anch. in c. lator. de pign. ⁊ hoc etiã ſi ipſo inuito ſoluerit. Pro quo glo. lxxxiij.

lxxxiij. diſt in. c. j. volens impenſam factã ꝑ liberatione infirmi, etiã eo inuito, repeti poſſe, ⁊ fuit de mente Spec. in tit. de ſal. §. fin. verſ. quid ſi infirmus.

LEX XXIII.

1 ¶ Caſus omiſſus ꝙ remaneat in diſpſitione iuris communis. ⁊ nu. 3. ⁊ 8.
2 Prouidens ſibi in vnum caſum, qñ videatur prouidere in aliũ.
4 Prouiſio hominis tollit prouiſionem legis extraordinariam, non ordinariam, ⁊ quando tollat.
5 Omiſſo in caſu per patrem in ſtipulatione, actio dotis integra eſt filie. ⁊ nu. 6.
7 Lex nunquam fingit donationem in muliere, quando matrimonium non ſequitur.
9 Pater vel extraneus ſi ſtipuletur dotem, ſi matrimonium ſoluatur morte mulieris liberis, ſi mulier decedat cũ liberis, actio iſto caſu queritur mulieri.
10 Liberi poſiti in conditione per teſtatorez, nõ cenſentur vocati.

SI cum dotem. Qui ſibi ꝓuidit in vnũ caſum aliꝫ renunciare vr̃. h. d. ſm vnam lectu. Vel aliter ſm aliam. Caſus
1 † omiſſus remanet in diſpoſitiõe iuris cõis, ⁊ in hac l. incipit Iuriſcõ. reaſſumere materiam communionis, q̃ eſt inter patrem ⁊ filiam in actione de dote, ⁊ eam proſequitur vſqꝫ ad §. tranſgrediamur. ⁊ eſt no. p2in. ¶ Opp. hic tex. innuit patrez dantem dotem appropriare ſibi actionem per pactuz, dũ dt, pepigit. ſ. C. de iur. do. l. auia. ⁊ j. l. quotis. Huius timore legitur hec lex duob. mod. Primo modo, ꝙ lz in narratione coniungat patrem ⁊ ex̃neum, in rñſione loquitur tm̃ de ex̃neo, quaſi diceret pactũ patris nihil operatur. Hec lect. ponitur in j. glo. quam vide. Aliꝫ dñt ꝙ verbum pepigit prout refertur ad patrẽ intelligitur per ſtipl'onem, ⁊ ceſſat ꝯrium, prout refertur ad ex̃neum, intelligitur ſiue per pactum, ſiue per ſtipl'onez. ⁊ hec lec. ponitur in prin. gl. magne. quam vide. ⁊ hoc ſatis placet. Vel dic tertio, ꝙ lz pater pactus ſit per pactum nudum, qd̃ nõ vꝫ ad acquirendam ſibi ſolidam actionem, vꝫ tñ quantum ad inducendam preſumptionem vt in caſu omiſſo videatur dare velle filie ar. de le. j. l. plane. in prin. ⁊ ſic de pacto nudo põt intelligi in ꝑſona vtriuſqꝫ. ¶ Opp. de diuor. l. ſi filia. gl. ſol. ꝙ in caſu omiſſo remanet actio filie, niſi in fraudem committat, vt ibi, ⁊ C. de repud. auth. eõ ſi filij. ⁊ j. e. l. ſilie. ¶ Opp. ⁊ vr̃, ꝙ qui ſibi prouidet
2 † in vnum caſum, videatur ſibi prouidere in alium, vt ſ. de cõdi. ob ca. l. ſi ex̃neus. Gl. dt, ꝙ vr̃ prouidere in alium. ſ. ſibi ſimilem, vt ibi, non diſſimilem, vt hic, quod gl. reprehẽdit, ⁊ bene. Dico ergo, ꝙ ibi loquitur de cõdi. ob cau. non de actione de dote. Ita tꝫ Dy. hic, ⁊ Iac. Bu. in l. ꝯria. ⁊ ẽt Guli. qd̃ eſt ipſa veritas, vt j. dicam ſtatim. ¶ Opp. C. de poſt. here. inſti. l. fi. Glo. nũ ſoluit hic. in ꝯrio ponit plures ſolutiones. vna eſt, ꝙ ibi ſunt verba ambigua apta referri ad vtrunqꝫ caſum, hic ſecus. Circa hoc dic vt dicam in l. commodiſſime. j. de lib. ⁊ poſth. ¶ Opp.
3 caſus † omiſſis remanet in diſpoſitione iuris cõis, vt l. ſi vero. §. de viro. j. eo. ⁊ l. ſi ex̃ne9. ſ. de cõdict. ob cau. ergo in caſu omiſſo actio erat cõis patris ⁊ filie, non ſoluꝫ filie, vt l. ij. §. ꝙ ſi ni patris. ſ. e. Huius timore variatur lec. huius l. Quidam em̃ fatentur ꝯrium, ⁊ ita intelligitur hic, qd̃ non plꝫ. nam qñ vna determinatio refertur ad duo, dꝫ intelligi vt ea vniformiter determinet vt l. iam hoc iure. in prin. ⁊ l. Lucius. j. de vulg. ⁊ pup. Sed hec verba, cõem eſſe mulieri actionem, ⁊c. referunt ad partem ⁊ ex̃neum dotantem. Sed in ex̃neo non eſt dubiuz ꝙ mulieris eſt tota dos, vt in §. accedit. C. de rei vxor. acti. Sic ergo dꝫ intelligi in patre. Et iſta lectura reprobata ponitur hic in fi. gl. Reperit tñ in quibuſdam additionib. ꝙ Dy. tenuit eam, ⁊ in additionib. ſuis reperitur, ꝙ tenuit aliaz, ⁊ ſic in hoc vr̃ ſibi ꝯdixiſſe, ⁊ tñ iſta non eſt vera. Unde aliꝫ legunt, vt gl. dt, ꝙ hic filia erat emancipata, ꝙ non plꝫ, q2 eſt diuinare. ¶ Item q2 ſm hoc inter patrẽ, ⁊ ex̃num nulla eſſet dr̃ia, cum quilibet diceretur ex̃neus, vt C. de
4 rei vxo. act. §. ex̃num. Dñm eſt ergo, ꝙ † in caſu omiſſo eſt actio filie integra. Et hoc per rõnem: q2 eligendo vnum caſum vr̃ renunciare alteri, vt C. de procu. l. maritus. ita dt gl. Pro hoc facit, q2 prouiſio hominis tollit prouiſionem legalem, vt l. ⁊ hꝫ. §.
5 cum quis. j. de preca. ⁊ C. de pact. conuen. l. fi. Iſta rõ † nõ plꝫ. Nam prouiſio hominis tollit prouiſionem legalem extraordinariam. Ita loquuntur iura preallé. non autem prouiſionem ordinariam. Ita no. in l. ij. C. de iure emphyt. Sed ꝙ actio patris ⁊ filie ſit cõis, eſt ordinaria prouiſio legis, ergo, ⁊c. Preterea ꝑ prouiſionem hominis receditur a prouiſione legis circa idem quod eſt prouiſum vt in l. ſ. alleg. non autem reperitur, ꝙ ꝑ ꝓuiſionem factã in vno caſu, recedatur a prouiſione facta in alio caſu. Unde iſta rõ hoc non concludit. Tene tñ quod ſ. dixi, ꝙ
6 † actio ſit proprie filij, ⁊ ꝙ pater eligendo vnum caſum, vr̃ alteri renunciare. Et hoc per rõnem, vt iſtos duos caſus vniformiter determinet, ⁊ per caſum l. inter ſocerum. §. cum inter. ſ. de pac. do. quod tꝫ Dy. in c. quod ob gratiam, ex̃ de reg. iur. li. vj. ⁊ Cy. in l. quod fauore. C. de legi. ¶ Ad ꝯria rñdeo, ⁊ maxime ad l. ſi ex̃neus. ſ. de condi. ob cau. ꝙ qñ datur pro muliere, ⁊ matrimonium ſequitur, lex multum fauet mulieri, ⁊ preſumit donationem ⁊ ſtipl'onem mulieris, vt in §. accedit. C. d rei vxo. acti.
7 Sed † qñ matrimonium non ſequitur, lex nunquam fingit donationem in muliere, vt l. ſi ego, in prin. ſ. de iure do. ¶ Uñ ad ꝯrium, caſus † omiſſus remanet in diſpoſitione iuris cõis. Verum eſt, ſi ille caſus reſpicit illum euentum, cum matrimonium non ꝯhitur, vt prealle. l. ſi ex̃neus. Sed ſi reſpicit euentum, quo matrimonium ꝯhitur, ꝓſumitur donatio in muliere fauore matrimonij. Ita loquitur hic ⁊ in prealle. l. inter ſocerum. §. cuꝫ inter. ¶ Opp. ex̃ gl. ⁊ vr̃ qd̃ in caſu omiſſo vir lucretur dotez, nec queratur mulieri, vt l. ſi filia. ſ. de diuor. ⁊ prealle. l. inter ſocerum. §. cum inter. ſ. de pac. do. quod eſt vtile ſcire qm̃ cõiter in
9 omnib. ꝯctib. pater vel † ex̃neus ſtipulatur dotem, niſi matrimonium ſoluatur morte mulieris ſine liberis. Si ergo moriat cum liberis, eſt dubium vtrum remaneat apud maritum, quaſi vir eam lucretur ex tacito, an remaneat apud eum, tanq̃ ꝓ filijs heredib. mulieris, ⁊ ſic mulieri videatur queſita in caſu omiſſo. Dyn. in preslle. c. qd̃ ob gratiam, ⁊ Cy. in prealle. l. quod fauore, C. de legi. innuit, ꝙ queritur marito ex tacito pacto, per tex. in prealle. §. cum inter. In ꝯrium eſt hec l. que dicit queri mulieri. Iac. de Bel. diſputauit, ⁊ determinauit, ꝙ in caſu omiſſo q̃ritur mulieri, per hanc legez, ⁊ per l. Hebius. ſ. de pac. dot. vbi dt eſſe caſum pro hoc, ꝙ tacita preſumptio donationis eſt in ipſam mulierem, vt preallega. §. accedit. Facit j. de lega. j. l. ſeruo legato. §. ſi teſtator. ¶ Ad l. ſi filia. ſ. de diuor. rñdeo, in eo quod tex. dt, ꝙ diuertit, vt viruꝫ lucro afficiat, intellige ꝙ fuit expreſſe actum ꝙ viro quereretur muliere diuertente, vt l. inter ſocerum. in prin. ⁊ l. ſi pater. in prin. ſ. de pact. dot. Ad l. inter
a ſocerum. §. cum inter [a] de pec. dota. rñdeo, ꝙ dos retinebatur per maritum ꝓ filijs eius, qui ſunt heredes matris eoꝝ, nõ ꝙ
b vir iſte lucretur. [b] Et iſta opi. plꝫ. Pro hoc induco, j. de hered.
10 inſti. l. Lucius, cũ gl. ſua. † vbi ſi pr̃ grauat filium, ſi deceſſerit ſine liberis in caſu quo haberet liberos. non vr̃ nec intelligit per hoc ipſis liberis ꝓuidere. ſed ſolũ filio ſuo, quod faciat quicquid vult. Ita in ꝓpoſito vr̃ prouidere filie nõ liberis. pro hoc, q2 ꝓſumptio eſt ꝙ pater diligit plus filiã, quam tunc hꝫ, q̃ filios ex ea naſcituros, in quib. nulla cadebat affectio, vt no. in l. qui filiabus. j. de lega. j. in prin. Ad idem j. de cõdi. ⁊ demõ. l. publius. §. fi. Et per hoc ſi filia erat ſui iuris poterit de illa dote teſtari, ⁊ facere quod vult. Contra, dices tu, quo ſm iſta tpa poterat maritus retinere dotem pro libertis tanquam pro heredib. mulieris, cum filiusfamilias iſto iure non habebat heredes? Dicam
c in l. poſt dotem j. eod. ¶ Querit gl. [c] † quid ſi filia ingrediatur
11 monaſterium? Rñdeo, dt glo. ꝙ tunc comittitur ſtipulatio, que
d tollitur in caſu mortis, vt l. Deo nobis. C. de epiſcopis ⁊ cleri. Secus ſi deportaretur, vt l. ex ea parte. §. in inſulam. j. de verbo. oblig. ¶ In ꝯrium facit ſ. pro ſoc. l. actione. §. publicatione. ⁊ j. de contratabul. l. j. in fine. Glo. non ſoluit. Dic ꝙ in illis factum ciuiliter repreſentat eundem effectum, quod factum naturaliter, ſm Dynum ⁊ Petrum in preallegata l. Deo nobis, ⁊ plene examinabo in l. Gallus. §. ⁊ quid ſi tantum. j. de libe. ⁊ poſthu.

ADDITIONES.

a ¶ §. cum inter. Adde poſt Alex. ꝙ ſol. Bar. ⁊ Ia. de Bel. ſequitur clariſſime Bal. conſi. cxliii. incip. punctus qõ. ij. lib. vbi iraſcitur ꝯ quendam doctor. qui dicebat quod maritus lucrabatur dotem a contrario ſenſu. ⁊ ibi dicit, quod ſibi mittet diſputationem Iacob. de Beluiſ. ſi ſibi credere nolebat. De quo vide etiã in ſuis conſi. lxxxvij. ⁊ duobus ſequentibus Barto. conſi. cxix. pater dedit dotem.
b POMA. ¶ Lucretur. Vide d. Barbatiam conſi. cxxviij. ⁊ conſilio ccxxx.
c POMA. ¶ Querit. Vide Alex. conſi. cxxxix. in j. col. ij. volu. Et pro intelligentia huius glo. vide Carolum Ruine, in repetitio. l. Gallus. §. ⁊ quid ſi tantum, de liberis ⁊ poſthum. Quid autem ſi filia profiteatur religionem capacem, actio de dote deſinat eſſe communis. ⁊ an conſolidetur in patrem vel filiam? vide ibi eum. Et ad dictum Bar. l. hic vide Cardinalem conſi. centenſimo quinquaſimo ſecundo.
d ¶ Tollitur in caſu mortis. Adde vltra dom. Alexã. quod non valeret ſtatutum dictans, quod muliere ingrediente monaſterium vir lucretur dotem vel dotis partem. Item ſtante ſtatuto ꝙ

to ꝙ vir lucretur dotem vel partem morte vxoris, nõ lucrabi-
tur ſi vterqꝫ religionem ingreditur. Ita conſulit Pet. de An-
cha. conſi. cclxxiiij. incip. pro ⁊ contra.

1 Pater qñ poſſit agere actione de dote, adiũcta pſona filie.
2 Pater quando teneatur iterum dotare filiam, que perdidit do
tem, ⁊ nu. 5.
3 Dos ſi fuit ſoluta filie ex iuxta cauſa, ⁊ eam amittat, an marit⁹
liberabitur.
4 Patri an incumbat onus probandi quod filia non expendit in
iuſtis cauſis.
6 Pater, qui dat filio legitimam pro ſoluenda condemnatione,
non tenetur amplius illi legitimam aſſignare, nec dare.

§. Si poſt ſolutum. Per ſolutionẽ factam filie, patri, actio nõ tol
lit, niſi ex iuſtis cauſis ſoluatur filie nõ pditure. h. d. Op. ꝙ
ſi ſemper pr̃ vr̃ velle, ſi nõ ꝯdicat, vt l. ij. §. volũtatẽ. ſ. eo. gl. ſol-
uit not. Iſtud verum in filia, ſed in patre requiritur expreſſus
conſenſus, vt l. filiusfa. §. inuitus. ſ. de proc. dixi in l. nõ ſolũ. ſ.
eo. Opp. ꝙ ſine patre nõ põt exigi, vt l. ij. §. qd ſi in patris. ſ.
eo. ſol. hic exigit a ſpõte ſoluẽte. Hic vt in gl. Op. ſ. e. l. iij. in
1 fi. Dicit gl. ꝙ hic nõ cõſumpſit in rẽ patris, ⁊ bene dt. † Quero
an pater poſſit agere adiuncta pſona filie. gl. dt ꝙ ſic, vt l. ij. §. ſʒ
vtrũ. ſ. eo. Alij ꝯ per l. cum dos. §. ſi vero. ſ. de pact. dot. nec ob
ſtat §. ſed vtrũ, q2 ibi in promiſſione, hic in ſolutione. ⁊ hoc tdne
bat Iac. de Are. Tu dic patrẽ agere adiũcta perſona filie, põt
intelligi duob. modis. Uno mõ põt, alio mõ non, vt dixi in pal.
a §. ſed vtrũ. Quero,[a] quid ſi filia † conſumpſit dotem, an ite-
2 rũ pater teneatur eam dotare? gl. dt ꝙ ſic. C. de dot. promiſ. l. fi.
ſed quidam ꝯ. In quibuſdam addit. reperitur Hy. tenuiſſe ꝯ-
rium per l. fideicommiſſa. §. ſi quis decẽ. ij. de leg. iij. Pro hoc
adduco quaſi expreſſum caſum in l. ſi ſocius pro filia. ſ. p ſoc.
b Puto ſic dõm, ꝙ ſi filia perdit dotem ſine culpa ⁊ dolo,[b] pater
tenetur eam iterum dotare: alias ſecus, vt l. etiam. §. lʒ. ſ. eod.
Pro hoc eſt caſus. C. de col. auth. qd locum. ibi, niſi filie poſſit
imputari, ⁊c. Ad l. ſi ſocius. §. ceterũ. ſ. pro ſoc. rñ. ꝙ ſocius. nõ
3 tenetur iterum dotare, vt ibi, ſʒ pater ſic, vt hic. † Quero qd
ſi ſolutum fuit filie ex iuxta cã, ⁊ ipſa amittat, vel ſi amiſerit, nũ-
quid maritus liberabitur? gl. rñdet ꝙ nõ, q2 nec tunc vr̃ ſolutũ,
q2 perditure eſt ſolutum. alle. gl. l. iij. §. ſed ſi mutuans. ſ. de in
rem verſ. ⁊ hic exigit tex. ꝙ iuxta cã ſit ſolutũ, ⁊ nõ perditure: ⁊
tñ perdidit. gl. arguit p ⁊ ꝯ, q2 ex quo perdit vr̃ ſolutum filie p
diture, quod puto verũ, qñ ſoluit ex iuſtis cauſis voluntarijs, q̃
ponuntur ſ. l. proxi. ⁊ l. quãuis. Sed ſi ſoluiſſet ex cauſis neceſ
ſarijs, tunc diſtingue, aut mulier perdidit iſtam pecuniam data
opera, ⁊ ſimiliter procedit iſta gl. vt l. iij. §. ſed ſi accepit. ſ. de in
rem verſ. niſi pater in perdendo dolum commiſerit, vt l. ſi vero
pro patre. §. verſum. eo. tit. Aut fuit perdita caſu, ⁊ tunc pater
non poteſt agere, vt l. ſeruus. in prin. de in rẽ verſ. ⁊ l. iij. §. ſi mu
4 tuatus. eo tit. † Quero quis dʒ probare, an maritus ꝙ mulier
in iuſtis cauſis expendit, an pater ꝙ in cauſis non iuſtis. Et vr̃
ꝙ pater, vt l. fi. ſ. de exerci. ⁊ l. ſi predium. C. de predi. mi. In ꝯ
rium vr̃. l. iij. §. ſed ſi mutuatus. ſ. de in rem ver. Non ob. ꝯriũ,
q2 ſibi ſoluebatur authoritate iudicis, vel mandatum preceſſit.
5 Ultimo no.[c] id quod ſ. dixi, ꝙ † filia que perdit dotem ſua cul
c pa non dʒ iterum dotari a ſuo patre. Facit ꝙ ſi pater[d] dat filio
6 † legitimam pro ſoluenda cõdemnatione ex forma ſtatuti, ꝙ pa
d ter non tenetur amplius ei legare vel relinquere legitimam.[e]
e Ad idem. ij. de pecu. l. ſi noxa. ⁊ auth. ꝙ locum. C. de colla.

ADDITIONES.

a POMA. Quero. Uide Iaſ. in §. fuerat. in pe. col. Inſt. de act.
⁊ in auth. quod locum. C. de col.
b Culpa ⁊ dolo. Communiter hoc tenetur, quicquid dixerint
Guil. ⁊ Io. de Imo.
a AND. BARB. Ultimo no. Uide Bal. ĩ auth. qd locũ. ⁊ ibi
plene Lu. hic alle. ⁊ qd in alimẽtis. Uide ẽt Bal. in l. j. §. de iu.
iu. ⁊ Iac. de Are. in l. ſi libertus, qui operarũ. ij. de oper. lib.
P. PAV. P. An idem ſit in alimẽtis. vide Iaſ. in auth. qd lo
cum. in ij. not. C. de col.
POMA. Faciunt que not. Fely. in c. que in eccleſiarũ. de cõ-
ſtit. Pau. de Caſt. conſi. xiij. in anti. ⁊ conſi. ſeq.
d AND. BARB. Facit ꝙ ſi pater. Uide Bal. in l. poſt emanci
pationem. ij. de lib. le. ⁊ Bal. in d. auth. quod locum. ⁊ tale ſtatu
tum valeat: vide gl. fi. in rub. de decre. decur.
e Legitimã. Pau. de Ca. hic dt, ꝙ Bal. in auth. ſi captiui, dicit
ꝙ tenebitur tñ ipſum alimentare, ſm Old. qui hoc tʒ per l. liber
tus, qui operarum. ij. de oper. lib. vbi patronus perdit ius pa-
tronatus, quantum, ad ſuccedendum, non tñ perdit ius reueren
tiale, quin ipſum alere teneatur, quod tiam dictum limitatur ſe
cundum Bal. in auth. ꝯ cum rogatus. niſi filius partem ſuam
dolo vel lata culpa diſſipauerit, q2 tunc etiam alimenta perdit
ſecus ſi leui culpa. alle. l. etiam. ſ. eo. ⁊ ita vr̃ tenere Spec. in ti.
qui fi. ſint leg. §. j. verſ. ſed pone. ⁊ ita etiam tranſit Alex. ſed tu
dic, ꝙ Spec. de hac limitatione non loquitur, ſed ſimplictter di
cit, ꝙ ſi pater emancipat filium, ⁊ dat ei partem, ⁊ filius iuret de
cetero nõ petere alimẽta, quod nihilominus ſi efficiatur inops,
pater tenetur eũ alere, q2 tale pactum eſt contra ius naturale.

7 Nouatio quod tollat precedenteʒ obligationem ipſo iure, ⁊
idem delegatio.
8 Maritus accipiens debitorem inopem pro dote, quando vi-
deatur donare.

§. Si mulier. Delegatio pauperis debitoris igno
rãte muliere, dotis actionem nõ peri
mit ſʒ gl. Opp. ſ. mãd. l. inter cãs. §. abeſſe. Sol. dt gl. ſpãle eſt
hic fauore dotis. Tu dic ꝙ ibi recipit ſcienter, hic ignoranter,
vt ibi no. que ſoln. eſt vera, vt l. ſi ita ſtipulatus ſum. §. fi. de ver.
obl. lʒ gl. aliter dicat in l. q ſatiſdare. ij. de fideiuſ. ⁊ ibi dixi. Ep
7 po. nouatio † tollit p̃cedentẽ oblĩonem ipſo iure, ⁊ etiam delega
tio, vt l. j. ⁊ l. ſi reʒ. in fi. de no. Unde cũ hic ſit facta delegatio, nõ
põt agi actione de dote, ſed dʒ agi de dolo, vt C. de tranſa. l. ſub
pretextu. Gl. ponit plures ſolu. vna ꝙ hic reſtituitur vel a lege,
vel a iudice. quod eſt ꝯ hũc tex. qui dt, ꝙ actio dotis ei manebit.
dic ergo vt gl. dicit qd eſt ſpãle fauore dotis. ſimile in l. ſi mu-
lier. §. ſi dos. ſ. quod me. cau. Querit gl. quid ſi dilegatio eſt
8 facta conſtante mat. dic vt in glo. † Quero eꝯ, quid ſi maritus
accipit pro dote a muliere debitorẽ non locupleteʒ. Rñ. aut ac
cipit ignoranter. ⁊ non imputatur ſibi, vt l. promittendo. §. ſi a
debitore. ſ. de iur. do. Aut accipit ſcienter, ⁊ non vʒ ipſo iure,
a q2 videtur donare,[a] vt l. cum vir. de iur. do.

ADDITIO.

a Donare. Ro. ꝯ, q2 imo vr̃ feciſſe maritus ſub ſpecie ꝙ efficia
tur ſoluendo, argu. l. ſi defunctus. C. arb. tut. l. cura. §. deficien-
tium. de mu. ⁊ ho. ⁊ alle. tex. in l. in promittẽdo. §. ſi a debitore.
ſ. de iu. do. Ad l. cum vir. rñ. ꝙ ibi appareat de animo nouandi.
idem voluit Bal. in d. l. promittendo. ⁊ cum eis tranſit Alex.

1 Factum eius, quis non debet improbare, ex cuius perſo-
na lucrum ſentit.
2 Legatum ꝙ in dubio videtur relictuʒ animo compenſandi, ⁊ nu
mero. 3.
4 Legatum factum ab vxore viro quod computetur in portioneʒ
quam vir lucratur ex forma ſtatuti.

a §. Si pater. [a] Legatum relictum vr̃ relictum ani-
mo compenſandi in debituʒ neceſſariũ.
1 h. d. ⁊ eſt no. §. † No. ex qua perſona quis lucrum ſentit, factum
2 eius non dʒ improbare, vt de reg. iur. ex qua perſona. † Scdo
no. ꝙ legatum in dubio vr̃ relictum animo compenſandi cũ de
bito, qd intellige, vt ij. dicã. Opp. ij. ad l. fal. l. pater. filiã. in prin.
Gl. dt ⁊ ſoluit, ꝙ hic filia habebat vltra falcidiam tñ, quod ſuffi
ciebat ſibi ad dotem, quod plʒ eo caſu, quo filia fuit inſtituta a
patre, ſed vbi fuit ei legatum tñ, tunc non eſt curandum de fal-
b cidia. op.[b] C. rei vxo. actio. §. ſciendum. Sol. hic pater expreſ-
ſit qd eſſet cõtẽta altero tñ, quod eſt diuinare. Uel dic vt ibi in
c viro relinquente, hic in patre, ⁊ iſta[c] eſt vera rõ: q2 vir † eſt debi-
3 tor vxoris ſpontaneus, qui in dubio non vr̃ animo compenſan-
di relinquere, vt preal. §. ſciendum. ⁊ l. creditorem. ij. de leg. ij.
Sed hic pater erat debitor ex neceſſitate, q2 cogitur filiam do
tare, vt l. qui liberos. d rit. nup. C. de dot. promiſ. l. fi. in quo de-
bito neceſſario legatũ in dubio cõputatur, vt hic, ⁊ ij. de bo. lib.
l. ẽt. §. ſi debita. ⁊ C. de inoffi. teſta. l. qm̃ nouella. vbi legatũ com
putat̃ in legitimaʒ. ad idẽ C. vnde vir ⁊ vxo. auth. preterea. ſm
4 Ia. de Aret. ⁊ bene. † ⁊ per hoc pluries dixi quod legatum[d] fa
d ctum ab vxore viro computatur in portionem, quam dʒ lucra-
e ri vir ex forma ſtatuti[e] de dote, vt prealle. auth. preterea. quod
multum no. Sed ꝯ hoc facit. ij. ad legem Falcidiaʒ. l. in quartã.
⁊ l. id autem. ⁊ l. quod autem. Solu. teſtator inſtituendo vr̃ volũ
tarie incidere in illam obligationem: vel verius, cum falcidiam
debeat habere iure hereditario, relinquendo iure legati, vide
tur habuiſſe animuʒ, quod in falcidia non computetur niſi hoc
exprimatur. Secus in alijs quartis, in quibus non eſt ne-
ceſſe quod iure hereditario habeantur, vt in Trebellianica,
vt preal

vt preal. in quartam. ¶ Opp. de l. hmõi. §. qui ſeruū. de lega. j. Glo. dat duas ſol. Dy. tʒ vltimam, ꝙ ibi cepit eſſe debitu poſt mortem, de quo non potuit cogitare. ¶ Opp. ꝙ non ſit lucruʒ: q2 ſi muliere et rogata o reſtituēdo alteri ſibi nō imputaref, vt l. mulier. §. cū ꝓponeretur. j. ad Treb. Sol. dicas, hic impro ꝑe ponitur, vt in gl. no.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Si pater. De hac mā vide Pau. de Ca. cōſ. xxxv. incip. vr̄ dōm ꝙ vtrunqʒ legatum. ⁊ ɔſ. cxciij. incip. ſ per iſto pū cto occurrunt tria videnda. vol. ij. vbi ēt ponit, ⁊ quid ſi eadem res in duob. inſtrīs bis legaretur. vide etiam eundem de mā cō ſi. ccxciij. incip. in cā que vertitur Bononie. in vol ij. ⁊ conſ. in cip. ſuper primo queſito dōm vr̄ dictam ſubſt. vol. j. ad fi. vide Com. conſi. xviij. inci. ſine diſputatione, vbi ponit, quod ſi legat filio pro dote filie, poſtea in codicillis legat filie an vtrunqʒ debeatur. de mā vide Iaſo. in auth. preterea. C. vnde vir ⁊ vxor. ⁊ l. filie. C. de leg. intellige tū iſtud, qn̄ pater eſſet debitor dotis, q2 ipſe promiſiſſet, vel poſſet cogi ex legis diſpoſitione: ſecus ſi fuiſſet grauatus ab aliquo dare aliquid filie: q2 tunc relinquendo pro dote vr̄ donare de ſuo, vide Comp. conſil. cxxxiij. incip. do. Nic. facit l. ij. C. de dot. prom. De materia ꝙ debitor neceſſarius videatur compenſare, ſecus voluntarius. vide Io. d̄ Ana. conſi. iij. incip. viſo teſtō. vbi loquitur de eo cui debetur.
POMA. ¶ Vide Are. conſi. xciij. in ij. col.
b P. PAV. P. ¶ Opp. C. de rei. Vide Com. conſi. xxij. incip. teſtator legauit. col. j. circa medium.
c POMA. ¶ Et iſta. Vide Pan. ⁊ doct. in c. officij. de teſta. Fe de. conſ. iij. in ſimil.
d P. PAV. P. ¶ Quod legatum. Vide Ang. conſ. cxiij. inci. quedam domina Margar.
e ¶ Ex forma ſtatuti. Pau. de Caſt. d̄t hanc opi. eſſe tenendam, quicquid dixerint Fede. de ſcalis. Ang. Rap. ⁊ aliqui tenētes ɔtriuʒ, quib. vide rn̄ſum per Alex. hic. ⁊ vide per Bal. ɔſ. lxiij. circa in fi. iij. vol. vbi refert Fed. de ſcalis, ⁊ id quod ipſe ponit in auth. preterea. C. vn̄de vir ⁊ vxor quid auteʒ eʒ, an maritus legando vxori videatur legare animo compenſandi cum lucro, qd̄ mulier cōſequi debeat ex forma ſtatuti: vide eundem Bal. cxiiij. ij. vo. ⁊ an legatū dotis videaf factū animo cōpenſandi cū debito, ad quod alius q̄ teſtator tenebatur vt puta ſi filius legat centū, que pater promiſerat pro dote filie: vel ſuo teſtō legauerat ſi filiꝰ teſtatoris, ⁊ frater filie ſimiliter legat c. vel aliā ſummam, an videatur legare animo cōpenſandi: vide Pau. de Ca. conſi. lxiij. Et an ſi filia agnoſcat legatū ſibi factum animo compenſandi, ſibi preiudicet vide Bal. conſi. cxcv. iij. vol.

§. Si patri.

Propter patris abſentiā neceſſariam pōt ſolui mulieri cauenti patrē ratū habiturū. h. d. ¶ Quero q̄ ⁊ quot ſunt cauſe pp quas Rome habitare nō lʒ. Dic vt in gl. ¶ Quero qd ſi pr̄ exiſtens abſens ɔdi
a cit filie ꝑ nūciū, [a] vel ep̄lam, ꝙ non ſoluatur. In gl. ſunt opi. Tu
b dic, aut pater hʒ legitimā cāʒ ɔdicendi, ⁊ procedit prima [b] opi. Aut non, ⁊ procedit ſcōa, vt probatur j. proxime.

ADDITIONES.

a ¶ Per nuncium. Adde qd̄ vbi requiritur conſenſus alicuius in iudicio, pōt preſtari ꝑ nunciū vel ep̄lam, q eſt notandum ad intellectum l. fi. §. neceſſitatem. C. de bo. que lib. Et ita tʒ Iac. de Bel. per tex. in l. honores. §. fi. j. de decu. Idem tʒ Bar. in l. j. C. de decu. lib. x. ⁊ in l. filiusfa. j. ne don. Spe. in tit. de actore. §. j. ver. ſed nunquid pater per ep̄lam. Et inquātū Alex. hic ponit, an banniti perdant ea q̄ ſunt iuris cōis, vel iura municipalia. Adde Pau. de Caſt. conſi. xxxij.
b ¶ Et pcedit prima. Adde ꝙ Pau. de Ca. d̄t qd̄ iſta diſtinctio eſt bona ſi pater duntaxat ɔdicit, ⁊ procuratorem ad agenduʒ non mittit. Si autem mitteret, ⁊ eſſet caſus, in quo deberet audiri, q2 non eſt bannitus, vel relegatus, tunc ſicut ipſe, ſi eſſet pſens prefertur filie, etiam ſi filia eſſet honeſta, q2 exercitium eſt patris, ita ⁊ eius pcurator prefertur, vt j. ead. l. §. ſi ſoluto. vbi de hoc probatur in ſimili. ⁊ tunc pōt procedere j. opi. quā gl. reprobat, niſi pater ſit turpis perſona: q2 tunc, ſicut non audiretur ipſe, ita nec eius procurator.

1 Pater agens ad dotem pro filia, quādo poſſit agere. ⁊ n. 4.
2 Statuto ſtante ꝙ mulier non poſſit ɔtrahere ſine conſenſu duorum conſanguineorum, poterit tamen contrahere, ſi cōſanguinei nolunt conſentire.
3 Filia quando poſſit agere ad dotem abſqʒ patre, ⁊ nu. 4.
5 Mulier que nimis virum diligit, quando ſit audienda.

a §. Eo autem [a] tempore.

Ante litis ɔteſta. pōt filia mutare voluntatem. Item cā qn̄qʒ datur actio filie, ⁊ patri negatur, vel eʒ. h. d. ¶ Opp. de l. hmōi. §. fi Stichū. j. de leg. j. ⁊ de op. leg. l. apud Aufidium. Glo. ſoluit duob. modis, ⁊ bene. quas ſolutiones no. ¶ Opp. per abſentiam non vr̄ patri ɔdicere, vt l. §. in fi. ſ. eo. ti. Dic ꝙ hic erat abſens, ⁊ expſſe ɔdicebat. ¶ Quero qualiter filie conſulitur. Dīit quidam, ꝙ datur curator patri, vel ꝙ filia agit. Iſta eſt vera qd̄ iſtis caſib. filia agit, vt l. filius. §. ſed ⁊ filia. ſ. de procur. facit auth. qd̄ locum. C. de colla.
b ¶ Quero [b] practicam huius materie: Rn̄deo † aut pater agit,
1 ⁊ ſufficit probare filiam ſcire, vt l. ij. in fi. ſ. eo. Aut nihil pbat, ⁊ admittitur cum cautione de rato, vt ibi dicit glo. Sʒ ſi filia ɔdicit expreſſe, dʒ examinari cā ɔdictionis, ⁊ ſi iuſtam cām allegat, pater non audietur, vt hic, alias ſecus, vt j. eo. l. dotem. Dico etiam ꝙ ſi iudici liqueret, patrem eſſe vilem perſonam, pōt index ex ſuo officio non admittere eum, vt hic. ¶ Et ꝑ hoc di
2 cebam, in quibuſdam ciuitatib. eſt ſtatutū † ꝙ mulier nō poſſit ɔhere, vel teſtari, ſine conſenſu conſanguineoꝝ, qd̄ ſi conſangui
c nei requiſiti nolunt conſentire, ꝙ ad iudicis officium [c] ſpectat examinare cām ɔdictionis: ⁊ ſi quidem eſt iuſta, bene quidem: alias iudex permittet mulieri ɔhere, aut teſtari, vt hic. ¶ Aut
3 agit † ſine patris conſenſu. ⁊ tunc ſi pater eſt pn̄s, dʒ docere de expreſſa voluntate patris, vt ſ. ea. l. §. j. Aut pater non pōt eſſe pn̄s, ⁊ admittitur filia cum cautione de rato. vt ſ. §. proxi. Aut pater preſens ſiue abſens ɔdicit expreſſe, ⁊ tunc examinatur cā
4 ɔdictionis, vt hoc. §. ¶ † Dic latius practicam, aut filia ſcit, ⁊ tacet, aut ſcit, ⁊ ɔdicit, aut ſcit, ⁊ conſentit, aut dubitaf vtrū ſciat vel non. Primo caſu, aut filia eſt pn̄s, aut abſens, ſi preſens, aut hʒ cām ɔdicendi ⁊ per officium iudicis ſuppletur, ⁊ hr̄ pro ɔdicente, vt hoc §. verſ. nec non. Aut non hʒ cām ɔdicendi, ⁊ hr̄ ꝑ conſentiente, vt d. §. ſi voluntatem. Sed ſi filia eſt abſens, ⁊ tūc aut filia ſe abſentauit, quia verecundabatur contradicere patri in preſentia ⁊ tunc pro contradicente habetur. Ideo examinatur cauſa contradictionis, an ſit iuſta vel iniuſta. vt hoc §. verſic. ſed ſi latitet. Aut ideo ſe non abſentauit, ⁊ habetur pro conſentiente, vt d. §. ſi voluntateʒ. in fi. Quod intellige, niſi hēat iuſtam cām contradicendi quo caſu ſi filia taceat, ⁊ cā iudici appa ret dʒ iudex filie ſubuenire, vt hoc §. nec nō. ꝙ pōt in abſente intelligi, ſi ſe non abſentauerit ad iſtum finem. Secūdo caſu principali, quando expreſſe contradicit, ⁊ tunc ſiue preſens ſiue abſens iudex cauſam contradictionis examinare, vt hic in vltimo
d reſpon. Tertio caſu [d] principali quando conſentit, ⁊ tunc non eſt dubium ꝙ patri datur actio niſi filia reuocet ante lit. conteſta. vt in prin. huius. §. Quarto caſu, quando dubitatur an ſciat an non, tunc eſt locus cautioni de rato. Ita intelligitur. §. iſte, vt in l. ij. §. ſ. eod. Ex hac diſtinctione collige plene que ſ. dixi.
5 ¶ Querit glo. hic dicitur non † audiendam mulierem que nimis virum diligit an in hoc ſit diſtinguendum. ſi vir meruerit, vel non. In glo. ſunt opinio. Dyn. videtur tenere vltimam. ſ. ꝙ non curatur de meritis mariti vt l. iubemus. §. j. C. de ſacroſan. eccle. Alij dicunt ɔtrium. Puto hoc relinquendum arbitrio iudicis, vt hoc §.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Eo autem. Pro intellectu huius §. vide Iaſo. in l. ſi conuenerit. ff. de iu. om. indi.
b ¶ Quero. Vide Alex. conſ. liiij. ij. vol. Fel. in c. cum acceſſent. d̄ conſti. Ro. conſi. xxxvj. Pan. conſ. lxv. in ij. vol.
c ¶ Iudicis officium. Adde poſt Alex. Ro. conſi. xxxvj. ⁊ Bald. in c. j. ꝑ illū tex. de cōſue. recti feu. in l. j. C. de nupt. ⁊ in l. j. C. q admit. in fi. vbi multa pulchra in hac materia. Pet. de Anch. i repe. c. canonū ſtatu. in ver. trāſeo ad ſtatuta, q̄ qn̄qʒ prohibent. Bal. in l. in cōuētione. ⁊ l. vidue. C. de nup. vbi d̄t ꝙ iudex loco iſtoꝝ poterit ſurrogare alios propinquos: limitat in rub. C. de ɔhen. emp. niſi ſtatutum requireret pn̄tiam propinquoꝝ, ⁊ iudicis decretum. Nam tunc iudex non poterit ſupplere defectū propinquorum recuſantiū per no. per gl. in l. fi. in verbo. perſona. C. ſi pp publi. penſi. ⁊ ſequitur Saly. in l. dudum. de ɔhē. ſtipul. ſubdens cautelā, ꝙ adhibeatur iudex ad interponendū decretum ſuum alius ad ſupplendum defectum propinquoꝝ, per id quod in ſimili habetur in l. fi. §. j. de iure del. d̄ quo per Bar. in l. cū heres inſtitus. j. de acqui. hered. per Bar. Ang. ⁊ Bal. in l. turpia. §. j. j. de legat. j. Et ꝙ iudex in loco nolentium conſentire poſſit alios ſurrogare, tenuit Abb. cōſi. lxv. ij. lib. Et an ſolennitates ſtatuti requiſitas tempore ɔctus habeat validare ſi deinde interueniat, vide Rom. conſi. liiij. Et inquantum hic Alex. truffatur de Ro. breuitatis cauſa, vide Rot. in antiquis in tit. de appell. deci. ccxxij. inci. vbi appellatur a tribꝰ, ſi vnus ſolus

ſolus deferat,&c. In quãtũ etiã Alex.tãgit de inſtrumento gua
rẽtigie adde ꝙ ſtãte ſtatuto,ꝙ inſtrumẽta guarentigiata habeãt
executionem paratã,ꝙ mulier agens in caſu l.ſi conſtãte.nõ ha
bebit executionẽ paratã,vt voluit Pet.An.cõſi.cxviij.Et ꝙ ſit
inſtrumentũ guarentigie.& que inſtrumenta habeãt executionẽ
paratã Pau.de caſ.cõſi.lxxiij.& ibi etiã vide de eo ꝙ tãgit hic
Alex.ꝙ qñ ſolẽnitas requiritur a principio in aliquo actu, non
ſufficit ꝙ ex poſt facto adhibeatur.Item in quantũ in iij.limita
tione dicit,ꝙ inſtrumentũ depoſiti de iure cõmuni habeat exe
cutionẽ paratã,hoc vr̃ intelligendũ verum in depoſito natura
li,vbi apparet de numeratione:ſecus vbi apparet depoſitũ cõ
feſſionatũ,& hoc p ea que voluit Bal.cõſi.cccxxij.in fi.vbi dicit
ꝙ priuilegiũ datũ depoſitio.ꝙ nã admittatur cõpenſatio,hʒ lo
cũ in vero depoſito ar.l.aſſiduis,qui po.in pig.ha.Ex quo etiã
notare potes,ꝙ priuilegia dotis nõ habent locũ in dote cõfeſſa
ta.Et predicta videntur intelligenda,niſi ſit renunciatũ excep
tioni non numerate pec.p ea que idem Bal.voluit cõſil.ccclxij.
ij.lib.In quantum etiam Alex.tangit,an filius dicatur aliquid
facere metu vel reuerentia.Vide Paul.de caſt.cõſil.clxxxviij.
d POM.¶Caſu.Vide Abb.in ca.nulli.de iurepat.c.tue.& c.rela
tũ.de cle.nõ reſi.Et vide Lud.Ro.in cõſi.xxxv.inci.viſa diſce
ptione,vbi ſingulariter loq̃tur qñ ſine iuſta cauſa cõtradicitur.

☞Cõiunx debet eſſe particeps pene infortunij,nõ pene delicti.
2 Excuſatus a muneribus propter morbum,quando dicatur ꝑ
petuo excuſatus.

a §.Si maritus. Furioſus[a] non põt coniugem re
pudiare,nec ipſe põt ex hac cauſa
repudiari,niſi furor ſit intollerabilis.h.d. ¶Opponitur.C.d
donation.inter virum & vxorem.l.res.Gloſ.non ſoluit.Dic ꝙ
1 hoc non eſt delicitum,ſed infortunium. ¶Vñ allegatur,ꝙ† cõ
iunx debet eſſe particeps pene infortunij,non pene delicti,ſecũ
b dũ Dy.Ultimo[b] not.tex.qui dicit,nulla ſpes ſanitatis ſupſit.ꝙ
2 ſi ſemel† quis eſt excuſatus a muneribus ꝑpter morbum,cuius
ſanitatis nulla eſt ſpes ꝙ hoc prodeſt ſemper,vt hic.facit ĩ.de
vac.mu.l.pe.in prin.Secus ſi ſit excuſatus propter morbum
ſimpliciter:qui põt eſſe vno tempore ſanus,alio tempore mor
boſus.C.qui morbo.l.podagre.libro x.Facit.l.ſpadonem.§.q
abſolutus,infra de excuſa.tuto.

ADDITIONES.

a ¶Furioſus.qualiter ꝓbetur furor vltra loca vulgaria.Alex.
conſil.cxl.j.vol.Barb.conſil.lx.ij.lib.per Pet.de anc.cõſil.v.
b ¶Ultimo.Pau.de ca.dicit ꝯ Bar.facere,qr cõperta veritate
error cedit veritati,vt in c.veritate.viij.diſtinc.& ꝙ habetur in
c.fraternitatis.de frigid.& malef.Vñ dicit ipſe,ꝙ aut immuni
tas ꝑpter aliq̃ cauſam que erat vera tempore cõceſſionis,po
ſtea tñ deſinit eſſe vera:& tunc non finitur immunitas,& hʒ locũ
regula illa:ꝙ decet priuilegiũ eſſe manſurũ,& ita loquuntur al
leg.primo loco,ſi bñ inſpiciãtur.Aut cõceditur ꝑpter aliquã
cauſam,que cõmuni eſtimatiõe putatur vera tñ ex poſtfacto ap
paret,ꝙ non vera erat,& tunc finitur immunitas:tanq̃ conce
dentes fuerint decepti.& ita loquuntur allegata ꝑ ij.part.& iſta
eſt vitas ſecundũ ipſum.Et ex his põt etiã decidi queſtio,ꝙ ſi pa
ter fuit excuſatus a munerib⁹ ꝑpter numerũ liberorum,iuxta
l.ſemp.de iure immu.ꝙ ſi poſtea filij moriantur dʒ durare im
munitas.qr habuit principiũ a cauſa vera.& hoc voluit Joan.
an.ĩ reg.decet.de regul.iur.vide tñ de hoc Bal.cõſi.cj.iij.vol.

1 ☞Martius cogitur vxorem alimentare ad inſtantiam cõſan
guineorum vxoris.
2 Dos ſequeſtratur ſi vir ea abutitur,& num.4.
3 Vxor debet ali ſecundum redditus,qui percipiuntur ex dote.
6 Vxor diues cogitur alere virum inopem.
7 Bona mariti quod ſunt obligata vxori pro alimentis.
8 Dominus tenetur facere famulo infirmo expenſas modicas nõ
magnas.
9 Medicine quod ſint preſtande illi,cui alimenta debentur.

§.Si autem in ſeuiſſimo. Maritus co
gitur vxorẽ
furioſam alimentare & ſi dotẽ diſſipat,dos ſequeſtrabitur.h.d.
1 ¶†No.ꝙ ad petitionem conſanguineorũ cogitur maritus ali
mentare vxorem.arg.ĩ.de liber.cau.l.ij.& iij.de appel.l.non.tñ
2 & ĩ.q pe.tut.l.ij.¶†No.dotẽ ſequeſtrari,ſi vir ea abutit̃.Opp.
3 ꝙ† vir debet vxorẽ alere[a] et ſi nulla dos eſt.vt l.ꝙ ſi nulla.ſ.de
a relig.Solu.gloſſ.ſubdit maxime Dyn.hic,an vir cogatur[b] vxo
b rem alere,ponit aliqua verba Jac.de are.plenius quam Ly.re
4 fert.C.de nego.geſt.l.qd in vxorem.dic vt ibi.Opp.†ꝙ dos nõ
dʒ ſequeſtrari,vt C.de prohib.ſequeſtra.l.j.Sol.dicit ꝙ iſtud eſt
ſpeciale Sed ad hoc opp.qd marito diſſipante non dʒ dos ſe
queſtrari,ſʒ vxori aſſignari,vt ĩ.eo.l.ſi conſtãte.in prin.& l.vbi.
C.de iur.do.Solu.ꝯra loquuntur qñ vir diſſipabat bona ſua,
hic autem erat diligens circa bona ſua,ſed tñ diſſipabat dotẽ.
5 Dixi plene in l.ſi cõſtante.ĩ.eo.dic vt ibi.†¶Quero ꝙ dicitur
hic,ſecundũ dotis quantitatẽ.quomodo intelligitur:dicit Jac.
de are.id eſt,ſecundum reditus,qui percipiuntur ex dote,vt ĩ.
6 de ali.& cib.leg.l.cũ vn⁹.§.fin.¶Quero,an† vxor diues cogat̃[c]
c alere maritũ inopem.doc.dicunt ꝙ ſic,arg.huius legis.& C.vñ
vir.& vxor.auth.Preterea.ꝙ tʒ Spe.in tit.qui fil.ſint legi.§.j.
d verſicul.qd ſi mulier eſt locuples.¶Quero,nunqd bona[d] ma
7 riti ſint obligata ꝓ† alimentis.Jac.de are.determinat ꝙ ſic,vt
C.de rei.vxo.ac.§.& vt plenius.nam ex dote debentur alimẽta,
vt hic,ſicut vſure quoq; debentur ex pecunia.Ad idem.C.de iu
re dotium.l.ꝓ oneribus.Sʒ res obligate ꝓ ſorte ſunt ꝓ vſuris
obligate,vt ſ.qui pot.in pign.habe.l.lucius.ergo res obligate
ꝓ dote,ſunt obligate ꝓ alimentis.Facit de alimen.& cib.leg.l.
Lucius.& de annu.leg.l.Gaius.cum ſua glo.tertur tñ ꝙ Gui.
de ſuza.dixit ꝯrium.Et idem determinauit quidã,qui vocatur
Joan.ruff.de Parma qr nulla lege cautũ reperitur ꝙ res ſint
obligate pro alimentis.Sʒ vt vidiſtis,Jac.de are.dicit,ꝙ imo
reperiuntur obligate.ſicut ꝓ vſuris.¶Quero an dominus te
8 neatur facere expenſas famulo infirmo:Reſpondeo†ſi expenſa
eſt modica,dʒ facere.ſi magna,tunc ſecus,vt colligitur ſ.eo.l.di
uortio.§.impendia.& ꝙ ibi dixi,cõiuncta.l.j.ĩ.tit.j.& ꝙ ibi dicã
facit.l.in rebus §.poſſunt.ſ.cõmod.& ſ.de edili.edic.l.itẽ ſi ſer
9 ui.§.j.& ita determinauit Jac.de are.Ultimo ex iſto.§.nota,†ꝙ
illi cui debent̃ alimẽta,ſunt preſtãde medicine.vt j.de ver.ſig.
l.verbo,victus.Adde l.ſicut impẽdia.ſ.de vſufr.quã null⁹ all.

ADDITIONES.

a P.P.P.¶Vxorem alere.Qualiter maritus teneatur vxorem
alere ſiue ſit dotata ſiue nõ:vid late Ro.cõſi.cccccxvij.col.j.& ij.
b ¶An vir cogatur.Secundũ.Pau.de caſt.ꝙ in cauſa pia po
ſſunt cognati implorare iudicis officiũ propter eorũ itereſſe ra
tione ſãguinis facit l.j,cum ſeq.de libera.cauſ.nec habebũt ca
uere de rato qr agunt nomino proprio non nomine cognati fa
cit l.nõ tãtũ de ap.& an.mari.cogat̃ reſtituere dotẽ mulieri que
nõ eſt ĩ ei⁹ ſeruito viri culpa:vide.Bal.in l.fi.C.de ſen.que ſine
cer.quãti.tenentem qd ſic per.l.ſi is.§.j.de iur.dot.de quo etiã
ꝑ Jo.and.in ti.d do.poſt diuor.reſti.§.nunc.in addi.ici.Edoſ.
& licet communis concluſio ſit ꝙ maritus alere cogatur vxorẽ
tamen ſi dos ſit promiſſa & nõ ſoluta.non cogitur ꝑ gl.in auth.
de nõ eli.ſecundo nuben.in §.illud.ver.onera,& ſecundũ Pau.
de caſt.& Bal.hic,& licet cui debentur aliemẽta debeãt etiã me
dicine vt voluit Spe.in ti.q fi.ſint.legi.ve.ſed nunqd is & facit
tex.in l.j.§.mulier.ĩ.de vent.in poſ.mit.tamẽ appellatiõe ciba
riorũ non veniunt medicine ſecundũ.An.q alleg.l.ſicut ĩpẽdia
ſ.de vſuf.& ꝓbat̃ in l.in reb⁹.§.poſſunt.ſ.cõmo.& ibi Bal.& qr
dixi.ſ.Bal.tenere ꝙ vxori,que ſine ſui culpa non eſt cũ viro te
neatur vir reſtituere dotẽ ſecundũ.Bal.vide de hoc.Pau.de
ca.tenentem contrarium conſi.cccxcij.inci.viſo quodã.libello.
vbi dicit ꝙ propter expulſionẽ de domo vel malam tractatio
nẽ ꝙ mulier poteſt ſolum pecere alimenta.Et ibi etiã dicit ꝙ ſi
fructus dotis excedunt alimenta ꝙ vltra alimenta marit⁹ põt
per ſe retinere ſicut ſi nõ eſſent ſufficiẽtes tenetur de ſuo alere,
& qd ſi dos ſit,ꝓmiſſa poſt cõfeſſionẽ mariti de recepto & ꝑ xxx.
an.vxorẽ an poterit trãſigere cũ vxore vir,ratiõe alimẽtorũ q
ſitorꝫ ad effectũ,ne ei⁹ heredes moleſtẽt vigore ſue cõfeſſionis,
& ſi partẽ receperit tempore matrimonij,an & illã partã poterit
diminuere vigore trãſactionis aliemẽtorꝫ:vide Abb.cõ.lxxxv.
ij.li.& dum alleg.gl.in auth.de non elig.ſecundo nub.Ro.cõſi.
cccccxvij.dicit ſe nunquã reperiſſe.gl.vnde ibi reꝑhẽdens Mo.
cõſuluit,ꝙ ſi viro ſit ꝓmiſſa dos,ꝙ nõ poſſit agere ad alimenta
ſi eſt in eius ſeruitio vxor:nec ſit bona diſtinctio.Mo.ſcilicet ꝙ
aut maritus ꝓteſtatus eſt aut non:& ſiue mulier ſit ſana ſiue ĩfir
ma imo cogatur vir in omnẽ caſũ ex quo eſt in eius ſeruitio mu
lier ipſam alimẽtare,vel etiã ſi non ſit in eius ſeruitio viri culpa
Et qd cauſa dotis dicatur cauſa pia voluit Jo.de ana.cõſi.lvij.
Et ad Bar.hic adde Alex.in conſi.vij.col.j.circa prin.in ij.vo.
c POM.¶Diues cogatur.vide Alexan.conſil.lvj.in iiij.volum.
d ¶Quero nunqd bona Paul.de caſt.in mea lect.de hoc non fa
cit mentionẽ,conſilio tñ viij.dicit,ꝙ ſtante matrimonio vr̃ obli
gata.& ita dicendũ ẽ intellexiſſe Spec.& Bar.ſec⁹ ſoluto matri
monio.Et ſubdit,ꝙ ſi ꝑ ſtatutũ taxatur certa quãtitas ꝓ alimẽ
tis,vr̃ idem dicendũ,vt ꝓ eis bona ſint obligata, vt ꝓ dote,ſicut
de iure cõmuni conſtãte matrimonio vel poſt,intra annũ:qr ea

dēeit ratio,⁊ iſta obligatio ⁊ hypotheca fuit ꝯcta ab ipſo pꝛin-
cipio dotis date,ſcilicet tam pꝛo illa ꝙ ꝓ alimentis,que in futu
rū,incipient deberi ratione tarde ſolutionis.l.j.cū ibi no.ff.qui
po.in pi.ha,ſub dubio tamē hoc dicit. Alex.hic dicit ꝙ Pau,
de caſt.dicit obtinuiſſe tres ſentētias.pōt dixiſſe,in meo tn̄ non
habeo.Preterea d.Alex.nō facit mentionē de ſtatuto, de quo
loquitur Pau.de ca.ſ; ipſe ſimpliciter dicit,ſibi idē videri ſo-
luto matrimo.vt bona ſint tacite hypothecata ꝓ alimentis, ea-
dē ratione vel maioꝛi,vt hic ꝑ eū.Sanius vr̄ feciſſe Pau.relin-
quēdo ſub dubio:q2 Ro.pſ.cccclitij.i fi.inc.omnipotētis Dei.⁊c.
In re pꝛeſenti quatuoꝛ.vbi refert Spec.Bart.⁊ Bal.in l.luci9
⁊ in l.vni.C.de rei vxo.act.⁊ firmat non eſſe obligata,verū eſt ꝙ
erat in caſu ſoluti matrimonij,tn̄ ipſe nō ſpecificat,ſed ſimiliter
dicit de ſtatuto,de quo loquitur Pau.de ca.ꝙ nec tunc ſint ta-
cite hypothecata:q2 dicit ipſe,licet conſtitutio municipalis det
vxoꝛi poſt moꝛtē mariti facultatē alimenta petendi de tacita hy
potheca non dicit.Vn caſus hic omiſſus remanet i diſpoſitione
iuris cōmunis.l.ſi extraneus.ſ.de condi.ob cauſam.Et idē ſir
mat Abb.conſi.xliij.in fi.incip.Ieſu Chꝛiſti.ij.lib.⁊ ibi clare di
cit,ꝙ ſoluto matrimon.ſibi placet opin. Bart.⁊ ibi etiā dicit de
ſtatuto alia ratiōe:q2 ſtatutū ſatis operatur ad obligandū here-
des ad alimenta,abſque eo,ꝙ tribuat tacitā hypothecam.

§.**Item pater.** Pater pōt agere ꝑ ſe ⁊ filia furio
ſa,⁊ ꝑ ea repudiū mittere. h.d.Et
op.ſ.,pri.§.ſol.ibi i femina ſui iuris,hic in ea que eſt in poteſta
te patris,ꝓ qua pōt pater mittere libellū repudij.Opp.furioſo
non pōt ſolui,vt l.ꝙ ſi foꝛte.§.pen.⁊ l.ſi ſeruus dare decē iuſſus
eſſet.ſ.de ſol.Male ergo dicit hic ꝙ pater petit dotem filie ſi-
bi reddi,vt furioſe.Sol.dic filie ve.hoc eſt,ſibi nomine filie.

§.**Si ſoluto.** Pater furēte,ei9 curatoꝛ vel filia de
dote agit:idē in patre capto hoc dicit
Not.ꝙ patre non volente agere agit filia.vt l.filiusfamil.§.ſed
⁊ filia.ſupꝛa de pꝛocur.

1 ☞Soluere mihi vel alij de mea voluntate,eſt idem.
2 Pater quando teneatur pꝛo dote data filio.
3 Filium eſſe heredem patris an pꝛobet cꝛeditoꝛ.
4 Pater quando cogatur cōſentire filio recipienti dotē vel aliā
pꝛomittere.⁊ num.5.
5 Filius accipiendo vxoꝛem non congruā poterat de iure digeſto
rum exheredari.
6 Simplex.cōſenſus patris filio an ſufficiat ad ipſum obligandū
pꝛo dotis reſtitutione.
7 Dotis lucrum an teneatur alter frater alijs communicare.

§.**Transgrediamur.** Hec actio datr cōtra
maritū,ſi ipſe dotē re
ceperit per ſe,vel per alium.Itē cōtra ſocerū ſi ſibi, vel ei9 nomi-
ne,vel iuſſu ſoluta eſt,alias de peculio tantū tenebitur fili9 inſoli
dum.h.d.Pꝛimo loquitur de viro ſui iuris.Secūdo in eo q eſt
in patris poteſtate.Secūda ibi,ſed filius.Item iſte §.ſcipſu,cō
1 tinuat.No.ꝙ nō refert,an mihi,vel alteri de mea volūtate ſolua
tur.Aduerte hic ⁊ opp.gl.de ſol.l.fugitiuus.dicit gl.fallit ibi ⁊
bene.Ratio patet ibi in tex.ad idē op.C.de theſau.l.j.§.i alie-
nis li.x.Sol.ſimiliter fallit ibi ratione dic vt ibi.Itē op.ḋ l.cum
fundū.§.queſitum.j.de vi ⁊ vi arma.dicit gl.fallit ibi tu dic vt
ibi ꝑ Dy.in c.poteſt quis extra de reg.iur.li.vi.Op.⁊ videt.ꝙ
2 licet pater accipiat filius tamen tenetur,vt l.ſi pupilli.§.j.ſ.ḋ
ne.geſt.ꝓpter ꝙ gl.hic diſtinguit an quis dederit cōtemplatiōe
patris tantum an filij.tantum vel vtriuſque.Tu autē clari9 di-
a ſtingue[a] ſic.Quandoque pater ſolus recipit nomine ſuo.⁊ ſolus
tenetur vt hic filius vero non niſi ſit heres patris,vt hic in fine
Quandoque pater recipit nomine filij tant ⁊ hoc acto vt ipſe nō
teneatur ⁊ tunc ſolus filius tenetur ſi habēt ratum ſicut ſi ſolus
recepiſſet,vt hic recipit enim per alium.Quandoq; pater reci-
pit nomine ſuo ⁊ filij ratū habentis ⁊ tunc vterq; tenet vt l.ſi.C.
ḋ do.cau.Quandoq; ſolus filius recipit ⁊ ſine patris iuſſu,⁊ tūc
ſolus tenet non pater niſi de peculio vel de in rem verſo vt hic,
aut recipit patris iuſſu ⁊ tunc diſtingue,ve gl.aut habuit ani-
mum obligandi alterum tantum aut vtrunque.Sed ſi dubitet
cuius contemplatione dederit,intellige ꝙ dederat cōtēplatiōe
vtriuſq;.arg.l.in ambiguis.ſ.de iur.do.ſecundum Ia.de aret.
Opp.ſ.de pecu.l.in bonefidei.⁊ l.depoſiti.Solu.illud ꝙ dicit
patrē teneri de peculio tm̄,intellige niſi res extent dotales, tūc
enim ad illas tenetur inſolidum,vt pꝛobatur in ꝯ2ia, ⁊ etiam j.
3 pꝛoxi.§.¶ †Quero cui incumbit onus pꝛobandi, an credito-
ri ꝙ filius ſit heres,an ipſi filio,q2 abſtinuerat.Gl.dicit ꝙ cre-
ditoꝛ d; pꝛobare,vt C.ſi vt ſe ab here.abſt.l.j.de hoc dixi plene
4 in l.neceſſarijs.j.de acqren.heredit.¶ Quero an pater† cogat
conſentire filio obligāti ſe,⁊ bona ſua ꝓ reſtitutione dotis, q; fi-
lius accepit.Vr̄ ꝙ nō,vt l.honoꝛes.in fi.de decu.⁊ j.ad muni.
l.ij.In ꝯ2ium vr̄ l.qui liberos.ſ.de ri.nup.⁊ C.de do.ꝓmiſ.l.fi.
Dyn.determinat ꝙ cogitur ꝑ l.fin.§.fi.de ſuſpec.tu.⁊ l.ſi quis
inter.§.Iperatoꝛ.j.de excu.tu Alij.ꝯ,q2 non reperimus,ꝙ co-
gatur ſe obligare ꝓ dote filij,ſed bn̄ cogitur filio aſſignare dona
tionē ꝓpter nuptias,vt l.fin.C.de dot.pꝛomiſ.ſed ſi ad vtrunq;
teneretur eſſet incōueniens.Et hoc puto verū,in his partibus,
in qbus fiunt donationes pꝛopter nuptias.Debet enim eſſe e-
qualitas,vt ſit tāta donatio,quanta dos,vt C.ſi dona.ante nup.
authen.dos data.⁊ in auth.equalitas.C.de pact.conuē.S; in
5 partib9 †in qbus ſi eſt hec.cōſuetudo,an pater cogatur ꝓmit-
tere dotem:Videtur mihi ſic diſtinguendum.Aut fili9 nō ac-
cepit ſibi perſonam congruam,ſed vilem que ſibi non cōgruit,
6 ⁊ tūc pater nō cogitur pꝛomittere;imo †ſecūdū iſta tēpoꝛa erat
iuſta cauſa exheredationis,vt l.nō tātu;.§.ſi emācipat9.j.ḋ co-
tratab.S; ſi filius acciperet honeſtam perſonā tūc cogit pater
pꝛomittere dotem ne matrimonium impediatur.arg.l.q libe-
ros.derit.nu.⁊ l.fi.de ſuſpe.tu.in fi.⁊ l.ſi qs iter tres.§.Impe-
ratoꝛ.j.de exc.tuto.maxime ſi pr̄ cōſenſiſſet matrimonio arg.l.
honoꝛes i fi.de decur.⁊ l.ij.j.ad munici.¶ Sō q̄ro an ſufficiat,†
7 ꝙ pater cōſentiat filio recipienti dotē.videtur ꝙ nō:q2 ꝑ ſimpli
cem cōſenſum pater nō obligatur,niſi de peculio,vt l.Luci9 Ti
ti9 Caiū.j.de admi.tut.⁊ l.j.j.qḋ iuſſu.Reſpō.⁊ dico,ꝙ ſufficit
ꝙ pater ſimpliciter cōſentiat,⁊ ꝑ hoc obligatur ipſe ⁊ ei9 bona.
Pꝛo hoc do regulā,ꝙ vbicunq; cogit pater cōſentire.⁊ ſe obli-
b gare ſimpliciter,cōſentiendo ſe obligat,vt l.ſi filius.[b] j.ḋ tuto.⁊
pꝛeal.l.ſi quis inter tres.§.Imperatoꝛ.j.ḋ exc.tu.Hic ḡ quādo
que pater cōgit cōſentire,nō tn̄ ſe obligare, ⁊ tūc cōſenſus eū nō
obligat,vt l.cum non ſolū.§.neceſſitate.C.de bo.que lib.Quādo
que cogitur cōſentire,⁊ ſe obligare,⁊ tūc ſimplex cōſenſus eum
c obligat,vt dixi.Quandoq; no cogit cōſentire neceſe obligare[c], ⁊
tūc ſimplex conſenſus non obligat eū,niſi de peculio,vt no.in d.
l.Lucius Titius Caium.j.de adm.tut.⁊ no.in l.j.§.j.ſ.ꝙ iuſſu.
d ¶ Quero,ꝓponet† ꝙ filius lucretur dotē,an cogat eam fratrib9
cōmunicare:Dy.dicit,aut lucratur eā patre viuo,⁊ tunc tenetur
eam cōmunicare fratribus,aut eo moꝛtuo,⁊ tunc ſecus,vt l.ij.C.
famil.erciſ.⁊ ibi Cy.Item ad literā pꝛo hoc videtur caſus in l.
dotem.j.de caſt.pe.ſecundū vnam lec.⁊ l.actione,§.fi.⁊ l.ſe.ſ.ꝓ
ſoc.ꝙ mihi placet ſ; iſta tempoꝛa,hodie puto cōtrariū.Nam ꝙ
filius lucratur ex dote eſt aduentitiū,vt C.de bo.que lib.l.j.er-
go non venit in collationē,vt l.fi.C.de coll.⁊ iſtud eſt veriſſimū.

ADDITIONES.

a POM.¶ Diſtingue.Vide Rapha.cuma.conſil.xl.in ij.du.
b ¶ L.ſi fili9.Idē tenuit Spe.in tit.de dote poſt diuoꝛt.§.foꝛma
tis.verſi.ſ; qd ſi fili9.⁊ idē Bal.Ange.Io.⁊ Pau.de ca.vn̄ di-
cit ſe habuiſſe queſtionē de facto.ꝙ quidā fili9 menti capti rece
pit dotē,⁊ ſic pater nō potuit ſe obligare,⁊ ipſe fili9 ſe ſailit:⁊ mu
lier volebat ire ꝯ poſſeſſoꝛis bonorum patris, dicebatur ꝙ nō
poterat,q2 pater non ſe obligauerat.Dicit ſe reſpondiſſe ꝙ imo
poſſit,q2 ſi fuiſſet ſanus mente potuiſſet cogi, ⁊ latius per eun-
dem conſ.clxxvj.etiā dicit Pau.cōſi.ccix.vo.j. ꝙ nō ſolū bona
patris cenſentur obligata ꝓ dote filij ipſo viuente,ſ; etiā ſi fili9
poſt moꝛtē patris ducat vxoꝛem cenſetur illa obligatio cauſā-
ta viuente patre.dicit etiā idem Pau de ca. ꝙ ſi fili9 vult rece-
dere a patre ex iuſta cauſa,ſi eſſet mācipatus pōt cōpellere pa-
trem ad dandum ſibi dotem:ſi autē nō ſit emācipatu ,iudex h;
ſup hoc ꝓuidere.Bal.conſi.xix.iiij.vol.vbi alleg.Dy.ita con-
ſuluiſſe,non facit hanc diſtinctionē:nec do.Pet.de anch.conſi.
ccxxix.qui ſimiliter alleg.Dy.ita conſuluiſſe.S; an valeat pa
ctu; ꝙ facit pater cum recipit dotem vna cum filio,ſcilicet ꝙ nō
teneatur niſi in tantum quantum erit poꝛtio contingens filio:
Vide Bald.conſil.ccvj.pꝛimo volu.
c P.PAV.P.¶ Nec ſe obligare. Adde Franci.cōſi.xxix.⁊ paulo
poſt ibi Dyn.dicit aut lucratur.vide Roma.conſilio xcvj
d ¶ Quero.Alex.hic plures affert opinio.⁊ in illa reſidere vr̄ ꝙ
aut ſtatutū dicit,qui recipit dotem eam lucretur,tūc q2 verba
poſſunt verificari in patre lucrū ſit conferendū.Aut dicit vir lu
cretur,⁊ tunc lucrū non communicabitur,vt hic latius per eū.
Verum quia Pau.de ca.aliā facit diſtinctionē omiſſis varieta
tibus lecturarum , vobis aſſero quod Ludo. Roma conſuluit
conſi.ccccvj.qui refert quinque opiniones , quas cauſa bꝛeui-
tatis omitto,vna excepta,q̄ ipſa apꝓbat: ⁊ dicit ꝙ vltima fuit
equiſſima,⁊ vera opinio Bar.in tract.de duob9 fratrib9.j.par
te pꝛincip.queſt.vlt.q̄ ſecut9 fuit Bal.in l.ij.ff.famil.erciſcun.
diſtinguendo ꝙ aut ipſe pater ſolus ſuſtinuit onera matrimo-
nij,⁊ tali caſu cū lucrum queratur patri tanq; ex re ei9 queſitū,
qui onera matrimonij ſuſtinuit,merito venit fratribus cōmuni

candum

candum. Aut vterque onera matrimonij ſuſtinuit ſcilicet ⁊ pr̃, ⁊
filius, ⁊ inter vtrunq; lucrum diuiditur ꝓ rata onerum ſuppor-
tatorum. arg. l. ſecundū naturā. de reg. iur. Et pars patri obue
niens eſt inter fratres diuidēda. ꝑ d. l. ij. pars autem fratris mi
nime tanq̄ aduentitia, per d. l. fi. iuncta l. j. Aut onera matrimo
nij ſuſtinuit ſolus filius. ⁊ tunc ſoli filio illud queritur, nō autē
patri, igitur non venit cōmunicandū, vt d. l. fi. hoc autē mem-
brū vltimū recte ꝓbatur in dic. l. ſi is qui Stichū verſi. ibi dos
ſ. de iure dot. ⁊ in l. ſi maritus, ⁊ in l. ſi filia. §. hoc amplius. ſ. fa
mil. erciſ. ⁊ in l. j. §. cautione. C. de rei vxo. act. ⁊ hāc vltimā eſſe
veriſſimā exiſtimo, q̄ ego primo ꝓbo ꝑ tex. ſingularē iūcta glo.
ſ. ꝓ ſocio. l. ꝙ ſi eo tpe. vbi vr̃ ꝙ lucrum dotis proueniens vni
ex socijs omnium bonorum, communicari dꝫ alijs, ſi alij onera
matrimonij ſuſtinuerunt. ecce ergo, ꝙ ad conſiderandum cuius
ſit lucrum dotis, conſideratur penes que ſint onera matrimo
nij. Secūdo ꝓbo, vbi nulla ſunt onera matrimonij, ibi nulla do-
tis conſtitutio, ⁊ conſequenter nullū dotis lucrū cadit, vt forma
liter dicit tex. ſupra de iure dotium l. Julianus. ⁊ l. ſi pater mu-
lieris. in fine. nec huic conſiderationi refragatur textus in l. j. ⁊
ſecunda. C. de bonis que liberis. in quantū vult ꝙ ad inſtar ad-
uentitiorū pr̃ habeat vſumfructū lucri municipalis filio obue-
nientis, ⁊ conſequenter in eodē nullo mō ſit collationi locus, per
dictā legem finalem. C. de collatio. q2 poſſunt dicte leges intel
ligi de eo lucro. ꝙ nō ꝓuenit marito mera vxoris liberalitate, ⁊
ꝙ non conceditur ꝓpter onera matrimonij. Et ꝙ illud ſit verū
ꝓbatur, quia ⁊ huic caſui copulatur alter caſus in dictis legi-
bus, ſcilicet de lucro ex bonis mariti ꝓueniente vxori, cuius etiā
pater vſumfructum hꝫ, ⁊ tñ illud vxori nō conceditur ob matri-
monij onera, que ſolus vir ſubit. l. ꝓ oneribus. Et ꝙ habeatur
ratio pſone que ſuſtinuit onera matrimonij, tenuit Abb. cōſil.
lxxix. ij. lib. vbi dixit illud in Bart. trac. ſuo de duo. fra. eſſe no. ⁊
vide Bald. conſi. lxxx. v. lib. ⁊ vnū verbū ꝑ Card. conſil. xxxvij.
Adde tu ⁊ vide Pet. de vbal. in trac. de duo. fra. queſt. v. prin.
verſi. decimoſexto quero. vbi dicit ꝙ in fratribus socijs omniū
bonorum tale lucrum communicabitur.

1 ☞ Empta res de pecunia dotali eſt dotalis. vide etiā num. 7.
2 Dos putatiua retinetur propter impenſas.
3 Dos putatiua repetitur condictione ſine cauſa.
5 Mulier pro dote putatiua an habeat hypothecam: ⁊ num. 8.
6 Dos putatiua habet priuilegium in ꝑſonali.
9 Uxor in matrimonio vero, quib9 preferat in actiōe ↄ̃ peculio,
10 Uendens boues ꝓ pretio nō ſoluto nō poteſt repetere boues.
⁊ idem in mutuante pecuniam vt boues quis emat.
11 Dos, ⁊ quaſi dos, eſt quid vniuerſale.

§. Si mulier. Uxor putatiua hꝫ quaſi priuilegiū
†in actione de peculio ↄ̃ oes, preter-
quam ↄ̃ dominū mariti putatiui, ⁊ ↄ̃ ipſummet virum in rebus
extantibus que ꝓpter impenſas potuerūt retineri hoc dicit cū
l. ſe ⁊ ē no. ad materiā putatiuā. ¶ Cpp. hic dicitur ꝙ res emp-
ta de pecunia dotali, eſt quaſi dotalis. ↄ̃. ſ. de iur. do. l. ita con-
1 ſtante. Sol. ſi matrimonium † eſſet verū res vere eſſent dotales,
ſed q2 hoc non eſt, ideo dicuntur quaſi dotales, ſecundum glo.
¶ Cp. ꝙ non poſſit retineri ꝓpter impenſas. C. de rei vxo. ac.
2 l. j. §. ſꝫ nec ob impenſas. Quidā dicūt, ꝙ hic corrigitur. dic † ꝙ
hic in dote putatiua, in qua nihil corrigitur, ibi in vera. quero,
quare dicat, quaſi priuilegiū. dicit glo. q2 nō eſt vere matrimo-
niū q2 ſi eſſet verū matrimoniū, tūc enim eſſet verū priuilegiū.
3 ¶ † Quero qua actiōe repetitur iſta dos: Reſpōd. condictione
ſine cauſa, vt l. auunculo. de cōdic. ſine cau. ¶ Quero, q̄ eſt ratio
4 ꝙ in rebus extantibus mulier prefertur dn̄o: † Reſpōdeo, quia
ille nō ſunt peculij ideo domin9 de his nō pōt deducere, vt l. de
5 poſiti. in prin. ſ. ð peculio. ¶ Quero an mulier † iſta ꝓ iſta quaſi
dote habeat hypothecam ⁊ priuilegiatā: Gloſ. hic in ver. actio
nē. dicit ſ. ꝙ ſic, vt l. ij. in fin. j. de priui. credi. Jſta glo. dicit ve
rū qñ liber homo ↄ̃heret matrimoniū non verū ignoranter, tūc
enim obligantur bona ſua, ⁊ mulier in hoc hꝫ priuilegium, vt l.
aſſiduis. C. qui poti. in pig. hab. ⁊ ꝙ ibi not. Sed qñ ſeruus acci
pit vxorem putatiuam, vt lex nr̃a dicit, non poſſumus tractare
de obligatione bonorū ipſius: q2 nihil hꝫ, nec bona domini po-
teſt obligare. nec etiā bona peculij, niſi habeat liberam admi-
niſtrationem, vt l. ſi conuenerit. §. fin. ſ. de pig. acti. Et ſic not.
6 † ꝙ dos putatiua habet priuilegiū in perſonali, ſicut vera dos
7 qđ eſt ſingulare, vt hic. † Jtē ꝙ res empta ex pecunia dotis pu-
a tatiue[a] eſt quaſi dotalis, ꝙ eſt ſpeciale, vt hic. † Jtē hꝫ priuilegiū
8 de tacita hypotheca. Jtem qñq; habet illam hypothecam priui
legiatam, vt dictum eſt. ¶ Quero, tex. hic in fine dicit, in rebus
que in dotē date ſunt, ⁊ gloſ. in verq. date ſunt, exponit, id eſt, exi
ſtunt, vt ſit tertiū adiacens, gđ eſt hoc dictu: Petr. dicit in l. j.
C. vbi. fideicom. peti. oporteat. (vbi gloſſ. dicit idem) ſe neſcire
gđ vult dicere: vt Cyn. ibi refert. Cyn. hic exponit tertium adia
cens, id eſt nomē tertie pſone nullius certi actus determinatio-
nem cōtinens, ⁊ iſtud eſt obſcurius q̄ dictū gl. Tu dic clarius.
Aſſume iſtā orationē, res date ſunt, que oratio cōſiſtit in tribus
verbis, ergo vult dicere gloſ. ꝙ iſtud verbū ſunt, eſt tertiū ver-
bum poſitū in oratione, quaſi dicat, totū illud regitur ex parte
ante, ⁊ ſic innuit, ideſt exiſtunt, ſꝫ ſi aliqđ regeretur ex parte poſt
6 aliud importaret. ¶ Quero, pone † quod verū fuit matrimoniū
an mulier preferatur omnibus in actiōe de peculio: Gloſſ. dicit
quod ſic, ⁊ intelligitur verū eſſe preterq̄ in patre ⁊ dn̄o, vt pa-
b tet ex tex. ¶ Ulti. Cyn. inducit ad queſtionē[b], Si vendidi † ho-
10 mini tuo duos boues, ⁊ ago ad pretiū, ⁊ tu vis detrahere quod
tibi debetur: ſꝫ peto ſaltem boues. hic eſt argu. ꝙ audiar, quaſi
ſpecies exiſtat. ¶ Jtē ſi mutuaui pecuniā ⁊ ex ea ſunt empti bo
ues. eſt hic argu. ꝙ admittat ad boues. Facit de lega. ij. l. Jm-
perator. §. fina. ⁊ de priuileg. credito. l. ſi ventri. §. in bonis. Sꝫ
eſt argumen. ↄ̃ in l. ꝓcuratoris. §. plane. verſ. ſꝫ ſi dedi. ⁊ verſi. ⁊
ſi quidem increditū. ſ. de tribu. act. nō dicit pl9 Cyn. hic. Ego
dico quod ꝓ iſta vltima parte eſt caſus in l. quidā fundū. ſ. de i
re verſo. Ad ↄ̃rium reſpondeo, nam l. Jmperator in fine, loqtur
in vniuerſalibus, hic in ſingularibus. nota. in l. ſi ⁊ rem ⁊ pretiū
11 ſupra de petitione heredita. † Ad iſtam legem reſpondeo, quia
dos ⁊ quaſi dos, eſt qđ vniuerſale, vt l. quod dicitur. j. titul. j. di
xi ſupra eodē, in rubrica, merito vna res ſuccedit loco alterius.
Uel potes dicere, ꝙ eſt priuilegiū dotis, vel quaſi dotis, vt ibi
dixi. Ad l. ſi ventri. §. in bonis. dico ꝙ ibi loqtur in priuilegio
perſonali ſed dominus prefertur omnibus habentibus priuile
gium perſonale. vt hic, ⁊ ſupra de pecu. l. ex facto. in principio.

ADDITIONES.

a ¶ Dotis putatiue. Adde Paul. de ca. q dicit, ꝙ prediū dotale
nō poterit alienari. l. iiij. de fun. dota, quod etiā putat verū ſi mu
lier nō fuit in dolo ad decipiendum in virum. l. a diuo. ſ. de rit.
nup. de quo vide Bald. conſi. xx. iiij. volum. dicit etiā Bal. in l.
j. in fine, de condict. ob cauſam, ꝙ ſi ſtatutū dicat, ꝙ inſtrumenta
dotalia executioni mittantur ſicut ſententia diffinitiua, quod lo
cū habebit in quaſi dotalib9, quod eſt notādū ſecundū Paulū.
POMA. ¶ Uide Roman. conſil. xl. in fin.
b ¶ Ad queſtionem. Uide Roma. cōſil. xl. in fin. Adde tu, quod
potes limitare hanc doctri. Bar. nō habere locū qñ mutuās pe
cuniā ꝓ emendis bobus ſpecialiter feciſſet ſibi obligari boues
vel aliā rem emptā, quia tunc preferetur talis mutuās etiā cre-
ditoribus anterioribus in dictis bobus, vel in alia re empta. ꝑ
no. in l. licet. C. qui po. in pi. ha. Jta dat cautelam Cepo. in ſuis
cautel. cautela incip. Uulgaris eſt regula iuris.

LEX XXV.

1 ☞ Bona quando dicantur ere alieno deducta.
2 Digeſtorum iure quomodo mulieri prouidebatur, cū vir eſſet
in extrema paupertate, ⁊ quomodo iure Codicis. 3. ⁊ auth. 4.
5 Dos quibus caſibus ſequeſtretur.
6 Lex in omnibus, ſupra de iudi. quibus caſibus habeat locum.
⁊ nu. 57. 58.
7 Uiri facultates non eſſe ſufficientes ad dotis reſtitutionē qua-
liter probabitur.
8 Sententia vbi facit magnum preiudiciū, debet plene cognoſci,
probari.
9 Sententia in illis caſibus in quibus facit modicum preiudiciū
ſemi plena probatio ſufficit.
10 Mulier quando agit contra virum ad dotem, ſufficit probari
per opinionem vulgi, facultates viri non eſſe ſufficientes ad do-
tis ex actionem: ſecus quando contra tertium. ⁊ nu. 15.
11 Facultates alicuius non ſufficere ſi probandum ſit, que ſit ſuffi
ciens probatio.
12 Uerbum, euidentiſſime, aſſumitur, ſecundum ſubiectā materiā.
13 Paupertas, quomodo probetur. ⁊ nu. 14.
16 Uiro incipiente vti male ſua ſubſtantia, ſufficit probatio ſemi-
plena. qñ agitur ↄ̃ virum: ſi contra tertium, requiritur plena.
17 Uiro incipiēte male vti ſua ſubſtātia reſpectu initij ſiue reſpec
tu finis, vxor poteſt agere ad dotem, dotis fauore.
18 Marito bannito etiam bonis non publicatis, vxor pōt agere
ad dotem. ⁊ nu. 20.
21 Peregrinatio perducit ad paupertatem, ⁊ ad mortem.
22 Marito abſenti debent mitti alimenta.
23 Mulier licet a principio tempore matrimonij ſciuerit maritū
inopem, tamen poteſt ad dotem agere.
24 Sententia que fauet matrimonio eſt amplectenda
25 Mulier agit ad dotem ſocero vergente ad inopiam.

26 Argumentum de re ad tempus procedit.
27 Executio fit vbi eſt eadem ratio.
28 Glo. in l. ſi vero. §. de viro, in prin. infra eo. non eſt vera.
29 Hec lex ad caſum ſpecificatum extenditur.
30 Lex noua extendi per legem antiquam poteſt.
31 Lex extenditur per ſuam rationem.
32 Socer ⁊ maritus quando tenetur ad dotem altero ipſorum ad
inopiam vergente, mulier poteſt agere ad dotem.
33 Paupertas alterius ex reis debendi nocet alteri.
34 Fratres plures, vel patruus, ⁊ nepotes, quando ſunt obligati p
dote, altero ad inopiam vergente, quando poſſit agi ad dotem.
35 Extranei duo obligati pro dote, ſi alter vergat ad inopiam, an
mulier poſſit agere ad dotem:
36 Extraneus poteſt dotem recipere, ad eius reſtitutionem ſe obligare.
37 Extraneus qui recipit dotem, ⁊ promiſit reſtituere, ſi vergit ad inopiam mulier agere poteſt ad dotem. ⁊ num. 43.
38 Lex ſimpliciter loquens in vno caſu ex identitate rationis, extenditur ad alium caſum, quando correctio non inducitur, ſed declaratio, ⁊ diſtinctio, ⁊ num. 43.
40 Jus facilius diſtinguitur, quam tollatur.
41 Jus diuinum per ius humanum diſtinguitur, nõ autẽ tollitur.
42 Lex loquens per dictionem taxatiuam, ꝙ extendatur per aliaʒ legem ad caſum habentem ſimilem rationem, ⁊ quãdo ꝑ hominem poſſit extendi. ⁊ nu. 44. ⁊ numero 45. ⁊ ibi in caſu fauorabili ⁊ pio.
46 Vir nec ſocer per dationem fideiuſſoris poſſunt euitare, ꝙ mulier non agat ad dotem in caſu inopie.
47 Filia in caſu huius legis patre inuito agit ad dotem, quando dos eſt parua, vel ſi eſt magna ⁊ pater ſit ita pauper, ꝙ ſi dos perderetur non poſſet iterum filiam dotare.
48 Dos magna vel parua intelligitur ſecundum qualitatem perſonarum.
49 Patre abſente poteſt filia agere ad dotem in caſu huius legis etiam ſi ſine ipſo agere non poſſet cum cautione rati.
50 Pater in caſu huius legis quando agere poſſit abſque filia.
51 Actio que competit patri ⁊ filie pro dote, eſt vna numero.
52 Pater agit ad dotem in caſu huius legis, quando filia ius ſuũ non amittit, ſed illud conſolidatur, ⁊ fratribus confert.
53 Mulier licet ſtipulata fuerit ſibi dotem reddi quãdocũqꝫ ſoluto matrimonio, poterit tamen agi ante, viro ad inopiã vergẽte.
55 Extraneus qui dotem dedit pro muliere, ⁊ pactus eſt ſibi eam reſtitui, an in caſu inopie, poterit agere ad dotem.
56 Actio ex ſtipulatu pro dote competens extraneo, eſt bonefidei.
59 Pater mulieris ſi ſtipulatur dotem ſibi reddi ſoluto matrimonio, an ipſe vel mulier poſſit ad dotem agere ob inopiam viri.
60 Pater viri vel extraneus ſi recepit dotẽ, an eo ad inopiam vergente vir agere poſſit ad dotem.
61 Actionem perſonalem que competit mulieri, vel hypothecariam pro dote, ratione inopie, vir an ſuo nomine intentet.
62 Vir qui ſuſtinet onera matrimonij, quandoque poteſt etiã extra caſum inopie, intentare condictionem ex lege, vel iudicis officium implorare ad dotem.
63 Filij matre mortua, non poterunt contra patrẽ habere remediũ harum legum, ⁊ quando.
64 Filij matre bannita, vel excommunicata, poterunt agere contra patrem vergentem ad inopiam nomine matris, ⁊ etiam eorum proprio nomine. ⁊ num. 68.
65 Perſona coniuncta agit nomine cõiuncti etiam eo inuito, quãdo tractat de ꝓprio intereſſe. ⁊ improprie dicit̃ ꝓcurator. 66.
67 Dotis titulus ex parte viri ⁊ filiorum non eſt lucratiuus.
69 Parentum delictum non nocet filijs in ijs, que per parentes ſibi filij non acquirunt.
70 Mulier qua actione agit ad dotem viro ad inopiam vergente.
71 Mulier habet actionem in rem contra extraneum poſſeſſoreʒ ad rem datam in dote ineſtimatam, viro ad inopiam vergente.
72 Mulier agens hypothecaria contra extraneos poſſeſſores ad dotem: debet facere executionem.
73 Mulier in caſu huius legis agit ad quecunque bona viri etiã emphyteutica ⁊ feudataria, ⁊ etiam ad mobilia.
74 Minor recipiens dotem, tacite non obligat eius bona, ideo vxor non poteſt agere ad dotem, ipſo ad inopiam vergente.
75 Illata ⁊ inuecta per minorem in re conducta quod tacite nõ obligentur.
76 Donatio propter nuptias, ſtatim ipſo iure videtur conſtituta cum vir dotem recepit.
77 Hypotheca tacita competit etiam viro pro dote habenda.
78 Mulier nubens quãdo videat̃ omnia ſua bona dare in dotẽ.
79 Cautela, vt ille qui dat dotem minori, expreſſam obſignationeʒ cum iuramento recipiat.
80 Dotis fructus pro eo anno quo dos repertitur, per vxorem. in caſu huius legis non diuidantur ſed reſtituuntur mulieri
81 Libellus ⁊ conteſtatio litis in caſu huius legis an ⁊ quando requiruntur.
82 Matrimoniali in cauſa, ⁊ tangentibus quoquo modo eã ꝓceditur ſummarie ⁊ ſine ſtrepitu, ⁊ figura iudicij.
83 Libellus ⁊ litis conteſtatio ſemper requiruntur vbi agitur d̃ magno preiudicio ⁊ probatio plena requiruntur.
48 Exceptiones due opponantur in remedio huius legis.
85 Exceptio omnis que conſtante matrimonio minuit dotẽ poterit etiam opponi in caſu huius legis.
86 Exceptione maritus conueniatur vltra quã facere poſſit poteſt in caſu huius legis opponi.
87 Pactũ de dote lucranda per virũ matrimonio ſoluto, nõ poteſt in hoc iudicio opponi.
88 Compenſationis exceptio alterius quãtitatis debite viro ꝑ mulierem non opponitur in hoc iudicio.
89 Vxor poteſt vti retẽtione etiam contra extraneos agẽtes hyp. viro ad inopiam vergente.
90 Viro vergente ad inopiã ⁊ contumace exiſtente, mulier mittit̃. in poſſeſſionem.
91 Effectus qui ſequãtur ex repetitione dotis, viro ad inopiã ver.
92 Mulier repetens dotẽ in caſu huius legis quãdo cõſequatur dominium rerum pro dote aſſignatarum.
93 Verbum, aſſignare, prolatum a iudice quando tranſlationem. dominij importet, quando ius pignoris, ⁊ quando cuſtodiam.
94 Hypothecaria intententa per mulierem in caſu huius legis non eſt de natura hypothecarie intentate ꝑ alios.
95 Vir ſua ſponte reſtituens dotem vxori propter inopia quãdo, talis reſtitutio ſibi ⁊ creditoribus noceat. ⁊ nu. 57.
96 Contractus omnes ex quo dotis cõditio fit melior, ⁊ vir nõ efficitur pauperior. inter virum ⁊ vxorem eſt licitus.
98 Vir volens transferre dominium vxori ſi eidẽ aſſignaret dotẽ in eam tranſfertur quando reſtitutio fit vt vxor ſe ſuoſque alat.
99 Dotis reſtitutio facta ab eo q vergit ad inopiã in quo differat. ab ea que fit ab eo qui non vergit. nu. 100.
100 Reſtitutio dotis ad hoc vt fieri poſſit in caſu huius legis qd requiritur.
101 Mulieri in caſu huius legis, ſi reſtitute res fierẽt deteriores, ad quẽ ſpectabit in commodũ.
102 Dotis reſtitute fructus ſi nõ ſufficiunt mulier ad alimẽta vi. tenetur dare vltra ⁊ eam alere etiam nulla dote conſtituta. 103.
104 Dotis reſtitute fructus ſi excedunt onera matrimonij exceſſus reſtituitur viro.
105 Vir in caſu huius legis quando poſſit conueniri in ſolidum. quantum facere poſſit.
106 Actione in rem conuentus nõ poteſt allegare ne conueniatur vltra quem facere poſſit.
107 Vir ſi efficitur diues facta dotis reſtitutione dos ſibi nõ reſtituitur.
108 Vxori cui dos eſt reſtituta, tenetur ex ea ſi ſatis ſit alimẽtare virum ſocerum ⁊ filios alterius matrimonij.

SI conſtante. Principiũ huius legis ꝙ repetiturus ſũ breuiter. h. d. Si bona mariti nõ ſufficiunt ad dotem conſtãte matrimonio dotis exactio cõpetit mulieri. h. d. Diuide i duas partes. Primo querit. Secũdo reſpõdet. Secũda ibi ⁊ cõſtat ⁊c. Caſũ i terminis pone per te ⁊ notabilia collige. ¶ Op. ⁊ videt̃ primo ꝙ mulier nõ debet tantũ expectare ſed poſſit agere, etiam quando vir poteſt ſibi ſatiſfacere plene vt C. de iur. do. l. vbi. Sol. gl. ꝙ hic facultas mariti nõ ſufficiebant creditoribꝰ ⁊ mulieri ſed mulieri bene poteſt ſatiſfieri vt hic not. ꝙ hoc ſit verũ probat per rationẽ qꝛ alias mulieri nullũ eſſet legis cõſiliũ cuꝫ inanis eſt actio ⁊c. vt ſ. de do. l. nã is ⁊ extra de reſti. ſpo. coli el. ⁊ hoc placet ꝙ hec lex ſic intelligatur: qꝛ alius eſſet inane cõ. Tamen non credo ꝙ l. vbi, debeãt reſtingi ad hãc inopiam. vt j. dicã. ¶ Secundo opp. ꝙ facultates hominium debent ĩtelligi. nulla facta deductione eris alieni, vt ſ. de iur. do. l. ſiue generalis ⁊ ibi no. ⁊ j. de ad. tu. l. cã poſt. §. j. Sed iſte tex. reqrit facultates ſi nõ ſuſficere ⁊ ſic videt̃ ꝙ reqrat ꝙ bona non ſufficiat etiã non
b deducto ere alieno, ⁊ ſic predicta ſol. non eſt vera. [b] Huius timo
1 re gl. exponit facultates idest bona. Et ſic intelligantur † bona ere alieno deducto, vt j. de verbo. ſigni. l. ſubſignatum. §. bona. ⁊ ſic, eſt bona ſolutio. Quando autem intelligãtur bona ere alieno deducto vel non dic vt j. de verbo. ſignifi. l. princeps bona dicam, j. de bono. poſſeſſ. l. iij. ¶ Tertio opp. ⁊ videtur quod mulier nõ expectet inopiam imo agat ſtatim cum vir incipiat male vti ſubſtantia ſua vt in autgenti. de equalitat doti. §. illud. colatione vi. Gloſſ. hic, ⁊ C. de iure dot. l. vbi. dicit quod hi cura corrigẽt̃ ꝑ illam

illā authen. ſed in d. §. illud. videtur dicere quod hoc intelligat
ſecundum illam. Et hāc ſequitur Dy. licet Jacob. de are ſequat
primā, vt refert Cyn. in l. vbi. in prima oppo. Mihi aūt vide-
tur, quod circa hoc ſunt tria iura, ſcilicet, Jus digeſtorū, ꝛ hoc p
uidet mulieri plene. Jus Codicis, ꝛ hoc ꝓuidet plenius. Et ius
Authenticorū, ꝛ hoc prouidet pleniſſime, ꝛ nullū alteri derogat
2 imo diuerſis caſibus loquunt. Nam ſecundum hec iura† dige-
ſtorum mulier tunc poterat agere, cum vir erat in illa extrema
miſeria, qḋ bona ſua nō ſufficiebant ad exactionē dotis deducto
3 ere alieno, nec aň poterat agere, ꝛ iſtud eſt ſolū in dote. ¶ †Sed
per ius Codicis prouiſuz eſt plenius, qḋ licet bona mariti ſuffi-
ciant ad exactionem dotis, tamē ſi maritus laborat inopia, pu-
ta, qḋ ſi nobilis homo, ꝛ habet in bonis parū: tamē habet in bo-
nis tantum quod ſufficit creditoribus ꝛ doti, tamen qꝛ oportet
eum viuere honorifice, omnia expēdit, ꝛ mulier pateretur neceſ
ſitatem, ſecundum iſta tpa mulier non poterat agere, ſed hodie
poteſt per dic. l. vbi. ꝛ l. in rebus. §. omnis. eo. tit. Et qḋ de hac
inopia debeat intelligi, dicam infra in queſtionibus. Itez ꝑ ius
4 authenticorū eſt prouiſum pleniſſime. † Ecce vir habet tantuz
quod ſufficit creditoribus ꝛ doti, ꝛ eſt diues, ꝛ hꝫ tantū ꝙ poteſt
bene viuere: tamen eſt dubiū ꝙ vergat ad inopiaz, qꝛ male vtit
ſubſtantia ſua, ꝛ ſecundū iſta iura mulier non poterat agere, ſed
hodie eſt ſibi prouiſum plenius, vt etiā poſſit agere. vnum ergo
ius non corrigit aliud, ſed addit alteri iuri plenius ꝓuidendo.
c ¶ Quarto op.[c] extra gl. ꝛ videtur ꝙ mulier nō poſſit agere ad
dotē, vt hic dicit: ſed petere dotem ſequeſtrari, vt ſ. eo. l. ſi cū do
tem. §. ſi vero dotem. Sol. dicunt quidā, fateor, ꝙ hꝫ vtrunqꝫ re-
5 medium, ꝛ illud ꝛ iſtud. Ego dico aliter. † Aut vir diſſipauit, et
diſſipat bona ſua, ꝓpter qḋ dubitatur de exactione dotis, ꝛ tunc
procedit iſtud principiū. Aut diſſipat ꝛ conſumit dotē ꝛ res do
d tales ꝛ tunc loquit lex cōtraria:[d] nec potes dicere ꝙ idē ſit iu-
ris ſiue diſſipat res ſuas, ſiue res dotales, qꝛ eſt ꝯ l. etiā. §. licet.
ſ. eo. qḋ credo verū. Poſſet etiā aliter intelligi, qꝛ loquit quan
do mulier eſt furioſa, vel talis cōditiōis ꝙ ipſa diſſiparet tūc eīm
officiū iudicis in hac actione de dote que eſt bone fidei ꝺ eqtate
non facit dotē reſtitui mulieri ſed facit ipſam ſequeſtrari apud
tertiū vt ſic viro ꝛ vxori conſulat. ¶ Quinto opp. ꝛ videt ꝙ hec
6 lex ſit ſuperflua: qꝛ† poterat mulieri eſſe cōſultū per remediū l.
in omnibus. ſ. de iudi. ſed in iure noſtro nihil debet eſſe ſuꝑfluū
vt in j. cōſtit. cōdi. §. quib⁹. ergo, ꝛc. Sol. dicit Cy. in l. vbi. C. de
iu. do. in ij. opp. melius eſt habere res quā cautiones, vt l. q ita.
§. j. ſ. ad trebe. ꝛ iſtud de oblig. que ex delic. §. furti. cōfitet tamē
ipſe remediū. l. in omnibus. poſſe habere locum ſi mulier vellet
intentare. hoc non puto verum. Nā d. l. in omnib⁹ loquit de cau
tione cum fideiuſſore qcquid dicat ibi gl. vt ipſe idē Cyn. no. in
l. ſancimus. C. de ver. ſignifi. ꝛ bene probatur per. l. ſi creditores
j. de priui. cre. Aut ergo dies, ꝙ dabat fideiuſ. de dote cōſeruā-
da. ꝛ hoc eſt falſum per tit. ne fideiuſ. do. dē. leg. j. aut fideiuſ. de
dote reſtituenda ꝛ hoc poſſet procedere ſecundū op. Dy. poſitā
j. ea. l. §. quoties. quā idē Cy. ſequitur in d. l. j. ſed gl. ibi cōtra. ꝛ
idē ſequit Inno. extra de do. inter vir. ꝛ vxo. c. p veſtras. quod,
etiā do. Ray. ꝛ hoc etiā puto verum. ꝛ latiſſime dicā j. e. l. §. quo-
ties. Cum ergo nullo caſu fideiuſſio valeat patet ꝙ remedium
illius l. in omnibus non poteſt habere locū. ¶ Sexto op. ꝛ vide
tur ꝙ dos poteſt tantum peti ſolu. mat. vt ſ. eo. l. ij. in pri. Sol.
ſpeciale eſt hic. Sunt alij. caſus ſpeciale quos dic vt ibi.

Veniamus. Ad materiam legis noſtre examinan-
dam per j queſtiones, vt etiam facilius
habeatur doctrina hoc ordine ꝓcedā. Primo querā circa per-
ſonā eius a quo dos repetitur propter inopiā. Secundo circa,
perſonam eius qui repetit. Tertio circa modum repetēdi. quar
to de repetitionis effectu.

Circa primum. Quero qualiter ꝓbabitur viri
facultates ad dotis exactionem,
nō ſufficere: Dy. dicit. ꝙ probabitur ſecundum vulgi opi. ſicut
no. in dic. l. vbi. ꝛ in dicto §. illud de equal. do. Iſta verba videt
innuere, idem eſſe. bona ad dotis quantitatem non ſufficere ꝛ
virum eſſe inopiem, ꝛ male vti ſubſtātia ſua cum eodē modo vi-
deatur probari Sed ego predicta poſui ſ. vt diuerſa, ideo ſin-
7 gulariter examinemus. ¶ Et primo diſcutiamus† qualiter ꝓ-
batur ꝙ viri facultates ad dotis quātitatem nō ſufficiunt. Reſ.
Non probatur per vulgare opinionem imo probatur hoc mo-
do probando plene ꝑ inſtrumenta, ꝛ per teſtes virum habere to
debita ꝛ aſſerendo illum habere tot bona que ad debita nō ſuffi-
e ciunt: tamen ſi maritus[e] vult ꝓbare eſſe plura bona pōt hoc fa-
f cere, vt ſ. de proba. l. cum de lege.[f] ꝛ ibi no. Iſta enim cum ſit
negatiua aliter probari non poteſt. Sed ſuſtinendo gl. ꝛ Dy. di
8 co qḋ quedā ſunt cauſe† in quibus ſententia lata facit magnū pre
iudicium, ꝛ in illis requiritur plena cognitio ꝛ plena ꝓbatio vt
C. de iudic. l. iudices. ꝛ in illis ſi deberet probari, q bona ad de
bita nō ſufficerent ꝓbabitur eodem modo quo dicitur in dict
l. cū de lege. Nā ꝓbabitur plene tot eſſe debita, ꝛ aſſeretur tot
eſſe bona. Et ꝓ hoc optime facit extra de ꝑſumptionibus, cap.
9 fi. † Quedā ꝟ ſunt cauſe in quibus ſentētia lata facit modicū pre
g iudiciū[h] ꝛ in illis ſufficit ſemiplena ꝓbatio, vt j. de Carb. edi.
h l. iij. §. cauſe, ꝛ ſ. ad exhibē. l. iij. §. ſciendū. ꝛ qḋ nota. j. de li. ag.
l. ſi qs a liberis. §. ſi vel parens. Cum ergo ex hac ſententia que
fertur in hoc iudicio, ipſi marito fiat modicū ꝑiudiciū, ideo do-
tē eſſe tantā mulier ꝓbat plene: qꝛ ſi de hoc dubitaret fieret ple
10 nū preiudiciū alijs creditoribus: † ſed nō eſſe tot bona que ſuf-
ficiant debitis cōputatis ad exactionem dotis, probatur ꝑ vul-
gi opinionē: qꝛ ſummaria, ꝛ ſemiplena probatio per famam vi-
detur haberi. vt no. ſ. de teſti. l. iij. §. eiuſdē quoqꝫ pricipis. Nā
hec ſentētia parum preiudicat viro, cū fructus deſeruiant one-
ribus matrimonij, vt dic. l. vbi, ꝛ j. dicam. Quod puto verū quā
do agitur contra ipſum virū. Sed ſi ageretur contra extraneū,
tunc credo, ꝙ deberet probari plene, ſecundum gl. d. l. cum de l.
ꝛ j. dicā. Et ad predicta facit quod habemus in Spe. de iud. §.
i fi. ver. v. ꝛ vj. ¶ Ex predictis[i] no. ꝙ in omnib⁹ caſibus in† qb⁹
11 negatiua debet ꝓbari, ſufficeret aſſerere tot eſſe bona, q vult di
cere eſſe plura, ꝓbet. Sed ſi debita vel credita eſſent tot, in cau-
ſis in qbus paratur plenū preiudiciū debet probari plene, in a-
k lijs vero ꝑ vulgi opinionē vt hic cū ſimi. ¶ Sꝫ ꝯ ꝑdicta[k] inſta
tur de litera iſta ibi, ex quo euidentiſſime, ꝛc. vbi videtur, ꝙ re-
quiratur id eſſe notorium, qḋ eſt pluſquā plena probatio. Nam
verbum, euidentiſſime notoriū denotat, vt ſ. qui ſatiſda. cog. l.
ſi vero. §. q pro rei qualitate, ꝛ qḋ ibi not. Sol. Aduerbium, eui
dentiſſime, quandoqꝫ ponitur pro eo, quod affirmatiue aſſeritur
vt aliquem eſſe diuitē, ꝛ ſic eum habere tot, ꝛ tunc bene ſumitur
pro notorio, vt in contrario. Iſta eīm poſſunt tranſire in notoriū
vt l. ea quidē. C. de accuſa. l. emptorem. in princip. ꝺ act. emp. ꝛ
ibi no. Specul. de no. crimin. §. ſequit de manifeſto. verſi. j. ꝛ §.
iam de notorio ꝑ totū. Quādoqꝫ ponit iuxta id quod negatiue
aſſeritur, nec certo tꝑe vel loco coarctatur, vt in caſu noſtro: et
tunc cū non cadat in plenam probationem, vt l. actor. in fine. C.
l de ꝓbationi multo magis non cadit in notoriū.[l] † Aſſumimus
12 ergo euidentiſſime ſecundū materiā ſubiectam. l. ſi vno. ff. loc.
Et in his in quibus ſit plenū preiudiciū, ꝑ plena probatione,
alias ſemiplena ꝛ vulgi opinione vt hic. expone ergo euidētiſſi
m me, ſecundū vulgi. opinionem. ¶ Secundo quero[m] iuxta pre-
13 dicta, quomodo† probat paupertas[n] ſeu inopia alicuius. Gl. in
n d. l. vbi. dicit eodem modo per vulgi opinionem. Iſtud Dynus
ꝛ Cynus tenēt. Plus dicit Jacobus de Aretio indiſtincte eſſe
verū in quolibet caſu, vt notatur ꝑ ipſum in l. paupertas. j. ꝺ ex
cuſatione tutorū. ¶ Contra hoc opp. nos habemus q paup di
citur qui non habet in bonis quinquaginta aureos: vt j. de accu
tionibus, l. nonnulli. Alibi videtur pauper, qui non habet cētū
aureos in bonis, vt Inſtitut. de ſucceſſione liber. §. ſed noſtra. ꝛ
in hoc reſidet gl. in authenti. de exhibendis ꝛ introducēdis re-
is. §. fi. in gl. quis dicitur paup. Alio modo videtur accipi pau-
per. vt Inſtitut. de excuſatione tutorū. §. ſed ꝛ propter pauper
o tatē. Quid dicemus.[o] Dic† ꝙ quando que in aliquibus caſibus
14 lex limitat qualiter debeat intelligi pauper, tūc ſtabo diſpoſitio
ni legis, vt d. l. nōnulli, ꝛ d. §. ſed noſtra. Quandoqꝫ lex nō limi-
tat ꝛ tūc in quaſibus in quibus ex paupertate parat paruū pre
iudicium, ſtabo gl. l. vbi. vt ſufficiat probari per vulgi opinionē
per iam dicta. In caſibus vero in quibus paratur magnū pre-
p iudicium, tūc relinquendū eſt arbitrio iudicis. P glo. hoc tenet.
C. vnde vir ꝛ vxor. authenti. prete. Arbitrabitur aūt hic iudex
diuerſimode ſecundum diuerſitatem perſonarum ꝛ factorū, vñ
vnus miles vel nobilis homo habens mille in bonis eſt paup:
vnus ruſticus habens minus, eſt diues. ar. j. de verbor. ſignifi-
cat. l. nepos ꝓculo. ꝛ quod nota. de re. iu. l. in condemnationē. ꝺ
iud. l. ſed ꝛ ſi ſuſceperit. §. j. Item ex qualitate factorū cōſidera
tur eīm onus iniunctum. ꝛ vtrū ſit ille ſufficiens vel nō, ꝛ ſecun-
dum hoc dicitur diues vel paup, vt d. l. paupertas, not. in d. §.
ſed ꝛ ꝓpter paupertatem. Circunſtātijs ergo probatis remena
bit in iudicis arbitrio. Iſta ſcire ꝓſunt ad multa, vbi expedit ſci
re ꝺ paupertate ꝛ diuitijs, ꝛ in teſtib. ꝛ alijs. ¶ Ex ꝑdictis ergo
15 dico, ꝙ † ſi mulier vult agere in caſu inopie ꝯ extraneū pigno
rum poſſeſſorē hypothecaria, quod poteſt, vt d. l. vbi. qꝛ tūc fie-
ret ſibi extraneo magnum preiudiciuz, q inopia debeat ꝓbari
plene eo modo quo poteſt, vt arbitriū iudicis ad hoc moueatur.
ꝛ in hoc nō puto gl. iſtam benedicere. ¶ Tertio quero quomo-
do probatur virum inchoare male vti ſubſtātia ſua glo. in pre-
alleg. authenti. de equa. do. §. illud. videt dicere idē. videlicet ꝙ
q probetur per vulgi q opinionē vel loquēdi conſuetudinē. Ali-
bi videt notari, qḋ debet probari per actus extrinſecos, quia

vendidit τ dilapidauit τc. no. j. de tutorib⁹ τ curator. da. ab his
6 l. his qui. §. fi. τ videtur pbari j. de curator. furio. l. j. dico † idē
quod ṡ. ꝙ cū agitur cōtra maritū vbi fit paruum preiudicium
ſufficit vulgi opinio. in aliis caſibus, vbi fit magnum preiudiciū
vt in caſibus dicte l. his qui. §. fi. τ l. prime de curator. furi. Et
in caſu noſtro contra extraneu, dico ex geſtis, τ ex aliis cauſis ex
trinſecis debet ꝓbari. ¶ Quarto quero, pone ꝙ maritus eſt di
r ues homo, incipit facere mercantiā τ ire p mare, ſecundum qd̄
etiam alij in arte illa periti faciūt, incipit nimis pdere, τ depau
perari, ita ꝙ in vulgi opiniōe eſt, ꝙ vergat ad inopiā, an mulier
poterit dotē petere: τ videtur ꝙ non, nam lex iſta non habet lo
cum, q2 eius bona adhuc doti τ creditoribus ſufficiunt. Item
nec l. vbi. habet locum, quia omnibus conſideratis τc. ſecundū
vulgi opini. adhuc eſt diues: licet tendat ad inopiā. Itē nec ius
in authen. nā illud requirit, virum male vti ſubſtātia ſua: ſed hic
non inchoauit male vti, cū vtiliter cepit, licet negotium malum
exitum habuit, vt ṡ. de nego. geſt. l. ſed an vltro. §. finali. τ l. ſuc
o ceſſori. in fine. Reſpon. Quandoq3 † dicitur res male geri re
v ſpectu initij, vt d. ll. quādoq3 reſpectu finis, vt j. de impēd. l. τ in
totum. In ꝓpoſito ergo fauore dotis ne mulier poſſit perdere
dotem, ſi vir peruenerit ad perfectā paupertatem vtroq3 modo
intelligam, vt ſiue vir male inchoaret reſpectu initij, ſiue malum
exitū habeat, cōſuletur mulieri, argumen. ṡ. eo. l. j. τ de regulis
iuris. l. in ambiguis. Et hoc videtur hic ſentire gl. τ gl. in d. §.
illud. in authentica de equa. do. in queſt. qua querit, quod ſi ma
t ritus τ ſocer teneant. ¶ Quinto vero, pone ꝙ † maritus eſt
18 bannitus ꝓpter maleficiū de ciuitate ſua, vtrū mulier poterit
v petere dotem: argumen. iſtorum iuriū. quidam dicunt, ꝙ ſic q2
bannitus equiparatur deportato, vt Inſtitut. qbus modis ius
pat. po. ſol. §. relegati. τ in tit. hic finitur lex corradi. circa. pn.
Sed in deportatis eſt locus repetitioni, vt C. de repu. l. j. τ no.
19 ṡ. eo. l. ij. in prin. ergo τ in bānito. † Iſta queſtio an bānitus eq
paret deportato eſt multū magna, τ vulgata ſatis, quam tangit
Cyn. C. de hered. inſtitu. l. j. τ Specu. in titu. de inſtrumen. edi.
§. cōpendioſe. verſic. quero quid de bānito: Hoc hic nō examino
20 tamen quantum ad pſens ſpectat, † aut iſte bannitus perdit o
mnia bona ſua: q2 publicantur, τ tunc non eſt dubium, ꝙ habet
remedium huius legis: quia tunc eſt in pfecta inopia. Idem cre
do de parte bonorū publicata, vt j. eo. l. ſi marito. in princi. Si
vero nihil de bonis publicatū eſt, ſed ſolū exulare iuſſus eſt, tūc
eſt dubiū. Finaliter credo idem per remedium dicte authēti. de
equalitate dotiū, vbi viro inchoante male vti ſubſtantia ſua ha
bet locū repetitio. Sed ille, quē oportet peregrinari, male vti
21 tur, q2 † peregrinatio perducit eum ad paupertatem, τ ad mor
tem vt in authē. de exibē. re. in prin. τ in authen. vt omnes obe.
iudic. puin. §. hec conſiderantes. in fine. §. Idē videtur tenere
Specula. in titul. de do. poſt. diu. reſtit. §. fi. verſiculo qd ſi vir.
22 Plus etiam ibi dicit † ꝙ marito abſenti debent mitti alimēta,
qd̄ tene menti. Ad quod facit ṡ. de iure dot. l. mutus. §. manēte.
in authēti. de inceſt. nup. §. ſi vero cōtingerit. col. ij. Sexto que
ro iuxta predicta quid ſi quādo ab initio mulier dedit dotē ma
ritus in inopia cōſtitutus erat vel in aliquo ex predictis caſib⁹
qui faciūt locū repetitiōi dotis cōſtante matrimonio an poterit
vti beneficio iſtarū legum: Dynus dicit ꝙ nō per l. ſi is a quo §.
fi. j. vt in poſſe. leg. Cyn. in dicta l. vbi. in quarta queſtiōe diſtin
guit. aut mulier ſciuit τ preiudicat: aut nō τ tūc non preiudicat
vt dic. l. ſi is a quo. §. fi. τ C. de ſponſal. l. fin. §. his illud quoque.
23 † Ego credo ꝙ ſemper mulier habeat tale beneficiū. Primo,
q2 an̄ cōtractas nuptias mulier nō poteſt aliquod pactū facere
expreſſe per quod longiori die repetatur dos ne conditio eius
fiat deterior vt ṡ. de pactis dotalib⁹. l. de die. τ l. ſequēti. τ l. At
tilicinus. Multo magis nō poteſt ſibi preiudicare p tacitū pa
ctū, qd̄ videtur reſultare ex eo, ꝙ dat dotē viro inopi. Preterea
ſententia predicta eſſet nuptijs impedimento nā pauper τ qui
male facit facta ſua non inueniret vxorē cū dote eo ꝙ mulieres
viderent ſe auxilio iſtarum legum deſtitutas. Iſta autem noſtra
r ſententia r nuptijs eſt fauorabilis τ ideo eſt tenenda † τ admit
24 tenda, vt j. de condition. τ demonſtration. l. hoc modo. τ de iure
patronat. l. adigere. §. ſi patronus. Pro hoc videt caſus extra de
25 done inter vir. τ vx. cap. p veſtras. ¶ † Septimo quero, qd in ſo
cero ſi ipſe recepit dotem, τ vergat ad inopiā: vel male vtit ſub
ſtantia ſua: Videtur ꝙ contra eum nō poſſit agi. Nā regula eſt
exactionem de dote nō dari niſi ſoluto matrimonio. vt C. de pre
ſcription. xxx. anno. l. cum notiſſimi. §. illud. τ C. de iure doti. l.
in rebus. §. omnis. τ j. de dote pleg. l. ij. in princin. τ hec regula
fallit in viro vergente ad inopiam, vt hic, cum ſimil. de ſocero nō
habemus expſſum, ergo ſtabimus regule. Et leges que loquunt
in viro nō extendunt ad ſocerū, vt j. eo. l. ſi vero. §. de viro. τ ita
poſſumus arguere. gl. tamen hic, τ in l. vbi. determinat contra

rium, q2 eadē ratio eſt equitatis in ſocero, que eſt in viro, ergo,
τc. vt l. ſi. C. ad l. falcidiā. cū ſimil. Preterea Dyn. hoc pbat a
26 lia ratiōe. Licitū † eſt arguere de re ad tēpus, vt j. de teſtament.
mil. l. miles ita. in princip. verſi. τ q2 diximus. ſed in re ſeu in quā
titate ita datur contra ſocerū ſicut contra virum vt ṡ. eo. l. rei §.
ſocero. τ ita in tempore. Dyn. inducit pro gl. ṡ. eo. l. diuortio. §.
interdum, in fin. qui facit ad ratiōnē factam in contrarium. τ ad
27 §. de viro. qui videtur caſus in contrarium, non reſpondet. † Sz
ex verbis gl. hic, τ ibi, poteritis colligere talem ſolutionem, ſcz,
hic extenditur ad ſocerum: quia eſt eadem ratio. τ ibi nō exten
ditur ad ſocerū: q2 non eſt eadem ratio. Aduerte quia hoc vide
tur falſum. Nam in l. ſi vero. in princi. ꝙ maritus de voluntate
vxoris manumittens, tenet mādati, vel negotio. geſto. ad id qd̄
ad eum pueniat: eadem ratio eſt in ſocero. Nā lex vult, ꝙ quic
quid ad alium peruenit ex mandato meo, debet mihi reſtitue
re, vt ṡ. mandati. l. ex mandato. in princip. Iſta ratio eſt cōmu
nis ad virū τ ad ſocerū, ergo iſta ſolu. nō eſt bona. Quid dicem⁹
28 Dico. ꝙ glo. l. ſi vero. in princip. † que dicit dari actionē manda.
vel negoti. geſtorū, non eſt vera. Nam ille q eſt patronus de vo
luntate alterius, nō videtur ex eo eſſe locupletior, nec ꝓpter id
aliqua actione tenebitur regulariter, vt ſupra de pſcrip. verb. l.
naturalis. §. fin. τ ibi no. τ j. de legatis pmo. l. plane. la. ij. §. fi. et
j. de regulis iuris. l. nemo predo. §. j. ſed l. Iul. de maritā. ordi
nib. ſtatuit ꝯ virū dari hoc caſu ſpecialē actionē. hoc eſt cōdic. ex
l. illa. cū de nomine actiōis nō cōſtet. in d. l. ſi vero. §. de viro. et
infra ad l. cornel. de falcid. l. filius. §. maritus, de ſocero nihil di
citur. ergo remanet in diſpoſitione iuris communis, vt in ꝯrio.
29 Quo caſu no. legē noſtrā † ad caſum nō ſpecificatum non exten
di, vt ibi: ſed hic loquitur de viro τ de ſocero nihil dicitur. Re
manet ergo ſub diſpoſitiōe iuris cōmunis, que eſt, τ eodē modo,
detur actio de dote in re τ tēpore in ſocerum que datur in virū,
30 vt ṡ. eo. l. rei iudicate. §. fi. τ l. diuortio. §. interdū. † Nō ergo ſu
mus q hanc legē extendimus: ſed alie leges eam extendunt ſci
licet, leges precedentes. Simile videt in iudicijs. ꝙ l. ſi qs ſer
uo. C. de furtis. que in ſeruo loquitur in caſu ſpeciale τ odioſo p
l. antiquā extendit ad filiū, ſcilicet, per l. vt tantum. §. j. ṡ. de ſer.
cor. Hoc not. dicit gl. in l. quod vero. ṡ. de legi. lex ergo legē ex
31 tendit. Itē extēditur † quandoq3 per rationem ſuam, vt dicam
infra, proximo. in ix. queſt. Facit etiā p hac opi. d. l. vbi adhuc.
nam ibi datur iſtud beneficium nō tantū contra maritū ſed etiā
contra extaneos poſſeſſores. ergo multomagis contra ſocerum
32 t ¶ Octauo quero. † quid ſi ſocer. τ maritus teneantur τ alter.
tātū vergat ad inopiā an locum habeāt iſta rem ediū. Dicit glo.
quod non ſecundum iſta tempora: ſed hodie poterit agi, quia ne
gari non poteſt cepiſſe male geri res pro dote aſtrictas. Cy. in l.
vbi in ij. queſt. videtur dicere, quod tempore harum legum pote
rat agere: q2 mulieris intereſt plures reos habere vt l. iij. in
fi. j. de lib. lega. Hoc quod dicit. Cy. non credo bene dictū. Nā
tale intereſſe nō daret mulieri actionē cū lex reqrat bona mariti
euidentiſſime ad dotem non ſufficere. arg. pro gl. j. de ver. ob. l.
ſi quis ſtipulatus ſit ſtichum. §. fi. cum ſi. Iſtud dictum gl. vide
tur mihi, dubium. Nam aut tu intelligis vtrum contra eū poſſit
agi qui vergit ad inopiam, τ tunc de hoc nō eſt dubium. Aut con
tra alium propter inopiam alterius τ tunc ſi gloſſ. habuit hunc
reſpectum videtur dubium. Nā factum vnius correorum non
nocet alteri, niſi ſint ſocij. vt ṡ. de vſu. l. mora. §. fi. τ no. p Dyn.
in c. mora extra de regu. iu. lib. vj. in fi. Aduerte aut vir τ ſocer
ſunt obligati tanquā duo rei puta, ſi hoc eſt actū tacite vel expre
ſſe, vt j. de duo. re. l. iij. j. reſpō. τ l. reos. §. cū tabulis τ tunc ſi ſūt.
ſocij non videt dubiū quod propter paupertatē vni⁹ pōt agi cō
tra alium ar. j. de duo re. l. pen. Si non ſunt ſocij dico idē quā
tum ad hunc caſum. Nam licet regulariter factum vnius nō no
ceat alteri: tamen fallit ad perpetuandum actionē l. fi. C. de duo.
33 re. τ in auth. hoc ita co. ti. † Item paupertas vnius nocet alte
ri, quia aufert ſibi beneficium diuiſionis vt dicta l. fi. de duob.
reis. τ auth. hoc ita. C. de duo. reis. in ꝓpoſito paupertas vni⁹
nocet alteri. Preterea, nō eſt dubiū, q2 caſus mortis cōtingēs.
in perſonā viri, facit dari actionem contra ſocerum. Quare non
eſt idem in caſu paupertatis in perſona imminuēte. Preterea
hoc videmus in pluribus heredibus vnius debitoris facti qui
conditionaliter promiſit penam, vbi factum vnius nocet alteri
τ facit actionem dari contra alios vt j. de ver. ob. l. ij. §. itē ſi in
facto cum l. ſeq. Et hoc modo ſubſtineo gl. Aut ſunt obligati ā
bo non tanquam duo rei, vt in caſu noſtro, τ ṡ. eo. l. ſi cum dotē.
§. tranſgrediamur puta quāndo mulier dedit vni dotem com
templatione vtriuſque vel vbi obligati ſunt ambo non tamen.
tanquam duo rei: quia vnus non cogitauit de obligatione alte
rius, τ ſic non eſt actum tacite vel expreſſe qd̄ ſint duo rei τ tūc,
non credo quod propter inopiā alterius poſſit agi contra alium
quia

quia eſt contra omnia iura. Nam factũ cuiuſque ſuũ, ⁊c. vt in reg.
iur. nõ debet quis alterius odio pregrauari. vt in cap. nõ dbet.
extra de re. iu. lib. vj. Ratio diuerſitatis eſt, quãdo ſunt duo rei
⁊ quando nõ ſunt: quia primo caſu debet imputari ſibi, ꝙ alteri⁹
obligationem participauit, vnde eius inopia ſibi noceat. Scdo
caſu nihil poteſt ſibi imputari, vnde alterius inopia nihil debet
nocere ſibi, vt no. Dy. in cap. mora. in fi. extra de regu. iur. lib.
34 vj. Aduerte tamẽ, q2 dixi † duos reos poſſe cõſtitui in dote, in-
telligo patrẽ ⁊ filiũ, vel plures fratres patruos, vel nepotes, for
te ſimul habitãtes, quorũ ꝓmiſſio nõ eſt cauſa generãde ꝑfide
in viro, ſeu matrimonio. Et ſic intelligo l. fin. C. de dote cau. ſi au
35 tem poneres in extraneis proꝛſus, ⁊ tũc inquãtũ adinuicem vi-
dentur fideiubere ſecundũ communem opinion. Azon. no. in l.
vir vxori. §. fi. ad velleia. poſſet dubitari vtrũ teneantur titu. C.
ne fideiuſſores dot. den. quod relinquo ſub dubio. ¶ Nono que
36 ro, † qd ſi extraneus recepit dotẽ, ⁊ ſe obligauit, qꝺ fieri poteſt,
37 vt d. l. fi. C. de do. cau. an eo † vergente ad inopiam habeat dictũ
remediũ harũ legum. Glo. hic in fin. dicit, ꝙ ſic, q2 eadẽ eſt ra-
tio. ergo, ⁊c. aduerte q2 gl. dicit, ꝙ extraneus recepit dotẽ, ⁊c. et
ſic nõ videt̃ fideiubere. Si aũt recepiſſet, ⁊ obligaret vt correus
38 tũc eſſet dubiũ. Tenet ergo iſta gl. † ꝙ lex ꝓlata in vno caſu ex-
tendatur ad aliũ caſum habentem eandeꝫ rationem. Idẽ tenet
Dyn. ĩ. de reg. iur. l. que ꝓpter neceſſitatẽ. Contrarium videt̃
C. de patribus qui fil. diſtra. l. ij. Dyn. in ca. mora. ⁊ in c. in argu
mento. extra de re iu. lib. vj. tenet iſtã gl. quãdo lex ſimpliciter
loquitur. Sed ſi in l. eſſet verbũ taxatiuum, ſicut eſt in d. l. ij. que
dicit hoc tantũmodo caſu, vel vbi per aliã legem prohiberetur
extendi, tunc nõ extẽdit̃. Iſtud dictum Dy. in vtroqꝫ caſu non
videtur bonuꝫ. In primo videtur cõtra authen. quas actioneſ.
⁊ quod ibi no. C. de ſacroſan. ecc. vbi lex ſimpliciter loquẽs, non
extenditur ad caſus eandẽ rationem habentes, vel maioreꝫ, vt
ad ciuitates. Reſpon. ſi tenes opin. Pla. ibi notatam. quã tenet
39 Pe. nõ ob. imo cõcordat. Sꝫ ſi tenes † opinio. Joan. que ibi no.
que cõmuniter tenetur, tũc obſtat. Dicẽdũ eſt ergo, ꝙ ibi tracta
tur de correctione legis, ⁊ ideo non extendit̃, quia hoc non mu-
tatur, ⁊c. vt l. precipimus. in fine. C. de appel. In caſu noſtro nõ
agimus de correctione, ſed de declaratione, ſeu diſtinctione. Nã
lex que ſimpliciter, loquitur, ⁊ dicit actionem nõ dari conſtãte
matrimonio, intelligit̃ niſi ꝓpter inopiã viri, vt hic: vel extranei
quo dotem accepit per eandem rationem: ⁊ ius facili⁹ diſtingui
40 tur † quam tollatur in totum, vt dicimus de iure diuino, † ꝙ di
41 ſtinguatur non autem tollatur per humanum. vt s̃. de conſtitu-
tutio. princip. l. j. in fi. ⁊ C. ſi contra ius vel vtili. publi. l. fi. ⁊ ibi
42 no. Contra ſecundum membrum Dy. quod oppona. etiam vbi,
aa eſſet dictio tantum vel duntaxat, fieret extenſio ad caſum habẽ
tem eãdem rationeꝫ, vt C. de pred. minorum. l. ob es. ⁊ quod ibi
no. ⁊ infra, de vſucapionibus. l. ſerui nomine. ⁊ ĩ. de regul. iur. l.
contractus in princip. Reſpondeo, dictio taxatiua ĩpedit legẽ.
extendi per hominem. Ita loquitur Dynus. ſed per aliã legem
bene poteſt extendi, non obſtante dictione taxatiua. Ita loquũ-
tur contraria. Contra hoc iterum. inſtatur: ⁊ videtur etiã ꝙ per
hominem poteſt extendi non obſtante dictione taxatiua. C. de ſa
croſant. eccleſi. l. illud. ⁊ quod ibi notatur. Solu. Aliquãdo dic-
tio taxatiua ponitur in lege que permittit aliquid fauorabile,
⁊ piũ ⁊ tunc poteſt extendi ad caſus ſimiles. Et dictio taxatiua.
ſolum caſus diſſimilem rationem habentes videtur excludere.
Ita loquitur l. illud. cum ſua gl. Quãdoque ponitur in lege que
permittit aliquid odioſum: tamen propter aliquam neceſſitatẽ
toleratur, vt dicta. l. ij. C de patribus qui filios diſtra. ⁊ tunc nõ
extenditur ad ſimiles caſus arg. quia odioſa reſtringuntur ⁊c.
bb ex his [b] ergo apparet dictum Dyni non eſſe perfectum. diſtin
gue ergo, cum queritur vtrum lex extendatur ad caſum ſimilem
rationem habentem: aut lex eſt prolata ſimpliciter, aut in ea ſũt
43 verba taxatiua. Primo caſu † aut per extenſionem induceret̃
correctio, ⁊ nõ põt, vt d. authẽtica quas actiones. ⁊ C. de appel-
lation. l. precipimus. ad fi. aut inducitur legum declaratio ſiue,
diſtinctio, ⁊ tunc poteſt fieri. vt hic. ⁊ in regula que propter ne-
44 ceſſitatem, vt ibi no. † Aut in ea ſunt verba taxatiua, ⁊ tũc per
aliam legem apparet de extenſione, ⁊ extendimus, vt l. ob es. ⁊
l. ſerui nomine, ⁊ l. contractus. prealleg. Aut per aliã legem non
apparet, ⁊ tunc aut lex eſt prolata in caſu fauorabili, ⁊ extendit̃,
vt illud. C. de ſacroſanct. eccleſi. Aut in caſu odioſo, ⁊ tunc ſecus
vt l. ij. C. de pat. qui fil. diſtr. ⁊ quod no. Dynus. in capi. in argu-
45 tam de reg. iur. lib. ſexto. † Ex predictis [cc] ergo patet glo. bene
cc dicere in queſtione propoſita, q2 iſta lex loquit̃ ſimpliciter nec
eſt dictio taxatiua: ⁊ ſi eſſet, loquitur in caſu fauorabili ⁊ pio, er-
go extenditur ſecundum predicta, vel poſſumus dicere ſi volu-
mus la. . eos predictos effugere, ꝙ idem ſit in extraneo quod in
viro nã hoc non ſolum fit ex extenſione hominis propter iden-
titatem rationis: ſed in extenſione legis que vult actionẽ ex ſti
pulatu pro dote pariter ⁊ eodẽ modo dari, ſiue vir, ſiue alius do
tem recepit, vt C. de rei vxorie actione. §. ⁊ vt plenius. hoc etiã
videt̃ expreſſuꝫ in dicta l. vbi. nã contra extraneos poſſeſſores
dd ibi datur hypothecaria ¶ Decimo [dd] ⁊ vltimo circa hãc partẽ
46 quero, quid ſi maritus vel ſocer † vult dare mulieri agẽti fideiuſ
ſores. an euitabit exactionem: gl. in l. vbi. dicit ꝙ non. ⁊ idem te
net Cyn. in iij. q. ⁊ bene dicit, vt ibi.

¶ **Ueniamus** Ad ſecundum, ſcilicet, ad perſonam e-
ius qui repetit dotem propter inopi-
47 am, vel quia male vtitur ſubſtantia ſua. ¶ Et primo quero † cir
ca hoc, quid in caſu vbi eſt communis dos patris ⁊ filie, an filia
poſſit agere patre inuito: Et de hoc eſt caſus in d. §. illud. in au
thentica de equa. do. cõiuncta authen. aut qꝺ locum. C. de colla.
que in dote profectitia diſtinguit, aut dos eſt parua, aut magna
dic vt ibi. Adde aliũ caſum, ꝙ etiam dos vbi eſt parua, ⁊ pater
vxoris eſt ita pauper, ꝙ ſi dotem ꝑderet nõ poſſet eam de nouo
dotare, tunc filie eo inuito permitto agere, vt in gl. l. ij. §. ceterũ
ſupra eodem, intelligas ꝙ in illis caſibus in quibus filia poteſt
agere ex forma illius authentice non requiritur conſenſus pa-
tris. de quo loquitur l. cum non ſolũ. §. neceſſitate. Et not. in gl.
magna. C. de bon. que liber. ¶ Secundo quero, tu dicis ꝙ quan
ee do dos eſt magna [ee] ⁊ profectitia, filia poteſt agere inuito pa-
tre, quomodo intelligatur magna vel parua: Reſpondeo ſecun
48 dum † qualitateꝫ perſonarũ, vt s̃. de iure dot. l. quero. ⁊ l. ſiue ge
neralis. Ita not. in d. §. illud. ⁊ d. authen. quod locum. ¶ Ter-
ff tio [ff] quero quid † ſi pater eſt abſens eo caſu quo filia non poteſt
49 agere [gg] ſine conſenſu ſuo: Reſpondeo ꝙ tunc filia poterit age
gg re vt s̃. de iudic. l. ſi lõgius. §. j. ⁊ ĩ. de iniur. l. ſed ſi vnius. §. fi-
lio. ⁊ §. ſequẽti, qꝺ tenet Petr. in dicta authen. qꝺ locũ. quod in
telligo cũ cautione rem ratã haberi, vt s̃. eo. l. ij. in fin. ¶ Quar
50 to quero, quod ſi filia non † vult agere, ſed pater eius. vtrum poſ-
ſit: gl. dicit, ꝙ ſic: quia ad patrem pertinet periculum, vt teneat̃
de nouo dotare eam. vt C. de re. vxo. act. authentic. ſed quãuis.
Aduerte, hoc dictũ intelligo ſi filia ſibi cõſentit, vel cauſaꝫ cõtra
dicendi nõ habet, vt s̃. eo. l. ſi cum dotem. §. eo. autẽ tempore. ⁊
51 infra eodem. l. dotem. Tunc enĩ poterit pater agere, † cum vna
ſit actio numero que competit patri ⁊ filie. Et ita determinatuꝫ
eſt s̃. eodẽ l. ij. §. item ſi volũtate. ſi mulieri committitur actio, vt
hic, ergo ⁊ patri. Hec tñ intelligo ꝙ dos exacta nõ perueniat ad
manus patris, ſed oneribus matrimonij deſeruiat. Item licet
52 † alias per exactioneꝫ patris filia amittebat ius conſolidatiõis
in ea parte, patre mortuo vel ea emancipata, vt arg. infra eo. l.
ſi marito. §. ſi voluntate, ⁊ no. infra eodem. l. in inſulã. in princi.
tamen hoc caſu filia tale ius non amittit, imo in ea conſolidat̃, ⁊
fratribus cõfert. hoc ſatis innuitur in d. §. illud. ⁊ d. authen. qꝺ
53 locum. ¶ † Quinto quero [hh] qd ſi mulier dedit doteꝫ ⁊ ſtipula-
hh ta ſit ſibi reddi quãdocunqꝫ ſoluto matrimonio an ante diem po
ii terit agere: [ii] gl. hoc nõ tangit. Uidetur qꝺ non, quia huic ca-
ſui quãdo agitur conſtãte matrimonio, videtur renũtiaſſe, vt s̃.
eodem. l. ſi cũ dotem. in princip. ⁊ C. de pac. conuen. l. ſi cũ ſimi.
Contrariũ videtur s̃. de eo quod cer. loc. l. j. ⁊ s̃. ꝓ ſocio. l. ſi qs a
ſocio. Dynus dimittit hãc queſtio. inſolutã. Jacob. de Aret. di-
cit vxorẽ nõ admitti, ꝑ iura prealleg. Cynus in l. vbi. in v. q. te-
net contrariũ, ſcilicet, quod mulier admittatur. maxime hac ra-
tione, q2 non eſt vera reſtitutio, cum adhuc deſeruiat oneribus
matrimonij. Teneo cum Cyno, quia ſi mulier ab initio voluiſſet
expreſſe huic repetitioni renuntiare non potuiſſet, vt iã dixi s̃.
j. q. prin. q. vj. ne dotis cõditio fiat deterior. l. ꝯdit. s̃. de pac. do.
kk ergo nec tacite. Preterea leges qꝫ contrariũ alleg. nõ vrgent.
Nam l. ſi cũ dotẽ, ſecũdũ vnaꝫ opinionẽ. que eſt vera, tenet quod
filia abſente, tempore quo pater ſtipulatur, debent intelligi, qꝺ
caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris cõmunis, vt l. ſi ex
traneus. s̃. de condict. ob cau. ⁊ ita dotis actio, eſt ibi in caſu o-
miſſo cõmunis patri ⁊ filie: aut intelligis, quod pr̃ in caſu omiſ
ſo videatur filie ſolidam actionẽ cõceſſiſſe, quod poteſt ꝓcedere
ll ſi poneres eã [ll] preſentẽ. argu. s̃. de pac. dot. l. inter. §. cũ inter ⁊
tunc eſt ſpecialis fauore dotis talis ꝓ̃ſumptio: hoc autem eſſet
contra dotem. Ideo in hoc intellectu feci differẽtiã inter preſen
tem ⁊ abſentem, quia ea preſente, poteſt cadere in pactum, quod
poteſt porrigi ad futura, ea abſente, caderet in ſimplicẽ renũcia
tionem, que ad futura non porrigitur, vt no. . de pac. l. j. Itẽ nõ
45 ob. l. fin. C. de pact. conuen. Quia fateor, † quod ꝓuiſio hominis
tollit prouiſionem legis de iure ſpeciali. Quod eſt verum in eo
dem caſu, vt ibi, ſed in diuerſo caſu ſecus. ſed iſte caſus inopie
conſtante matrimonio, fuit in ſtipulatiõe omiſſus, ergo ⁊c. Quã
do autem prouiſio hominis tollat prouiſionẽ legis, dic plene ꝑ
Cynũ. C. de iure emphy. l. ij. in vj. queſtiõe. ¶ Sexto quero qd
55 ſi † extraneus dedit dotẽ ꝓ muliere ⁊ pactus eſt ſibi reddi doteꝫ

an in hunc caſum inopie agere poterit: Dicit hic glo.⁊ bene, ꝙ
non: quia in caſu ſoluti matrimonij videtur ſtipulatus. Hic er-
go caſus inopie remanet in iure comuni,⁊ ſic mulier agit. Pꝛe
terea hic fit reſtitutio impꝛopꝛie, ſcilicet vt mulier ſe ſuoſq; alat
quod nõ poſſet fieri ſi extraneo reſtitueret vt gl.dicit,⁊ bene. Sꝫ
circa hoc inſurgit dubiũ qualiter conſulitur extraneo, nunquid
habebit remediũ.l.in omnibus ſupꝛa de iudicijs.gl.in l.ij. reſ
ponſo ſupꝛa eodem videtur tenere quod nõ: quia actio compe
tens extraneo eſt ſtricti iuris, quo caſu nõ habet locũ cautio dic.
l.in omnibus.argumentũ ſupꝛa de condictio.ob cauſaꝫ.l.dedi.
56 Illam gl.ibi in quolibet repꝛobaui ⁊c. ¶ Pꝛimo in eo† quod
dicit actionem cõpetentem extraneo eſſe ſtricti iuris, non bene
dicit, imo eſt bonefidei, vt patet C.de rei vxo.act.l.vnica. §.⁊ vt
plenius.vbi dat actionẽ ex ſtipulatu, ſiue ipſa mulier dedit dotẽ
ſiue extraneus pꝛo ea. Poſtea in eadem l.§.ſed ſi nõ ignoꝛamꝰ.
dicitur dictam actionem ex ſtipulatu, de qua lex dixerat eſſe bo-
nefidei: qđ ibi videtur tenere Pe. Pꝛedicta videnť etiam pꝛo
bari Inſtitut.de actio.§.fuerat.vbi dicit actionem ex ſtipulatu
eſſe bonefidei. Quod intelligo quãdocũq;,⁊ apud quẽcunq; ſit.
Nec obſtat, ꝙ in eodẽ.§.ſequitur, pꝛeferri autẽ ⁊c.imo facit pꝛo.
Nam aduerſatiua autẽ videtur innuere contrariũ eſſe in pꝛece
dẽtibus, vt infra de damno infecto.l.hoc amplius.§.de his au-
tem.in ſecunda gl.⁊ ibi nota. Quicquid ergo in d.§.dixerat, eſt
commune omnibus, quod vero poſtea ſequitur, pꝛeferri autem
⁊c.illud competit mulieri tantũ, ⁊ hoc tenere videtur alia glo.
ſupꝛa eo.l.de diuiſione. Pꝛo hoc facit quod no.docto.C.d pꝛi
uileg.dot.l.j.⁊ C.q.potio.in pigno.habean.l.aſſiduis.in vltima
57 queſtione. Scđo in eo quod dicit, † ꝙ in actionibus ſtricti iuris
mm non eſt locus cautioni, vt d.l.in omnibus[mm].ibi gloſſ.non fir-
mat: ſed in l.dedi.de condictione ob cauſam dicit, ꝙ habet locũ
in actione ſtricti iuris. Idẽ tenet j.ex q̃bus cauſis in poſſeſſ.eat.
l.in poſſeſſionẽ.⁊ bene.ꝓ hoc, j.de pꝛiuile.credito.l.ſi credito-
58 res.vbi eſt caſus, ⁊ hoc tenẽt omnes docto. † Cõclude ergo qđ
extraneo ſuccurit ꝑ remediũ dic.l.in omnibus.facit ad hoc de
pꝛecibus Imperat.offe.l.vniuerſali, ⁊ quod ibi not.ꝑ Cyn.⁊ ꝑ
59 eundẽ C.vt in poſſeſſ.leg.l.j. ¶ † Septimo quero,[nn] qđ ſi pr̃ eſt
nn ſtipulatus dotem ſibi reddi ſoluto matrimonio. Dico ꝙ ſcđm
opinion.gl.poſite in l.ſi cum dotem, in pꝛinci. in caſu nõ expꝛeſ
ſo videtur pater renũtiare: ideo hoc caſu filia ſola ageret: ſed il
lam gl.s̃.prim.in quinta queſtio.ego tenui, ſi ponis filiã fuiſſe
pꝛeſentem: alias caſus omiſſus remaneret diſpoſitiõi iuris cõ
munis, ⁊ ſic eſt cõmunis actio patris ⁊ filie. ⁊ erit idẽ quod di-
oo ctum eſt s̃.in quarta queſtiõe. Et pꝛedicta vera intelligo[oo] etiã
ſi pater ſtipulatus ſit dotem ſibi reddi in omnẽ caſum reſtituen
de dotis, cũ caſus inopie nõ ſit caſus dotis reſtituende, niſi in v-
xoꝛe vel in eo qui cum ea habet actionem communẽ, vt ex pꝛedi
ctis patet. quod eſt notandũ ⁊ quotidie accidit. ¶ Octauo que-
60 ro, † pater viri vel extraneus dotem recepit, ⁊ vergit ad inopiã,
certum eſt ꝙ vxoꝛ poteſt agere, vt ſupꝛa dictum eſt. Sed nũqđ
ipſe vir ſuo nomine poteſt agere cõtra extraneum vel cõtra pa-
trem, ſi ponamus eum emancipatum: Videtur ꝙ ſic nam patre
moꝛtuo exheredatus habet actionem vtilem familie erciſcunde
vt j.de dot.pꝛelegata.l.ij.§.ſi tamen.⁊ no.infra pꝛoxim.§.in gl.
Pꝛeterea videť caſus.j.dictioni.⁊ demonſtratio.l.Titio cen-
tum.§.Titio genero. Pꝛeterea hoc videtur ſibi ꝑmittere regu
la generalis, que eſt, ꝙ vbi eſt onus matrimonij, ibi debeat eſſe
dos, vt s̃.de iure dot.l.ſi is.§.j. In contrarium videť, q2 cũ iſta
actio ſit inducta contra virum, vt hic, cum ſi. ideo non videť ei
cõpetere, vt infra, de legatis pꝛimo l. legata inutiliter. Breui-
61 ter dico, † ꝙ actio perſonalis pꝛo dote que competit hoc caſu,
vel hypothecaria, cõpetit ipſi mulieri, vt hac lege ⁊ l. vbi ergo,
nõ poterit eã intentare vir ſuo nomine. Pꝛo hoc videť caſus.j.
de lega.iij.l.fideicõmiſſa.§.interdũ.⁊ de legatis pꝛimo.l.ſeruo
legato.§.ſi teſtatoꝛ. Nec obſtat §.Titio, q2 illud de equitate, q2
perſona viri fuit nominata in legato: alias ſecus.l.cũ pater.s̃.d
iure dotio. Fateoꝛ tamẽ ꝙ ex regula poſita in dicta l.ſi is.§.j.
ſupꝛa, de iure dotiũ reſultat quedã condictio ex lege, vel officiũ
iudicis quod competit ipſi filio q ſuſtinet onera matrimonij, vt
dotis actio debeat eſſe apud eum quã poterit intentare quãdo
que, etiã extra caſum inopie, niſi aliquod impedimentum obſtet
Pꝛo iſto dicto do gl.notab. infra, de dote pꝛelega. l.ij.§.ſi tñ.
pp in gl.ſuper verbo, iudicio. ¶ Nono quero[pp], † vxoꝛ deceſſit
62 extantibus liberis, dos remanſit apud patrẽ, pater nũc ſoluto
matrimonio vergit ad inopiã, vtrum filij poterunt agere contra
patreꝫ ad dotem, per remedium harum legum: Et videtur qđ
ſic, quia pꝛiuilegium dotis tranſit ad filios eiuſdem matrimonij
vt l.aſſiduis.§.exceptis. C.qui potioꝛes in pignoꝛe habeanť.
⁊ ſupꝛa codẽ.l.etiã.in pꝛincipio. ¶ In contrariũ videtur ſupꝛa
de iudicijs.l.lis nulla, de his rebus poteſt pater facere q̃cquid
vult, vt C.de bonis maternis.l.j. Ad hoc dico, quod remedia i-
ſtarũ legũ nõ habent locũ, que tantũ ſuccurũt mulieri conſtante
63 matrimonio: ſed † ea moꝛtua eſt ſolutum. Sꝫ ſi pater male vti-
tur ſubſtantia ſua, ſi quidem eſt talis abuſus qui cadit in pꝛodi-
galitatem, conſtituatur ei curatoꝛ, ⁊ de hoc non eſt dubiuꝫ. Aut
non cadit in pꝛodigalitatem, ⁊ tũnc aut male vtitur dote: foꝛte
quia fundum dotalem vendidit, ⁊ tũc filij nõ poſſunt aliquid di-
cere: ſed patre moꝛtuo poterunt vendicare, vt dicta lege pꝛima
de bonis maternis, ⁊ authentica, de nupti.§.ſed quod ſancitum
colũ.quarta, erubeſcit enim ⁊c.vt ibi. Sed ſi dotem alio mõ diſſi
pat, ⁊ ſubuertit, vt cũ dos ſit in quãtitate, ⁊ patrimoniũ ſuum ta-
liter deſtruit, quod dos filijs nõ ſit ſalua, puto eis eſſe conſulen-
dum per officiũ iudicis vt ſuum ſaluũ habeãt, vt infra ad Tre-
bellianũ.l.Imperatoꝛ, ⁊ C.de ſenten.paſſis.l.fin.§.quibus.vbi
caſus eſt, hoc etiam optime pꝛobatur infra vt legati nomine ca
ueať.l.finali circa pꝛincipiũ, ⁊ ibi videtur caſꝰ. ¶ Decimo ⁊ vl
64 timo † quero circa hoc, vxoꝛ habens dotem ⁊ filio, ⁊ maritũ ver
qq gentem ad inopiam, eſt excommunicata vel exbãnita,[qq] ita qđ
pꝛopter ſuum delictũ non poteſt agere quin exceptione repel
latur, filij ſui volunt agere tam ꝯ patrem iſta actione, quam hy-
pothecaria cõtra extraneos poſſeſſoꝛes bonoꝛũ, cum iſta actio
ſit fauoꝛe matris ⁊ filioꝛũ, vt ex dote ſuſtentẽtur, quero vtrum
poſſint nomine eoꝛum, vel nomine matris, vel aliquo alio iure:
Non inſiſto in allegationibus, pꝛo ⁊ contra, que multe poſſent
fieri, q2 queſtio eſt dubitabilis. Credo, ꝙ filij poſſent agere cõtra
quoſcunq; tanquam coniuncte perſone nomine matris, nec re-
pellentur exceptione ex perſona ſua, cum agunt ad eoꝛum, vtili
65 tatem. Hoc patet pꝛimo, † q2 licet alias coniuncta perſona non
poſſet agere contra voluntateꝫ coniuncte, vt l. Pomponius in
fine ſupꝛa de pꝛocuratoꝛibus tamen vbi coniuncta perſona ꝓ-
ſequitur pꝛopꝛiũ intereſſe, ⁊ agit pꝛo coniũcta, nõ repellitur, vt
ibi, ⁊ lege pꝛima ſecunda ⁊ tertia de liberali cauſa: facit de ap-
pellationibus lege non tantum. ¶ Pꝛeterea ergo video ꝙ pr̃
agit actiõe de dote nomine ſuo.⁊ nomine filie, q2 agit a ſuã vti-
litatẽ, ⁊ non obſtat ſibi exceptio ex perſona filie, vt ſupꝛa eodem
lege ſecunda.§.item ſi voluntate. etiã ſi exceptio pꝛocedat ex de
licto filie, vt ibi nota per dominũ Cynum.⁊ ꝓbatur in authen-
tica de nupt.§.eſt quoque. ¶ Pꝛeterea pꝛocuratoꝛi in rẽ ſuã
ex perſona authoꝛitas a quo non habet cauſam lucratiuã, nõ op
ponitur exceptio doli excommunicationis, vel banni, vt infra de
doli exceptione.l.apud Celſũ.§.de authoꝛis.cum ſimilib.⁊ no.
per Cynum in cap.is qui in ius.in penul.queſtio.extra de re-
66 gulis iuris, libꝛo vj. † Et licet coniuncta perſona non dicatur ꝓ
pꝛie pꝛocuratoꝛ, vt infra iudicat.ſolui.l.iij.§.j.in fi. ĩpꝛopꝛie ta
men dicitur, vt j.de pꝛocuratoꝛ.l.ſed ⁊ hec.in pꝛin.⁊ ibi no. Cum
ergo hic agant ad ſuum commodum, ⁊ ſint quaſi pꝛocuratores
in rem ſuam.vt l.j.§.in pꝛopꝛia.j.quando appellan.ſit. Itẽ non
67 habebant cauſam lucratiuam.quia titulus † dotis ex parte viri
⁊ filioꝛum non eſt lucratiuus, vt infra de actionibus ⁊ obligatio
nibus l.ex pꝛomiſſionẽ cum ſimilibus, Ergo eis non obſt.exce-
68 ptio. † Cõclude ergo ꝙ eius nomine poſſunt agere nec exceptio
ne repelluntur. Conſulo tamen, ꝙ in libello dicant ſe agere ad
eoꝛum vtilitatẽ. Item dico quod poſſunt agere ſuo ꝓpꝛio nomi
ne ſaltem vtilibus actionibus, que mulieri competebat directo
hoc pꝛobo, video enim quod quando ius dat alicui actionem ad
meã vtilitatem illo impedito agere, mihi competit actio vtilis:
vt l.pꝛima, ⁊ ſecunda, ſupꝛa de inſtitut.ſed hic cum actio detur,
mulieri ad vtilitatem filioꝛum, ⁊c. Pꝛeterea, video, quod ſi te-
ſtatoꝛ, legat alteri ad meam vtilitatem mihi competit actio vt
j.de legatis pꝛimo, l. ſeruo legato.§.ſi teſtatoꝛ.⁊ de legatis ter-
tio lege fideicommiſſa.§.interdum.⁊ de liberis legatis l.non ſo-
lum §.pꝛimo cum ſimilibꝰ. Sic ergo in iure quo pꝛouidet vxo-
ri pꝛo ſe ⁊ filijs vxoꝛe impedita, ſaltem filij.agent. ¶ Pꝛeterea,
pꝛo hoc bene facit s̃.de iudicis.l.ſi longius.§.pꝛimo, cũ ſua ma
69 teria ideo delictũ parentum non nocet filijs in ijs que per ipſos
filios patribus non acquiruntur, vt l.diui fratres infra de iure
patro.⁊ ſupꝛa de ſena.lege emancipatum, ⁊ per Cynũ, in capitu
lo non debet aliquis.extra de regulis iuris libꝛo.ſexto. Sic in
pꝛopoſito filij cum agant ad eoꝛum pꝛopꝛiam ſuſtentionem ⁊ nõ
matris poſſent etiam iſti filij habere tertium remedium ſcilicet
quod per officium iudicis peterent dotem. ſequeſtrari.argumẽ
tum ſupꝛa eodem lege, ſi cum dotem.§.ſin autem in ſeuiſſimo cõ-
iuncto.§. ſi vero dotẽ. Si opponis mihi. quomodo poſſunt age-
re contra partem, cum non ſit de caſibus qui ponuntur in l.lis
nulla de iudicis.⁊ ſic non poſſũt agere contra patrem ergo nec
cõtra alios extraneos poſſeſſoꝛes cũ debeať fieri diſcuſſio bono
rũ patris, vt j.dicam. Reſpondeo, imo eſt de caſibus, cum hic ca
ſus

ſi ꝑtineat ad alimenta pro quibus poteſt eſſe lis vt l.ſi qs a li
beris.ʃ.de alen.⁊ agno.lib. ⁊ hic ſeruꝰ etiã ꝓ relicto in cauſa ali
mentorũ poteſt agere contra dominum ſuum, quod alias non
poſſet, vt j.de legat.j.l.ſeruo alieno.§.j.cũ ſimilibꝰ.Predicta
vera ſi filij ſũt maiores.ſi vero eſſẽt minores cõſtitueret curator
liti,vt nota in dicta l.ſi longius.§.primo.⁊ predicta tene menti.

70 ¶ Venio. Ad tertiũ,ſcilicet ad modũ repetẽdi.Pri
mo ergo q̃ro,qua actiõe † aget mulier ad il
lam dotem:Reſpondeo,aut mulier dedit in dotem res que pon
dere,numero,vel menſura cõtinẽtur,⁊ tunc mulier poterit agere
actione ꝑſonali de dote,vt hic,ibi,dotis exactionem,⁊c.de manu
miſſio.l.ſeruum dotalem.de dote prelega.l.pater.⁊ ibi no.Itẽ
poterit agere hypothecaria,vt C.eodẽ l.vbi,⁊ hoc dicit,ſecũda
gloſſa huius legis.Probatur per rationem:eo tẽpore defertur
hypothecaria quo perſonalis,vt ſupra de diſtract.pigno.l.cũ ſol
uende.⁊ quibꝰ modis pignus,vel hypotheca ſoluat.l.ſoluitur.
§.ſi paciſcatur.Sʒ hic defertur perſonalis,ergo ⁊c.Itẽ ſi ponis
res emptas ex dotali pecunia,vl' dotem eſſe datã in rebꝰ eſtima
tis,tali,eſtimatione q̃ facit emptionem,eo caſu quo vir non eſſet
ſoluendo,ſatis puto mulierẽ habere vtilẽ in rẽ que ſibi cõpetit
ſoluto mat.Probat in l.vbi ⁊ ſi l.ij.rebꝰ.in pn.⁊ §.ſi.C.de iu.do.
71 facit.ſ.de don.inter vi.⁊ vxor.l.vxor marito.Si vo † mulier dedit
marito dotẽ res ineſtimatas,tunc ſi quidẽ vir ipſas res dotales
diſſipat,hʒ locũ remediũ ſequeſtrationis,vt ſ.e.l.ſi cũ dotẽ.Si
vero ſubſtantia ſua male vtit,tũc credo ꝙ poterit vẽdicare ab ex
traneo poſſeſſore,⁊ a viro ſicut poſſet ab extraneo poſſeſſo.vt d.l
vbi.⁊ l.in rebꝰ.lʒ gl.in hoc dubitauerit.C.de rei vẽ.l.doce.Qui
dam tamẽ dixerunt,ꝙ ſola hypothecaria ſibi cõpetit,quod ẽ fal
rr ſum.vt no.Ly.in d.l.vbi.in xj.q.¶Secundo q̃ro rr vtrũ † cũ vult
72 agere actiõe hypothecaria cõtra extraneos debeat priꝰ precede
re excuſſio ĩ bonis viri.Gl.in l.vbi.dicit,ꝙ ſic.Idẽ Ly.ibi ĩ xj.q.
Idẽ tenet Spec.in tit.de do.poſt diuor.reſt.§.ſi.ver.ſʒ quo iure
ff quod credo verũ.ff licet quidã cõtra.¶ † Tertio q̃ro tt ad quas
73 res poterit mulier agere hypothecaria:Rñdeo,aut q̃ritur de re
tt bus immobilibus q̃ ſunt ꝓprie viri,⁊ tũc nõ eſt dubiũ ꝙ poteſt
agere contra virũ,⁊ cõtra extraneos,vt d.l.vbi.Aut nõ erant ꝓ
vv prie,viri ſʒ emphyteuticarie,vv vl' feudatarie,⁊ tũc idẽ donec ius
viri durat,al's ſecus,vt ſ.de pig.l.lex vectigali.Si vero querit
de rebꝰ mobilibus tũc aut ſunt merces,⁊ res cauſa mercãdi ha
bite,⁊ tũc aut habet eas maritus,⁊ põt agere.Aut iam ſũt ven
dite,⁊ nõ põt agere,vt ſ.de pign.l.cum tabernam, in prin.Sed
xx ſi non ſunt merces,xx tunc poterit agere,per dic.l.vbi.cũ nõ re
yy periatur prohibitũ.¶Quarto q̃ro,yy pone,† ꝙ minor accepit
74 vxorẽ ⁊ dotem,nunquid erunt bona eius tacite obligata:ita ꝙ
vxor poſſit cauſa iopie mariti agere hypothecaria:Videt ꝙ nõ
qui prohibẽtur res minoris obligari,vt l.j.de reb.eorũ,⁊ C.de
adminiſt.tuto.l.lex.q̃ tutores.cũ ſi.Econtra videtur ꝙ ſic,quia
lex permittit eis facere matrimoniũ,vt Inſtit.de nup.in princi.
ergo ⁊ acceſſoria,ſcilicet,dotẽ recipere,argu.l.mutus.in pn.ſ.
de iur.do.Iſta queſt.formatur in gl.C.de legi.tu.l.ſi.⁊ ibi ſe nõ
firmat.Ly.ibi tenet ꝙ obligetur,q2 eſt obligatio legalis,⁊ hoc ꝑ
rationem ꝑdictam,⁊ per l.ij.⁊ iij.ĩ.de rebus eorũ.Alibi glo.in
75 ſimili q.ſcilicet,vtrũ † inuecta ⁊ illata ꝑ minorẽ ſint tacite obli
gata,dicit ꝙ non,vt no.ſ.de pac.l.itẽ qa.ꝙ ſequitur Dy.Inſti.
de actioni.§.itẽ Seruiana.Gul.de Cu.in d.l.itẽ q2 dicit ſic.Aut
lex inducit obligationẽ,aut hypothecã rerum precedente cõtra
ctu nullo alio ſubſecuto,⁊ tũc bona minoris poſſũt tacite obliga
ri,vt dic.l.ſi.de legi.tuto.⁊ l.ij.⁊ iij.⁊ de re.eorũ.Aut requirit ꝙ
ſubſequatur aliud factũ,⁊ tunc ſecus.Ita loquit gl.in d.l.item
quia.Nam ex ſolo contractu bona tacite nõ obligãtur,niſi ſequa
tur inductio vt l.ſi nõ inducta.⁊ C.in qbus cau.pig.taci.cõtrahi
zz que verba recitantur ꝑ Ly.C.loca.l.certi iuris.in v.quſt.zz In
caſu ergo noſtro erant tacite bona obligata cũ aliud in factũ nõ
requirat.licet iſta verba ſint pulchra ⁊ ſubtilia,tamẽ non viden
76 tur vera.Nã † ſtatim cum vir recepit dotem,ipſo iure videt do
natio propter nuptias conſtituta,vt C.de do.ante nup.authent.
dos data.ſecũdũ opi.Azo.ibi no.quã ſequitur Ly.⁊ Ja.de Are.
Ecce ergo ſi minor accepit dotem:eritne ſtatim facta donatio ꝓ
pter nu.equalis:Certe nõ,niſi interueniente tutore ⁊ decreto.l.
lex q̃ tutores in prin.⁊ de predi.mi.l.ꝑdia.Preterea,qd plura
77 † ſicut ex parte viri cõtrahitur tacite hypotheca ꝓ dote reſtitu
enda,ita ex parte vxoris ꝓ dote dãda,vt l.j.§.⁊ vt plenius.C.de
rei vxo.acti.Sʒ pone,ꝙ vxo.minori ꝓmittit dotẽ,eruntne bona
eiꝰ tacite obligata:Certe nõ ſine decreto,vt ſ.de iu.do.l.Titia.
⁊ ibi no.⁊ C.ſi aduer.do.l.j.Apparẽt.ꝗ verba Gul.nõ eſſe vera
tamen fateor ꝙ ſi minori tradãtur res eſtimate ĩ dotẽ,vl' ex dote
comparate ꝙ tunc res cũ ſua obligatione trãſiret,vt d.l.ij.⁊ iij.de
reb.eorũ.nõ autẽ res,que primo minori eſſent queſite.ad l.mu
tus,dicas ꝙ poteſt recipere dotẽ dũ tamen recipiat modo legi
78 timo.Preterea hoc alia ratione ꝓbat,mulier † eo ipſo ꝙ nubit,
videtur dare omnia bona ſua in dotẽ tacite,lʒ nil dicatur,vt no.
ſ.de iur.dot.l.mulier bona.Ita tʒ Jaco.de aret.indiſtincte,ſed
Mar.de ſano alias Ubert.de Bobio tenet cũ diſtinctione,ſci
licet,prout dignitates ⁊ facultates viri patiũtur.l.quero.ſ.de
iu.do.Iſta ergo tacita dotis datio,que nullũ factũ requirit,per
minorẽ in rebꝰ immobilibus,põt capi ſine decreto.Certe non.
79 per iura ꝑ realle.Conſulo † ergo ꝙ ille,qui dat dotẽ minori,ob
Aa ligationẽ bonorũ expreſſam recipiat cum iuramento,aa per au
then.ſacramenta puberũ.C.ſi aduerſ.vẽdi.Quinto quero,quid
80 in fructibus anni eius,quo dos repetitur,† vtrũ diuidãtur ſecũ
dũ formã l.de diuiſione.ſ.e.Et videtur ꝙ ſic.d.l.vbi.Nã datur
actio,ſicut matrimonio ſoluto.Credo ꝙ oẽs fructus extantes,
qui debẽt cõuerti in onera matrimonij,debẽt reddi mulieri nõ
conſumpti,nec dʒ fieri predicta diuiſio.Hoc probo ex idẽtitate
rationis,q̃ inſurgit ex finali effectu repetitionis.Nã ſicut repe
titur dos,vt ſit penes vxorẽ,vt ea vtatur,vt dominus re ſua,ſic
ſibi fiet reſtitutio fructuũ qui ſpectãt ad eã ⁊ quibus põt vti vt
re ſua:ſicut apparet ex diuiſione predicta modo facta.Ita in ca
ſu noſtro cũ dos reſtituat,vt mulier in caſu matrimonij expẽdat
dico omnes fructꝰ,q in cauſa matrimonij ſunt expendendi de
81 bere reſtitui mulieri eadẽ ratione.¶ † Sexto quero.vtrũ ĩ hoc
iudicio requirit libellus,litis cõteſt.⁊ plenaria cognitio ſicut in
alijs:Videtur ꝙ ſic,vt in authẽ.offeratur.C.de litis cõſtit.⁊ l.iu
dices.C.de iudi.⁊ in ꝯrium,quia cum hic verſetur quaſi cauſa
alimentorũ,adhibet ſummaria cognitio vt ĩ.de lib.agn.l.ſi qs
a liberis.§.ſi vel parẽs.Pro hoc in cle.de iudi.c.diſpẽdioſam.
82 vbi † in matrimonijs,⁊ ea quoquomodo tãgẽtibꝰ ꝓceditur ſum
marie,⁊ ſine ſtrepitu,⁊ figura iudicij,qd eſt ſine libello ⁊ alijs,in
Cle.ſepe.de verbo.ſigni.Et hoc videt ſenſiſſe Roſſ.gloſſator
antiquus.ſ.reo.l.j.ſuper verbo cauſa.i'ſi.ſʒ Dy.hoc ibi repro
bat.Quid dicemꝰ:Dic ſcđm quod dixi ſ.quando illa cauſa agit
cõtra extraneos,⁊ facit plenum preiudicium quando contra vi
rum in eo quod queritur vtrum dos ſit data,⁊ quanta,facit ple
num preiudiciũ in alio:⁊ vtrũ ſi vergat ad inopiã vel male vti
tur ſubſtantia ſua facit ſemiplene preiudicium vt dixi.Quando
ergo aliquid verſatur pleni preiudicij,dicas ſemper libellũ ⁊ li
tis conteſtationem requiri,ſcđm d.authen.offeratur.⁊ hoc tenet
Spec.in d.tit.de do.poſt diuor.reſti.§.ſin.ver.ſʒ quo iure.⁊ ibi
vide libellũ.Probatio autẽ in his,que plene preiudicãt,requi
ritur plena,in alijs nõ vt iã ſ.dictum eſt.Accedit ad hoc qd no.
Specu.de officio iud.§.ſi.verſi.quinto dicamus.⁊ ver ſi.ſequẽ.
Credo tñ qd iudex in hac cauſa,q2 fauorabilis,poterit dilatio
nes abbreuiare,⁊ erit fauor ipſiꝰ cauſe,vt argu.l.ij.de re iudi.
Et ſic voluit intelligere Rog.ſ.eo.l.j.⁊ bene.Ad cap.diſpẽdio
84 ſam.reſpõdet vt ibi not.¶ Septimo † q̃ro quas exceptiões ad
mittit iudex in hoc iudicio:Ad qd dico,ꝙ oẽs exceptiones iuri
dicas ꝯ libellũ,⁊ cõtra perſonas,vt quia minor vel quia agit ſi
ne cõſenſu patris,eo caſu quo ius ſibi non permittit,poterũt op
poni.vt in authentica,qd locum,nec video rationes repugnan
tes.Item ſi ſibi opponatur,ꝙ etiam ipſa male vtitur ſubſtantia
ſua,quid tunc iudex habeat facere,patet ex notatis in hac l.iij.
oppoſi.Si vero queritur de exceptionibus tangentibus nego
85 tium principale:ad hoc dotales regulas.¶ † Prima regula
eſt.Omnis exceptio,que conſtãte matrimonio ipſo iure minuit
dotem.hoc caſu poterit opponi:⁊ hoc probatur.ſ.eo.l.quãuis
⁊ l.ſequenti vbi videtur caſus.Ad hoc j.tit.j.l.quod dicitur,⁊ ſ.
86 de iur.do.l.ſi is §.qd dicitur.¶Secunda regula eſt,† qd omnis
exceptio,qua omiſſa marito ſoluto matrimonio nõ eſſet conſul
tũ:illa poteſt opponi.Hoc patet in exceptione,ne quis cõuenia
tur niſi inquantum facere poteſt.⁊ hoc declaratur in tractatu de
effectu repetitionis.j.q̃ſtione decima.Tertia regula,negatiua
eſt talis.Nulla exceptio procedens ex cauſa que dotem conſtãte
matrimonio non minuit,⁊ qua nõ oppoſita,marito ſoluto matri
monio poterit eſſe conſultum,poteſt in hoc iudicio opponi.Hoc
87 ꝓbatur in l.vbi.in ſin.¶ † Quero,pone maritum bb eſſe pactũ
Bb de dote lucrãda ſoluto matrimonio per diuortiũ liberis extan
tibus quod pactum valet,vt ſ.de pact.dot.l.ij.mulier modo re
petit dotem perinde ac ſi matrimoniũ eſſet ſolutum,vt dicta l.
vbi poterit ne opponere exceptionem ex illo pacto:Certe non,
q2 talis cauſa conſtante matrimonio dotẽ ipſo iure non minuit,
⁊ viro ſoluto matrimonio poteſt eſſe conſultum,vt hic.Hoc etiã
inducit ratio huius legis.⁊ ſimilium.Sunt enim inducte,vt mu
lieri conſulatur,⁊ viro non nocere poſſit vt patet ex l.vbi.Sed
ſi mulieri poſſent opponi exceptiones,que alias ipſo iure do
tem non minuũt,exceptio mulieri noceret.Item ſi vir non poſ
ſet opponere exceptiones,quibus nõ oppoſitis ſoluto matrimo

nis ſibi non eſſet conſultũ, viro noceret, quod eſſet contra legis
ꝓpoſitũ, quod non eſſe debet.l.ſcire.§.ſufficit.ĩ.de excuſatio.
tuto.Facit.ĩ.de leg.j.l.legata inutiliter.⁊ de cõditiõ.⁊ demõſtra
tion.l.cum tale.§.falſam.Ex his ergo reſpondet ad queſtionem
88 †Mulier in caſu inopie repetit dotẽ conſiſtentem in quãtita-
te,vir vult opponere exceptionẽ compenſationis alterius quan-
titatis ſibi debite,an poterit:Et certe licet poſſet indiſtincte, ſi
ageret ſoluto matrimonio,vt not.C.de rei vxoꝛie actione.l.j.§.
taceat,⁊ ſ.eo.l.diuoꝛtio.§.ob donatiões,⁊ l.rei iudicate.§.j.ſ.
eo.tñ i caſu ꝓpoſito,cõpenſatio non poterit opponi:qa conſtan-
te matrimonio dotem non minuit:⁊ eo ſoluto, ⁊ etiam conſtante
poteſt viro alio modo eſſe conſultum.Ad quod facit,quia hoc ca
ſu dos repetitur,quaſi in cauſa alimentoꝛũ,ergo non eſt oppo-
nenda compenſatio,vt C.de compẽſa.l.in ea.Hoc pꝛobat aliter
Jus offerẽdi debitum,quod competit ſecundis creditoꝛibꝰ con
tra pꝛimos agentes hypothecaria,competit etiã contra mulie-
rem ſoluto matrimonio:vt C.qui potio.in pigno.habẽ.l.cũ tibi.
Sed eo caſu,quo agitur conſtante matrimonio pꝛopter inopiã,
Cc contra eam talis exceptio non operatur,[cc] vt nota.Cyn.in l.cum
tibi.pꝛealleg.Jſta enim repetitio non eſt ſimplex,ſʒ eſt limitata
ſecundum ſuum effectum ⁊ ideo cum omnis exceptio nitatur ſua
equitate,vt ſ.de dol.excep.l.qui equitate.cõtra iſtam nõ oppo-
nuntur omnes exceptiones, q̃ opponuntur ſoluto matrimonio:
89 quia equitas hoc nõ dictat. ¶Octauo †quero nunquid mulier
ſibi poſſit conſulere,per viam retentionis:Certe ſic,ĩtã cõtra ex-
traneos hypothecaria agentes,vt dicta l.vbi quam etiã contra
ipſum virum.ſi tibi dotem non ſoluit,⁊ petit vir q vergit ad ino
piam,vt in capitu.per veſtras.extra de donatio.iter virũ,⁊ vxo-
90 rem. ¶†Nono quero,ſi vir eſt contumax,vtrum ꝓcedatur ad
diffinitiuam contra eum:Certe non,ſʒ mittitur mulier in poſſeſ-
ſionem:ſicut regulariter fit.l.cum ꝓponas.C.de bo.aut iu.poſ.
de quo in Specul.in titul.de dot.poſt di. reſt.§.fina.verſi.qd ſi
vir vocatus. ¶Decimo ⁊ vltimo queri poſſet circa hoc,vtrũ vir
ſpõtanea voluntate poſſit pꝛopter inopiam reſtituere mulieri,
que queſtio licet hic caderet,tamen qa nõ poſſet bene hic tracta
ri:niſi videremus repetitionis effectum,ideo reſeruo eã tractan
dam infra,pꝛoxim.

91 ¶Veniamus Ad quartum.ſcilicet ad repititiõis effectum. ¶Pꝛimo quero, †qs ſit
repetitionis effectus:Reſpondeo,magnus,nam mulier non po
terit amodo perdere dotes ſuas ꝑ viri dilapidationẽ. Jtẽ vxoꝛ
non poterit alienare.Jtem viri conditio ex hoc non fit deterioꝛ
quia ſimul ex ea alimentatur.Jtẽ pacta dotalia remanẽt ſibi ſal
ua in caſu ſoluti matrimonij,vt dicta l.vbi.ſ.eo.l.ſi cum dotẽ.§.
92 ſi vero dotem,⁊ hoc eſt clarũ ¶†Secũdo quero,an mulier hoc
caſu conſequatur dominium rerum aſſignatarum ꝓ dote:Qui-
dam quod ſic quãdo agitur perſonali.nam tunc res dant in ſo-
lutum,⁊ mulier conſequitur dominium.Jta videtur dicere glo.
in dic.l.vbi.in glo.parua,que incip.idem dicas,⁊c.Alij,vt Vbe.
de Bobio,tenent contrarium, quod pꝛobãt ex dicta l.vbi,nã ibi
pꝛohibetur alienari, dicit ipſe,ergo nõ dant ſibi i ſolutum.ergo
nec transfertur dominium.Jta not.Specul.in titul.de dote poſt
diuoꝛ.reſtitu.§.fin.verſiculo,ſʒ nunquid poterit.Credo gl.bene
dicere,⁊ videtur caſus i dic.auth.de equal.do,§.illud.i. i,ſicem
habitura erat in colationis ratione pꝛopꝛias res, ⁊c.Tamen vt
iſta materia clarius liqueat, diſtingue:Aut mulier agit hypo-
thecaria,⁊ tunc certum eſt ꝙ non conſequat dñium, ſed pignus
tantum,dic.leg.vbi.aut actione in rem,⁊ tunc dominiũ non con-
ſequitur per traditionem,ſed ſuũ eſſe ex legis ratione declaratur
dicta l.in rebus.C.de iure.do.Aut agitur perſonali,⁊ dãtur ſibi
res in ſolutum,⁊ conſequitur dominium,vt dictum eſt.Aut du-
bitatur,verbi gratia mulier petit de rebꝰ viri ſibi aſſignari vſqʒ
93 ad dotis quantitatem,†⁊ iudex in ſententia aſſignauit,Modo
Dd iſtud verbum,aſſignare,[dd] eſt dubium, põt enim intelligi per
tranſlationẽ dominij,ſicut ſ.de rei vendi.l.itẽ ſi verberatũ.§.
j.⁊ de euic.l.Lucius.ad hoc.infra de aſſig.lib.ꝑ totum.Jtẽ po-
terit ſe habere loco pignoris.vl' loco cuſtodie,vt ĩ.de vent.i poſ
ſeſ.mit.l.j.§.antepenulti,⁊ de lega.iij.l.itẽ legato.§.itẽ intereſt.
Jſto caſu dicit Guli.de Cu.ſ.de pec.l.fi.noxali.§.j.ꝙ bona vidẽ
tur data cauſa cuſtodie,⁊ ſic loco pignoꝛis, nõ dominij cauſa.C.
ne ꝑ dote mulie.bona materna addi.l.j.ð iure do.imptrã.l.i fi.
in hoc nõ ſto cum Gul.ſcilicet ꝙ bona ſunt loco pignoꝛis, imo
dico,ꝙ videatur tranſlatũ dominium i dubio,cum pꝛecedat cau
ſa habilis.Caſus videtur.ſ.de iure dot.l.dotis fructus.§.fi.⁊l.
ſequen.⁊ ĩ.pꝛo dote.l.j.circa med.Nõ ob.iura alleg.in cõtrariũ
quia loquuntur de quadã adiectione, que fit moꝛtuo viro,⁊ que
habetur loco vniuerſalis ſuceſſionis,que ibi nõ poteſt fieri:ſʒ fit
i caſu ſpeciali,fauoꝛe libertatis,vt Jnſt.ð eo cui li.cauſ.bo.addi
per totum,⁊ ĩ.de fideicõmi.lib.l. cum vero.§.ſubuentum.Jtem
facit ꝓ Guli.l.cum pater.§.pater pluribꝰ.ĩ.de lega.ij.vbi vide
tur dicere,ꝙ i dubio tradito videtur facta cauſa cuſtodie, vt ibi
not g o.Sol.ibi nõ pꝛecedit aliqua cauſa,vnde in dubio nõ pꝛe-
94 ſumitur cauſa donationis,ſʒ cauſa cuſtodie,hic ſec᷑. ¶†Tertio
Ee quero, aliqui agentes hypothecaria[ee] conſequũtur omnia bona
ſibi obligata,vt pignoꝛi incumbent,vt not de bon.a uth.in.poſ.
authen.ei q.Nunquid ergo hypothecaria intentanda per mu-
Ff lierem huiuſmodi effectus:Reſpondeo, non [ff] credo. Nam
mulier agit conſtante mat.vt ex ſpeciali iure:⁊ agit reſpectu cer
te cauſe, vt ſe ſuoſqʒ alat ex dote:ergo pꝛo quãtitate dotis aget
hypothecaria.C.com de leg.l.j.in fi.Jdẽ not.Dyn.in dic.l.vbi
95 in decima quarta queſtione. ¶†Quarto quero pone ꝙ vir con
ſtante matrimonio extra iudiciũ vxoꝛi reſtituit certa bona ꝓ
ſua dote,⁊ confeſſus eſt ſe vergere ad inopiam vel iurauit coꝛã
iudice de plano confeſſus eſt vir,vtrum valeat iſta reſtitutio,ſic
ꝙ pꝛeiudicet viro ⁊ etiã alijs creditoꝛibꝰ ne poſſint hoc reuoca-
re:Hec queſtio eſt dubia. Dynus eam tangit.⁊ Cyn recitat in l.
vbi.in duodecima queſtione.⁊ videtur tenere quod non valeat
talis contractus:qa donationis eſt inſtar,vt ipſe ibi ponit.Ego
arbitroꝛ iſtam queſtionem requirere altioꝛem indaginem.Dico
ergo ſic.Aut erat verum quod confeſſio continet, ſcilicet quod
vergebat ad inopiam,⁊ hoc conſtat,⁊ tunc non eſt dubium talẽ
reſtitutionem valere qa cogitur bonã fidem agnoſcere.l.quo-
tiens.§.ſicut ĩ.de adminiſtr. tuto.⁊ maxime ſi hoc eſt manifeſtũ
Gg quod habetur quaſi pꝛo ſentẽtia[gg].l.emptoꝛẽ.ſ.de ac.emp.⁊
illo caſu ipſe nõ poterit reuocare,niſi quatenus dediſſet res ma
ioris pꝛetij,que caderent in donationẽ.Creditoꝛes vero non po
terunt dicere contra,niſi vt poſſent facta reſtitutione per iudiciũ
contentioſum.Aut eſt falſum, qa vir non vergit ad inopiam.⁊
hoc non conſtat:vel non põt pꝛobari ipſum vergere ad inopiam
tunc ſcias ꝙ iſta falſa cauſa adiecta a ſciente nõ vitiat contractũ
vt ĩ.de verboꝛum obligationibus.l.ſi diuoꝛtio.Videndũ ẽ ergo
vtrum contractus iſte valeat:Et ad hoc examinandũ dotalem
96 regulam,omnis †contractus,ex q̃ dotis cõditio fit melioꝛ,⁊ vir
non efficit pauperioꝛ,eſt licitus inter virum ⁊ vxoꝛẽ ⁊ hoc ꝓba
97 tur.ſ.de iur do.l.ita conſtante.clarius eo,titu.l.fi.Jn †ꝓpoſito
ergo,ſi vir aſſignauit dotẽ vxoꝛi,vt habeat loco pignoꝛis, tunc
dotis cõditio fit melioꝛ,⁊ ſecurioꝛ eſſe videtur ex eo,ꝙ res eſt pi
gnorata,⁊ vir non efficit pauperioꝛ cum de iure eſſet tacite obli-
gata.Sʒ tãtũ minus habet ipſe maritus: ⁊ ante iſtas res admi
niſtrabat,ipſe modo nõ adminiſtrat, ſed mulier:vtrũ ꝓpter hoc
videat cõditio viri facta deterioꝛ,ita ꝙ poſſit reuocare.Dico ꝙ
vſque ad quantitatẽ dotis iſta donatio vl' adminiſtratio iſtoꝛũ
fructuũ facta mulieri valet:ſʒ quod eſt vltra dotis quantitatem
poterit reuocari.Caſus eſt ſ.de dona.int vi.⁊ vxo.l.ex annuo.
Creditoꝛes ergo id ꝙ eſt vltra dotis quãtitatẽ poterunt reuoca
re:quod eſt infra nõ poterunt, niſi vt poſſent reſtitutione facta ex
98 vera cauſa in cõtetioſo iudicio.Si† autem vir aſſignauit volẽs
in eam transferri dominium, tũc eſt dubiũ.Nam videtur ꝙ non
poſſit fieri,per tex.C.ſi dos conſtante matri.l.j.⁊ in auth.de nu.
§.dotes.⁊ ſ.de relig.⁊ ſump.fun.l.ſic ꝑ rata. ¶Contrariũ dico
ꝙ valeat, ⁊ in vxoꝛem tranſeat dominiũ:qꝛ iſta reſtitutio non fit
ad aliud,niſi vt vxoꝛ ſe ſuoſqʒ alat,vt dic.l.vbi.ſʒ i hac cauſa dos
põt reſtitui, vt l.mutus.§.manẽte.ſ.de iure dotiũ,ergo ⁊c.Hoc
modo itelligo dotem fuiſſe reſtitutã.ſ. ad velleia.l.vir vxoꝛi.§.j
Pꝛeterea,regula p̃cedens habet locũ quãdo cauſa dotis fit me
lioꝛ,⁊ vir nõ efficitur pauperioꝛ:qꝛ fructus deſeruiunt oneribus
matrimonij,neqʒ res poterit alienari.Non obſtat l.j.C.ſi dos cõ
ſtan.matri.cũ ſimilibus.qꝛ iſtud verũ, quãdo talis reſtitutio ca
dit in donationẽ,puta quia reſtituit ſimpliciť, vt mulier habeat
ſibi fructus nec cõuertat in onera matrimonij. Vnde i fructibꝰ
eſt donatio, hic nõ:vel etiã ibi reſtituit vir, qui ex pacto dotem
debebat lucrari,ſʒ hoc caſu in hac reſtitutione agitur etiã tacite.
vt pacta dotalia i ſuo ſtatu permaneãt.ergo vir nõ efficitur pau
perioꝛ,⁊ dotis cõditio fit melior,ergo valet.Nõ ergo reuocabit
vir,niſi res vltra valeret,ita ꝙ caderet in donationẽ:nec credito
res potuerũt reuocare,niſi ſicut poſſet reſtitutione facta ex vera
99 cauſa,⁊ in contentioſo iudicio. ¶Adduerte† tamẽ ꝙ inter illam
reſtitutionem,q̃ fit ab eo cui ad inopiam vergit, ⁊ eam que fit ab
eo qui non vergit, eſt differentia in periculo deterioꝛationis re-
100 rum,vt dicã ĩ. pꝛoxima queſtione. ¶Jtem aduerte ꝙ† in omni
bus pꝛedictis caſibꝰ requiritur ꝙ appareat inſtrumentũ dotis
confectum ante contractũ matrimonium.Nam ſi conſtante ma
trimonio confiteretur ſe dotẽ recepiſſe,⁊ pꝛo illa dote confeſſata
reſtitueret ſua bona,ſi quidem dos fuiſſet in rebꝰ mobilibus,pꝛe
ſumptio eſt iuris ⁊ etiã de iure,ꝙ fuit fraus, ⁊ nullo modo pꝛe-
iudicat creditoꝛibus.C.de donation.ante nuptias authẽ.ſed iã
Hh neceſſe.⁊ vide ibi plene per Cy.An autem [hh] ipſe vir poſſet re
uocare:vide plene per do.Cynum.C.de dote cauta.l.qđ de ſuo.

101 ¶ Quinto† q̄ro ſi tales res mulieri reſtitute fierent deteriores,
ad quē incōmodū pertinet: Reſpondeo, aut fuerant reſtitute in
pignus ⁊ hypothecā, ⁊ periculū eſt viri, vt C. de pign. act l. pi-
gnus. Aut fuerunt ei reſtitute in dominium, ⁊ tunc ſi quidem eſt
vera cauſa inopie, ⁊ tunc periculum erit mulieris: qꝛ illi res pe
rijt, cui⁹ eſt, vt dicta l. pign⁹, ⁊ erit cōmodum, ⁊ incōmodum, ſi-
cut in alijs rebus dotalib⁹, vt ſ. de iure do. l. iiij. Et de vtroque
probat, ſ. de iure do. l. plerūq; in princi. ⁊ hoc videt̃ ſequi Gul.
de Cu. in d. l. ſi noxali. §. j. Si vero fuerunt res reſtitute ex falſa
cauſa inopie, tūc dicit̃, ꝙ periculū ſemper eſt viri. Nam ad dictā
reſtitutionē lex duo requirit, ſcilicet cauſam iuſtā, ⁊ vt ſe ſuoſq;
alat. hoc videt̃ innuere, vt ſ. proxi. dixi. Itē vt ſoluatur mulieri
non perditure, vt patet in d. l. mutus. §. manente. Sꝫ poſtq̄ per-
didit mulier, qꝛ deteriorata eſt dos mulieris, perditure data eſt
ergo reſtitutio non videtur tenuiſſe in ipſi⁹ mulieris preiudiciū
Hoc videt̃ tenere glo. in ſimili. ſ. eo. l. ſi cū dotē. §. j. in gl. ſuper
verb. ⁊ ex iuſtis. Cōmodum vero pertinet ad mulierem: tamen
ſi res efficiatur melior, non eſt perditura mulier. Et ſic erit ca-
ſus in quo fallit regula iuris ſcđm naturā. Nec mirū qꝛ ideo eſt,
qꝛ non eſt par ratio lucri ⁊ dāni, vt no. Dyn. in cap. qui ſentit.
102 extra de regulis. iuris lib. vj. ¶ Sexto† quero, quid ſi fruct⁹ do
tis reſtitute non ſufficiunt vxoris alimenta, vtrum vir teneatur
a 103 dare vltra. Certe ſic, ſi habeat vnde det, qꝛ etiā nulla † dote con-
ſtituta tenetur eū alere, vt l. ꝙ ſi nulla. ſ. de religio. ⁊ ſump. fu.
⁊ not. ſ. eo. l. ſi cū dotē. §. ſin autē. in fin. plene per Cy. de neg. ge
ſtis. l. ꝙ in vxorem. ⁊ in Spec. quiſil. ſint legi. §. j. ver. nūc dica-
104 camus de vxoris alimētis. ¶ Septimo† q̄ro, quid ſi fructus
ſunt tot, ꝙ ſuperſunt pro ōibus oneribꝰ matrimonij: Reſpōdeo
viro reſtituūt. Nā dotis fructus debēt eſſe viri, vt ſ. de iure do.
l. dotis fruct⁹. Si ergo lucraretur vxor, viri cōditio fieret dete-
rior, quod noluerunt hec iura, vt dictū eſt. Preterea eſſet dona
tio que eſt prohibita inter virū ⁊ vxorē: facit ad hoc optime, C.
105 de epiſco. ⁊ cle. l. ij. ¶ Octauo. † quero vtrum illa petitio, quam
vxor facit, habeat effectū ſolide exactionis, an ſolum inquantum
vir facere pōt: Gl. vltima huius princ. ibi vt tū cū tēperamento
⁊c. ſꝫ ꝙ vir exigatur inquantum facere pōt: in l. vbi. in verſi. ad
ſuſtentationem. ⁊ cōtrium quod exigatur inſolidum. Aſſignat ra
tionem, qꝛ non pōt egere, cum alatur a muliere. Cynus tꝫ ibi il-
lam gloſſam. Idem Rayne hic. Intelligo ergo vltimam glo. hic
bene dicere, ⁊ diuerſis caſibus loqui. Ad cuius declarationem
106 premitte quod† quando agitur actione in rem contra virum,
vel alium, qui habeat beneficium ne conueniatur, niſi inquan-
tum facere poteſt, illud beneficium, non habet locum, quia tunc
agitur cōtra eum tanq̄ quemlibet poſſeſſorem. Caſus eſt j. de
re iudica. l. Neſennius. §. fundum. Ita tenet Guliel. de Cun. ſu
pra de conditione inde. l. quod nomine. Nec obſtat, infra eo.
d. l. ſi filio. la. ij. ⁊ quod ibi nota, per Dynum quia intelligo ibi,
quando agitur perſonali. Et ita intelligebat Raynerius, nunc
ergo dico, quod quando mulier agit hypothecaria ſicut loqui-
tur l. vbi tunc vir dꝫ condemnari inſolidum: qꝛ contra eum agi
tur reali, tanq̄ contra quemlibet poſſeſſorem. Item non poteſt
egere, vt dicit glo. Item nullum parat ſibi preiudicium ſoluto
matrimonio. Nam offerendo vxori ꝙ debet cum effectu, habita
ratione ne egeat, recuperabit hypothecā ſuam, ⁊ ideo notabili-
ter dicit d. gl. in verb. ad ſuſtentationem. ibi, hoc caſu ⁊c. quaſi
dicat quando non agitur hypothecaria: ſed in caſu legis no-
ſtre agitur perſonali, ⁊ ſic tanquā contra virum, merito habebit
beneficiū. Nec obſtat ſi dicas quod non poteſt egere, cū alatur
ab vxore, qꝛ dico qđ ſi iſtud ſuum beneficium non admitteretur
nec poſſet opponere exceptionem iſtam, fieret ſibi preiudicium,
in futurū, ſoluto matrimonio. Nā cū mulier agat perſonali, ſi da
retur ſibi res inſolutū, ⁊ ſic trāſiret in eā dominiū ſoluto matri-
monio ageret rei vendicatione per que iura vir excuterur inſo-
lidum, vt dixi. Poterit ergo iſta exceptio opponi in illo iudicio
qua omiſſa, ſoluto matrimonio, viro non eſſet conſultum, vt di-
xi in precedenti articulo, in ſeptima queſtione. ⁊ hoc credo verū.
107 ¶ Nono† quero. ſi vir poſt reſtitutionem effect⁹ eſt diues. num
quid dos ſibi reſtituetur. Gl. penultima in l. vbi tenet quod nō,
ſed remanet penes vxorem quam glo. ibi approbat Cynus po-
tiſſime per fin. illi⁹. l. ibi ſi quas poſtea forte queſierit. ⁊c. vbi vi
Ii detur. Alij ſunt in cōtraria opinione, ll quod videt̃ tenere Spe.
in dicto §. ſi. ver. quid ſi in fin. Et hanc vidi tenere quoſdam mo
dernos doctores, allegantes pro caſu legis dicentes quod illud
ꝙ fit propter inopiam eſt temporale, donec ſuperueniant diui-
tie vt ſ. de muneribus ⁊ honoribus. l. cura §. deficientiū. ⁊ de va
ca muner. l. his honoribꝰ. §. auctis de iur. immū. l. ſemder §. ca-
108 negotiatio Ego ſuſtineo gl. hic. ⁊ ſic probo. Quādocunq; † ca-
ſus ſuperueniēs, qui ab initio impediret actum geri, tendit ad
eundem effectum cum actu geſto, ex ſuperuenienti caſu nō tolli
tur quod eſt geſtū, vt infra, ad l. Falcidiā l. verbis. ⁊ Inſtitut. de
leg. §. ex contrario. Dinus in capitu. factū legitime. in fine extra
de regulis iuris libro vj. ſꝫ hec reſtitutio facta eſt ad ſecuritatē
mulieris, ⁊ diuitie ſuperueniētes tendunt ad eundē effectū. ſcili
cet ad ſecuritatē mulieris, ergo non tollitur reſtitutio iam facta.
Pro hoc videt̃ caſus qui ſatiſda. cog. in l. ſciendū. §. final. vbi
cautio interpoſita ꝑ ſecuritate a paupere, vel a nō poſſidēte im
Kk mobilia non tollitur kk ſuperueniente poſſeſſione, vel diuitijs,
Ratio, quia quicquid ſuperuenit tendit ad eundem effectū, ſcili
cet ſecuritatem. Et per hoc patet reſpōſio ad cōtrariū ſcilicet
ad §. deficientium. cum ſi. q a ibi diuitie, que ſuperueniūt, tendūt
ad contrariū effectum cum actu iam celebrato. ¶ Decimo, ⁊ vl-
109 timo q̄ro, † nunquid ex iſtis bonis mulier tenebitur alere non
Ll ſolum virum. ſed etiam ſocerū ll ⁊ filios viri ex alio matrimonio
Credo ꝙ ſic, ſi ſūt bona omnibꝰ ſufficientia, alias ſecus. De quo
dic vt no. per Cyn. in dic. l. vbi. in x. queſt.

ADDITIONES.

a P. PAV P. ¶ Si conſtate. vide que ſcripſi ad Bart. in l. vbi ad
huc. C. de iur. do.
b POMA ¶ Non eſt vera. Uide Alex. in l. nā quod. §. nō omnis
in j. col. in ij. no. ff. ad trebel.
c ¶ AND. BAR. ¶ Quarto op. ⁊ Uide Ludouicū Roman. in
conſilio. xlv. incip. in cauſa domine Camille. quādo mulier repe
tat dotem conſtante matrimonio.
d Lex contraria. Adde, ſolu. Bart. hic, approbat Bald. in authe.
quod locum. C. de colla. in vij. queſtione, ⁊ inquantū Alexā con-
cludit, quod mulier conſtante matrimonio in caſu huius legis,
poſſit agere rei vendicatione, dic ꝙ idem conſuluit Bal. conſi.
xxiiij. j. libro.
e POMA. ¶ Si maritus. Sequitur Alexā. cōſ. cij. in ij. volum.
⁊ conſi. xxxiiij. iiij. volum. ⁊ cōſi. xxxj. alias li. ⁊ cōſi. cxxvj. eo. vo.
Felin. in ca. veniens. j. de, teſti. ⁊ aliquid in c. literis. verſi. ſed is
non obſtantibus. de preſump.
f ¶ Cum de lege Adde ꝙ idē ipſe tenet in l. finali. §. licentiā. per
illum textum C. de iure delib. ⁊ ſequitur Baldus in dicta l. cū de
lege. ⁊ idem videtur tenere Bar. in l. decem. de verborum obli-
gationibus: ⁊ Paulus de caſtro in l. maritum. j. eodē. ⁊ facit ꝓ
hac. opinio. quod ipſe nota. in l. conficiuntur. §. codicilli de iure
codicil. videlicet ſi non poſſunt haberi ſeptē teſtes tēpore peſtis
in teſtamēto ſufficiant quinque, ⁊ eo ipſo ꝙ aſſerit plures haberi
non potuiſſe, fundata eſt intentio ſua, niſi contrarium probetur.
dicta l. cum de lege. Facit etiam pro hac parte, quod ſi qs Par
me exiſtens habeat producere aliquod ſtatutū Papie, ⁊ ſic illud
producat aſſerens eſſe totum. preſumitur pro ipſo, donec ꝓbet̃
contrarium ſecundum Barto. in rubrica. j. de ope. no. nun. per
glo. in dicta l. cum de lege. quam glo. ſequitur Rom. hic. ⁊ pro
ea dicit eſſe caſum in l. ſi is q. j. de teſtamen. ⁊ dominus Antoni⁹
in capitulo primo in fine de proba. ⁊ in capitulo cōtingit de fide
inſtrument. ⁊ cum opinione Bartol. hic tenet etiam Angelus ⁊
Imola q fuit ſibi cōtrarius in l. cum ex cauſa. infra, de re iudica.
⁊ dominus Angelus in l. mutuū. §. eum. j. de acquiren. heredit.
Et tenendo iſtā opinionē non obſtat ratio illa, ꝙ probatio de-
beat de neceſſitate concludere, quia illud eſt verum ad oſtendē
dum quantitatem eris alieni, ex quo reſulta preſumptio funda
mentalis illius q aſſerit plura bona non extare. Alij tamen ſunt
modi ſecuriores ad probādum facultates alicuius nō ſufficere
ad debita de quibus per Baldum in l. prima de reuocā. ijs q̄ in
fraudem credito. ⁊ in l. ſi vero. §. q pro rei. ſ. qui ſatiſda. cogā. ⁊
in l. vbi adhuc. C. de iu. dot.
P. AV P. P. ¶ Uide Alexandrū. conſilio xlvij. verſiculo ſecundo
quia ipſemet. ⁊ conſi. lv. volum. j.
g P. PAV P. ¶ Quedā. Uide Felinum in capitulo veniens. el. ij.
no. xiij. extra de teſta.
h ¶ Preiudicium. Ad quod plenius ꝑ ipſum in l. j. §. fina. infra
de preto. ſtipul. ⁊ in l. iiij. §. hoc autem iudiciū de damno infecto
⁊ in extrauagan. ad repri. in verſiculo ſummarie. ꝑ Baldū in l.
iudices. C. de appellatio. ⁊ Bar. i l. ij. C. de edic. diui. Adria. tol
lendo. ⁊ in l. a diuo pio. §. ſi ſup re. j. de re iud. ꝑ Spec i titul. de
offici. iudi. §. poſtremo. ⁊ ꝑ Bart. ⁊ Bal. in l. nec quicquam. §. de
plano. ſ. de offi. procon. ⁊ lega.
i POMA. ¶ Ex predictis. Uide Alexan. conſi. cij. vol. ij.
k POMA. ¶ Sed contra predicta. Quid importat verbum, eui
dens vide Bal. i l. ea quidem. C. de accuſa. Alexan. conſ. lix. iiij.
vol. Alexan. in l. q plures. ff. de vulg. ⁊ pupil. Fel. in c. licet cauſā.
in xi. not. de proba. Barba. conſi. xxviij. volū. ⁊ conſilio xxxviij.
⁊ conſil. xlv. eod. volum
l ¶ Notorium. Adde ꝙ cōtrarium probat ꝑ plura Antonius de
Butrio

But. in repe. c. veſtra. de coba. cleric. ⁊ mul. per cap. j. de conſeſ. in vj. iuncto cap. fin. de coba. cler. ⁊ mul. ⁊ eſt caſus in c. cū o. im. de verb. ſignifi. ⁊ in c. dudum el. j. de elec.

m POMA. ¶ Secūdo quero. Vide alium modum probādi per dominum Romanū. conſil. ccxlv. in fine. ⁊ quis dicatur pauper vide dominum Alexandrum, in authentica preterea. vbi Jaſon C. vnde vir ⁊ vxor.

n Paupertas. Adde alios modos probādi per Jacob. but. in l. actor. C. proba. Bal. ⁊ Salicet. in authē. preterea. C. vnde vir ⁊ vxor. Bal. in l. paupertas. j. de excuſ. tuto. ⁊ in l. ſi quis ad declinandam. C. de epiſ. ⁊ cler. per gloſſ. in verbo abſunt in authē. de hered. ⁊ fal. per canon. in cap. Odoar. de ſol. Itē ſecundū Ange. qñ quis fideiubet videtur probatū, ꝙ male vtitur ſubſtantia ſua ita in l. in perſonam, ff. de pact. Item qñ habet pecunias ſub vſuris, ſecundum eum per illū text. ⁊ in l. iij. de fideiuſſo. Not. tamen pro practica, ꝙ nō ſufficit ſi teſtes dicant ꝙ vergit ad inopiam, niſi dicant manifeſtum eſt eū vergere ad inopiā. Ita probatur in l. in rebus. C. de iur. do. ⁊ vide Rō. conſil. ccxlvj. in fin. vbi conſuluit ſuper dictis quorundam teſtiū qui dixerant, ꝙ maritus alia bona non habebat, niſi illa que in articulis poſtea fuerāt, que ad alimoniam non ſufficiebant, quomodo probatur illa negatiua dicit eo modo quo deponunt, q2 vicini noti. ⁊ ille gl. ordinariū que dat modum probandi negatiuā in authen. de heredi. ⁊ fal. §. ſi vero abſint. in verſi. ⁊ vidiſſe.

o POMA. Quid dicemus. Vide Are. conſi. xiij. facit quod vult idem Aretinus. conſ. xvij. facit quod vult. Alexā. cōſilio xxxiij. verſicu. ⁊ eiſdem. in v. volumine. Et iſtam materiā vide pro poſſeſ. in c. quo iure. viij. diſtin. Felin. in cap. ſi qui teſti. in fi. de teſt. vide domin. Cardinalem, conſil. lxxxv. vbi, ꝙ probetur paupertas per vulgi opinionem.

p POMA. ¶ Arbitrio iudicis. Adde multos caſus quib⁹ ſtatur arbitrio iudicis, per Barb. conſil. xx. vol. ij. Alex. conſ. xxj. Et vide que no. in l. j. §. ait pretor. ff. de iure deliber.

P. PAV. P. ¶ Vide Are. conſi. xiij. verſi. ad ſecūdū. De paupertate, ſcilicet qñ vxor repetit dotem, q2 maritus vergit ad inopiam, debet prius maritus vergere ad inopiam, vide Paul. de caſt. cōſil. cccclxvj. incip. in caſu premiſſo, dic indubitanter vol. ij. ⁊ faciunt not. per doc. in l. decem. ff. de verb. ob.

q ¶ Vulgi. Adde. Bald. conſi. cccxxiij. j. lib.

r ¶ Per mare. Vide Paul. de caſt. conſi. cccxcij.

ſ POMA. ¶ Reſpon. Vide Alexand. in l. ſi cum dotem. §. ſi maritus. iiij. no. ſ. eod.

t Quinto quero. Dum Bar. concludit habere locum repetionem dotis ſi vir ſolū modo ſit bannit⁹, adde qđ idem tenet Ro. cōſil. cccxcij. in loco ſ. ille. ⁊ Bart. in l. j. C. de repu. Imol. ī l. ſi cū dotē. §. ſi marit⁹. ſ. e. Bal. ī l. ij. ſ. e. Pau. de caſt. ī l. ſi marito. j. ſe. Ang. in l. cū notiſſimi de preſ. xxx. an. Ant. de but. in c. per veſtras. de do. inter vi. ⁊ vxo. Joā. and. in ad. ad Spe. in tit. de dote poſt diuor. re. §. fi. ver. quid ſi vir eſt in bāno. vbi querit, quid ſi marit⁹ eſt excōmunicat⁹ vbi dt, ꝙ non hꝫ locū iſte text. per text. c. inter alia. cum ibi no. de ſen. excōmu. ⁊ cū eo trāſit. d. Anto. in d. c. inter alia cū ibi no. de ſen. excōmu. et cū eo trāſit. d. Anto. ī d. c. per veſtras. ⁊ idē tenet Bal. cōſi. xxiiij. j. li. ⁊ qd ſi marito vel ad inopiā vergente mulier agat rei ven. ad fundū quē in dotem dederat eſtimatū, ā recte agat: Bal. cōcludit ꝙ ſic cōſ. xxiiij. j. vol. ⁊ qd ſi viro exbānito ad mulierē tanꝗ negotiorū geſtricē peruenerint tante pecunie, ꝙ ſibi ipſi potuit cōſulere, ⁊ nō fecit an poſtea audiatur cōtra bonorū poſ. mariti, volēs agere hypo. Ro. cōcludit qđ non conſil. clxxxvij. ⁊ quid ſi mulier conſtāte matrimonio ceſſit omnia iura ſibi cōpetētia ad dotē cōtra maritū. alicui cum iuramento an poſſit poſtea agere in caſu huius legis ⁊ an poſ. vti via executiua ſicut ſi ſolutum eſſet matrimoniū vigore inſtrumenti guarentigie item an cum vxor ſua culpa nō ſit cum viro, an tamen poſſit agere in caſu huius legis: ⁊ quid ð fructibus: vide dominio. Pet. de anch. conſi. cxviij.

v POMA. ¶ Maritus. Vide Roman. cōſi. clxxxvij.

x ¶ Sententia. Adde. ꝙ Bar. idem tenet in l. ſi is a quo. §. fi. j. vt in poſſ. lega. c. per veſtras. de do. inter vi. ⁊ vxo. Contrariū tꝫ Joā. and. in addi. Spe. in ti. de do. poſt diuorſ. reſtit. §. fi. verſi. quid ſi mulier, ⁊ ita dt tenere Marti. de fa. opin. Hy. ⁊ Ly. idem tenēt Bal. Ang. ⁊ Ro. hic Old. in auth. qđ locum. C. de col. Bened. de plū. ī l. ſeruū dotalē. j. de manumiſſionib⁹. Ad h. d. Ale. eſſe tex. a nemine ponderatum in capit. decreuit. de hereti. in vj. vbi mulier ſciente contrahens matrimonium cū heretico amittit dotē. de quo vide hic per eum.

y ¶ Suſtineo gl. Adde in quātū Alex. in hac viij. q. dicit ꝙ opin. Bar. nō vr vera. ꝙ illā tāꝗ verū ſecut⁹ eſt Ro. cōſ. cccclxij. vbi dicit ꝙ hoc in lec. Bar. improbauit, ⁊ cū fili⁹ ⁊ pater obligati ſunt inſolidū ad reſtitutionē dotis, ita ꝙ ad quēlibet ipſorū preſumitur pro dimidia perueniſſe, ꝙ tūc mulier agēs cōtra ſocerum, tenetur inſolidum cedere actionem contra maritū opi. Barto. ſequitur Paul. de caſtro. conſ. cxxvj. cū quadā modificatiōe, de qua ibi per eum.

3 ¶ Auth. quas actiones. Adde ꝙ illud venit limitandū niſi ꝑ talem extentionē rediret ad ius cōmune, q2 tūc ex idētitate rationis fit extēſio tanquā de cauſa fauorabili. gl. eſt in c. ſtatutū. in ṽ. numerādū. de prebē. in vj. no. Ant. in c. olim tibi. de verb. ſig. Itē limita vt in l. ij. C. de indi. vi. Itē limita, niſi ratio ſit ſcripta in l. correctoria, q2 tūc etiā fiet extēſio ex idētitate rationis. ſm gl. cōtra tex. in c. j. in ṽſ. eligutur. de elec. in vi. quod intelligi dꝫ niſi correctoria nō ſit penalis, q2 tūc fit extēſio. tex. in cle. ij. ī ver. in eiuſdē. de eta. ⁊ qua. Itē itellige verū niſi alia ratio nō ſcripta in l. ſuaderet extēſionē nō deberet fieri. Ex hoc em̄ deprehēditur ꝙ in caſu nō expreſſo nō militat omnino eadē ratio. gl. eſt ī c. cōſtituto. de elec. in vi. quā ad hoc ponderāt Imo. ⁊ Hemi. alias limitat titulū. Ad iſta vide Ant. de but. in c. ij. in ij. ⁊. x. fal. de cōſu. per Hemi. ī c. j. ⁊ c ſi poſtꝗ. de prebē. in vi. Fortius dicit, ꝙ etiā ſi ratio nō ſit ſcripta in l. tamen reddi nō poſſit niſi vnica ratio tūc etiā fit extenſio in correctorijs ad caſum nō expreſū, ſicut ſi ratio ſcripta eſſet in l. vt no. gl. ⁊ Mode. in l. quāuis. de fideiuſ. Bal. in l. maximum vitiū. C. de li. prete. ⁊ in l. fi. ⁊ ibi Imol. j. de hered. inſti. Pau. de caſt. ī l. ſi vero. §. ⁹ viro. j. eo. Idē dū Bar. dicit, ꝙ vbi nō ſumus in materia correctoria ſꝫ exorbitāti, ſi tamen eſt pia ⁊ fauorabilis, tūc ex idētitate rationis fiet extenſio. Adde gl. in l. j. C. de ijs q ante aper. tab. ⁊ in l. miles de re iu. tex. in l. libertū. §. ſenatuſconſulti. ſ. de ritu nup. Itē in quātum voluit ꝙ iura loquentia per dictionē taxatiuam poſſunt extendi ex alijs iurib⁹. adde l. iij. § cū Titio. j. de adi. lega. vbi ipſe voluit, ꝙ ſi ſit ſtatutū, ꝙ vulnerās aliquē puniat̃ pena mille, deinde fiat aliud, ꝙ vulnerās puniatr tantū in quingentis, ꝙ omnino erit pena in mille, q2 ꝑ dictionē, tantum non videtur corrigere. De quo dicto vide in l. j. C. de bon. poſſeſ. contrata. quā ꝑtor lib. po. ⁊ ibi gl. Jo. de Imo in l. ſi vero. §. de viro. j. eo. ⁊ in c. int̃ alia. de immu. eccle. Et de extenſionis materia, vide ꝑ Cy. Bar. ⁊ Bal. in l. nō dubiū. C. de legi. ꝑ Bal. in l. j. C. de interdi. ꝑ Sali. in l. ij. C. de noxa. per Bal. in l. ij. C. de pat. q fi. diſtra. ꝑ Hemi. in d. c. j. ꝑ canoni. in elec. per domin. Ant. in d. c. ij. de conſue per Joan. andr. in tit. de actio ⁊ pet. §. pe. ī addi. que incipit actor. ⁊ per eundē in regula ꝑ poſſeſſore. in mercurialib. ꝑ Pau. de ca. cōſ. xxxviij. ⁊ clxj. ⁊ cccxxxvj. ꝑ Barba. conſ. xxiiij. ⁊ iiij. ij. li. per Pe. de anch. cōſ. xciij. per Ro. cōſi. cl. ⁊ do. Car. cōſ. x. ⁊ an ī exorbitantib⁹, per identitatem rationis fiat extenſio: vide Romano, conſi. cclxxxv.

aa P. PAV. P. ¶ Hy. opp. Circa iſtā materiā, ꝙ licita ſit extēſio de ſimilibus ad ſimilia, etiā in penalib⁹. Vide Ja. ī §. tripli. ī ij. no. Inſti. de act. ī §. ſequens. in gl. ī ver. ipſius. ſꝫ de veritate vide latius eundē ī l. eū q. per totū. ff. de in ius voc. ⁊ ad iſtum articulū quā do ratio ē ſcripta in legib⁹, vel vnica pōt reddi, vide Co. cōſ. lx. inci. ſtante ſtatuto ciuitatis. it j. dub. ꝑ dubio vide Alex. in l. peregre. §. j. ff. de acq. poſ. Mod. in auth. quas actiones, C. de ſacroſ. eccl. Itē ꝙ liceat fieri extēſi. de caſu ficto ad pſūptū. vide q̄ ſcripſi ab Bar. in l. oēs populi. co. pe. ff. de inſti. ⁊ iu. Itē adde ꝙ in materia fauorabili fit extenſio etiā ad caſū qui cōprehēdit̃ ſub impropria ſignificatione. vide do. Jaſ. in l. ij. §. ꝑtor ait. ff. ð in ius vocā. Itē ꝙ in materia fauorabili exorbitāti fiat extēſio ð legatis ad hereditatē probat̃ in l. cōditionibus. ff. de condi. ⁊ demōſtra. Itē vide glo. ſingul. in capitu. ſtatutum. in verbo. numerandum. de prebendis, in ſexto, ſcripſi late in authen. quas actiones. C. de ſacroſanctis eccleſijs.

bb POMA. ¶ Ex his. In iſta mā excuſatiōis vide Panor. per illū tex. in c. canoca. de ſen. excom. Alex. in l. ſi prius. ff. de ope. no. nu. ⁊ cōſi. xcij. iiij. vol. Fely. in c. tranſlato. in fi. de coſt. Cep. cōſ. xxxiij. in fi. ⁊ cōſ. lxxij. ⁊ cōſ. xxiiij. Bar. Bri. cōſ. xlij. in j. vol. Alex. in l. filiuſfa. §. diui. ff. de le. j. Imo. cōſ. lxiiij. Alex. in l. j. §. ſi is qui heres. ff. ad trebeli. ⁊ in l. Marcellus. eodem. titul. ad Trebellianum.

cc POMA. ¶ Ex ꝑdictis In caſu vero fauorabili ⁊ pio, vide Bal. in nouel. in trac. de dot. in §. ꝑti, vbi late in cā dotis, an ſit cā pia.

dd ¶ Decimo. Adde ꝙ idē tenēt canoniſte in c. per veſtra Jo. an. in addi. Spe. in tit. ð do. inter vir. ⁊ vxo. in addi. inci. vt not. ī d. l. vbi. ⁊ iſta eſt communis. Ad c. per veſtras. pōt reſpōderi, ꝙ per remediū illius decretalis non excludit̃ a beneficio huius legis.

ee ¶ Dos eſt magna. Adde ꝙ Bald. in fin. cōſ. cxxiij. j. lib. dixit ꝙ dos mille florēnorū ē magna re ⁊ effectu. alle. ita notaſſe Accur in authen. preterea. C. vnde vir ⁊ vxor. ⁊ vide Bart. in l. admonendi. de iureiur.

ff POM. ¶ Tertio. Pro intelligentia huius queſtionis. ⁊ qs probabit iſtam dotem magnam vel paruam, vide Alexan. conſilio lxvj. incip. viſo proceſſu. vol. j. pro intellectu l. titio centum. §. titio genero. ff. de condiction. ⁊ demonſtration.

Poteſt

gg P. PAVP. ¶ Poteſt agere. vide per Iaſon. in authē. ꝙ locum verſi. tertio princ. not. C. de colla.

hh POMA. ¶ Quinto q̄ro. vide Ant. de bu. cōſ. j. in iij. du. Im cōſ.

ii ¶ Agere. Sed quid ſi ſit ſtatutum ꝙ inſtrumēta guarentigiata habeant executionem paratā. an mulier in caſu huius l. poterit vti beneficio illius ſtatuti. Pet. de anc. conſi. cxviij. tenet ꝙ nō.

kk ¶ Preterea leges. Et pōdera q2 conſului Matue hodie, ꝙ ſi filia nō eſt preſens tempore ſtipulationis, non queritur ſibi actio alleg. Bar. hic ⁊ in vii. q. ſed Saly. in l. ſi cū dotē in prin. ſ. tenet contra. ⁊ mouetur, q2 idem operatur tacitum pactū ꝙ operat̄ expreſſum, per l. ij. C. de pac. ſequitur Ioā. de imol. in d. l. ſi cū dotē alleg. ratione Saly. ſed nomen tacet. Ludo. Ro. ibi dubitat, ego conſului ſecundū opin. Barto. ex eo q2 iſta erat quedā donatio, ergo erat opꝰ ꝙ eſſet preſens, vel nūcius ad hoc, vel epiſtola ⁊ reſpond. ad d. l. ij. quod illud pactum tacitū veſtiebat̄ colore iudicij. Uide in dic. conſil. And. barba.

ll ¶ Pro cōcordia. Aduerte, ꝙ ſi creditor vnus habens plures reos debendi inſolidū paſcitur cū vno, recipiēdo, puta partē debiti, ⁊ ſic tacite, videt̄ diuidere debitū inter ipſos reos, an iſtud tacitū pactū proſit abſenti: ⁊ Bar. videtur tenere affirmatiuam in l. ſi creditores. per illū tex. C. de pac. prout ē veritas. cōtrariū alleg. tenere in hac l. ſi cōſtante. in prin. i v. q. ſecundi arti. pnci. Tu dic ꝙ nō meretur argui de contradictione. nā in hac lege licet poſſit filia agere actio de dote, patre abſente, eo q2 cōmunis eſt: tamen iſtud non dicitur tacitū pactū, ſed facultas agendi propter abſentiā patris. l. ſi longius. §. j. ff. d iud. ⁊ ita fuit mēs Bar. ibidē. Necob. ſi obijceret̄ de illo pacto de rato ⁊c. q2 illud tantū prodeſt paciſcenti, nō autem abſenti, imo potius poſſet nocere: ⁊ ita tamen quocūque pacto de rato poteſt dici.

mm ¶ In omnibus. Adde ꝙ l. in omnibus habet locū in cōtractibus bone fidei ſolum, voluit Paul. de caſt. conſil. xlix.

nn POMA. ¶ Septimo q̄ro, Uide Bar. cōſi. iiij. vol. ij. Imo. cōſ. c.

oo POMA. ¶ Intelligo. Adde, contra Bar. in fortioribus terminis tenet Pau. de ca. cōſi. cxxvj. incip. q̄rit. cōtrariū tñ tenuit Ro. cōſi. ccxcij. Uide per Im. in trac. de dote. in iij. parte pri. q. xl.

pp P. PAV. P. ¶ Nono quero. Uide Fab. in rep. authē. nouiſſima in xxiij. q. princ. no. clxxiij. C. de inoff. teſtamen.

qq ¶ Exbannita. Adde ꝙ voluit Pet. de anc. conſ. ccxlv. vbi ponit ſi ſtatutū repellit publicū vſurariū agēdo, an ſimilit̄ repellatur tutor agēs nomine filij heredis vſurarij: ⁊ ibi etiā ponit, an cedēte excōmunicato vel bānito, ceſſionarius poſſit agere.

rr POMA. ¶ Secundo. q̄ro Uide Bar. conſi. xxiij. vol. primo.

ſſ ¶ Credo verum. Adde ꝙ Ro. cōſi. clxxxvij. tenet idē. ⁊ cōſi. qd alle. dominꝰ Ale. eſt ccccxxx. ⁊ item Ro. cōſ. cccxij. dicit no. ꝙ illud ꝙ dicit̄, aduerſus extraneos bonorū poſſeſſores, creditorē hypothecariā nō poſſe dirigere niſi precedat excutio eorū q ſūt obligati: procedit, niſi agatur cōtra illū qui vnus eſt reis principaliter obligatis, quoniā tunc nō eſt neceſſaria executio bonorū per gl. quam dicit ſingu. ſ. qui po. l. mulier. ⁊ ibi illā ſūme no. Bar. ⁊ Bal. videtur firmare i aut. ſed hodie. C. de act. ⁊ ob. Itē dicit predictā regulā procedere, niſi eorū bona hypothecātes cōſtituant ſe precario nomine creditoris poſſidere, q2 tūc ſi inueniatur per tertiū poſſeſſio bonorum debitoris acquiſita creditori precario, poterit ipſe creditor excuſſiōe nō facta agere cōtra poſſidētes cōdictione ex l. vlti. C. de acquir. poſſeſ. vt ſingularit̄ ibi dicit firmare Iac. but. ⁊ Bal. ſequit̄ in l. j. C. de ijs q̄ in fra. cred. ⁊ in l. exitus. de acquiren. poſſeſ.

tt POMA. ¶ Tertio quero. Adde vltra doc. hic ꝙ ratio eſt, q2 in feudo nō cadit hypotheca, ⁊ eſt tex. i c. j. i pri. de prohi. feu. alie. per Fede. gl. ⁊ Bal. in l. lex vectiga. ſ. de pig. Bal. in l. ij. C. cōmunia de leg. ⁊ in c. j. §. aut ſi liuelario. qbus mod. feu. amit. Io. fa. ⁊ mod. in §. item ſeruiana. Inſti. de act. Alex. cōſ. cxxiiij. iij. volū.

vv ¶ Emphyteuticarie. Uide per Bal. cōſi. cccxxxij. ij. li. ⁊ pulchre cōſ. cxxxvij. ⁊ cclvj. iij. li. de feudo autē Bal. cōſ. ccclxxij. j. li. dt ꝙ mulier pōt habere regreſſū pro gaudimētis, ⁊ nō aliter. ⁊ conſil. ccxiij. dicit feudū poſſe dari in dotē quādiu durat penes mulierē. Et idem voluit Rom. conſ. ccclvij. per vaſalum autem in dotem dari nō pōt, vt voluit dominus Lardi. conſ. lxiiij.

xx ¶ Merces. Add. ꝙ, pro hac parte mulier poſſit agere ad merces venales, facit illa deciſio magis cōis, qd i obligatiōe generali veniant merces venales, cū gn̄aliter facta eſt diſpoſitio de rebꝰ ſm Bar. i l. gn̄ali. §. vxor. ſ. d vſuf. l. ⁊ tenet Bal. in d. l. cū tabernā. in reportatis antiqs. vbi refert Bar. ita tenere in d. §. vxori. ⁊ alleg. ꝙ ſicut qs eſſet venditurꝰ, eo. modo, ⁊ obligaturꝰ. ⁊ hic ſequit̄ Alex. cōfirmās, q2 i gn̄ali obligatiōe venit pecunia, ⁊ tamē pecunia ſemper eſt venalis: ⁊ ideo nō cōprehenditur in legato in quo venialia non cōprehenduntur, ſecundū Bal. in l. fi. C. de cōpen. alle. tex. no. i l. vxorē. §. legauerat. de l. iij. Quod i obligatione gn̄ali nō veniant merces venales, tenuit Bal. cōſ. ccclxvij. j. volu. incip. verba dicunt. ⁊ alle. Iac. de Are. in pri. l. vbi adhuc.

yy POMA. ¶ Quarto quero. Uide Roma. conſi. cclxxx.

zz POMA. ¶ In quinta queſtione. Idem tenet Roma. in repe. authen. ſimiliter. C. ad l. Falcid.

Aa ¶ cum iuramēto. Adde quicquid dicat Alex. ꝙ opi. Bar. ſeq̄t Pe. de an. cōſ. xciij. Bal. conſi. xcij. iij. li. vbi dicit ita etiā tenere Fulg. dn̄m ſuū. q2 cōſtitutio dotis nō eſt legalis ⁊ neceſſaria, ſ3 volūtaria. ⁊ attēta rōe legis nō pōt fieri ſine decreto. Itē rōne nō pōt minor cōſtituere dotē, q2 requirit̄ cauſe cognitio, vt. j. d minoꝛ. l. ſi ex cauſa. §. in dotis, ſi3 an ſuppetāt facultates. ⁊ an vir ſit dignꝰ tāta dote, ⁊ hec cauſe cognitio ſpectat ad iudicē. Ad gl. i l. pdia. dicit, ꝙ allegātes nō itelligūt: ibi vide rn̄ſū. ⁊ eandē opi. ſequtur ipſe Bal. de Bar. hic mētionē faciens. cōſ. cccxcviij. inci. in cauſa iſta. j. li. reſtringit tamē dictū Bar. niſi par pari nubere. ⁊ malitia ſuppleret etatē. vł niſi cōſenſus ꝓpinquorū adfuerit. Et ꝙ minor abſq3 decreto nō poſſit cōſtituere dotē, voluit Ro. cō. cccxiiij. l3 ꝯ pdicta faciāt q̄ voluit idē Rom. cōſ. cclxxx. ⁊ cccxiiij.

Bb P. PAV. P. ¶ Pone maritum. Uide aliqd per Socy. in l. cōditionibus. ff. de condi. ⁊ demonſt.

Cc ¶ Exceptio non operat̄. Adde ꝙ idē tenet Io. An. in ti. de do. poſt di. reſ. §. fi. ſup verſi. qd ſi mulier Bal. in d. l. vbi Pau. de ca. in l. ij. ſ. et ⁊ Bal. ⁊ An. i l. j. ad fi. ſ. e. S3 hic Bal. Ang. Imo. Ro. ⁊ Pau. de ca. tenēt cōtrariū, quod limitat Pau. hic verū ſi fructꝰ dotis ſufficiāt ad alimētādū familiā aliter debeat ſeqſtrari de bonis mariti tantū ꝙ ſufficiat ad alimēta vt in §. ſine autē in ſeuiſſimo. Tu dic ꝙ Bal. cōſ. cclxxxij. icip. in x̄ hriſti nomine pmittendā eſt. j. li. tenet opin. Bar. hic, ⁊ in d. l. cū tibi. quā dicit eſſe Iaco. de Are. ⁊ Cy. non tamen facit mentionē de Bar hic.

Dd ¶ Aſſignare. Uide Bal. in l. vbi adhuc. C. d iur. do. vbi. ſeq̄t Bar. ⁊ ꝙ voluit idē Bal. in c. j. in tit. quid ſit iueſtitura, ⁊ ideo dt idē Bal. in l. fi. C. de ſa croſan. eccl. ꝙ verbū aſſigno, eſt verbū plenariū. ſ3 pendet modo dubitatio per me, quid ſi maritus dixit, aſſigno vxori talem fundū loco fundi dotalis, quem alienaui de conſenſu ſuo vtrum importet tranſlationē dominij, quia doc. hic loquunt̄ in actu iudiciali, quia vxor agebat contra maritum.

P. PAV. P. ¶ Uide de verb. concedo, transfero, ⁊ aſſigno. Felin. in c. cum venerabilis, col. j. extra de excep.

POMA. ¶ De ver. aſſignare. Adde Bal. in l. ordo. C. d exec. rei iu. ⁊ in l. §. C. com. d leg. ⁊ in c. j. qd ſit inueſt. ⁊ in c. fi. d no. for. fi. Ang. in l. officiū. ſ. de rei vē. Archi. in ca. ſi canonici. d inof. ord. in vj. ⁊ in c. referēte d pben. De verbo, cōcedo, vide tex. gl. Bar. ⁊ Imo. in l. fin. ſ. d do. ⁊ in l. vxori d lega. iij. ⁊ tex. in l. cū pater. §. dulciſſimis. d le. ij. ⁊ in l. prohibere. §. plane. ſ. ꝙ vi aut clā. per Ab. in c. cū venerabilis. de ſent. excō. per gloſſ. in c. j. de cōceſſ. preben. per Imol. ⁊ Ancha. in cap. paſtoralis. de dona.

Ee POMA. ¶ Hypothecaria. Uide de iſto verbo aliqua per Ale. conſilio xl. colum. ij. volum. iiij. ⁊ Barb. in l. cū pater. §. ſi pluribus. ſ. de leg. ij.

Ff ¶ Reſponde non. Idē hic tenent Raph. ⁊ Ioā. andre. in addi. ad Specu. in titul. de do. inter vir. ⁊ vxo. §. fi. in addi. inci. vt no. in dic. l. vbi, adde tu. ⁊ ad Bartol. hic, vide Ale. de Imo. in conſil. iiij. in ij. volum.

Gg ¶ Habetur pro ſententia. Adde ꝙ ipſe melius locutus eſt, in l. is cui bonis. de verborū obliga. quia imo habet vim ſentētie, iuxta not. per docto. in cap. cū ſit Romana. d appell. ⁊ in ca. ad noſtrā. el. iij. de iureiurā. Bal. in l. j. ſ. d cura furio. ⁊ in l. is cui. infra de teſt. ⁊ in cap. veſtra. d coha. cleric. ⁊ mul. Bal. in ꝓpoſito noſtro cōſ. xl. i §. volu. vbi conſuluit ſuper cauſa cuiuſdam condēnati ob maleficiū, qui qui poſt maleficiū aſſignauit dotē vxori, ⁊ querebatur an valeret, quia poſt condemnationē, ꝙ vergeret ad inopiā nō erat probatū. ipſe conſuluit valere: quia condēnatio priuate perſone ⁊ ſententia cōdēnatoria faciebant manifeſtum ipſum vergere ad inopiam, latius ibi.

Hh ¶ An autē. Uide Barto. in authen. ſed iam neceſſe. C. de don. ante nup. ⁊ in l. ſi voluntate. C. de do. promiſ. per Bart. ⁊ alios in l. ſi diuortio. de verb. oblig. ⁊ ibi per Alexan.

Ii ¶ Contraria opinione. Adde ꝙ in eadē fuit Rapha. vt refert Paulus de caſtro in l. pluribus de verborū obligation. qui dt, quia non dat bonum reſponſum ad l. ſciendū. ideo ſto cū Bar.

Kk ¶ Nō tol it. Idem tenet Ioānes Andreas, in ſepius alle. ti. de dote poſt diuor. in dicto §. fin. ver. quid ſi vir. Bar. in l. pluribus. §. ⁊ ſi placeat, ⁊ ibi Paulus de caſtro. ſ. de verborū obligationibus. Angelus in §. illud. in authen. de equa. do. ⁊ Bal. poſt Cyn. in dicta l. vbi. ⁊ Imo. hic Anto. de but. in cap. per veſtras. Ange. hic, Baldus Roma. Rap. hic tenent contrarium, de quo hic vide per Alexand.

Ll ¶ Socerum. Adde text. ⁊ ꝙ ibi no. Bal. in l. ſi paterno effectu. C. de nego. geſt.

1 ☞ Actio de dote naſcitur conſtante matrimonio. ⁊ num. 2.

3 Conditio omnino extitura quādo impediat natiuitatē actionis.

Dicti.

4 Dictio ſed,cum,exponitur pro quando.
5 Maritus poteſt dotem repetere.
6 Heredi differenti hereditatem adire ſtatuitur tempus ad adeundum,vel datur curator bonis.

§.**Si exheredato.** Iſte §.legit quatuor modis.Duobusmodis in gl.
iſta,alijs duobus modis in gl.in l.pater in princ.de do.pre.Et
breuiter hoc intendit ſcdm lec.quam tenebo. Inopia contin
gens per exheredationē incipit eſſe euidēs a die adite heredita
tis.hoc dicit.¶ Opp.actio de dote naſcitur ſoluto mat.vt l. in
reb⁹.§.oīa.C.de iur.do.⁊ l.cū notiſſimi.§.illud.C.de pſcri.xxx.
an ſ3,hic durabat matrimoniū, ergo actio de dote non eſt nata.
¶ Huius timore gloſ.legit primo modo,q2 poſt mortem ſoceri
ſolutū eſt matrimonium morte,vel diuortio,que lec. vera eſt in
ſe,ſed non congruit litere,que dt ex die adite hereditatis.Tunc
enim incipiet actio de dote a die ſoluti matri.nec aditionē here
ditatis debemus inſpicere.¶ Secundo modo legitur ſecundū
Rō.ꝙ 2ſ. matrimoniū durabat,ſed vir vergebat ad inopiā ⁊ ſic
actio naſcitur ma.cōſtante.vt ſ.proxi.Hanc reprehendit gl.per
rationē in ea poſitā.ſ3 mihi videtur hanc lec.eſſe bonam,vt ĩ.di
cam.¶ Tertio modo legitur in l.petar.ĩ prin.de do.pre.ꝙ dos
petatur actione ex teſtamento non actione de dote,quod non pla
cet,q2 iſtud eſt 3 iſtum tex.qui dicit mulier agit de dote. Pre
terea ſumus in materia actionis de dote,nō in materia actionis
ex teſtamēto. Unde in dubio de actione de dote intelligit, vt l.
Imperator.de in diem addic.Unde alij legūt quarto mō ꝙ hic
matrimonium conſtabat,⁊ actio de dote naſcit conſtante matri.
quando ſocer mortuus eſt.Et hoc tenebat Ioann.in l.pr in prin
ĩ.de do.prel.hoc ēt tenebat Iac.de Are.qd mihi non placet, vt
1 ſtatim dicam.Pro huius glo.declaratione† quero quando na
ſcitur actio de dote Glo.dt ꝙ hic non dicitur,ſed dicet in l.v.in
fin.ĩ.de bon.dā.Certe circa hoc gl.variāt.Nā gl.ſ.de pac.l.iu
riſgentiū.§.quinimo.verſ.poſt diuortiū,⁊ verſi.idem Marcel
a lus ſ.de pact.tz ꝙ actio de dote naſcitur[a] conſtante matr. Pro
quo videt caſus,C.de iur.do.l.auia ⁊ ĩ.eo.l.quoties,⁊ l.v.in fi.ĩ.
de bon.dam.Probatur per rationē q2 conditio que eſt omnino
extitura,non ſuſpendit natiuitatē actiōis,vt l. ſi pupillus §. qui
ſub 2ditione.ĩ.de noua.S3 actio de dote pendet ex iſta cōditio
ne,ſi matrimonium ſoluatur:ſed certum eſt matrimoniū debere
ſolui,vt in authenti.de nupt.§.nuptias,ergo ⁊c.¶ Alia eſt opi.
Ioan.in dicta l.pater.q3 tenet Iaco.de Are.ſcilicet ꝙ actio de
dote naſcat cōſtāte matrim. contra heredem ſoceri , non contra
maritum,niſi cauſa inopie,⁊ hoc probo per iſtam l.ſecundo per
dic.l.pater.in pric.de do.prel.tertio,q2 reſpectu ſoceri mortui
ſolutū eſt matrimoniū,vt l.cum hic ſtatus.§. ſi ſocer.ſ. de don.
inter vir.⁊ vxorē:ergo 3 heredes ſoceri competit actio. Prete
rea videt caſ⁹ in l. ſed ⁊ ſi pro dote.§.j.de legatis preſt.¶ Ter
tia eſt opi.noſtrorū gl.qui indiſtincte dicunt,ꝙ actio non naſci
tur cōſtāte matr.vt l.cum nouiſſimi.§.illud.C.d pres. xxx.ann.
⁊ ibi gl.⁊ in l.in reb⁹.§.omnis de iure dotium.⁊ ibi tex. ⁊ gloſſ.
Idem tenet gl.in l.auia.codē titulo,ſ.de pigno.acti.l.ſi rem §.
omni.ſ.eodem,l.ſi cum dotem.§.ſi mulier, ⁊ ĩ.de bon.dam.l.v.
⁊ videtur tex.in l.ſeruum dotalem.ĩ.de manumiſ. Et hoc tenet
2 glo.⁊ Dyn. Ego dico,† hoc eſſe veriſſimum: quia etiam contra
heredes ſoceri mortui non naſcitur actio conſtante matrim.tex.
eſt in l.ij.in princip.ĩ.de dote prelegata.Ad contraria reſpon
deo.Ad l.auia.C.de iur.dot.dic,vt ibi.Ad l.quoties.ĩ.eod.dic
vt ibi.Ad l.v.de bonis damnat.dic ut ibi in gloſſ.Ad rationem
ꝙ conditio eſt omnino extitura,dic ſecundum Dyn.in l. pater.
ĩ.de dote preleg.q2 poteſt eſſe ꝙ ſoluitur matrimonium culpa
mulieris,⁊ ſic non naſcitur actio de dote,⁊ ſic non eſt omnino ex
titura.Uel,dic,conditio extitura omnino impedit natiuitatem
actionis:verum eſt,ſi eſt certum,an ⁊ quando exiſtat,vt ipſe Dy.
dicit in l.ſi pupillus,ĩ.de noua.Sed hic non eſt certum,an ⁊ quā
do,ergo,⁊c.Ex his concluditur,ꝙ gloſ.allegate in l.iuriſgētiū
ſ.de pact.non ſunt vere.¶ Ad rationes Ioan.⁊ Iacobi de A
retio,reſpond. Et primo ad iſtum text. quia hic teneo opinio
nē Roger.ſ.poſitam,quod vir accepit dotem ⁊ eſt exhereda
tus a patre.Certe propter hanc exheredationē incipit non eſſe
ſoluendo:vnde mulieri actio de dote incipit competere,ſed quia
non eſt certum exheredationem nocituram niſi adita heredita
te cum ſumat effectum,vt l. filium.§.ſed cum exheredatio.ĩ. de
contra tabul. ⁊ infra de legat.preſtan.l.j.⁊ l. ſi quis filium. C.
de inoff.teſtamen.⁊ ideo tempus aditionis inſpicitur:quia tunc
euidentiſſime apparebit mariti facultates ad dotis exactionem
non ſufficere,vt requiritur in princip.huius legis.¶ Ad l. pa
ter infra,de dote preleg.dico ꝙ ibi exigit de facto. Ad rationē
cum dicitur,ꝙ quo ad ſocerum eſt ſolutum matrimonium, dico
non ſufficit,vt in l.ij.ĩ princ.de dote prelegat.¶ Ad l.ſ3 ⁊ ſi pro
dote,dico,ꝙ ille caſus non eſt cōtrarius.dicit enim ille text. ibi,
4 ſed† cū cōſtante matrimonio. aduerſus heredes ſoceri,⁊c.expo
ne ſed cum,ideſt quando,ꝙ eſt viro vergente ad inopiā poſt mor
5 tem ſoceri, vt in caſu huius §. ¶† Quero an marit⁹ ipſe poſſit
6 dotem repetere. gloſ.dicit quod ſic,⁊ bene.¶† Querit Dy. qd
heres inſtitutus per malitiam differt adire hereditatē.reſpōd.
ꝙ ſtatuetur certum tempus ad adeundum, vel dabitur curator
bonis.l.ſi quis inſtituatur,.§.j.ĩ.de heredi.inſtit.⁊ l.j.in princ.d
ſucceſſ.edi. ⁊.ſ.de cur.bon.dan.l.j.

ADDITIO.

a ¶ Naſcitur. Uide Bal.cōſ.cij.j.volum.vbi conſuluit, ꝙ ſtante
ſtatuto,ꝙ mariti in dotib⁹ ⁊ bonis mulierum conſtante matri
monio ſint vſufructuarij,⁊ mortuis maritis incontinenti omnia
bona mulierum reſtituātur,ꝙ dotes cōſiſtentes in pecunia non
poterunt petere mulieres,intra annū,licet ĩ ſtatuto facta ſit mē
tio de dotibus, ⁊ quia adhuc actio de dote non eſt nata intra an
num,⁊ ſi ſit nata,non eſt efficax vt poſſit dici in bonis.latius vi
de in alleg.conſil.

1 ☞ Maritus d3 cauere d dote ſoluenda annua,bima,trima die in caſu inopie,⁊ num.8.
2 Dotis reſtituēde cautio,an ſit prohibita,ſicut phibetur cautio de dote conſeruanda.
4 Signum vniuerſale de ſui natura requirit plura.
5 Debitor dicitur quodammodo ſeruus creditoris.
6 Rei duo an poſſint in dote conſtituti,⁊ num.2.
7 Interuſurium medij temporis quando eſtimetur in reſtitutiōe dotis ad inopiam,
10 Uir nolens ſoluere dotem ab initio,deducat commodum medij temporis.
11 Uir quando poſſit ſoluere dotem ante diem vxori.
12 Satiſdatio,de qua hic petitur officio iudicis.
13 Libellus in remedio huius §.quomodo formetur.
14 Periculum rerum dotalium regulariter ad mulierem ſpectat
15 Culpa in rebus proprijs punitur.
16 Maritus in rebus dotalibus tenetur de leui culpa.

a §.**Quoties.** [a]Si per maritum nō ſatiſdetur, cū poſ
ſit,ſtatim inſolidum condemnatus:ſed ſi
mon poteſt medij tēporis interuſuriū deducetur,nec mulier po
teſt voluntatē ſuam mutare,hoc dicit. In gloſſ.legitur duobus
modis. Primā Roge.reprobat.Unde pone caſum ſecundū. §.
1 lec.¶ Et not.ꝙ maritus debet† ſatiſdare de dote ſoluēda annua,
bima,trima die.dic vt in l.in oībus.de iudicijs.⁊ l.vniuerſa.C.d
precib.Imperat.offeren.¶ Ex ppo.ꝙ non debet ſatiſdare , ſed
cauere:vt l.diuortio.§.interdū.s.cod.Sol.ibi in muliere,hic in
viro,ſm Dyn.ꝙ dic vt in cōtrario.¶ Op.C.ne fideiuſſores.do.
den.l.prima.Solu.ꝙ ibi prohibet ſatiſdare cōſtante matrimo
nio,hic permittit eo ſoluto.[b] In cōtrario recitatur quedam opi.
4 ſm quā ſoluitur,ꝙ ibi† prohibetur ſatiſdatio de dote cōſeruāda,
non autem de dote reſtituenda,de qua loquit hic, ⁊ illam opinio
tenet Dy.⁊ ita dicit ſe conſuluiſſe. ¶ Que ergo illorum opinio
num ſit verior videam⁹ ⁊ pro Dy.facit,quia in dote poſſunt con
ſtitui duo rei,vt l.fina.C.de do.ca.ſed duo rei videntur ad inui
3 cē fideiubere,vt l.vir vxori.in fin.ſ.ad Velleia. Preterea† pa
ria ſunt aliquid fieri vno tempore vel fieri alio, ⁊ cōferri in illud
⁊c.vt l.in tempus.ĩ.de heredib.inſti.⁊ l.ꝙ ſponſe.C.de donatio
ante nup.ſed matrimonio ſoluto poteſt ſatiſdari de dote reſtituē
da,ergo eodem modo matrimonio conſtante,cum conferatur in
tēpus ſoluti matrimonij.¶ Preterea probatur per l. cū opor
tet.§.non autē.coniuncto.§.fin.eiuſdem l.ſm ſolu.quam facit ibi
gloſ.C.de bono.que lib. Preterea pignora poſſūt conſtitui pro
dote reſtituenda,vt l.quamuis.ĩ.de ſolu.ſ3 Dyn. Preterea pa
ter videtur fideiuſſor filij.l.cum filius.in princi.⁊ l.ſi ſeruū.§.pe
nul.de verborū obligatio.ſed pater poteſt obligari pro dote fi
lij,vt l.ſi cum dote.§.trāſgrediamur.ſ.eod.⁊ ĩ. l.proxima in pn.
ergo,⁊c.¶ Preterea videt tex.in l.⁊ ſi fideiuſſor.in princi. ĩ.d
re iud.⁊ l.alia,in princip.ſ.codē ⁊ ꝙ ibi not. In contrariū eſt o
pinio Azonis in dicta l.j.C.ne fideiuſſor.doti.dent. ⁊ hoc tenet
Imo,in cap.p veſtras.extra d donatio.inter vir.⁊ vxor.ꝙ mihi
placet.primo per l.j.⁊ ij.C.ne fideiuſſores dō dētur,qa l.j.phi
bet fideiuſſorem dari pro dote conſeruanda. lex ij.ēt ꝙ amplia
tur prima ergo prohibet omnem ſatiſdationē cōſtante matrimo
alias nulla ampliatio eſſet. Preterea,vide tex.ibi dum dicit, nul
lam ſatiſdationē fieri,⁊ ſic vtit ſigno vniuerſali, ꝙ† d ſui natura
requirit plura,vt no in l.in re mādata.C.mand. phibet ergo nō
ſolū ſatiſdationē d re cōſeruāda,ſed etiā de reſtituēda. Preterea
ratio q ponit ĩ d.l.fi.eſt,ne vlla cā pfidie oriat inter virū,⁊ vxorē.
ſ3 illa ratio habet locū ſiue det fideiuſſor d dote cōſeruāda,ſiue d
dote

dote reſtituenda vniformiter. Semper enim poteſt maritus di
cere mulieri, ꝙ eſſet perfida aduerſus eum, cum ab eo fideiuſſor
exigat, propter ꝙ ipſe maritus eſt fideiuſſoribus obligatꝰ, ꝛ eſt
5 quaſi ſeruus eorum: q2 debitor dicitur quodãmodo ſeruus cre
ditoris, vt l. fidei cõmiſſa. §. ſi rem. ȷ. de leg. iij. ꝛ C. de noua. l. iij.
Preterea cõtra Dyn. eſt, q2 fideiuſſio de dote conſeruanda, ꝛ de
dote reſtituenda, eſt idem. Nõ enim poteſt reſtitui ſi non cõſerue
tur ꝛ eodẽ modo idẽ importat cõſeruare quod reſtituere vt pa
tet in depoſito, quod datur ad cõſeruandum per quod ille obli
gatur ad reſtituendũ, vt l. j. ſ. depoſiti. Sicut ergo prohibetur
dari cautio de dote cõſeruãda, ita ꝛ de ea reſtituẽda cõſtãte ma
6 trimonio, ſed eo ſoluto poteſt interponi, vt dixi ad rationẽ. † Dy.
dum dicit, ꝙ in dote poſſunt cõſtitui duo rei, dico ꝙ in d. l. fi. nõ
dicitur hoc: ſed dicitur ꝙ duo rei poſſũt recipere dotem, nec ad
ijcit inſolidũ. Sed ſi ſic intelligeres dic ꝙ erãt perſone inuicẽ cõ
iuncte, vt pater, ꝛ filius, vel duo fratres, ꝛ ſic ex hoc non oriꝛ cau
7 ſa perfidie conſtante matrimonio, vt ȷ. dicã. Ad † aliud ꝙ dt gl.
per l. in tempus reſpõdeo per l. ſi minor. ſ. de ſer. expor. ꝙ hec
lex. reſiſtit initio. Ad l. cum oportet. §. nõ autẽ. reſpõdeo ꝙ ibi lo
quitur in pignoribꝰ in quibꝰ nõ eſt eadẽ ratio, ꝗ in fideiuſſore, vt
ȷ. dicam. ſed ſi obligaret bona alterius, fateor qd eſſet idẽ. Ad a
liud qd dicitꝛ de pignoribus ſi vir obligat bona ſua nõ eſt ea ra
tio, ꝛ nõ valeret. Ad id qd dixi de patre, ꝛ filio recipientibꝰ dotẽ.
Reſpõdeo, qd ſunt cõiũcte perſone, ita qd ꝓpter hoc non põt ori
ri cauſa perfidie. Ad l. ꝛ ſi fideiuſſor. ȷ. de re iud. cũ ſic reſpõdeo
qd loquitꝛ in fideiuſſore dato a marito ſoluto ma. alias ille leges
8 non ꝓcederẽt. Hoc autẽ † qd dixi fideiuſſorẽ non poſſe dari cõſtã
te matrimonio. intelligo niſi in caſu inopie: q2 tũc ſecus, vt in c.
9 veſtras. extra de do. inter vir. ꝛ vxo. Opp. qd † nullũ ſit interuſu
c riũ medij tẽporis. vt C. de rei vxo. ac. l. j. §. exactio. vbi videtꝛ, qd
vir ões fructus debet reſtituere mulieri. Iſtud eſt forte cõtra
rium, ꝛ Lyn. tangit in l. Sria, ꝛ neſcit quid dicat. Dico, ꝙ omnes
fructꝰ, qui ꝑcipiũt ex re, vel ꝓpter rẽ mulieris, debent ei reſtitui
poſt annũ, vt d. §. exactio, ꝛ §. ſeq. ꝛ ſ. eo. l. diuortio. §. non ſolum.
iſto caſu cõmodũ medij tẽporis, eſt, qd illo medio tempore ha
bet cõmoditatẽ iſtorũ fructuũ. facit. l. iiij. ſ. de pac. dota. Si ve
ro fructꝰ ꝑcipiũtur ex dote, non tamen ex re mulieris, vt puta,
ſi dos erat in pecunia, ꝛ ſic erat debitũ in genere, tũc nomine v
ſurarũ poſt annũ maritus nõ dꝫ aliquid reſtituere, merito com
modũ medij temporis eſtimatur. ita loquitur hic. Facit l. ſi na
uis. ſ. de rei ven. ¶ Venio ad gl. fi. ꝛ opp. ꝛ videtur qd ipſa mu
lier inuita, ipſa non patiatur hanc deductionẽ, vt l. ſi tibi manda
uero. in ꝑn. d. §. j. ſ. man. Sol. gl. hoc ſpeciale in dote. Vel ſolue
10 vt in Srio. ¶ Quero, quid ſi * vir vult ſoluere ab initio deducto
cõmodo medij tẽporis mulier contradicit, an debeat audiri viri
Quidam dicũt qd ſic, ꝛ ita ponunt caſum hic in verſi. nec ferẽda
ꝛ hec eſt vna lec. Iſta non eſt vera lectu. q2 hoc fit nõ tantũ gra
tia mulieris, ſꝫ ẽt viri que lec. põt eſſe vera, ſi intelligas virum ſa
tiſdare non poſſe, ꝛ qd mulieri ꝑncipio ſatiſdationem petijſſet a
lias ſecus. Non enim hoc dꝫ fieri ad petitionem viri argu. dicte
l. ſi tibi mandauero. §. j. ſ. mandati. Alij dicũt, ꝙ loquitꝛ hic quan
do iam eſt lata ſententia cõtra maritum, ꝛ facta eſt deductio vo
lẽte muliere, q2 tunc non poſſet mutare voluntatem: quaſi dicat,
ſi deductio non eſſet facta non poſſet vir inuita muliere conſe
qui, vt fiat deductio. arg. l. ſi iudex circunuento. ſ. de minori. ꝛ l.
illud in fin. ſ. de edil. edic. Sed puto, ꝙ eo ipſo ꝙ mulier petijt a
viro ſibi preſtari ſatiſdationem marito defertur per legem hec
facultas, vel ꝙ ſatiſdet: vel ſi non poteſt, ſoluat deducto interu
ſurio medij tẽporis, nec mulier poteſt volũtatem. vt hic dicitur
Non obſtant leges allegate in contrarium, q2 loquuntur in be
neficio quod datur alicui de iure ſpeciali, quod facilius tollitur.
11 l. honorarijs, verſi. ſed cum reſciſſa. ȷ. de acti. ꝛ oblig. Sed cõtra
predicta † videtur, ꝙ ſiue mulier velit, ſiue nolit, maritus poſſit
ſoluere ante diem, ȷ. de ſolutio. l. quod in diem. §. j. Reſpondeo,
ſi maritus vellet ſtatim inſolidum nulla facta deductione, poſ
ſet, vt l. cõtraria: ſed ſi vult deducere, non poteſt niſi prius mu
lier ab eo petat, propter quod ei defertur conditio. Nec ob ſ. eo.
12 l. diuortio. §. interdũ. ꝛ ꝙ ibi no. vt ibi dixi. Quero † quo iure pe
tatur hec ſatiſdatio: Reſpondeo officio iudicis, vt hic, ꝛ l. in om
13 nibus. ſ. de iudi. Qualiter formatur hic libellus: Reſpondeo,
poteſt mulier petere ſibi ſatiſdari, ꝛ adijcere, ꝙ ſi per contuma
ciam recuſauerit ſtatim condemnetur inſolidum, argumen. C.
vnde vi. l. non ab re. ꝛ l. conductores. C. locati. Puto etiam ꝙ ſi
ſimpliciter petat ſibi ſatiſdari, ſuccedit officium iudicis, ad illud
faciendum, ſecundum formam illius §. Vltimo gloſ. aſſignat
argu. contra de l. fi. C. qui bon. ced. poſſ. dicit Dyn. ſolue vt ibi:
vel ſolue, vt colligitur. ſ. eod. in glo. vel dic verius.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Quoties. An, ꝛ quando habens remiſſionem te
neatur ſatiſdare, vide Felyn. in ca. ꝙ ad conſultationẽ. de re iud.
Pro concordia aduerte, ꝙ inopia nulla exiſtente, fideiuſſor põt
dari per virum ꝛ vxorem tam ꝓ dote conſeruanda quã reſtitu
enda. Ita Bartolus in hac l. ſi conſtante. in princ. in v. oppo. ſꝫ
ibi do. Alexand. arguit Bart. de cõtrarietate in hoc §. quoties.
tu dic ꝙ ſi bene imſpiciatur Bart. non meretur aſſignari contra
rius. nam loquitur in dic. princip. ſecundum vnã opinionẽ. poſt
modũ ſe remittit ad dicta per eũ in hoc. §. quoties. vbi ample ꝑ
dom. Alex. de veritate illius, ꝛ videtur tandem concludere cum
Bart. qui tenet negatiuam, ꝛ dicit eſſe magis cõmunẽ, imo plꝰ
dicit, etiã cũ iuramento, ꝙ tamen dubitabile, intellige tamen
predictam cõcluſ. negatiuam cũ modificationibus ꝛ limitatio
nibus. de quibus per dom. Alexand. in hoc §. quoties.
b ¶ Eo ſoluto. Idem tenuit gloſ. in l. j. C. ne fideiuſſo. do. den. idẽ
tenet Specula. i titul. de do. poſt diuor. reſtitu. §. fi. verſic. illud.
Bal. in l. ſi cum dotem. §. trãſgrediamur. ſ. eodẽ Ang. in auth.
de equa do. §. illud. Raynuci. ꝛ Rom. hic in princip. l. Bal. i l.
profectitia. ſ. de iur. doti. Nicola. Neapp. hic. ꝛ Rapha. q dicit
hanc eſſe commu. opin. Rationes adducuntur ꝗ in lecturis poſ
ſunt videri. Paulꝰ de caſt. idẽ dicit vidiſſe practicari, ꝛ ſeruari
niſi ſtatutum ſit contrarium, vt Florent. poſtea querit, quid ſi
preſtatur talis fideiuſſor cum iuramento an valet: Reſpond. di
cens, quod Bartol. dicit, ꝙ non, in l. ſi quis pro eo. quia cum ꝓhi
bitio eſt in perſonã, ꝛc. Cõtrarium dicit ſe conſuluiſſe i ciuitate
Lucana fũdamenta hic videte per eum, ꝛ ſolutionẽ a dicta Bar
tol. In hoc communiter reprobatur conſi. Pau. quod eſt. clxix
ꝛ ſequen. Et an poſſunt cõſtitui duo rei in dote reſtituenda. vide
in dic conſi. Fallit etiam in extraneo ſecundum Imo. ꝛ Rom. q
põt habere fideiuſſorem de dote reſtituenda, ꝛ dat Pau. d caſt.
in di conſi. cautelam contra dictum titu. fideiuſſo. do. ſcilicet, ꝙ
aliquis abſente marito recipiat dotem ſolꝰ, ꝛ promittat dotem
ſoluere, ꝛ reſtituere, quia de hoc nõ loquitur ille titu. Hãc caute
lam dixit Alexan. non carere periculo. hic vide per eum. Dubiũ
facit ſi appareat poſtea de indẽnitate facta per maritum an iſta
ſimulatio noceat vxori ꝛ videtur quod non. per id quod in ſimil.
dicit Bald. in l. j. C. ad velle. per tex. in l. Seia mancipia. ſ. ad
Velleia. vbi dicit ꝙ cum mulier nõ poſſit ꝓ alio fide iubere ſed
ſuo facto ſic, ſi tamen promiſit tanquam in facto proprio, licet po
ſtea reperiatur per aliquem ei promiſſa indẽnitas: ſua promiſ
ſio non vitiatur, quod eſt notandum.
c P. PAVP. ¶ Interuſurium. Circa materiam interuſurij medij
temporis not. quod piſcator, venator, ꝛ aucupator, non poſſunt
petere intereſſe ceſſantis. l. quemadmodum. §. item labeo, verſi.
plene. ff. ad leg. Aquilia.

14 §. Siue autẽ. Quero, quando eſt periculum mariti:
Reſpõdeo, regulariter † eſſe periculũ
mulieris: quia res perit ei, cuius eſt, vt l. pignꝰ. C. d pigno actio.
Fallit in caſibus hic notatis in glo.

§. Si vir. Vir tenetꝛ reſtituere quicquid habet, vel ha
bere ſperat a liberto dotali, niſi animo donã
di, vel compenſãdi ſibi permiſſum fuerit manumittere hoc dicit
Opp. ꝙ iſta cautio nõ valeat, cum ſit pactum de futura ſucceſſio
ne, vt l. fi. C. d pac. quod gl. ſoluit notabiliter, quod dic vt plene
ſcripſi in l. ſi ſtipulatio hoc modo concepta. ȷ. de verb. oblig.

§. Si maritus. In bono ſufficit maritum eſſe talẽ
in rebus dotalibus. qualis in ſuis
15 eſt, ſecus, i malo. hoc dicit notabiliter. ¶ No. in rebꝰ † proprijs [a]
a culpa non punitur. Sic ſupra eod. l. etiã. §. licet, ꝛ d peti. here. l.
ſi quid poſſeſſor. §. ſicut. ꝛ C. mãda. l. in re mandata. ¶ Op. ſ. de
his q ſunt ſui vel alieni iuris. l. ij. §. j. Sol. ibi ex qualitate facti
apparebat dollꝰ. ¶ Oppo. ꝙ res dotabiles non ſunt aliene, ſꝫ ꝑ
prie, vt l. doce. C. de rei vẽdi. Solut Intellige aliene, ſcilicet ſpe
16 tam in faciendo quam in negligendo. ¶ † Quero, vtrũ maritus
teneatur in rebus dotalibus, de leui culpa. ¶ Quidã dixit n gũt
aut comittit in faciendo aut negligendo, ꝛc. ꝛ finaliter gl. tenet
ꝙ teneatur de leui culpa, quod eſt verus, ſiue in faciendo, ſiue in
omittendo, qd dixi in l. ſi mora. ſ. eod.

ADDITIO.

a ¶ Rebus proprijs. [a] Adde quod non ſufficit quem vti negligẽ
tia in rebus proprijs, vt excuſetur ſi eadẽ vtatur in alienis ſecũ
dum doc. Quod limita niſi res aliene eſſent cõmiſſe arbitrio iſtiꝰ
negligentis, ſecundũ Bal. in l. j. ȷ. de ſol. per. dic. l. j. iũcta l. cete
rũ cũ gloſ. magna. eod. titu. ꝛ ibi Angel. ꝛ Paul. de caſt. ꝛ quo
modo probetur negligẽtia, quando in aliquo actu requiritur dili
gentia, vide Bart. conſil. cij. incip. chariſſime domi.

2 ☞Compenſatio ſit in dote, quando quantitas debetur vtrinq;.
3 Vxor commodans res viri quando committat furtũ. Et ibi, ad quid teneatur.
Arbitrium eſt iudiciũ, tempus quod datur mulieri ad reſtituendas res viri per ipſam commodatas.
4 Vir ſciens vxorem commodare res ſuas, ⁊ non prohibẽs quãdo videatur permittere.
5 Obligationis vis, rẽ reſtituti, ea natura eſt vt ita deueniat ad eſtimationem non apparente re ſicut non extãte.
6 Si res commodat per vxorem non inueniatur, tenetur cauere, ⁊ de quo caueat.

§. Si vxor. Qui propter dolum tenetur reſtituere rẽ, nõ cõſequitur dilationem ed eam perquirendam, alias ſecus. h. d. Op. C. d rei vxo. §. taceat, ⁊ §. ſ; nec ob
1 impenſas. Quidam dicunt ꝙ hic corrigitur: ſed veritas eſt† ꝙ ſta ꝙ ſit cõpenſatio quãdo quantitas debet vtrinq; Dixi in l. rei iu dicate. §. j. ĩ. cod. ¶ Dicitur hic ꝙ cõpenſabitur, quero quid: in
2 gl. ſunt n oi. Nam gl. tenet ꝙ† mulier teneatur ad duplũ, vel ad quadruplum, q; furtũ cõmiſit. Hu. ꝙ ad ſimplũ tantũ. Et bene tenet Dy. Nam cõſtãte mat. nõ naſcitur actio penalis. ergo nõ naſcitur eo ſoluto, niſi de nouo contrectet, ſ; hic nõ contrectauit.
3 ergo ⁊c. vt l. iij. ĩ. rer. amo. ¶ Quero, †quod tempus eſt iſtud ꝙ datur mulieri: in gl. ſunt opin. tene ꝙ erit in arbitrio iudici. arg.
4 l. j. in fi. ĩ. de iur. deli. ¶ Quero an eo ipſo. †ꝙ vir nõ prohibuit, videatur permittere: Gl. videtur dicere ꝙ ſic. Quod intelligo ſi
a vir ſciuit ⁊ nõ prohibuit, [a]alias ſecus, vt l. qui vas. §. vetare. ĩ. d fur. Idem ſi res erat, quam veriſimiliter mulier credebat virũ pmiſſuruz cõmodare. ar. l. inter oẽs. §. recte. ĩ. de fur. ⁊ Inſti. d
5 obl. q̃ ex delic. naſc. §. plac. ⁊ ibi no. ¶ Vltimo. no. †ꝙ in obligatione rẽ reſtitui, ſicut deuenitur ad eſtimationẽ re non extãte. l.
b in re furtiua. cũ ſi. de condict. fur. ita re non apparente, [b]vt hic in expreſſius in l. cũ res. verſ. item ſi res. ĩ. de leg. j. ¶ Querit glo.
6 †de quo cauebit: Dic vt in glo. Sed illud qđ dicit, vel actionẽ cedat, nõ eſt verum: quia non liberatur cedendo actionem: quia non tenetur eo qđ habet actionem, ſed ex ſua culpa tenetur.

ADDITIONES.

a ¶ Prohibuit. Bald. ex iſto §. §. in ver. ꝓhibuit. iũcta glo. infert ad queſt. ſi vir ⁊ vxor in eodẽ inſtrumẽto ſimul donauerint Titio fundũ, qui erat in totũ viri, an dominiũ ſit in totum tranſlatum in donatariũ, an ſolũ pro dimidia: Bal. dicit ꝙ in totũ. Et quod etiã ꝑ parte mulieris trãſferatur dominium, idem tenuit Bal. in l. ſi liquet. C. de inof. do. ⁊ refert ita cõſuluiſſe Bart. ⁊ ꝓ hoc facit dictuz Bar. in l. cũ pater. §. libertĩ. de leg. ij. vbi dicit, ſi pr̃ ⁊ fili⁹ in vno ⁊ eodẽ inſtrumento obligentur, pater videt̃ conſenſiſſe filio, alle. tex. in l. Titius. ŝ. qb. mo. pi. vel hy. Quod ꝓ no. tenuit Bald. in l. is qui. ĩ. d acquir. here. §. neq; fili⁹. ⁊ i l. fi. C. ad Macedon. ⁊ Ioan. And. in c. qui tacet, de re. iur. in merc.
b ¶ Re nõ apparente. Dic idẽ eſſe ſi appareat: tamen ſine magna difficultate haberi nõ poſſit, vel proter longam abſentiã, vel aliã ſimilem cauſã. l. naturalem. in princip. ĩ. de acquir. rer. do. ⁊ l. mulcta. ĩ. de cond. ⁊ demõ. volu. Cy. ⁊ Bal. in l. mat. C. d rei vẽdi.

1 ☞Inſtantia iudicij cepta, non tranſit in fiſcum. num. 4.
2 Fiſcus heres non eſt.
3 Inſtantia cepta cum filio tranſit in patrem.
5 Iudicem quando ſufficiat pro parte pronunciare.
6 Actor ſi petit totã rem, ⁊ in fine iudicij apparet reũ poſſidere ꝑ parte ſi iudex pro parte condemnat, ſententia valet.
7 Actionem habent ad quinquaginta, ſi peti centũ, iudiciũ tenet.
8 Dos qñ tota publicari poſſit cõſtante matrimonio, ⁊ eo ſoluto.

a §. Si bona. [a]Si iudiciũ intẽtatur ꝑ parte ſufficit ꝑ parte ferri ſẽtẽtiã. Itẽ i fiſcũ nõ trãſit iſtã
1 tia iudicij. h. d. ¶ Op. ꝙ iudiciũ nõ expiret, ſed† inſtãtia trãſeat
b ad fiſcũ, [b]vt l. ſi eum hominẽ. ĩ. de fideiu. ⁊ l. ſeru⁹. ŝ. de his qui no. infa. ⁊ l. j. C. ſi pen. ap. mors interu. ⁊ l. ſi petitor. ŝ. iu. Sol.
2 dicit Iac. de Are. ꝙ contraria loquũtur in herede: ſ;† fiſcus nõ eſt hers. vt hic, ⁊ probatur in l. inter eos fideiuſſores. §. fi. ĩ. de fideiuſ. l. quoties. ĩ. d noua. Hec ſolu. non placet. ſufficit em̃ ꝙ in aliquẽ tranſeat bona vniuerſaliter, vt patet i patre, qui occupat
3 bona filij iure peculij, ⁊† in eum tranſit, ⁊ trãſfertur inſtãtia, vt l.
4 tam ex contractibus. ŝ. de iud. ⁊ l. ſ; ſi vni⁹. §. filio. ĩ. de iiu. †Dic ergo ꝙ ſpeciale eſt in fiſco, vt in eum inſtantia nõ traſeat, q; ſuos
c iudices habet. ¶ Oppo. ꝙ non ſufficiat, [c]iudicẽ cõdemnare ꝑ parte cũ debeat ſententiare ſuper toto, vt l. hoc iudicio. ŝ. fa. er.
5 ĩ. C. ſi aduerſ. rẽ iud. ⁊ ibi ꝑ Pet. Sol. †quãdo iudicium ſuper toto tenet, ſuper toto debet ꝓnunciari, vt in cõtrarijs. Sed quãdo tenet pro parte tantũ, ſufficit ꝑ parte ꝓnũciari, vt hic. Pet.
9 hoc dicebã in queſtio. de facto. Petitor† petij rem, in fine apparet conuentum non poſſidere, niſi ꝑ parte, iudex pro illa parte eum condemnauit, de alia mihi dixit, puto ſentẽtiã valere: q; ꝑ parte quã non poſſidebat nõ valet iudicium. l. fi. d rei vend. ⁊ ibi
d Cyn. ⁊ C. d alie. iu. mu. cau. fac. l. j. ¶ Quid ergo dices, [d]ſi ille q
7 habebat actionẽ ad quinquaginta, petijt centũ, an ſufficit iudicẽ pronũciare de quinquaginta: Reſpon. non, vt dicam in l. j. C. ſi aduer rem. iu. quia in totũ tenet iudicium, licet nõ totum debeatur. Tex. eſt i c. Abb. ſane. extra de reiudi. li. vj. ⁊ l. cũ putarẽ. ŝ. famil. erciſcũ. ¶ Quero, dicit̃ hic ꝙ dos fuit publicata ꝑ parte quero exemplum, Glo. dicit in l. Iulian⁹. de vi priua. ¶ Ex hoc
8 no. † qđ dos fuit publicata ſoluto matri. q; lex Iulia d vi priua. non eſt in illis caſibus in qbus poteſt fieri publicatio dotis cõſtante matrimonio, qui ponũtur in l. iij. C. de bo. dam. ¶ Quero qua lege fuerunt publicata oĩa bona. Dicit gloſ. in quinq; caſibus, q ponuntur in l. iij. ĩ. de bo. dam. glo. nõ habet neceſſe ſe reſtringere ad illos caſus: q; illa lex loqtur cõſtante mat. Iſta autem de publicatione, q̃ fit ſoluto matrim. quo caſu habent locũ oẽs leges que loquũtur de publicatiõe bonorũ quod eſt notãdũ

ADDITIONES.

a ¶ Si bona. Vide Ro. ſing. dccccclxxxviij. Pan. i c. q; d iu. vide Panor. in materia. conſi. xxix. volum. ij.
b ¶ Ad fiſcum. An inſtantia cepta cũ laico tranſeat i clericũ. vide Bald. conſi. ccvij.
c POMA. ¶ Ꝓ p. ꝙ nõ ſufficiat. Et facit ſimile quod habet̃ in §. in bonefidei. Iſtitut. de act. ⁊ vide Bartol. in l. j. ſi aduerſ. rem iu. POMA. Vide Matheſil. nota. cxxxix. Fely. in c. pen. d exceptio.
6 ¶ Quid ergo dices. Adde. tu ⁊ vide Barto. in l. q vas. i prici, ff. de fur. Paul. de caſt. ⁊ ibi do. Alexan. in l. quidam eſtimauerunt. ŝ. ſi certum petatur.

LEX XXVI.

1 ☞Compenſatio in actione de dote quod non prohibetur.
2 Mulier contra virum retinet, ⁊ compenſat.
3 Pater cedendo actionem contra filium non liberatur.
4 Actionem habens de peculio, qñ poſſit de ea compẽſationem opponere.

SI filiofamilias. In peculio filij videt̃ eſſe quicqd mulier d bet filio, ⁊ ideo illud mulier poterit cõpẽſare, h. d. Ad de tex. ibi. vxori debeat, quaſi dicat impenſe, res donate, ⁊ amote, non valebãt tantũ, quantum erat dos, ⁊ ſic pater habebit totum ꝑ compenſationẽ, ⁊ reſiduum adhuc debebitur, ſecundũ Iac. de Are. Op. C. de rei vxor. act. l. j. §. ſ; nec ob impẽſas. Dicit glo. ꝙ iſta lex cor. igitur hodie: quia prohibita eſt cõpenſatio in actione de dote. Idẽ no. ŝ. eo. l. j. in gloſ. magna, ſ. ꝙ
1 cõpenſatio hodie ſit prohibita. Contrarium† no. i multis locis, ⁊ verius, vt dixi, ŝ. eod. l. rei iudicate. §. j. quia etiam in actione dotis obijcitur compenſatiõ. Sed quicquid ſit. poſito ꝙ compenſatio eſſet prohibita, iſtã lex non corrigitur. Nam compenſatio eſt prohibita opponi contra mulierem agẽtem actione de dote hic vero permittitur mulieri conuenente de dote ob res donatas, amotas, vel impenſas, vt cõpenſationem opponat. Cum ergo ſit in fauorem mulieris, non d; intelligi correctũ, per §. ſ; nec ob. impenſas. ŝ. alle. cum ſit in fauorem mulieris. Et hoc verũ, ſi res donate, vel amote, ſint cõſumpte a viro, ita ꝙ vtrique debeatur quãtitas. Sed ſi res extarent adhuc, mulier haberet retentionem illarũ reruz pro dote, per hanc legem, que indiſtincte loquitur, ⁊ eſſet ſpeciale fauore mulieris, contra regulã poſitã in
2 l. ſub pretextu. C. cõm. ¶ Not. ergo ex hac lege quod† mulier ꝯ virũ retinet, ⁊ cõpenſat, ⁊ in hoc nulla hodie facta eſt ꝯpenſa-
3 tionis mutatio, ⁊ hoc t; hic Iac. de Are. ¶ †Quero an pr̃ cedendo actionem liberetur. Reſpon. ꝙ nõ, q; haberet cedere eandem contra ſeipſum, ꝙ cum non poſſet fieri, de neceſſitate ſit cõ-
4 penſatio, ſcđm Dy. †ꝙ ille qui habet actionem de peculio, non poteſt de ea cõpenſationem opponere, vt l. cum fundus. §. ſeruum. ŝ. ſi cer. pe. Sol. Illud eſt verum, quando pater vel dominus ageret actione propria. ſecus ſi peculiari, vt dic quod hic conſtabat peculium eſſe ſoluendo.

1 ☞Dotis actio arbitraria non eſt.
2 Maritus tenetur de dolo, lata culpa, ⁊ leui.
3 Vir poteſt alienare ſeruitutes fundo dotali debitas. non vtẽdo,
4 non tamen patiendo.
5 Res dotales an ſint vere vxoris ſoluto matrimonio:

§. Maritum. Maritus, qui cotez reſtituit, tenet̃ cauere de dolo ⁊ lata culpa, ⁊ cõtra nõ reſtituentem

ſtituentum iuratur in litem,hoc dicit.Quidam dicūt per iſtum
1 §.j actionē de dote eſſe arbitrariam,ſed nō eſt verū. Ideo enim
2 in ea iuratur in litem:quia eſt bone fidei,vt hic dicit in gl. †Que
ro,de qua culpa teneatur maritus glo.ponit opinionē. Veritas
eſt,ꝗ tenet̄ de dolo,lata culpa,⁊ leui,vt dixi plene in l.ſi mora.§.
eod. ¶Quero exemplum,in quo vir potuit committere culpam
conſtante matrimonio.Gl.dicit,ſi forte ceſſauit vti ſeruitutib⁹,
3 ⁊ ſic ſunt amiſſe.hoc nō placet Jaco.de Arena.quia † vir nō pōt
alienare ſeruitutes fundo dotali debitas,vt l.lex Julia.alias ē
l.Julian⁹.§.de fundo dot.Sed pōt ſuſtineri gl.ꝙ nō pōt aliena
a nare patiēdo,ᵃvt ibi ſed non vtēdo ſic vt hac gl.not.⁊ l.ſi mari-
tus.§.de fun.dot.arg.infra de diuer.⁊ temp.preſcri.l.lōge.⁊ ꝙ
4 ibi no. ¶Ultimo hic videtur text.ꝙ ſecundū iura.†Digeſtorū
ſolutio matrimonio res dotales ſiunt mulieris,ibi,dum text.dt,
res noſtras,⁊c.ſ.exponit gloſſa res noſtras,ſcilicet ſpe,nō re:⁊
ſic determinat gloſſa ꝙ etiā ſoluto matrimonio non ſunt res do
tales mulieris vere Jacob.de Are.contra per l.in rebus.C.de
iure dot.Sed illud eſt verum tempore illarum legum:hodie ſe
cus,vt dixi in l.ſi mora.§.codem.

ADDITIO.

a ¶Patiendo.An patientia habeatur pro traditione,vide Bal.
conſi.ccxxviij.ij.lib.

§.Si poſt diuortium.

Poſt morā periculu rerū dotali ſpectat ad virū.hoc.dt. ¶Querit glo.†an dbeat adhiberi diſtictio
an res dotales eſſent eodem modo perituræ penes vxorē,vel nō
Et iſte textus facit,ꝙ non ibi dū dicit,omnimodo,⁊c. In actio-
nibus realibus dic vt plene not.in l.ite ſi verberatū.§.fin.de rei
vendi.In perſonali,dic vt no.in l.quod te.ſupra ſi certū petat.
Dixi in l.nemo re ſuam.§.j.infra de verborum obligationibus

§.Si qui dotaliū.

Vir tenetur perſequi ſeruos fugitiuos ſua culpa ſuis expenſis,hoc dicit.

1 ☞Succeſſor quando teneatur ſtare colono.
2 Cōductor poteſt dicere ſe remanere in re cōducta vigore pigno
ris,⁊ non poteſt expelli a ſucceſſore quando locator pro obſer-
uatione obligat omnia bona ſua.

a **§.Si vir.** ᵃVxor tenetur ſtare colono,⁊ pēſiones ſequētium annorū ſpectant ad eam,precedentium
ad virū.hoc dicit.Adde ad textum ibi,maritus damnat⁹ ſit,dic
colono,⁊o ꝙ mulier colonū expulit.Jacob.de Are.¶Opponit
C.locati.l.emptorē,⁊ l.nihil proponit.§.j.de legat.j.Sol.hic in
ſucceſſore,ad que quis cogitur ex neceſſitate transferre in cōtra
rijs vero trāſferebat ex voluntate.Hanc ſolutionem ponit glo.
in l.diuortio.§.cod.in gl.magna.Contra iſtam ſolutionē oppo
nitur §.locat.l.ſi quis domū.§.j.Solu.ibi fructuarius nō habe
bat plenā adminiſtrationem reſpectu iuris dominij,hic marit⁹
plenā adminiſtrationem habebat.Circa hanc materiam Jac.d
Are.ponit hic vnā diſtinctionem,⁊ Cynus aliā in l.emptorē.C.
b locati.Et neuter eorū plene dicit.Dic ergo latius ᵇ⁊ ſic.Cum
1 queritur,†an ſucceſſor cogat̄ ſtare colono,aut loquitur in ſucceſ
ſore vniuerſali,⁊ tūc non eſt dubiū ꝙ tenetur,⁊ cogitur,ſicut de
functus l.hereditas.⁊ l.nō debet.⁊ l.heredem.infra d reg.iuris.
c Aut de ſucceſſore ſingulari,ᶜ⁊ tunc,aut conductori eſt cōſtitutū
ius in re,⁊ quilibet ſucceſſor cogit ſtare colono,l.j.§.j.j.d ſuperfi
cieb⁹,⁊ l.j.⁊ ij.§.ſi ager vectigalis vel emphytheuti.petat. Aut
ei nō eſt conſtitutū ius in re ⁊ tūc aut ſucceſſor nō ſucceſſit in ple
num ius,vt miſſus in poſſeſſionez cauſa rei ſeruande ⁊ cogit̄ ſta
re colono,vt l.in vēditione.§.j.d bonis authoritate iudicis poſſi
d dendis.Aut ſuccedit in ius plenum,⁊ tunc aut ex volūtate,⁊ nō
cogitur ſtare colono,vt l.emptorē.C.locati ⁊ l.nihil.§.j.j.de le.j.
Fallit fauore fiſci,vt l.ſi.§.ſi.j.d iure fiſci.aut ſucceſſor fuit ex ne
ceſſitate ⁊ tūc aut ille,ꝗ locauit,nō habebat plenā adminiſtratio
nem,vt fructuarius reſpectu iuris dominij ⁊ ſucceſſor nō tenet̄
ſtare colono,vt l.ſi quis domū.§.j.§.locati.Aut habebat plenā
adminiſtrationē reſpectu eius,cui reſtituit poſtea,⁊ ſucceſſor te
net̄ ſtare colono,vt l.ſi tutele.j.de adminiſtratione tutorū. Aut
habebat plenā adminiſtrationem nomine ſuo ⁊ tunc ſimilit̄ ſuc
ceſſor in quez transfert̄ ex neceſſitate tenetur ſtare colono,vt hic
innuit iſte §.ꝙ mulier habet neceſſe ſtare colono viri,quod ſane
intelligo,ſcilicet quādo ex neceſſitate quadam:quia cauit mari-
to de idemnitate,⁊ per conſequens de patientia preſtanda colo,
no ſed non vt colono detur exceptio vel retentio. Nam hoc non
2 eſt iure cautum. Iſta lex dicit hoc,ſi inſpicias eam mille annis
e ¶Ultimo ex pdictisᵉhabetis notare,ꝙ quando aliquis locat
domum vel fundum,⁊ pro obſeruatiōe obligat omnia bona ſua,
ꝙ colon⁹ vel inquilin⁹ poteſt dicere ſe remanere in re cōducta,
ſcilicet vigore pignoris ⁊ ſic ſucceſſor non poterit eū expellere:
quia habet ius in re ſecundum,diſtinctionē predictam,idē nota
j.de ſuperficie.l.j.§.quod autem.

ADDITIONES.

a P.Pau.P.¶Si vir.Vide aliquid per Co.cōſ.xxx.inci Ma
gna authoritas.Alexan.con.cxviij.vol.v.Pau.cōſi.xxvj.i iij.
dub.vol.ij.Jaſ.in l.quoties.in x.limitat.C.de rei vend.An antē
ſufficiat generalis obligatio vide Alex.hic,⁊ in l.qui abſenti,vbi
Are.⁊ Pau.de Caſt ff.de acquir.poſ.⁊ Are.in l.ſi ita quis.§.ca
lege.ff.de verb.obliga.
b Poma.¶Dic ergo latius.Vide Pau.in ca.fin.ne prela.vices
ſuas.Pan.in c.nemo.de elect.lib.vj.Ro.ſing.lxiiij.
c ¶Singulari.Sed an ſucceſſor territorij vel iuriſdictiōis dicat̄
ſingularis vel vniuerſalis:vide Bal.cōſi.lxv.Et an ſucceſſor in
eccleſiaſticis teneat̄ ſtare colono:vide Bal.conſ.xxxvij.j.li.Cu.
conſi.j.de loc.Et quid ſi prelatus recipit penſionē toti⁹ locatio
nis per eundem conſi.vij.e.ti.per Pet.d Anc.cōnſ.cxv.per do
Car.cōſi.xliij.⁊ xcv.Que autem dicatur longatio ad longū tem
pus:vide Cal.conſ.viij.Et de locatione prelati quando valeat ⁊
quando ſucceſſor teneatur ſtare,vide pleniſſime An.cō.ccxliij.
d Poma.¶Et tunc.Vide Ro.conſi.xrij.
e Poma.¶Ultimo ex predictis.Vide Rapha.Cuma.cōſ.xxij.
Card.conſi.xcv.

LEX XXVII.

1 ☞Mora purgatur per oblationem ſequentem.
2 Maritus an teneat̄ per interitū rei eius culpa leui interueniēte:
3 Maritus non tenetur de leui culpa poſt oblationem.

a **Semel mora.** Oblatio ſequens purgat moram precedentem.⁊ eius effectum tollit.hoc dicit.¶Opp.⁊ videt̄ ꝙ non ſit mora
viri poſt quā vir obtulit,⁊ mulier accipere noluit vt l.
1 mora.§.de vſur.Reſpondeo,ꝙ ab initio fuit mora,ſed poſtea†p
2 oblationem ſequentem purgatur.¶Quero†vtrū liberetur ma
ritus interitu eius rei,interueniente culpa ſua:Gl.videt̄ dicere
ꝙ non,⁊ intelligit hic ſeruū deceſſiſſe ſine dolo ⁊ culpa mariti.ꝙ
3 intellige de lata culpa.†De leui enim nō tenet̄ poſt oblationē,
vt l.ſi mora.§.eo.⁊ ibi dixi.¶Quero vtrum alijs modis mora
purgetur.Dic vt in gl.

ADDITIO.

a Semel.Refert Pau.de Ca.ꝙ Bal.inducit iſtū text.ad q.duo
rum qui fecerunt pacē,⁊ promiſerunt ſe non offendere ſub pena
tamen vnus primo offendit,alius ſecundo,videbitur ꝙ ſecūdo
offendēs tantum teneretur ad penam qr vltima mora nocet,ꝯ
trarium tamē determinatur p text.in l.eum par.§.illi.j.de reg.
iur.⁊ in l.j.§.idem ait.j.ne quid in loco pu.⁊ in c.conſtitutus.d
penis.Joā.And.in rub.de treu.⁊ pa.i addi.Spec.Bal.Imo.
Paul.de Caſt.hic,cū multis concor.de quo per Rom.conſi.cl
xxxiij.⁊ cclviij.Pau.de Caſt.conſi.lxxiij.per Alex.conſi.cxix.⁊
ſeq.iiij.vol.⁊ plene p Bal.conſi.lviij.j.volu.

LEX XXVIII.

1 ☞Extraneus nō habet eadem priuilegia,que habet mulier

Si poſt. Diuortium.Licet perſona actoris mutetur,non tamen mutatur qualitas actiōis,ſcilicet reſpectu conuenti.ᵃhoc dt.Opp.j.cod.
l.ſi marit⁹.Sol.ſi mutatur perſona ex parte rei,mu-
tatur etiā conditionis ex parte actoris.vt ibi:ſed ſi mutatur p
ſona ex parte actoris,non contingit mutatio ex parte rei,vt hic
1 ſed bene contingerert mutatio ex parte ipſi⁹ actoris:q:† hīs
extraneus agens nō habet eadem priuilegia que mulier,vt C.
de priudo.l.j.⁊ aſſiduis.§.exceptis.C.qui po.in pig.habe.

ADDITIO.

a ¶Conuenti.Adde ꝙ Bal.infert ad ſtatutum diſponens,ꝙ fra-
ter non poſſit facere capi fratrem pro debito,ꝙ ſi frater cedat
actionem ſuam pro debito,ceſſionarius non poterit ipſum face-
re capi.Quod limitat Pau.de Caſt.ſi ſtatutum loquitur in rē
cum dicat pro debito fratris fratrē capi nō poſſe.argu.l.aut q
aliter.§.fina.j.quod vi aut clam.ſecus ſi in pſonā,ſecūdū Bald.
argumen.l.qr tale.§.codē.⁊ hoc vltimū limitat Romanus ve
rum ſi ex lucratiua.l.apud.§.de authoritate.j.de doli exceptio.
iuncto §.ſi cū legitis ca.l.Refert etiā Pau.d Caſtr.ꝙ ſi data fuit
licētia creditori,vt propria authoritate poſſit igredi poſſeſſio-

d

nem rei debite,ꝙ poterit vti hac licentia cõtra heredẽ eius. Sꝫ
quid ſi mulier in inſtrumento dotali habet tale pactũ, an ſoluto
matrimonio,poterit vti illa licẽtia non citato poſſeſſore authori
tate iudicis: Uide Bal.cõſ.cccxxxiiij.j.vo. An autẽ frater fratrẽ
poſſit capere propria authoritate,⁊ quando portauit eum depi
ctũ in ſcuto:vide Bald.conſi.lix.j.lib.

LEX XXIX

1 ☞ Maritus debet poſſe facere de iure ⁊ de facto.
2 Maritus obligatus pure pro vxore,an antequã ſoluat poterit.
compenſare.
3 Fideiuſſor pro euictione antequam res euincatur,an ⁊ quando
poſſit agere vt liberetur.

Facere. Quod vir ab eius vxore põt exigere,i
eius bonis nõ comportat.⁊ illud dicit
poſſe facere,ꝙ dicit hic in tex.ibi,poſſe facere, ⁊ ideo
in hoc cõpẽſatio nulla obijcit mulieri hoc dt. ¶ Que
ro vtru indiſtincte marit⁹,dicat poſſe facere totum id ad ꝙ ha-
bet actionẽ.Gloſſ.dicit ꝙ ſic ſi debitor eſt ſoluendo,vnde requi-
1 ritur.†ꝙ vir poſſit facere de iure ⁊ de facto. Nã alias eſt inanis
actio.quã inopia debitoris excludit.l.nam is.ſ.de dol.Sꝫ Dy.
dicit ꝙ inquantum ad cauſam huius legis eo caſu quo mulier
cõtra virum habet actionẽ,ſufficit ꝙ vir ſibi ipſi ſemper ſit ſoluẽ
do.l.Neſenni⁹.§.fin.de re iu.⁊ l.querebat.j.ad lega.Fa. ¶ Que
2 rit gl.quid † ſi maritus eſt obligatus pro vxore pure an anteꝗ̃
ſoluat poterit mulieri cõpenſare:Glo.dicit ꝙ ſic.in l.ſi quis mã
dato.neg.ge.In contrarium facit,quia fideiuſſor non repetit an
tequam ſoluat,vt l.Lucius.ſ.manda.Sed ratio diuerſitatis pa
tet in l.indebitũ.ſ.de condict.indeb.⁊ no.in d.l.ſi quis mãdato.
a ¶ Ultimo a Jac.de are.inducit hunc in fi.in ar.†ꝙ fideiuſſor d
3 euictione antequam res euincatur,etiam ſi ſtetit per magnũ tem
pus,non poteſt agere,vt liberetur:quia adhuc obligatus nõ eſt
vt hic in fin.huius legis ꝙ tenet Cyn.in l.ſi pro ea.C.manda.

ADDITIO.

a ¶ Ultimo.Idem tenet Joan.And.in addi.ad Spec.in ti.d iu.
in iiij.parte in §.ſpecialia.in addi.que inc.Joan.de Pronoſco.
Bar.in l.j.C.de fideiuſ.idem tenent Mod.

LEX XXX.

1 ☞ Dotis actio eſt nata ante ſolutum matrimonium ſpe.
2 Dotem ſtipulari incontinenti patrẽ quando dicatur.Et ſic quo
modo dicatur facta ſtipulatio incontinenti.⁊ nu.5.
3 Pater poſſit ne ante contractum matrimonium,⁊ poſt ſtatim ſi
bi dotem ſtipulari quid in extraneo.
4 Pater ſicut non poteſt dirimere ſponſalia,ita nec inuita filia do
tem ſtipulari.

Quoties. Pater approprìat ſibi actionem de
dote ſi ante matrimoniũ ſtipulet,
1 poſt tempore traditionis:alias ſec⁹ niſi filia ei conſen
tiat.h.d.†Ꝑ ppo.q actio de dote non eſt nata ante ma
trimoniũ ſolutũ,vt l.in rebus.C.de iur.dot. Dixi in l.ſi cõſtan-
te.§.j.ſ.eod.Si non eſt,ergo non poteſt ſtipulãdo in ſe trãſferre
dotem. Dico ꝙ trãſfert in ſe ſtipulãdo.ſcilicet.ſpem actionis d
dote.¶ Op.C.d iu.do.l.auia.Sol.pater ſtipulãdo appropriat
ſibi actionem de dote vt hic,ſecus ſi paciſcendo,quãquã inconti
nẽti,vt ratio ibi patet,licet i extraneo ſit ſecus.¶ Quero,hic di
2 citur†patrem debere ſtipulari incõtinenti,qualiter debet intelli
gi.Breuiter,aut dat dotẽ pater,aut extrane⁹. Primo caſu,aut
ante matrimonium contractũ,⁊ tunc ſemper dicitur incontinen
ti,ſiue precefferit promiſſio d dote dãda ſiue non, vt hic in verſi.
cu.planẽ.Si poſt matrimoniũ contractum, tunc aut nulla pro-
miſſio preceſſit de dote danda,⁊ tunc dicit incontinenti tẽpore
traditionis,vt hac lege in principio. Aut preceſſit ꝓmiſſio d do
te danda.⁊ tunc debet intelligi incontinẽti tẽpore promiſſiõis:
alias autem querit ius filie,vt C.d rei vxo.actio.§.accedit.⁊ C.d
pac.conuen.l.ex morte.ſecundum Dy.Quod intellige verũ ſi ꝓ
miſſio fuit facta tẽpore matrimonij,vel poſt.Nam ſi ante.totum
tempus ante matrimoniũ dicitur incõtinenti,vt dixi ſ.Si vero
a dotat extraneus, a ſi nulla preceſſit promiſſio dicitur incõtinẽti
tẽpore traditionis,vt C.d rei vxo.actio.§.accedit.Si vero ꝑceſ
ſerit promiſſio dicitur incontinenti tẽpore promiſſiõis,ſiue fue
rit facta ante matrimoniũ,vel poſt vt l.ex morte.C.de pa.con.⁊
not.in d.§.accedit.Idẽ dico ſi tempore promiſſionis apponat
pactũ de prouiſiõe ſibi facienda,de dote reſtituẽda, arg.l.Mo
3 deſtinus.j.d ſol.¶ Quero.que eſt ratio† ꝙ pater ante matrimo
nium poteſt quandocunqꝫ ſtipulari,licet promiſerit dotem ante
extraneus vero nõ.Gloſſ.dicit,quia ante matrimonium filia nul
lum ius habet in dote,vt hic in vlt.glo.Sed certe illa eadẽ ratio
videtur in extraneo vt l.ſi extraneus,ſ.de condict.ob ca.Sꝫ ra
tio eſt,quia pater ante matrimoniũ,contractum poteſt ſpõſalia
a muliere cõtracta diſſoluere ꝙ fieri põt l.in poteſtate.ſ.de ſpõ.
⁊ ſic eſt in eius poteſtate ne matrimonium contrahatur, merito
eſt in eius poteſtate ſtipulari dotem:ſed in poteſtate extranei nõ
eſt dirimere ſpõſalia,eodem modo nec ſtipulari dotem: ſꝫ poſt
contractum matrimonium in neutris poteſtate eſt illud diſſo-
luere,inuita muliere.C.de repud.l.diſſentientis.cũ l.ſe. Et hãc
4 rationem ponit tex.in l.adoptiuũ.§.j.ſ.de iur.do.Et ꝑ hoc† di
co,ꝙ ſi de iure Canonico pater nõ põt dirimere ſponſalia ꝙ nec
etiam poteſt dotem ſtipulari,inuita filia ſua. ¶ C p.j. eo.l.poſt
dotem.Sol.illud cõtrarium eſt quod legem reddit difficilẽ. dic
5 vt ibi. ¶ Ultimo ſcias.†qd hic non cadit illa expoſitio quã qui
dam faciunt quod incontinenti dicitur fieri quicquid ſit conſtan
te matrimonio vt gloſſ.dixit,quod plene examinaui in l. iuriſgẽ
tiũ.verſicu.vt puta,ſi poſt diuortium.ſ.de pact.

ADDITIO.

a ¶ Extraneus.Sed quid ſi ſit dubium,an fuerit ſtipulatus incõ
tinenti,vel ex interuallo,pro extraneo tamen ſint alique conie-
cture:vide Bal.conſi.xlij.j.vol

§.Siquis. Si extraneus ſtipulatur dotem ſolutio fa
cta vxori maritum non liberat.h.d.

LEX XXXI.

1 ☞ Mulier nupta ſecundo habet priuilegia dotis.
2 Dos eſt neceſſaria,etiam ad ſuſtinenda,onera matrimonij,ſicut
ad mulierem maritandam.
3 Maritus an poſſit ſoluto matrimonio dotem exigere. vt lucre
tur interuſurium medij temporis.

a Nupta. a C p.C.de repud.l.cõſenſu.Sol.intelli
ge ꝙ hic diuertit ſine culpa ſua. ¶ Que
1 ro†an iſta mulier habeat priuilegiũ actionis de dote
b Jaco.de Are.dicit ſimpliciter quod ſic.In ꝯrium b fa
cit ſ.eod.l.j.nam poſtquam eſt nupta ceſſat ratio concedendorũ
priuilegiorum mulieri concedebantur eñ propter eam maritã
2 dam.Sed Ja.de Are.dicit,⁊ bene,†ꝙ dos no ſolum eſt neceſſa
ria ad maritandã mulierem,ſed etiã ad ſubſtinẽda onera matri
monij.Pro hoc eſt caſus in l.aſſiduis.§.exceptis.C.q po.i pi.
ha.⁊ l. etiam.ſ.eo.vbi filij primi matrimonij habent priuilegiũ
ergo multo magis ipſa mulier.quod not.

ADDITIONES.

a POMA.¶ Nupta.Uide Alexan.conſi:vij.
b P.PAV.P.¶ In contrarium.Uide Mod.Inſt.de act.in §.fue-
rat.in glo.fin.in prin.

1 §.Quoties. a Non† poteſt qs petere ꝙ exactũ coge
retur reddere, ſed ſatis debitorẽ libe-
2 rare.h.d. ¶†Quero vtrum maritus poſſit ſoluto mat. dotẽ
exigere, vt lucretur interuſurium medij temporis, quod olim
tenebatur reſtituere annua,bima idẽ,hodie poſt annum: Reſ-
pon.vt di cam.j.eo.l.ſi ſocer.§.Lucius.

ADDITIO.

POMA.¶ Quoties.Declara iſtũ.§.vt per Barto.in l.ita ſtipu
latus,in.j.q.ff.de ver.oblig.

LEX XXXII.

1 ☞ Fiſcus tenetur ad dotẽ pro ea parte pro qua bona mariti ſũt
publicata.
2 Uir eſt liberatus pro ea parte pro qua fiſcus tenetur.
3 Dotem remiſſam pacto pater non exigit ſoluto matrimonio.
4 Matrimonio ſoluto quando vir poſſis dotem petere.
5 Dos non poteſt eſſe ſine matrimonio inſtatuti vel pretorio.
6 Actio iudicati conſolidatur in filiam poſt mortem patris,ſicut
actio de dote.
7 Actio quando fiat ad heredes tranſitoria per ſententiam.
8 Pater,⁊ filia in dote,non habentur vt duo rei.
9 Heres patri cogitur dotare filiam.
10 Conſentiens alicui quando videatur conſentire heredi eius.
1 Exactiõe dotis facta patre an perimat ius cõſolidationis filie
2 Cõditio vnius ex inſtitutis pro parte ſi pendet an alij poſſint
interim inſolidum agere vel conueniri.
3 Fructus augent dotem ⁊ ꝙ iuris eſt in dote idem eſt in fructib⁹

14 Dos eſt quid vniuerſale ꝛ augetur a fructibus.
15 Dotis fructus non ſunt dos.
16 Legata facta ſeruis dotalib⁹:qñ ſint viri,ꝛ quando mulieris.

1 SI marito. †Pꝛo qua parte bona mariti publicãt,ꝑ ea parte ad dotem
a fiſc⁹ᵃ tenetur.h.d.℄ Ꝯppo.ille ad quẽ bona ꝑuene-
rũt nõ tenetur creditorib⁹,vt l.mulier bona.s.de iu.
do.ꝛ C.de her.vel actio.vẽ.l.j.ꝛ ij.Sol.Hic bona mulieris ꝑue-
nerũt ad fiſcũ iure cuiuſdã ſucceſſiõis:in cõtrarijs ꝑuenerũt ex
contractu,ſecũdũ Dy.vt l.iij.§.cum ex cauſa.de iu.fiſ.Uel dic,ꝙ
hic bona peruenerũt ad aliquem ex diſpoſitiõe legis in contra
rijs autem ex diſpſitione hominis.Facit l.j.de bono.po.ꝛ l.pꝛi
b ceps bona.j.de verbo.ſign.Oppo.de l.ſi debitoꝛ᷎.C.de ſen.paſ
Sol.ibi fuit publicata certa res,hic quarta pars bonoꝛũ.Uel
melius,fuit ibi reſtitut⁹ ad certas res,hic in quarta parte bono
rũ fuit facta publicatio.℄ †Quero,ã vir ſit ipſo iure liberat⁹,ꝑ
2 ea parte q̃ ꝑuenit ad fiſcũ:Ueritas eſt ꝙ ſic.l.ſi debitoꝛe depoꝛ.
j.de fideiuſ.lꝫ quedã glo.dicat cõtrariũ,quod examinaui plene
in l.vbicunqꝫ.j.de fideiuſ.vbi dicit,quod non tenetur ciuiliter,ſꝫ
remanet obligatio naturalis:ſed in l.fi.j.de duo.re.dubitat.

ADDITIONES.

a ℄Fiſcus.Pau.de Caſt.hic refert Bar.in res.§.res aũt.j.de
iur.fiſ.dicentẽ,quod bonis confiſcatis ſi cõparet mulier vel al-
ter creditoꝛ cum inſtrumento ꝙ nõ debet compelli ad dãdum
libellum,ꝛ ꝓcedendum oꝛdinarie coꝛã iudice fiſcali,imo ſũma-
rie debet eis ſolui per officialles camere.viſo de iurib⁹ eoꝛum,
ſine alio iudicio,ſine alia ſententia diffinitiua,ꝙ ꝑpetuo dici mẽ
ti tenendum eſſe.
b ℄Si debitoꝛ.Uide Imo.conſi.xxxv.

§.Si pater. †Dotẽ ſub pacto remiſſã pater non exi
3 git ſol.matrmonio.h.d.℄ Ꝯppo.quia
ſolutione ei⁹ quod debetur tollitur omnis obligatio,vt j.eodẽ.
l.penul.§.ſi vir.ꝛ.s.de iur.doti.l.vir ab eo.So.hic duos fuit re
miſſa pacto.ibi acceptilatione,que vicem ſolutionis obtinet ſm
Dyn.ꝛ Iac.de Are.que ſolutio an vera ſit dicã in l.pen.§.ſi vir
j.eod.℄ Ꝯppo.pactum factũ vni tranſit ad heredẽ eius,vt l.ſi
pactũ in fin.de pꝛob.Sol.hic pactum fuit perſonale.dicit enim
ne a ſe tãntam peteretur.Oppo.ꝙ ſoluto matrimonio vir nõ po
4 teſt petere dotem vt l.pꝛoxi.in fin.Sol.intellige,†ꝙ hic matri-
monium conſtabat moꝛtuo ſocero:vel ſi erat ſolutũ fuit interpo
ſitũ pactũ de dote lucrãda ſm glo.Sed illa ſol.vltima non con-
5 gruit litere.que dicit,iſta quoqꝫ pecunia in dote erit,† cum non
poſſit eſſe dos ſiue matrimonio niſi ſuſtinendo dicas,ſine matri
monio.ſcilicet inſtanti,vel pꝛeterito:ſic ergo habes,ꝙ ſi poſt ma
trimonium ſoluatur viro qui debet dotem lucrari,dicit illa pe
cunia dotis fieri,ꝛ vt dotem eam lucrari.

6 §.Si voluntate. †Actio iudicati poſt moꝛtẽ pa
tris cõſolidat in perſona filie,
7 ſicut actio de dote.hoc dicit.†℄ Op.ꝙ per ſententiã actio effi
citur trãſitoꝛia ad heredes,vt l.qui libertin⁹.§.ſed ſi iã.j.d ope.
liber.Sol.Aliud in operis libertoꝛũ,vt ibi:aliud in dote,vt hic
Dy.aſſignat rationẽ,quia ibi viuo patre nulla actio filie cõpete
bat,ꝛ ſic per ſententiam nihil ſibi auffertur:hic autem patre a-
ctio que filie competebat de dote,erat cõmunis cum filia,ſic nec
ipſa ſententia nec actio nec litis conteſt,impedit ius in filiã con
ſolidari patre moꝛtuo.℄ C p.ad hoc j.de duo.re.l.ex duobus.
8 Sol.materia duoꝛũ reoꝛum nihil habet commune cũ iſta.† Nã
pater ꝛ filia non habẽtur vt duo rei.vt l.ij.§.item ſi volũtate.s.
eod.l.non ſolũ.Oppo.de l.ſicut.§.ſi debitoꝛ.s.quib.mo.pign.
vel hypo.ſol.vbi qui cõſentit debitoꝛi,videtur cõſentire heredi
eius ergo hec filia que cõſentit patri,videtur conſentire heredi
patris.Glo.non ſoluit.Dyn.dicit,ꝙ in eodẽ ſtatu eſt ibi,a quo-
cunqꝫ res vendatur,ꝛ ex perſona heredis non variatur:hic ſec⁹
quia pater tenetur filiã dotare.non heres eius.Ita dt Dy.Te
9 net ergo Dy.ꝙ† heres patris non cogitur dotare filiã,ꝙ no.Cõ
a trariumᵃ not.ipſe idem in l.in inſulam.in pꝛinc.j.eod.ꝙ eſt ve-
10 riũ.vt dicam.j.eo.l.poſt dotem.Cõtrarium † ergo ſolue quan-
do quis videtur alteri conſentire ex volũtate,videtur cõſentire
heredi eius,vt in contrario:ſecus ſi cõſentit,ex neceſſitate qa tũc
non videtur conſentire heredi.Si ceſſat ratio inferẽde neceſſita
11 tis in heredẽ,que tamen erat in defuncto,vt hic.℄ Quero† cum
nec per conteſtationem,nec per ſententiam perimatur filie ius
conſolidationis,an ſaltem perimatur per exactionẽ a patre fa-
ctã:Dy.tãgit in.d.l.in inſulam,ꝛ nihil alleg.Tex.eſt in l.ij.C.de
bo.que lib.ꝛ l.fin.C.communia vtriuſqꝫ iud.ꝛ dic vt ibi ꝑ Cynũ

℄ Ultimo ſcias ꝙ eſt quedam gloſſ.j.ad leg.Fal.l.parte filiam
in pꝛin.que videtur huic tex.contradicere.ſed dic vt ibi dicam.

ADDITIO.

POMA.℄ Contrarium.Uide Alex.conſi.cxxxiij.vol.ij.

§.Cum patri. Quatenus ſolutuꝫ eſt mulieri eaten⁹
vir a coheredib⁹ ſuis nõ repetit.h.d.
Cpp.j.de hered.inſti.l.ſuus quoque.Sol.intelligas iſtã ſecun
dũ diſtinctio.illius l.℄ Cpp.de l.ſi maritus.s.famil.erciſcun.
Solu.intelligas ꝙ hic matrimonium erat ſolutũ,ibi nõ.℄ Ul-
12 timo iſte §.facit ad q.nota.in l.ij.s.ſi pars her.pe.videlicet,† vt
pendente cõditione vnius ex inſtitutis pꝛo parte,alij poſſint in
interim inſolidũ agere,vel cõueniri.Et hic videtur caſus ꝙ nõ,
niſi pꝛo parte pꝛo qua quis inſtitutus eſt pure ꝙ dixi in l.plane
§.ſi coniunctim.j.d leg.j.Sed quero,tenendo hoc,qualiter cõſu
letur vxoꝛi ad dotẽ pendẽte conditione:Dy.tangit in l.ſi con-
ſtante.s.eod.§.j.ꝙ faciet dari curatoꝛẽ bonis.ꝑ l.ſi diu.j.quib.
ex cau.in poſſ.eatur.l.j.de cura.bon.dan.ꝛ l.ſi quis inſtituat.de
hered.inſti.

a §.Si fundum. Fructusᵃ augent dotẽ† ꝛ ideo ꝙ iu
13 ris eſt in dote,erit ꝛ in fructib⁹.h.
14 d.Et per iſtũ §.dixi s.eo.ſuper rub.ꝙ† dos eſt quid vniuerſale.
qꝛ augetur fructibus ſicut hereditas,ꝛ hoc pꝛobatur in l.ꝙ di-
citur.j.titulo pꝛoxim.Cpp.C.depo.l.iiij.Sol.ibi quando fru-
ctus debent peti,officio iudicis,hic aũt pꝛincipaliter petuntur
15 actione de dote,licet† fructus non ſint dos.Ita dt gloſ.ꝙ intel-
ligo ſicut res hereditarie nõ ſunt hereditas,vt l.j.s.de ver.dini
ita fructus non ſunt dos,nec aliqua res dotalis,eſt dos:cũ dos
ſit qd vniuerſale vt s.dixi ſed fruct⁹ ſunt dotis ſeu dotales.Cp
po.j.d ver.obl.l.Iulian⁹.§.j.Dicit gl.tu dic,vt ibi.Sed illa ni
hil habet facere cũ iſta quia ibi loquitur quando dos eſt ſoluta
perfecte,ſed in re deficit aliquod ius:hic quando dos non eſt ꝑ-
fecte ſoluta.Et de iſta materia habes in l.ꝛ eleganter.§.nõ ſolũ
s.de dolo.ꝛ per Cy.C.ad exhib.l.exhibitiõis.℄ Quero nũquid
16 legata facta ſeruis dotalibus† debeãtur mulieri:Gl.ꝛ Dyn.di-
cunt ꝙ debet inſpici cuius contemplatione ſit relictum,ꝛ bene.
Sꝫ quid in dubio:Dic,vt dixi in l.aditione.de acquiren.hered.
ſm Dynum quod no.

ADDITIO.

a ℄Fructus.An poſſint in ſentẽtiã deduci ſi petiti non ſũt ꝛ an
ſuꝑ fructibus ſufficiat generalis libellus,ꝛ generalis ſententia:
vide per Cy.in l.certũ.C.de rei vend.ꝛ in l.cum pꝛopꝛia.C.ſi qs
alte.vel ſibi ꝛ ibi per Bal.ꝑ Innoc.ꝛ Lano.in c.ſignificantib⁹,
de lib.ob.ff.in c.grauis,in c.accedens.de reſt.ſpo.ꝛ in c.certi-
ſcpul.ꝛ in c.tania.de exeſ.pꝛela.i c.ij.de oꝛd.cog.ꝑ Bar.i l.ex
diuerſo.s.de rei vend.ꝑ eundem ꝛ Moder.i l.j.s.de edẽ.per
Bal.in l.§.ſi ſecundo nup.per do.de Ro.concluſ.iij.Unde.in
l.ſi filius §.j.de ver.obli.Unum dixit Ang.ꝙ iudex non poteſt
condemnare ad fructus ꝑcipiendos per ſententiã.alleg.l.j.poſt
pꝛin.s.de vſur.ꝛ eſt glo.in l.Iulian.§.j.verſic.rei iudic.s.de
rei vendicat.ꝛ idem Ang.in l.vbi.ꝛ ibi Alex.j.de ver.obligat.
per Alex.conſi.xcij.ij.vol.

LEX XLIIII.

SI pꝛioꝛ maritus. Qui pꝛomittit qd
debet intelligit de
debito cuꝫ effectu.h.d.℄ p.j.de re iudic.l.Neſenni⁹.
ꝛ de exceptio.d.l.pure.§.ſi eum.Gl.ſoluit mirabilit.
Aut maritus ꝓmittit ſimpliciter quod debet,ꝛ intelligitur cum
effectu dducto ne egeat,vt hic.Aut ꝓmiſit.c.que debet.ꝛ ſic quã
a titatem expꝛeſſam,ꝛ tuncᵃ conuenietur inſolidũ vt in contrario
argu.l.eum qui.§.ſi mulier.s.de iureiuran.Item nota.in de.l.
Neſennius.Item Azo in ſumma ſolut.matri.ꝛ videtur text.in
l.Meuio.§.a me.j.de lega.ij.Querit gl.Quid ſi poſt hanc ꝓ-
miſſionem vir efficiatur non ſoluendo:Reſpondeo,periculũ eſt
mariti,ſecundum diſtinctionem,que ponit in l.ſi extraneus.ſu-
pꝛa de iure dotium.

ADDITIO.

a ℄Et tunc.Uide Imol.conſil.cij.
℄ Pꝛo concoꝛ.aduerte quando pater pꝛeſens eſt,ꝛ tacẽs in acti
bus filij.videtur ꝙ pſumatur conſentire.ita Bar.in.l.ſi filius,ff.
de tute.Sed Ale.ibi allegat Bar.tenere cõtrariũ in hac l.q̃ do
tis.col.fi.Tu dic,ꝙ nõ cõtradicit Bar.Nã in d.col.fi.nõ loquit
Barto.i munere publico authoꝛitate,ſꝫ vtilitate pꝛiuato,vt eſt
Bart.ſuper j.Ioſoꝛ.

in tutela. put facit in d. l. ſi filius. i quo caſu multa ſpecialia addu cuntur. vt in l. cũ oſtendimus. ff. de fideiuſ. tu. Vel aliſ in d. col. fin loquit potius in caſu contrario. qñ filius intelligiẗ patri con ſentire. Itẽ allegatur contrarius, ſ. pro negatiua, ꝙ non oblige tur pater preſens, ⁊ conſentiens, niſi expreſſe ſe obliget, in l. Lu cius in fin. ff. de admini. tu. Pro affirmatiua, ſcilicet, ꝙ oblige tur, videtur velle in l. j. §. ſi is qui nauem. ff. de exer. Sꝫ ſolue ſꝫ diſtinctiones que habentur per Bar. ibidem, ⁊ melius in l. poſt dotem. vj. lect. in j. opp. hoc eo. tit. ⁊ l. ſi cum dotem. §. tranſgre diamur. hoc tit. Dic vt ibi. Et atteſtatur Barto. ꝙ habuit in fa cto ⁊ nullus ſciuit aliquid allegare. Adde conſi. ix. Franc. Are. incipi. in Chriſti, ⁊c. viſo themate.

LEX XXXIIII.

1 ☞ Mulierum genus auariſſimum.
2 Adhibitus a muliere ad ſtipulandum dotem quando videaẗ ad hibitus vt miniſter, vel animo donandi.
3 Adhibitus ſi eſt a muliere ad ſtipulandũ animo donandi, an po terit mulier donationem reuocare, ⁊ que donatio dicatur, etiam quando eſt facta mentio mortis.
4 Donatio quando arguatur ex curſu temporis, ⁊ nu. 7.
5 Donatio quod nõ preſumatur ratiõe ſanguinis ſꝫ cõſenſus ſic.
6 Donatio quando preſumatur viciſſim facta.
7 Donatio quando preſumatur ea: modo, vel genere.
8 Conſentire quando quis videatur adeundo.
9 Additio quando habeat vim ſolutionis.
10 Maritus an habeat beneficium ne cõueniatur vltra quam fa cere poſſit, quando aliquis fuit adhibitus ad ſtipulandum.
11 Adiuncto ſi ſtipulor dari an preſumatur animus donandi.
12 Tertij nomine ſi ſtipulor, emo, vel contraho, an in dubio videar donare ipſi tertio, ⁊ ibi quid in aſcendẽtibus, ⁊ quid i extraneo, ⁊ deſcendentibus.
13 Conſentiendo vt obliges rem meam non videor animo donãdi facere, ⁊ potero agere vt ſuas.
14 Conſentio ſi tibi vendenti rem meam, an videar conſentire ani mo donandi ⁊ ſic quando conſenſus inducat donationem.
15 Conſentiens donanti rem ſuam quod videatur donare.
17 Conſentio ſi alienationi rei mihi obligate, licet preſumatur re miſſio pignoris, non tamen de debito preſumitur donatio.
18 Conſentire non videtur abſens ⁊ ignorans.
19 Abſens ſciens licet nõ ſit preſens in caſibus in quibus cogere tur conſentire preſumitur conſentire.
20 Preſens, ſciens, ⁊ intelligens quãdo preſumatur conſentire, ⁊ nume. 22.
21 Tacere eſt medium inter conſentire, ⁊ diſſentire.
23 Coniunctio, que in ſe habet reuerentiam in tacente preſente, fa cit preſumi diſſenſum.
24 Poſſeſſionem meã ſi aliquis intrat vel accipiat de rebus meis me preſente, ⁊ tacente, quando preſumar conſentire.
26 Subſcribens quando videatur conſentire.
27 Sigillans quod videatur conſentire.

Q Ue dotis. Iſta ẽ pulchra lex, ⁊ hꝫ materiã quotidianã ⁊ ſubtilem, ⁊ peſſime examinatam. ⁊ hoc dicit ſm lec. quam teneo. Adhibi tus ad ſtipulandũ partem dotis, animo donandi vide tur adhibitus: ⁊ ſi maritus mulieri eſt heres, ei tenebitur, etiam ſi hrẽditas ſoluendo non fuerit hoc dicit. Primo ponit thema. Secundo reſpõdet ad queſtionem. Tertio reſpondet cuidã ta cite obiectioni. Secunda ibi nihilominus. Tertia ibi nec ad rẽ pertinere. In text. ibi compenſaſſe, id eſt, actionem confudiſſe. ¶ Opp. iſti adhibiti, videnẗ adibitiũ, vt pcuratores. l. ſi mulier de ſuo. ſ. de iure do. ergo non poſſunt illũ heredẽ conuenire. qꝛ ſi eſſet exactũ, ei reſtitueretur: vt l. idemqꝫ. §. ſi cui. ſ. manda. De bet ergo heres tueri ſe exceptione dolo facis. Glo. reſpondet, ꝙ animo donandi fecit ⁊ conſtat. alias preſumeretur vt pcurator, 1 †cum auariſſimum ſit genus mulierũ. Et ita dicit gl. quam vid. ⁊ incipit, ſi animo donandi, ⁊c. vſque ibi, niſi. ⁊ ibi dimitte ⁊ aſ ſume ibi, ⁊ ita haberet locum. ⁊ illa communiter tenetur ſed di uinare eſt, quod mihi diſplicet: quia non eſt vera lect. Dic ergo, quod hic, iſti fuerũt ad ſtipulandũ partem dotis adhibiti, ideo videẗ donare. In contrariũ vero ad totam dotem ſtipulandum fuerunt adhibiti ideo non preſumitur donatio: ſed poteſt etiam eſſe alia preſumptio modo quando mulier vult alium adhiberi ad totam dotem ſtipulandã, tunc eſt propter honeſtatem: quia mulier non vult aſſeribi in inſtrumento. l. pupillus. §. ſane. de autho. tutor. l. optimã. de contrahen. ⁊ commit. ſtip. Sed quãdo partẽ ſtipulaẗ. ⁊ ad partes alias adhibet alios. ceſſat illa pſum ptio honeſtatis, cum voluerit ſtipulari: quia ſicut patrem ſtipu latur in ſua perſona, ita ⁊ in totũ potuiſſet reiecta cauſa honeſta tis. Idem dico, ſi partem non ſtipulaẗ, ſed aliũ adhibet ad par tem ſtipulandã. Preterea, prout potuit ſine ſtipulatiõe i parte ſtare ita ⁊ in toto, ⁊ hoc pbat l. ij. C. de iur. do. l. cum propria. C.
2 ſi qs alte. vel ſibi. ¶ Op. †de l. cum maritus. §. fin. ſ. de pact. do. Glo. dicit ꝙ ibi animo donandi fuit adhibitus, ⁊ cõſtabat dona tio. Iſtud eſt diuinare, ⁊ mihi diſplicet. Sꝫ reſpondeo ꝙ ibi fue rũt adhibiti ad ſtipulãdũ dotem in vno caſu in alio nõ: ideo pre ſumitur donatio vt ibi: ſecus ſi fuiſſent adhibiti ad ſtipulãdu in omnem caſum, vt l. ſi mulier. §. fi. ſ. de iu. do. ⁊ l. cũ quis decedẽs. §. nuptura. j. d leg. iij. Tene ergo ſi conſtat ꝙ animo donãdi eſſet adhibitus, ſtamꝰ certo. Si nõ apparet tũc aut eſt adhibitus ad
a ſtipulandũ partem[a] dotis aut totam, vt vidiſtis: ⁊ rationem aſſi
3 gnaui. ¶ Ulterius opp. †poſito, ꝙ adhibitus videaẗ animo do nãdi, ipſa tamẽ mulier poteſt donationem ipſam reuocare, vt l. Seia. in fi. de dote prele. Huius contrarij timore glo. dicit, qȯ
b poteſt intelligi iſta lex quod fuit adhibitus cauſa mortis[b] qȯ in dubio preſumiẗ, Nõ ob. l. Seia, qa fateor qȯ poteſt reuocare ex preſſe vt ibi fuit hic nõ expreſſe reuocauit. ⁊ ſic gl. ȯt hic expreſ ſius. Gl. ponit iſtã op. que fuit Azonis in l. cum maritus. in fin. ſ. de pact. do. Dicit ne bene iſta gl. Et certe nec ad iſtã. l. nec ad l. contrariã bene dicit, quia donatio cauſa mortis defulcaẗ, vt l. in donationibus. C. l. Falc. ⁊ l. §. ſi quis ex mortis. j. quorũ leg. Si defalcatur ergo apparet ꝙ heres nõ tenetur vltra vires he reditarias, ſꝫ hic tex. dicit ꝙ vltra vires hrẽditarias tenet. Ergo iſta lectura nõ eſt bona quantum ad hanc legem ꝙ preſumatur donatio cauſa mortis. Ad l. Seia. de dote preleg. Reſp. q facta fuit mentio mortis, ideo pſumitur donatio cauſa mortis. Sꝫ cõ tra iſtud opp. ⁊ eſt difficile contrariũ de l. cum maritus in fin. ſ. de pac do. vbi fuit facta mentio mortis ⁊ tamen ex donatio in ter viuos. Neſcio quid dicam. Dic ꝙ ibi fuit actũ qȯ inter viuos eſſent vel ibi pſumitur propter duos actus. Unus eſt, quia fuit pacta mulier fratri ſuo, deinde alius fuit ſtipulatꝰ: ſecus ſi vno actu. d. l. Seia. de dot. preleg. Sꝫ iſtud dubitando dico. Nã ha bes, ꝙ ſi apparet de animo donãdi, ſtamꝰ certo: ſi cauſa mortis,
c vel inter viuos. etiam ſtamus certo. c. Aut dubitatur, ⁊ nũc ſi eſt facta mẽtio mortis, preſumiẗ ꝙ cauſa mortis, vt hic niſi duo actꝰ interueniant, vt dixi. Aut nõ eſt facta mentio mortis, ⁊ tunc pre
d ſumitur inter viuos vt l. ſ. alleg. ¶ Op. de l. procula[d] ſ. de pb. Glo. dicit ꝙ eſt verum niſi ratio temporis aliud inducat. ⁊ vide gl. ibi niſi ratio, ⁊c. Sic gl. tenet ꝙ ſola ratio tẽporis facit pſumẗ
4 donationem. dicit ne bene: certe †non, quia non ſufficit ſolus cur ſus temporis ad illud. Ideo dic quãdoqꝫ quis allegat titu. ⁊ cur ſum tẽporis ad illud, an ſufficiat: Dic vt dixi in l. ſi certis annis. C. de pac. ⁊ l. cũ de in rẽ verſa. ſ. de vſur. ibi tetigi de dote, ⁊ in queſtione quam diſputaui de illa que iuit ad maritũ cũ magna dote. Aliquãdo allegatur curſus tẽporis tantum, ⁊ tunc ſi eſſet tantus curſus, ꝙ ſufficeret ad preſcriptionem tũc nõ eſt dubiũ. Si non eſt ſufficiens, tunc ſi ſolus curſus temporis nõ inducit p ſumptionẽ liberatiõis. l. liberis. la. ij. §. j. j. de alim. l. Fallit in d. l. Precula. quia ibi plura interuenerunt, vt p gl. in d. l. libertis. §. j. Fallit etiam in debito odioſi lucri. l. cũ poſt. in pn. ſ. d iu. do. ⁊ l. cũ quidã. §. j. ſ. de vſur. ⁊ C. eo. l. aduerſus. Et ita debes intel ligere illã exceptionẽ. Et aduerte, quia nõ cadit ad legem ſꝫ ad regulã generaliẗ formatã, ꝙ in dubio non preſumitur animo donandi. ¶ Opp. de l. ſi ſeruꝰ communis. §. j. de don. inter vi. ⁊
5 vxo. Sol. illud. †eſt verũ, niſi ratio ſanguinis aliud inducat. ⁊ vi de glo. ibi in ver. ſciſſent, ibi, ſanguinis. Similem glo. habes i l. vtrũ. j. de do. inter vi. ⁊ vxo. dicit ne bene iſta glo. certe nõ quia l. ſi ſeruus cõmunis. §. j. non dicit, ꝙ ratio ſanguinis facit pſumẗ donationem, ſed dicit ꝙ facit preſumi conſenſum qui inducit do nationem. Et hoc dicit glo. in l. qui patitur. ſ. manda. Sed in ca ſu l. contrarie, ille conſenſus in quocunqꝫ extraneo facit pſumẗ donationẽ. ſ. in edibꝰ. in fi. j. de don. Unde ibi facit ratio ſangui nis preſumi conſenſum iſtum. Et ſic iſta gl. in quantum ad l. illã non bene ȯt. ſed ad l. iſtam prius dicit ſcilicet quod ratione ſan guinis preſumatur donatio. l. ſi mulier: in fi. ſ. de iur. do. Itẽ in patre non preſumitur. l. poſt dotem. ſecundum lect. Dyn. Item in filia non preſumitur, vt l. cum quis. §. nuptura. j. de le. iij. etiã ſm opinionem gl. ⁊ eſt caſus contra illam gl. in l. cum maritus. in fi. ſ. de pac. dota. ſecundum quod glo. intelligit. ⁊ ſic glo. ma le dicit. In vno tamen reperio, ꝙ bene dicit quando aſcendens adhibet aliquem ex deſcendentibus, vt inter filium ⁊ filiã, vt ma ter filiam ⁊ pater filiũ. tunc enim in dubio preſumitur animus donandi. Et pro hoc l. donationes. §. ſpecies. j. de do. ⁊ l. fi. e. ti. ¶ Opp. de l. ſi vero non remunerandi. §. idem Papinianus. ſ.
b manda. Gl. ſoluit †per rationeꝫ ꝙ viciſſim preſumitur donatio. Dicit ne bene iſta glo. Et dico, ꝙ bene dicit in duobus caſibus exceptis: qꝛ in dote eſt ſpãle ꝙ non preſumaẗ donatio. vt ſi mihi mulieri donaſti, ⁊ te adhibeo vt ſtipuleris. l. idemqꝫ. §. ſi cui. ſ. mã.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

Et ꝙ hoc ſit verum, eſt caſus in l. poſt dotē. j. eod. ſecundū lect.
Dyn. Sed ad illā poteſt reſpōderi ꝙ pater non videtur donare.
Sꝫ ad l. ideꝙ §. ſi cui. non videtur poſſe dari reſpōſum. ¶ Op.
e de l. vni. §. accedit. C. de rei. vxo. ac. Sol. ibi fauore dotis eſt qꝛ
illa cauſa reſpicit pietatem, vt l. cū is §. pen. ſ. de condict. inde.
¶ Op. de l. ōnino. j. tit. j. Sol. Illud eſt verū i modicis. Et ideo
do vnā regulā quā dat Juriſconſul. in l. verū. ſ. de do. inter vi.
7 ⁊ vxo. † ꝙ in dubio nō pręſumiť donatio niſi ex modo vel gene-
re, aliud inducatur, vel pręſumatur. Declaro ex modo, intelligo,
ideſt, curſu tēporis, ⁊ ex geſtu negotij, vt l. Procula. ſ. de ꝓb. ⁊
hac l. cum ſi. ſcōm lect. quam teneo in l. falſus. §. ſi ſactum. j. de
fur. ⁊ qḋ no. in l. qua actione. §. ſi. de ac. re. do. ⁊ quod not. in l. ij.
in fi. ſ. ad l. Rhod. de iac. Sequitur, vel ex genere poteſt duobꝯ
modis intelligi, ex genere, ſcilicet, rei. vt modica, vel parua. vt l.
ōnino. ⁊ l. ꝙ dicitur j. tit. j. Itē ex genere, ſcilicet, cauſe, propter
quā datur vel remittitur, ſi cauſa eſt que reſpiciat pietatē vel reſ-
piciat lucrū odioſum, vel in alijs cauſis in glo. ſpecificatis. l. ſꝫ ſi
ego in fi. ſ. ad Velle. ⁊ ſic pōt intelligi omnis caſus, qui ponitur
in d. l. ſi vero nō remunerādi. §. idē. Papinianus. ſ. manda. Ve
8 nio ad alias gl. dicit hic, † qḋ adeūdo videtur cōſentire, contra,
9 aditio † nō habetur ꝓ ſolutione in dānū heredis. l. Granius. j.
de fideiu. alias eſt l. ſi debitori. ⁊ qḋ no. in l. ſi ſocer in prin. j. eo.
Reſpon. qḋ hic iſta ſucceſſio nō hꝫ vim ſolutionis, ſꝫ actio ha-
betur ꝓ cōfuſa, ⁊ ideo heres tenetur iſtis ſtipulationibus, ſicut
quilibet extraneus. Et propter hoc do meliorē expoſitionem ſe-
cūdū Jac. de Are. in text qḋ glo. per leges quas allegat, vide-
tur dicere qḋ habeat vim ſolutionis qḋ nō eſt verum: qꝛ dicitur
hic, ꝙ tenetur inſolidū creditoribꝯ. Cōtra gl. l. j. §. ſi is qui j. ad
Tre. ⁊ l. in ratione. §. ꝙ vulgo j. ad l. Falc. Sol. gl. ꝙ vſqꝫ ad vi-
res hereditatis tenetur legatarijs ⁊ creditoribꝯ, inſolidū ſcōm
iſta tempora. Hodie diſtinguitur, Aut fecit inuētarium vel non
quia tunc hodie tenetur legatarijs inſolidum per authen. ſed cū
teſtator. C. ad l. Fal.

10 ¶ Quero. Primo. An † maritꝯ habeat beneficiū ne
cōueniať niſi in quātū facere pōt Glo. dicit
ꝙ ſic. Dicit ne bene gl. Certe, ſic itelligēdo ꝙ fuerūt adhibiti ad
ſtipulādū partem dotis ſimpliciter. Secus ſi ad certam partem
ſpecificatā, vt not. gl. in verſi. ſuſpectū. ſ. eod. l. ij. ⁊ in l. proxi. in
11 gl. Quero iſta lex loquitur qñ † aliquis fuit adhibitus ad ſtipulā-
dum, pone qꝛ ſtipulor dari ſibi, ⁊ non adhibeo qḋ ſtipuletur, an
pręſumetur animo donandi, vel non: Quandoque ſtipulor dari
tertio qḋ non eſt meum, nec eſt mihi debitum, tunc talis conuen-
tio nō valet nec mihi nec ſibi acquiritur. §. alteri. Inſti. de inuti.
ſtipu. ⁊ l. ſtipulatio iſta §. alteri. j. de verbo. oblig. Nec pōt intel-
ligi qḋ ſtipuletur, vt negotiorum geſtorū qꝛ non eſt meum nego-
tium nec tāquam procurator. Quādoqꝫ ſtipulor alteri, quod eſt
meum, vel mihi debitum, ⁊ tunc in extraneis nūquam pręſumiť
donatio ſed tāquā procuratoris adiectio. l. Julianꝯ. §. j. de ver.
obli. ⁊ §. ſi quis alij Inſt. de inuti. ſtip. Et hoc apparet in l. dona-
tiones. §. pen. de no. cū gl. fallit ratione ſanguinis intelligendo
prout dixi, qñ vnus ex aſcendentibus ſtipulatur deſcendenti in
caſu in quo poteſt ſibi queri. vt l. publia. in prin. ſ. depo. ⁊ ꝙ in l.
donationes. §. j. j. de do. Et non eſt multū tēpus qḋ ego allegaui
in quadā pulchra ⁊ magna q. de quadā ſtipulatione ¶ Quero in
12 terius, pone † qḋ ego ſtipulor, emo vel contraho, tamen nomine
tertij, an in dubiū videar donare ipſi tertio. Videte domini, iſte
eſt pulcher pūctꝯ, ꝙ in extraneo nō pręſumitur donatio, vt l. pē.
ſ. de nego. geſt. ⁊ per totū tit. niſi eſſet cauſa pietatis, iſtud eſt du-
biū vt ſ. dixi inter aſcendētes ⁊ deſcēdentes, ⁊ gloſſ. in l. filic. C.
fam. ercis. dt qḋ donatio pręſumitur in patre qui habet filium in
poteſtate. Sꝫ dico, qḋ ex ſolo cōtractu nō pręſumitur animꝯ do-
nādi ſed cōcedendi in peculium. in l. j. C. de caſt. pec. leg. ſi. Sed
ſi nomine filij emeret: ⁊ patreretur ſibi tradi. tūc pręſumiť dona-
tio. vt l. ij. ⁊ ia. C. ſi quis alte. vel ſibi ita dꝫ intelligi l. filic. C. fam.
f erci. Nec ob l. j. C. de caſt. pecu. In matre † vero que talē filiū non
hꝫ in poteſtate, aduerte ſi quidem eſt talis cōtractus, qui geri-
tur, ex quo poſſet q̄ri actio alteri, ſtatim pręſumitur perfecta do-
natio: alias ſecus. l. ſi. j. de don. Nos habuimus in l. ſi fundū per
fidei cōmiſſum. j. de le. j. an cōſenſus ſit animo donandi, vel non.
13 Et † pone, ego cōſentio qḋ obliges rem meā ⁊ bene inducitur pi-
gnus conſenſu: ſed quero, an animo donandi videtur adhibitus
Reſpō. qḋ non, ſꝫ potero agere vt ſuas. l. ſi vt certo. §. nunc vidē-
dū. ſ. commo. dic plene in l. pen. C. cōmo. ⁊ l. Lucius. ſ. manda.
14 Procedo vlteriꝯ, conſenſi tibi † vendenti rem meā, an videar
h cōſentire animo donādi, per illa que dixi in l. ſi fundū per fidei-
cōmiſſum. j. de leg. j. Reaſſumo vnā diſtinctionem ⁊ videbis le-
ges quas allegabo. Quādoqꝫ cōſentio venditioni rei mee, ⁊ a re
mihi donate, quādoqꝫ de alia. Si de re mihi donata a te, pręſu-
miť donatio l. ſi vero nō. §. idē Pap. ſ. manda. Si vero non fuit
a te mihi donata, ſꝫ ab authore tuo, vel ab eo cuius es heres, vel
ab alio eius precepto, tunc aut ille, qui vendebat, erat patronus
meꝯ, vel heres patroni, ⁊ pręſumiť donatio, niſi aliud appareat
l. codicillis. §. j. de le. ij. Aut ille erat patronꝯ nec heres patroni,
⁊ tūc aut res ipſa erat mea re, aut ſpe: ſi re, tūc nō pręſumiť ani-
mo donādi. vt l. ſi fundū per fideicōmiſſum. de lega. j. Si vero e-
rat mea ſpe tūc aut ille actus cui cōſentio, erat talis actꝯ, ex quo
res ad me ꝑuenire debebat, ⁊ mihi eſt i ꝑiudicio. l. cū pater. §. li-
bertis. j. de le. ij. ⁊ l. nihil. §. j. j. de leg. j. ⁊ l. quoties. C. de fideicō.
Aut ille actꝯ, non erat talis actus: qꝛ erat in re mea mihi legata
ſub aliqua cōditione, iſto caſu cōſentiēdo nō videor remittere fi-
deicōmiſſum. l. fundo. j. ad l. Fal. ⁊ no. per Dy. in l. qui Rome. §.
duo fratres. j. de verbo. obl. ⁊ habuiſtis gl. in l. ſi a ſubſtituto. in
prin. j. de leg. j. Si vero nō erat donata, nec a te, nec ab authore
tuo, tūc indiſtincte cōſenſus nō inducit donationē, vt l. cū a ma-
tre. C. de rei vēd. ⁊ ꝙ dixi in l. ſi fundū per fideicōmiſſum. j. de le.
15 j. ¶ Tertio pone, conſentio † tibi donanti rem meā, an videar do-
nare: Dic ꝙ videor donare. l. ſi ſeruus. §. j. ſ. de don. inter virū
16 ⁊ vxorē. ⁊ l. ij. C. ſi adue. do. ⁊ l. in edibꝯ. §. pe. j. de do. ¶ † Quid
ſi cōſentio alienāti rē meā: Dic vt ibi dixi in l. ſi fundū per fidei-
17 com. ꝓ realle. ¶ Quid ſi conſentio alienationi † rei mihi obliga-
te, pręſumiť remiſſio pignoris, non tñ de debito pręſumitur do-
natio. l. ſi ꝓbaueris. C. de remiſ. pig. ⁊ l. ſicut. §. non videt. ſ. qui.
h mo. pi. vel hypo. ſo. ¶ Habemus videre quando quis dicať cō-
ſentire, ⁊ in iſto habemus videre de abſente, pręſente, ⁊ de tacē-
18 te, itē de ſubſcribente ⁊ ſigillante. ¶ Et primo † quero an ab-
ſens ⁊ ignorans videatur cōſentire: Et breuiter dic, ꝙ non, i ho-
mine ſane mentis loquor. nam de furioſo dixi. ſ. eo. l. ij. § volun-
tatē. Et ꝙ nō videať conſentire abſens, ⁊ ignorans, notať in l. in
eo. §. fin. ſ. de ritu nu. ⁊ l. ij. in fi. ſ. eo. ⁊ l. debitorē. C. de pi. iūcta.
19 l. ij. C. de remiſ. pi. ⁊ l. qui vas. §. vetare. j. de fur. ¶ † Quero, qd
i de ſciente, non tamen pręſente: Reſpond. abſens in caſu in quo
cogitur conſentire pręſumitur cōſentire, vt l. ij. §. voluntatē. ſ.
eo. alias cōſenſus non pręſumeť, vt l. in delictis in princi. ſ. de
20 noxa. ¶ † Quero qd de pręſente, ſciente, ⁊ intelligēte, cū ignorā-
te nō cadat cōſenſus. vt l. Labeo. j. de aqua plu. arcen. an in pre-
ſente, ⁊ ſciente: ergo in tacente: Et breuiter, hic ſumꝯ in materia
c. is qui tꝫ. extra de re. iu. lib. vj. ⁊ ibi per Dy. in glo. in l. Caius.
ſ. de pi. actio. ⁊ l. quidā. de euic. l. filiuſfa. §. inuitus. ſ. de proc. ⁊
21 glo. in l. Titia. §. Lucia. j. de le. ij. Et vere loquendo, tacere † eſt
k quoddā mediū inter cōſentire, ⁊ diſſentire: quia qui tacet, nō ve-
re cōſentit, nec vere negat. c. is qui tacet, extra de re iu. li. vj. Sꝫ
ſi ſumus in tali caſu in quo nō requiriť nec ſcientia, nec ignoran-
tia tūc nulli applicabiť l. j. §. ſcientiā. ſ. de tribut. Si vero eſt ne-
ceſſe ꝙ applicet alicui extremorū, tunc quandoqꝫ quis tacet per
l contumaciā, ⁊ tunc pręſumiť conſentire, vel negare in dānum
ſui l. de etate. §. qui tacuit. ſ. de interro. actio. Quādoqꝫ tacet nō
per contumaciā. ⁊ tunc quandoqꝫ actus, qui geriť, eſt aliqs actꝯ
vniformis, vt cōtractus vel quaſi. Et tunc quādoqꝫ ille actus q
22 geritur, reſpicit meū fauorem: quandoqꝫ † reſpicit meum pręiu-
dicium circa ius reale: quandoqꝫ reſpicit meum pręiudiciū cir-
ca actionem perſonalem: quandoqꝫ reſpicit pręiudiciū tertij cu-
ius bona ad me pręſentem, ⁊ tacentem pertinent cura, ⁊ ſolicitu-
dine. In primo caſu pręſumor cōſentire, vt l. ſi remunerādi. §. ſi
paſſus, ⁊ l. qui patiť. ſ. manda. Scdo caſu qñ reſpicit meum pre-
m iudicium circa ius reale, tunc aut circa ius meum ꝙ habeo in
re tertij, vt quia vendiť res mihi obligata, vel aliquis contrahit
ſupra re mihi obligata, tunc dic, vt dixi plene in l. vlti. C. de re-
miſſ. pi. Si vero circa ius mei dominii, vel vſuſfructus, ⁊ tūc gl.
diſtinguit, Aut erat talis actus quem non poterā impedire con-
n tradicendo, ⁊ non pręſumiť cōſenſus, vt l. Caius. ſ. de pi. actio
⁊ l. Titia cū teſtamento. §. Lucia. j. de le. ij. ⁊ l. ſepe. j. de re iud.
Fallit ratione coniunctionis, qꝛ tunc pręſumitur conſentire. l. ſi
ſeruus. de donati. inter vir. ⁊ vxo. Et hec gl. fallit gl. etiā in l. qui
o patitur. ſ. mandi. Et iſtud ꝙ fallit ratione coniunctonis, intelli-
23 ge niſi ſit talis † coniunctio que habeat in ſe reuerentiam, quia
tunc faceret pręſumi diſſenſum vt l. j. §. que onerande. j. quarū
re. acti. non da. ⁊ l. penul. j. de furt. Si vero cōtradicendo pote-
rat impedire, tunc tacens pręſumiť conſentire. Ita dicit gl. ⁊ al-
legat l. fideiuſſor. ij. §. pater. ſ. de pi. ⁊ ibi gl. ⁊ d. l. ſepe. j. de re iu-
dic. Sed an requirať, ꝙ ipſe taceat dolo, vel nō. ⁊ vnus tex. videť
requirere ꝙ taceat dolo, vt l. ij. C. ſi al. res pignor. da. ſit ⁊ facit.
l. ſine. C. ad vel. Jaco. But. dicit contrarium, ⁊ iſtut tenuit, maxi-
me per rationem. l. ſepe. ⁊ l. fina. C. ad Vel. quā gl. inducit pro-
le, ⁊ eſt cōtra ſe, qꝛ l. ſi ſine, reqrit ꝙ mulier dolo taceat vt exclu-
datur a Velleianū, alias in obligatione rerū nō excludiť, ſed ha-
bet Velleiano, niſi habeat dolū: quia tunc a Velleiano excludi-
tur. In tertio caſu quādo reſpicit meū pręiudiciū circa ius per-
q ſonale, ⁊ tūc in dubio tacens non videť cōſentire, vt l. filius. §. in-
r uitus. ſ. de procur. Fallitꝛ fauore pupillorum. vt l. filius. j. de
s tu. ⁊ l. ij. j. ad manici. In quarto caſu quādo reſpicit pręiudiciū

tertij cuius bona te reſpiciūt cura ⁊ ſollicitudine tunc non preſu
t mit cōſentire, vt l. iij. ſ. de autho. tu. ⁊ ibi tex. ⁊ gl.[t] ¶ Quero qd
v ſi ſum preſens[v] ⁊ tacens in caſu diſſormi, † vt cū intras poſſeſſio
24 nem meā, vel accipis ḋ rebus meis, ⁊ taceo: ⁊ iſto caſu ſi quidem
preceſſit contractus, ⁊ cuius natura tenebar illḋ pati preſumor
conſentire. l. ij. ⁊ ibi not. C. de acquir. poſ. ſi talis contractus non
preceſſit, tunc ſi quidem tractatur de magno preiudicio, tunc vi
deor diſſentire. l. pe. ſ. de fu. ⁊ no. in l. ij. C. de acqui. poſ. Si vero
de modico preiudicio, preſumor cōſentire vt l. quā Tuberonis.
§. ſunt quidā. ſ. de pec. ⁊ l. Sabinus. ſ. cōmuni diui. ⁊ l. Labeo.
cū ſua gl. ſ. de aqua plu. arc. ⁊ l. qui bona. §. ſi quis iuxta. ſ. de dā
25 infec. predicta vera in ſcientia, que eſt tēpore negotij geſti. * ſed
ſi ſuperueniat ſcientia ex poſt facto, dic vt dixi in l. quo enim. §.
ij. ſ. rem ratam habere. Tāgitur in l. ſi abſentis. C. ſi ce. pe. ⁊ ibi
26 dixi ⁊ tetigi hoc in l. j. ver. pena. ſ. de lib. agnoſ. ¶ † Quero, q̄d y
y de ſubſcribente: ⁊ ſi ſe ſubſcribat vt teſtis, non dicit conſentire:
z alias videtur conſentire ſubſcribendo, niſi erraret, z vt l. fideiuſ
ſor. §. ij. pater. ſ. de pi. ⁊ l. ſicut §. non videt. ſ. quib. mod. pi. vel
hypothe. ſol. ⁊ l. vlti. C. plus valet ꝙ agitur. ⁊ l. ſticho. §. ſtichus
ſeruus. ſ. de ſtatu. lib. ⁊ l. j. §. inter filiū. ſ. de fal. ⁊ l. Caiꝰ. ſ. de pi.
aa actione. ¶ Quere quid de ſigillāte,[aa] an† videatur cōſentire: Et
27 videtur ꝙ ſic, vt l. ij. de re. alie. ⁊ ḋ. l. fideiuſſor. §. j. ſecundum vnā
lect. ſ. de pig. ⁊ in quibuſdam caſibus ſigillare habet vim ado-
ptionis poſſeſſionis, vt l. ꝙ ſi neque. ſ. de peri. ⁊ cōmo. rei vend.
quod dic vt ibi. Fallit in vno caſu, vt l. j. §. ſi dolium. eo. tit.

ADDITIONES.

a ¶ Partem. Petr. de Anch. conſi. xxij. cōſuluit nepotes mulie
ris adhibitos ad ſtipulandū dotem pro ſe ⁊ eorū heredibꝰ. cen-
ſeri adhibitos, vt donatarios. ⁊ conſi. cccxv. tenet fratres adhi-
bitos ad ſtipulandum dotem ſororis, que renunciauit heredita
ti paterne ⁊ fraterne, cenſeri adhibitos vti miniſtros. de quo vi-
de etiam Bar. conſi. cxxvij. incipien. quidam fratres.

b ¶ Cauſa mortis. An in dubio dotatio ſit cēſenda cauſa mortis:
ad primā limitationē Ale. vide Roma. con. ccxxix. ⁊ vide Bal.
conſi. cvij. lib. j. ⁊ circa vj. limitationem Alexan. inquantū repre
hendit Pau. de Caſ. ꝙ donatio omnium bonorū valet, ſaltem in
preſentibus, dic ꝙ contrarium conſuluit Ege. conſi. clxxix. ⁊ ꝙ
donatio, que non poteſt valere in vim donationis inter viuos, va
leat in vim donationis cauſa mortis, etiā ſi dictum eſſet ꝙ nō poſ
ſet reuocari, niſi in duobus caſibus, conſuluit Bald. cōſi. cccvj.
li. j. Et cum in donatione, vbi fit mentio mortis, ſunt illa verba.
perpetuo non contrauenire, ꝙ propter hoc non deſinit eſſe do-
natio cauſa mortis, tenuit Bald. allega. conſi. cvij. ⁊ Ang. conſ.
ccliij. vbi dicit Ray. tenere gl. in l. ſi alienam. ⁊ Bald. alle. conſi.
cccvj. Et quo ad vij. limitationem Alex. vide Bald. cōſi. cclxiij.
lib. j. ⁊ ccccij. lib. iiij. ⁊ cōſ. cxcv. lib. ij. ⁊ vide melius cōſ. cxxxviij.
eod. lib. ꝙ iſta donatio. Et quo ad vlti. limitationem vide Bal.
allega. conſi. cccvj ⁊ xlix. ij. col. j. volum.

c POMA. ¶ Etiā ſtamus. Vide Alex. conſi. xiiij. incip. circa pri
mum in prin. in primo volu.
¶ PROCV. Adde poſt Alex. Roma. conſi. cxvij. vbi refert do.
Diony. de Peruſ. preceptorem ſuum ſecutum fuiſſe Bal. in ḋ.
conſil. alle. per Alex. ⁊ dicit non bene cōſideraſſe. l. cum quidā. ḋ
vſur. ſubdens ipſe, ꝙ ſi vir ſtaret toto tempore durantis matri-
monij, quod non peteret intereſſe, ꝙ videtur tacite remiſiſſe, per
text. iunc. gloſſ. in verbo, vſuras in l. vir vſuras. ſ. de don. inter
vi. qui alle. l. cum oportet. §. ſin autem res. C. de bo. que li. ⁊ dicit
mirari, ꝙ Bal. fuerit. incognitus.

d POMA. De intellectu huius l. vide Alexand. conſi. lvj. in ij. co-
lum in iiij. volu.

e ¶ Fauore dotis. Adde tu quid hanc ſol. Bar. ſequitur do. meꝰ
Soc. in conſi. ſuo mihi. cxxxix. in iij. volu. quod non habetur cō
muniter. ver. ad ſecundā rationem. Et con. incip. do. labia mea
aperiat. ⁊c. ſuprascriptus inſignis doc. ⁊ mihi frater.

f ¶ In matre. Inquātū Alex. tāgit quid in marito ſoluēte pro v-
xore, adde quid ſi maritus ſoluit pro vxore, deinde ſe dedicauit,
an contra vxorem, vel contra monaſteriū agere debeat maritus
Roma. conſi. ccxcij.

g POMA. ¶ Procedo. Vide. Bal. ⁊ doc. in l. dotalem. ſ. eo. Are.
conſi. clxviij. Alex. con. viij. vo. iij. ver. ex premiſſis, ⁊ con. lxxviij.
in eo. vol. cōſ. cxviij. verſi. ⁊ per predicta eod. vol. Bar. in l. qui-
bus diebus in prin. ff. ḋ cond. ⁊ demon. Et an vniuerſi qui inter
ſunt congregationi dicantur conſentire: vi de Fely. in c. cum o-
mnes. de conſt. Et an fiat preiudicialis conſtitutio vni eorū non
contradicenti, an dicatur conſenſiſſe, vide Rom. ſin. cccclxxxiij.
ſequen. Et an in baptiſmo tacens habeat pro cōſentiente, vide
can. cū paruuli. de conſe. diſt. iiij. Et an ſtatuto requirente cōſen
ſum antiquorum, ſatis ſit data eorū cōſciētia, Rom. ſin. ccxxvj.

Cepo. cau. xlxxxiij.

h POMA. ¶ Habemus. In iſta materia vide Fel. in c. cum ōnes.
de conſti. ⁊ in c. nonne. in ij. col. vſq; ad fi. de preſump. ⁊ in c. iij.
in ij. col. verſi. xix. de preſcrib.

i ¶ Quid. Vide Cep. in cau. ex i fi. Et de hoc materia vide Bar.
cōſ. vj. in j. vol. Fel. in c. cū M. Fer. in ij. col. de conſt. Alex. loſ.
Scripta exēplaria habēt, in verſi. quero quid ibi, cum in igno-
rāte, ⁊c. cū ignorat e nō credatur, vt l. Labeo. ſ. de aqua pluuia.
Nec ibi verba an in preſente, ⁊ ſciēte. ergo, ⁊ in tacēte cōperiunt

k ¶ Quoddā mediū. Pro hoc Pet. de Anch. cōſi. cxxv. iſte exe
cutor ḋt male locutā gl. in cle. quamuis rigor. de appo. pu tvo-
luit ꝙ iudex tacēdo cum petuntur apoſtoli videatur uegare, q2
dicit hoc non preſumendum, ibi vide quod voluit.

l ¶ Per contumaciā ꝙ videatur conſentire, optima eſt glo. in l.
quandiu. ſ. de acqu. her. ⁊ ex hoc melius probatur dictū Inn. in
c. j. de his que fi. a maio. par. cap. vbi ḋt ꝙ vocatus ad actum vt
approbet, ſi eſt preſens, q2 tacens viḋetur conſentire, ſi actus ſit
ſibi preiudicialis, licet ſecus ſi non erat vocatus, per l. filiuſfa.
§. iuuitus de procu. ꝙ dictum magnum fecit Abb. in c. ij. de his
que fi. a prela. ſine conſen. ca. ⁊ in c. ij. de loc.

P. PAV. P. ¶ Meum preiudiciū. Vide Ro. ſin. cccclxxxix. inci.
inferior, ver. ij. Circa iſtā materiā, an ⁊ quando filius naturalis
ſcit patrem impetrare ſuam legitimā, ⁊ non contradicit an vi-
deatur conſentire: vide gl. in l. adoptionibus. ff. de ado. quā ex-
tollit Ro. ſin. dxciij. incip. tu ſcis: ⁊ an dominus ſciens alienari
feudū ⁊ non contradicans habeatur pro conſentiente, vide Ro.
ſin. dccxx. Item quod fauore publico, ⁊ pie cauſe in preiudicia-
libus, taciturnitas habetur pro conſenſu, vide Roma. cō. cccxj.
colum. j. vbi etiam dicit ꝙ dum inter te, ⁊ me contrahitur. ſi ego
proteſtor, quod per ius tuum diminuere intendo, vel ad aliud
obligare, ad quod non teneris ex cauſa contractus ſi proteſta-
tioni non contradicas videris ad id te obligare. Nūquid autē
ſi emphyteuta alienat preſente domino, ⁊ non contradicēte, do
minus dicatur conſentire: ⁊ quid ſi patior te teſtari de mea: vi-
Bal. in c. j. de probi. feu. alie per Fed. ⁊ ibi lēt, quid ſi patiat fie
ri aliquid authoritate ſua: Itē no. ꝙ licet in iudicio negatio fa-
ciat rem dubiam, non tamen taciturnitas, vide Felyn. in c. ſi. ex-
tra de prob. Item de materia, an ⁊ quando tacens habeatur pro
conſentiēte: vide Felyn. in c. nonne bene, ⁊c. de preſump. ⁊ de iſta
materia vide que ſcripſi. ad Bar. in l. grauis ff. de pignor. actio.

n POMA. ¶ Contradicendo. Vide Alex. conſi. cxxxj. in ij. col. in
ij. vo. Panor. conſi. lxxxvj. Roma. conſi. col. in ij. vo.

o Et iſtud ꝙ fallit. Not. ꝙ ratione ſanguinis preſumitur conſen-
ſus. Fallit, niſi ſit coniunctio habens in ſe reuerentiā. vt l. j. §. q̄
onerande. hic alle. ⁊ hoc etiam tz Anto. in c. nonne de preſump.
ſz Mod. indiſtincte hoc non tenent. ⁊ cōtra hoc allegant tex. in
c. vnic. de deſpon. impu. in vj. vbi tacens habetur pro cōſentiēte
ēt in actu in quo requiritur conſenſus omnino liber ab ōni coac
tione, ⁊ in matrimonio c. cum locum. de ſpon. Nec ob text. in §.
que onerāde quia loquitur ſi pretori liquide cōſtiterit, q2 ob re-
uerētiam libertus promiſit vbi deberent eſſe alique circūſtātie
ad hoc vt reuerentia excuſet. puta quia patronꝰ erat terribilis,
quia ſolebat ſeuire, vel quia acriter vir tractabat vxorē. ar. eorū
que no. Inno. in c. cauſam matrimonij. de offic. dele. ⁊ idē videt
velle Barto. l. ad inuidiam. ⁊ l. metū, C. quod metus. cau. Et ſe-
cundum, hoc poſſet limitari ſimiliter ḋ. c. vnic. vt filij non habeā
tur pro conſentiētibus, ſi cauſa cognita conſtiterit ob reuerētiā
tacuiſſe tempore contractus matrimonij. Itē vbi ex cōtradictio
ne expreſſa timeretur de aliquo dāno, ſaltem de facto contradi-
centis, etiam ſi daret verba generalia. Et alleg. bonum tex. in c.
cum veniſſet. de inſtit. Itē fallit fauore cultus diuini, vel religio
nis. ⁊ ſub hoc cōprehendit caſus c. ſi ſeruꝰ ſciente. liiij. diſti. vbi
ſi ordinatur ſeruus, domino nō cōtradicente, videtur cōſentire.

p POMA. ¶ Coniunctio. Vide Alexan. in l. interpoſitas. C. de
tranſ. Pan. in c. literis. de preſump. Aret. conſi. xiiij.

q ¶ §. inuitꝰ. Vide late And. ſic. cōſ. xlvj. lib. ij. ⁊ Rom. con. clxx.

r POMA. ¶ Fallit. Vide Roma. conſi. cccxj.

ſ POMA. ¶ Caſu. Vide Panor. conſil. xl. in ij. dubio. in ij. Vol.
Fely. in tuis queſtionibus. in vl. co. de teſt.

t ¶ Sext. ⁊ gl. Intellgendum eſt ſi taciturnitas longo tempore
duret, quia tunc videtur cōſentire. l. qui aliena. ſ. de acqui. her.
⁊ l. ſi filius. C. de peti. hered. Bar. in l. gerit. in fiu. ſ. de acqui. he
re. facit qqud voluit Pet. de Ancha. cnnſi. clxxv.

v POMA. ¶ Preſens. Vide Are. conſi. clx. ij colum.

x POMA. ¶ Si vero. Vide Panor. con. xlix. in ij. vol. Im. conſ.
lxxij. in fi. ⁊ vide Ro. in materia, conſi. cccexvj.

y POMA. ¶ Quero quid Vide late Ale. cōſ. cxlvij. in ij. vo. Fe. in
c. tranſlato. in fi. de cōſt. ⁊ pulchre in c. quoniā cōtra. ver. quarto
q̄ro. de proba. ⁊ in c. cū venerabilis. de excep. Gl. ⁊ Scribē. in c.
ſi qs preſbyteros. de reb. eccl. non ali. Fel. in c. cū. ⁊ a. de re iu.

Niſi

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

5 ¶ Niſi erraret. Bal. dicit eſſe notandum pro ſubſcribentibus
ſe cõſilijs aliorũ abſq; eo ꝙ legerent. Sed ſi appareat legiſſe, nũ
quam preſumatur error. l. ſicut. §. non videt. ſ. qui. mo. pig. vel
hyp. ſol. Quid de ſe ſubſcribẽte papyro albo, vide Bal. in l. ſi ita
ſtipulatus. §. Chryſogonus. ḋ ver. ob. ⁊ ibi per Jmo. ⁊ per Ang.
in l. ſciendum. co. ti. per Bal. in auth. ſi quis in aliquo documen
to. C. de eden. vbi dixit, ꝙ generalis ſubſcriptio ſufficit. De quo
per Pa. de ca. conſi. ccxxx. ⁊ cccxxxij. ⁊ cccl. vbi dicit ꝙ tamen
ſubſcribenti incumbit onus probandi, ꝙ non legit, nec notitiam
habuit per Pet. de Ancha. conſi. cxliij. per Ro. conſi. ccciij.
aa ¶ Sigillante. ꝙ ſit idem, tenet Bal. in d. l. ij. per illum ter. ⁊ Ro.
d. conſi. ccciij. quod videtur verũ, niſi res eſſet magni preiudicij,
per ea que no. Jnno. ⁊ glo. in c. poſt ceſſionem. de pro. vbi habe
tur ꝙ creditor ſigillo epiſcopi in ſententia excommunicationis,
quod debet intelligi in his que ſunt parui preiudicij.
POM. Vide Fel. in c. tertio loco. in j. co. de ꝓ b. Ro. cõſ. cccxciij.

LEX XXXV.

1 ☞ Pater ſi probat filiam legitimam, dicitur probare ipſam eſ
ſe in eius poteſtate.
2 Filia probatur legitima, probãdo ipſam natam ex legitimo ma
trimonio.
3 Legitimas filij, quando probanda ſit coram epiſcopo, ⁊ quãdo
poſſit probari coram ſeculari.
4 Jncidens examinatur coram iudice cauſe principalis.
5 Matrimonij cauſa eſt examinanda coram eccleſiaſtico, quando
eſt dubium, an matrimonium eſſe poſſit.
6 Judex ſecularis poteſt cognoſcere de exceptione excommunica
tionis, punire ſacrilegum ⁊ hereticum.
7 Judex ſecularis quãdo poſſit cognoſcere de exceptiõe vſuraria.
8 Tertius quando admittatur in iudicio ad probandum, licet ſua
non interſit.
9 Filiam ſibi conſentire probat pater eo ipſo quod non habet cau
ſam contradicendi.

Titia. Exceptio oppoſita in tertia perſona, cuius
intereſt obſtat, ⁊ venit examinanda in iudi-
dicio, ⁊ impedit ꝓceſſum. h. d. Et eſt notabilis ⁊ plus
ſubtilis lex quam credatur, glo. legit hãc l. ꝙ pater im
plorauit primo officium iudicis contra filiã petens pronuncia
re eam in ſua poteſtate eſſe. Scdo, intentauerat actionem de do
te contra maritum. Sed iſta lec. non congruit bene litere. Nam
ordinata cauſa illa principali, ſequẽtes cauſe debent ſilere, cum
ſit preiudicialis. C. de li. ca. l. lite ordinato. ⁊ Jo. de actio. §. ꝑiu
diciales. vnde ſuper actione de dote non procederetur, ſed eſſet
officium iudicis pronuntiare, donec pẽdet cauſa principalis, ſu-
per alia non eſſe procedẽdum: ⁊ ideo poſui caſum ꝙ pater dicta
uerat libellum contra maritum, ⁊ in eo dicebat filiam in ſua po-
teſtate eſſe, ⁊ dotem ſibi reddi debere, in quo iudicio comparuit
filia, dicens ſe ſui iuris eſſe, ⁊ ſe velle agere, cum actio ſibi com-
petat. Certe iſta exceptio examinabitur, cum ipſius filie oppo-
nentis interſit. Facit l. ſi ſuſpecta. in prin. ff. de inoffi. teſt. ⁊ C. ḋ
litigioſ. auth. nũc ſi heres. Facit ſ. de re iud. l. ſepe. ⁊ ſ. ad treb. l.
ita tamẽ. §. quoties. ⁊ ibi dixi, ⁊ l. is a quo. de rei ven. de pet. her.
l. pe. ⁊ in qualibet earum dixi. Opp. ꝙ filie incũbat onus probã
di, ſe ſui iuris eſſe, vt l. ſi filius. ff. de prob. Sol. hic erat in quaſi
poſſeſſione exiſtẽtie ſui iuris, ſʒ gl. ¶ Quero de qua dote loqua
tur hec lex: Reſp. de dote profectitia, ſecundũ iura alle. ⁊ ſm ve
ram opi. Nam aduentitiã non põt petere pater, etiam ſi filia eſ-
a ſet in poteſtate. C. de coll. auth. ꝙ locũ. Quero, quomodo [a] pater
probabit ſe habere filiam in poteſtate: Reſpon. gl. notabiliter,
1 eo ipſo † ꝙ probat filiam eſſe legitimam. l. nam ciuium. de his q
ſunt ſui vel alie. iur. ⁊ Jnſt. de pa. pote. in prin. Sed tunc quero,
2 † quomodo probabitur hic ꝙ ſit legitima. Reſpon. probãdo ꝙ
ſit nata ex legitimo matrimonio, vt d. l. nam ciuium. ⁊ l. filiũ. ff. ḋ
b ijs qui ſunt ſui, vel al. ſi l. ⁊ vicinis. C. de nup. Sed dubitat [b] tũc,
3 vtrum iſte articulus poſſit probari coram alio, quam corã † epiſ
copo: Quod videtur, nam queſtio eſt ſpiritualis, ergo dʒ deter-
minari coram epiſcopo. C. de ſac. ſan. eccle. l. omni nouatione, ⁊
extra qui filij ſint legit. c. cauſam. ⁊ de ord. cog. c. tuã. Jn ɔ̃rium
4 quia † quodlibet incidẽs debet examinari ⁊ determinari coram
5 iudice cauſe principalis. C. de iud. l. quoties. Reſpon. quãdoq;
dubium vtrum inter patrem ⁊ matrem fuit matrimoniũ, ⁊ iſtud
debet examinari coram iudice eccleſiaſtico: quia eſt cauſa ſpiri-
tualis, vt dictis legibus. Sed forte hoc non eſt verũ in caſu pre
dicto: qr ḋ matrimonio nõ eſt q̃ſtio inter cõiuges, ſed inter alios
vel inter coniugẽ ⁊ aliũ. Unde q̃ſtio matrimonij nõ tractatur ad
illum finẽ, vt inter tales perſonas quicquid iudicetur, decideret
cauſam matrimonij, vel aliquid faceret ad eſſe, vel non eſſe matri
monij. Unde cum eſſentia matrimonij in aliquo, per hoc non le-
c dat, non põt dici queſtio de re ſpirituali. Alias ſi ſecus, diceremꝰ
6 ſequeret quod iudex ſecularis † non poſſet cognoſcere de exce-
d ptione excommunicationis [d]. Jtem ꝙ non poſſet punire ſacrile-
gũ, vel hereticũ, qñ incidenter ḋ re ſpirituali queritur, tũc qñ de
matrimonio non dubitat, ſed dubitat an ille filius fuerit natus
ex illo matrimonio ⁊ iſtud non eſt ſpirituale, ſed poterit exami-
nari coram iudice ſeculari, vt hic, ⁊ d. l. quoties. Et ita tenent De
e cretiſte [e] in c. cauſam prealle. ¶ Et eodem modo ſi † eſt queſtio ſu
7 per contractu, qui dicitur vſurarius [f] poteſt hoc eſſe duobus mo
f dis. Uno modo, qr partes confitentur factum, tamen dubitatur
an contractus deſcendens ex tali facto confeſſato ſit vſurarius,
an non tunc, qr illud eſt ſpirituale, examinabitur coram epiſco-
po, qr tũc eſt queſtio inter prohibitum, ⁊ cõceſſum, ſed ſi de facto
dubitatur, qr vnus dicit factum proceſſiſſe per vnum modum, ⁊
alter per alterũ puta: qr creditor dicit ſe numeraſſe totam ſum-
mam in inſtrumento comprehenſam, debitor dicit ſe non rece-
piſſe niſi dimidiã ⁊ alicui dimidiã eſſe adiectã in fraudẽ vſurarũ.
Jtẽ dicit venditor, ꝙ cõtractus fuit excogitatꝰ in fraudẽ vſura-
rum; quod emptor negat tunc in iſtis caſibus, eſt contentio de fa
cto, non de vſura, ſiue aliquo ſpirituali negotio: qr quilibet confi
tetur quod vſura eſſet: ſi ſic eſſet tũc debet examinari coram iu-
dice laico, ⁊ ita videtur mihi ꝙ ponat dominus Paul. de Ca-
8 ʒa. in c. vlti. extra de vſur. in cle. ¶ Ultimo caſu videtur, quod
tertia perſona † admittitatur in iudicio ad probandum licet nõ
proſequatur proprium intereſſe. l. ij. in fi. C. de neg. geſt. Quero
9 quomodo † probabit pater filiam ſibi conſentire. Reſpon. eo ip
ſo quod non habet cauſam contradicendi, vt l. dotem infra. eo.
Examinaui latius in l. ſi cum dotem. §. eo. autem tempore. ff. eo.

ADDITIONES.

a ¶ Quero quomodo. Adde Barto. conſil. cliiij. ⁊ Modernos. i
l. ſi emancipati. C. ḋ colla. Et qualiter probet filiatio, vide Bald.
conſi. ccclxxx. vol. j. ⁊ conſil. xv. vol. ij.
b ¶ Sed dubitatur. Paulus de Ca. hic videtur inherere diſtin
ctioni Bald. in d. l. quoties. vbi dicit, ꝙ aut loquimur in cauſa
matrimoniali aut vſuraria. Primo caſu aut incidit in cauſa cri
minali, vt ſi procedit ꝓ adulterio, ⁊ ſic expedit ꝓbari matrimo
niũ, aliter nõ diceret adulteriũ, qr de cauſa, vbi ingerit pena ſan
guinis, nõ habet ſe impedire, nec cognoſcere eccleſiaſticus. Aut
incidit in cauſa ciuili, ⁊ tunc ſiue ſit queſtio facti, ſiue iuris, remit
titur ad iudicem eccleſiaſticũ, vt in cap. tuã. de ordi. co. ⁊ ca. cau
ſam que. qui filij ſint legitimi. in quibus iuribus, etiam loquitur
qñ erat queſtio facti, ⁊ dicit ſe ſemel Florentie cauſa ardua irri-
taſſe proceſſum vnius iudicis, qui ſuper hoc probationes acce-
perat, de quo per eum conſi. cxliij. ⁊ ibi quid de cauſa vſuraria
vbi facit diſtinctionem quam facit Bart. hic, ⁊ in d. conſi. etiam
habetur, an talis exceptio poterit opponi poſt litem conteſta.
c POMA ¶ Diceremus. Vide Geminianũ in c. j. §. ſi vero de ex-
cep. lib. vj. ⁊ in c. fi. de fo. cõpe. li. j. vj. quẽ ſequitur Fel. in c. fi. de
exceptionibus, licet aliter teneat Card. Calderinus cõſi. ix. poſi
to ſub tit. de foro cõpeten. ⁊ vltra Alex. hic etiã tʒ Pau. de Ca.
cõſ. cccxxiij. incip. viſa petitione predicta Cal. conſ. xxx. poſito
de foro competenti, incipiente, in cauſa vſurarũ. Alex. in l. ſi nõ
ſortem. in prin. ff. de cond. indeb. vbi alle. alia. Joã. de Anan. in
c. poſt mirabilem. de vſur. Alex. conſi. xcj. incip. viſis actis tranſ
miſſis. in ij. vol. ⁊ cõſ. ix. incip. preſtantiſſime doctor. in iiij. vol. ⁊
cõſi. lxxvj. in iiij. vol. Pãnor. conſ. lxiiij. in j. vol. ⁊ conſi. lxxj. eo.
vol. Fed. cõſ. xcvj. ⁊ ccxlv. Pa. de Ca. in l. nouatione. C. de ſacro
ſan. ecc. ⁊ in auth. cauſa que fit cum monacho. de epi. ⁊ cle. per
Fely. in ſimili in c. eccleſia ſancte Marie. ver. tertia declaratio.
de conſt. ⁊ in c. ſignificauit. in iiij. no. de teſtib. vnum verbum in
c. c. conſtitutus. in prin. de teſt. in c. fi. de ecce.
d ¶ Excõmunicatiõis. Quod iudex eccleſiaſticus debeat cognoſ
cere de exceptione excommunicationis tanquam mere ſpiritua
li, conſuluit Balde. conſi. nono de iudi.
e P.PAV.P. ¶ Tenẽt decretiſte. Quid ſi ſit queſtio, nõ ſolũ facti
ſed etiã iuris ciuilis, vel municipalis: an tũc cognitio pertineat
ad iudicẽ ſecularẽ, vide ſin. Pa. ḋ ca. cõſ. lxx. vide etiã oio Pa.
cõſ. cxliiij. vbi ponit, an ⁊ quãdo dicat queſtio facti, ⁊ iuris, ⁊ quã
do remittenda ſit. Jtẽ an iſta exceptio, ꝙ remitti debeat opponi
debeat ante litẽ cõteſtatã, an vero poſt, vide Pa. de ca. cõſ. cccxx
xiij. vbi etiã ponit an de cõſenſu partiũ poſſit prerogari iuriſdi
ctio. Jtẽ quis ſit iudex i cauſa dotis, vide in l. j. ff. eo. ⁊ ibi Soc.
Jntra autẽ quãtum tempus debeat opponi exceptio vſuraria,
vide Ro. ſin. xlvij. An autẽ corã iudice ſeculari poſſit oppo. ꝓ cita
tum, ꝙ eſt clericus, poſt ſentẽtiã iã latam vide Abb. in c. ſi dili-
genti co. vlti. de foro compe. An autẽ ſi iudex eccleſiaſticꝰ cogno
uit ſup aliquo ꝑſumptorio ſpeciali, puta ſuper habilitatione iu-
ramenti, poſſit cognoſcere ſup cauſa principali, vide Lãc. Deci.
hic, in regula iſta vbi ponit de veritate. Uide omnino ad Bart.
in l. ordinarij. C. de rei ven. Jtẽ an, ⁊ quando exceptio quod con-
tractatꝰ ſit vſurarius ꝺbeat remitti ad eccleſiaſticũ, vide omnino
Petr. de Anc. conſi. ccxxij. incip. in Chriſti nomine. Jtem de co

ꝙ dictum eſt ſ. an poſſit compromitti in laicum: vide Iaſo. in l. quoties, C. de iudi. vbi etiam ponit, quando dicatur eſſe queſtio iuris vel facti, ⁊ quomodo iudex ſecularis poſſit cognoſcere de cauſis ſpiritualibus.

POMA. ¶ Et iſtam queſtionē alibi ſatis late remiſ. Sed vide q̄ no. ad Bal. in l. j. C. de Lat. liber. tol. ⁊ in l. ij. C. ð cōfe. ⁊ in auth. et qui. C. de bon. auth. iud. poſſ. doc. in cap. lator. qui filij ſint legitimi. ⁊ cap. cum ſit generale. de foro compe. ⁊ capit. poſt miſerabilem. de vſu. ⁊ Federic. de ſenis in cōſilio xcj. Sed vnū adde, ꝙ in caſu in quo laicus procedit in iſtis cauſis ſeruabit leges ſuas, nec ſeruabit clem. diſpēdioſam. de iudi. ⁊ ibi eſt bona gl. quo ad ordinem procedendi ſed quo ad deciſionem quid iuris: domi. Pet. in repe. c. ea que, de regu. iu. in vj. dicit habuiſſe de facto ⁊ arguit ꝙ debent ſeruari ſtatuta laicorum in queſt. de inſtrumento vſurario. ꝙ non probat, ſi non eſt regiſtratum in memorialibus actorum ⁊ non eſt auſus decidere pro iſta parte, ex quo erat cauſa anime, ⁊ agitur de periculo animarum, per c. cū eſſes. de teſt. vide eum in ſecunda q. ⁊ in queſt. xxvj.

f ¶ Vſurarius. Quis debeat cognoſcere de exceptiōe vſuraria. ⁊ quis debeat punire vſurarium, vide Cal. conſi. iij. ⁊ Bart. conſ. xxv. lib. v. ⁊ conſi. clxix. lib. ij. ⁊ ibi quid ſi fuit oppoſita Iudeo, ⁊ Saraceno. Cardi. conſi. cx. Et an arbiter poſſit cognoſcere de cauſa vſuraria, vide Paul. de Caſtr. conſili. lxxiij. Et an iudex eccleſiaſticus poſſit inhibere ſeculari ne cognoſcat nō citata parte, vide Pet. de anc. conſi. ccxxxv. ⁊ ccxxxij. Bald. conſi. xvij. li. iij. Et quid de cauſa decimarum, vide Bald. conſi. ccxliij.

LEX XXXVI.

Liberta. Liberta, que legitime recedit a patrono ab eo poteſt petere dotem hoc dicit

LEX XXXVII.

a Si meritur. [a] Etiam ſi fiſcus ſuccedat vxori nō perdit priuilegium maritus. hoc dicit, cum l. ſequenti.

ADDITIO.

a ¶ Si maritus. Inquantū Alex. hic remiſſiue ponit, an debitores bannitorū liberent ſoluendo fiſco, adde Bal. cōſ. ccxciij. lib. ij.

LEX XXXVIII.

1 ☞ Contradicens eo ipſo quod quis contradicit, dicitur habere iuſtam cauſam contradicendi, iuris permiſſione.
2 Voluntas in re propria pro ratione eſt, nō in communibus, nec in his que aliom ledunt.

Dotem. Non videtur filia contradicere que iuſtā cauſam ↄ̄dicendi non habet. hoc d. Sed filia cōparente, ⁊ cōtradicēte, cauſa prius examinabitur, vt l. ſi cum dotem. §. eo autem tempore. ſ. eo. ¶ Op. j. de noui ope. nunc l. j. in princi. Glo. non ſoluit. Tu dic
1 eo ipſo † ꝙ quis contradicit, habet iuſtam cauſam contradicendi iuris permiſſione. ¶ Secundo op. C. de pa. conuen. l. hac lege. Gl. non ſoluit. Dic quod ibi mulier ſuum defendit, ⁊ in re propria
2 † eſt pro ratione voluntas. Hic mulier volebat patrē grauare in iure proprio ipſius patris. Vel dic, quod non eſt pro ratione voluntas in rebus cōmunibus, vel in his que alium ledūt. ¶ Op. j. ad Tre. l. quia poterat. Sol. ibi, heres repudiādo ſe exonerat ⁊ iuri ſuo renunciat: hic mulier alium grauare volebat. ¶ Vltimo gl. inducit hanc legem in argu. contra eos qui contradicunt electionibus, de quo j. de decurio. l. Imperator. §. fi. de muneri vel honori. l. reus. §. i. ⁊ per Hy. in cap. ꝙ ſemet. extra de regul. iur. lib. vj. ibi, item poteſt poni exemplum.

LEX XXXIX.

1 ☞ Iniuriā factā filio per coniunctos, pater nō remittit. ⁊ nu. 3.
2 Pater quando eſt turpis perſona, nō remittit iniuriam factam filio.
3 Heres quando cogatur habere ratum factum defuncti.
4 Heres ſoceri poterit opponere de moribus vxoris, licet heres mariti non.
5 Conuentus vt heres poteſt vti exceptionibus ſibi competentibus, etiam non vt heredi.

Lucius. Sponſalia contracta per patrem, nō extinguūt ius petendi dotem vel retinēdi filio, cōpetens culpa mulieris. hoc dicit. ¶ C p. ꝙ eo ipſo ꝙ filius non contradicit videtur conſentire ſpōſalibus. l. ſed ea que, ⁊ l. filio. ſ. de ſpō. Sol. gl. ibi in filia, que videtur tacite conſentire: ſed in filio ſecus, vt hic. in lege ↄ̄ria, gl. hoc non approbat. ⁊ idem Petrus, ⁊ Iacob. de Aret. ⁊ Iaco. de ra. Dic ergo, ꝙ hic loquitur in filio qui ignorauit ſponſalia con
1 tractat. ¶ C p. extra gl. † ꝙ pater pōt remittere iniuriā filij, vt l. ſed ſi vnius. §. filio fam. j. de iniur. Potes dicere ꝙ hoc ideo, quia ſpōſalia non durauerunt, ꝙ non placet, quia iniuria ſemel remiſſa non reſuſcitat. l. ſi vnus. §. pactus ne peteret. ſ. de pactis. Nec potes dicere, ꝙ mulieri imputatur ſi diſſoluit ſponſalia, quia hoc licet. C. de ſponſa. l. j. ⁊ text. hic expreſſe dicit, ꝙ mulieri imputa
2 tur culpa in diſſoluendo primo matrimonio. Dic ergo † ꝙ hic pater erat turpis perſona, qui iniuriā filio non pōt remittere. d. §.
3 filio. Vel dic, ꝙ ſpeciale † eſt in iſtis iniurijs, que tanquam cōiuncte perſone inferuntur, ſicut eſt vxor: vt a patre remitti non poſſit, vt hic. Simile in iniuria preteritionis, vel exheredationis fa
4 cte a matre, vt l. Papi. in prin. ſ. de inof. teſta. ¶ † C pp. quia eo
a ꝙ filius eſt heres [a] patris. cogitur habere ratum factum per patrem, vt l. ex qua perſona. j. de reg. iur. ⁊ C. de rei vend. l. cū a matre. Gl. ſoluit notabiliter, ꝙ tunc heres cogitur habere ratum factum defuncti, quando illud factum eſt obligatorium, ex quo cōtra defunctum competeret actio, vel exceptio: ſed hic nō erat huiuſmodi, ergo ⁊c. Iſtud examinaui plene in lege cum vir. j. de vſufru. ⁊ lege rem alienam. ſupra de pignoratitia actione. Vel aliter ſoluit gl. factum defuncti cogitur quis habere ratum, ſicut ſi ipſe feciſſet. Sed ſi ipſemet filius cōſenſiſſet non preiudicaret ſibi: quia ſponſalia tantū fuerunt contracta, nō matrimonium ergo ⁊c. Hoc vltimū non placet Pe. quia eſt eadē ratio in ſponſalibus que in matrimonio. Nam contrahendo ſponſalia videtur approbare mores ſuos. ſicut contrahendo matrimonium. Tene ergo precedentem ſolutionem. ¶ C p. ſupra eodem l. rei iudicate. §.
5 heredi. verſic. morum, Solu. heres † mariti non pōt opponere de moribus vxoris, ſi maritus non oppoſuit vt in contrario: ſed heres ſoceri, idemq; maritus bene poteſt opponere, vt hic. Vlti
6 timo not. † ꝙ licet quis conueniatur heres, poteſt vti defenſionibus competentibus, ſibi. etiam non vt heredi, vt hic, in fin.

ADDITIO.

a P. P AV. P. ¶ Eſt heres. Vide Comm. conſil. xxxiij. incipiente, Quidam patronus.

LEX XL.

1 ☞ Paria delicta mutua compenſatione tolluntur, ⁊ nu. 7.
2 Exceptio lenocinij tollit cauſam adulterij ciuilem.
3 Exceptio doli quando tollatur replicatione doli.
5 Criminalibus in cauſis poteſt ſuper facto pronunciari, ſicut quando proceditur de crimine ciuiliter.
Actione deſcendente ex contractu, ꝙ ſufficit pronūcietur ſuper facto.
6 Locus ⁊ tempus debet inſeri in actione, etiam quando de crimine agitur ciuiliter; idem quando excipitur.

a b 1 Viro atque [a] Vxore. [b] Paria † delicta mutua cōpēſatione tollunt. hoc dicit. Gl. ponit caſum. ꝙ vxor repetebat dotem, vir excipiebat ð adulterio mulier replicabat ð lenocinio, vel ecōuerſo, maritus repetebat donationē pp nuptias, mulier excipiebat de lenocinio, maritus replicabat de adulterio vxoris. Et
2 tunc op. † exceptio lenocinij nō tollit cauſam adulterij, vt lege ſecunda. §. ſi publico. infra de adulte. [c] Solu. non tollit cauſam cri
3 minalem, vt ibi: ſed ciuilem ſic, vt hic. ¶ Op. † contra exceptionem doli nō datur replicatio doli vt lege apud Celſum. §. Marcellus. infra de doli exceptione. Sol. quando aliquis agit, ⁊ re
d petit ꝙ dederat, ⁊ ſic certat de damno vitando, [d] contra exceptionem doli datur replicatio doli, vt hic. Sed quando ille qui agit
e certat de lucro captando, [e] vt ſi petat ꝙ ſibi promiſſum eſt per dolū, contra exceptionē doli non datur replicatio doli vt in cōtrarijs. Iſta eſt vera ſolutio. Inn. tñ aliter ſoluit. extra ð re. eccl. nō alie. c. ſi quis. ⁊ de adul. c. intelleximus. ¶ Op. ſm hūc caſum hic fuit pronunciatū ſuper incidēti, ꝙ fieri nō debet, ⁊c. l. j. C. ð or. iu. Sol. fateor ꝙ non erat neceſſe pronunciare. tñ ſi fit pronunciatio, va
4 let. l. intra vtile. ſ. de min. Mihi tamen videt † ꝙ iſta lex veri. ⁊ proprius poſſet legi ꝙ vir principaliter agebat contra mulierem petens pronunciari ſua culpa diuortiū eſſe factum. ⁊ eā perdere dotē: ⁊ econuerſo vxor contra maritum, dicēs eū debere perdere donationē propter nuptias, ⁊ ſic reconueniebat eū. Iudex ergo ex natura conuentionis ⁊ reconuentionis vna ſententia pronunciauit cauſam repudij dediſſe vtrumque, dubitatur an ſententia valeat: quia non videtur pronūciatū ſuper eo quod principaliter petitur

petitur,vt ſcilicet,an vxoꝛ perdat dotē,vel nō:⁊ idē i viro.¶Ad
ꝙ reſpōdet Juriſcōſultus ꝙ vꝫ ſententia,⁊ idē impoꝛtat,ſicut ſi
iudex ꝓnuntiaret abſoluendo vtrunqꝫ,cum nullꝰ debeat iuua-
5 ri ea lege,ꝙ ipſe cōtēpſit cū paria delicta,⁊c.¶†No.ꝙ ſicu.f
f in criminalibus ſufficit pꝛonūciari ſuper facto l.j.§.j.j.ad turp.
ita cum agit crimine ciuiliter.vt hic.Jta et quandoqꝫ ſufficit in
actione deſcendente ex contractu.vt l.quid tamen.§.j.ſ.de ar-
6 bi.⁊ l.ſi pꝛetoꝛ,in pꝛin.ſ.de iud.¶Quero,†quādo de crimine
agitur ciuiliter an debeat inſeri locus ⁊ tps ſcōm foꝛmā l.libel-
loꝛū j.de accu.Rn.ſic l.item exigit.ſ.de dolo.⁊ l.pꝛetoꝛ edixit.
in pꝛin.j.de in in.Tex.eſt in caſu l.noſtre,⁊extra de ꝓcu.c.tue.⁊
g idē ſi opponat exceptio g criminis:qd dic vt dixi in l.j.j.de exc.
7 ¶Querit gl.†nunquid hoc ſit verū ꝙ paria delicta mutua cō-
penſatione tollūtur,ſiue circa idē factū verſetur turpitudo vtri-
que,ſiue circa diuerſa.Gl.dicit idē vbiqꝫ,qd eſt verū in terminis
legis noſtre:qꝛ vtrunqꝫ tendit ad eundem finem.ſ.ad diſſoluen-
dum matrimonium,vt in c.intelleximus.extra de adulte.⁊ j.de
adul.l.ſi vxoꝛ,§.iudex.An autem hoc alias procedat,tāgitur in
8 l.cum mulier.j.e.¶†Quero,nunquid exbannitus poſſit oppo-
nere exbannito,ipſum audiendum non eſſe,qꝛ exbannitus:Et
tex.facit ꝙ non:qꝛ paria delicta,⁊c.Dicam in l.cum mulier.j.eo.
9 ¶Vltimo Byn.ponit†hic vnam diſtinctionem,quando dolus
cum dolo,⁊ culpa cum culpa compenſatur,quam poſuit in c.in
pari.extra de reg.iu.lib.vj.ideo hic non recito.

ADDITIONES.

a POMA.¶Vxoꝛ.An ⁊ quando culpa compēſatur, vide Fel.
in c.dilecti.de exce.Pau.de ca.conſil.ccccij.vol.j.inci.hec mu-
lier.Ro.ſing.dccccxcv.
b P.PAV.P.¶Circa materiam huius legis an ⁊ quando admitta
tur iſta compenſatio in ciuilib.⁊ criminalib.vide late Fel.in c.cū
dilecti.per totum de excep.Jaſ.poſt alios in l.fi.§.j.ff.de eo per
quem factum erit.
c POMA.¶De adul.Vide Alex.cōſi.lxxv.inci.viſis dubitatio-
nibus.iij.vol.
d ¶Damno vitando.Adde inquantum Alex.dicit,ꝙ Ro.nō in-
tellexit c.Michael.ꝙ ipſe potuiſſet vti dicto moꝛali Senece,
Lauda parce,vitupera parcius vel tace,qꝛ Ro.conſil.cclxxxv.
oīa ad deciſionē pꝛeſentis.idem tenet qd hic,⁊ dicit qd in c.cum
aliquibus.eſt tex.ſingu.quod quoties in reſcripto ſunt illa ver-
ba,authoꝛitate noſtra,qd oꝛdinarius efficit delegatus.Nec ob.
qd in d.c.Michael.ſunt illa verba,quia dupliciter rn̄det.Pꝛīo
quod illa verba,authoꝛitate noſtra, referantur ad verba eiuſdē
tex.attentius pꝛouiſurus,quaſi dicat authoꝛitate noſtra atten-
tius pꝛouideas.non autem referantur ad perſonam epiſcopi,vt
ipſe authoꝛitate apoſtolica pꝛocedat,vel ꝙ ibi putabat eps,ex
quo Papa ſibi mādauerat ſimpliciť,vt Ro.ciues cōpelleret ad
reſtitutionem vſurarum fiendā Michaeli,non deberet admitte
re dictam expoſitionem dilatoꝛiā quaſi reſcriptū deberet aliqd
operari vltra ius cōmune poſitum in d.c.qꝛ fruſtra.Vnde Pa-
pa declarando dicit authoꝛitatem reſcripti ſui ex hoc ad epm di
recti,vt ipſe faciat vſuras reſtitui,intelligitur dicere,ſecundum
ius commune,dūmodo idem Michael reſtituat.ſecundū capi.
quia fruſtra.quod in delegatis loquens,Papa extendit ad oꝛdi
narios:a iure enim communi reſcripta iuriſdictionis excitatiua,
ſeu iuriſdictionalia interpꝛetatione recipiūt,⁊ ſcōm illud reſtrin
guntur.De pꝛimo eſt caſus ſecundum ipſum in c.graue.de off.
oꝛ.De ſecundo in c.cauſam que.de reſcr.⁊ c.ſuper eo.de of.de-
leg.⁊ foꝛtiꝰ ca vt ibi per eum,qui ita conſuluit.
e ¶Captando.Sed quid ſi lucrum captandum pendet ab euen
tu,an admittetur replicatio.vide Pe.de Anch.conſi.ccxcij.De
quo articulo vide Petrum de Ancharano,conſi.lxj.Ro.conſil.
ccxlix.⁊ conſi.ccxcix.Fede.conſi.ccxlv.

LEX LXI.

f POMA.¶Nota quod.Vide Pau.de caſt.in l.decuriones.C.
de infami.
g ¶Exceptio.Vide Bald.conſi.j.de excep.
1 ¶Legis huius lecture octo.3.4.6.8.10.17.⁊ 18.
5 Stipulatio ſimplex limitatur ſecundum naturam pꝛecedentis
contractus.
7 Pꝛomittens per erroꝛem credens ſe teneri, habet exceptionē,
ſecus ſi ſcienter pꝛomiſiſſet.
9 Dotem ſtipulans cum voluerit,moꝛiēdo videtur velle,⁊ eſt ſpe-
ciale in dote,ſicut in vltimis voluntatibus.
11 Facere de voluntate alicuius,vel eius mandato,quod idem ſit.
12 Pꝛocuratoꝛ lꝫ nō expꝛimat,videtur facere pꝛocuratoꝛio nomi-
ne domini.
13 Voluntas quando inducat mandatum.
14 Accuſans aliquem de publico crimine,⁊ dicens hoc facere d vo-
luntate Titij pꝛeſentis,⁊ volentis,non dicitur accuſare pꝛocu-
ratoꝛio nomine.
15 Pater quando in dubio videatur dotem ſtipulatus nomine ſuo
vel filij.
16 Pater ſtipulando dotem pꝛo filia emancipata,ipſi filie queritur
actio vtilis,⁊ pater ea inuita agere non poteſt.
19 Pater admittitur etiam filia ignoꝛante,quādo non habet iuſtā
cauſam contradicendi ad agendum pꝛo dote.
20 Vir ſi in inſtrumento confeſſus fuit habuiſſe, ⁊ recepiſſe a patre
mulieris,centum in dotē, que pꝛomiſit per ſtipulationē reſtitue-
re,an mulier ſoluto matrimonio poſſit dicere actionem ſuam.
21 Verba pꝛeteriti tempoꝛis appoſita in inſtrumēto circa id,ꝙ poſ
ſibile fuit interueniſſe tempoꝛe confecti inſtrumenti intelligūtur
in tempoꝛe pꝛeſenti,⁊ ſic eo quidem tempoꝛe quo confectū fuit
inſtrumentum.
22 Filia an,⁊ quando perdat omni iure ius conſolidationis, quādo
pater fuit ſtipulatus incontinenti ſibi dotem reddi.⁊ nu.24.
23 Dos an tranſeat ad heredes patris,etiam ſi ſint extranei., cum
onere ſuo:
25 Filia in dote aduentitia habet actionem,etiam patre inuito.Et
quid in eius herede:nu.26.
27 Actio de dote pꝛofectitia a patre donata, cuius ſit ſoluto matri
monio, ibiqꝫ habeť lata declaratio legis dos a patre,⁊ vtilitas
huius diſceptationis per tres queſtiones.C.eodem titulo.vt nu
mero 28.29.30.31.32.
33 Pꝛiuilegium filie an tranſeat ad patrem agentem:
34 Pꝛiuilegium bone fidei ad quemcunqꝫ tranſit.
35 Ceſſionarius,an vtatur pꝛiuilegio mulieris cedentis.
36 Pater qui dotauit filiā an ſolus ſuccedat ei,vel cū matre ⁊ fra-
tribus.

a **POſt dotem.** a Pꝛimo ponit dictum,vſqꝫ
ibi,ſi cōditio:ibi ponit reſpō
ſio bimembꝛis,⁊ pꝛopter diuerſitatē lecturā non reci
pit congruū ſummariū.Et ideo pone in nube,ſm ꝙ li
tera ſonat caſum in terminis.¶Ca.p.⁊ videtur ꝙ quando pater
ſtipulatur dotem filie volūtate,poſſit agere etiam inuita filia:ſi
cut ſi ab initio ſtipulatꝰ fuiſſet,vt ſ.eo.l.quoties.§.cete.ū.Huiꝰ
cōtrarij timoꝛe ſunt i gl.quinqꝫ lecture,extra gl.ſunt tres.Pꝛi
1 ma,ꝙ hic†i ſtipulatione fuit adiecta duplex cōditio vt in pꝛ.gl.
Contra iſtā opi.videtur ꝙ ſm hoc,viua filia,nō poſſet agere ipſo
iure:quia ſtipulatio non eſt commiſſa,cū ſolum vna cōditio exti
terit.l.ſi quis ita ſtipulatus.infra de ver.obl.Sol.intellige verū
viua filia,quia hic pater volebat agere actionē de dote pꝛime-
na,non ex ſtipulatione ſecūda.Et ideo repellit exceptione,niſi fi
lia cōſentiat,vel caueat eā ratā habiturā,vel eā cognita,⁊c.vt gl.
dicit.Ex quo apparet,ꝙ hoc debet intelligi quādo agit actione
pꝛimeua.quia ſi ex ſtipulatione ſecunda, etiā cū cautione,nō ad
mitteretur:quia ſtipulatione non commiſſa.Jtē op.qꝛ nō vide-
tur poſſe agi donec pendet cōditio ſequētis ſtipulationis nouan
tis,⁊ perimētis pꝛimā.l.pecunia.ſ.ſi cer.pe.Sol.illud verū ꝙ
non poteſt agi,niſi conſentiente illo cui debet queri in euentu cō
b ditionis.Et ita loquitur hic,ꝙ eſt notandū,b quia eſt notabilis li
mitatio.Ratio patet qꝛ debitoꝛi ſoluēti eſt plene conſultū,arg.
pꝛo hoc,l.pure.in pꝛincipio.j.de doli exceptio.⁊ ꝙ nota.i d.l.
pecuniam in ſolutione contrarij ad dictam l.pure.Sꝫ cōtra pꝛe
dicta facit ꝙ not.de condictio.indebit.l.Julianus.in gl.fin.in
ver.illud quero.vbi dicitur,ꝙ quando idem eſt ſtipulatus ſub
contrarijs conditionibus,nō poteſt ſtatim agere,ergo,⁊c.Sol.
2 quidam glo.illam non tenent,†ſed poſito ꝙ eſſet vera,ibi nūquā
pꝛeceſſit ſtipulatio pura:ſed vtraqꝫ fuit conditionalis,⁊ neutriꝰ
extiterat conditio.Hic vero iam pꝛima obligatio eſt cōmiſſa,fa
cto diuoꝛtio,ergo vera hec lectura in ſe:ſed quantū ad hanc legē
hec lectura non placet:quia hic non fuit niſi vna cōditio,ſcilicet
diuoꝛtij,ꝙ apparet ex textu,qui dicit,ſi cōditio,⁊c.⁊ ſic loquitur
in ſingulari numero.Item de eo ꝙ dicitur,ſi deceſſerit ſine libe
3 ris,fit mentio in reſponſione,non in themate.¶†Secundo mo-
c do c legitur hec lex,ꝙ tantum fuit vna conditio.ſcilicet diuoꝛtij,
vt hic in fine,⁊ ſi contra patrem excipiatur tamen ipſe replicat,
⁊ ſic nō obſtat §.ceterū.¶Et aduerte quia iſta gl.eſt coꝛrupta.
vt enim pꝛimo ⁊ ſecūdo caſu replicatur.Certe in pꝛimo caſu nō
eſt dubiū ꝙ non obſtat exceptio,nec eſt opus replicatione.Ergo
vult dicere gl.ꝙ iſto caſu,⁊c.Sꝫ certe hec lectu.nō placet:qꝛ hic
in fi.dicit ſubmouēdus erit,ſed ſi replicatione iuuaretur,nō ſub
moueret.Pꝛeterea ſtipulatio patris facta filie volūtate debet
tollere

tollere omne obſtaculum ipſo iure, licet pactũ tollat ope repli-
4 catiõis, vt ſ. de pactis, lege ſi vnus. §. pact⁹ ne peteret. ¶ †Ter
tio modo legitur, ꝙ pater fuit ſtipulatus ſimpliciter non expꝛi
mendo ſibi, vel alij, vnde videtur ſtipulatus ſibi, ⁊ filie, ſed in leg
contraria fuit ſtipulatus ſimpliciter ſibi. ¶ Contra hoc oppo-
no de lege ſi ita ſtipulatus. §. Chryſogonus. infra de verboꝝ
obligatio. Glo. non ſol. Unde quidam per illam legem damnat
iſtam lecturam. Tu ſolue, q2 ibi non intelligitur perſona extrin
ſecus, in qua verba ſtipulationis conferant, ſed perſona cui⁹ no
mine ſtipulatio facta intelligitur bene poteſt ſub intelligi, vt hic
⁊ etiam ibi pꝛobatur: quod patet, quia libertus tenetur cedere
ſicut pꝛocuratoꝛ alieno nomine ſtipulat⁹, ⁊ hoc tenet Dyn. Uel
dic, ꝙ ibi loquit̃ qñ nullus pꝛeceſſit cõtractus, de cuius natura
debetur alteri: hic ſec⁹, ⁊ †ideo hic limitatur ſtipulatio ſimplex
ſecundũ naturã contractus pꝛecedentis, arg. ſ. de vſur. l. j. ſtipu
latus, ⁊ j. de leg. j. l. ſi legati ſerui nomine. ⁊ j. de verbo. oblig. l. i
ter ſtipulantem. in pꝛin. ⁊ quod ibi no. Hic ergo ꝙ iſta lectu. eſt
in ſe vera, ⁊ notabilis, ⁊ menti tenenda, tamen reſpectu huius le
gis nõ placet: q2 tex. expꝛeſſe dicit, ꝙ fuit ſtipulat⁹ ſibi dari non
ſimpliciter: ⁊ ſecundum dictas tres lecturas illa verba, filie vo-
6 luntate determinant participium ſtipulatus. † ¶ Quarto mo-
do legitur, ꝙ pater ſtipulatus eſt ſine filie voluntate dotem dari
ſibi, ſcilicet facto diuoꝛtio voluntate filie, ⁊ ſic illa verba, filie vo
lũtate, d̃terminãt participiũ facto, ⁊ nõ obſtat. §. ceterũ: q2 hic
filia nõ cõſẽſit patri ſtipulãti Iſtã lectu. tenet gl. ſ. d̃ mino. l. iij.
7 §. ſed vtrũ i penul. gl. Et eſt vera i ſe iſta lectura, ſi ille †pmiſit p
erroꝛẽ credẽs ſe teneri. Et iſta eſt exceptio, que competeret ma
rito cõuẽto in tali ſtipulatione, ſcilicet, q2 p erroꝛẽ pmiſit. Sed
ſi ſcienter pꝛomiſiſſet, tunc ipſe teneretur nec haberet exceptio
nem vt l. ſed, ⁊ ſi quis. §. fin. ſ. ſi quis cau. ⁊ de condic. indeb. l. j.
cũ ſimili tñ hoc mulieri nõ pꝛiudicaret, vt hic, ⁊ ſ. eo. l. quoties,
⁊ l. ij. §. ꝙ ſi in patris. j. eo. ¶ Aduerte tñ, q2 iam vidi quoſdam
qui neſciuerunt opponere iſtã exceptionem, ⁊ p hoc perdiderũt
cauſam. Tamẽ hec lectu. non placet, q2 non continet dubitatio-
8 nem. contra. l. quod Labeo. j. de Carbo. edi. ¶ Quinto † modo
legitur. ꝙ pater ſtipulatus eſt dotem facto diuoꝛtio ſibi dari, fi
lie volũtate, ⁊ hoc eſt, ſi filia tunc voluerit, ⁊ ſic iſta verba, filie vo
lũtate determinant verbũ, dari. Iſtã lec. tenet etiã gl. i d. l. iij. §.
ſed vtrũ. de mino. Ita etiã tenet Petr. ¶ Contra hoc oppo. q2
filia moꝛtua anteꝗ̃ declaret, euaneſcit ſtipulatio. j. de ver. ob li
ga. l. ſi quis arbitratu. ⁊ l. cẽteſimis. §. fina. ⁊ C. d̃ Hẽ. emptio. l.
9 iiij. ſed hic dicit, ꝙ põt agi ex ſtipulatiõe. Sol. ſpeciale †eſt in do
te, quia moꝛiendo videt velle, ſicut in vltimis voluntatibus. j. de
leg. iij. l. fideicommiſſa. §. fideicommiſ. ⁊ l. vxoꝛẽ. §. pe. argu. pꝛo
hac ſpecialitate. C. de dot. pꝛomiſ. l. j. ⁊ de iure do. l. cum poſt. §.
gener. Et hic ille caſus eſt notabilis ⁊ ſingularis. Nõ põt dici, ꝙ
hic agatur actione pꝛima, nõ ex ſtipulatione. quia hoc eſt cõtra
text. ¶ Item oppo. ꝙ ſm hoc filia viua ipſo iure non põt agere
pater ea inuita, q2 nõ extat conditio ſtipulationis: ſed hic d̃t ꝙ
remouetur exceptione. Sol. Hic ꝙ in vlti. verſi. hic, pater age-
bat actione pꝛima. Uel dic. ꝙ loquit̃ de exceptione facti, vel intẽ
tionis. Iſta lectu. licet in ſe poſſit ſuſtineri: tñ huic legi non con
gruit, q2 in hoc fuerant due conditiones, ⁊ text. d̃t de vna. Pꝛe
terea litera violenter tranſponitur. Ex quibus videtur, ꝙ gl. tua
remaneat confuſa, dicens, ꝙ ſine iſtis violentijs iſta lectura non
10 videtur poſſe pꝛocedere. ¶ †Sexto modo legitur ſm Dyn. vt li
d tera ſonat, ꝙ pater pꝛimo dedit dotẽ, deinde ex interuallo poſt
contractas nuptias, filia voluit ꝙ pater ſtipularetur dotem ſibi
reddi, facto diuoꝛtio: hoc eſt thema. Reſponſio eſt, vt iacet lite-
ra. Nec obſtat. §. Ceterũ, q2 pater ibi ſtipulatus eſt nomine ſuo,
hic pcuratoꝛio nomine filie, ⁊ hoc facere videtur in dubio, ſtipu
lando ſimpliciter, vt l. que dotis. ſ. codẽ. Et ꝙ d̃t, filie voluntate,
dic id eſt mãdato. Et hãc tz Cy. C. de rei vxo. actio. l. vnica. §. vi-
deamus. Et pꝛo hac lectu. do tibi caſum notabilẽ. ſ. mãda. l. idẽ
que. §. ſi cui mãdauero. ¶ Iſta eſt notabilis lec. ex q̃ habes duo.
11 Pꝛimo, †ꝙ idem eſt facere ex voluntate alicuius, ⁊ de mandato
e alicuius. Secũdo ꝙ pꝛocuratoꝛ ᵉvidetur † facere pꝛocuratoꝛio
12 nomine domini licet nõ expꝛimat, ⁊ hoc ſimpliciter ſtipulãdo, vt
Dyn. d̃t ⁊ ſm hanc lectu. Cy. concoꝛdat cũ tertia in hoc, ꝙ ſtipu-
latio fuit ſimpliciter cõcepta: ſed i alio diſcoꝛdat, q2 hic actio eſt
tota filie, cum pater pꝛocuratoꝛio nomine ſtipulatus videat̃, ibi
vero cõmunis: quia cõmuni nomine videtur ſtipulatus, ⁊ ſic le-
f ctu iſte videntur cõtrarie, ſed infra apparebit ſol. Oppo. ᶠ⁊ vide
13 tur, †quod volũtas non ſit idem cum mandato, vt ſ. de exer. l. ij.
§. ſi is qui ſi auem: ⁊ d̃ trib. l. j. §. ſcientia. ⁊ de admini. tu. l. Luci⁹
Titius Caium Seium. Sol. Dic aut negotiũ ſpectat pꝛincipali
ter ad eum, cuius voluntate geritur, aut pꝛincipaliter ad gerẽtẽ
aut põt ad vtrunq; pariter pertinere. Pꝛimo caſu, illa volũtas

inducit mandatũ. l. qui patitur, ⁊ quod ibi no. l. mãda. Inſt. de
inuti. ſtipu. §. ſi quis alij. ⁊ ibi no. ꝙ intellige, ſi interueniat alia
neceſſaria cauſa ad inducendum mandatũ. ſcilicet, ꝙ partes ſint
pꝛeſentes, vel nunci⁹, vel epiſtola interueniat, vt no. in l. cõſenſu
j. de actionib. ⁊ obligatio. ⁊ ita dicũt dicta iura. Secũdo caſu, vo
luntas non inducit mandatum, vt ſ. mãdati. l. ſecunda. §. final.
lz quãdoq; pꝛeiudiciũ generetur, vt dixi ſ. eodem. l. ſecunda. §.
volũtatẽ. Tertio caſu diſtingue, aut volũtas eſt cauſa negotij, vt
quia pꝛocedit volũtas mea pꝛopter quam tu aliquid facis: aut
ecõtra negotiũ eſt cauſa voluntatis, vt te faciẽte aliquid ex tuo
motu, ego volui, ⁊ cõſenſi. Pꝛimo caſu, illa volũtas ꝗ inducit mã
datum. vt ſ. mãdati. l. pꝛima, ibi cũ dicitur ſiue volo. Et hanc le
gem vide ſcdm̃ iſtam lecturã, ⁊ ita veriſimile eſt Cy. intellexiſſe:
ꝙ patet ex verbis ſuis. Nam ponendo caſum dicit: deinde vo-
luit, ꝙ pater ſtipularetur. Innuit ergo ꝙ volũtas pꝛeceſſit. Se
cundo caſu talis volũtas non inducit mandatũ lege aliud eſt vẽ
dere. j. de regulis iuris. ⁊ ſic loquitur tertia lectura huiuſ legis
licet autem nõ inducat mandatum, parat tamen aliud pꝛeiudi-
cium, ſcdm̃ ea que ſupꝛa dixi in dicta lege ſecunda. §. volũtatem
ſ. codẽ inducit etiã ratihabitionem, ſi eius nomine gereretur.
Dices tu, per totã iſtã diſtinctionem nõ reſpõdetur. ad l. pecu-
niã. ſ. ſi certum petatur. nec ad legem, pꝛimã. §. ſi is qui nauem.
⁊ alias leges que allegantur in contrariũ. Nam ibi pꝛecedebat
volũtas, ⁊ tamen non inducit mandatũ. Solu. ibi pꝛecedit volũ
tas, ſcilicet limitata, ꝙ filius contrahit in peculio, quod ſibi ſe-
paratũ conceſſerat: ⁊ ideo ſolum tributoꝛia obligatur. Fallit in
merce nauali vbi obligatur inſolidũ. dicto §. ſi is qui nauem. ⁊
de tribu. le. pꝛima, in pꝛincipio. ⁊ §. ſcientiã. Fuit ergo limitata
volũtas reſpectu peculij, ſed non fuit determinata reſpectu con
tractus, non enim retulit ſe ad certũ contractũ faciendũ cũ Ti-
tio vel Sẽpꝛonio. Sz ſi hoc poneres ꝙ voluntas patris pꝛece-
dens fuit cauſa certi ⁊ determinati cõtract⁹, tũc bene induceret
mãdatũ, per dicta iura ſ. ꝙ iuſſu. lege pꝛima. Ad legẽ Lucius.
de adminiſtratione tutoꝝ. tã eſt reſpõſum, q2 ibi voluntas non
fuit cauſa illius tutele, ſz ecõtra. Illo enim caſu, quo pater vide
tur mãdare, an ipſe obligetur volẽdo, ⁊ cõſentiendo, dixi ſ. eod.
lege ſi cum dotem. §. trãſgrediamur. Et iſta tene menti, q2 iam
14 †vidi examinari queſtio. de facto, ⁊ nullus ſciuit allegare aliq̃d
boni. Ecce accuſo Titiũ de publi. crimine, ⁊ dico me ᵇhoc facere
de volũtate Sempꝛonij ibidem pꝛeſentis, ⁊ volentis, an videar
accuſare pꝛocuratoꝛio nomine: Et fuit determinatũ ᵇ ꝙ non: q2
ſecundum hoc apparet accuſationẽ non pꝛocedere. ideo ⁊c. lege
quoties. de rebus dubijs. Et determinatio fuit in ſe bona. ⁊ ap-
paret ex dicta doctrina: quia negotium poteſt ad vtrumq; equa
liter pertinere. ¶ Item oppon. ad ſecundũ, ⁊ videtur in dubio,
ſuo nomine ſtipulari, dicto §. Chryſogonus. ⁊ de in rem verſo.
lege ſi filius. ⁊ infra mandati, lege Papinianus. ⁊ de ſolutio. le
ge magis. cum ſimilibus. Solu. vt ˡdixi C. in tertia lectura ⁊ ita
ſentit Dynus, Uidete, *hoc intelligo ſi in ſtipulatione dotali, vo
15 luntatis vel mandati fuit habita mentio. ſ. de heredibus inſti-
tuend. lege finali. ⁊ infra de adminiſtratione tutoꝛum lege cum
poſt. §. pꝛimo. Et ſic intellige quod notatur in lege poſt moꝛtẽ
j. quando ex facto tuto. Sed ſi nil fuiſſet dictum, tunc ſecus vt j.
iudicatum ſolui. lege tertia. §. ſed ⁊ quod de tutoꝛe. verſiculo ſz
⁊ ſiquidem. Itẽ oppo. ⁊ nunc reintro dicta Dyn. Nam aut filia
erat in poteſtate, ⁊ tunc pater ſtipulando filie, videtur ſtipulari
ſibi ipſi. vt lege dominus ſeruo. infra de verboꝛum obligationi
bus, ⁊ lege eã qui ita. §. qui ſibi. eo. titulo. Aut erat emancipata
⁊ tunc per patrẽ nõ potuit queri filie. C. de iure dotiũ lege ſi ge-
k ner. Solu. Si kponis in poteſtate. † ⁊ tũc dico: ꝙ hoc caſu ipſi fi-
16 lie põt queri, vt lege Põponius Philadelphus. ſ. familie erciſ
cunde, ⁊ ꝙ notat. C. de inofficio. donation. lege ſecunda. Si po-
nis in emancipata, idẽ dico: q2 queritur filie vtilis in caſu iſto
ne dubio, j. eod. lege Caius. In alijs caſibus quid iuris ſit, j.
dicã. Plus dico, ꝙ etiã ſi filie emãcipate nil queritur tamen q2
pater tenetur ſibi cedere, ideo non poſſit agere inuita filia, etiã
ante ceſſionem. lege apud Celſum. §. mandaui. infra de doli ex-
ceptione. in gloſſa i verbo, eſſe. ibi, vel dic quod feci pactum, ⁊c.
vt ſ. de pactis. l. ſi cã emptoꝛe. §. finali. Expꝛeſſius vide ſupꝛa
de pꝛocuratoꝛibus. lege ſi pꝛocuratoꝛ me⁹. ꝙ tene mẽti. ¶ Ul-
timo oppono de lege dos a patre, C. eodẽ. vbi dicitur ꝙ ad pa-
trem indiſtincte reuertatur. Solutio, intellige in dote aduẽtitia
Aut ſi tu intelligas iſta legem in dote pꝛofectitia, tũc quod hic
dicitur, ſine liberto, ſubaudi maxime. Uel dic, quod ibi inquirit̃
tur quando filia non eſt ſtipulata ſibi per ſe, vel pꝛocuratoꝛem,
vt ibi. Uel illud, quando mulier pꝛedeceſſit in matrimonio, vel
ante. Si autem poſtea repetit vt heres filie, vt hic. Et iſta ſunt
verba domini Dyni, multum dubia: hic vel alibi male exami-
nata

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

examinata. Ego examinabo. in tertia q. ¶ Tu aduerte ꝙ iſta le.
non videt̃ vera, q꞉ de iure iſto filiuſfa. nõ habebat herede, vt l. j.
⁊ ij. ȷ. de caſtre. pec. propter quod quidam recedunt ab iſta lect.
17 ¶ Septimo iſti † legunt, ꝙ tota hec lex loquatur in filia emanci-
pata, ⁊ ſic poteſt habere heredẽ; in alijs tenentes opi. Hy. iſti re
ſtringũt nimis iſtã legẽ ⁊ eſt quedam diuinatio. ⁊ lec. Hy. quali-
18 ter poſſet ſuſtineri. ȷ. dicam. ¶ † Octauo põt legi lex iſta, vt po-
namus caſum ſimpliciter, ſecundũ ꝙ litera iacet. ⁊ gl. tangit in
gl. magna in fi. Ad §. ceterum reſpõdetur, ꝙ talis conſenſus pre
iudicet filio poſt mortem eius, nõ in vita arg. ſ. de pac. do. l. ij. ꝙ
nõ placet, quia poſt mortem filie pater poſſet agere ſine ſtipula
tiõe, ſed illa ſtipulatio nihil operaretur. Dic ergo, ꝙ etiam viua
filia, pater poteſt agere. §. ceterum. Et hoc eſt verũ, niſi filia con
tradicat; ⁊ habeat iuſtam cauſam ꝯdicendi. ⁊ ita debet intelligi.
ſ. eo. l. dotem. ⁊ ſi cum dotem. §. eo. antẽ tempore, ⁊ ſic quidã te-
nent iſtam lec. ꝙ mihi ſatis placet. ¶ Quid enim ſi filia facto di
uortio vult nubere ⁊ pater cõtradicit, quia forte eſt perſona vi-
lis: Certe ipſe cogetur per iudicẽ filiã dotare. l. qui liberos. ſ. de
ritu nup. Eadem equitate impediretur repetere, ne eã conſume
ret. Licet ergo ꝑ ſtipulationẽ actio ſit integra patris: tamẽ filia
habet ius impediendi ex cauſa, vt hic, ꝑiudicat ergo ſibi filia cõ
ſentiendo patri ſtipulãti in hoc. ꝙ actio que erat primo commu
nis, nũc eſt propria patris, ⁊ per hoc ꝑiudicat ſibi: q꞉ perdidit
ius cõſolidationis. ȷ. eod. l. in his. §. filia. ⁊ ȷ. dicã. Itẽ in alio, qa
quãdo actio eſt cõmunis, oportet patrem probare filiã, ſcire, vel
19 de rato cauere, l. ij. in fin. ſ. eo. ſed hoc non eſt neceſſe. Nam † ad
mitteretur etiã filia ignorante, niſi cõtradicat iuſta cauſa, vt hic
ꝙ eſt ſatis notabile. Et hoc procedit hodie ſine dubio, cum ius
filie ſit fortificatum etiam patre ſtipulante, vt C. de rei vxo. act.
auth. ſed quamuis, ⁊ ibi dicam.

20 ¶ **Expeditis** Lecturis, veniamus ad queſtiones.
¶ † Primo quero. pone ꝙ contine
tur in inſtrumento ꝙ vir fuit cõfeſſus ſe habuiſſe, ⁊ recepiſſe mil
le in dotem, pro matrimonio contracto a tali patre vxoris, qui
promiſit ſibi reddere per ſtipulationem, ⁊c. nũc dt filia ſoluto ma
trimonio, actio eſt mea, q꞉ vir fuit cõfeſſus ſe habuiſſe ⁊ recepiſſe
iſta ſunt preteriti temporis, ⁊ ſic numeratio preceſſit ſtipulatio
nem, vnde dicit ſibi non eſſe preiudicatũ. Pater autem vel pa-
tris heredes dicũt, ꝙ ſolutio ⁊ numeratio fuit tẽpore ſtipulatio-
nis facta, queritur quid iuris: In dubio intelligo iſtã queſtionẽ
ꝙ partes non negant pecuniã numeratã eſſe: quia nolunt, vel qa
21 non poſſunt. Iaco. But. conſuluit in ſimili queſtione, ⁊ dixit † ꝙ
verba preteriti temporis appoſita in inſtrumẽto, circa id ꝙ poſ
ſibile fuit interueniſſe tempore confecti inſtrumenti, illo tũc pre
ſumitur actũ: ⁊ allegabat, C. de fide inſtrum. ⁊ iur. haſte. fiſc. l. j.
lib. x. ⁊ quod ibi not. in gloſſ. Pro hoc facit ꝙ cõmuniter fit. Nã
notarius ſcribit in inſtrumẽto. Titius dedit, vendidit, ⁊ tradit.
Omnia iſta ſunt preteriti temporis, ⁊ tam conſtat ꝙ intelligun
tur de illo tempore quo inſtrumentum fuit confectum, ⁊ ſic de-
bet intelligi preteritũ in modica preteritione, ita quod incõti-
nenti, non ex interuallo dicatur geſtũ. Ego hoc credo verum. ⁊
probatur C. de apoc. pub. l. fi. lib. x. vbi ſubſcribitur pecuniã ſo-
lutã eſſe, ⁊ ſic per verba preteriti temporis, ⁊ tamen de eodẽ tem
pore loquitur l. placuit. C. de col. fun. patri. lib. x; Ad idẽ ꝙ no.
in l. ſi ex cautione. C. de nõ numerata pecunia, vbi notarius ſcri-
bit ꝙ accepit. ⁊ intelligitur in preſenti. Pro hoc expreſſius de
verborũ obl. ſi ita ſtipulatus. §. Chryſogonus. vbi quis ſcribit ſe
accepiſſe, ⁊ per ſtipulationem promittit, ⁊ intelligetur ſtipulatio
incõtinenti ſubſecuta, vt ex illo tex. intelligit̃ clar. colligi, ſi bene
l aduertatur. ⁊ gloſſ. ibi ita intelligit. l⁊ eſt expreſſum. ſ. ſi certũ pe
tatur. l. lecta. in prin. Ad idem ꝙ in inſtrumentis continetur te-
22 ſtimonium rei geſte. † Nota quod dicit, geſte temporis preteriti.
¶ Item ſecundo quero, pone ꝙ pater ſtipulatus eſt incontinẽti
vtrum ex hoc filia perdat ius conſolidationis mortuo patre, vel
ipſa emancipata: Iſta queſtio eſt multũ difficilis, ⁊ in ea variant
glo. ⁊ doc. antiqui, ⁊ Moderni. Nos examinabimus eam tripli
ci modo. Primo, quid iuris ſit de iure antiquo ante Iuſtinianũ
Secundo, quid ſit de iure Codicis poſt Iuſtinianũ. Tertio quid
iuris ſit de iure authenticorum. ¶ Circa primũ tempus dicũt
quidam, quod filia non perdit illud ius, quia officium paternum
eſt dotare filiam. l. qui liberos. ſ. de ritu nu. Cum ergo faciat ex
neceſſitate, videtur quod non poſſit auferre beneficiũ cõmunio-
nis. l. vnũ ex familia, in prin. de l. ij. de here. inſt. l. ſi ſeruo. Pre-
terea leges dicũt generaliter, mortuo patre, vel filia emãcipata,
actionem ſoli filie cõpetere, vt ſ. eo. l. ij. §. ꝙ ſi in patris. ⁊ ȷ. eo. l.
ſocer. in prin. ergo ⁊c. l. j. §. generaliter. de leg. ꝑſtãdis. ¶ Prete
rea, per nouationẽ, que fit per ſententiã, non tollitur filie tale ius
vt l. ſi marito. §. ſi voluntate. ſupra eodem. Ita etiã per nouatio-
nem, que fit per ſtipulationem nõ tollit̃. ¶ Preterea, videtur ca
ſus in l. vxorem. §. teſtamento quo filiũ. infra de legatis tertio, vi
detur etiã caſus in hac lege i fine, vbi licet pater ſtipulatus ſit de
filie volũtate, non tñ poteſt agere ea inuita, ⁊ ſic durat ius cõmu
nionis. Facit infra eod. l. Gaius. Nec obſtat ȷ. eod. l. pe. §. filia.
quia ibi interuenit factũ filie que cõſentit delegationi, vel noua
tioni, ideo debet ſibi preiudicari; queſtio noſtra loquitur, quãdo
eſt ſtipulatus pater ab initio ſine voluntate filie, argu. ȷ. ad Tre.
l. quidã. §. hoc amplius, de regu. iuris. l. factum cuique ſuum. Et
in hac opin. fuit Iacob. de Belui. Alij ſunt in contraria opi. Nã
pater non debet eſſe deterioris conditionis quã extraneus, imo
melioris: qa nulla facta ſtipulatione actio eſt cõmunis. ſ. eodẽ.
l. ſecũda. §. ꝙ ſi in patris. ſed ſtipulãte extraneo, ipſius ſolius eſt
actio, vt in §. accedit. C. de rei vxo. actio. ⁊ ſ. de cõdictio. ob. cau.
l. ſi extraneus, ⁊ C. de pac. cũ, l. j. ergo, ⁊c. Preterea, illud ꝙ eſt ac
quirendũ duobus, põt per promiſſionem agentis vni tantũ ac-
quiri. l. ſi ſeruus cõmunis. ȷ. de ſtipula. ſeruo. C. per quas perſo.
nobis acqui. l. fin. ita in propoſito. Preterea, ratio cõmunionis
facit filie cõpetere illud ius cõſolidationis. l. ſecunda. §. ꝙ ſi i pa
tris. ſ. eodẽ. ſed patre ſtipulãte ceſſat cõmunio. ſ. eodem. l. quo-
ties. ergo, ⁊c. ¶ Preterea caſus eſt expreſſus i d. l. quoties. ⁊ C.
de iu. dotiũ. l. auia. ⁊ l. cum a ſocero. que loquuntur etiã vbi nullũ
factũ filie interuenerit, ⁊ ſic nõ eſt bona reſpõſio predicta ad le.
pe. §. filia. ȷ. eodẽ. vbi etiã eſt caſus. Et iſta opinio eſt ipſa veritas
quã tenet gl. in l. ij. §. ꝙ ſi in patris. ſ. eodem. in gl. ſuper ver. fi-
lie. ⁊ ſ. eodẽ. l. ſi cum dotem. in principio. ⁊ C. de iure dotiũ. l. ſi
dotẽ. ⁊ Azo in ſumma. C. de rei vxor. actio. §. j. ⁊ Rofred. in titu.
de actio. ⁊ ſtipu. pro dote. §. pro dote. Iaco. de Belui. Dynus.
⁊ Cyn. in d. §. videamus. C. de rei vxo. actione. ⁊ omnes. Ego do
caſum expreſſum in l. j. §. primo. de colla. dot. ibi ſi vero alij, ⁊c.
tunc enim non cogitur cõferre: quia ad eam non pertinet. Et nõ
obſtat ꝙ officiũ paternũ ſit dotare filiã, quia non cogitur actionẽ
dotis communicare, imo ius perimit ſibi eam appropriare, vt
dictis legibus. Non obſtat ſcḋm, quia ille leges debent determi-
nari per alias. Nec obſtat tertiũ, quia alius eſt effectus nouatio
nis, que fit per ſententiã. l. finali. C. de vſur. rei iudic. ⁊ l. prima.
C. de iu. ⁊ ibi nota. Nec obſtat. l. vxorem. §. teſtamento. quia ibi
pater fuit ſtipulatus ſibi aut filie, ⁊ hoc caſu fauore dotis filia vi
detur adiecta ad obligationẽ. l. Gaius. ȷ. eodem. Nec obſtat hec
l. quia ſcḋm diuerſas lecturas, diuerſa eſt reſpõſio. ¶ Circa ſcḋm, qd
iuris ſit ſcḋm iura Codicis poſt Iuſtinianum: videtur ꝙ filie com
petat illud ius conſolidationis, licet pater ſit ſtipulatus. vt l. v-
nica. §. videamus. C. de rei vxo. actione. vbi loquitur de actione
ex ſtipulatu. Preterea in eadem lege vnica. §. illo proculdubio
videtur eſſe idem in actione ex ſtipulatu, vel tacita. vel expreſſa:
⁊ tex. videt̃ exprimere eadem l. ij. ⁊ hoc ex rei, ⁊ hoc tenet glo. in
d. §. videamus. ⁊ hoc tenet Iacob. de Rauen. ⁊ ſic conſuluit do
min. Ubaldinus de Malauoltis, doctor ⁊ aduocatus Bono.
⁊ refert Cyn. in §. videamus. Certe licet ille rationes vrgeant:
tñ hoc non teneo per illas leges: q꞉ actio ex ſtipulatu antiquã de
qua fit mentio in illa l. vnic. non eſt illa que deſcendit ex ſtipula-
tione expreſſa. de qua hic loquitur: ſed eſt quedã. que erat in an-
tiqua iuris prudẽtia, vt dixi ſ. eo. l. ij. ⁊ Cy. no. in d. l. vnica. fi. cũ
gũt. Preterea qñ ceſſat ratio cõmunionis per ſtipulationẽ, ceſ-
ſabit ius conſolidationis. vt dictũ eſt. Preterea ego video ſcḋm
iura noua ⁊ nouiſſima, ꝙ emancipatio non impedit patrẽ actio-
nem querere per ſtipulationem, vt d. l. vnic. §. extraneũ, in authẽ
ti. ſed quãuis, ⁊ in corpore vnde ſumit̃, ibi expreſſius, ⁊c. multo
magis actionem ſibi queſitã non extinguit. Si ergo illũ §. intelli
gis in ſtipulatione expreſſa. dic ꝙ fuit ſtipulatus ſimpliciter, vt
hic, ſcḋm vnam lecturam. vel ſibi ⁊ filie: ⁊ ſic eſt idem ꝙ de iure cõ-
muni. ⁊ hoc tenet ibi Cynus, ⁊ tenet ꝙ ſit idem de iure Digeſto-
rum, ⁊ Codicis. Ego autem dico hoc eſſe verum, niſi in duobus
m caſibus[m], ſcilicet ſi pater habeat alios filios, pro quibus dede-
rat dotem, vel donationem propter nuptias, nec fuerit ſtipula
tus, ⁊ illi ex aliquo caſu non tenentur conferre tunc ne emergat
inequalitas, iſta filia haberet ius conſolidationis vſque ad con-
currentem quantitatẽ. Secundus caſus eſt. ſi extranei ſunt a pa
tre heredes inſtituti, Caſus eſt in l. fin. C. cõmunia vtriuſque iu
dic. Nã ſi dos exacta a patre filie redditur, multo magis habita
retinetur. Et licet gl. in extraneo ibi videatur aliter intelligere,
tamen hec eſt veritas, vt tex. ibi ſonat. ⁊ ita intelligit domi. Azo
in ſumma de rei vxo. actione. circa finẽ prime col. ⁊ gl. ibi ſuper
authentic. ſed quamuis, ꝙ tene menti. Circa tertiũ, ſ. quid iuris
ſit de iure Authenticorũ; Dicũt quidã: quod hodie non obſtante
ſtipulatione, ius conſolidationis eſt apud filiã: per auth. ſed quã
uis. C. de rei vxo. actione. ⁊ in corpore vnde ſumitur. Nam ibi
dicitur, ꝙ pater tenetur conſeruare filie etiã ſecundo nubenti.
ſed quomodo conſeruaret, ſi eſſent heredes patris: Et hoc tene
bat Richard. Malum. per illam auth. Alij dicunt, ꝙ illa auth.

n aſſ facit. Nã dos tranſibit ad heredes, patris cum onere ſuo, vt
pii cogantur dotare. Et ita ſentit Cy. in l. que. ſuper illa authẽ.
Alij, vt dominus Raynerius, de Forl. dicunt, ꝙ primo dat actio
heredibus, illis ceſſantibus, daret filie actio cauſa euitandi cir-
cuitũ, argumẽ. legis dominus teſtamẽto. de condictio, indebiti.
¶ Nos quid dicemus: Certe videtur ꝙ iſta opinio dependeat ex
23 hoc, † an tranſeat ad heredes patris etiã extraneos dos cum one
re ſuo. Richar. ꝙ non. Dyn. ſi, vt vidiſtis. Cy. breuiter in hoc va
riat. Nam ſ. eodẽ. l. ſi marito §. ſi volũtate. tenet ꝙ non: licet in-
fra eodẽ. l. in inſulã in prin. dicat cõtrariũ. vt habet in ſuis addi
tio. et miror de opinione tantorũ docto. Nam ad quẽcunqʒ dos
reuertat, vadit cum ſuo onere, vt ex ea iterũ dotetur filia l. ſi ſo-
cius pro filia. ſ. pro ſocio. vbi eſt caſus rotundus, et miror ꝙ nul
lus allegauit. Videndũ eſt ergo quid addit authen. ſed quãuis.
¶ Dico ꝙ per dictã l. ſi ſocius dos reuertebatur ad patrẽ cum
onere ſuo, vt eam dotem ſecundo viro dare poſſit. Nota ꝙ dicit
poſſit, non enim imponit neceſſitatem, ſed ſi ea cum minori dote
poterat cõmode nubere, pater poterat minuere dotẽ, hodie ve-
ro redactũ eſt ad neceſſitatẽ, vt cogat dare tãtum quãtum primo
viro dedit, ne poſſit diminuere. Et ideo dico, qñ pater dat dotẽ
primo viro, poteſt eam ſibi ſtipulari, et in hoc nil eſt innouatum
per dictam authen. ſed ſi poneres dotem ſemel datã primo viro
ſimpliciter, poſtea dote ad patrẽ reuerſa, ipſe daret eã ſecundo
o viro, et ſibi expreſſe ſtipularetur ſine filie voluntate hoc ſibi nõ
preiudicaret, imo habet ius conſolidationis ſicut primo. Sicut
enim exiuerat patris bona ab initio, ita et nũc debet eſſe, vt dixit
textus in corpore vnde ſumit. ¶ Preterea per hanc ſtipulatio
nem minueret dos filie, vel saltẽ cauſa, ꝙ eſſe non debet. Et hoc
ſentit gl. in d. auth. ſed quãuis. ſi bene inſpiciat. Et in hoc ſolum
p eſt innouatũ per dictã auth. ¶ Ex predictis † ergo collige aut
24 pater eſt ſtipulatꝰ ſimpliciter, aut ſibi et filie. aut ſibi, aut filie et tũc
de iure antiquo filia habet ius conſolidationis, vt hac l. ſm vnã
lecturã et lege vxorem. §. teſtamento. de legatis tertio. Aut fuit
ſibi ſtipulatus expreſſo tantũ proprio nomine: et tunc ſiquidem
hoc fuit in primo matrimonio, filia perdit ius cõſolidationis ni
ſi in duobus caſibus, vt habet in l. fin. C. cõmunia vtriuſqʒ iudi-
cij. Aut fuit dos ſecundi matrimonij, et tunc aut pater in primo
matrimonio fuit ſtipulatus eodem modo quo in ſecundo, et vide
ꝙ ſupra proxime. Aut primo fuit data dos ſimpliciter, et tũc per
ſtipulationẽ patris ipſa non perdit ius conſolidationis. vt dicta
25 authentica, ſed quãuis. et in corpore vnde ſumit. ¶ † Tertio que
ro, de dote aduentitia. Et in hoc non eſt dubium, ꝙ ipſi filie ea vi
ua, competat actio, etiam patre inuito lege ſecunda. §. ꝙ ſi in pa
tris, ſupra eodem, et ibi nota. et C. de collationibus authenti. ꝙ lo
cum. licet gloſſa innuat contrariũ, ſupra eodem, lege Titia, et ma
le. Sed ea filia mortua, tunc eſt dubium. Nam gloſſa huius le-
q gis videtur dicere, ꝙ tranſeat ad filios, tanquã ad heredes q in
eo ꝙ dicit ꝙ requiritur volũtas eorum. Et ita etiam videtur hic
ſentire Dynus. Sed nunc videtur obſtare, quod ſecundũ iſta tẽ-
pora filiusfamilias non habebat heredem ab inteſtato etiam in
caſtrenſibus, vt lege prima et ſecunda. cum alijs legibus ſimili-
bus, infra de caſtrenſi pecul. Et hoc videtur ſentire gloſſ. ſ. eo-
dem lege nupta. §. primo. Quid dicemus: Secundũ ius Authen
26 ticorũ † iſta queſtio non habet dubium, quia filie ſunt heredes,
per Authẽticã de heredi. ab inteſtato §. j. C. de ſuis et legitimis.
authentica in ſucceſſione. ¶ Item ſimiliter de iure Codicis di-
co, ꝙ in aduentitijs filius habet heredem. C. de bonis que libe-
ris. l. ꝙ ſcitis. vbi no. tex. de hoc. etiã in l. quecunqʒ res, eodẽ ti-
titulo, licet gloſſ. ibi male intelligat, vt C. commu. de ſucceſ. l. fi-
nali. et ad Tertullianũ. l. finali. Item de iure Digeſtorũ dico idẽ
hoc caſu tantũ, ꝙ filia in dote aduentitia hʒ heredẽ, vt hac lege,
ſm gloſſ. et Dyn. et eſt expreſſum in l. auus. in principio. de iure
dotiũ, ſi bene inſpiciatur. Nec obſtat ꝙ dicit in caſtrẽ. pecu. quia
filius fa. nõ poteſt deſcendentes habere heredes legitimos, qui
nõ ſunt in poteſtate patris, vel ab ipſo patri emãcipati: et ſic ipſe
pater ipſis deſcẽdentibus prefertur, vt infra ſi quis a patre fue
rit manumiſſus. lege prima. §. nepos, ſed filia poteſt habere po
ſterioritatẽ que non eſt, neque fuit in poteſtate patris ipſius fi-
lie. Iſti. de patria poteſtate, in fine. Nec obſtat ꝙ notatur ſupra
eodem lege nupta. §. primo. quia illud refertur ad legem illam
prout loquit de dote profectitia, ſecus in aduẽtitia. vt dixi, alias
r male diceret. ¶ Quarto quero quid de dote profectitia, † quãdo
27 ipſa filia eſt ſtipulata ipſo patre volẽte. vel pater eiꝰ nomine, vt
in caſu huius legis ſm Dynum. Vel alio modo, pater donauit
ipſi filie integrã actionẽ de dote cuiꝰ erit actio ſoluto matrimo-
nio. Reſpond. viua filia, non eſt dubium ꝙ eſt ipſius filie, vt hic
ſecundum Dynum, et ſupra eodem, lege ſi cum dotem, in princi-
principio. et ſupra familie erciſcũde. lege Põponius Phyladel
phus. et notatur §. de inof. donatio. lege ſecunda. Sed filia mor-

s tua, videtur ꝙ tranſeat ad filios filie. tanquã ad heredes, vt hic
ſm lecturã domini Dyni. et expreſſe ipſe dominus Dynus dicit
reſpondendo ad legẽ dos a patre profecta. vt ſupra vidiſtis. In
contrariũ videtur ꝙ pater occupat ius filie, iure peculij, vt ſupra
eodẽ. lege nupta. §. primo. etiam ſecundũ iura hodierna, vt not.
in authentica de here. ab inteſtato. §. primo. et dominus Azo di
cit expreſſe in ſumma. ſi ſoluto matrimonio circa finẽ. Veritas
eſt, ꝙ filia tranſmittit ad filios. tanquam ad heredes, vt hic, ſecũ
dũ hãc lecturã et ſupra de pac. dotali. lege inter ſocerum. §. cũ
inter. vbi eſt caſus notabilis. Nam ibi in caſu omiſſo pater vide
tur donare filie, et ipſius ſolius eſt actio. vt ſupra eodẽ. l. ſi cũ do-
tem. in principio. et ideo ibi retinetur propter filios tãquã here
des filie, et ita intelligit illum §. dominus Godofredus, et dominꝰ
Iacobus de Belui. in quadã diſputatione, vt dixi ſupra eodẽ.
lege ſi cum dotem. in principio. De iure vero Authẽticorũ hoc
eſt expeditũ, quia textus dicit, omnia que per filiũ patri nõque-
runtur tranſeunt ad eius heredes deſcendentes. dicto §. primo
in authen. de here. que ab inteſtato, ſecundũ doctores. Sed dos
ex donatione tacita vel expreſſa acquiritur ipſi filie. ita ꝙ pater
in ea nil habet facere, vt dictũ eſt. ergo tranſit ad filios vt here-
des. Non obſtat ꝙ nota. in l. nupta. et per dominum Azonem in
ſumma, quia illud quando pater non donauit filie tacite vel ex-
preſſe: in queſtione noſtra eſt ſecus. Non obſtat ꝙ nota. in §. pri-
mo. de here. que ab inteſtato. quia verũ eſt, ꝙ etiã filius hodie nõ
habet heredem in profectitijs, ſcilicet peculijs, que ipſi filio non
querunt ſed ipſorum dominiũ in bonis patris remanet. C. fami
28 lie erciſcunde. l. certum. ¶ † Quinto quero, quid in dote profe-
ctitia, vbi nulla ſtipulatio interuenit ſecundum ius cõmune, et fi-
lia in poteſtate mortua eſt in matrimonio ſuperſtitibꝰ liberis, an
dos debeat ad patrẽ reuerti: Iſta queſtio eſt antiqua et difficilis
et fuerũt opiniões olim et hodie, liberis extãtibus. Nã dominus
Martinus, antiquꝰ gloſſator. dicebat dotẽ nõ remanere apud
patrem. Primo per caſum legis illã C. de collationibus. Secũdo
per rationem, quia in ſucceſſione prima cauſa eſt filiorũ, et ſic fi-
lij preferunt patri. Et iſtã rationem ponit C. eodem. lege dos a
29 patre. Item pro eo videt caſus ſupra de pac. dotali. lege pri-
ma. et l. inter ſocerũ. in principio. et §. cum inter. infra de legatis
tertio. lege vxorẽ §. teſtamẽto. et ſupra de minoribꝰ. lege tertia.
§. ſed verum ibi dicitur ꝙ dos eſt proprium patrimoniũ ipſius
filie, ergo tranſmittitur ad filios. ſupra eadẽ. lege ſi ab hoſtibus
Et in hac lege, videtur caſus a cõtrario ſenſu. Et iſta iura indu
cuntur hic, per gloſſam, pro domino Martino. Item pro ſe indu
cit caſum vt legati nomine caueatur. le finali. §. primo. et ibi gl.
hoc tãgit. dominus Petrus de Belui. et quidã alij Moderni
tenet iſtam opinionem, et de iure adducunt rationem. Dos datur
propter onera matrimonij, vt lege pro oneribus. C. de iure dotiũ
et matrimonium eſt fauorabile propter liberorum procreationẽ.
vt ſupra eodem, le prima. Sed onus liberorum remanet apud
patrem. ergo etc. vt lege ſi maritus, familie erciſcunde. et ſ. de iu
re dotium. lege ſi is. §. primo. Alij vt dominus, Bul. dominꝰ Io
annes et dominus Azo, ſunt in contraria opinio. quod indiſtincte
reuertatur ad patrem niſi ſit factum pactũ in contrarium vt le.
dos a patre. C. eodem et ſupra de pactis dotalibus. leg ſi pr. in
principio. C. de bonis que liberis. lege ſecunda. et infra rẽ ratã
haberi. lege finali. et infra de ſolutionibus. leg pater. ſ. eodem.
le ſi ab hoſtibus. C. de negotijs geſtis. lege quod in vxorem. et ſu
pra ad Macedonianum. l. filiusfamilias cum ſimilibꝰ notatis.
in l. dos a patre, Sed ad omnes iſtas leges reſpondet omnes
Martinus quod debet diſtingui ſecũdum predictas leges. Sed
illa non eſt bona reſponſio, vt infra patebit. Item hoc probatur
per rationem ſicut in extraneo. vt notatur in dicta l. dos a pa-
tre. Item per aliam rationem. Quatenus duo participant circa
idem, illud debet ſeruari de vno quod debet ſeruari de altero. l. ſi de
meis. ſupra de arbitris. et l. finali, C. de duobꝰ reis. et C. de fructi
bus et liti. expenſis. l. finali. cum ſimilibus, ſed mortuo patre cõ
ſolidatur actio in filiã ſine diſtinctione, ergo idem mortua filia.
Et hanc rationem ponit etiã gloſſa in dicta lege dos a patre. per
quam rationem dominus Dynus tenuit illã opinionem de iure
Sed qui tenent contrarium, reſpondent, quod hoc eſt verum qñ
in vtroque eſt eadem ratio: hic ſecus. Item inducit gloſſa. C. de
rei vxo. actione. l. vnica. §. ſi l at. vbi dicit expreſſe. Sed dominꝰ
Martinus reſpondet, ꝙ ibi fuit matrimoniũ ſolutum diuortio
et ſic innuit textus ibi dum ſequit, contra vxorem, etc. et ſic innuit
vxorem ſuperuiuere. Preterea illud priuilegium, ne iſte reten
tiones fiant, non trãſiret ad alios heredes, nec ad patrem, vt. j.
dicam. Item inducunt infra eodem l. ſi dotali. ſed tu dic vt ibi.
Item facit infra de do. prelega. l. prima in principio. ſed reſpõ
deo eo modo. Item facit contra Martinum quia ſm iſta tẽpo
ra filiusfami. non habebat heredẽ, vt l. ij. j. de caſtren. pecu. ergo
non

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

non tranſmittit ad filios tanquā ad heredes. Iſtā rationē facit
Azo in ſumma ſoluto matrimonio circa finē. Sed pōt reſpōde-
ri ꝙ imo habet in dote, vt ſupra dixi. Item contra Martin. in-
ducit Jacobi de Rauēna, filia non poteſt plus iuris trāſferre in
heredes quam habeat. ꝺ regulis iuris. l. nemo plus iuris, ⁊ in l.
in omnibus. §. non debeo. ⁊ l. heredē. eodē titulo, ſed ipſa filia e
erat huius cōditionis ꝙ ſoluto matrimonio, dos reuertebat ad
patrē ergo idem in filiis ipſius. Propter quā rationem Jaco-
bus de rauenna, ⁊ Cynus tenent, ſequendo eū iſtā opinionem in
l. dos a patre. Sed certe hec ratio non concludit: quia filia habe
bit hoc ius quia ea non exiſtente in patris poteſtate dos erit in-
tegra ſua, vt in d. §. videamꝰ. ⁊ infra eodem l. ſi ſocer. Ita ergo
in ꝓpoſito, cū filij ipſius mulieris nō ſint in poteſtate patris ma
terni ſcilicet aui eorū, conſolidatur totū ius dotis in eos: ſicut
fieret in matre eorū. Quid ergo dicemus: Certe multū eſt dubia
queſtio, in tātū ꝙ Rof. in titulo de actionibꝰ ex ſtipulatione pro
dote, voluit eligere veriorē, ⁊ noſtri gloſſatores quando volunt
ponere exemplū de lege, de cuius intellectu dubitatur, ponunt
exemplū de hac lege, vt not. in l. non poſſunt, ſupra de legibus.
t Finaliter tamen teneo talem opinionem noſtrorum maiorum,[t]
ꝙ de iure debeat ad patrem reuerti ſimpliciter ſiue extant li-
beri, ſiue non per leges allegatas per noſtros gloſſatores, que
dicunt ſimpliciter ad patrem reuerti, que per nullam aliam le-
gem diſtingūtur. Deberet ergo intelligi, ꝙ nullo caſu dos rema
neat apud maritum, vt infra de verborum ſignificatio. l. cū que
rebat. Secundo per dictum §. ſileat. ⁊ per rationem ibi poſitā,
quia naturali ratione pater tenetur alere filios non ꝓꝑ dotem, ⁊
per hoc patet reſponſio ad rationē Petri. Tertio per l. inter ſo
cerum. §. cum inter. Nam ex vigore tacite renunciationis dos
ſibi retinet, alias iſta lex eſſet facta fruſtra, ⁊ in caſu nō dubio: cō
tra legem ꝙ labeo. ꝗ. ad Carbonianum. Quarto quando filia pa
ciſcit in dote, nocet ſibi ita demū in vno caſu ſcilicet ſi fuerit ſui
iuris effecta, vt ſ. eodē. l. ij. §. itē ſi volūtate. Sꝫ ſi opinio Mart.
v eſſet[v] vera noceret ſibi in alio caſu, ſcilicet ſi filia decederet cum
filijs, ⁊ ſic iuriſconſultus inſufficienter reſpondiſſet ꝙ non eſt di-
cendum. Non obſtat. l. illam. C. de collatio. quia loquitur ibi in
filia ſui iuris. ꝙ patet, quia ibi coniungit patrem ⁊ matrem, quā
conſtat non habere filiā in poteſtate. Nec obſtat ꝙ in ſucceſſiōe
eſt proxima cauſa filiorum ⁊c. quia in hac dote profectitia. que
eſt communis ſibi ⁊ patri ipſe non habet heredem, hoc eſt quod
voluit dicere l. ij. de bonis que liberis. ſcilicet vt ea que dicuntur
de aduentitijs alijs non habeant locum in dote a patre data. Nō
obſtat l. inter ſocerū. in principio. ⁊ §. cum inter. imo facit. ꝓ vt
dixi. Nec obſtat. l. vxorē. §. teſtamēto de legatis tertio ꝗ ibi pa-
ter deceſſerat: in qſtione noſtra viuebat. Nec obſt. l. iij. §. ſꝫ vtrū
quia nō eſt vere ꝓprium, ſed quaſi ratione cōmunionis. Nec ob
ſtat l. ſi ab hoſtibus. qꝛ facit pro. Nec obſtat ꝗ. vt legati nomine
caueatur. lege finali. §. primo. ⁊ ibi notatur. Cōcludo ergo de iu
re dotē reuerti ad patrem, lꝫ de cōſuetudine obſeruetur opinio
Martini. ¶ Et iſta diſputatio an ꝺ iure, an de cōſuetudine dos
30 reuertat, eſt vtilis ꝑꝑ multa. Primo, ecce filiafa. † habēs filios
ex primo matrimonio nupſit ſcdo viro, ⁊ habet dotem profecti
tiam, moritur in ſcdo matrimonio ſine filijs. Certe ſi de iure eſt
vera opinio Martini ſuccederent in dotem filij primi matrimo
nij: quia prima cauſa eſt liberorum. Si de iure non eſt vera. tunc
ſecꝰ. Nam cum cōſuetudo dictet, ꝙ dos remaneat apud virum
ꝑꝑ filios eiuſdem matrimonij, non extenditur ad aliuꝫ caſum. l.
ſi vero. §. de viro. ꝗ. eodem. ⁊ l. ꝙ vero. ſ. de legi. Et hoc tenuit
Jacobus Butrigarius in l. finali. C. communia vtriuſque iudi.
⁊ ibi reperitur in reportationibꝰ ſuis. Et hoc puto verum: qꝛ ꝺ
eodē matrimonio oportet filios extare. Caſus eſt in l. ſi inter vi
rū. ſ. de pactis dota. ⁊ ꝗ. ꝺ cōdictio. ⁊ demon. l. cum vir. ¶ Item
31 facit ad aliud. Pone, † ꝙ maritus deceſſit primo, poſtea deceſſit
vxor extantibꝰ liberis, an pater poterit repetere dotē ab illis fi
lijs: Dyn. hic videtur dicere ꝙ non, quaſi filij habeantur vt here
des filie, ibi dum dicit. reſpōdendo ad legem dos a patre, vel il
lud quando mulier deceſſit in matrimonio. Si autē poſt, repetit
vt heres filie, vt hic. Et iſta ſunt verba ſua, vt vidiſtis, qſi dicat,
Si filij extāt, ipſi ſunt heredes alias pater. Vel forte fuit motꝰ
Dyn. ad hoc dicendū, quia ante ſolu. matrimonio. nō eſt nata. ⁊
ſic filia non habet quid trāſmittat, ⁊ ideo tota actio eſt patris, ſe
cus ſol. ma. Iſtā reputo falſam de iur. Nā ius conſolidatiōis in
ter patrem ⁊ filiā, eodem modo habet locū ſol. matr. ante dotis
exactionē, ſicut eo cōſtante. vt ſ. eo. ꝗ. ſi marito. §. ſi volūtate. ⁊ l.
eo. l. in inſulā. in prin. ⁊ ſic matrimoniū eſſe ſol. nō facit illō iꝰ ma
gis eſſe trāſmiſſibile ad hrdes, ꝗꝫ primo, Unde hoc nō eſt verū ꝺ
y iure, nec etiā puto verū ꝺ cōſue. qꝛ iſta cōſuetudo hꝫ locū ī mulie
re decedēte in matrimon. l. dos a patre. ⁊ ſic nō porrigitur ad ca
ſum quo vir ꝑdecedit, ⁊ mulier ſuperuiuit. ar. d. l. ſi vero. §. ꝺ viro
⁊ ꝙ no. ꝗ. eo. l. ſi dotali. de do. ꝑl. l. j. in pri. ⁊ C. de pac. cō. l. ſi. ij. Et
cū eraꝫ Bononie, eā audiui ſic determinatā fuiſſe bene per octo
5 doc. tamē de dicto. Dy. hic nullā fecerūt mentionē. Credo hoc
eſſe verū de iure. Et videt caſus ſ. de pac. do. l. Hebius. Predi
cta. vera, niſi probaret de conſuetudine idē eſſe, etiā ſi mulier de
cederet in viduitate exiſtētibꝰ liberis hoc ⁊ ſcdm opi. quam te-
aa nemꝰ.[aa] ſed ſi opi. Mar. eſſet vera de iure. tūc iſti filij ſuccede
32 rent matri vt heredes. Itē ad aliud † an filie cōputēt ſibi dotē[bb]
bb matris eorum in ſupplemētū legitime eis debite in bonis aui.
cc an non. Nam ſi vera eſſet opi. Mar. de iure ipſi habēt vt here-
des matris. ⁊ ſic non cōputatur in legitimam cū tractaretur de
ſucceſſione aui, vt l. ſcimꝰ. §. repletionē. C. de inoff. teſt. Si vero
alia opinio eſſet verior, iſti filij non habēt hoc a matre eorum, ſed
a patre matris, a quo conſuetudo aufert, ⁊ ſic videret cōtrariū.
Hoc nō examino modo, qꝛ vtilis ⁊ ſubtilis paſſus eſt. ¶ Sexto
33 † quero vtrū cū pater agit de dote, ſit priuilegiatus ſicut filia:
Et ꝺt Dy. ꝙ videtur ꝙ ſic, qꝛ patri competit actio ex ſtipulatio-
ne tacita. §. extraneū, ⁊ §. ſeq. C. de rei vxo. act. Preterea vr̄ ca
ſus ꝗ. ea. l. in inſulam. §. vſuras. In cōtrariū quando perſona fa
cit locū priuilegio, ceſſante perſona ceſſat priuilegiū, vt l. in oi-
bus, vt l. priuilegia. ꝗ. de reg. iur. Sꝫ priuilegiū cōcedit mulie-
ri ergo. ⁊c. Unde ipſe diſtinguit, aut pr̄ agit filia viuēte, ⁊ eſt actio
priuilegiata, qꝛ agit ad vtilitatē filie: aut agit filia mortua, ⁊ tūc
eſt ſecus. Non obſt. l. in inſulā. §. vſuras. ꝗ. eod. qꝛ ibi pater fuit
ſtipulatus vſuras, ideo hꝫ eas, non ꝙ ſic actio bone fidei in pa-
tre. Acceſſiones autē naturales bene haberet, etiā ſine ſtipula-
tione. l. ſi marito. in fi. ſ. eod. Ita dꝫ intelligi quod no. in §. ſic ſi
de dote. in §. fuerat. Inſt. de actio. Et quātū ad ſecūdū credo qꝺ
ſit verū qꝺ Dy. dicit qꝺ actio que trāſit ad patrē, non ſit bone fi
34 dei. Ego credo ꝙ † ſi ad diabolū infernalē trāſiret, haberet priui
legiū dotis, qꝛ oē priuilegiū datū doti qꝺ meretur executionē
a lege vel ab homine, viua muliere, trāſit ad quēcūqꝫ vadit dos
vt dixi in l. maritū. ſ. c. Nā vſufructꝰ eſt perſonalis, ⁊ ī eo ꝙ eſt
facta executio, trāſeat ad hrdē, ⁊ ī eo ꝙ nō eſt facta executio, nō
trāſit mō actio de dote incōtinēti qꝺ eſt dos, eſt puilegiata, ⁊ ſic
eſt facta executio. Itē priuilegiū hypothece ſtatim cū dos eſt, ⁊
facta executio ad quēcūqꝫ tranſit. ſunt tamē quedam priuilegia,
que nō merētur executionē, nec a lege nec ab homine, vt priui-
legiū perſonale qꝺ non hꝫ, niſi venerit ad cōflictū. Et quid eſt
priuilegiū ter. Dicit. C. qui ho. ce. poſſ. l. fi. §. fi. circa fi. vbi dicit
qꝺ eſt quoddā officiū iudicis, qꝺ reſultat ex illo priuilegio, qꝛ nō
eſt priuilegiatꝰ per ius. ſꝫ iudex ex officio ſuo defert, alias ꝑfert,
ideo non trāſit ad alios, mortua muliere ſecundū hanc gl. quic-
qd dixi ibi in l. j. ꝗ. e. Priuilegiū ergo bone fidei tranſit ad quē-
cunqꝫ. vt §. extraneū. ⁊ §. ſe. C. de rei vxo. actio. Sꝫ ī iſto priuile-
gio qꝺ nō meretur executionē in muliere non trāſit ad patrem,
35 viua filia. Pone ergo in ſimili, † qꝺ mulier cedit actione de dote
alteri trāſit ne in ceſſionariū, viua muliere, cū priuilegijs ſuis:
Pe. ⁊ Cy. in l. j. C. de pui. do. dicūt. qꝺ ſic: qꝛ ꝑtinet ad vtilitatē.
mulieris, ⁊ alle. l. vlt. C. de priui. fiſ. ⁊ eo. mō trāſit ad patrē dñi.
Ego cogitaui qꝺ hoc anno tenuit opi. Pe. ibi, vbi ponit, ſꝫ repi
vnā legē ꝗ turbauit ſpiritū meū ī hoc ī auth. vt exac. iſtā dot. cir
ca pn. col. vij. Neſcio quid dicā, finaliter eſt dicēdū. Quedā eſt
ceſſio, ꝗ fit ex neceſſitate ex vtraqꝫ parte qꝛ ille q cedit cogit ce-
dere ⁊ ille q emit, cogit emere, iſto caſu trāſit cū onere ſuo, vt l.
fin. C. de priuil. fiſ. ⁊ ſi neſcires extrahere tunc venias. Ad me.
Quedā eſt ceſſio, que fit ex volūtate, ⁊ iſto caſu nō trāſit priuile-
giū in aut. vt exacti. inſtā. do. circa pn. Sꝫ quicqd dixi in l. vni-
ca. C. de pui. do. qꝺ trāſit priuilegiū in ceſſionariū, intelligo ſi a-
git iure, directo nomine cedētis, vt gl. probat in §. fuerat. Inſt.
de actio. ſecꝰ, ſi ageret nomine ſuo vtili. Mō quo ad patrē. pr̄
pōt agere ſuo noie tāqꝫ adminiſtrator filie, l. cū dos. ſ. de pact.
doc. Dixi in l. ſi cū dotem. §. item pater. ſ. eo. ⁊ l. §. item ſi volū-
tate. ſ. eo. Et iſto caſu ſi agit, dico qꝺ habeat priuilegiū: ſꝫ ſi age
ret noie ſuo ⁊ ad ſuā vtilitatem, lꝫ veniat per obliquū ad filiā,
dd tūc nō hꝫ priuilegiū. ¶ Sed quero, pater[dd] † dedit dotem fi-
36 lie, ⁊ ſtipulatus eſt pro filia ⁊ eſt mortua ſine liberis, ſuccedit ne
pater ſolus qui dedit dotem: vel pater ⁊ mater cum fratribus ⁊
ee ſororibus: Et fuit nupꝰ[ee] interrogatus de hoc. Et caſus eſt in l.
quod ſcitis. ij. reſpon. C. de bon. que lib. dixi quod pater ſolus. ⁊
eſt ibi caſus ſingularis, ita quod non eſt alibi.

ADDITIONES.

a P. Pau. P. ¶ Poſt dotē. Iſtam l. repetit Bened. de Polū. ⁊
circa iſtā materiā an ⁊ quādo actio de dote acquiratur patri ⁊
filie ⁊ quibus caſibꝰ conſolidetur patri, ⁊ quibus filie, ⁊ non fiat
ꝑiudiciū circa pr̄i conſolidationē lꝫ dos debeat filie loco legi-
time, puta ſtante ſtatuto, quod filia femina non ſuccedat extan-

tibus maſculis, ſed debeat dotari, vide late Anton. conſi. ix. ſub rubꝛ. de conſtit.

b ¶ Notandum. Adde in quantum Alex. hic impꝛobādo Bar. dt ꝙ cū ſecūda pꝛomiſſio contineat plus ꝙ pꝛima ꝙ hodie videtur facta nouatio, qd̄ hoc eſt verum, ſi ex pꝛobabilibus coniecturis appareat ꝙ partes voluerit nouare, vt idē ipſe voluit conſ. xiij. lib. ij. tamē Rō. conſ. cxxj. dicit qd̄ iure nouiſſimo non fit nouatio, niſi expꝛeſſe agatur. Dicit ēt ibi: quod per ſententiam nō inducitur nouatio, ſed ex ſententia obligationis pꝛime confirmatiua reſultat, quod pꝛima actio poteſt nouiter allegari ad pꝛobandum intentionem agentis, per pꝛeallegata ibi per ipſum.

c POMA. ¶ Secundo modo. Uide Alex. in l. j. de leg. ij.

d Donat. Uide Alex. conſi. clix. in ij. vol. ¶ Pꝛo concoꝛdia. Aduerte qd̄ omnis pꝛocuratoꝛ, qui ſuſpicit mandatum de emendo domū, ⁊ poſtea ſimpliciter emit, videtur pꝛocuratoꝛio nomine emiſſe. Allegatur per Alex. in hac l. poſt dotem. Bar. qd̄ nō eſt neceſſe qd̄ ſemper fiat mentio pꝛocuratoꝛis, qꝛ videtur factum pꝛocuratoꝛio nomine pꝛopter mandatū pꝛecedēs allegat Bar. in l. qui ſeruū ff. de interlo. act. ⁊ in l. ſi ſeruꝰ cōmunis. ⁊ in l. pꝛoinde. in pꝛin. ⁊ §. j. ff. de ſtip. ſeruo. ⁊ in l. q̄ in aliena. §. ſi his q pu tabat. in pꝛi. ff. de acq. her. Sꝫ Alex. vbi ſ. allegat Bart. contrariari in hac l. poſt dotē, qꝛ niſi faciat mentionē de pꝛocuratoꝛio non videtur ꝯhere pꝛocuratoꝛio nomine, per l. iij. §. ſed quod de tutoꝛe, verſi. ſꝫ ⁊ ſi quidē. ff. iudic. ſolui. Soluit idē Alex. quod in d. l. in. §. ſꝫ qd̄ de tutoꝛe non pꝛeceſſerat mādatū, vel iuſſus. Et hanc ſolu. dedit ipſemet. Bar. in l. qui mihi donatum circa. vlt. col. verſi. quero quid in dubio. ff. de dona. per l. res ex mandato. ff. de acqui. rer. dom. licet non bene pꝛobet ſecundū Alexā. Dic vt ibidem per eum qui alleg. concoꝛ. pꝛo vtraq; opi.

e ¶ Pꝛocuratoꝛ. Adde Bald. conſi. ccxxvlj. li. ij. Sed quid ſi habens mandatum ad emendum, emat fundum mediū nomine ſuo aliam partem dimidiam nomine domini, ⁊ totum poſſideat per triginta annos, quo remedio ſuccurratur domino: vide Joannē Andream in additio. ad Specul. in titu. de empito. §. j. verſicu. non nunquam.

f POMA. ¶ Oppo. ⁊ videtur. Uide Joan. de Jmo. in conſi. c. qui allegat Bartolum hic.

g ¶ Uoluntas. Uide Alex. conſi. viij. in iiij. vol.

h ¶ Fuit determinatū. Hec queſtio fuit Jac. But. vt refert Joā. And. in add. ad Spe. in tit. de accuſatoꝛe. ⁊ dt Pau. de caſt. eſſe vtilem hanc inueſtigationem ad ſtatutum Bono. qd̄ dt, quod de iniuria facta alteri non poſſit alius accuſare ſine voluntate offenſi. quod ſi aliquis accuſat, ⁊ dicit de voluntate Titij quod ſi non pꝛobat ponitur.

i POMA. ¶ Solue vt. Uide Jmo. conſi. c. in j. dubio.

k ¶ Sol. Uide Alex. conſi. ij. in iiij. volu.

l ¶ Jntelligit. Adde Barto. in l. certi condictio. §. ſi nūmos. ff. ſi cer. peta. Barto. in auth. ſi quis in aliquo. in fi. C. de eden.

m ¶ Caſibus. Uide Roma. conſi. liij. alias cliij.

n ¶ Heredes patris. An onus dotandi ad finem trāſeat ad heredes, vide poſt Alex. Abb. conſi. cxv. ⁊ an idem in ſpuria.

o ¶ Secundo viro. Sed quid ſi ſecūdo matrimonio eſt aucta dos ⁊ deceſſit mulier liberis ſuperexiſtentibus ex pꝛimo an illō plus debeat reuerti ad patrem, vel ad filios pꝛimi matrimonij, vide Bald. conſi. cclxxxviij. j. volu.

p POMA. ¶ Ex pꝛedictis. Uide Alex. conſi. cxxxix. in ij. volu.

q ¶ Heredes. Quando filiafa. in dote habeat heredē vide Paulū de caſt. conſi. ccl. Card. conſi. clij.

r ¶ Quarto. Adde quod conſuluit Pau. de caſt. conſi. cxxv.

ſ POMA. ¶ Tranſeat. Uide Alex. conſi. xxix. in iiij. volu. Pau. de caſ. in l. illam. C. de col. Jmo. conſi. lxiij.

t ¶ Noſtroꝛum maioꝛum. Uide late Bald. cōſi. j. de donatio. īter virum ⁊ vxoꝛem. ⁊ Joan. Andr. in addi. Specu. in tit. de dona. inter virum ⁊ vxoꝛem.

v POMA. ¶ Mar. eſſet. Adde Panoꝛ. in cap. qd̄ trāſlationē. in ij. nota. de offi. dele. Bal. in l. ſi verſi. Unū. C. cōmu. vtri. iu. Sic eſt in ſtatuto, vt p Bar. in l. Ceſare. de pub. ⁊ de cōſuetudine qd̄ non extendatur ad aliū caſum. adde qd̄ dt Old. conſil. ccxxxvij. incip. pꝛoſpectis. Bal. cōſi. xj. in ru. de fend. Alex. cōſi. ix. incip. viſo themate. in j. col. in ij. volu. Pau. de caſt. cōſ. ccxij. incip. qm̄ adiectioni. ad finē. Moder. in c. pꝛimo. in vj. queſtio. que feud. dare poſ. ¶ Pꝛo concoꝛdia aduerte qd̄ Barto. in l. in quartā. ff. ad le. Fal. verſic. q̄ro filia deceſſit antequam pater, dicit quod matris dotem computat nepos in legitimam cōtrariū tamē voluiſſe alleg. in hac l. poſt dotem. Barto. qui dt, quod quando eſt heres matris, dicta dos non cōputatur in legitimā. Solutiōes ad iſtud contrariū videtur accommodare Angel. Aret. in §. fin. poſt gloſſ. in verſi. conſtitutio. Jnſtitu. de inoffic. teſtamē. qui videtur ſentire hanc contrarietatem. dic vt per eum.

x ¶ Uerum. Uide Bal. conſi. cccclxix. lib. ij.

y POMA. ¶ Puto verum. Uide Jmo. conſi. lxiiij.

z Octo doc. Hoc idem refert ⁊ ſequitur Pet. de anch. eius conſi. cccl. ⁊ Bal. conſi. vij. ij. vol. ⁊ Pau. de caſt. conſi. cxxvij. qd aūt ſi pater ſtipulatus ſit dotē reſtitui ſibi, aut cuius dberet reſtitui, ⁊ ſit ſtatutū quod maritus lucretur certā partem dotis, an nō obſtante ſtipulatione maritus lucretur certam partem ſm̄ foꝛmā ſtatuti: Bal. tenet quod ſic conſil. ccv. li. iiij. ⁊ idem fertur hic tenuiſſe Ray. ⁊ ꝙ dicit hic Bart. de conſuetudine nō videtur placuiſſe Bald. alle. conſi. vij.

aa POMA. ¶ Quā tenemus. Adde Alexan. conſi. xxiij. in iiij. vol. Alex. in l. in quartū. ff. ad l. Falc. Pa. d Ca. conſ. xxv. Cep. conſ. liij. Alex. cōſ. xxiiij. j. volu. Pau. conſi. cxv. in ij. dubio. in ij. volum. Jmol. conſi. lxiiij.

bb P. PAV. P. ¶ Si dotem. Uide circa iſtum paſſum late Com. cōſ. x. incip. in ciuitate. Lau. factum tale eſt, per totum.

cc ¶ Bonis aui. Uide Bar. in cōſi. incip. pater dedit dotē. cxxx. ⁊ conſi. inci. Hyſbertus. ⁊ vide tu Bald. ⁊ Pau. de ca. in l. quoniā nouella. C. de inof. te. ⁊ in l. illam. C. de col. ⁊ eundē Pau. d ca. in cōſ. lxij. inci. dubitatio, ⁊ cōſ. cxxij. inci. dubia de quibus. ⁊ i cōſi. cclij. inci. viſis, ⁊ cōſideratis. Pe. d anc. in cōſ. xlix. inci. viſis diligēter. ⁊ in cōſ. ccc. inci. diuinꝰ. Bar. Alex. etiā ponit in d. l. illā. ⁊ in cōſi. xxiiij. in j. vol. repetito in iiij. vol. conſi. xxiij. Pōdera tamen in ꝯꝛium verba Bal. diſtinguētis in d. l. illā. quem ſequit Saly. in l. ſcimus. §. repletionē. C. de inof. teſt. ⁊ Jmo. hic ⁊ in l. in quartā. ſ. ad l. Falc. idē Pet. de anc. in cōſi. ccclxvj. inci. in themate. Sed Alex. Rap. ⁊ Rom. in d. l. illam. repꝛobant, p quo vide ꝙ not. idem Alex. in l. pactum. C. de colla. vnde tamē And. Barb. in conſi. xl. in ij. volu.

dd Poma. ¶ Sed quero pater. Ego cōſului pꝛidie ſecus in cauſa domine libere de Bellaminibus, vide in d. conſil. ⁊ vide Ludo. Romanum in conſi. xl. incipien. viſis ac diſcuſſis puncto ⁊ conſtitutionibus.

ee ¶ Nuper. Adde quod op. Bar. ſequit Rom. conſ. xl. ⁊ multa ibi adducit reiecta opi. Bal. in auth. defuncto. ad Tertul.

LEX. XLII.

1 ☞ Dotis actio etiam ſoluto matrimonio efficitur ,ppꝛia patris ⁊ filie.

2 Dotis cauſa ſolutum, etiam ſoluto matrimonio, cōuertituꝛ in dotem.

SJ pater. Dos ſoluto matrimonio ſoluta per actionem de dote repetitur, hoc dt, ¶ Contra. q agit condictione indebiti. vt l. ſi qs in fundum. §. j. ſ. loca. Gl. dicit, ſolue vt ibi. Pet. dt, ꝙ hic ē ſpeciale fauoꝛe dotis, ratio, quia actio d dote eſt cōmunis patri ⁊ filie; ſed cōdictio indebiti eſt pꝛopꝛia patris ſolius ſoluētis in

1 debitū. ¶ † Ex quo no. ꝙ actio d dote etiā ſoluto matrimonio efficitur pꝛopꝛia patris ⁊ filie. Uel dic aliter ſm̄ Ja. de are. Nam licet matrimoniū ſit ſolutum, tamen dos adhuc eſt dbita viro, vt l. ſi ſocer. §. Lucius. infra eod. ⁊ l. Titio. §. Titio. de condict. ⁊ d.

2 mon. Et ideo † etam ſi ſoluatur ſoluto matr. in dotem cōuertitur facit quod dixi. ſ. eod. l. ſi marito. §. j. ⁊ quod no. in glo. ibi.

LEX XLIII.

1 ☞ Dotandi onus an tranſeat ad heredē extraneū, remiſſiue.

1 IN inſulā. Moꝛs ciuilis [a] patris facit actionem de dote filie eſſe pꝛo ſolido, hoc dicit. Op. ſ. e. l. ſi marito. §. ſi volūtate. Gl. ſubaudit hic maxime. Uel dic ꝙ non petierat cum effectu. i. non exegerat. nam tūc ſecus. quaſi dicat per exactionē impedi

b tur conſolidatio [b] fieri in filiam, non per petitionem, vel ſententiam, vt in l. contraria. ⁊ verum dicit. C. cōmunia vtriuſque in l. finali. ⁊ C. de bonis que liberis. l. ſecunda. Addit dō. Dynus rationem, ꝙ ſi patri eſſet dos ſoluta, actio de dote eſſet extincta ⁊ bona tranſirent ad fiſcum cū onere ſuo. argumen. l. ſi marito. in pꝛincipio, ſupꝛa eodem. ⁊ l. ſi maritus. ⁊ ad Syllanianū, l. cū fiſco. ⁊ ad Trebellianum, l. Marcellus. Jta dicit Dynus, tenet ergo ꝙ onus dotandi filiam tranſit ad heredem extraneum. contrarium dixi in l. ſi marito. §. ſi voluntate. ſ. codē. ⁊ dixi in l. poſt dotem. ſ. eodem.

ADDITIONES.

a ¶ Moꝛs ciuilis. Jſte tex. facit ſm̄ Pau. de ca. ꝙ confiſcatis bonis non trāſit in fiſcum feudū, vel emphytheuſis, que poſt moꝛtem patris deuētura ſunt in filios: ⁊ hoc etiā tāgit Bal. in l. j. C. de bo. lib.

de bo.li.Bal.in l.Anita.§.ſi de vectigalib⁹.de dā,inf.reproban
do Spe.in tit.de feu.§.quoniā.ver.xl.vbi videtur tenere qḋ trā
ſeat in fiſcū quouſqꝫ ille viuit cuius bona ſunt cōfiſcata qḋ eſt ꝫ.
c.j.§.ſi vaſallus culpā.ſi de feu.fuc.cōtro.ꝛ in c.j.ſi.vaſ.feu.pri.
ꝛ c.felicis circa med.de penis.li.vj.de quo lati⁹ per Alex. cōſil.
xxiij.ꝛ xxxix.ij.volū.ꝛ cōſ.xcix.iij.volū.ꝛ per Old.cōſ.xvij. Et
appellatione mortis an cōprehēdatur ciuilis:vide eundē Old.
ꝯſ.clxxiij.ꝛ Pet.de Ancha.coſ.ccclxxix.vbi conſuluit qḋ non
dicitur decedere ſine filijs,decedens cum filio fratre minore.
b POMA.¶Cōſolidatio.Uide Alex.ꝯſ.cxxxiij.in ij.vol.ī mate
ria.an per ingreſſū filij in religionē cōſolidet actio in patrē, vi
de Carolū Rui.ī repeti.l.Gall⁹.§.ꝛ quid ſi tantū de lib.ꝛ poſt.
1 ☞Teſtis ſi vnus dicit aliquid factum ante guerram,ꝛali⁹ poſt
guerram,ſibi non contradicunt.
2 Dotis putatiue fructus tenetur reſtituere niſi quaten⁹ conſum
pſit in muliere vel rebus eius.
3 Fructus percepti per virū ex dote putatiua quatenus expēdit
pro vtilitate mulieris,ſibi compenſat.

§.Fructus.

Uir non lucratur fructus dotis putati
ue,retinetur tamen quatenus in vxorē
conſumpſit.ꝛ quatenus neceſſario,vel vtiliter impēdit.h.d.Op
po.dicitur hic,ante cauſam liberalem.Contra qꝛ pendente cau
ſa liberali vir debet etiam alere ipſam vxorem.l.fi.C.de ordo.
cog.Sol.exponit hic,ante cauſam liberalem.ſ.finitam ꝛ ceſſant
cōtraria.Quādoqꝫ exponitur ecōtra vt ī.de cōtrario in.tu.l.ij.
1 §.pe.Et hoc† inducit Ja.de Are.ad queſt.de teſtibus,quorum
vnus dicit aliquid fuiſſe ante guerrā alius dixit fuiſſe poſt guer
ram,non eñ contradicunt ſibi.Debet enim intelligi ante guer
ram,ſ.finitam ꝛ poſt guerram.ſ.inchoatā,ꝛ ſic ad idem tempus
ſe referūt,de quo habes tex.extra de teſt.c.cum tu.facit ꝫ.ſi cer.
pe.l.ij.§.pe.in eo quod exponitur ante nuptias,ꝛ poſt nuptias,ꝛ
ibi plene hunc articulum examinaui.Opp.ꝫ.eo.l.diuor.§.im
pendia.Sol.ibi in vera dote hic in putatiua.Et ſecundum hoc
hic videtur tex.contra gl.ꝛ Dy.ī eo quod not.ꝫ.eo.l.ſi ante nup
2 tias vt in matrimonio putatiuo† quis tenet reſtituere fructus,
a niſi quatenus conſumpſit[a] in muliere,vel in reb⁹ eius.Opp.C.
de rei ven.l.certū.Sol.ibi loquitur in bone fidei poſſeſſore, qui
putabat ſe dominū ꝛ ſui contēplatione tantū fructus recipiebat
nullo alio reſpectu:hic vero percipiebat,fructus ratione oneris
3 matrimonij.¶†Quero quo iure maritus illos fructus ſibi com
penſat.vel iure compenſationis vel iure exceptionis doli. Qui
dā dicūt ꝙ iure compenſationis.Nec ob.§.ſed nec ob impēſas.
C.de rei vxo.act.qꝛ ibi non prohibetur compenſatio,vt ibi dixi,
in l.rei iudicate.§.j.ꝫ.eo.ꝛ poſito ꝙ prohiberetur,non h̄ locū in
matrimonio putatiuo,ſed in viro l.ſi cū dotē.§.fi.cuꝫ l.ſe.ꝫ.co.

ADDITIO.

a ¶Conſumpſit.Pau.tꝫ contrarium per gl.in ver.compēſatis
que videtur velle ꝙ eos lucret nō tāꝗ maritus, ſ; tāꝗ bonefidei
poſſeſſor:ꝛ hoc ſi erant conſumpti,nec effectus erat locupletior.
nec tex.negat hic,quin ſi eſſent cōſumpti in alia tāꝗ in muliere,
non poſſint repeti.ꝛ de teſtibus dicentibus ante guerram ꝛ poſt
guerrā.vide Bal. conſ.lxxiij.ꝛ ſeq.iiij.vo.ꝛ de ante poſt.ꝛ pri⁹
vide eūdem Bal conſ.xlij.j.vo.ꝛ quando teſtes reducendi ſunt
ad cōcordiam.vide Alex.conſi.xxiij.ij.vol.Pe.de anch.conſi.
ccxcvij.ꝛ ēt de teſtibus dicētibus ante ꝛ poſt.Ang.cōſi.cclxxiij.
1 ☞Debitum hincinde ex cauſa vſuraria compenſatur.
2 Dotis in actione currunt vſure ex mora.
3 Dotis non ſolute viro vſure debentur etiam de iure canonico ſe
cus mulieri in dote reſtituenda.
4 Uſure legales hodie ſunt prohibite,ꝛ correcte.

§.Uſuras.

a [a]Debitum †hincinde ex cauſa vſuraria cō
1 penſatur.Item marito non debentur vſu
b re qui non alit vxorē.h.d.Quero,[b]an in actione de dote †currāt
2 vſure ex mora.Certe ſic,qꝛ eſt actio bonefidei,vt habes in gl.ha
c bes] ergo,ꝙ actio de dote eſt priuilegiata ēt mortua filia.Que
3 ro quid de iure can.an iſta vſura debeatur:Rūdeo† marito poſt
moram in dando ſibi dotem debentur vſure magis enim petit
tanquam proprium intereſſe: qꝛ ſuſtinuit onera matrimonij ꝙ
d vt vſura propria.c.ſalubriter.extra de vſu.licet mulieri [d]paſſe
morā in dote reſtituenda ſibi,ſoluto matr.vſure nō debent] qui
tunc proprie eſſent vſure,ſecunduꝫ Inn.ꝛ Joā. And.in d.c.ſa
lubriter,licet.Cyn.aliter dicat in l.j.§.exactio.C.de rei vxo.ac.
4 facit† quod tenet Azo in ſum.de vſur.ꝙ omnes vſure etiā lega
les ſunt hodie prohibite,ꝛ correcte de iure canonico.

ADDITIONES.

a And.Barb.¶Uſuras.Uide Bar.in conſi.cxviij.in c.Fran.
habuit in vxorē.vbi loquitur de vxore an ſit alimentāda.Abb.
in d.cap.ſalubriter de vſuris.vide ibi.
b POMA.¶Quero.Uide Aret.ī §.fuerat.Inſt.de action.ꝛ qḋ
de iure Canonic.Uide Bart.in l.ad qui natura.§.non tantum
ff.de neg.geſt.Alex.conſi.xxvij.ꝛ cōſi.lxxij.in iiij.vol.Pā.cōſ.
xxxix.in.ij.vol.Bald.in l.fin.§.preterea.C.de iure delibe.
¶Quero quid.Adde que voluit Ro.conſi.ccccxvij.Pa.de ca.
in l.diuortio.ꝫ.eo.Abb.conſi.cvij.lib.ij.
¶Mulieri.Adde Pau.de ca.conſ.cccxxxvij.ꝛ q̄ poſui in l.di
uortio.

§.Ad virum.

Reintegrato matrimonio iudiciū ꝺ
dote inceptum per extraneam nam
diſſoluitur hoc dicit.

LEX XLIIII.

1 ☞Maritus pro reſtitutione dotis tenetur cedere nomina de
bitorium,etiam ſi non habeat aliūde vnde viuat ſi ex ſua opera
poteſt ſibi querere victum.
2 Solutio in nominibus debitorum quando fieri poſſit.

Si maritus.

1 Maritus † nō tenet ꝓ ratio
ne dotis actionē ꝺ dote cede
re,ſi aliud ad victū ſufficiēs ſibi nū remanet.h.d.Gl.
ſt no.niſi perſona mariti ſit talis, ꝙ ex ſua opera poſ
ſit ſibi querere victū ꝙ tene mēti.omnes gl.tendunt ad expoſi
a tionē litere.Querit[a] hic Jac.de are.quid ſi etiā mulier nō habet
vnde viuat:certe ipſa prefertur viro.Dixi in l.maritū.ꝫ.e.Dy.
inducit ad queſt.ſ teneor.tibi ad centū,volo ſoluere nomina de
bitorum, an cogaris recipere:videtur ꝙ ſic vt hac l.ꝛ l.cū queri
tur.ī.de admi.tut.In cōtrariū ceſſio videt emptio l.ſi dubitet
§.j.ꝛ l.cū his q.ī.ꝺ fideiuſ.ſed nemo inuit⁹ cogit emere.ergo ꝛc.
Dy.dt.ꝙ nō cogitur recipere,vt l.nō aduerſus. C.ſi cer.peta,ꝛ
l.nam ꝛ Seruius.ꝫ.de nego.geſt.Mihi videt ꝙ hec queſtio non
fuit neceſſaria.nā aut quis tenetur ideo quia habet actionē ꝛ cā
cedēdo liberatur vt l.quod debetur.ꝫ.de pec.Aut tenet alias,
ꝛ tunc non cogetur quis recipere actiones niſi cū debitor aliud
b non haberet,[b]vt l.eum a quo.ꝛ ꝛ authen.ibi poſita.C.de ſolu.

ADDITIONES.

a ¶Querit.Et etiam Bal.quid ſi vir.habet magnū palatiū mo
dici reddit⁹:magni valoris,an cogat vendere,hic nō decidit. ſꝫ
in l.qui bonis.C.qui bon.ced.poſſ.dicit quod nō. pro quo vide
Rom.conſi.ccccix.
b ¶Aliud non haberet.Idem tenet Ro.conſi.ccccxij.

LEX LXV.

1 ☞Succeſſio quando habeat vim ſolutionis.
2 Pater ꝛ filia in dote an equiparentur duobus reis.

Si ſocer.

Succeſſio ſoceri,quā facit genero,nō
perimit filie i⁹ ꝯſolidatiōis.h.d.C p.
ſucceſſio habet vim ſolutiōis,vt ī.ꝺ fide.l.ſi debitori.
ergo perimit filie ius cōſolidationis,vt not.l.inſulā.ī
1 pri.§.eo.Sol.ſucceſſio† hꝫ vim ſolutiōis reſpectu ſuccedētis tā
tū,nō alterius:ſm Azo.hoc nō eſt verū per l.ſi ei.§.j.ꝫ.ꝺ cui.vū
gl.dt,ꝙ hꝫ vim ſolutionis q̄tum ad ſuccedētem ,ꝛ ſideiuſſores,
ꝛ ad ceteras acceſſorias obligationes,q̄ſi dicat nō q̄tū ad filiā q̄
quo ad patrē nō eſt acceſſoria,imo eque principaliter debet ſibi
a ſicut patri.Et hoc dicit[a] gl.ij.que eq̄parat† patrē,ꝛ filiā duobus
2 licet nō ſit propria eq̄paratio.l.non ſolū.ꝫ.eo.ꝛ ibi dixi.Dy.ve
ro dt,ꝙ ſucceſſio hꝫ vim ſolutiōis q̄tum ad oēs,quibus poteſt ſo
lui ſed patri nō pōt ſolui inuita filia.l.qui hominē.§.ſi gener.de
ſo. ideo eius ſucceſſio nō hꝫ vim ſolutionis:ꝙ non placet.Quid
enim ſi filia nō haberet cām cōtradicēdi. Certe tūc ſucceſſio pa
tris haberet vim ſolutiōis ſm eū ꝙ eſt cōtra iſtū tex.Dico ergo,
ꝙ ſucceſſio hꝫ vim ſolutionis ex quadā fictione q̄ tunc demū in
ducit,qñ ille q ſuccedit,vult ex hoc euitare dānū d.l.ſi ei.ī.ꝺ cui.
ꝛ l.ſi. debitori.de fideiuſ.Secus ſi ex hoc vellet lucrū cōſequi,vt
l.heres a debitore.§.fin.ī.de fideiuſ.ꝛ ita hic nō habet pro ſolu
tione,vt ꝑ hoc pater priuet filiā iure cōſolidatiōis,ꝛ de hoc dixi
in l.ſi is qui qui pro emptore.ī.de vſucap.in illa queſt.qua que
ro,q̄ ſit cauſa iducēde fictiōis,Dixi etiā in l.vranius.ī.ꝺ fideiu.

ADDITIO.

a ¶Dicit glo.Pau.de caſt.poſt Bal.ex glo.fi.no.ꝙ pater nō cō
pellitur dotare filiā iure actionis,ꝛ idem videtur dicendū ꝙ non
tranſit ad heredes,vt cogantur dotare,cuius cōtrariū vult Bar
in l.poſt dotem.ꝫ.eodem.ꝛ ſequitur Pa.de ca.hic.quia officiū
iudicis competens pro alimentis trāſit contra heredem.l.ſi qs
a liberis.§.itē reſcriptū.ī.de libe.agnoſc.ꝛ hoc dicit eſſe in filia
nō maritata.Unde dt ꝙ habuit conſulere,nunquid filia mari
tata ſine dote per patrē poſſit implorare officiū iudicis contra
patrem vt cā dotet.ꝛ de hoc in lectu.dt aliqua verba, clarius vi
de eius cōſi.cxxxj.in princ.ꝛ vide Bal.cōſi.lxxij.j.vol.ꝛ ibi ad
ſi vult repudiare hrditatē p̄rnā,ꝛ conſequi dotem.Et an curator
dat⁹ bonis donec hereditas iacet,poſſit dotare filiam defuncti.

1 ☞Petens quod reſtituturus eſt alteri quã ei a quo petit,nõ vi
detur facere dolo.⁊ nu.5.
2 Dotis actio moꝛtuo patre ſoluto matrimonio cõſolidat in filiã,
3 Dos etiam ſoluto matrimonio dicitur deberi viro.
4 Verba enũciatiua per moduʒ cauſe pꝛolata, inducũt diſpoſitio
nem etiam quo ad actionem.

a §. Lucius. [a]Qui † petit illud,qđ reſtiturus eſt alteri,
1 quã ei a quo petit dolo facere nõ videt.hoc
đt. Pꝛimo ponit thema ⁊ queſtionẽ. Secundo rñſionẽ. Tetio
reſpõdet cuidam obiectioni in ↄtrarium. Quarto pꝛobat illud
per reductionẽ ad inconueniẽs. Quinto iuxta pꝛedicta foꝛmat
vnã queſtionẽ. Secũda ibi rñdi. Tertia ibi,nec vllam. Quarta
2 ibi alioquin. Quinta ibi,ſed ⁊ ſi ex parte. ¶ † No. ꝙ ſolu. matri
moꝛtuo patre,actio de dote cõſolidat i filiã ſimile.ſ.e.l. ſi mari
3 to.§.ſi volũtate. ¶ No.ij. † ꝙ etiaʒ ſolu.mat.dicitur dos deberi
marito.dixi.ſ.eo.l.ſi pater. ¶ Itẽ no.quod regula.dolo facit, hʒ
locũ qñ illud petit quod quis reſtituturus eſt eidẽ a quo petit, ſe
cus ſi alij. ¶ Opp.genero non põt imputari cum patreʒ nõ ↄue
uenit.l.ſi extrãne⁹.ſ.de iure do.ergo videt ꝙ a filia nõ poſſit cõ
ueniri.Sol.gl.ꝙ hic pater exheredauit filiã contemplatiõe do-
tis,⁊ ideo filie legare videtur,ſic pꝛopter volũtatẽ patris impu-
4 tatur marito,ꝙ alias non imputaret. Et ex hac.glo.no.ꝙ verba
enũtiatiua per modũ cauſe pꝛolata inducũt diſpoſitionẽ et quo
ad actionẽ. ¶ Sʒ ↄ hoc videtur l.emptoꝛ.§.ancilla.allega,ĩ gl.
⁊ ĩ.de doli.excep.l.ſi.in pꝛin. Reſpõ. ꝙ non inducit diſpõtionẽ
quoad actionem realẽ vt ĩ ↄrijs. Ratio. qꝛ nõ eſt legatũ expꝛeſ-
ſum ſʒ tacitũ.arg.l.ſeruũ filij.in fi.ſ.de le.j. Sʒ quo ad actionẽ
pſonalem inducit diſpoſitionẽ.vt l.pen.ĩ. de colla.bo.⁊ hac gl.
Licet tñ hec in ſe ſint vera tñ i ꝓpoſito iſta ſolutio non placet: qꝛ
per illam cauſam teſtatur videt voluiſſe filie pꝛouidere ⁊ nõ ma
rito.l.ſeruo legato.§.ſi teſtatoꝛ.ĩ.de le.j. Si ergo non pꝛouidit
marito in aliquo nõ potuit eũ grauare teſtatoꝛ vt faceret eũ te-
neri,vbi alias nõ teneret.l.ab eo. C. de fideicõ.⁊ l.plane.la ij.§.
fi.ĩ.de leg.j. Unde glo.ſoluit aliter, ꝙ marito nõ imputaret cur
patrẽ non conuenit,vt ĩn ↄrioꝛ:ſʒ cur non cõuenit heredes patris
quos ↄuenire põt,vt hic. ¶ Oppo.extra glo.hic habetis duo.
5 Pꝛimo,ꝙ † regula,dolo facit hʒ locũ cũ in eo qui debet reſtitue
re. Secũdo,ꝙ hʒ locũ in eo,qui debet reſtituere alij incontinẽti.
Ad pꝛimũ.opp.ĩ.vt le.no.ca.l.fin.§.j. Rñ. ꝙ regula debet in-
telligi qñ reſtitutu⁹ eſt eidẽ incontinenti:ſecus ſi ex interuallo,
vt in ↄrio. ¶ Opp.ad iſtud d.l.iſta in fi. Nã mulieri debet dos
reſtitui ex interuallo:tamẽ ꝓ parte ſua non dʒ cõueniri. Simile
ſ.de cõdic.ob.cau.l.ſi donatur⁹.in fi. Reſpon. quandoq́ʒ pars
hʒ dilationẽ que miſerationis cã indulgeretur ſolutioni, ⁊ iſta
dilatio nõ impedit quin habeat locuʒ regula , vt in contrarijs.
Quãdoq́ʒ quis hʒ dilationẽ,qui reſpicit illam obligationẽ ⁊ tũc
impedit locũ habere regulã d.l.fina.§.j.in fin.vt le.no.ca.pꝛo-
batur hec ſol.in l.ſi cũ militi.in fine.ſ.de compen. ¶ Oppo. ꝙ
dos poſſit interim peti, pꝛopter cõmodum interuſurij medij tẽ
poꝛis nec obſtet petenti regula,dolo facit l.j.C.ſi ↄſtan.ma.dos
⁊ l.j.re.amo.l.ſi mulier.§.rerum. Solu.ea que dixi.habent locũ
in petione,nõ in repetione. Ratio qꝛ ille q repetit ex aliqua iu-
ſta cauſa videt quodãmodo dicere,vt tãq̃ ſpoliat⁹ reſtituatur l.
interdũ.⁊ ꝙ ibi no.in gl.ſ.de condi.inde.⁊ in regula iuris que
đt qđ fauendũ eſt magis repetitioni, q̃ʒ aduẽtio.lucro. Unde cũ
l.j.C.ſi cõſtãt.ma.dos ſol.fu.⁊ l,ſi mulier.ĩ.re,amo.loquamur in
d repetione,ſauetur ei pꝛopter interuſurium medij tempoꝛis: lʒ
haberet dilationem miſerationis cauſa: quod non fieret ſi pꝛin
cipaliter peteretur,vt hac l.in fine.⁊ d.l.ſi donaturus. ¶ Opp.
ad regulã de l.j.§.rediguntur.ĩ.quoꝛũ leg. Sol. quidam dicũt
ibi in poſſeſſoꝛe,hic in petitoꝛe. Tu dic,ꝙ hic nõ erat liqdũ, an
deberet reſtitui.⁊ ideo non haberet locũ regula,arg.l.fin.C. de
compen.⁊ no.de doli exceptio.l.dolo. de regu.iur.c.dolo in vj.
¶ Oppo.ad ſecũdã regulã,ꝙ qñ eſt reſtituturus alteri, habeat
locũ regula,dolo facit.l.ſi donaturus.in fin.de cõdi.ob.cau. So
lu. Aut ille qui petit reſtitutur⁹ eſt alteri,qui reſtitutur⁹ eſt ei,a
quo petitur,⁊ habet locum regula,vt in contrarijs. Aut ille a-
li⁹ non reſtiturus eſt ei a quo petitur,⁊ non habet locum regu-
la vt hic. ¶ Ex pꝛedictis diſtingue breuiter,aut opponit excep
tio dolo facis qꝛ petis quod reſtituturus es eidẽ:aut reſtitutur⁹
es alij. Pꝛimo caſu aut non eſt liquidum aut eſt liquidũ. Si nõ
eſt liquidum,aut eſt reſtituturus eidem incontinenti,aut ex in-
terual'o. Aut erat dilatio q̃ reſpicit obligationẽ aut illa q̃ mi-
ſerationis cauſa indulgeretur ſolutiõi ⁊ hoc ſecũdo caſu aut lo-
quimur in petente aut repetente vt ex pꝛedictis patet. Secũdo
caſu pncipali quãdo reſtitutur⁹ eſt alij,⁊ tunc aut ille alius eſt re
ſtituturus illi a quo petit aut nõ,vt dixi in pꝛecedẽtibus. Pꝛe
dicta vera in petitoꝛib⁹ ſʒ in poſſeſſoꝛib⁹ dic vt no. p Dy.in c.do
lo.⁊ in ca.qui ad agẽdũ.extra de regulis iuris.lib.vj.⁊ per Cyn.
l.ij.C.de edi.diui.Adria.tol. Dixi plene in l.naturaliter §.nihil
commune.de acqui.poſſeſſio.

ADDITIONES.

a And.Barb. ¶ Lucius. Et vide Bar.in cõſi.cxxvj.incip. Titiũ
maritauit ſuam ſoꝛoꝛem,vbi conſuluit in materia huius legis.
b Poma. ¶ Opp. Vide per Ange.Aret.in pꝛin.Inſtitu.de ex-
cept. Roma.conſi.cciij.
c ¶ Habent locum. Adde quod contrarium tenet Bartol.in l.j.ſ
condictio.indebi.ſed concoꝛda vt per Iaſo.in l.diem.ff. de con
dictio.indebiti.
d ¶ Interuſuriũ. Pꝛo cõcoꝛd. Aduerte,ꝙ his que vult Bar. in
hoc.§.luci⁹.ſ.ꝙ medij tempoꝛis interuſuriũ habetur in conſide
ratione,quando repetitur indebite ſolutum añ tempus alle.con
trariũ per d. Alex.in apoſ.in l.cũ quis.C.de iu.⁊ fa.igno. ⁊ in l.
j.coꝛ.ff.ſ.ꝺ cõdi.indeb. Tu dic ꝙ non contradicit Bar. Nam in
hoc §.lucius.non loquitur pꝛeciſe de interlocutoꝛia. Nã dicit ꝙ
mulier poterit petere pꝛodter interuſuriũ medij tempoꝛis,ſʒ nõ
dicit tantum pꝛopter illud. Vel aliter,loquitur in caſu ſpeciali
dotis,que dos continet plura alia pꝛiuilegia,vt per do. in l.j.ff.
ſolu.ma.⁊ in c.ſalubꝛiter.de vſur.

LEX. XLVI.

1 ☞Actio regulariter non queritur per aſcendentes ex linea ma
terna.
2 Extraneus quando ſemper videtur adiectus ad ſolutionem.
3 Actio vtilis et ſtipulatione fauoꝛe nuptiaruʒ queritur mulieri
per extraneum.
4 Dotis in ſtipulatione alternatiua actio integra eſt mulieris.
5 Extraneus ſi dedit dotem,⁊ ſtipulat⁹ eſt eam ſibi reddi,aut cuiꝰ
iure debebit,ex hac ſtipulatione actio eſt integra mulieris.
6 Extraneus quando ſtipulatur dotem ſibi reddi ⁊ mulieri actio
queritur pꝛo parte.
7 Extraneus quando ſtipulatus eſt dotem ſimpliciter,cui actio ac
quiritur.

Caius. Ex pacto aui materni dotẽ dantis,ſolut.
1 matri.actio querit mulieri.h.d. ¶ † No.
a ꝙ per aſcendentes [a]ex linea materna nõ poteſt nobis
q̃ri actio regulariter. Simile in l.debitoꝛ.ĩ fi.ĩ.ad tre
bel. ¶ † Secũdo no.ꝙ ſiue quis ſtipulet ſibi aut extraneo: ſiue
extraneo,aut ſibi ſemper ſtipulatoꝛ videt adiect⁹ ad obligatio-
nem,extraneus ad ſolutione.vt hic,⁊ in verſi.ſed dicẽdũ. Pꝛo
batur in l.pꝛima.§.ſi fructuari⁹.ĩ.ꝺ ſtipulatio.ſeruo. ¶ Tertio
b not.[b]ꝙ fauoꝛe nuptiarũ per liberam perſonã extraneam.que-
3 ritur actio mulieri vtilis ex ſtipulatiõe,vt hic in fin. ¶ Et aduer
te diligenter ad textũ,qui dicit maxime,pꝛopter affectionẽ pſo
narũ quaſi dicat ſolus fauoꝛ nuptiarum ſufficit etiam ſi actio,ꝑ
4 ſonarũ non eſſet. ¶ † Ultimo not. ꝙ fauoꝛe dotis ſi aliqs ſtipu
let ſibi aut mulieri,⁊ ſic alternatiue, mulieris ẽ integra actio,vt
hic. Facit l.vxoꝛem.§.teſtamẽto.ĩ.de leg.iij. ¶ Oppo. ad pmũ
ſ.de po.l.publia.in pꝛincip.vbi per pactum matris querit filie
Sol.ibi non ideo queritur filia: qꝛ mater ei ceſſit,ſed quia pactũ
fuit interpoſitũ ſuper re pꝛopꝛia,⁊ ſic querit cuilibet extraneo.
l.pen.C.ad exhib. Dixi in l.ſtipulatio iſta.§.ſi qs inſulã. de ver.
oblig. ¶ Opp.ad idem de l.ſi gen.ro.C.ꝺ iure do. Sol.dicit gl.
ꝙ ibi per aſcendẽtem ex linea paterna queritur vtilis deſcẽdẽti.
etiã ſi non ſit in poteſtate. Simile in l.vt iuriſiurãdi.§.ſi liberi.ĩ.
de ope.li. Dixi plene in l.quod dicit ĩ.de ver.obliga. Ad ſecun-
dum vero opp.pꝛimo.quia ſtipulãti nõ querit actio quia ſi per
mittit perſonã extraneam,perſona ſua videtur adijci ad ſolutio-
nem.ergo ei non querit actio.l.cum quiſita.§.qui ſibi.ĩ.ꝺ verbo
oblig. Solu. Illud,quãdo ei, cui pꝛimo adijcit ſtipulatio poſſet
queri:ſed hic,filie queri nõ poterat de rigoꝛe:merito, qa iſte ſti-
pulatoꝛ videbatur adiectus ad obligationẽ,mulier ad ſolutionẽ
⁊ ideo quia de equitate mulieri queri põt,vt in fine d.l.cum qui
vbi eadem equitate mulier videbat adiecta ad obligationẽ,ſti-
pulatoꝛ abſolutionem. ¶ Oppon.ad tertiũ notab.de l.debitoꝛ.
in fin.ad Trebel. Solu.glo.ꝙ ꝑ extraneum ſtipulantem poteſt
queri nobis actio,eo caſu,quo nobis quereretur ſtipulatione nõ
interpoſita:ſed hic auus dediſſet dotem nulla ſtipulatiõe inter-
poſita quereretur actio mulieri.§.accedit.C.ꝺ rei vxoꝛ.actiõe,er
go etiam ſtipulatione interpoſita,⁊c. Not.hanc ſolutionẽ. ¶ Cõ
tra hoc videt caſus in l.ſi ita ſtipulatus.§.chryſogon⁹.ĩ.de ver
boꝛũ obligatio. vbi licet ex numeratione poſſet nobis q̃ri actio
per aliũ,nulla interpoſita ſtipulatione:tamen ſi ſtipulatio inter
ponitur nobis.non querit. Item hoc videtur contra textum hu
ius legis qui dicit,hoc eſſe fauoꝛe nuptiarum,⁊ ideo ſecundum
illa iura non videtur verum dictum gl. hodie autem hoc videt
determinatum per l.ſecũdã.C.per quas perſonas nobis acqui.
Ad vlti

Ad vltimum no.op.alternatiua poſita inter pſonas q̄b⁹ ac-
quiritur,reſoluit ur in coniunctam.etiam in contractib⁹,vt l.cū
quidā.C.de verbo.ſigni.Cū ergo au⁹ ſtipuletur ſibi aut filie,
dȝ intelligi,id eſt filie,⁊ ſibi Solu.ſm illa iura non procedit con
trarium,vt l.proinde.in fin.cum l.ſequen.de ſtipu.ſer.hodie p
c cedit. Sed reſponde.hoc ſpeciale fauore nuptiarum ſimile in
5 dicta l.vxorem.§.teſtamēto.ī.ō leg.iij.Et p⁹ hoc dicebā ſemel
in queſtione de facto.Extrane⁹ dedit dotem,⁊ ſtipulatus eſt cā
d ſibi reddi,aut cui de iure debebit.Certe ex hac ſtipulatione in
tegra[d] eſt actio mulieris,q₂ perinde eſt,acſi dicat ſibi aut mulie
e ri q₂ mulier eſt illa,cui de iure dȝ reddi,vt i §.accedit.Sȝ q̄d[e] ſi
6 extraneus eſſet[+] ſtipulatus ſibi ⁊ mulieri:Reſpond.crederem
tunc actionem queri ꝓ parte ſibi,⁊ pro parte mulieri,vt l.ſi mi-
7 bi ⁊ Titio.ī.de verbo.obli.[+]Quero,quid ſi extraneus ſtipulat⁹
eſt dotē reddi.⁊ nō dicit ſibi vel mulieri.Videtur ꝙ ſit ſtipulat⁹
ſibi,vt l.ſtipulatio.§.ſi qs.ī.de ver.obl.In contrariū facit,q₂ fa
uore dotis intelligitur ſtipulatus dotem reddi cui de iure de
buit.caſus eſt ṡ.eod.l.poſt dotē.ſm tertiā lectu.gl.⁊ ſic ipſi mu
lieri queritur.Dic ergo aut extraneus dedit dotē:nō ſtipulat,
vel paciſcit aliquid de reſtitutione.Aut ſuper ea paciſcit.⁊ hoc
f ſecundo caſu[f] aut paciſcit ſimpliciter reddi ſibi,aut ſimpliciter
mulieri,aut ſibi ⁊ mulieri copualtiue,aut ſibi aut mulieri alter
natiue,vt ex p̄dictis patet,⁊ hoc i extraneo,i patre dixi plene in
l.poſt dotem.

ADDITIONES.

a Aſcendēte.Pau.ō Caſt.in verſ.reſpōdi.in tex.ꝙ in caſu hu-
ius legis nō ſolū ille qui dat dotē mulieri.pōt paciſci reddi illi
mulieri,ſed etiam filijs ⁊ nepotibus ex ea.⁊ acquiritur illis vti
lis actio,ſicut ſi ſtipularet mulieri,quaſi repſentet eadē pſona,
per l.pater.C.de pac.conuen.tā ſuper dot.q̄ȝ ſuper dona.q̄ȝ di
cit ſingularē ad hoc,ꝙ lȝ loquatur in patre dāte dotē ꝓ filia tñ
filij filie nō ſunt i ei⁹ poteſtate.⁊ ipſe dicit aſcēdēs ex linea ma-
terna,⁊ nihilominus pōt acqrere deſcendēti,non ſolū mulieri ꝓ
qua eſt data dos,ſed imo liberis eius,ꝙ eſt valde ſingulare.vn
de eadem eſt ratio in quocunq̄ȝ extraneo,⁊ hec dicit menti tenē
da q₂ quotidiana ⁊ vtilia.
b POM. Tertio no.Adde nunquid per extraneum querat fu
turo marito:Alex.conſi.xiij.incipi.viſis his q̄ i themate.j.vol.
c POM. Nuptiarum.Vide Card.conſi.cxj.
d Integra.Vide Bald.conſi.cclv.lib.iij.
e POM. Sed quid.Adde ꝙ conſului in terminis Bald.cōſilio
ccclxxxvij.ij.volu.
f Secundo caſu.Vide Alex.conſi.xix.verſi.nūc capio.iiij.vo-
lu.⁊ conſi.xiij.j.volu.

LEX XLVII.

Quidotem. Legatū ꝙ nō pōt capi,nō pōt
i dotē cōpēſari,hoc dt. Que
ro exēplū,quomodo vxor capere nō poterit.gl.ponit
qñ legauit mater ea q̄ ſūt affixa edib⁹,vt l.ceteris.ī.ō
leg.j.ꝙ nō placet,q₂ tūc ſaltē eſtimatio dbet,vt ea.l.§.ſi duob⁹.
Unde pone exēplū p l.apud Iulianum.§.ſi.ī.de le.j.

LEX XLVIII.

1 Liberoꝝ appellatione veniunt nepotes.

Si dotali. Appellatione liberorum cōtinē
tur nepotes hoc dicit. Innuit ꝙ
ſi pactū non fuiſſet.inter poſitū,nō potuiſſet retineri
ꝓpter liberos.⁊ ſic facit ad q̄ſtionē,not.in l.dos a pa
1 tre.C.codē.Examinaui plene in l.poſt dotem.ṡ.eod.[+]Itē no.ꝙ
appellatione liberorū cōtinent nepotes.Quid aūt appellatio
a ne filiorū[a] dixi plene in liberorū.ff.de verb.ſig.Itē no.gl.que
cit,ꝙ hoc pactū valet,ſi mulier p̄decedat,ſec⁹ ſi predecedat vir.
Et hoc videtur ꝙ opi.Mar.ſit vera de cōſuetudine,nō ō iure,
ſcilicet quod filia mortua in matrimonio cū liberis dos retinea
tur.Quod ſi contingat virum primo decedere,poſtea vxorē vi
rū filijs relictis,pater filie vidue poteſt ab illis liberis dotē re-
petere:q₂ conſuetudo loquit muliere decedente conſtante ma-
trimonio.Si ergo ꝺcedit eo ꝺſoluto,remanet diſpoſitio iuris ꝯ
munis.quod plene examinaui.ṡ.eod,in l.poſt dotem.

ADDITIO.

a Appellatione filiorum.An eorum appellatione cōtineātur
nepotes,vide Bald.conſi.lxxvj.lib.iiij.⁊ conſi.ij.iij.vol.⁊ cōſi.
clxx.j.vol.p Pau.ō Caſtr.cōſi.clxxj.p Aldr.cōſi.cclxjx.p An-
ge.cōſi.lxxxviij.p Roma.cōſi.ccccxxix.An autē appellatione
nepotis filius fratris contineatur,Pau.de Caſt.hic dt.ꝙ Dyn
conſuluit ꝙ non.Idē per plura media conſuluit.ꝯ ed.cōſ.xxxix.
vbi dicit ꝙ ſi i aliquibus iuribus reperiatur nepos ꝓ filio fra-
tris,id improprie eſt.⁊ ibi alleg.omnia iura alleg.hic p Alex.
Idē Pau.diſtinguit hic quod aut verbum nepotibus,iungit
cum verbo filijs,vt ſi aliquis accepit emphyteuſim ꝓ ſe,ꝓ ſuis
filijs,⁊ nepotibus naſcituris,tunc non debet intelligi ꝓpte ver
bum adiunctum,de natis ex fratre,q₂ p verbū adiunctū decla-
ratur ſignificatuȝ.ar.l.ſeruum filij.§.fi.de l.j.aut verbum nepo
tes,ꝓfertur p ſe a l.vel ſtatuto,⁊ tunc debet intelligi proprie de
filijs filiorum.Si autem ab homine,tunc ſi ſubiecta non conue
niat niſi deſcendentibus,vt in fundis,idem erit,alias intelliga
tur late ſm communem vſum loquendi.An autem appellatiōe
fratris comprehendātur patrueles:in dubio dicit Imo.ꝙ cōti
nentur fratres,qui ſunt in primo gradu,nō autem patrueles,vt
dicit Bar.in l.Lucius.§.queſitū.de l.iij.Unde dicit Alex.ſe-
conſuluiſſe,ꝙ ſtāte ſtatuto,ꝙ fratrib⁹ extātibus excluderent ſo
rores,ꝙ fratres partueles non excluderent.prout in terminis
decidit Bal.in l.iubemus.§.fi.C.ad Trebel.Bal.in l.vxor.C.
qui accuſa.nō poſ.Ang.i l.j.ff.de inoffi.teſt.⁊ in authen.matri.
⁊ auie.C.qñ mu.offi.tu.⁊ per Bal.in c.j.de benefi.fratris.cō-
trariū tñ tenuit Io.And.in addi.Spec.i titu.ō ſucceſ.ab iteſta
in rubri.referens Iaco.de Are.diſputaſſe.⁊ tenuit Bal.in l.
fin.princ.C.de inof.teſt.Idem Ro.in l.ij.C:de ſucceſ.edi.De
quo vide Alexā.conſi.xcvij.li.ij.vbi refert que hic adducit pro
ſua parte,c.vide Bal.conſi.xxx.Roma.in conſi.xvj.An aūt ſtā-
te ſtatuto,qō fratres patrueles excludant matrem,an ſorores
patrueles illam excludent,vide Bal.cōſi.cccxxij.lib.iiij.Et an
ſtante ſtatuto,quod frater excludat ſororem,an ſtante fratre cō
ſobrino excludetur.Roma.conſuluit quod ſic,conſi.ccccxj.

LEX LIX.

1 Ratio legis ⁊ mens legis idem ſunt.
2 Replicatio turpitudinis,quādo tollat exceptionē turpitudinis
3 Exceptio doli,qñ tollatur per replicationem doli.
5 Bannitus,qui poteſt impune offendi,amittit omnia iura ſue ci
uitatis.
6 Stante ſtatuto quod bannitus non audiatur,nec agēdo nec de
fendendo,⁊ bannitus agat contra bannitum,Bannitus excipit
de bāco,⁊ reprobat cōtra bannnitū,quod iudicium nō ꝓcedit.
7 Stante ſtatuto quod de quolibet ꝯctu ſoluatur gabella,alias
contractus ipſo iure non valeat,an contra excipiente gabellam
nō ſolutam poſſit de tali non ſolutione replicari.
8 Exceptio infamie ꝯ teſtē oppoſita an tollatur replicatione.
9 Iudei ⁊ heretici ſunt nobis inmici,⁊ odioſi ratione ſecte.
a Cum mulier. [a] Siue maritus excipiat ō
adulterio vt dotē lucretur,
ſiue criāliter accuſet,lenocinij exceptione repellitur.
hoc dicit.No.ex fi.[+]qō ratio legis ⁊ mēs legis eſt idē
ſūt vt no.p Dyn.extra ō regu.iur.c.fin.lib.vj.C ppo.ī.ō adul.
l.ij.§.ſi publico.So.poſt nomē rei receptū inter eos,nō repellit
2 vir exceptiōe lenocinij,vt ibi:ante ſic,vt hic.[+]C pp.replicatio [b]
b turpitudinis non tollit exceptione turpitudinis.l.ij.C.de con-
dic.ob cau.ibi,i pari turpitudinis cauſa melior eſt cōditio poſ-
ſidentis.Solu.ibi agens illa condictione in ipſo libello obijcit
reo turpitudinem,reus excipit de pari cauſa turpitudinis nec
auditur actor replicans de pari cauſa turpitudinis:q₂ hic repli
caret illud idem quod poſuit actione:ſed hic mulier fundauit
intentationem ſuam ex cōtractu dotis,nō ex turpi cauſa:vir ex
cipiebat de turpitudine mulieris,mulier replicabat de turpitu
dine viri,de quo in actione nihil erat dictum.C ppon.de doli
c exceptione.l.c apud Celſum.§.Marcellus.Solu.qñ ille q ī ex
3 cipit,certat de lucro,tunc exceptio tollitur per replicationem
doli,vt hic,⁊ l.viro.ṡ.cod.ſecus ſi de damno certaret,vel vterq̄ȝ
eſſet in pari cauſa,vt in cōtrario,ſm Iacob.de Aret.⁊ alios do-
cto.Contra hoc videt,C.ſi mi.ſe ma.dix.l.ſi.in princip.vbi mi-
nor petit ſe reſtitui,ꝙ pōt eſſe etiā propter lucrū,ſi ei obijciat
quod ſe aſſeruit maiorem,⁊ ſi dolo fecit,poteſt replicari per eū,
q₂ ad hoc fuit inductus dolo aduerſarij.Reſpondeo,contra ex
ceptionem doli nō obijcitur replicatio doli,ſed oſtenditur dolū
non fuiſſe.Si enim dolo me induxiſti,vt me maiorem dicerem
aduerſus te nullus dolus eſt commiſſus.Et predicta inducun-
d tur[d] ad queſtionem,Bannitus offendit[+] exbannitum eſt n-
4 ſus accuſat,accuſatus excipit de banno,quod non debet audiri
quia eſt exbannitus,vnde non poteſt hoc opponere.an admitta
tur hec replicatio:Iacob.de Aret.dicit quod non,quia exban-
nito datur defenſio,non antē alterius impugnātis.lege ſerues.
C.de accuſationib.Pro quo videtur caſus extra de exceptiō.
capitu.dilecti.vbi dicit text.magis ꝓ prie Sed ꝓ euidētiori in

tellectu huiꝰ q̄ſtionis oppo. ſic, contra Jacob. de Are. Banniti
†qui poſſunt impune offendi ꝑdunt omnia iura ciuitatis ſue. l.
amiſſionē. §. qui deficiūt, ſ. de ca. di. ⁊ no per Ja. de Are. i l. facto
§. ex facto, j. ad Trebe. ⁊ ſic cum quilibet eſſet bannitꝰ, ſtatuta
ciuitatis ſue nō vendicabunt ſibi locum in eis. Reſponde, quia
iſtud ſtatutum quod poſſit impune offendi, non eſt in beneficiū
offendentis ſed fauore reipublice in odium exbanniti, vt l. j. C.
quando liceat ſine iudice ſe vindic. merito bannitus non vtitur
aliquo beneficio ex forma ſtatuti, ſed dicit quod talis actꝰ i ta-
lem commiſſus nō eſt delictū. ¶ Opp. ad idem fortius, nō ne d̄
terminatio Jac. de Are. eſt cōtra ſolutionē quā modo ddi, ꝙ ſ qñ
ille, qui excipit, certat de lucro, exceptio doli tollitur replicatio
ne doli: vt hic: ſed bannitꝰ excipiēs excipit vt ipſe nō teneat, ⁊ ſi
lucret impunitatē delicti, ⁊ ſic per replicationē doli d̄bet repel
e li. Pone clarius in ciue bannito, qui agit excipit ꝙ nō pōt, q̄
bannitꝰ, ⁊ ſic excipiēs certat d̄ lucro, an poterit replicari ꝙ ipſe
eſt bannitus: Puto ꝙ nē, ſic credo verū eſſe dictū Jac. de Are.
f Nam illud ꝙ dicit ꝙ exceptio doli qñ certat de lucro, repellitur
doli replicatione, eſt verum ad merita cauſe quando opponit ex
ceptio doli, vt poſt litem conteſt. tunc tolleretur replicatiōe iſta
exceptio. vt in c. iij. de excep. ⁊ per hāc l. ⁊ l. viro, ſ. e. Sed quan
do circa perſonā certatur, tūc nō eſt querēdū de lucro. ¶ Pret
g ea qñ oppo. ad perſonā nō poteſt replicari. Ratio eſt q̄ quan
h do citote vt reū, ſtatim facio te habilē reū, ꝙ cito ad iudiciū ve
neris per te ⁊ per alium, ſed tu non approbas me vt actorē. Et
iſta ſunt verba Inn. in c. cū inter. extra de excep. predicta vera,
niſi actor eſſet familiaris, vel domeſticꝰ rei, vt extra d̄ acc. c. nulli
i ⁊ ibi p gl. ⁊ Inno. ¶ Quero de vna q. † quam diſputauit Jac. d̄
6 bu. pone ꝙ ſtatuto kcauetur, ꝙ bannitus nō audiatur, nec i agē
k do nec in defendendo. Bannitus agit ꝯ bannitū, dicit ille tu nō
potes agere: dicit alter, nec tu potes excipere quid erit dicēdū:
Jac. Bu. in ſua diſputatiōe determinauit finaliter, ꝙ nō pōt exci
pere vetante ſtatuto, ⁊ iudex de facto nō poteſt ſupplere, ⁊ ſic iu
diciū non procedit. Sed videndū eſt an dictū ſtatutū valeat, ſ. ꝙ
non audia: nec in agendo, nec i defēdendo: Certe nō, q̄ leges d̄
bēt eſſe iuſte, l. ij. ſ. de legib. ⁊ defenſio eſt iuris naturalis, ꝙ nō
pōt tolli, l. vt vim. ſ. de iuſt. ⁊ no. ſ. de pac. l. pactuȝ. in gl. mag. ⁊
eſt tex. in c. paſtoralis. verſ. ceterū i fi. d̄ re iud. i cle. nec potes fa
l cere vt iudex te iniuſte cōdemnet. Ideo dic ꝙ quedā eſt defenſio
voluntaria, vt qñ fit proclama, ſi quis vult talē defendere vel ſu
ſcipere iudicium in ſe, ⁊c. tūc iſta pōt tolli per ſtatuti. Sed d̄fe-
ſio neceſſaria, per ſtatutū nō videt poſſe tolli. Et hoc tenet Inn.
in d. c. cum inter. Modo ad propoſituȝ. bannitꝰ excipiens ꝯ bā
nitum poteſt id facere, cū ſit neceſſaria defenſio, ⁊ ſic ꝓcedit iudi
cium. Sed dic ꝙ forte hoc non videtur verum. Sicut enim reo
denegatuȝ eſt excipere, ita denegatuȝ eſt actori replicare. Un-
de ſicut videt denegatuȝ reo, ne excludat actioneȝ, ita videtur d̄
negatuȝ actori ne excludat exceptioneȝ. Ergo qua ratiōe tu di
cis ꝙ procedit actio, quia deficit exceptio: eadē ratiōe, dicas, ꝙ
procedit exceptio: q̄ replicatio deficit. Reſpondeo ꝙ non defi
cit replicatio, q̄ non venit ad excludendū, ſed ad detegendū, ꝙ
exceptio eſt nulla, ſeu excipiens eſt inhabilis: ſed certe ideȝ dice
ret reus in ſua exceptiōe, quod veni ad declarandum inhabili
tatē actoris. Et ſi exceptiōe cōſideratur aliud ꝙ declaratio, va
let dicta oppoſitio, que ſumit ſuū effectuȝ a facto partis, eadē ra
tione ⁊ replicatio hȝ ſuū effectuȝ ab oppoſitione partis. cū non
poſſet iudex de facto ſupplere replicationē. Unde videtur, ꝙ ſi
iudex ſimul reperiat, ꝙ nec reus pōt excipere, nec actor agere,
ꝙ non debeat plꝰ cōcedere actori quā reo. ⁊ ſic non ꝓcedit iudi-
m cium. ¶ Quero de vna queſtiōe m quā diſputauit Jac. bu. Sta-
7 tutum † eſt, ꝙ ſoluatur certa gabella de quolibet cōtractu alias
ipſo iure non valeat contractus. Em vnum fundum pro centū,
tu vendidiſti, non fuit ſoluta gabella ab aliqua partium. tu vēdi
cabas a me, dicēs ꝙ ego ſolui nō gabellā, ⁊ ego cōtra te excipio.
q̄ tu non ſoluiſti poteſt ne hoc fieri: Breuiter ille doctor deter
minauit, quod exceptio doli non tollitur replicatiōe doli, qñ q
libet eſt in pari cauſa, vt hic, ⁊ in §. Marc. Sed quando excipi
ens certat de lucro replicans de damno, tunc ſecus, vt hic, ⁊ ſu-
pra dictū eſt. Et ex hoc ſequitur, ſi repeto a te fundum quē poſ-
ſides, ego certo de lucro, ⁊ tu excipies de gabella, nō ſoluta, cer
tas de dāno vitādo, ⁊ ſic non poſſum replicare, ꝙ nec tu ſoluiſti.
Sed videt incōtrariū caſꝰ in l. fi. circa prin. C. de litig. Sed te-
nebā opinion. quā tenuit ille. Nec ob. l. vlti. C. d̄ liti. q̄ ibi ideo
eſt, q̄ ille qui agit, non agit ad commodum ſuum, ſed ad cōmo-
dum alterius fillius cuius i fraudem res eſt alienata. Predic
n ta ſunt vera, quando abijcitur inter actorem ⁊ reum. n ¶ Que-
o ro, quid ſi o obijciatur inter partem ⁊ teſtem, ꝑ an exceptio infa-
p mie † ꝯ teſtem propoſita, tollatur replicatione: vt ſi dico, tu qui
8 excipis, es ſimiliter infamis. Et gl. dicit in l. iij. §. l. Jul. ſ. d̄ te
ſtibus, quod ſic. Sed forte contrarium eſt verum. Nam infamis
nō poteſt obijcere infamiam alteri infami etiā in is que inuicem
habent facere, l. in aurenā. C. de inofficio. teſtamen. ſed teſtis nō
facit aliquid principaliter parti ſed adhibetur vt faciat fidē iu-
dici ſed iudex propter infamiam partis nō habet maiorē fidem
teſt. vtili ⁊ infami. Et ita dicit Jn. in ſimili in intelleximus. ex.
de adulte. Sed cōtra hoc facit C. de hereticis. l. quoniā Sed re
ſpondeo. Judei. † ⁊ heretici ſunt nobis inimici, ⁊ odie ſi ratiōe,
ſecte quod odium ceſſat inter eos. Sed infames, de quibꝰ hic lo-
quitur ſunt tales, quod eis non debet adhiberi fides ratione ꝓ-
prij delicti ⁊ proprie maliteque ita reſpicit aliū infamen etiam
eiuſdē infamie ſicut nō infamē: ideo eis nō debet adhiberi fides

ADDITIO

a POMA. ¶ Cū mulier. Vide Franciſ. Crem. ſin. lxvj. in j. nota.
vide Bar. in conſi. x. in ij. volu.
b POM. ¶ Replicatio. Adde ſimilem caſum per Pe. de An. con
ſilio. cclxxij. incipien. retento ordine, verſ. deſcendo ad quintȝ
dubium. Et ad hoc dictū Bar. vid Fely. in c. dilecti filij. de ex
ceptio vbi ſequitur Bar. hic, ⁊ vide Bar. in l. prima. ff. de con.
ob turp. cauſam.
c POM. ¶ Doli exceptione. Vide Alexandrum conſi. lix. ad finē
in ſecundo volu.
d POM. ¶ Et, predicta inducuntur, quia tunc iudex ex officio ſuo,
poteſt excipere licet pars priuetur iure excipiendi nam quādo.
qs priuatur iure excipiendi carens actione pōt agere vt eſt gl.
no. in capi. cum eccleſiaſtice. de excep. tex. in l. qui habebat. §. fi.
de man. teſt. l. Julianus. §. quantum. ad exhi. Bal. in l. ſecunda.
ff. ne quis eum qui in ius voc. tamen iudex. pōt excipere ſecūda
queſtione ſeptima. c. alieni. ⁊ vide quod no. per. Mo. in dicto c.
dilecti, quod bene no. ⁊ Jn. in c. intimauit de teſtib. ⁊ An. in c. cū
dilectas. de conſuetu.
e POM. ¶ Pone vide aliquid per An. Are. Inſti. de excep.
f AND. BARB. Nam illud. Et de materia vide Bal. in l. ij. ff. ne
quis eum qui in ius voc. ⁊ l. in arenam. C. de inoff. c. teſta Ang in
auth. vt iud ſine quoquo ſuffr. §. itaque. Bar in l. apud Celſuȝ.
§. Marcellus. de doli exceptio. domi. Pet. de An. in cap. itelle
ximus. de adulte. An. ⁊ Mo. in capi. dilecti. de exceptio. ⁊ ibi
Jn. ⁊ idem in c. ſi quis preſbyterorum de reb. eccle. nō alie ⁊ li-
mita iſtud dictum procedere quod ad epiſcopos, qui debent ſā
ctos cubicularios. Secus quo ad prelatos inferiores q habent
famulos. Ita non dicit gl. ⁊ ibi Jn. in c. nulli. de accu. qd̄ eſt no-
tatu dignum ⁊ vide no. c. querendum. c. ſicut alij c. alieni. c. cū.
paſtoralis. ſecunda queſtione ſeptima, ⁊ vide Jn. in dicto c. di-
lecti. vbi dicit idem in diuerſis cap. ⁊ in c. quia fruſtra. de vſu. ⁊
⁊ in ciuitate. co. ti. Idem dicit in c. cum olim. de cann. qd̄ ſi qs
improbat vnam legem non poteſt eius executionē ꝓ ſe induce-
re. ⁊ vide Bal. in c. j. de ord. cog. vbi dat pulchrā doctri. Vide
Ludo. Ro. conſi. ccxj. quando ſtatutum dicit non audiatur ciui
liter. nec criminaliter. vide ibi q̄ pulchre loquitur.
g ¶ Preterea. Vide Cap. caut. cxxiij. ⁊ c. in c. preſētiū de teſti. ⁊
⁊ in c. cum inter. ver vide generaliter de excep.
h ¶ Cito te. Et ꝙ citatus vt reus videat habilitatus ad iudicium
adde ⁊ vide late. Fel. in c. cum inter. hic alleg. ⁊ vltra ibi d. per
ipſum, adde Paul. de Caſt. in cōſi. xj. inci. tota diſputatio. j. par
te conſiliorum antiquorum.
i POMA. ¶ Quero vide Are Inſtitu. de exceptionib. in prin.
Alexā. conſi. cxxx. in quarto volu. vbi in ſimilib. in verſi. quero
vnam queſtionem quam diſputat. Jacobus de Butrio ſtatutū,
eſt, ⁊c. adde Barba. conſi. xliij. in j. volum. Ang. Are. Inſtitu. de
exceptio. in princip.
k ¶ Satuto. Si exbannitus non debet audiri an iudex poſſit ſup
plere, vide Rom. conſi. ccxiij.
l ANDR. BAR. ¶ Ideo dic ꝙ quedam. An defenſio poterit tolli,
dide Bald. pulchre. loquentem in l. vt vim. de iuſti. ⁊ iur. ⁊ vide
que no. ſ. ead lege.
m ¶ De vna queſtione. Vide Pet de Anch. conſi. cxcij.
n POM. ¶ Et reum. Vide Fel. in cap. de cetero de teſti. ⁊ in c. te-
ſtimonium. in vlt. col. eod. tit.
o AND. R BAR. ¶ Quero qd ſi, Et vide que dixi in c. teſtimoniū
de teſt. ⁊ pōdera in l. ſeruos. ff. de accuſatio. ibi ſeruus pōt exci-
pere cōtra accuſatoreȝ infamem, vt eū repellat, ergo ita poterit
excipere contra teſtē, quia equiparant teſtis ⁊ accuſator. ⁊ tu pō
dera, qa criminoſus ipſo facto eſt priuatus poteſtate teſtificādi.
Ita probatur in capitu. teſtimoniū in verſic. remoueri de teſti.
Ita ſeruus ipſo iure eſt priuatus, vt in authen. de teſt ib. in pri.
⁊ ibi gl. ſingu. ſecundum Angelum ad quid ergo eſt opus ꝙ ex-
cipiatur, quia a iure eſt priuatus Itē ſeruus poteſt repellere ac
cuſatorem. vt lenonem. l. ſeruos. infra de accuſatio. ergo ita pōt
repeller e teſtem alias inhabiliem vide gl. in c. notificamus xxx.
queſt. vj. dicit idem ꝙ hic Car.

Et teſtem

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

p ¶ Et teſtem. Adde ibi ꝙ pro eius deciſione eſt gl. in c. teſtimonium. de teſtib. Et idem tenent Ang. Roma. Bal. hic, ⁊ Bal. in c. domino guerram. in prin. ti. hic finitur lex. deinde conſue. reg. incipiunt. Spec. in ti. de teſt. §. j. verſicu. quid ſi excommunicatus. ⁊ verſic. quid ſi vnus de vniuerſitate. ⁊ idem tenet Anto. de Butr. in d. c. teſtimonium.

LEX L.

Auia. Maritus non tenetur de periculo nominis, ſi ſibi culpa imputari non poteſt. hoc dicit. ¶ Cpp. j. de leg. ij. l. Caius. Solu. ſm Pet. hic tradidit inſtrumenta ſingulariter ⁊ expreſſe, alias in generali conceſſione non venirent inſtrumēta, vt ibi. ¶ Op. de l. ſi nomen. ſ. de he. ven. Sol. intelligas, ꝙ hoc nomen fuit datuʒ ſimpliciter in dotem. Secus ſi eſt eſtimatum, qꝛ tunc faceret emptionem, ⁊ periculum eſſet viri, vt l. contraria. ¶ Cpp. de l. pro-
a mittendo.ª §. ſi a debitore. ſ. de iure dot. Sol. Aut nomē datur in dotem, ⁊ hʒ locum diſtinctio precedens, ſ. aut datur eſtimatū, aut datur ſimpliciter. Si vero nomen non datur in dotem, ſʒ de
b legaturᵇ viro tunc aut loquitur de periculo ſubſiſtentis inopie tempore delegationis, ⁊ diſtinguitur vtrum vir fuerit ſciēs vel ignorans, vt in d. §. ſi a debitore. Aut loquitur de periculo ſubſequentis inopie, ⁊ periculum eſt viri ſimpliciter, vt l. pupilli. §. ij. ſ. de ſolu.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Promittendo. Vide Alex. conſi. x. in ſecundo vol. Roma. conſi. xlvj.
b ¶ Sed delegatur. Pau. de caſt. dicit ꝙ non videt rationem diuerſitatis, preſuppoſito priuilegio. l. iure ſuccurſuʒ. §. fi. ⁊ l. ſi ea res. §. j. de iure dot. An autem eo ipſo ꝙ trado tibi inſtrumentū videar tibi mandare, vide hic per Pau. de Caſt. ⁊ an deponere, an remittere debitum? Et an eo ipſo ꝙ trado inſtrumenta mea procu. ad cauſas, an videar ei mandare ꝙ exerceat actiones. vide gl. in c. coram. de offi. deleg. per Bart. in l. iij. §. cauſe. de carbon. edict. per Cy. in l. maritus. de queſtio. per Cano. in c. ij. de ſolu. Sed pulchre vide per Roma. conſi. ccccxlvj.

1 ☞ Dotis titulus ex parte viri dicitur oneroſus, ex parte mulieris lucratiuus.
2 Dolus authoris nocet habenti cauſam lucratiuam.
3 Exceptione qui repellitur, dicitur teneri ad non petendum.
4 Mulier renunciando iuri hypothecarum, ſibi non preiudicat, ſi vir non habeat alia bona.

§. fundus. Si predium eſtimatum in dotem datum, ſine culpa viri euincatur, non debetur eſtimatio mulieri, hoc dicit, ⁊ ſubtilis §. eſt. ¶ Op. ꝙ dolus patris non noceat filie, vt l. apud Celſum. §. de authoris. de doli excep. Sol. gl. ꝙ hoc ideo, qꝛ filia habeat cauſam lucratiuam non one-
1 roſam. Et no. hic. nam† lʒ titulus dotis dicatur ex cā oneroſa, vt j. de act. ⁊ ob. l. ex promiſſione, tñ illud non intelligitur ex parte viri, ſʒ ex pte mulieris, pro qua dos datur, ⁊ ſic doteʒ lucratur, ⁊ dꝫ titulus lucratiuus. l. ſi. §. j. j. que in frau. cred. ⁊ ita intelligitur iſta gl. ¶ Op. C. de iure dot. l. auia. ⁊ ſ. de pac. l. reſcriptum. §. ſi pacto. ⁊ ſ. de euictionibus. l. vendicantem. Gl. d͛t intelligo iſtaʒ ſm illas, ſ. quod ſit in electione viri, vel agere de euictione cōtra heredes ſoceri, vel excipere contra mulierem, vt hic. Quod non placet noſtris docto. Nam conſtante matri. poſſet agere vir de euictione, ſed eo ſoluto, non. Ageret enim ad commodū mulieris, ſed ipſa non poſſet agere, cum cauſam lucratiuam habeat, vt dictū eſt. ergo non pōt con queri. l. ariſto. de do. nec alius pro ca. Facit. ſ. de condi. ob cām. l. ſi donaturus. in fin. ⁊ ſic tenebat Jac. de Are. ⁊ ſic ſubauditio gl. non eſt bona. ¶ Op. dolus patris non dꝫ nocere filie vt j. de carb. edi. l. j. §. ij. So. vt no. in l. diui fratres. j. de iure pa. ⁊ per Dy. in c. nō dꝫ aliquis. extra de re.
2 iud. lib. vj. † Sed quantum ad propoſitum, hic dolus patris nocet filie, ſicut dolus cuiuſlibet extranei, a quo quis cām lucratiuam haberet, vt l. apud Celſuʒ. §. de authoris. de doli exceptio. Querit Dy. quid ſi conſtante matr. vir egit de euictione, ⁊ obtinuit, an teneatur reſtituere mulieri? Et d͛t quod ſic, vt ſupra, de iure dotium. l. non ſolum. ⁊ l. quoties. Diſtinxi plene in l. ptor. §. j. de bonis auth. iud. poſſ. Vltimo Jac. de Are. notat iſtum text. qui dicit, ait enim propterea ſe non teneri. ⁊ exponit gl. ſ. de eui-
3 ctione. Vel dic. id eſt, nō repellitur exceptione. Et ſic no. † quod ille, qui exceptione repellitur, dꝫ teneri ad nō petendū, ⁊ facit. l. ſi
a vnus. §. pactus ne peteret. ſ. de pac. ⁊ l. vbi pactū. C. de tranſa.
4 Et per hoc ipſe inducitª ad queſtioneʒ, † mulier poteſt renuncia
b reᵇ ſm iura digeſtorum ⁊ codicis iuri hypothecarū. l. iubemus. ⁊ l. etiam. C. ad Velleianum. Sed ſecundum iura authenticorū mulier non pōt obligari pro viro, auth. ſi qua mulier. C. ad Velleianum. Sed ſi renunciat obligatur ad nō petendum pro viro ergo vr̃ ꝙ hoc non valet, ⁊ hoc concedit Ja. de Are. quod quando vir non hʒ bona, ꝙ talis renunciatio ſibi non preiudicet: qꝛ per hoc nō impeditur petere. Secus ſi alia bona haberet, quod tene menti. Idem tenet Dy. in l. ſi pignus. j. que in frau. credi. ⁊ Jac. de Belui. in authen. vt immobilia ante nup. §. fin.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Inducit. Vide quod per hoc dicat Pau. de Caſt. ⁊ Alexan. in l. rogaſti. §. fin. ff. ſi certum petatur. Roma. conſi. cxl. ⁊ conſil. cclxxxvij.
b ¶ Renunciare. Jnquantum Alc. alleg. hic gl. in ca. lʒ mulieres, de iure. tu ſingulariter limita vt per Bal. conſ. cxviij. ⁊ cccxciij. lib. iij. Sed quid ſi mulier agat contra emptorem bonorū, ⁊ emptor excipiat quod ipſa conſenſit, ⁊ ipſa replicet ꝙ illa erant vltima bona, cui incumbat onus probandi, an mulieri ꝙ alia non eſſent. Paul. de Caſt. dixit ſe reſpondiſſe ſic de facto, ꝙ mulieri actrici neganti non eſſe in bonis, incumbebat onus probandi. l. hoc iure. de verb. ob. Non ob. l. cum de lege. ſ. de prob. qꝛ loquitur quando reus negabat ad fundandā intentionem ſuam, ſʒ hic iſte hʒ fundatā intentioneʒ ex renunciatione mulieris ſm ipſuʒ Pau. de Caſt. de queſt. hic formata per Bar. vide Bal. cōſ. ccclxiij. j. vo. Pau. de Caſt. conſ. ccxix. ⁊ per Ro. conſi. clxxxvij. vbi etiam d͛t, ꝙ ſi maritus ſit exula ciuitate, vel tanquam bannitus, ⁊ peruenerint pecunie ſufficientes ad doteʒ ex bonis ipſius mariti ad mulierem, tanquaʒ ad negotiorum geſtricem, ꝙ ſi ſibi nō conſuluit pro dote, extinguitur hypotheca, ita ꝙ non poteſt agere contra bona mariti hac ratione, quia quando alius ſui debitoris negotia gerit, ſi ſolutionem pecunie eiuſdem debitoris ſui ſibimet ſine iuſta cauſa facere tardat in culpa eſſe cenſetur. Quā obrem ſi de pecunia ipſa aliud obueniat actionem competentem amittit, ⁊ ſecundum ipſum caſus eſt vnicus, ⁊ ſingularis. ff. de neg. ge. l. debitor. Et quod renunciato mulieris ſibi non preiudicet, tenuit Fed. conſi. ccxlj.

LEX LI.

1 ☞ Mulier non alienat fundum dotalem, etiam viro volente.

Si eſtimatis rebus. Fundus eſtimatus tali eſtimatione, que non facit emptionem, poteſt alienari muliere volente, h. d. ⁊ p. hec lex videtur etiam loqui in rebus mobilibus: quod apparet dum dicitur, que vero non extarent. Nam immobilia non poſſunt de facili non extare. ſed mobilia indiſtincte poterunt alienari iſto caſu ſecundum iſta tempo-
a ra vt no. ſ. eo. l. j. ſol.ª fateor ꝙ poterunt alienari, ſed ſo. matr. poterunt per mulierem reuocari. vt l. in rebus. C. de iure dotiū. ¶ Op. hic innuit, ꝙ res dotales poſſunt alienari volente muliere. Nam talis eſtimatio non facit deſinere rē eſſe dotalem. l. quo ſi fundus. ſupra de fun. do. ⁊ l. dotalem, ⁊ l. ſi inter. C. de iure do. ⁊ ſic eſt contra. C. de rei vxo. actione. l. vnic. §. ⁊ cum lex. ⁊ inſtit. quibus alienare non lʒ. in prin. Soluunt quidam ex text. qui hic d͛t, neqꝫ volente, ⁊c. ⁊ ſubaudiunt maxime. ⁊ iſtam tenet Dy. Alij dicunt, quod iſta eſtimatio, licet non faciat emptionem: facit tamen vt poſſit alienare volente muliere. l. fin. ſ. de pact. dota. Et iſtam tʒ Pe. quod eſt notandum. ¶ Oppo. in authen. vt immobilia ante nup. do. §. primo, poſita, C. ad Velleianum. auth. niue a me. Gl. dicit, quod ibi dos equiparatur donationi propter nuptias quoad cetera, non autem quoad permittendum alienationem. Non enim hodie permittitur plusqꝫ olim. ¶ Quero, diximus ſ. an vir poſſit alienare volente muliere, † an mulierᵇ poſſit
6 alienare fundum dotalem volente viro. Ja. de Are. d͛t, quod ſic,
b per l. ſi predium. C. de iure dotium, a contrario ſenſu, ⁊ ibi per Cyn. ideo qꝛ ipſe tʒ quod dos poteſt ſolui mulieri conſtante matrimonio, vt dixi in l. ſecunda, in princ. ſupra eod. Vide eo ipſo qō vir permittit mulieri quod vendat videtur ſibi ſoluere. Sed certe illam opinionem reprehendi in l. ſecunda, ſupra eo. Ad l. ſi predium. reſpondeo, quod ibi non debet ſumi argumentum a contrario ſenſu: quia reſultaret prauus intellectus.

ADDITIONES

a ¶ Solutio. Adde ſecus conſtante, vt per Baldum in lege ſi predium. in prima columna C. de iure dotium. per Alexandrum conſi. cvij. in iiij. volumi.
b ¶ An mulier. Adde Rom. qui conſuluit ꝙ ſic. conſi. cxl.

LEX LII.

c **E**Stimate. eSeipſa ſummat. Quero quid ſi ante matrimoniũ res eſtimate in dotem date deteriorentur, cuius periculo deteriorantur: Reſpondeo, vt l. plerunq;. §. ſi ante. ff. de iure do.

LEX LIII.

MAritus. Dos indebite reddita concedit. hoc dicit, proſequere hãc legem, vt in gl. que bene dicit.

LEX LIIII.

1 ☞ Filius dotem recipiendo tenetur inſolidum, pater vero tenetur de peculio.
2 Dotis in actione non intereſt, an res data in dotẽ extet vel non.
3 Maritus qui habuit domum in dotem, ⁊ eſt conuentus, quãdo teneatur quatenus facere poteſt.
4 Mulier hodie poteſt vendicare a viro rem in dotem datam.
5 Filiusfamilias tenetur de peculio inquantum facere poteſt.
6 Pater conuentus de peculio deducit es alienum, ⁊ ſibi ⁊ ſuis debetur.
7 Sententia lata contra filiumfamilias habet executionem contra ipſum factum ſui iuris.
8 Filiusfamilias poteſt condẽnari, ⁊ executio fit in peculio, ⁊ etiã in perſonam.

SI filio. Primo ponit vnum dictum cõmuniter in patre ⁊ filio. Secundo in filijs tantũ, ⁊ tollit tres dubitationes. Tertio in patre tantum, ⁊ tollit vnum dubium. Quarto in filio tantũ, ⁊ tollit aliud dubium. Secunda ibi, nec intereſt. Tertia ibi. At
1 quin. Quarta ibi. At ſi cũ ipſo filio. Ex prima parte no. † ꝙ filius recipiẽs dotem tenetur inſolidũ, pater vero de peculio, vt in l. ſi cum dotem. §. tranſgrediamur. ff. e. Op. de hac ead. l. vbi filius non exigitur inſolidum. Sol. tenetur inſolidum reſpectu ſubſtantie obligationis, vt hic in princ. ſed conſiderata efficacia exactionis, nõ exigitur niſi quatenus facere poteſt, vt in ſequen.
2 reſponſo. ¶ Venio ad ij. partẽ ex qua † no. j. ꝙ non intereſt ſiue res extet ſiue non. Contra. ff. de pec. l. in bonefidei. ⁊ ff. cõmo. l. ij. ſi filio. Solu. Qñ conuenitur filius non intereſt, vt hic: ſecus quando conuenitur pater vt in contrario. Probatur in l. ſi cũ
3 dotem. §. fi. ff. eo. Et iſtud facit in arg. † ad q. Maritus habuit in dotem domum: queritur, an ſolu. matr. debeat eam reſtituere ſi nil aliud habeat, vel debeat condemnari, quatenus facere poteſt: Dy. dt hic in fi. ꝙ hic videtur caſus, ꝙ debeat condemnari quatenus facere põt, dum dt ſiue res extent ſiue nõ, quod eſt verum ſine dubio ſi maritus conueniretur actione perſonali: ſed ſi actione in rẽ, tunc eſt dubium, per l. Neſen. §. pen. de re iud. ⁊ ⁊ Guil. tẽ ꝙ quando vir conuenitur reali non hẽ beneficium vt non exigatur, niſi quatenus facere poteſt, q2 conuenitur vt quilibet extraneus poſſeſſor, per illam l. Neſen. §. pe. Item no. ipſe in l. quod nomine. ff. de cond. ind. dixi in l. maritũ. ff. e. Pro hoc videtur caſus in l. etiam. §. lꝫ. ver. Offilius. ff. co. vbi ſi dolo mariti res dotalis interijt, tenetur inſolidum: ſed paria ſunt, quem poſſidere, vel dolo deſijſſe poſſidere, ergo ⁊c. Quid dicem⁹? Reſpondeo, ꝙ ſi loquimur de alia re vxoris, que ad viru; peruenit, ſi conueniatur vir rei vendicatione, procedit opinio Guliel. ſine dubio: ſi vero loquimur in re dotali, tũc ſm illa tempora mulier non poterat vendicare, q2 in eam non tranſibat dominium, vt l. cum dotem alias, ſi dotem. C. de iure do. Dixi in l. ſi mora. ff.
4 co. gl. tẽ in l. ſi filioſa. ff. co. §. j. hodie vero † mulier poteſt vendicare, per l. in rebus. C. de iu. do. Sed aduertendum eſt, qd tunc oportet eam agere vt vxor. ⁊ de neceſſitate hoc hẽ in iudicium deducere, quod vxor fuerit, ⁊ ſic non agit vt quilibet extraneus: ⁊ ſic ſuſtinendo Dy. hoc caſu poſſet vir habere beneficiũ, ne exigatur vltra quã facere poſſit pro quo eſt hec lex. Non obſtat d. l. etiam. §. lꝫ, q2 ibi propter dolum grauius punitur, quã ſi poſſi
5 deret. ¶ No. etiã † ex hac ſecunda parte ꝙ filiusfa. tenet inquantum facere põt de peculio. ¶ C. pp. ff. de pec. l. ſi quis cum filio. Sol. ibi conueniebatur alia actione quam de dote. ſm gloſſam. ¶ Venio ad tertiam ⁊ quartã partem ſimul. Ex quibus no. ꝙ
6 † qñ pater conuenitur de peculio, deducitur es alienum, ⁊ quod ſibi ⁊ ſuis debetur. Sed quãdo ipſe filius cõuenitur, nihil deducitur. Cõtra hoc op. q2 hoc nullius effectus eſt. Nã pater ſtatim cũ videbit filiũ condẽnari, adimet ſibi peculiũ, ⁊ ſic mulier nihil cõſequetur. l. quã tuberonis. §. fi. cũ l. ſeq. ff. de pec. Rñdet gl. ꝙ imo proficiet ad tria. Primo, q2 põt pater conueniri actione in factum, ꝙ prius nõ poterat. Secũdo, q2 filius factus ſui iuris, poterit ex hac ſententia cõueniri, nec exigentur alie probationes: qd
7 no. q2 † ſententia cõtra filiumf. hẽ executionem paratam contra eundem factum ſui iuris. Tertio prodeſt: dicit gl. q2 currũt vſure centeſime poſt quadrimeſtre tempus, ⁊ hoc verum ſi pater adimat. Si autem non adimeret, tunc fieret executio in peculio.
8 ita de hoc dt gl. ¶ † Ex hoc vltimo habes ꝙ filius condemnatur. Item quod executio fit ⁊ ſic in peculio. Contra hoc opp. ꝙ filius condẽnetur ⁊ exigatur inſolidũ, vt l. ſi dubitetur. §. filius. ff. de fideiuſ. Sol. ſpãlis caſus eſt hic, ꝙ filius non tenetur vltra vires peculij. ſimile in l. ſi filius de iud. ¶ C. p. ꝙ executio differri debeat in tempus exiſtentie ſui iuris, vt l. ꝙ ſi minor. §. ſi ſeruus. ⁊ l. iij. §. ſed vtrum. ibi ⁊ quidem, ⁊c. ⁊ ibi no. ff. de min. Sol. Dico ſuſtinendo gl. ꝙ executio non fit in perſonam filij durante patria poteſtate, vt ibi, ſed in peculio ſic, vt hic. Veritas eſt, ꝙ etiã in perſona filij fit executio: quod apparet, q2 poteſt cedere bonis, vt l. pec. C. qui bo. ced. poſ. Non enim eſt neceſſaria filio ceſſio bonorum, niſi poſſet capi in perſonam. Unde prealleg. gl. non ſunt vere, ⁊ eas reprehendit Richar. mal. Poteſt ergo fieri executio durante patria poteſtate, ⁊ in perſonam, ⁊ in peculium, vt dictum eſt. ¶ C. p. ꝙ pater qui tenetur de peculio teneatur vt fideiuſſor contractus, vt l. cum filius. in prin. de ver. obl. ſed in fideiuſſorẽ contractus non fit executio, vt plene dixi in l. j. indi. ſol. Ergo in patrem non poterit fieri executio, quod fieri põt capiendo peculium. Quare Pet. dt, ꝙ non fiet per modũ executionis, ſed agendo contra patrem de peculio, qd eſt contra iſtum tex. Nã tunc pater deduceret ꝙ ſibi, ⁊ ſuis debetur. Dico ergo ꝙ pater non eſt ſolũ fideiuſſor contractus, imo eſt vt fideiuſſor iudicij, vt l. iij. §. ſcribit. de pe. Ideo poterit in eũ fieri executio, vt d. l. j. ff. de iud. ſol. Preterea, pater ⁊ filius tenentur eadem actione, vt l. iij. §. cui congruit. ff. de pec. Item op. ad glo. ꝙ pater non poſſit adimere peculium, vt l. ſumma. cum ratione. ff. de pec. Sol. intellige ꝙ hic bona fide ademit, Et ita ſentit Jac. de aret. Ad predicta de executione fienda in peculio, facit ff. de noxalib. l. ⁊ ſi condemnatus. que lex habet glo. no. qualiter in peculio aduentitio fiet executio contra patrem.

LEX LV.

MAritus. In exactione inquantum quis facere poteſt, non fit deductio eris alieni, niſi in donatore.

LEX LVI.

CUm mulier. Viro reſtituenti dotem debet a muliere caueri de indemnitate. hoc dicit.

LEX LVII.

SI quis ſic ſtipuletur. Stipulatio generalis refertur ad omnẽ caſum ſoluti matr. h. d. Op. in authent. de nup. §. ſed etiam captiuitatis. Sol. hodie per captiuitatem nuptie non diſſoluuntur. C. p. qd mors ciuilis non equiparetur naturali. l. ex ea parte. §. in inſulã. j. de ver. obl. Sol. vt per Dy. in l. ſi cum dotẽ. in prin. ff. co. in l. Gallus. §. ⁊ quid ſi tantum. de libe. ⁊ poſth. ¶ Quero, aliquis eſt ſtipula
a tus ſibi dotem reddi[a] in omnem caſum reſtituende dotis. Iſta ſtipulatio eſt generalior quam illa de qua hic dicitur, q2 poteſt etiam euenire caſus reſtitutionis dotis, conſtante matrimonio,
b vt propter inopiam, an tũc poterit repetere: Puto quod[b] non, quia propter inopiam non dicitur dos vere reſtitui, cum remaneat vt deſeruiat oneribus matrimonij: vt l. vbi. C. de iu. do. ſed ſi eſſet alius caſus reſtituende dotis vere, vt ſi vxor deberet ſeparari a viro propter fornicationem viri, ſm quod dicunt iura canonica, tunc forte illi ſtipulatori cõpeteret actio ex ſtipulatu.

ADDITIONES.

a ¶ Reddi. Paul. de Caſt. dicit ſe ſemel defendiſſe vnã viduã, que ſe obligauerat in omnem caſum reſtituende dotis pro dote nurus recepta a filio, cũ filius eſſet effectus inops, ⁊ nurus ageret ad reſtitutionẽ dotis, conſuluit ipſe ꝙ illo caſu non erat fienda reſtitutio, ſed conſignatio. conſi. cxxvj. Idem tenuit Petrus de Anch. conſi. cxviij.
b POMA. ¶ Puto quod. Adde ꝙ per iſtam opi. cõſuluit Pau. de Caſt. conſi. cxxvj. ſed contrarium conſuluit Rom. conſi. cccxlij. ⁊ vide de hac queſt. per Imo. conſi. c.

LEX LVIII.

1 ☞ Actionem directam, habens ſi conſequitur vtilem illam non intentat.
2 Vſusfructus licet cedi non poſſit, commoditas tamen vtendi ceditur.
3 Mulier ſi cedit in dotem vſumfructum fundi, qui erat viri, ſed eius non durauit, ad heredem mulieris non tranſit.
5 Emphyteuſis data in dotem viro, cui fuit reãrmata per dominum ſoluto matrimonio, quomodo reſtituatur.

Vſufructu. Vſufructus in dotem datus i
re propria mulieris, ſibi ⁊ hr̄
di reſtituit facto diuortio: in re vero mariti, ſibi dun
taxat in aliena vero commoditas percipiēdi fructus
ſibi ⁊ hr̄di debet reſtitui.h.d. Diuidit in quinqꝫ partes. Pri
mo ponit vnum dictum, in quo ſimpliciter dicitur, vſufructum
mulieri ⁊ hr̄dibꝰ dēbere reſtitui. vſqꝫ ibi, qd̄ an ſit verū. Ibi ſecū
da, in qua ꝙ eſt dictū de herede reuocat in dubiū vſqꝫ ibi. ſi cū
haberet. Ibi tertia, in qua declaratur qn̄ mulier dedit in dotē
vſumfructum fundi qui erat mariti. vſqꝫ ibi, ꝙ ibi, qꝛ fundi. Ibi
quarta, in qua ponit aliud dictū, qn̄ mulier dedit in dotem vſum
fructū fundi, qui erat mulieris, ⁊ durauit eius, neque alienauit,
vſque ibi, ſi vero alienata. Ibi quinta, in qua ꝓſequit duo cōmu
niter. ſcilicet qn̄ dedit in dotē vſumfructū fundi mulieris, q non
durauit eius, ſed alienauit: vel, ſi dedit in dotē vſumfructum fun
di alieni, vſque ad fi. Et iſta vltima pars diuiditur in duas, qꝛ. j.
loquitur de reſtitutione que fit mulieri. Secunda de reſtitutiōe
que fit hr̄di eius. Secunda ibi, nā ⁊ finge. Et dubietas huius le
gis eſt ſpecialiter in hac vltima parte, qꝛ vſufructus nō pōt ce
di. ⁊ ſi cedatur finitur. l. ſi vſufructꝰ. ff. de vſufru. ⁊ Inſti. de vſu
§. finit. Et ex hac diuiſione habes caſum in terminis clarū. gl. j.
fuit additio, ⁊ ponit caſum, ⁊ in quibuſdā nō bene dicit, vt j. dicā
Recito ergo primo aliā gl. Oppon. ego dixi diuidendo, qd̄ pri
mo ponit vnum dictum ſimpliciter. Contra imo loquit limita
tiue in fundo, q non erat viri, neque vxoris. Solu. gl. ꝙ non ap
paret cuius erat fundus tempore dationis in dotē: ⁊ ideo illud
diuidit poſtea qui quatuor caſus. Secunda pars non hꝫ ꝯria.
¶ Venio ad tertiam partem, ⁊ oppo. ei, q eſt dominus non pōt
cedi vſuſfructus, cum res ſua nemini ſeruit. l. vti. frui. in princi
ſupra. ſi vſuſfruc. pe. Reſpon. apud mulierem erat vſuſfructus
formalis: cum cōceditur viro, domino proprietatis, dicitur eſſe
cauſalis, ⁊ cum reſtituitur mulieri incipit de nouo eſſe vſuſfruc
tus formalis. Et vide gloſſ. que icipit, formalis, ⁊c. que bene dt
quod ſtatim quando eſt apud mulierem, mutatur de formali in
1 cauſalem. ¶ Et hoc facit ad queſtionem, ſi habens † actionē di
rectā conſequatur vtilem, an poſſit illam vtilem intentare, ⁊ dic
quod non arg. huius legis ⁊ quod dixi in l. ſecunda. C. de act. ⁊
obli. ¶ Venio ad quartam partem, ⁊ oppo. ſi mulier eſt domi
na, ſibi nō poteſt reſtitui vſuſfructꝰ vt prealleg. l. vti frui. Rn̄d.
quod in eam non transfertur formalis, ſed incipit eſſe cauſalis.
¶ Venio ad quintam partem, ⁊ opp. videtur ꝙ vſuſfructus nō
2 poſſit cedi, vt Inſtit. de vſufr. §. finitur. Solu. † dic non ceditur
a ei vſuſfructus, ſed commoditas[a] vtendi ⁊ fruendi. Ad quod fa
cit l. neceſſario. §. fi. de peri. ⁊ commo. rei vendi. ⁊ hoc habes ff.
de pact. lege ſi tibi. §. pactum. Oppo. ꝙ ſit alius modus reſtitu
endi. ſcilꝫ, ꝙ locet vel vēdat mulieri vno nūmo, vt l. ſi vſuſfructꝰ
ff. ſo. tur. dot. Solu. fateor quod illud remedium quod hic deficit
ſuppletur per illam legem. Oppo. ad fin. quod non debeat reſ
titui heredi, quia vſuſfructus morte finitur, vt l. corruptionem
C. de vſufru. Sol. ſi mulier fuiſſet vſufructuaria, fateor qd̄ ad hr̄
dem non tranſiret: ſed hic maritus erat vſufructuarius, tamen
quia hoc erat contemplatione mulieris, commodus quod per
3 cipi. dbet reſtitui mulieri ⁊ heredi eius. ¶ † Quero quid ſi mu
lier dedit in dotem vſumfructum fundi, qui erat viri, ſed eius nō
durauit, quia alienauit: Gloſſ. prima magna dicit iſtum caſum
eſſe in text. ⁊ idē, ſicut quando mulier dedit in dotem vſumfruc
tum fundi ſui, quem alienauit, quod non placet. Iſte enim caſꝰ
nec in tex. eſt: nec eſſet vera deciſio, quia ſi mulier dedit in dotē
vſumfructum fundi, qui erat viri, ⁊ ipſa mulier erat vſufructua
ria, non fecit fructuarium virū. vnde ad heredem mulieris nihil
3 tranſit, † vt hic i tertia parte legis. ¶ Quero, an valeat vendiꝰ
b tio, vel locatio vno nummo.[b] Cynus. ponit in l. maritus. C. de ꝓ
curato. ⁊ Pet. hic. Gl. tangit in l. ſi quis ante. ff. de acqui. poſ. ⁊
5 ibi plene dixi. Vltimo ex hac l. collige diſtinctionē pte. ¶ † Que
ro extra gloſ. res emphyteutice fuerunt date viro in dotem. ⁊ ei
refirmate per dominium: qualiter reſtituantur ſoluto matrimo
cum non poſſit fieri alienatio, niſi conſentiente domino: Reſpō.
per remedia huius legis patietur vti frui re illa. Idē forte in re
bus occaſione dotis marito conceſſis in fundum.

ADDITIONES.

a ¶ Commoditas. Bal. conſi. clxxv. lib. iiij. dicit, quod mulier
dando in dotem vſumfructum, non dicitur alienare, ſed in cor
pore matrimonij retinere.
b ¶ Vno nummo. Vide Petrum. de Anc. conſilio vltimo. Car.
cōſ. iiij. de loc. ⁊ ibi quid ſi res eſt ſolita concedi per eccleſiaꝫ ad
longum tempus vno nummo, an poſſit ſimiliter concedi iudeo.

LEX LIX.

Seruus dotalis. In rebꝰ que in ali
num commodum ge
runtur conſilium eſt, illius voluntatē exquirere, vt ge
ſtor ſe a periculo geſtionis exoneret. h.d. ¶ Cppo. ꝙ
iſtud remedium non ſit neceſſarium cum ꝓpter hereditatē ma
ritus non teneatur vxori. l. hinc querit §. pōt. ff. de pecul. Solu.
intelligas hic quando fuit conſecutus cōtēplatione vxoris. ⁊ col
ligitur ex qualitate perſone delinquentis l. ſed ſi plures. §. i arro
gato de vulga. ⁊ pupil. ſubſti. ⁊ C. de iure de lib. l. cum aliqs. vbi
ex verbis colligitur. Item in dubio preſumit ſecundum no. in l.
aditio. de ac qui. heredi. ¶ Op. extra gl. dos non poteſt reſtitui,
conſtante matrimonio. C. ſi dos conſtan. matrimo. l. j. Sol. hic ca
ſus eſt ſpecialis. qꝛ per hoc cōditio mulieris efficitur melior, ⁊
mariti efficitur deterior. l. ita cōſtante. ff. de iure dotiū. dixi in l.
ꝗuis. vt ſtatim recuperet, nō transfert dominiū ſi commodū ali
quod apud recipientem non remanet: ſecus ſi apud recipiētē re
manet commodum, vt hic. Quero, quid ſi mulier interrogata ta
cet. Reſp. maritus non cogitur adire, l. ſi procuratorē. §. ſi igno
rantes. verſi. ſi hi. ff. manda. quia taciturnitas. ſemper interpre
tat cōtra tacētē. l. de etate. §. qui tacuit. ff. de iter. act. ¶ Quero.
qd ſi mulier eſt abſens, adeo ꝙ nō pōt ſibi denūtiari. Reſp. videt
ꝙ perinde eſt, ac ſi denunciatum eſſet, l. ſi ancilla. ff. pro ſuo. ⁊ l. ſi
fideiuſſor. §. j. ff. manda. verius eſt ꝙ non videt denunciatū. Nā
dicta iura loqūtur ꝙ habeatur pro denunciatio, quātum ad ex
onerandum ſe, ne incidat in obligationem aliquā propter denū
tiationem non factam: ſed non habetur pro denunciato, vt libe
ret ab obligatione, que iam incipit. l. ſi mandauero. l. j. ff. mā. Ita
in propoſito maritus iā erat cōſtrictus vtiliter gerere negotia
dotalia. l. penul. in princi. ⁊ l. fina. ff. eo. ⁊ l. ſi conſtante. §. ſi mari
tus. ſupra eo. ⁊ ita abſenti non preiudicabitur. Idem pōt dici in
ſocietate.

LEX LX.

a **Filie.** Repudiū fraudulentum[a] patri nō preiu
dicat, hoc dicit. Pone caſū in terminis ſe
cundum gl. ⁊ Hy. ꝙ pater dedit dotem pro filia emā
cipata. ⁊ ſtipulatus eſt in caſu mortis tantum. ¶ Op.
ꝙ patri nullo modo competat actio cū eſt filia emācipata, vt C.
de rei vxoria actione. §. extraneū. Solu. hic ſtipulatus eſt in vnū
caſū ſcilicet mortis. ¶ Op. ff. de iure dotium. l. profectitia. So.
intelligas eadem modo, ꝙ hic pater in vnum caſum tantum ſti
pulatus erat, vnde in alio competebat actio filie ⁊ heredibꝰ eiꝰ.
l. ſi cū dotē. in prin. facit. ff. e. l. ſecunda. §. quod in patris. ¶ Op.
dolus tertij. ſcilicet viro non debet preiudicare mulieri vel eius
heredibus. l. ⁊ eleganter. in principio. ff. de dolo. cuius contrari
um hic dicit. Solu. potes dicere ꝙ hec mulier participauit, do
lum. Sed diuinare eſt. Videtur enim ꝙ de iure communi actio,
detur heredi mulieris tamen quia viri dolo factum eſt, pater cō
tra eū poteſt habere regreſſum per vtilem actionē ⁊ ſi vir nō eſſet
ſoluendo, pater ageret contra heredes mulieris, ad quos perue
nit in ſubſidiū l. plane. la ij. §. q rogatus. de legatis primo. ⁊ l. fi.
de eo. per quā fa. erit. ¶ Querit gl. quid ſi filia eſſet in poteſtate:
tunc gl. dicit ſecus: quia filia nō haberet heredēꝫ in profectitijs.
Idem nota. ff. eo. l. nupta. §. primo. ⁊ per Azonē in ſumma de iu
re dotium. Contrarium videtur tenere gl. in l. ſi cum dotem. in
princi. ff. eo. ꝙ in dote, filiafamilias poterat habere heredē ſecū
dū iſta tēpora, quādo actio eſſet ſua tota, ibi examinani. ¶ Que
b ro, quomodo[b] probatur ꝙ vir ad hoc miſiſſet repudium vt patrē
fraudaret: Reſpond. ipſo ꝙ infirmam repudiauit nam hic vide
tur miſſuꝫ repudiū, vt pater fraudaretur. Tex. eſt extra de renū.
capitu. fi. libro ſexto. ⁊ hoc videtur etiam de mente huius legis.
¶ Vltimo iſta inducitur in argum. ad queſtiones quas queſiui.
ff. eo. l. ij. §. item ſi voluntate. dic vt ibi.

ADDITIONES.

a ¶ Fraudulentū. Per hoc determinatur ꝙ ſi aliquis expectans
beneficium per mortē, ⁊ aliquis habeat pingue beneficiū quod
renunciauit conſanguineis, ait amicis, ne pertineat ad expectan
tem, vel vt pertineat ad domum, ſi moriatur, renunciatio habe
tur pro non facta, ⁊ expectanti concedit, ⁊ hodie eſt caſus in ca.
ſecundo. de renunciatio: lib. ſexto. Si autem non moreret rema
neret firma renunciatio: quia ſibi ſolij renunciāti eſſet nociua, nec
poſſet contrauenire, quia fundaret ſe in tupidine ſua. l. cum cōfi
tearis. C. de reuo. dona. ⁊ vide. Old. conſi cccxiiij.
b POMA. ¶ Quomodo. Vide per Bartolum conſili. xviij. n ſe
cundo volumine.

LEX LXI.

a **SI filia.** Expenſa funeris [a]ſtatim repetitur nõ expectata [a]dilatione legali. hoc dt Nota ergo, quod mulier debet ſepeliri de dote. Concordãtie ſunt in gl.

ADDITIO.

a ¶ Expenſa funeris. Olicet maritus habeat dilationẽ legalẽ
ad dotem reſtituendam, tñ debet facere expenſas funeris, quia
de ipſa dote eſt ſepeliẽda, ⁊ ſi ipſe nõ fecit, ſed ali⁹, cui venit reſti
tuenda, ille ſtatim põt, non expectata dilatiõe legali, a marito ex
penſam petere. l. in eum. in fin. cũ l. ſequen. ff. de relig. Sic ergo
loquitur iſta l. qñ cedebat lucro mariti, licet quidã Moderni
contrarium dicant, ⁊ male, contra iſtum textum. Nam quando
non cedit lucro mariti, non tenet maritus contribuere ad expẽ
ſas funeris ſm eos. Sed hoc nihil facit, q2 verum eſt quod non
tenebitur contribuere de ſuo: ſed quouſque dos eſt penes eu3.
teneatur facere expenſas de ipſa dote ⁊ ipſas poſtea meam cõ
pulare, vt iuribus ff. alleg.

LEX LXII.

1 ☞ Vir manumittit ſeruum dotalem, etiam vxore inuita.
2 Reſtitutioni res ſubiecte non poſſunt alienari.
3 Vxor qua actione repetit ſeruũ dotalẽ per virum manumiſſu3.

DOtalem. Juriſcõſult⁹ tractat hic vna3 materiam de ſeruo dotali manumiſſo, vſque ad legem in his. De primo loquitur qñ vir
manumiſit vxore contradicente, vt hac lege, dotalem
Secundo, quando vir manumiſit vxore volente animo donandi
l. ꝙ ſi vir, ⁊ l. ſequenti Tertio quando vir manumiſit vxore volẽ
te, nõ animo donãdi. l. ſi viro negotiũ. vſq3 ad finẽ, ⁊ breuiter hoc
intẽdit, Si vir manumittit vxore contradicẽte, reſtituit omnia
1 hoc dicit. Not.† ꝙ vir poteſt manumittere ſeruum dotalẽ, inuita
muliere, vt hic, ⁊ l. ſeruũ. j. manumiſ. Cõtrã. ſeru⁹ dotalis ſubia
cet reſtitutioni. ergo nõ valet manumiſſio. l. ſeruũ q ſub cõditiõe.
j. de manumiſ. C. cõmunia de l. lege finali. §. penultimo. Solui
2 Jacob. de Aret.† ꝙ contrarium loquitur qñ ſubiacet reſtitu-
tioni, ita ꝙ ipſo iure non transferatur dominium, quod hic non
eſt. Iſta eſt bona ſolu. ſm iſta tẽpora, vt dixi in l. ſi mora. ff. eod.
hodie nõ pcederet, p §. in reb⁹. C. de iure dotium. niſi diceres, vt
j. dicam. Vel aliter ſm Jaco. de Aret. ꝙ contraria loquuntur
qñ res ſubiacent reſtitutioni, ita ꝙ adueniente cõditione retro-
actum fingatur, quod hic nõ eſt: quod non placet, quia i legatis
conditionalibus non fingitur retro, vt l. j. ad Sylla. ⁊ l. ſi mater.
§. eãdem. j. de exceptio. rei iudi. Tene ergo primã. Nec obſtat
hodie l. in reb⁹: Nã cũ dos detur eo pposito vt ppetuo ſit penes
virum, vt l. ſecunda, ff. de iure dotiũ. fauor libertatis facit, ꝙ va
leat perinde ac ſi marit⁹ eſſet dominus irreuocabiliter. Cõtrã.
res dotales alienate poſſunt reuocari in dotem. l. ſi eſtimatis. ff.
eod. Sol. Speciale eſt hic in libertate, que reuocari non poteſt.
¶ Op. C. de his q a nõ do. ma. l. j. Sol. hic marit⁹ erat dñs, ibi
manumittẽs nõ erat dñs. ¶ Op. ꝙ etiã qñ a nõ dño manumitti
tur debeat reſtitui, e. in ſumma. §. penultim. de cõdictione inde
biti. Sol. ibi dominiũ fuit trãſlatũ igoranter, hic ſcienter. Sed
ↄ hoc videt, ꝙ pl⁹ debet ſm hoc grauari vir, q ſciebat ſe teneri,
ꝙ ille qui ignorabat. Solu. vt dixi ff. hoc faciunt duo, ſcilicet fa
uor libertatis, ⁊ votum dantis, ꝙ eſt vt perpetuo ſit penes virũ.
3 ¶ Quero, qua† actiõe iſta mulier repetit: Gl. dt, cõditiõe ſine
cauſa, vel ex cautiõe, ſi preſtita eſt. Jaco. de Are. dicit, ⁊ meli⁹, ꝙ
iſtud ius patronat⁹ ſuccedit in locũ ſerui dotalis. l. dotalẽ. in fi
ne. j. de hrd. inſti. ⁊ ideo ſicut ſeruũ tenebat reſtituere actione d
dote, ita illd ꝙ cõſequitur ex iure patronatus. Illud vero ꝙ cõ
ſequitur non vt patron⁹, reſtituet officio iudicis deſeruienti ac
tioni, que deſcendit ex illa equitate. q2 ſi ſeru⁹ non fuiſſet manu
miſſus, totũ acquireretur mulieri. Et exponit ſic iſtum textum
reſtituere debet. ſcilicet mero iure per actionem de dote, cũ ſtud
ius patronatus ſuccedat in locum dominij ſui ſerui. ⁊ quod ſeq-
tur alteram vero portionem dotis iudicio, exponit, id eſt propt
equitatem iudicij dotis, ꝙ eſt bone fidei, quod ſatis placet. Vl-
terius poſſumus dicere ꝙ iſta mulier agit condictione ex lege
iulia. de maritan. ordi. de qua fit mentio. j. eo. lege ſi vero, §. da-
bit. ⁊ in lege ſi filius emancipatus. §. fina. j. ad l. Cor. de falc. ⁊
iſto modo poteſt etiam intelligi.

LEX LXIII

1 ☞ Donatio rei, que eſt futura mea an valeat?
2 Dictio. quodammodo, nota improprietatis eſt.

QUod ſi vir. Si vir volũtate mulieris donantis, ſeruos dotales manumitit, de impoſitis operib⁹ nil reſtituit. h. d. ¶ Opp. quarum re. ac. non da. l. j. §. que onerande. Sol. intelligas, q non fuerunt opere impoſite cauſa onerande libertatis.
¶ Cõtrã. ꝙ ſeruus dotalis, eſt viri. ff. eo. l. ſeruus dotalis. ergo
non poteſt ei donari. l. proprias. C. de lega. Solu. Potes dice-
1 re† quod conſiſtit donatio rei mee que futura non mea. l. ſi rem
meã. de verb. obligatio. ⁊ d leg. j. l. cetera. §. j. ſed hoc nõ place.
quia ibi confertur cum i tempus, quo eſt futura, nõ mea. hic au-
tem donatur cum mea eſt. Et ideo Juriſconſultus volens tolle
re hoc contrarium dicit, quod non eſt proprie donatio, ſed quo
dammodo videtur donare in hoc quod permittitur manumitti
2 Hec enim dictio, † quodam modo, improprietatem denotat, vt
l. ſi me in vacuam. infra de aqui. poſſeſ. ⁊ l. ſecunda infra rerum
amot. ⁊ j. de liberis ⁊ poſthu. l. in ſuis.

LEX LXV.

1 ☞ Maritus ſi manumittit ſeruum vxore ignorante, an mulier
habeatur pro contradicente.
2 Maritus qua actione teneatur pro ſeruo per ipſum manumiſ
3 Ambaſiatores non teneatur reddere communi, munus eis fac
tum ab Imperatore.

SI vero. Si maritus manumittit, vxore volẽte, eo animo vt eius negotiũ gerat, reſtituit omnia que vt patronus conſequitur, mulieri ⁊ eius heredi: ſecus in eo quod cõſequitur, vt quilibet.
1 h. d. vſque ad §. de viro. ¶† Querit gl. quid ſi marit⁹ manumit
tit vxore ignorante: ⁊ dicit quod vxor videtur cõtradicere. Ja
cob. de Aret. dt ꝙ propter coniunctionem perſonarũ preſumi
tur conſentire. l. ſi ſeruus. de do. inter vi. ⁊ vo, Sed certe illa lo-
quitur in preſente ⁊ ſciente: ſed ignorans videtur contradicere,
etiam ſi ſit coniuncta perſona. l. ij. §. final. ff. eo. ⁊ l. in eo. §. deinde
ff. de ritu nup. Sed ſi eſſet preſens, ⁊ tacens, an ppter cõiunctio
nem perſonarum inducatur conſenſus: Dixi plene in lege q do
2 tis. ff. eod. ¶† Querit gl. qua actione repetit vxor i lud a mari
to. Reſpondet, quod actione mandati, vel negotiorum geſtoꝝ.
Idem not. in l. proxima, ⁊ ſic ptranſeunt docto. Mihi hoc diſ
plicuit, qui ſi hoc eſſet verum dictum Juriſconſulti j. eadem le-
ge. §. de viro. procedere, vbi dicam. Preterea, ſi manumitto ſer
uum tua voluntate ex eo quod ſum patronus non teneor tibi ad
aliquid, nec ex eo videor locupletior. vt lege naturalis. §. finali,
de preſcriptis verbis ⁊ nota. ⁊ lege plane la ſecunda, §. primo.
j. de legatis primo. Quia ergo marit⁹ non tenebatur mandati,
negotiorum geſtorum d iure communi, ideo puidebat lex. Ju
lia de maritam. ordin. quod maritus teneatur, vt j. eadem lege
§. dabit autem. competit ergo ↄ virum conditio ex illa lege Ju-
lia. dicto §. dabit. ⁊ lege ſi filius. in fine infra de fal. Probatur in
lege ſi poſtulauerit. §. finali infra d adulte. Poſſes dicere, quod
iſtud eſt contra legem dotalem, ſupra eodem, vbi ad hoc cõpetit
actio de dote: Reſpõdeo, ibi manumiſit vxore cõtradicẽte, ideo
de iure communi tenetur reſtituere quicquid conſequit. l. titi⁹,
cum lege ſequen. ff. de actio. emp. ⁊ not. in dicta lege, naturalis.
§. fin. de preſcri. ver.
a **§. Item quicquid.** [a]Summaui cum precedenti. ¶ Nota. argumentum d
tanquam, ⁊ inducitur in arg. per gl. ad queſt.† de ambaſiatori-
b bus [b]Mediolanenſibus, quibus fuit factum encenium ab Im-
peratore vtrũ debeant reſtituere cõmmuni. Et vide gl. hic, ⁊ ff.
d procuratorib⁹ l. q proprio. §. pcurator vt in ceteris. ⁊ l. ſi plu
res. §. in arrogato. de vulgu. ⁊ pupil. ⁊ p Cyn. in l. manifeſtiſſi-
mi. C. de fur. ⁊ per Gul. de cu. i d. §. pcurator vt i ceteris. ⁊ ibi
dt ꝙ ambaſiatores nullo modo debẽt reſtituere cõmuni, niſi ex
preſſe id fuerit eis datum, vt cõmuni redderẽt. Et probat, q2 do
nationes, que fiunt ab Imperatore, videntur fieri cõtemplatio
ne eius, cui dantur, vt in lege. cum multa. C. de bo. que lib. Ego
p hoc induco lege. diuus. infra. de bo. dam. vbi patet quod ta-
les ambaſiatores conſueuerunt remunerari. Ad idem. C. publ.
letitie lege. j. lib. xij. Et pro hoc eſt caſus ſi bene inſpiciatur. ff.
pro ſocio locum qui in eo. in fine.

ADDITIONES.

a ¶ AND. BAR. ¶ Itẽ qcquid. Sed Cal. in c. poſtulaſtis, de cõceſ.
preben. diſtinguit, aut perſone ambaſiatorũ erat note principi,
⁊ tũc ſunt ambaſiatorũ, aut non erãt note, ⁊ tũc ſecus, Aut dona
erãt cõdecẽtia perſonis ambaſiatorũ, puta ddit eis veſtẽ, vel do
ctori librũ, ⁊ tũc ſunt ambaſiatorũ. Aut dedit caſtrũ, ⁊ tũc videt
ſpectare ad ciuitatẽ, ⁊ ſic erit ciuitatis. cũ hac diſtinctione trãſit
etiam ibidẽ Aut. ⁊ Flo. tenet opi. Bar. hic quã videt ſequi Jo.
b POM. ¶ Vide quid per iſtum text. dicat Ald. conſi. l. ccxxix. ⁊
conſi. xlviij in fi.

¶ Ambaſiato

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

b Ambaſiatoribus. Adde Bal. in terminis conſi. lvij. .j. vol.

§. Habit autem. Summaui cum precedēti. not ex hoc §. ꝙ ad petenda iſta que maritus conſequitur vt patronus, īducta eſt prouiſio legis Julie. ꝛ ſic competit conditio ex iſta lege, non actio mandati, vel ne g. geſto. vt ſ. dixi ꝛ bone.

1 Lex prouidens aliquid cōtra ius cōmune, qñ extandatur.
2 Statum non diſponens contra ius commune, extenditur ad caſus ſimiles.
3 Allegans cauſas abſentie, non cauet de rato.

§. De viro. Prouiſio legis contra ius commune nō extēditur vltra illud quod lex exprimit, licet eadem ſit ratio. h. d. Oppon. ꝙ dicitur ꝺ viro ꝺbet extēdi ad ſocerum. l. diuortio. §. interdum. ſ. eod. cum eadem ſit ratio, ergo idem ius debet cenſeri, vulga. l. illud. ff. ad leg. aquil. cum ſi. Huius timore hic ſunt due lecture ī gl. ſm prima obſtat ꝯriū Sed reſpondetur, ꝙ non eſt eadem equitas in ſocero, que eſt in viro: ſed quare non eſt eadem: hic non dicitur. Unde alij legūt ꝙ hic ꝺtur vtilis actio cōtra ſocerum, eius hr̄des: ꝛ ſic due negationes hic poſite faciunt vnam affirmationē, quod eſt expreſ-
1 ſe contra mentem huius legis. Hic ergo vt intelligas. Qn̄† lex prouidet aliquid contra ius commune, illa lex non extendit, niſi quatenus in ipſa exprimatur, vt tex. dicit expreſſe in l. pcipim⁹. in fine. C. de appel. ꝛ ſ. de leg. l. qꝺ vero. ꝛ l. ius ſingulare. Sed de iure cōmuni contra eū qui manumittit de voluntate alteri⁹, nulla actio datur l. naturalis. in fin. ꝺ preſcript. verb. ſed ꝑ legē iuliam uit prouiſum contra virum, ꝛ contra hr̄des viri: de ſocero nil fuit additum, ideo ad eum non extenditur, vt hic. Sed ſi intelligeres vt gl. dicit in prin. iſtius, ꝛ infra. l. prima. ſcilicet quod vir teneatur actione mandati, vel negotiorum geſtorum, ꝛ ſic de iure cōmuni: eadem ratiōe teneretur ſocer, ꝛ heres ſoceri, cum ſcriptum ſit ꝙ quilibet, ad quē aliquid peruenit ex mandato teneat mādati. l. ex mādato. ſ. mādati. ꝛ l. q. ꝑprio. §. pcuratori vt in ceteris. ſ. de pcurato. Contra predicta facit quod not. ī l. ſi conſtante. in principio. ſ. eo. Hic vt ibi dixi. Et in hoc appa
2 ret intellectum eius, cum dicit quod† ſtatuta, non recipiunt interpretationē extenſiuā, qꝛ hoc veriſſimū eſt in ſtatutis, que diſponunt ꝯ ius commune, vt hic. Sed ſi ſtatutum eſſet quod contra ius commune non diſponeret, traheretur ad ſimiles caſus.
3 l. de quib⁹. ſ. de legib⁹. Querit Dyn. † an veniens ad allegādum cauſas abſentie debeat cauere de rato. Et dicit qꝺ nō: qꝛ lege non cauetur, ꝛ eſt gl. in l. in eo. §. nemo. ĵ. de reg. iur.

1 Obligatus ad certā quantitatem reſpectu certe ſpeciei dādo ſpeciem libertatur.
2 Uerba, quanta pecunia erit, arguunt obligatum ad quantitatem, ꝛ non ad ſpeciem.

1 §. Quod ait. Quādo quis† tenetur ad quantitatem reſpectu certe ſpeciei, ſoluendo ſepciē
2 liberatur. h. d. Nota† quod ex iſtis verbis, quāta pecunia erit videtur quis obligari ad quantitatem, non ad ſpeciem. Secundo nota quod dixi in ſummario. Facit infra de leg. j. l. fundum per fideicommiſſum. §. j. ꝛ l. nemo. §. fin. l. titie textores. in fi. ꝛ l. quidam teſtamēto. §. ſi tibi. ĵ. de leg. j. ꝛ ĵ. de doli exceptione. l. fideiuſſor euictionis. ꝛ ſic habes caſum, in quo aliud ꝓ alio pōt ſolui creditore inuito.

LEX LXVI.

Hec atio. Quero de qua actiōe loquatur: Gio. ꝺt mandati. vel negotiorum geſtorum ꝙ reprobaui ſ. l. prima, in princi. ꝛ §. de viro. Uel dic vt glo. dicit condictione ſine cauſa, vel ex cautiōe, vt ſ. eo. l. dotalem. Quod non placet, quia ibi loquitur de actione de dote, que datur demum ſoluto matrimonio. Unde glo. dicit tertio ꝙ loquitur de actione de dote, ꝛ ꝙ vir vergebat ad inopiam. Quod licet in ſe ſit verum tamen non eſt de mente legis. Hic ergo. quod loquitur de condictione legis Julie, ꝗ datur contra maritum ad id quod conſequitur a liberto vt dixi ſupra eodem lege proxima.

LEX LXVII.

1 Damnum datum ab inimicis, quando dicat caſus fortuitus,

a In ijs rebus. a Damnū datū ab inimicis matri culpa mariti dari videtur ideo maritus tenetur. hoc dicit. Opponit l. incendium. C. ſi cum petatur. Solu. Hic excipi pecuniam quia in ea maritus tenet de caſu fortuito vt ibi. Quero quid ſi aliquis habebat inimicos ſine culpa ſua, an teneat de dāno ab eis illato. Et videt qꝺ ſic. l. ſi merces. §. culpa. ſupra.
b locati quod tene menti b Cōtra hoc opponit ſ. commod. l. ad eos. ꝛ l. in rebus cod. ꝛ ſ. locati. l. ſed ꝛ de damno. ꝛ ĵ. de re. iu. l.
c cōtractus vbi violentia numeratur inter caſus fortuitos. Solu. dic. ꝙ quando violentia adhibet contra te ſingulariter ꝑꝑ aliquam indignationem contra te habitam, culpa, vel ſine, tunc dicitur damnum datum tua culpa dicto. §. culpe. Si vero non cōtēplatione tui: quia ſic feciſſet cuicunque quem inueniſſet vt in deprecationibus, que fiunt in ſtrata, vel captura ciuitatis, tūc eſſet caſus fortuitus, vt in contrarijs.

ADDITIONES.

AND. BARB. In his rebus. Vide Bartol. cōſi. incip. Bar. de Tuder. ad ꝙ alle. iſtam legem. ꝛ vid gl. Innocen. in c. ſicut dignum. extra de homi.
b POMA. Uide Alexā. conſi. xx. in fi. v. vol.
Tene mēti. Adde, quod Bal. ſecundū Cyn. tenet cōtrarium, quia eſſet minus inhumanum, quia nulla ratio dictat ꝙ ſi habes rē conductā, ꝛ aliquis ponat incēdium abſque tui culpa. quia hꝫ te odio, ꝙ tu tenearis, argumen. l. ſed ꝛ damno. ſ. loca. Pau. de ca. diſtinguit, quod aut potuiſti prouidere, quia ille fuit minat⁹ hoc facere, ꝛ non adhibuiſti diligentiam, nec mihi ſignificaſti, ꝛ poteſt procedere dictum. Bar. alias dictū Cy. ꝛ Bal. Etiā hoc vide Bar. in l. cotem. §. qui maximos. de publi. Spe. in ti. de iniur. ꝛ dam. da. §. ſequitur. verſi. ſed pone inimicus. Rapha. in l. ſi ſtichus certo de verbo. ob. Bal. in l. falſus. ĵ. de furt. Barto. in creditor ĵ. de ſol. vbi ꝺt ꝙ damnum datur a predone dicit, caſus fortuitus ꝛ vide ꝑ Bal. conſi. clix. ꝛ ccxvij. li. ij. an dānū. ꝙ paſſus eſt ſoci⁹ ob inimicitiā ſocij, vel partialitas. tāgat. ſociu
c POMA. Violentia. Uide. Ro. conſi. clxxij.

1 Veſtes quādo nō reſtituuntur vxori, an cōpenſetur pretiū, quod eſt tunc an quantum conſiſtebat ab innitio.
2 Veſtes date vxori per virū, quando ſint vxoris vel reſtitui debeant heredi viri.
3 Victus appellatione. venit veſtis.
4 Dominas quando poſſit accipere veſtes famulo recedenti.

§. Seruis vxoris. 1 Facto diuortio marit⁹ veſtimēta data ſeruis dotalib⁹. recuperat qualia ſunt, alias cōpenſat in dotem, hoc dicit. Op. ſ. de in rem verſo. l. iij. §. proinde. ꝛ l. ſi res in princip. gl. ſoluit, ꝙ hic maritus dedit veſtimēta vltra ꝙ eſſet neceſſe. ꝛ ſecūdū hoc loquitur hic, ſiue erant dotales, ſiue non. Sed Ja. de Are. legit, ꝙ loquitur in ſeruis, qui erant proprie mulieris. Ad cōtrarium dicit, ꝙ maritus vtebatur iſtis ſeruis ꝛ ideo compenſā. veſtimēta cū ſeruitio. Opp. C. de rei vxo. actio. §. ſed nec ob īpenſas, gl. ſoluit. Dixi in l. etiam. §. j. ſ. eo. Sed oppo. ꝙ hec cōpēſatio non habeat locum, cum ex altera parte debeāt ſpecies ſcilicet veſtimenta. Solu. Quando veſtimenta dant, que conſumuntur vſu, perinde eſt. acſi. daretur pecunia, vt hic. ꝛ ſ. de vſu. earū
1 rerum que vſu conſu. per totū. Quero quando† veſtimēta nō reſtituuntur, vtrum compenſetur pretium quod eſt tunc an quātum cōſtitit ab initio. Tex. hic non apperit, puto ꝙ tantū pretium, quantum eſt tunc, nec poteſt ei imputari cur veſtimenta nō reſtituit. Eſt enim iuſta cauſa non reſtituendi, ne nudus remaneat. arg. l. ſi domus. §. qui confitet, ĵ. de leg. j. ꝛ l. fi. §. ſi ſenerator. ſ.
a quod metus cauſa. Item quero a extra† gl. quid de veſtimentis,
2 que vir dat vxori, ꝛ poſtea moritur, an debeant eſſe vxoris ā heredis mariti. In hoc reperio tres opinio. Prima ꝙ vxor lucrat quaſi vir videatur donaſſe, ꝛ donatio morte confirmatur, vt l. cū hic ſtatus. §. primo. ſupra de donation. inter virum, ꝛ vxorē l. ſi filij. C. de donation. inter vtrum. ꝛ vxorem. ꝛ C. familia erciſcūd l. ſic. Secunda opinio fuit Dyni, qui dicit, ꝙ iſte veſtes non vidētur donari, quia maritus tenetur alere vxorem. lege ſi cum dotē §. ſi autem in ſeuiſſimo. ſupra eodem. ꝛ l. quod ſi nulla. de reli. ꝛ ſū
3 ſumptibus fuerunt. ſed† appellatione victus cōtinetur veſtimēta, vt lege verbo victus. de verborum ſignificatio. ꝛ l. legatis. de alimen. et cibarijs legat. Cum ergo neceſſe habeat dare veſtimēta non videntur donate, quia nemo in neceſſitatibus liberalis exiſtit lege in rem legatam. infra de alimen. lega. Pro hoc, videtur caſus in l. mortis ſue cauſa. ſupra de donatio. inter virū, ꝛ vxorē. Certe ex hoc dicto Dy. ſequitur, ꝙ veſtes, que ſunt ad vſū, quotidianum non videntur donate. ſed debent eſſe heredis viri Sed veſtes feſtiue, ꝛ pretioſe, videntur donate quia eas ſponte, maritus ſibi dedit, ꝛ ſic ſunt mulieris ꝙ opinio manifeſte cōtinet
b in iniquitate. Tertia op. b eſt ꝙ veſtes quotidiane quas marit⁹ tenet

b Bar. ſuper j. Infor

dare vxori,ſtatim efficiantur vxoris.lege ex anno principio,ſ.
donatio.inter virum ⁊ vxorē.⁊ ſic ſine dubio pertinet ad hrēdes
mulieris.Veſtes vero precioſe nō efficiunt mulieris,nec vir vi
det dare animo donādi,ſed pter ſeipſum facit vt vxor ſua ma
gis ornata vadat,vt lege mo:ti ſue cauſa.in princi.de donatio.
inter virum ⁊ vxorem.Et hoc dicit gl.j.ad legem falcidiam.l.
ſi vſuſfructus.Et hoc videt velle lex,ꝙ talia ornamenta nō ſint
vxoris niſi expreſſe legarentur,vt ornamentorum.de alimen.⁊
ciba.leg.⁊ lege legatū.cum leg.ſeq̄.j.ſ. legatis tertio.Et hoc
c mihi placet,⁊ pluries[c] conſului,ſcilicet vt veſtes quotidiāe ſint
vxoris,precioſe ⁊ feſtiue ſint heredis viri.Non obſtat l.cū hic
ſtatus.§.primo.quia ibi conſtat,ꝙ dedit animo donandi,hic nō
vt dixi.Nō obſtat l.filia.C.familie erciſcūde.quia aliud in filia
ꝙ in vxore,quia in ea non eſt illa ratio,que ex in vxore,vt ſ.dixi
Nō obſtat l.ſi.ſi.C.de donatio iter virū ⁊ vxorē.q: reſpondet vt
* ibi nota.¶ Vltimo† gl.inducit hunc §.in argumen.contra ſer
uientes ⁊ pediſſe quas que recedūt,vt tūc dominus poſſit eis ac
cipere veſtes.Dic vt in gl.que incipit,hoc videt corrigi.quod
not.Vnde dic,ꝙ quedam ſunt veſtimēta,que dantur ſeruis,nō
vt ſint ſua,ſed vt his vtantur certo tēpore,cū ſeruiunt domino
in mēſa,⁊ nō aliter.Alia eſt veſtis:que datur ſeruitori vt ea vta
tur,⁊ ad ſuum vſum conſumat.Iſtam diſtinctionem ponit text
in lege id veſtimentū.ſupra de pecu.vnde primo caſu,veſtis vi
det dari vt ſpecies.ſecūdo caſu,veſtis videtur dari vt quātitas
l.ſed ⁊ ſi quid.§.⁊ ſi veſtimētorum.ſupra vſufructu.⁊ de vſufru.
earum rerum que vſu cōſumūtur.lege ſi tibi.Iſto ergo caſu,qñ
veſtis datur vt pecunia,ſi dicas.Aut famul⁹ recedit ex tali cau
ſa,ex qua ſibi in ſolidū ſatiſfieri dꝫ,q: abſque culpa ſui,⁊ culpa
domini.⁊ tunc abſque dubio non pōt retineri veſtis.Sed ſi non
debet ſibi fieri integra ſolutio ſm diſtinctionem poſitā in leg.ſi
vno.§ item cum quidā.ſupra locati.tunc non debēt ei auferri
veſtimenta,ſi vult domino reſtituere quantitatem,vt hoc §.⁊ ſ.
dixi.Sed ſi quantitatem non vult reſtituere,conſuetudo īducit,
vt poſſint eis veſtimenta reaccipi.Ratio eſt,quia cōmuniter iſti
ſeruitores ſunt ſuſpecti.⁊ fugitiui,argumen.lege.ait pretor.§.ſi
debitorem.j.de his que in fraudem creditorum.Sed ſi nō eſſet
ſuſpecti,non viduo de iure ꝙ poſſint ei auferri veſtimenta:⁊ q:
propter debitum pecunie quis poſſit ſpoliare reum,⁊ ſibiipſi i⁹
dicere,licet contrarium de cōſuetudine obſeruᷣ.Nec obſtat iſte
§.quia hic iſti,quibus veſtes erāt date erāt ſerui,⁊ ſic veſtimēta
non erant ſua effecta:nos loquimur in ſeruitoribus liberis.
Preterea,nec hic dicitur quod dominus ſpoliet eos ſua autho
ritate,imo magis innuit contrarium.

ADDITIONES.

a POMA.¶ Item quero.Vide Alexandrum conſil.xlij.incipiē.
In cauſa ⁊ lite vertēte.in prima columna in quinto volumnie.
Romanus conſilio cxlvj.Felynus in capitu.ſuper ea.libro ſecū
do deteſt.Barba.conſilio xlix.Romanus cōſilio clxxij.⁊ cōſilio
ccliiij.Card.conſi.xliij.
P.PAVP.¶ Vide Angelum conſilio cxxxiij.in capitu.Quidā
nomine Mattheus.Quidam autem ſit ī dotilib⁹ ⁊ ornamētis,
vide Angelum conſilio cccxxxix.vide Alexandrū conſilio xlij.
volumine primo.Romanū conſilio cxlvj.incipiē.iſta q̄ſtio.vbi
vide de omnibus iſtis.
b ANDR.BARB.¶ Tertia opinio.Et vide Romanum conſilio
cclj.veſtibus,quas vxor apportat ad dominū viri ad vſuꝫ quo
tidianum.
P.PAV.P.¶ Vide Alexandrum conſil.xliij.incipien.In cauſa
⁊ lite ver tente.vol.v.
c POM.¶ Pluries.Vide Alexand.conſi.xxj.in vt.col.in iiij.vo
lu.⁊ conſi.xlij.in j.vol.
¶ Adde,communiter doctores tranſeunt cum opinio.Bar.
tam legendo quam conſulendo.vt ipſe Bartol.conſuluit con
ſilio incipit.Quod de veſtimentis.Angelus conſilio cccxxi.inci
piē.Nicoletus de Tartagnis,fuit pater aui domini Alexādri,
vt ipſe refert,⁊ conſuluit Paul⁹ ď Caſtra cōſilio clxxxiij.Petr⁹
ď Anch.cōſilio clxxj.vbi refert ita cōſuluiſſe quēdā dominum
Ioan.de Caramonte,ſolennē virū,domin⁹ Cardinalis conſilio
xiiij.Idem conſuluit Ro.conſilio cxlvj.in quo conſilio tenet ꝙ
licet donatio facta ſponſe per verba de preſenti non valeat,vt p
Baldū in an authentica ex teſtamento.tñ ſi illa ſponſa nō erat
viri pontes,ꝙ donatio tenet,per caſum ſingulare in lege ante
penultima.ſ.de donatio.inter virum ⁊ vxorē.Tenet etiam,qđ
penultima ꝙ donatio.inter virum ⁊ vxorem.Tenet etiā quod
onnuli,qui dantur vel mittuntur per ſponſuꝫ ſpōſe,dicantur do
nati,⁊ valeat donatio,quia donatio facta per ſponſum ſpōſe.eo
rum,que neceſſaria ſunt ad contrahendum matrimoniū,vali
da eſt,vt caſus.ſ.de donatio.inter virum ⁊ vxorem.lege ſi quis
pro vxore.in ver.de contrahēdo matrimonio ⁊ in verſi.neceſſa,
oneribus.Sed annuli,vt patet de conſuetudine hodierna,licet
non de iure communi,vt patet in cap.illud.extra ď preſumptio.
ni.ſunt neceſſarij pro matrimonio cōtrahend digitur,⁊c.Car.tū
allegato conſil.aliter loquitur.Dicit etiā ī d.cōn.apud eū fore
dubiū id quod Bart.dicit in §.nec caſtrenſe,ſcilicet ꝙ ſi famul⁹
ſponſi dicat,ſponſus donat tibi hoc,ꝙ non eſt inducta donatio.
ſed ſubintelligitur ad vſum tātū,q: improprietatur verbū illud,
ſm ſubiectam materiā.l.ſi vno.in princip.ff.locat. q: dicit Ro.
non videtur,verum,ex quo verbum illud,donat,ſimpliciter pro
latū eſt ⁊ generaliter,merito cōtra ſponſum interpretandū po
tius,quā contra ſponſam.l.veteribus.ſ.de pec.Sibi enim im
putari debet ſi ita generali ſermone vſus eſt,l.fina.C.ď dotis p
miſ.Item ex quo ſimpliciter fuit donatum,nō ſubintelligitur il
la clauſula,quo ad vſum,etiam ſi ſponſus hoc in mēte habuerit.
l.ſi repetendi.C.de cōdict.ob cau.Itē q: in hac donatione fac
ta ſponſe ſoluꝫ hic tacite hoc intelligit,ſcilicet matrimoniū ſecu
tum fuerit,⁊ per ſpōſā nō ſteterit ergo nō debet itelligi hic quo
ad vſum.Si enim ait Imperator.vt illā voluiſſet ſub intelligi,
illā expreſſiſſet,quemamodū ⁊ alia. C.de cadu.tollē.l.j.§.ſin au
tē ad deficientis.⁊ c.ad audiētiā.de ďcim.Vnde ďt ipſe.Aut p
cedit aliqua donatio per ſponſam,facta ſponſo,⁊ tunc tranſmiſ
ſio facta per maritum ornamentorum,intelligit facta cauſa re
munerandi,⁊ donatio inducet.l.ſi vere non remunerādi.§.Pa
pinianus.ſ.mā.que donatio valida eſt,q: reciproca,vt ſ.de do.
iter vi.⁊ vxo.l.ꝙ autē.§.ſi vir.Aut nulla donatio facta p ſpōſaꝫ
pcedit,⁊ tūc aut ornamēta ſunt parue eſtimationis.aut magne.
Primo caſu donata preſumuntur,ſecundo bon,argumē.iur.ſ.
alleg.Tenuit etiam in dicto conſilio,ꝙ veſtium donatio facta p
maritū vxori,valeat in vita,quemadmodum valet donatio per
vxorem facta viro cauſa honoris.l.nuper,⁊ l.quod adipiſcende
pra de donationibus inter vi.⁊ vxo.ū paritate rationis.An aūt
in caſu earum veſtium vel ornamentorū,que preſumitur dona
ta,ſi vxor moriatur,⁊ cum illis ſepeliatur,maritus teneatur he
redibus mulieris reſtituere eſtimationem,⁊ cui incumbat onus
probandi illas extare,vide eundem Ro.conſi.ccl iij.An res do
nate per per conſanguineos viri vxoris,ſint viri vel vxoris,ad
de Bal.conſ.ccxv.libro iiij.

§. Filiafamilias.

Voluntas de ſoluendo patri,
non impedit filie ius conſoli
dationis,mortuo patre in ea parte que ſoluta nō eſt.h.d.Cōcor
ſupra.e.l.ſi marito §.ſi volūtate.Iſte §.allegatur pro caſu,ꝙ qñ
pater ſtipulatur dotem reddi ſibi,ius conſolidationis in filia ex
tinguitur,per hoc quod tex.hic dicit,nec promiſſa nouandi ani
mo,⁊ cetera quod plene examinaui in l.poſt dotem.ſ.eodem.

1 ☞ Pacto conuento ſi dati ſunt floreni eſtimati vt reddātur ſub
eadem eſtimatione,ꝙ licet florenus ſit deterioratus: tamen de
bent reddi ſub eſtimatione facta tempore traditionis.

§. Mancipia.

1 Si ad maritum ſpectat periculū an
cillarum,ad eū ſpectat partus earū.
hic dicit.Facit ad† queſtionem.Dediſti mihi centum libras in
florenis,hoc pacto,vt tibi reddant in florenis ſub eadem eſtima
tione.Quero quid importat iſtud pactum?Et iſta lex eſt in arg.
ꝙ importat,ꝙ ſi florenus eſt factus deterior,ꝙ debeam tibi ſup
plere:ſed hic hic loquit in mancipijs,que poſſunt creſcere,⁊ de
creſcere in bonitate intrinſeca.Plus em̄ valet ſeru⁹ iuuenis q̄
antiquus:⁊ ſanus,q̄ infirmus,ꝙ in florenis non cadit.Nam eiuſ
dem bonitatis intrinſece eſt ſemper,licet eorum eſtimatio varie
tur,⁊ ideo importat,vt ſemper floreni ſi eſtimentur,prout eſti
a mati[a] ſunt tempore traditionis,vt dixi in l.Paulus.j.de ſolut.

ADDITIO.

¶ Eſtimati.Adde ꝙ cōſuluit Bal.cōſ.ccccxxxiij.ij.vol.ij.⁊ cōſi
lio cccxxxix.eo.vol.Quid autē in ſentētia an debeat inſpici va
lor tēpore ſententie,an tempore ſolutionis.vide Old. conſ.iiij.
Quid autē ſi teſtator dicat,lego ducētas libras pro anima mea
nec apparet de qua moneta,⁊ teſtator viuat p decem annus mea
an debeat fieri ſolutio ſcōm ꝙ currebat moneta tēpore teſtamē
ti,vel tempore mortis:Oldrad.cōſuluit ꝙ tempore teſtamenti,
conſilio xxxj.cuius cōtrariū conſuluit Roma.conſilio cxiij.al
leg.text.in l.cum certum.verſic.pretiū preſentis.j.de aur.⁊ ar
gen.leg.⁊ Spec.ita tenere.Quid autē in reſcriptis,vid.Old.
conſil.clxviij.⁊ Roma.predicto conſil.Quid autem in con
ſtitutionibus,⁊ ſtatutis,an ſolutio ſit fienda de antiquis,vel de
vſu

vſualibus nūmis. Old. conſil. ccl. tenuit, ꝙ ſolutio ſit fienda de moneta, que currebat tempore conſtitutionis. Idem Ab. conſi. lvj. lib. ij. Sed Ro. tenet contrarium in alleg. conſ. ꝙ in vltimis voluntatibus, ſtatutis, conſtitutionibus, reſcri. debeat fieri ſolutio de vſuali, per dictum tex. quem dicit fuiſſe incognitum Old.

§. Mulier. Si maritus per errorem promiſit plus debito, non poteſt exigi vltra debitum, hoc dicit. Opp. de l. ſi diuortio. ff. de verborum obligationibus. Solu. ibi maritus promiſit ſcienter, hic ignoranter. ¶ Quero, quid ſi ducenta promiſſa eſſent in dotem an poſt promiſſionem teneretur inſolidum, an inquantum facere poteſt: quod videtur in l. iij. ff. de conſti. pec. In contrarium ꝙ inſolidum. l. cum qui. §. ſi mulier. ff. de iureiuran. gl. non ſoluit. Tu dic conſideranda eſſe verba promiſſionis, vt not. in l. ſi prior. ff. eod.

1 ☞ Mulier an videatur omnia eius bona in dotem dediſſe, remiſſine.
2 Matrimonio vltimo contracto cum concubina an filij antea nati legitimentur.

a **§. Uxor.** Dos primi matrimonij videtur in ſequenti matrimonio repetita, licet matrimonium tertij in
b medio interuenerit.[b] hoc dicit. Facit ad queſtionem quam diſpu
1 taui de muliere † habente magnum patrimonium, [c] que aſſumpſit
c virum, ⁊ paſſa eſt eum poſſidere illa bona, nulla facta conſtitutione dotis, an videantur omnia bona in dotem data: Et hic facit in argumentum, quod ſic: quod dic vt dixi in queſtione ſepti
2 ma que incipit, mulier habens. Secundo facit † ad queſtionem, quam diſputauit Rychardus Malum. videlicet, ꝙ per matrimonium vltimo contractum cum concubina, filij ante nati legitimentur, licet matrimonium alterius medio tempore interuenerit. Quod tangit Iacob. de Aretio, in l. cum decem mihi. §. ij. ff. de ſolu. ⁊ ibi dixi. de hoc nota bene iſtum §.

ADDITIONES.

a AND. BARB. ¶ Uxor. Allegat iſtum §. Barto. in conſilio lij. incipiente, P. nupſit. ꝙ ſi mulier alienauit cum viro fundum dotalem, quod poteſt dimidium pretium petere ab heredibus viri, actione de dote, quia non videtur donare, ⁊ ſuccedit in locum dotis. vide ibi.
b POMA. ¶ Interuenerit. Uide Roma. conſi. xliij.
c Patrimonium. Adde Bald. conſil. xcviij. ij. volu. Quid autem ſi ſit minor xij. ann. ⁊ vir miniſtrauit patrimonium tam ipſa exiſtente minore quam facta maiore, ⁊ carnali copula matrimonio conſummato, deinde etiam ſit facta eſtimatio patrimonij inter generum, ⁊ ſocerum non tamen habita mentione dotis, ⁊ ſit ſtatutum ꝙ decedente vxore in matrimonio vir lucretur dotem, vel dimidiam, an hoc vir lucrabitur, vide Rom. conſ. cccxiij. Quid ſi ſit ſtatutum, ꝙ omnia bona preſumantur in dotem data, niſi fuerit bis conſtituta, vt eſt Padue, ⁊ mulier que primo nupſit aſſignata dote, nubat ſecundo alia dote nō conſtituta, an vigore ſtatuti preſumatur omnia bona dediſſe in dotem, an vero dos data primo dicatur conſtituta ſecundo, vide Paul. de Caſtr. conſilio cclxxxiij. Et quid ſi ſit mulier xv. anno. nubens ſimpliciter, an ſtatutum illam comprehendat. vide Ancha. conſi. xcij.

3 ☞ Maritus ſi fuit confeſſus ſe habuiſſe dotem, quam promiſit reſtituere, ⁊ ſtatim dicta confeſſione nō obſtante, pater vel extraneus promiſit dotem, an ſol. matrimonio heredes viri debeant dotem reſtituere, vel liberentur cedendo actionem?

a **§. Si vir.** [a] Dos acceptilata poteſt repeti, ſicut dos data, h. d. ¶ Oppo. §. eo. l. ſi marito. §. j. ⁊ ff. de pac. do. l. fi. in fi. Sol. Ibi in pacto, hic in acceptilatione, que vim
r ſolutionis hʒ. Et hoc eſt vtile[b] ad † queſtionem occurrentem ſe
b pe de facto. Maritus fuit confeſſus ſe habuiſſe dotem integram, quam promiſit reſtituere: ⁊ ſtatim non obſtante dicta confeſſione ⁊ promiſſione, pater vel extraneus dans dotem, promiſit tantum marito illam dotem ſoluere, queritur an ſoluto matri. heredes viri debeant reſtituere dotem, an liberentur cedendo actionem contra heredes ſoceri, vel alterius promittētis: Quod videtur, vt l. ſi ſocer. §. Lucius. ff. eo. In contrariū, ꝙ poſtquam fuit confeſſus ſe habuiſſe, videtur ſibi ſolutum, vt hic, ⁊ ff. de iure do. l. vir ab eo. ⁊ l. dotem quod ſine dubio verū eſſet in extraneo promittente: ſed in patre eſt dubium, propter gloſſ. que eſt in d. l. dotem, que in patre hoc non tenet: nam illa verba, quibus confeſſus eſt ſe habuiſſe ⁊ recepiſſe, videntur emanare ſpe future numerationis, vt patet ex ſequenti promiſſione: vnde illa verba ab initio non inducunt obligationem efficacem. Uel poſſumus dicere, ꝙ non fuit facta prima promiſſio ſpe future numerationis, ſed ſpe future promiſſionis. Pro illa enim futura promiſſione fuit iſte confeſſus ſe habuiſſe dotem: vnde illud nomen tantum eſtimaſſe videtur. Facit. C. de reſcin. ven. l. pretij cā. Ur enim in
c ſolutum accepiſſe illud nomen, ⁊ ſic periculum eſt ipſius viri, vt dixi in l. Meuia. in prin. ff. e. ⁊ hoc videtur tenere Iac. de Are.

ADDITIONES

a ANDR. BARB. ¶ Si vir. Uide Ang. in §. mulier. ff. eo. ⁊ ibi Bal. Ang. in conſi. cxvi. vbi conſuluit contra Bar. ⁊ vide Bal. in l. legem. C. de pac. Et in l. ſi voluntate. C. de do. promiſ. ⁊ in l. pollicitatione. C. de do. ante nu. ⁊ in l. ab Anaſtaſio. C. man. ⁊ l. ſi abſentis. C. ſi cert. pet. conſulo nunc Senis contra Bar. ⁊ vide Bar. in conſi. inci. ſtatuto cauetur ꝙ mulier. ⁊ ibi etiam allegat Iac. de Are. ꝙ ſtatutum loquens de lucro dotis habet locum in dote promiſſa. Et vide Bart. in conſil. cclvij. vbi conſuluit de eo qui confeſſus eſt recepiſſe dotem, ⁊ incontinenti ſocer promiſit ſibi ſoluere, incipit illud conſi. ſtatuto cauetur, ꝙ ſi mulier.
b POMA. ¶ Utile. Uide Alex. conſi. xxxvj. in j. col. in ij. vol. ⁊ vide Pan. conſi. lxxiij. in ij. vol. ⁊ conſi. lxv. ad fi. eod. vol. ⁊ Barb. conſi. xix. in ij. volu.
P. PAV. P. Uide ad hanc queſt. omnino Ang. conſi. cxlv. incip. gener a ſocero. vbi ponit, quid iuris, ſi maritus legauit vxori dotē, hoc caſu an valeat legatum, ⁊ dicit Com. conſ. clx. ante fi. ꝙ multoties quis confitetur ſe recepiſſe ꝙ non recepit, ſed poſtea loco illius confeſſionis ſit promiſſio ex alia cauſa, puta depoſiti, mutui, ⁊ ſimilium. vt per doc. ⁊ Bar. hic, ⁊ ex facto ſequenti declaratur precedens. Uide Lō. conſ. clxxviij. incip. theſaurarius. poſt prin. vide Bal. hic ⁊ Rom. conſi. ccccxlv. Bal. in l. ſi abſentis. ff. ſi cer. pe. ſed ꝙ in iure talis confeſſio cenſeatur facta ſub ſpe future promiſſionis non numerationis, vide omnino Alexan. conſi. cxlviij. vol. v. col. j. ⁊ conſil. xxxvj. colum. pe. vol. ij. vbi reprobat Bald. hic ſt alios idem tenentes: tamen opinionem iſtorum late defendit Bar. conſil. xviij. vol. ij. Ideo bene conſidera. Item ꝙ in iſtis ſufficiāt probationes per indicia vide Pau. conſ. cclxxx. ⁊ cccxxxiij. ⁊ late Fely. in cap. paſtoralis. de reſcrip. ⁊ Iaſo. in l. leges. C. de pac ⁊ Abb. conſi. xxxiij. vol. ij.
c ¶ Ipſius viri. Adde ꝙ hoc ſequitur Pau. de Caſt. ⁊ Bal. ſaluo ꝙ Bal. dicit ꝙ illud eſt verū, ſi promiſſio fuit facta ex interuallo, ſecus ſi incontinenti. ꝙ Pau. de Caſt. reprobat, quia imo econtra, quia quando ſequitur incontinenti, tunc tempore confeſſionis cenſetur habuiſſe reſpectum ad illam promiſſionem ſtatim ſecuturam, ⁊ contemplatione illius cenſetur confeſſus, iuxta no. in l. per retentionem. C. de vſur. Sed quando ex interuallo, non cenſetur ad illam habuiſſe reſpectum, ⁊ ſic cenſetur potius ſpe future numerationis, quam ſpe future promiſſionis. Licet ergo ex poſtfacto promiſſionem recipiat, non perdit exceptionem non numerate dotis, quia hic promiſſio non contrariatur ei, ſed potius eam roborat, quia probat numerationem non eſſe factam. Et hanc opi. Pau. de Caſt. habuit Abb. conſ. lxxiij. lib. ij. vbi conſuluit in facti contingentia, ſm Bar. ⁊ Ia. de Are. In diuerſa tamen opin. fuit. Ro. conſi. ccccxlv. De quo etiam vide An. plene conſ. cxlv. ⁊ per Ro. aliquid conſi. xlvj. Barb. conſi. xix. lib. ij. concludendo opi. Bart. ⁊ Iac. de Aret. ſequitur clare Bal. ⁊ in pulchro caſu conſi. ccccl. lib. ij. Sed quid ſi maritus ſit cōfeſſus ſe habuiſſe dotem a muliere, ⁊ hac cōfeſſione non obſtante mulier per aliud inſtrumentum ſtatim promiſit dotem, quam nunquam ſoluit, an habeat locum hec determinatio Bart. Pau. de Caſt. in facti contingentia dicit ſe reſpondiſſe ꝙ non, quia hec determinatio loquitur quando fuiſſet confeſſus ſe recepiſſe ab alio, ⁊ conuenitur a muliere. Non ſic quando ab eadem muliere, per tex. §. ſequentis. ⁊ l. promittendo. ⁊ l. fi. ſupra de iure do. Et eſſet iniquum ꝙ mulier repeteret a marito pecuniam, quam nunquam ſoluit. Facit l. nupta. §. j. ff. eod. Adde quod idem vult Ange. in dicto conſi.

§. Si quis. Pro qua parte mulier tenetur ſoluere, pro ea parte ad virum non ſpectat periculum.

LEX LXVIII.

1 ☞ Caſtrum ſi cum iuriſdictione datur in dotem, confiſcationes, mulcte, ⁊ condemnationes ſunt viri, ⁊ non reſtituuntur ſoluto matrimonio.
2 Iuriſdictionis fructus ſunt condemnationes, mulcte, ⁊ confiſcationes.
3 Grege in dotem dato omnia, que naſcuntur ex eo, ſunt viri licet ex renatis in loco mortuorum ponat.
4 Uir non debet repudiare lucra obuenientia circa dotem.

In parte. Uir tenetur de dolo ⁊ culpa, in que
rendo ⁊ conſeruando peculium, ⁊
1 fructus peculij ſpectant ad virũ. h. d. ¶ Quero, † mu
a lier dedit in dotem vnum caſtrum, [a] cum iuriſdictio-
ne, dum aute matrimonio contingit, ꝙ ſunt commiſſa delicta per
ſubditos, ex quibus bona ſunt publicata, ⁊ alie cõdemnationes,
⁊ mulcte impoſite: queritur an iſte debeant reſtitui mulieri? Ui
detur ꝙ ſic, vt l. iiij. ⁊ l. cum in fundo. ſupra de iure dotium. ⁊ ſu-
pra eo. l. diuortio. §. ſi vir. vbi ea que non renaſcuntur, debent re
ſtitui. In contrarium videtur l. iſta, quia quando aliquid vniuer
ſale datur in dotem, vt peculium, fructus illius pertinent ad ma
ritum. Quidam dicũt, ꝙ pecunia ⁊ res mobiles percepte ex con
demnatione ſunt mariti: immobilia vero reſtituũtur vxori. Alij
dicunt, ꝙ omnia debent eſſe mariti, tanquam fructus illius iuriſ
dictionis. Et hoc verum puto per hanc legem. ⁊ l. item ſi fundi.
2 §. ij. ⁊ §. aucupiorũ. ff. de vſufr. ⁊ l. vſuf. ff. e. Omnia † enim [b] ſunt
b fructus iuriſdictionis, vt x. colla. que ſint rega. c. j. C. de mo. mul
cta. l. mulctarũ. ⁊ ibi per Cy. Ad contraria reſpondeo, ꝙ illud,
quod accreſcit, dz vxori reſtitui, ſi tamen nõ eſt in fructu, vt hic.
Non ob. quod dicitur, ꝙ ea, que non renaſcuntur, non ſunt in fru
ctu: quia nunquam ex alienare illud idem numero quod ſemel naſ
citur, poſtea renaſcitur: ſed aliud eiuſdez generis. Ita in iuriſdi
ctione ſepe ⁊ ſepius contingit comitti delicta, propter que con-
demnationes, mulcte, ⁊ bonorum publicationes dicuntur renaſ
3 ci, lz non eorundem bonorum numero. ¶ † Quero, pono ꝙ da-
tur in dotez grex ouium, quid pertinebit ad virum? Dico ꝙ om
nia que naſcuntur, ſed ex renatis dz in loco mortuorum ponere,
⁊ gregem ſupplere. l. vetus fuit queſtio. cum l. ſequenti ſupra de
vſufructu. facit l. diuortio. §. non ſolum. ff. eod. ¶ Ultimo not.
4 tex. † qui dicit, ꝙ vir teneatur acquirere, ꝙ intelligo, id eſt, lucra
obuenientia non repudiare, ſecundũ formaz l. ſeruus dotalis.
ff. eo. Alias ſequeretur ꝙ vir teneretur ad vtiles impenſas, qđ
non eſt verum, vt dicam j. tit. j. l. j. circa princ.

ADDITIONES.

a ¶ Unum caſtrum. Adde quod Baldus non fatetur deciſionez
Bartoli, in confiſcationibus bonorum immobilium, quia ſi perti
neret ad maritum non redderetur territorium integrum mulie
ri. Quod non placet Pau. de Caſ. hic, quia imo redderetur, nec
in aliquo diminuitur quantũ ad iuriſdictionem, quia mulier erat
domina vniuerſalis territorij, ⁊ iuriſdictionis, non ſingulorum
bonorum immobilium. Unde ſicut tranſeunt de priuato in pri
uatum titulo donationis, vel venditionis, ⁊ non alteratur terri-
torium, ⁊ vniuerſitas, ita ⁊ ſi tranſeant in virum per confiſcatio
nem, ⁊ ſic mulier recuperato territorio exercebit iuriſdictionez
contra virum, vel heredes eius ſuper bonis confiſcatis ſicut cõ
tra alios ſubditos. Allega. bonum textum in lege vſufructu le-
gato. ſupra de vſufructu legato. An autem dans in dotem videa
tur dare territorium, vide Baldum conſi. cccxcij. iiij. vol. Et an
dando omnia iura bona ⁊ iura in dotẽ, tranſeat iuſpatronatus,
vide Bald. conſi. j. libro quinto.
b POMA. ¶ Omnia enim. Uide Roma. conſi. vij. in vltim. dub.
in vltima columna.

LIBER XXV.

a De impenſis in rebus dotalibus factis. [a] Tit. j.

ADDITIO.

a ¶ ANDR. Facit. ¶ Uide circa hanc rub. fratres dederunt do
tem ſorori, ⁊ ſtipulati ſunt eis reddi, ⁊ paſſi ſunt inſtituere here-
dem filium ſuum, ꝙ non eſt reſtituenda fratrib. allega. l. mulier.
ff. de iur. do. Bart. conſi. ccxxvij. incip. quidam fratres.

LEX I.

a Impenſarum. [a] In iſto tit. ſic pro
cedit Juriſcõſult⁹,
Primo, ponit vnam diuiſionem generalem im-
penſarum, vſqꝫ ibi, neceſſarie, vbi tractat de ne-
ceſſarijs, vſqꝫ ad l. quod dicitur. §. vtiles. vbi in-
cipit tractare de vtilibus, vſqꝫ ad l. voluptarie.
vbi de voluptarijs, vſqꝫ ad l. vtilium. vbi incipit tractare com-
muniter ⁊ permiſtim de omnibus vſqꝫ ad finem, legam totam
ſimul ponendo caſum vſqꝫ ad l. quod dicitur. aſſume. §. neceſſa-
rie.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Impenſarum. Adde an impenſe cuſtodis ſint effica
ces, vide Rom. ſing. cccxxxij. Et an impenſe inutiles, vide Rom.
ſing. ccccx. Et quid ſi in vtilitatem alterius aliquid expẽdit con
templatione concedentis. vide Ro. ſin. dclxxiij ⁊ ſing. dclxxiiij.
¶ P. PAV. P. ¶ Circa iſtam materiam vide Mathe. no. xliij.

1 ☞ Neceſſarie expenſe ſunt, quas maritus habet neceſſe facere,
⁊ que dicantur, numero 3.
2 Uir an teneatur facere vtiles impenſas ex neceſſitate contra-
ctus.
4 Impenſe neceſſarie in petitione hereditatis, vel rei vendicatio-
ne dicuntur, quando ſunt ex parte rei.
5 Curator repetit impenſas actione negotiorum geſtorum.
6 Expenſe facte per maritum in exigendis debitoribus in dotem
datis, quando computentur mulieri.

¶ Neceſſarie. Not. hic ⁊ in l. ⁊ in totum. in prin. ꝙ
1 † neceſſarie impenſe ſunt, quas mari
tus habet neceſſe facere, alias teneretur. ¶ Contra maritus te
netur facere impenſas vtiles, vt j. eo. l. pen. ⁊ ff. tit. j. l. fi. ergo vti
les ſunt neceſſarie. Huius timore gl. hic poſite ſe inuoluunt. Di
cit enim prima glo. ꝙ debet intelligi hic de neceſſitate ex parte
rei; quia alias ſi non fieret, res periret, vt l. impenſe. j. eo. Sed hoc
eſt contra tex. l. ⁊ in totũ. vbi inſpicitur neceſſitas ex parte per
ſone. Eſt enim neceſſitas ex parte rei, vt quando domus periret,
oportet ꝙ reficiatur. Eſt etiam neceſſitas ex parte perſone, vt
quando lex imponit perſone neceſſitatem, vt faciat: ſed de qua
neceſſitate loquitur, Glo. inuicem variant hic, ⁊ in d. l. ⁊ in totũ.
Et vide hic glo. in verb. impendendi. que incipit, A lege impo-
ſitam. ¶ Pro cuius † declaratione quero, an vir teneatur face-
2 re vtiles impenſas. Et videtur ꝙ non, quia que fiunt ex neceſſi-
tate contractus, nunquam veniunt in actione mandati, vel nego
tiorum geſtor. ſed in actione ex eo cõtractu. l. heredes. §. ſi vnus.
ff. famil. erciſcun. ⁊ l. ſi communes. de negot. geſto. Sed impenſe
vtiles repetuntur a viro per actionem mandati, vel actionem ne
gotiorũ geſtorum, vt l. j. §. ſed nec ob impenſas. C. de rei vxor.
actio. ergo non debet vir eas facere ex neceſſitate contractus. ⁊
hoc eſt verum. Non obſtat l. penultim. j. eodem quia ibi dicit ꝙ
debeat res tueri, non ꝙ debeat augeri. Non obſtat. ff. titu. j. l. ſi.
quia intelligitur ꝙ debet acquirere non faciendo expenſas de
nouo: ſed lucra ſibi obuenientia agnoſcere, ⁊ non repudiare, ſe-
cundum formam l. ſeruus dotalis. ff. tit. j. ⁊ l. ſi communes. ff. de
3 negot. geſtis. Nunc ad propoſitum dico † ꝙ impenſe neceſſarie
dicuntur, que habent neceſſitatem ex parte rei, ⁊ ex parte perſo-
ne ſimul. Nunquam enim eſt neceſſitas perſone mariti, niſi ſubſi
ſtat neceſſitas rei. Et ita ſentit Hugo. in l. in totũ, in prin. quod
4 eſt veriſſimum. † Predicta vera cum tractatur de impenſis in
reb⁹ dotalibus factis: ſed in petitione hereditatis, vel in rei ven
dicatione, in quibus bone fidei poſſeſſor non tenetur ad aliquid,
ſolum inſpicitur neceſſitas ex parte rei, vt dicantur impenſe ne
ceſſarie, vt dicit gloſſ. in l. ⁊ in totum. ⁊ bene. ¶ Una obiectio re
5 ſtat † de curatore, qui repetit actione negotiorum geſtor. ⁊ iſtud
teneo, ⁊ ſemper tenui, nec vnquam reperi contrarium. ¶ Epp.
j. eod. l. impenſe. Solu. vt in gloſ. ¶ Uenio ad verſicul. neceſſa
a rijs. Quero, mulier [a] dedit in dotem † nomina debitorum, mari-
6 tus fecit expenſas [b] in exigendis debitoribus, an ille expenſe cõ
b putentur mulieri: Gloſſ. hic dicit ꝙ non, quia illud non eſt im-
penſum in rem mulieris: ⁊ ita dicit caſum eſſe hic. Et vide Glo.
in verbo non ſint. que incipit, Nec ad perpetuam. ibi, Conueniſ
ſe videtur. ⁊ ſigna eam, ⁊ not. quia ſingularis eſt. Specu. tractat
hanc queſtionem in titu. de dote poſt diuorti. reſtituen. §. fi. ver-
ſiculo illud etiam queritur. ⁊ ibi recitat opinionem antiquorũ,
ſcilicet Joab. ⁊ Guarnerij, qui Guarner. fuit in contraria opin.
¶ Et pro iſta gloſſ. facit C. de bonis mater. l. j. ⁊ de bon. que li-
be. l. fina. §. vbi autem. vbi videtur caſus in contrarium, quia ſi
impenſe fiant gratia rerum, deducuntur de fructibus, ⁊ l. ſi a do
mino. §. fin. ff. de petit. heredit. ⁊ ff. titu. j. l. fructus. ⁊ l. diuortio.
§. impendia. ¶ Preterea iſte impenſe in exigendis vel conue-
niendis debitoribus videntur neceſſaria: quia eis non factis ma
ritus tenetur, ⁊ ſuum eſſet periculum, vt dixi ff. tit. j. l. Meuia.
in princ. ⁊ in hac opinio. eſt Guarn. Nec obſtat l. j. de bo. mater.
⁊ de bo. que liberis. l. fi. §. vbi autem. quia ibi pate. percipit fru
ctus propter patriam poteſtatẽ, non propter aliquod onus qđ
ipſe ſuſtineat: quia etiam ſi nullũ onus ſuſtineret, ⁊ ipſe percipe
ret merito de illis fructibus debet facere impenſas. Sz hic vir
percipit fructus propter onera matrimonij. Si ergo de illis dz
facere impenſas in conueniendo debitores, iam in duplicez cau
ſaz cõputarentur, contra l. quod Labeo. ff. de compen. ¶ Quid
dicemus? Dico ſic. Quandoqꝫ datur in dotez nomen eſtimatũ, ⁊
ne

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſic periculū eſt mariti:⁊ tunc ſine dubio non repetit impenſas. l.ſi nomen.ſ.de hered.vel actio.vend.Dixi in l.menia.in prin. ſ.titu.j.Quandoqꝫ vir accepit nomen debitoris in dotem ſimpliciter,⁊ tunc dico ꝙ omnes impenſe legitime facte in exigendis nominibus debitorum debent deduci de dote.Pro hoc do gloſſ.que hoc dicit,in ſimili.C.manda.l.per diuerſas.in gloſſ. magna,vbi dicitur,ꝙ quando nomen datur,tantum videtur dari,quantum poteſt conſequi deducta impenſa.¶ Venio ad ver. proinde.⁊ in eo quod dicit ꝙ preſtitit ex ſtipulatione damni infecti intereſſe,intellige ſi vxori erat vtile magis preſtare,quam domum pro derelicto relinquere.l.ſi quis putans.communi diui.

ADDITIONES

a ALEX.¶ Quero mulier.Vide Bal.in l.ij.C.de actio.⁊ obli.⁊ in l.per diuerſas.in v.queſt.C.manda.Bal.in l.iij.C.de fal.cā. dicit hanc glo.procedere in expenſis paruis.De quo nota.per Bart.in l.qui ſe debere.in vltima queſtio.ſ.de condictio.cauſ. dat.Et ad iſtam glo.vide glo.in l.Menia.§.fin.ſ.tit.j.no.per Bal.in l.j.C.de bonis maternis.

b ANDR.BARB.¶ Maritus fecit expenſas.Vide Bal.in l. ij.C.de actio.⁊ obligat.⁊ habetur in l.prima.C.de bon.mater.⁊ vide ibi Ange.⁊ docto.in c.iudicante.de teſtib.Bald.in l.j.⁊ ij. C.mandati.⁊ in l.per diuerſas.eod.titu.

LEX II.

Vel ſi in valetudinem. Epp.ſ.ti.j.l.diuortio.§.impendia.So.hic in impenſa magna,ibi in parua:quod facit ad queſtio.quam ibi dixi.

LEX III.

Vel ſi vites propagauerit.

a **§.Nos.** No.regulam,aut impenſa fit ad perpetuā [a]rei vtilitatem,aut ad vtilitatem illius anni.Sꝫ circa hoc querit gloſſ.quid ſi fit expenſa ad vtilitatem x.anno.Et reſpondet ꝙ dicitur expenſa neceſſaria ⁊ venit deducēda.quod nota.Hoc intellige verū,ſi poſt impenſas factas matrimonium ſtatim eſt ſolutum.Sed ſi matrimonium non eſſet ſolutum,tunc per totum decennium perderet expenſas cum fructibus,argu.

b l.diuortio.§.quod in anno.[b]ſ.tit.j.Item ſi matrimonium durauit per mediam partem temporis,medietas tantum que reſpicit vtilitatem futuri temporis veniet repetenda,argum.d.§. quod in anno.

ADDITIONES.

a ALEX.¶ Ad perpetuam.Dixit tamen gloſſ.in l.in fundo.ſ. de rei vendica.ꝙ expenſa que fit principaliter cauſa percipiendorum fructuum,non dicitur fieri ad perpetuam vtilitatem.⁊ ita dicit ibi Bart.

b ALEX.¶ §.quod in anno.Sed ille text.non bene facit.ſed bonus text.eſt in l.domos.de lega.j.⁊ ibi vide Mod.de iſtis impenſis factis.⁊ nota bene quādo ſit vtilitas ad certum tempus, vide que dixi poſt Imol.in l.domos.

LEX IIII.

Et in totum. Ex principio ſume regulam,que impenſe dicantur neceſſarie.quod declaraui ſ.eo.l.j.in princip.¶ Ex ſi.nota,ꝙ ſufficit ab initio intereſſe,licet ex poſtfacto deſierit:quod tractat Dyn.hic:⁊ plenius per Cy.in l.ad comparandas.C.mand.Dixi in l.qui autem.§.j.ſ.ſi quis cau.

LEX V.

1 ¶ Impenſe facte circa fundū dotalem quando minuant ipſū fundum.
2 Dos eſt quoddam nomen iuris.
3 Et quid ſit dicere nomen iuris.
4 Maritus ſi vult,an potius poſſit repetere impenſas,quam habere fundum.
5 Mulier ſi vult dimittere fundum viro,⁊ impenſas non ſoluere, an vir poſſit contradicere?
6 Dos propter impenſas quando videatur de nouo dari.
7 Dote creſcente propter impenſas,an habeat locum auth.ſed iam neceſſe.C.de do.ante nupt.
8 Impenſas vtiles an teneantur facere maritus?
9 Feudo in auito vnus fratrum commiſit felonyam,⁊ amiſit feudum,dominus remiſit,an videatur de nouo datū,an remaneat auitum quod remanet?
10 Compenſatio ꝙ non fit ipſo iure.

Quod dicitur. Expenſe neceſſarie in dotem facte minuunt dotē, ⁊ quantitatem in dote contentam,non corpora dotalia:ſecus ſi extra dotem ſint facte.Itē muliere ſoluente eas dos creſcit,hoc dicit.Et eſt ſubtilis,⁊ difficilis multum, ⁊ diuiditur in iiij.partes vſqꝫ ad §.ſi dos.¶ Primo declarat regulam de dote minuenda propter impenſas non porrigi ad corpora:⁊ hoc probat per abſurdum,⁊ marito conſulit.Secundo declarat regulam pertinere ad quantitates.Tertio declarat regulam non pertinere ad expenſas factas extra dotem.Quarto determinat vnam queſtionem,circa predicta,vſqꝫ ad §.ſi dos. Secunda ibi,manebit igitur.Tertia ibi,hoc de iis.Quarta ibi,
1 ſed ſi impenſis.¶ Epp.hic † dicitur ꝙ corpora non minuuntur propter impenſas.Contra de l.ſi is.§.quod dicitur.ſ.de iure dotium.Huius timore ſunt hic in glo.magna quatuor opinio. Prima ꝙ non minuitur corpus propter impenſas,ſcilicet,ab initio vt hic.Sed ſi mulier ceſſat ſoluere per annum,tunc minuitur,vt in contrario.Vide gloſſ.magnam que incipit.id eſt,vniuerſitatis.ibi ſꝫ ſi poſtea mulier.⁊ ibi,ſed ſi marit⁹.Iſta opinio non placet gloſ.ne docto.quia ibi videtur tex.ꝙ ab initio minuatur.Unde alij dicunt,ꝙ ſtatim minuitur corpus,ſed muliere ſoluente intra annum fingitur non eſſe minutum,que opinio non eſt vera.Nam in contrario Sceuola dicit,aut impenſe equiualent toti fundo,⁊ totus fundus deſinit eſſe dotalis,vt ibi:ſꝫ quando equiualent parti,nihil dicit.Unde alij dicunt ꝙ aut equiualeat toti fundo,⁊ tunc totus fundus deſinit eſſe dotalis,vt ibi. Aut equiualent parti fundi,⁊ pro parte nō minuitur corpus vt hic.Iſta ſolutio eſt contra tex.huius legis,vbi reputatur abſurdum diminutionem fieri in totum vel in partem,ibi,ceterū hec res,⁊c.Unde alij dicunt ꝙ ibi ponitur opinio Sceuole:hic Vlpiani,qui eū manifeſtiſſime reprehendit.⁊ iſta eſt vera.Et vide d.magnam gl.ibi,vel illud quod dicitur,⁊c.¶ Ut ergo hic examinem⁹ arguo primo pro Sceuola,pro quo facit,ꝙ debemus leges legibus concordare.l.j.C.de inoffic.doti.Secundo,quia ibi in text.dicitur,deſinit.Item ibi in text.dicit,reuertatur.ergo deſinit eſſe dotalis.Itē dicit,ꝙ eſt ratio,quia pars fundi deſinit eſſe dotalis.Item dicit,ꝙ eſt ratio,quia pars fundi deſinit eſſe dotalis ne inducatur communio,que ratio ceſſat,quādo impenſe equiualent toti fundo.Et iſtam rationem ponit Ioann.in contrario.Et hanc opinio.Sceuole,vt diſtinguamus an expenſe equiualeant toti fundo,vel parti tenet gl.C.de rei vxo.actio. §.ſed nec ob impenſas,vt ibi tenet Iacob.de Raue.⁊ Cyn.⁊ gl. Inſtitu.de actio.§.fina.⁊ etiam Dyn.¶ In contrarium contra Sceuolam probatur,quia in l.contraria dicitur,manifeſta iniquitas,⁊c.Item,quia ibi dicitur,impleatur.Tertio per rationem.Non debet eſſe deterior conditio mulieris,quā alterius, imo melior.vt l.j.ſ.titul.j.Sed ſi alius expendit in rem meam neceſſario plus quā valeat,non deſinit res eſſe mea.l.ſi ſeruos. ſ.de pigno.actio.ergo ⁊c.Preterea pone ſi ſeruus dare deberet domino plus quam habeat in peculio,an corpora deſinant eſſe peculiaria:caſus eſt ꝙ non in l.peculium.§.ſi ere alieno.ſ. de pecu.Preterea contra Sceuolam eſt hic text.in verſic.ceterum.ꝙ iniquum eſt minui in totum,vel in partem.Sed ad hoc vidi reſponderi hoc modo,exponendo ſic verſi.ceterum.hec res faciet deſinere fundū eſſe dotalē,ſubaudi,ſ.totum,eo caſu quo impenſa equiualet toti fundo,quod eſt verū.Sequitur,vel partem eius,ſubaudi,ſcilicet eo caſu,quo equiualet parti fundi.qd eſt abſurdum.Sed hec expoſitio eſt manifeſte contra text.qui dicit vtrumqꝫ abſurdum.Item contra text.quia ratio text.quare non fit diminutio,eſt,quia non fit compenſatio ſpeciei ad quantitatem,vt patet in verſicul.manebit igitur.teneo ergo opinio. Vlpiani,reprobata opinio.Sceuole.¶ Ad contrarium reſp.⁊ dic ꝙ nos debemus leges legibus concordare,ſi poſſumus.Sꝫ hic non poſſumus,quia directe contradicunt.Non obſtat quod ibi dicitur,deſinit,quia ibi loquitur ſecundum opinionem Sce-
2 uole reprobatam per Vlpianam.Non obſtat † quod dicitur,reuertatur,quia eſt impropria locutio ſicut verbum reddere,ponitur pro dare.lege cum quidam.de legatis ſecundo ⁊ lege verbum reddendi.de verborum ⁊ rerū ſignificatione.Non obſtat ratio Ioan.quia nō eſt illa ratio,ne inducatur communio:ſed illa, quia ſpeciei ad quantitatem non fit compenſatio,vt hic.¶ Ep.

dicitur hic quod diminutio fit propter impenſas neceſſarias
quando pecunia eſt in dote. Contra, in pecunia non poteſt fieri
impenſa neceſſaria. Sol. Gloſſ. intelligit, quod in dete erat cor-
pus, ⁊ pecunia: ſecus ſi pecunia tantum. ⁊ vide gl. que dicit, quã-
do corpus ineſtimatum ⁊c. Et ſic habes quod quandoq; eſt pe-
cunia, ſeu quantitas tantum in dote, ⁊ non fit dotis diminutio
propter impenſas, neq; rei in dote comprehenſe. Quandoq; eſt
corpus tantum in dote, ⁊ tunc fit diminutio dotis, id eſt iuris.
Quandoq; eſt corpus, ⁊ quãtitas, ſeu pecunia in dote, ⁊ tũc pro-
pter impenſas neceſſarias diminuitur pecunia. ¶ Op. hic di-
citur quod vir remanet in detentione rerum. Contra, C. de rei
vxo. actio. §. ſed nec ob impenſas. Solutio. Quidam dicunt ꝙ
id quod hic dicitur. manebit, igitur, ⁊c. corrigitur. Dic verius
quod §. ſed nec ob impenſas. loquitur de impenſis vtilibus, vel
voluptarijs, ſed pro neceſſarijs competit retentio, vt hic, ideo
non corrigitur. ¶ Quero, dicitur hic, nec enim ipſo iure corpo
rum, ſed dotis fit diminutio. Quid vult dicere: Glo. mirabiliter
2 declarat quod † dos eſt quoddam nomen iuris, ſicut hereditas,
peculium, ⁊ ſimilia. quod no. ⁊ declaraui ſupra titulo proximo,
3 in rubrica. ¶ † Quero quid eſt dicere, nomen iuris: Reſpõdeo,
id eſt, nomen eius, quod eſt ius. Vel dic, id eſt, nomẽ a iure indu-
ctum. Primum plus placet. Iſta autem nomina iuris quedaȝ
ſunt particularia, vt obligatio, ſeruit⁹, ⁊ ſimilia: ⁊ de iſtis loqui-
tur Inſtitu. de re. cor. ⁊ incor. ⁊ l. j. §. Quedã preterea, ſupra de
rerum diuiſione. Quedam ſunt nomina iuris vniuerſalis, ⁊ iſta
quandam continent vniuerſitatem perſonarum, vt populus, col
legium, ⁊ ſimilia. l. proponebatur. ſ. de iudi. ⁊ l. mortuo. j. de fi-
deiuſſoribus. Quedam ſunt nomina iuris vniuerſitatis rerum
tantum, vt grex. Quedam ſunt nomina vniuerſitatis iurium, ⁊
rerum, vt hereditas, peculium, dos, patrimonium ⁊ ſimilia: ⁊ de
4 hoc non multum curo. ¶ † Quero quid ſi vir vult potius repe-
tere impenſas quam habere fundum. Gloſſ. magn. hic dt, ꝙ po
teſt, ibi, ſed ſi maritus, ⁊c. Mihi videtur ꝙ iſta queſtio ſit funda
ta ſuper illa opi. quam ſ. reprobaui, ſcilicet tenendo ꝙ propter
impenſas equiualentes toti fundo, fundus deſinit eſſe dotalis,
tunc enim eſt queſtio. Quero quid ſi vir velit reſtituere fundũ ⁊
repetere expenſas, ſed, vt dixi, nunquam fundus deſinit eſſe do
talis, nec vir poteſt retinere muliere volente ſoluere, ſȝ opinio.
5 Vlpian. Dȝ ergo ſic formari queſtio. † Quid ſi vxor vult apud
virum dimittere fundum, ⁊ impenſas non ſoluere, an vir poſſit
contradicere: ⁊ tunc bene procedunt leges allegate in gl. Pro
quo videtur caſus, j. proxi. §. In contrarium arguitur per Dy.
j. de aqua plu. arcen. l. is cum quo. ⁊ j. de dam. infect. l. pretor. §.
hoc edictũ. l. ⁊ ſi forte. §. etiam. ſ. ſi ſer. vẽd. ⁊ l. cuȝ fructuarius.
ſ. de vſufr. Dyn. determinat ꝙ ſit in electione viri, per l. j. C. de
his qui veni. eta. impetra. ne vir legis authoritate decipiatur,
6 vt l. omnino. j. eod. ⁊ ibi dicam. ¶ Quero, † vtrum aliquo caſu
dos videatur de nouo dari propter impenſas: Breuiter ſecun-
dum opinionem iſtorum videtur ꝙ ſic, ſi ſolus fundus eſſet da-
tus in dotem, ⁊ impenſe equiualerent toti fundo, ⁊ ſic dos eſſet
extincta. Soluendo ergo impenſas videtur de nouo dari. Sed
ſecundum opinionem, quam teneo, non poteſt videri dos de no
uo conſtitui ſed conſtituta augetur. Aut enim ſola quantitas eſt
in dote, ⁊ impenſe neceſſarie non poſſunt conſtitui. Aut eſt in do
te quantitas, ⁊ corpus, ⁊ tunc dos non poteſt extingui propter
impenſas, vt dixi, niſi forte poneres, ꝙ illud corpus naturaliter
perimeretur. augeretur ergo dos quando impenſe redduntur.
7 ¶ Venio † ad vnum dubium. Dos creſcit quando impenſe red
duntur, an tunc habeat locum authent. ſed iam neceſſe. C. de do
natio. ante nupt. ꝙ debeat reddi in rebus immobilibus ſecun-
8 dum formam dicte authentice: Cogitabitis. ¶ † Vltimo, que-
rit Dy. quid de impenſis vtilibus. Videtur idem, ꝙ vir habeat
neceſſe eas facere, vt nota. ſ. eodem. l. j. in princ. ſed illud ibi re-
probatur in expenſis vtilibus, tene quod dixi in l. vtilium. j. eo.
a ¶ Hec lex [a] per gl. hic in verb. creuiſſe. ibi, ⁊ eſt hic argu. indu
9 citur † ad queſtionem de feudo. Et premitte [b] ꝙ ſi ſint plures fra
b tres habentes feudum auitum, vno decedente tranſit ad alios
fratres: ſecus ſi erat feudũ ipſi fratri decedenti conceſſum, ⁊ pro
batur de ſucceſſione feud. cap. j. Pone ergo quod vnus fratruȝ
commiſit felonyam, ⁊ amiſit feudum, dominus remiſit ſibi felo-
nyam, an videatur de nouo datum, vt ſic non ſit auituȝ, an videa
tur eſſe illud idem feudũ quod primo erat: Et hec lex eſt in arg.
ꝙ antiquum feudum duret, ſicut antiqua dos dicitur durare ⁊
creſcere, ⁊ hoc pbatur decima colla. de vaſallo decrepite etatis.
§. i. no. de prohibita feudi alien. per Fridericuȝ. l. Imperialẽ. §.
10 inſuper. ⁊ ibi gl. determinat, ꝙ ibi videtur auitum. ¶ † Vltimo
lex noſtra determinat opi. que fuit inter gloſſatores noſtros, an
compenſatio fiat ipſo iure, vel ſit neceſſe ꝙ opponatur ab homi
ne: De quo ſ. de compen. l. ſi quid a fideiuſſore. ⁊ l. ſi conſtat. C.
de compen. ⁊ Inſti. de actio. §. in bone fidei. ſed hic habes caſuȝ
in verſi. hoc de ijs, ⁊c. Naȝ ſpeciale eſt in impenſis neceſſarijs i
doteȝ factis, vt fiat compenſatio ipſo iure, ſi in dote eſt quãtitas.
Sed quid de impenſis factis extra dotem: Certe ipſo iure non
compenſaretur, niſi opponeretur ab homine. Et pro hoc eſt ca
ſus. j. proximo §.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Hec l. Vide Alex. conſi. cv. ante fin. in iiij. vol. alias
cvij. ⁊ conſi. ij. in ij. volumi.
b ALEX. ¶ Et premitte. Adde gl. in l. peculiuȝ. §. ſi ere. de pec.

r ☞ Dos tota ſi ſoluitur ſine deductione impenſarum neceſſaria
rum, qua actione agatur. Et quomodo in hac actione formetur
libellus.

§. **Si dos.** Tota dos ſoluta ſine deductione impenſa-
rum neceſſarium, indebiti condictione con
dicitur. h. d. ¶ Opponitur de l. ſi in area. ſupra de condictione
indebiti. Sol. Gl. dicit, ſolue, vt ſupra de condictione indebiti. l.
qui exceptionem. §. ſi pars. quaſi dicat in l. ſi in area. reſtitueba-
tur res, que erat illius cui, reſtituebatur. Et ſic nullũ negotium
inter eos gerebatur, vt ibi: ſed hic transfertur dominium a reſti
tuente, in eum cui reſtituitur, ⁊ ſic inter eos negotium geritur, ⁊
ſic poteſt oriri condictio indebiti, vt d. §. ſi pars. ¶ Sed contra
hoc videtur, quod dos que reſtituitur, eſt debita, ⁊ pro impenſis
vir habet actionem de dote, vt l. omnino. j. eod. ergo vir non hȝ
condictionem indebiti, vt ſ. de condictione indebiti. l. qui inui-
cem. ⁊ j. tit. j. l. ſi cum dos. in princ. que allegantur in gloſſ. pro
concordantia, ⁊ tamẽ ſunt contrarie. Sed contraria loquuntur.
quando compenſatio non fit ipſo iure: ſed hic fit ipſo iure in ne-
ceſſarijs impenſis, merito tanquam indebitum repetitur, vt no.
r dicta l. qui inuicem. ¶ † Sed tertio inſtatur, quare de hoc fuit
queſtio inter Iuriſconſultos: Si eniȝ eſt ipſo iure indebitũ, ſine
dubio condictio indebiti competit de rigore. Reſpon. In dote
ſunt cõſideranda duo. Primo ipſuȝ ius dotis, prout eſt nomen
iuris, ⁊ cuiuſdam vniuerſitatis, ⁊ iſtud ipſo iure minuitur pro-
pter impenſas, vt in principio huius legis. Item ſunt corpora
dotalia, ⁊ illa non diminuuntur, vt ſupra dixi, ſed quantitas ſic.
Aut ergo ſoluitur plus debito quantitas, ⁊ tunc repetitur per
condict. indeb. ſm omnes. Aut ſoluitur plus debito ipſum cor-
pus, quod ſolum erat in dote, ⁊ tunc ſi ipſuȝ corpus inſpiciatur,
non haberet locum condictio indebiti, q2 debebatur: ſed dȝ vir
repetere per actionem de dote, vt l. omnino. infra eod. ⁊ d. l. qui
exceptionem. ⁊ l. ſi cum dos. Aut conſideramus ipſum ius do-
tis quod erat diminutũ, ⁊ illo reſpectu videtur ſolutuȝ plus de-
bito, ⁊ ſic hȝ locum condictio indebiti, quia non debebatur: ſed
debet vir repetere, ⁊ ita loquitur hic. Et ſic in libello dicam, to-
tam dotem ſolui indebite. Vel agitur aliter condictione indebi
ti, ſecundum quod dicitur in l. qui exceptionem. §. ſi pars. ſ. de
condictione indebiti, tamen primum plus mihi placet.

§. **Vtiles.** Iſtum. §. cum l. ſequenti proſequere vt in
gloſſ.

LEX VII.

Voluptarie. Opponitur quod pictura ſit
vtilis impenſa, vt j. eod. l. qđ
ſi heres. Sol. Verum eſt in re quam quis venaleȝ ha
bet: quia melius venditur, ſecus in re quam quis ha
beret ad vſum ſuum: quia eodem modo vtitur ſine pictura, ſicut
cum pictura. Quero qua actione iſte impenſe vtiles repetãtur.
Dic vt in gloſſa.

LEX VIII.

Vtilium. Iuriſcõſultus hic incipit tractare
de omnibus impenſis cõmuniter
vſq; ad finem. Mulier tenetur ad impenſas vtiles ſi
eius voluntate facte ſunt, vel aliũde ſoluere põt: alias
ſecus. h. d. ¶ Oppo. C. de rei vxo. actio. l. j. §. ſed nec ob impen-
ſas. Soluũt quidã quod hodie indiſtincte cogitur mulier iſtas
impenſas reſtituere, ⁊ in hoc iſta iura antiqua videntur corrigi
per noua. Vel dic ꝙ illa intelligatur ſecundum iſtam. Aut ſunt
facte impenſe voluntate mulieris, ⁊ tenetur. Aut ſine, ⁊ tunc aut
poteſt aliũde ſoluere, ⁊ idem, vt in contraria. Aut non poteſt a-
liunde ſoluere, ⁊ non tenetur, vt hic. Non enim tunc videntur
vtiles, cum non expediebat mulieri. ⁊ hanc tenet Dyn.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

LEX IX.

PRo voluptarijs. Mulier dꝫ pa
ti virũ tollere
qđ voluntarie impedit ſi ablatũ viri cõmodo cedat,
alias ſecus:⁊ ſi nõ patitur,debet ſoluere.hoc dt.Glo.
ſignat argumenta contraria.ſ.de iure do.l.cum in fundo.§.di
uortio.in ſi.Sed ibi ex detractione vſuſfructus põt vtilitas ꝑ
cipi vt ſ.tit.j.l.vſufructu.hic ex dtractiõe impẽſarũ volupta
riarũ nõ,ſm Azo.Itẽ petit qđ ibi ꝙ ſuũ eſt,ideo ſibi reſtituiť.

LEX XI.

IN voluptarijs. Nota iſtũ caſum.Nã
qui de eo nõ recordã
retur,deciperetur:cũ gl.dicat cõtra iſtam legem,In
ſti.de actio.§.pen.⁊ Azo.eam reprehendat.

LEX XII.

1 ☞ Negotiorum geſtor repetit expenſa minimas:ſecus ĩ dote.
2 Dotis actio duplex eſt,ſcilicet directa,⁊ contraria.
3 Expenſa modica dicitur arbitrio iudicis.

OMnino. In actiõe đ dote,de impenſa modi
ca non curatur:ſecus in actione ne
gotiorum geſtorum.hoc dicit.¶ Quero pro dclara
tione litere,quid vult dicere verſiculꝰ,alioquin nego
tiorum,⁊c.gloſſ.exponit primo,ꝙ impenſa modica nõ reperit,
impenſa magna venit in in actione negotiorum geſtorum.quod
non placet.Primo,quia non congruit litere,Secundo per ra
tionem.Impenſa neceſſaria fit ex neceſſitate contractus dota
lis,vt ſupra.eodem.lege.⁊ intotũ.non ergo venit in actiõe nego
tiorum geſtorum.l.heredes.§.ſi vnus.ſupra fami.ercis.⁊ lege.
ſi communes.ſupra de nego.geſti.⁊ hoc prout intelligitur de
neceſſarijs impenſis.ſed ſi hac legem velles intelligere in volu
a ptarijs,procedere dicta expoſitio.Exponant†ergo alij ſecun
do modo.⁊ dicunt.Expenſe neceſſaria modice non curantur in
actione de dote:ſi autem diceres aliter,ſequeretur ꝙ nulla eſſet
differentia inter actionem de dote,⁊ actionẽ negotiorum geſto
rum,in qua curatur de minus.Iſta ex bona expoſitio ſecundũ
quam ſuminaui.Et eſt ratio ſecundũ Petr.qꝛ negotiorum ge
ſtor nihil lucratur,ideo modicam impenſã repetit:ſed vir lu
cratur fructus ideo modico impenſas non repetit,hoc etiam in
ducit ſocietas vite inter eos,vt ſic inuicẽ infeſti eſſe non debeãt.
Sed ad hoc oppo.iudicium de dote non videtur poſſe adapta
ri ad impenſas,cum illa actio competat mulieri,⁊ non viro.Et
huius timore contrarij quidam dicunt,ꝙ loquitur de impenſa
facta a muliere in rebus viri,quod eſt contra mentẽ litere.Su
mus enim in materia de impenſis rebus dotalibus factis,nõ in
2 rebus viri.Unde Roge.†dicit,ꝙ actio de dote eſt duplex,ſcili
cet,directa ⁊ contraria.Secũdũ Ro.directa dat vxori,contraria
datur viro pro impenſis:ſicut in actiõe pignoratitia, depoſiti,
⁊ ſimili.Sed gl.dicit.quod de hac contraria non meminit ſe le
giſſe.Unde intellige iudicium dotis competere viro pro impen
ſis,hoc eſt,deductionem ex dote.nam vxore agente vir excipiet
Mihi placet opinio Roge.qđ ſit in actione de dote contraria.
a Primo per caſum huius legis,ᵃSecundo per rationem,qꝛ ea
que fiunt ex neceſſitate contractus,veniunt in actione ex eo con
tractu lege heredes.§.ſi vnus ſupra.famil. erciſcun.ſed impen
ſe neceſſarie fiunt ex neceſſitate contractus dotis lege.⁊ in to
tum ſupra.eodem.ergo ea actione repetuntur.Preterea actio
de dote eſt bone fidei ex parte viri ⁊ vxoris.vt dixi ſupra.tit.j.
lege de diuiſione.ergo in eam debet venire quicquid eſt equum
vt Inſtit.de actio.§.in bone fidei.Preterea,non video equita
tem,quare in hoc contractu non competat viro contraria de do
b te,ſicut in alijs,ᵇde quibus ſupra dixi.Tene ergo,quod actio đ
dote eſt directa,⁊ contrario,vt hic in text.¶ Redeo ad primam
glo.⁊ oppo.ꝙ impenſe,etiã modice repetantur,vt l.ſed ſi mors.
§.ſi.ſupra de dõn.inter virum ⁊ vxorem.Sol.ibi non erant mo
dice.¶ Exponitur de l.quod ſi vir.de dona.inter virum ⁊ vxo
rem Gloſſa.aliquantulum ſe inuoluit.Dic clarius,quod ſi vir
vult donare poteſt,vt in contrario.Sed in dubio ſi eſt impenſa
3 magna,nõ preſumitur donare,ſecus ſi modica,vt hic.¶†Que
ro qualiter dicatur modica.Dic quod eſt in arbitrio iudicis.⁊
iſta eſt bona.

ADDITIONES.

a Alex.¶ Caſum huius legis.Et ideo dicit Bald.ꝙ hic in glo.
traditur doctrina,que nõ eſt alibi,qđ directa ⁊ ꝯtria nõ habẽt lo
cum,niſi in caſibus a iure expreſſis.ita dicit ipſe in capitu.j.in
fine,quid precede debeat,an inueſtit.⁊ etiã in l.edita.đ edẽ.⁊ alle
gatur Angel.⁊ Imo.l.j.ſ.titu.j.Et cũ iſta opinione Bald.vi
det cõcordare Angel.in l.diuortio.§.ſi vir.in fi.ſ.tit.j.⁊ Pau.
de Caſt.in §.impendia.ead.l.
b Alex.¶ Sicut in alijs.Et colligitur etiã ex doctrina tradita ꝑ
Bar.in l.curatoris.de nego.geſt.dum loquitur de contractu
pigno.⁊ negot.geſt.

LEX XIII.

2 ☞ Res dotalis non dicitur in bonis viri quo ad onus perſo
nale,ſed quo ad onus reale.
3 Uir tenetur ſoluere pro fundo dotali onera,que imponunť ꝑ
ſone pro rebus.
1 NEque ſtipendium. †Qui ꝑcipit
fructus,debet
a tributa,⁊ collectas ſoluere.ᵃhoc dicit.Nota hãc legẽ.
¶ Exponitur j.ad municipalem.l.Lucius.§.idẽ re
2 ſpondi conſtante.Solutio.† Illud verum.quod quo ad onꝰ ꝑ
ſonale res dotales non dicunť in bonis viri.Secus quo ad onꝰ
3 reale,vt hic,⁊ lege hactenus.ſ.de vſufructu.cum ſi.†Idem ĩ eo
quod imponitur perſõis pro rebus,vt collecta,ſpectat enim ad
virum,vt in gl.C.de mulier.⁊ in quo loco.l.j.Et hoc tenet Spe
cu.in tit.de cenſib.§.nunc dicendum.

ADDITIO

a Alex.¶ Collectas ſoluere.Et idem not.gl.Barto.⁊ doctores
in l.j.C.de mulie.⁊ in quo loco.libro x.⁊ Barto.in l.Luciꝰ.§.idẽ
reſpondi,ſi cõſtãte.ff.ad municipalẽ.⁊ Specu.in tit.de cenſi.§.
nũc dicendam verſi.fin.ille enim qui fructꝰ ꝑcipit ⁊ poſſidet,ad
talia numera vocatur.l.hactenꝰ.⁊ l.ſi pendentes.§.ſi quid clo
acarum.ff.de vſufruc.⁊ l.j.C.de anno.⁊ tribu.lib.x.⁊ l.ſi ſine hẽ
de.§.Luciꝰ.j.de admi.tut.l.fructus.C.de actio.empti.l.in ſũ
ma.C.de pigno.ſed maritꝰ eſt đ talibꝰ.l.ꝓ oneribꝰ.C.đ iure do
tiũ.l.dotis fructꝰ.§.ſi res.đ iure dotiũ.⁊ l.Põponiꝰ.§.ĩ dotẽ.ff.
de acq rẽ.poſſeſſ.⁊ l.vnica.C.de vſu pro dot.ergo ⁊c.in tantum
ꝙ ſi eſſent.munera,non tantum realia enim ſunt.de quibus dixi
in l.voluntarie.C.de excu.tut.ſed etiã ꝑſonalia,de quibus ꝑ
ſonalibꝰ muneribꝰ conueniri poſſit,mulier debet conueniri vbi
vir eiꝰ incolatum hꝫ,dicta l.j.C.de mul.⁊ in quo loco.l.fin.C.đ
icol.lib.x.l.fin.§.itẽ reſcripſerunt mulierẽ.ff.ad municip.j.Cõ
ſuetudo enim in talibus attendi debet,vt eſt caſus in l.ſi ſine hẽ
de.§.Lucius.j.de adminiſt.tut.cum ſimilibꝰ ibi allegatis.vbi
habetur qđ valet conſuetudo etiam ꝯ ius commune in talibus,
oneribus,⁊ ĩ tantum ꝙ dicit Bald.in l.omnes populi.ĩ pẽ.col.
ĩ verſic.ſed pone,ſtatuto cauetur quod mulier,⁊c.đ iuſti.⁊ iure,
ꝙ etiam ſi ſtatutum vel conſuetudo loquẽs in talibus oneribus,
dicẽdo ꝙ nullus ciuis originarius teneať ad talia onera.exten
detur etiam ad eum qui eſt ciuis ex priuilegio,vt ipſe etiã nõ te
neatur.Uide not.Barto.in l.ſi maritus ſit in magiſtratu.§.j.j.
de adulte.⁊ in conſilio incipien.punctus talis eſt,quidã,⁊c.vbi
dicit ꝙ conſuetudo talis diſponens ĩ ciuile,locum etiam ſibi vẽ
dicat in ciue ex priuilegio.⁊ idem dicit Bald.in l.ſi non ſpecia
li.C.de teſta.⁊ in l.ſiue poſſidetis.C.de probatio.⁊ in l.iij.§.hec
verba.de nego.geſt.⁊ in l.ciues.C.de appellatio.⁊ in l.ſecũda.
C.de iure aur.annu.⁊ in l.in vrbe.poſt Cyn.per illum text.ff.de
ſtatu homi.⁊ late per Pet.de Ancha.in repeti.cap.canonum
ſtatuta.de conſtituit.in verſi.Secũdo pone,ſtatuto,cauetur.⁊ ꝙ
nota.Barto.⁊ docto.in l.ſi is qui ꝓ emptore.in fine.iij.qſtionis
prin.j.de vſucap.⁊ in l.j.j.ad municip.cum ſimi.ꝙ priuilegium
ciuitatis cum non ſit de caſibꝰ reſeruari principi,poſſunt etiam
antiani ⁊ conſules ciuitatis ſic habentes adminiſtrationem con
cedere,vt per Bartol.in l.ij.j.de iure immuni.⁊ in l.vacuatis.đ
decurio.lib.x.⁊ Specu.in titu.de cenſi.§.nunc dicendum.verſi
cu.quid ſi vniuerſitas alicuius,⁊ ibi Ioan.Andr.in additi.inci
piente,⁊ per hanc legẽ.⁊ domi.Anto.⁊ alij cap.peruenit,de im
mun.eccle.Legitur ⁊ not.in capit.auditis.de reſtit.in integrũ.
vbi habetur,ꝙ ciuitas ⁊ vniuerſitas poſſunt hoc concedere.⁊ l.fi
na.§.idem reſcripſerunt,ad municip.gloſſ.⁊ docto.in l.origine.
C.de munici.⁊ origin.lib.x.Baldus ⁊ docto.in l.cum quedam.
de iuriſdictio.omnium iudicum.Iſte enim non eſt de caſibus
reſeruatis principi.ca.ꝙ tranſlationem.cum ibi not.de officio
delegati.ca.nuper.cum nota.de ſententia excommunic.Spe
cu.in titu.de lega.§.nunc oſtendendum,verſic.legatus igitur
quicunque.⁊ gloſſ.ij.queſtione.iij.cap.j.⁊ quod nota.xxv.que
ſtione ij.in ſumma.quod priuilegium ſeruandũ eſt.l.decurioni
nibus.C.de ſilen.lib.xij.cum ſimilibus,talia enim onera poſſeſ
ſiorẽ ſeu ſucceſſorem in poſſeſſionem vndique ſequuntur leg.j.
⁊ ij.C.ſine cen.vel reliq.l.licet.C.de iure dotium.etiam ſi aliꝰ
ſit in eſtimo deſcriptus,vt declarat Bal.in lege.ſi negotium.C.
de nego.geſtis.⁊ in lege.omnes.in principio.C.ſine cẽſu.vel re
li.⁊ ſic qui rem in alium trãſtulit,ab onere liberatꝰ eſt.Facit ad
hoc quod

hoc qđ not. Specul. ⁊ Ioan. Andr. in tit de cler. coniug. i ver ad huius. ⁊ verſic. ſequen. Uxor enim non hꝫ neque dominiũ, neq̃ poſſeſſionem, neq̃ fructus. l. doce. de rei vendicat. l. ſi predium. C. de iure dotium. Item quia ſi ſic eſſet ſequeretur qđ de vna, ⁊ eadẽ re duplex collecta eſſet ſoluenda, ſcilicet vna viro, alia ab vxore, ꝫ no. per gl. ⁊ doct. in d. l. C. de mulie. ⁊ in quo lo. lib. x. ⁊ gloſſ. in l. honorem ſuſtinenti. ff. ð mune. ⁊ hono. Innocẽ. i cap. cũ nõ ſit. de deci. ⁊ Barto. ⁊ docto. in l. fi. §. quoties. ff. ð publi. ⁊ Bal. in l. j. §. quib⁹. in ĩj. queſttiõe prin. ff. qđ cuiuſq̃ vniuer. no. Petr. de Anch. in Clemẽ. preſenti. ð cẽſi. ¶ Adde prime parti huius apoſtille omnino, q̃ conſulit Pau. de caſt. conſil. l. xix. i cip. poſſet quis dicere. vo. ĩj. vbi ponit an mulier debeat ſubire onera in loco patrimonĩj, vbi hꝫ bona, licet mutauerit domiciliũ ⁊ quid ſi ciuis nouellus ſit creatus cum hoc quod nõ fiat preiudiciũ ville, in qua eſt ortus, an ſi poſtea in eadem villa emat bona, an tenebitur ad onera, vide Bal. cõſi. cxxiĩj. cũ ſequẽ. iĩj. vol.

LEX XIII.

1 ☞ Colonus quando teneatur facere aggeres ⁊ foſſata.
2 Foſſata ⁊ aggeres veniunt in venditione.
3 Que recepta ſunt, de conſuetudine regionis veniunt ĩ cõtractũ.
4 Cautela vt probetur conſuetudo.

a Impenſe. [a] Declarat per exempla, que dicã
b tur impenſe neceſſarie. [b] Nota ꝙ aggeres facere, ⁊ foſſata, eſt impẽſa neceſſaria. Habui
1 hoc anno conſulere, quod quidã conduxerat multũ terrenum a communi, querebatur an conductor teneatur ſcalpere ⁊ purgare aggeres, ⁊ foſſata. Videtur quod nõ debebat facere, nec mundare, niſi ſit actum. l. ſi in lege. §. ſi domus. loca. cũ quadam gloſſ. que eſt ibi. in verb. efficerent. In contrariũ videtur, q2 † aggeres ⁊ foſſata veniunt in venditione. l. predia mariti
2 ma. §. ita legatum. ĩ. de fundo iſtru, ergo ⁊ in locatione, cũ eiſdẽ
c regulis vẽditio, ⁊ locatio cõſiſtãt, vt l. ĩj. š. loca. Breuiter dico ſi[c] ꝙ primo inſpiciat cõſuetudo regiõis: q2 † ea que ĩ cõſuetudine
3 regionis ſunt veniũt in in ꝯctũ. l. circa. C. locati. ⁊ C. ð agric. ⁊ cenſi. l. domini prediorũ. ⁊ l. ſi prius. §. j. ĩ. de aqua pluuia arcẽ. ⁊ l. ſemp ĩ ſtipulationib⁹. ĩ. ð regu. iur. ⁊ l. ꝙ ſi nolit. §. q2 aſſidua. ĩ. de edil. edicto. Et ideo † cõſulo tibi, ꝙ facias poſitionẽ ð cõſue
4 tudine, vt in actis appareat[d]. Si vero nõ apparet de conſuetu
d dine: tunc quãq̃ debet mundari ad vtilitatem perpetuã vel longioris tẽporis, ꝙ ſit tẽpus cõductiõis: ⁊ iſtud nõ ðbet facere colonus, vt hac leg. Ponit enim iter iſtas expẽſas neceſſarias quas vir repetit, ⁊ non cõpẽſatur cum fructibus, ⁊ ſic nõ tenet facere colon⁹, vt hic. cõiuncta l. iĩj. §. nos generalit. š. eo. Predicta vera, niſi cõductor cõduxiſſe ꝓ illo tempore, quo debet durare vtilitas ſeu impenſa, vt dixi š. eo. l. iĩj. §. nos generaliter. Si vero ſunt foſſata que annuatim debent refici, tũc ad colonum ꝑtinet vt hic, ⁊ in l. j. §. de eo. ĩ. de aqua pluui. arcen. Probo hoc. Non eſt dubiũ ꝙ colonus debet colere fundũ. l. ex cõducto. §. j. š. loc. Sed iſtos aggeres, ⁊ foſſata facere, eſt de cultura fundi. d. l. j. §. de eo. cum reſpiciant preſentẽ vtilitatẽ, vt dicto §. nos generaliter. ergo colonus debet facere. ⁊ hoc eſt verũ, ſiue fuerint aggeres fundi proprĩj cõducti, ſiue cõmunes cũ vicinis. Itẽ ſi ꝓprĩj alterius, ⁊ domin⁹ fund cõducti tenet purgare ⁊ quãq̃ tenet ali⁹. l. j. §. j. ⁊ ĩj. de aqua plu. arcen. ⁊ ibi dixi. Puto etiã, ꝙ ſi colon⁹ conduxiſſet ad longũ tẽpus, quo tenret faceres aggere, ⁊ foſſata que reſpiciunt vtilitatez totius illius tẽporis, lꝫ nõ preſentis tantum, per ea que dixi in d. l. iĩj. §. nos. š. eo.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Impenſe. Vide Alex. conſi. iĩj. ad finem v. volum.
b ALEX. ¶ Neceſſarie. Vide quod legitur ⁊ notatur, ĩ l. diuortio. ſupra titulo primo.
c ALEX. ¶ Dico ſic. Vide Bar. in l. predia. ĩ. de fun. inſtru.
d Alex. ¶ Actis appareat. Et ideo circa tales impẽſas vidi dubitari de domo que erat ĩ fundo ſeu agro, in quo habitat colon⁹ agri, que fuit exuſta, ⁊ poſtea fuit refecta per maritum, an illa expenſa refectionis poſſit repeti ab heredibus vxoris, ⁊ quia colon⁹ nõ poterat aliter ſtare in illo agro, niſi eſſet illa dom⁹ videtur connumerari inter neceſſarias impenſas, vt eſt text. in l. diuortio. §. impẽdia. š. ſoluto matrimonio ibi dum text⁹ dt plane ſi nouã villaꝫ neceſſario extrui vel veterẽ totã ſine culpa ſua collapſã reſtituerit, erit ei⁹ impẽſe petitio, ⁊ lꝫ ibi gl. dum text⁹ loqt de cõſtructione noue ville exponat neceſſario, id eſt, vtiliter tñ ſm Bar. ⁊ alios ibi text. ſtare non poteſt proprie, ſcilicet qđ ſit impenſa neceſſaria, quando fundus aliter laborari non poterat ſine conſtitutione noue ville. Ita etiam ĩ effectu accipit Dynus in l. prima ſuper gloſſa. in verbo, factum ſupra eodem.

⁊ ibi Ang. in §. j. dicens, ꝙ ſi nullus colonus volebat in predio dotali ſtare, niſi ibi de nouo fiat piſtrinum, illa impenſa dicit neceſſaria, ⁊ ad illam faciendam tenebitur marit⁹: q2 alias res dotalis efficeretur deterior. Multomagis ergo erit impenſa neceſſaria qñ cõbuſta ⁊ deſtructa erat dom⁹ ipſa, fuit ⁊ poſtea reedificata per maritũ, vt. d. l. j. ⁊ qđ ibi not. gl. in verbo factũ. š. eo. ⁊ etiã per iſtum text. expreſſe no. Ang. in l. ⁊ in totum. š. eod. Et nõ eſt dubium ꝙ impenſas neceſſarias indiſtincte cõſequi ðbet maritus, quinimo dos minuitur ꝓpter dictas impẽſas. l. ꝙ dos. š. eo. cum ibi plene not. š. cod. ⁊ l. dote. de ritu nup. ⁊ Inſti. de actio nib. §. item ſi ð dote. verſi. propter retẽtionẽ, ⁊ eſt in electiõe viri ſi poti⁹ velit agere ad expẽſas tales, ꝙ dotez retinere, vt no. gl. Dyn. ⁊ Barto. in. d. l. ꝙ dicit, ⁊ ibi probat in verſi. ſi dos. ⁊ in l. omnino. ſm intellectum Barto. ⁊ aliorum cõmuniter, eo. titu. dato etiam ꝙ illa impenſa non fuerit neceſſaria. ad quã faciendam fuiſſet obligatus maritus, tamen quia fuit facta ad ꝑpetuam vtilitatem rei, ⁊ rem reddidit meliorem, ⁊ ðteriorẽ eſſe non per miſit, dicitur fuiſſe vtilis impenſa, vt legitur ⁊ notatur in capit. paſtoralis. de decim. ⁊ in l. impenſe. de verbo. ſigni. ⁊ ĩ l. ꝙ dicit in fin. prealle. vnde venit repetenda, cum preſupponat non fuiſſe modica impenſa, ſiue ꝯtria actiõe de dote. d. l. omnino ſm intellectuz Barto. ⁊ alioꝝ, ⁊ ibi Ang. in l. diuortio, §. ſi vir. ſolu. matrimo. ⁊ Paul. de Caſt. in d. §. impendia. ſiue actiõe negot. geſt. l. j. §. ſed nec ob impenſas. de rei vxor. actio. que remedia ꝓcedunt vbi abſq̃ voluntate mulieris impenſe facte eſſent alias haberet locum actio mãdati. d. §. ſed nec ob impẽſas. ⁊ l. vtiliũ. š. eod. nec aliquo modo videntur facte donãdi animo ipſi mulieri, vt probãt iura prealleg. vt l. vtrum. cũ gl. ff. ð donatio. inter virum ⁊ vxorem. ⁊ not. gl. ⁊ docto. in d. l. omnino. ⁊ Dyn. ⁊ Ray. in diſtinctione quã ponunt. ĩ l. j. š. eo. quã etiã approbat Cy. in d. §. ſed nec ob impenſas, ⁊ minus etiã videt habuiſſe animum donandi eccleſie, vel alteri pſone, cuius dicebat fuiſſe directum dominium ſoli, vt ꝓbat l. fina. C. de iure emphyt. ⁊ ĩ capi tu. potuit. de loca. vbi ſuas meliorationes vendere põt emphyteuta vel conductor ad lõgum tps Bene facit ꝙ habet ĩ capit. domino guerram. §. ſi vaſallus, ⁊ quod ibi Bald. ĩ titu. hic finit lex Corradi. ⁊ declarat Bald. in authen. excipit. C. de bonis q̃ lib. ⁊ in l. fina. §. emptor. C. communia de lega. ⁊ in l. fundo. ff. de rei vend. in l. ĩj. C. eod. titu. Spec. in titu. de loca. nũc. ĩ plurib⁹. verbis illius §. ⁊ Ange. in Senatus. §. Marcellus. de legat. j. ꝓterquã ĩ caſu poſito in §. ſi vero quis locator. ĩ authen. ð alie. ⁊ emphy. per Barto. in l. colon⁹. ĩ princi. ff. loca. ꝑ Bald. ⁊ Ang. in locis preall. nec etiam poteſt dici ꝙ fruct⁹ percepti a marito debeãt computari in ſumptus factos, iuxta l. ſumptus. ff. de rei ven. quia illud locũ non habet in eo aduerſus quem nec fructus nec res peti poterant, tẽpore quo fructus percipiebãtur: vt no. gl. reputata ſingularis. ff. de rei vẽdicatione. in l. emptor in pn. in verſi. medĩj. in ver. ſed quid ſi pendente, ⁊c. ſed conſtãte matrimonio nullus poterat petere rem dotalem, neq̃ fruct⁹. l. ꝓ oneribus. C. de iure dotiũ. l. dotis fructus. š. de iure dot. Item non ob. ſi dicat ꝙ expenſe vtilis facte in dote ſine volũtate mulieris aduerſus eam exigi non poſſunt. niſi quãdo ipſa aliunde quã ex facto dotali habet vnde ſoluat. l. vtiliũ. š. eod. quia reſpõdeo ꝙ poſito ſine preiudicio, ꝙ ſi de volũtate mulieris non apparet dictas expẽſas factas fuiſſe, ꝙ nihilomin⁹ heres mulieris, q vult exigere dictas expenſas, ſeu melioramẽta tenet, quia ſatis eſt, ꝙ tempore, quo agit de repetitione, ⁊ de reſtitutiõe dotis mulier, ſeu pari ratione heres mulieris, habeat aliũde vnde ſoluat. d. l. vtiliũ. vbi loquit de tẽpore quo dos exigebat, vt ibi legit, ⁊ not. hoc clare apparet ex diſtin. Dyn. in l. j. š. eo. quã ibi in addi. formaliter reaſſumpſit ⁊ ſequitur Ray. ad quã ſe remittit Cy. ĩ l. j. §. taceat. C. de rei vxo. actio. vnde verba Dy. ſunt hec q̃ ad ꝓpoſitũ noſtrũ. Si expenſa per maritum facta eſt vtiliter, tũc aut maritus impendit mãdato mulieris ⁊ repetit totũ per actionem mãdati. d. §. ſed nec ob impenſas. ⁊. d. l. vtiliũ. aut ſine mandato, ⁊ tũc ſi mulier eſt ſoleundo tẽpore impenſe facte, ⁊ tempore quo repetit, tũc repetet per actionem nego. geſt. in totũ. d. §. ſed nec ob impenſas. aut eſt ſoluendo tempore impenſe facte, nõ tempore quo repetit, ⁊ tũc idem arg. l. ſed an vltro. §. j. de neg. geſt. ⁊ l. ⁊ in totũ. š. eod. ⁊ no. in d. l. vtilium. Aut non eſt ſoluendo mulier tpe impẽſe, nec tempore repetitionis, ⁊ tunc ita demũ tenetur ſi aliunde ſoluere poteſt. d. l. vtiliũ. Et ita reſident Dy. ⁊ aliĩ doc. ⁊ ſic volũt ꝙ etiã, dato ꝙ tempore impenſe facte mulier ſoluendo non eſſet, hoc non nocet petenti expenſas vel excipiẽti ð expẽſis dũmodo qñ dos repetit, mulier aliũde habeat vnde ſoluat ⁊ ideo ſi tẽpore quo facta eſt impẽſa mulier nõ eſt ſoluẽdo, vt q2 impenſa erat adeo magna ꝙ excedebat primeuũ valorẽ fundi dotalis, ⁊ omniũ bonorũ mulieris, ſi que habebat, cõtingit etiã ꝙ mulier nõ erat ſoluẽdo tpe quo ſoluit matrimoniũ. ꝙ quidem tempus appellat tẽp⁹ repetitiõis dicte dotis. l. ĩj. in pn. ſo. ma. ⁊ l. j. §. exactio

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

mulieris, ſi que habebat, contingit etiam ꝙ mulier non erat ſol
uendo tempore quo ſoluitur matrimoniū, quod quidem tēpus
appellatur tp̄s repetitionis dicte dotis. l. ij. in prin. ſo. ma. ⁊ l. j.
§. exactio. C. de rei vxo. actio. poſtea antequā actu ageretur ad
ipſam dotem mulier, vel forte heres eius, ſi morte mulieris fuit
ſolutum matr. vt in caſu noſtro, reperitur habere bona alia, que
non habebat tempore impenſe facte, nec tp̄e quo matrimonium
fuit diſſolutū, certe hoc caſu volunt prefati doctores, expenſas
eſſe repetendas. Ita videretur exemplificandū dictū mēbrū
predicte diſtinctionis, alias videtur implicare contradictionē,
in quantum dicant prefati docto. ꝙ ſi non eſſet ſoluendo mulier
tempore impenſe, nec tempore repetitionis, ſi aliunde ſoluere
pōt tenetur: q2 ſi intelligeremus, ꝙ tp̄e quo ſoluitur matrimo-
niū mulier haberet aliūde unde ſoluere poſſet, diceretur ſoluen
do. l. facere. ſol. ma. facit l. qui poteſt facere. cum ſimil. ī. de reg.
iur. Idem decidit Nico. de neapo. in l. vtilium. cum ſequen. vbi
querit, quid ſi quando maritus fecit expenſas mulier non erat
ſoluendo, nunc autem ſic. Et reſpondet, ꝙ hoc caſu non ſolū re
tentio dotis, ſed etiam actio neg. geſt. competit pro eis, per id ꝙ
ibi habetur, ⁊ ꝙ ſufficiat ſi tempore quo agitur ad dotem, poſſit
aliunde ſoluere expenſas probatur in l. litis. de neg. geſt. ⁊ ple-
ne Bart. in l. rei iudicate. in prin. ſ. ſol. matr. Nec obſt. ſi diceretur,
ꝙ heres hꝫ aliunde, tamen fortaſſe mulier non habebat. Re-
ſponde hoc non eſſe in cōſideratione. Quod probatur, q2 aut di-
cimus ꝙ hoc erat conceſſū mulieri in priuilegium, vt ipſa non
teneretur ſatiſfacere vtilibus expenſis, niſi aliunde habeat tan
tum ꝙ ſatiſfacere poſſit, ne ipſa habeat alienare fundum dota-
lem, ⁊ tunc dicendum eſt ꝙ hoc priuilegium non tranſibit ad he
redem mulieris. l. j. C. de priui. dot. Aut dicimus, ꝙ tranſibit ad
filios eiuſdem matrimonij, iuxta l. aſſiduis. §. exceptis. qui po-
tiores in pig. hab. ⁊ gl. ⁊ doct. in d. l. j. de priuil. do. ⁊ in l. etiā. in
prin. ſ. ſo. matr. ⁊ tunc conſideramus perſonā ⁊ ſtatim ipſorum
filiorū. d. l. etiā in prin. Aut volumus dicere ꝙ iſtud eſt ius com
mune in muliere, ſ. ꝙ expenſas vtiles nō tenetur ſoluere, ſi aliun
de non hꝫ vnde ſoluat, ſicut etiam hꝫ in alijs perſonas. l. in fun-
do. cum ibi nota. ſ. de rei ven. ⁊ tunc cū attendi debeat tempus
inchoati iudicij ⁊ ſic tēpus quo fit exactio. d. l. litis. in prin. ideo
tunc habemus conſiderare an heres, qui repreſentat perſonam
mulieris, habeat aliūde vnde ſatiſfaciat pro dictis melioramen
tis tempore iudicij, ideo ſi habet, tenetur ſatiſfacere.

LEX XV.

1 ☞ Expenſe facte ad cuſtodiam temporalem rei non repetūtur,
ſed compenſantur cum fructibus. nu. 3.
2 Expenſe facte per detinentem caſtrum in cuſtodiam caſtri, com
penſantur cum fructibus.

Quod dicitur. Expenſe neceſſarie mi-
nuūt dotē, ſi in dotē ſunt
acte ad perpetuam vtilitatem ſecus ſi cā querendo-
1 rum fructuum, vel ad tēporalem rei cuſtodiam. h. d.
a cum i. le. ¶ No.† ꝙ [a] expenſe que fiunt ad tēporalem cuſtodiā
rei, non repetuntur. Et ideo ſi vxor dedit in dotem caſtrū, expen
b ſe facte in cuſtodia caſtri nō repetuntur. [b] Itē facit† ꝙ ſi ali quis
2 detinet caſtrū alterius ꝙ impenſe facte in cuſtodiā caſtri cōpen
ſantur cum fructibus ibidem perceptis, ſunt enim ſicut impen-
ſe facte cauſa querendorum fructuum, vt hic, que in omnem ca-
3 ſum ab omni poſſeſſore debent deduci. † No. etiam ꝙ ſi iſte im-
penſe facte in cuſtodiam, eſſent maiores quam fructus quod nō
c debent repeti. debent enim cum fructibus compenſari, vt hic vi
des. facit quod dixi ſ. tit. j. l. diuortio. §. quod in anno.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Nota. ꝙ Vide Prepoſi. in ca. ius generale. in vlti
ma col. j. diſtin.
b Alex. ¶ Non repetuntur. Bar. in hoc fuit contrarius. Vide de
hoc ar. in d. l. diuortio. §. impendia. ſ. tit. j. ⁊ ibi Ange. tꝫ contra
Bar. ⁊ dicit ſe ita conſuluiſſe apud vrbem veterem, per no. per
Bar. in l. cum quereretur. §. predijs. de le. iij. ⁊ Imo. in d. §. im-
pendia. concordat quod ſi eſt expēſa temporalis, vt q2 fiat quid
tantum ſingulo menſe cuſtodibus, tunc pertinet ad maritum, ſe
cus ſi fuit perpetua, vt ſi emit ſeruos, qui perpetuo eſſe debēt in
cuſtodia. facit quod habetur in l. ſeruos. de alimen. lega. Nec
obſt. predictis d. §. predijs. quia ibi teſtator legabat fundum. ⁊
ea que parata erant culture. Ideo nimirum ſi ſeruus ſaltuarius
non veniat: q2 non operatur circa culturam. Secus ſi legaſſet ea
que parata erant gratia fructuum percipiendorū cum ſeruus
ſaltuarius ſit paratus, vt melius ⁊ facilius percipiātur fructus.
Et vide no. in lege domos. ⁊ in l. ſumptus. de legat. j. ⁊ vide que
dixi in dicto §. predijs. ⁊ nota. Imo. in dicta lege ſumptus.

c ALEX. ¶ Repeti. De hoc poſt Imo. aliqualiter tangunt Mo
dern. in d. l. duos in fi. de leg. j. ⁊ ſolet etiā tractari in l. diuortio.
§. impendia. prealleg. Alexand.

De actione rerum amotarum. Tit. ij.

LEX I.

1 ☞ Vxor eſt quodammodo domina rerum viri.
Dictio quodammodo, denotat improprietatem.
2 Condictio furtiua non datur marito contra vxorem.
3 Libelli concluſio in actione rerum amotarum que ſit.
4 Vxor pro magno furto facto viro, poteſt puniri criminaliter
per poteſtatem, licet vir non poſſet agere.
5 Vxor ꝙ poſſit facere eleemoſynam de boni viris, etiam pro ani
ma ſua.

Rerum amotarum. Lꝫ vxor
conſtate
matrimonio furtum faciat, furti nō tenetur, ſed
actione rerum amotarum diuortio facto conue-
nitur, niſi poſt diuortiū cōtrectauerit. hoc dicit.
¶ Op. dicitur hic ꝙ mulier que facit furtum, nō
tenetur actione furti. contra l. j. C. de furt. ſol. vt ibi. ⁊ ppo. qui
1 eſt dominus non facit furtum, l. j. ī. de furt. Sol. Non† eſt domi
a na, niſi quodammodo vt hic dicit tex q2 dictio [a] quodammodo,
denotat improprietatem vt dixi in l. ꝙ ſi vir. ſ. tit. ſecundo ⁊ l. ſi
me in vacuam. infra de acquirē. poſſ. ⁊ lege in ſuis. infra de lib. ⁊
b poſth. ⁊ p. de lege ſi quis [b] vxori. de furtis. Solue vt in gl. [c] Que
c ro an mulier teneatur condictione furtiua. Et gloſ. arguit pro ⁊
d contra in verb. conſtituto. id eſt, apperto, vt Inſti. de obli. [d] ibi,
ſed an conditione furt. ⁊c. ſed in lege proxima determinat ⁊ po-
2 nit† pro conſtanti, ꝙ non datur condictio furtiua. Ad iſtā legem
reſpondet, ꝙ iſti ſunt caſus ſpeciales. Ad legem rerum, reſpon
det. vt ibi videbitis. Sed contra iſtas gloſſ. habeo gloſſ. contra-
riam in lege cum quis. §. ij. ī. de ſolut. Iaco. de Are. dicit. ꝙ illa
gloſſ. eſt falſa, ⁊ iſta eſt vera. Poteſt aliter dici ꝙ condictio furti
ua non datur marito contra vxorem, ſed pro furto facto extra-
neo poteſt dari condictio furtiua, ⁊ illa marito poteſt cedi, ⁊ ita
loquitur ibi, ⁊ videbitis ī. proxi. §. ¶ Quero, quomodo cogno-
ſcam actionem furti, ab actione rerum amotarum, Reſpondeo,
3 † in actione rerum amotarum non fiet mentio furti in libello, vt
ī. l. proxim. Dicam enim ꝙ amouit vel exportauit, non autem
quod furata eſt. Item in concluſione potero concludere ſic c. q2
non congruit bone fidei aliquem locupletari cum aliena iactu-
ra, ideo peto, ⁊c. vt dicitur in ſimili in lege non debet. ſupra de
dolo. vbi ponitur qualiter cognoſcatur actio de dolo, ab actio-
ne in factum, quod no. Cyn. in lege ſi ſuperſtite. C. de dolo. ⁊ hoc
4 ſecundum quoſdam. ¶ Vltimo quero an poteſtas poſſet mulie
rem punire, licet vir non poſſet agere. Certe alias dixi vobis,
aut eſt furtum modicum, ⁊ tunc non poteſt puniri criminaliter,
ſed magnum ſic, in lege reſpiciendum. §. furta domeſtica. infra
de penis. ⁊ lege fina. infra de furt. ⁊ lege ſi libertus. eod. tit. Que
5 ro, † an mulier poſſit facere eleemoſynam de bonis mariti. Et
iſte text. facit ꝙ ſic, q2 ſocietas vite quodammodo facit eam do-
minam. Et ego puto ꝙ ſecundum quod maritus conſueuit face
e re, ⁊ ipſa poſſit [e] l. vel vniuerſorum ſupra de pignoratitia actio-
ne. Et pro hoc l. fin. ſ. quod cum eo. Sed iſta lex concludit, ꝙ po
teſt facere eleemoſynam pro domino, ſeu pro anima domini.
Sed vtrum ipſa etiam poſſet facere pro anima ſua. Breuiter
concludo, ꝙ vxor pro ſe eleemoſynam poſſet facere de bonis
mariti ipſo permittente: quia iſto caſu permittitur donatio. l. ſi
ſponſus. §. conceſſa. circa finem, ſupra de donationi. inter virum
⁊ vxorem.

ADDITIONES.

a ¶ ANDR. BARB. ¶ Quia dictio. Et nota de dictione, quo-
dammodo, vide textum in capitulo primo, de donatio. ⁊ in capi
tulo fina. xij. queſtio. j.
b ANDR. BARB. ¶ De lege ſi quis. Vide gloſſam in capi. non
dicatis. duodecima queſtione prima. ⁊ de vxo. in capitu. mani-
feſtum xxxij. queſtione quinta. in capitu. ceterum. de donatio. ⁊
ibi dixi.
c POMA. ¶ Vt in glo. Adde textum in l. ſi concubina. §. non ſo-
lum. j. eod titu. vbi Alex. in apoſtillis.
d Alex. ¶ Inſti. de oblig. Adde l. pretor. ⁊ ibi Bart. ſ. de edend.
e Alex. ¶ Et ipſa poſſit. Sed dic ꝙ in materia huius ti. non ſolū
p rebus amotis cōpetit hec actio, ſed etiā certi cōdictio. text. eſt
multū no. in l. ſi concubina. §. non ſolū. j. c. quod nota. Et de iſta